МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
НАУКОВИЙ ПАРК «КИЇВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність

Збірка праць
IX (XXI) Всеукраїнської
науково-практичної конференції

Київ
НТУУ «КПІ»
2013

УДК 339.9
ББК 65.5-55+65.9(4 УКР)-55
М58

Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність : збірка праць IX (XXI) Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 14-15 березня 2013 р. / [редкол.: В.Г. Герасимчук (відпов. ред) та ін.]. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 316 с.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки.
Протокол № 8 від 27 лютого 2013 р.

Редакційна колегія:
Герасимчук В.Г., д.е.н., професор (відповідальний редактор)
Гавриш О.А., д.т.н., професор (заступник відповідального редактора)
Войтко С.В., к.е.н., доцент (заступник відповідального редактора)
Дергачова В.В., д.е.н., професор
Стеченко Д.М., д.е.н., професор
Кочетков В. М., д.е.н., професор
Соловйов В.П., д.е.н., професор
Охріменко О.О., д.е.н., професор
Серебренніков Б.С., к.е.н., доцент
Черненко Н.О., к.е.н., доцент
Скоробогатова Н.Є., к.е.н., доцент
Сакалош Т.В., к.е.н., доцент
Моісеєнко Т.Є., к.е.н., ст. викладач
Яресько Р.С., аспірант
Клименко К.С., аспірант
Коротченкова Ю.О., аспірант
Волошаненко Є.В., аспірант (верстка збірника)
Дідух В.В., аспірант
Манаєнко І.М., аспірант
Іванова Т.В., аспірант

Збірка праць IX (XXI) Всеукраїнської науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність» (14-15 березня 2013 р. у м. Києві) охоплюють широке коло питань присвячених актуальним проблемам стратегії та механізмам міжнародного науково-технічного співробітництва, а також підвищенню конкурентоспроможності промислового комплексу України.

Материалы докладов участников IX (XXI) Всеукраинской научно-практической конференции «Международное научно- техническое сотрудничество: принципы, механизмы, эффективность» (14-15 марта 2013 г. в г. Киеве) охватывают широкий круг вопросов, посвященных актуальным проблемам стратегии и механизмам международного научно-технического сотрудничества, а также повышению конкурентоспособности промышленного комплекса Украины.

Reports of participants of the IX (XXI) Scientific conference «Internationl scientific and technical cooperation: principles, mechanisms, efficiency» (March, 14-15th 2013, Kyiv, Ukraine) omnibuses wide range of questions devoted actual problems of strategy and mechanisms international scientific cooperation and enhancing the competitiveness of the industrial complex of Ukraine.

© ФММ НТУУ «КПІ», 2013
© Автори матеріалів

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні учасники IX (XXI) Всеукраїнської науково-практичної конференції «Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність - 2013»!

Кожен з нас має свої наміри і сподівання при підготовці та участі у традиційній, ось вже IX (XXI) конференції. До слів, з якими ми зверталися у попередніх збірниках матеріалів конференцій, ми внесемо певні доповнення, корективи. Зрозуміло, що будь-яка наша дія має бути усвідомленою, виваженою, раціональною, і не просто результативною, а й успішною, тобто, виконаною краще, ніж це робить хтось інший. Розпочинати потрібно, насамперед, з мети, яку ставлять перед собою ініціатори та організатори наукового зібрання. Заявлено, що конференція – науково-практична. Отже, ми маємо розглядати проблеми науки і практики міжнародного науково-технічного співробітництва. Що стосується науки, увага учасників має зосередитися на питаннях теорії міжнародної економіки (сукупність узагальнень, які відображають об'єктивно існуючі відносини і зв'язки між явищами об'єктивної реальності, гіпотези, закони, закономірності), методології (система базисних принципів, методів, методик, способів їх реалізації; визначення суб'єкта, об'єкта, предмета, форми, результатів дослідження) та методичних підходів до здійснення співробітництва в інноваційній сфері (сукупність взаємопов'язаних прийомів успішного проведення певної роботи). Що стосується теорії, методології, методики в МНТС, то вони більш-менш напрацьовані. Зрозуміло, що реалії життя потребують їх вдосконалення і розвитку з урахуванням глобалізаційних викликів. Адже ми є свідками зрушень, що відбуваються у лідируючому ешелоні світової економіки. Все настирливіше з передових позицій країн "G7" витісняють амбіційні країни "E7", завдяки зміщенню Центрів інновацій та інвестицій.

Друга складова конференції – підходи до розв'язання конкретних завдань при здійсненні експортно-імпортної політики держави, а також суб'єктів господарювання як основи національної і світової економіки. Адже нас не може не турбувати ситуація, коли в Україні з 2005 року у зовнішній торгівлі має місце зростаюче від'ємне сальдо. Вітчизняний товаровиробник витісняється з власного внутрішнього ринку конкурентами з Китаю, Росії, Білорусі, Польщі, Німеччини, інших країн. Програми імпортозаміщення навіть не виходять за двері кабінетів. Відомо, що в структурі товарного експорту переважає не наукомістка, високотехнологічна продукція з високою доданою вартістю, а товари сировинного походження: металургія, хімічна та деревообробна промисловість, продукція агропромислового комплексу – пшениця, кукурудза, соя, ріпак, олія. Даний факт констатується усіма нами скрізь і всюди – в стратегіях, програмах, проектах, на симпозіумах, конференціях, нарадах, в дисертаціях, монографіях, статтях. На практиці результат – прямо протилежний. Причини знаходяться, мабуть, не так в економічній, як в управлінській площині, у вмінні грамотно розробляти, приймати та реалізовувати управлінські рішення.

До головних завдань, які ми ставимо перед собою, це – «розшевелити» студентів, їх енергію, їх потенціал, їх амбіції. Вже з перших днів перебування на студентській лаві, молодь має шанс проявити, показати себе. Нам певною мірою вдається цього досягати. Студенти спеціальності "Міжнародна економіка", яка бере свій початок з 2002 року, одні із найтворчіших в КПІ. Програма-максимум: вплинути на зупинення процесу регресу інноваційності в Україні, що має місце ось уже упродовж 22 років її незалежності, і повернути цей процес у сторону прогресу. Зупинити процес переходу від "філософії мозку" до "філософії шлунку". Ми намагаємося це здійснювати різними методами: участю студентів у конференціях, підготовці тез і статей у наукових збірках, при виконанні науково-дослідних робіт. При

підготовці контрольних, курсових, випускових робіт викладачі орієнтують студентів, щоб в реферативному вигляді результати їх наукового пошуку можна було реалізовувати на практиці. І такі приклади ми маємо, наприклад, у тих же першокурсників, коли на реферат з проблематики стану та перспектив розвитку двосторонніх торговельно-економічних відносин України з бізнес-партнером дають відгуки навіть Посли деяких зарубіжних країн (Швейцарії, Польщі). Теорію потрібно втілювати на практиці. Кожен з учасників конференції отримав можливість висловити свої думки, оприлюднити результати наукових пошуків на сторінках збірника матеріалів конференції «МНТС-2013». Особливо це стосується студентів четвертого і п'ятого курсів. Адже однією з обов'язкових умов захисту випускової роботи є апробація результатів їх досліджень на кафедральній конференції.

З проблематики, що зазначена в назві збірника, ми проводимо конференцію дев'ятий раз. Якщо ж заглянути глибше в історію, то рішення про проведення 27-28 травня 1993 року Першої конференції з проблем управління підприємством приймалося у 1992 році на одному із засідань кафедри управління виробництвом Київського політехнічного інституту (нині – кафедра менеджменту НТУУ «КПІ»). Співзасновниками тодішньої конференції стали – Інститут державного управління та самоврядування при Кабінеті Міністрів України (нині - Академія державного управління при Президентові України), Міжнародний інститут менеджменту «МІМ - Київ». Конференція пройшла під назвою: «Потенціал управлінських систем: питання формування та розвитку».

Мета проведення перших конференцій полягала в узагальненні вітчизняного та зарубіжного досвіду з проблем теорії, методології, методики і практики управління основною ланкою економічної «піраміди» держави – підприємством. Саме з підприємства починається формування соціально-економічного потенціалу держави. На підприємстві впроваджуються результати наукових досліджень, проектно-конструкторських робіт, здійснюється технологічна й організаційна підготовка виробництва, відбувається процес виготовлення продукції. Підприємство створює ланцюжок робочих місць. Працівники підприємства отримують можливість розкрити свої здібності, свій творчий потенціал, свій талант. Для підтримання належного рівня потенціалу підприємства власники, керівники, персонал мають піклуватися про ефективне використання трудових, матеріальних, фінансових, інформаційних ресурсів, застосовувати високопродуктивне обладнання, новітні технології з метою досягнення високого рівня конкурентоспроможності продукції, задоволення всезростаючих потреб споживачів на внутрішньому і зовнішньому ринках.

З 2002 року, коли в НТУУ «КПІ» розпочалася підготовка фахівців з міжнародної економіки – економістів-міжнародників, організатори конференцій внесли корективи в її тематику. Справді, ми не повинні зосереджуватися на економічних (у поєднанні з інженерними, екологічними, соціальними) проблемах лише на рівні підприємства. Дієвими організаційними формами міжнародного науково-технічного співробітництва виступають: єврорегіони, прикордонні райони, вільні економічні зони, кластери, транснаціональні компанії тощо. Предметом розгляду учасників конференції стали актуальні питання міжнародної торгівлі, міжнародного руху факторів виробництва, світової валютно-фінансової системи, міжнародної економічної інтеграції в умовах глобалізаційних викликів.

Що стосується підприємства, то воно виступає виключно відкритою системою з розгалуженими міжнародними партнерськими зв'язками. В країні накопичилось чимало проблем, пов'язаних з неефективним використанням інтелектуального потенціалу, зниженням темпів технологічного розвитку економіки, падінням рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних товаровиробників, збільшенням «інноваційного розриву» порівняно з розвиненими країнами. Зазначені проблеми потребують уваги та вирішення.

Світова фінансова криза ще більше розкрила розмаїття «вузьких місць» у здійсненні економічної політики держави. Вирішувати накопичені проблеми повинні нинішні керівники і, безперечно, ті, хто прийде їм на зміну, тобто випускники вищих навчальних закладів, фахівці нового покоління з креативним мисленням, з новими підходами до масштабів ведення бізнесу. Ще раз наголосимо: ми намагаємося донести студентам, що свої думки вони повинні сміливо, аргументовано, конструктивно висловлювати не лише в університетській аудиторії, а й в пропозиціях до бізнесових і владних структур (законодавчих і виконавчих: Президенту, Верховній Раді, Кабінету Міністрів України, регіональним органам управління).

Виходячи з висловлених позицій, члени організаційного комітету намагаються залучити до дискусій на пленарних і секційних засіданнях конференції студентів, починаючи зі студентів-першокурсників, аспірантів, молодих науковців, а також відомих педагогів і вчених як з України, так і з провідних університетів інших країн, з якими встановлено довгострокові творчі зв'язки. Ми прагнемо залучати до дискусій і практиків, у т.ч. із числа випускників НТУУ «КПІ».

Професорсько-викладацький склад кафедри міжнародної економіки намагається надати студентам глибокі знання з маркетингу, фінансів, управління, економіки підприємства, світової економіки з метою успішного поєднання економічних та інженерних знань. В організації навчального процесу підготовки фахівців з міжнародної економіки варто, на наш погляд, і надалі дотримуватися таких принципів: математизації (використання математичного інструментарію в дослідженні економічних явищ), комп'ютеризації (застосування комп'ютерних програм), лінгвізації (знання і використання на практиці результатів досліджень зарубіжних авторів мовою оригіналу), інженеризації (інформованість про традиційні і нові технології), економізації (досягнення високих результатів при мінімальних витратах: витрати-результати). Конкурентні переваги в процесі підготовки фахівців мають знайти відображення в конкурентних перевагах наших випускників на ринку праці.

Програмним комітетом конференції (зокрема, за пропозицією керівників секцій) визначені такі основні тематичні напрямки її роботи: інноваційний розвиток та проблеми соціальної стабільності: міжнародний аспект; національні інноваційні системи: проблеми розвитку та державна політика; міжнародне науково-технічне співробітництво у забезпеченні сталого розвитку; науково-технічне співробітництво як фактор підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу країни; стан та тенденції розвитку фінансового інструментарію міжнародного співробітництва. Зазначені напрямки є пріоритетними в науково-педагогічній діяльності професорсько-викладацького складу кафедри міжнародної економіки, відповідають стратегічним орієнтирам розвитку НТУУ «КПІ» як університету дослідницького типу в підвищенні його ролі і авторитету на вітчизняному та міжнародному ринках надання освітніх послуг.

Успіхів, добра і щастя Вам!

З повагою,
Василь Г. Герасимчук, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародної економіки НТУУ «КПІ»,
голова програмного комітету конференції МНТС-2013

Березень 2013 року

Склад програмного комітету
IX (XXI) Всеукраїнської науково-практичної конференції
"Міжнародне науково-технічне співробітництво:
принципи, механізми, ефективність"

Голова програмного комітету:
Герасимчук В.Г. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Співголови:
Гавриш О.А. – д.т.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки, декан факультету менеджменту та маркетингу, НТУУ «КПІ»
Соловйов В.П. – д.е.н., професор, заступник директора, Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України

Члени програмного комітету:
Стеченко Д.М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»
Кочетков В.М. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»
Дергачова В.В. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»
Охріменко О.О. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки, НТУУ «КПІ»

Організаційний комітет

Голова:
Войтко С. В., к.е.н., доцент, кафедра міжнародної економіки, НТУУ «КПІ».

Співголови:
Серебренніков Б.С., к.е.н., доцент, кафедра міжнародної економіки
Сакалош Т.В., к.е.н., ст. викладач, кафедра міжнародної економіки

Члени оргкомітету:
Корогодова Олена Олександрівна, к.е.н., ст. викл.
Петренко Катерина Валеріївна, к.е.н., доцент
Скоробогатова Наталія Євгенівна, к.е.н., доцент
Чайковська Марина Андріївна, к.е.н., доцент
Черненко Наталія Олександрівна, к.е.н., доцент
Моісеєнко Тетяна Євгенівна, к.е.н., ст. викл.
Нараєвський Сергій Вікторович, ст. викл.
Боклан Надія Сергіївна, асистент
Хоменко Ірина Миколаївна, асистент
Любимова Катерина Олександрівна, асистент
Яресько Рената Сергіївна, аспірант
Клименко Ксенія Сергіївна, аспірант
Коротченкова Юлія Олегівна, аспірант
Волошаненко Єлизавета Володимирівна, аспірант
Кухарук Анна Дмитрівна, аспірант
Ляшенко Ірина Олександрівна, аспірант
Корсун Ольга Валентинівна, аспірант
Шемякіна Ольга Михайлівна, аспірант
Дідух Вероніка Валеріївна, аспірант
Манаєнко Ірина Миколаївна, аспірант
Іванова Тетяна Валеріївна, аспірант

Висловлюємо подяку за участь наступним організаціям та установам:

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київський національний торговельно-економічний університет
Інститут міжнародних відносин КНУ ім. Тараса Шевченка
Національний університет «Києво-Могилянська Академія»
Донецький національний університет
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Львівський національний університет імені Івана Франка
Тернопільський національний економічний університет
Луцький національний технічний університет
Сумський державний університет
Національний університет „Львівська політехніка”
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського
Львівський банківський інститут УБС НБУ
Полтавський університет економіки і торгівлі
Одеський національний економічний університет
Інститут економіки та прогнозування НАН України
Інженерне Бюро Франке Інтернешенал, ТОВ
Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г. М. Доброва НАН України
Центр науково-технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України (Укртехінформ)
Вітебський державний технологічний університет
Київський центр науково-технічної і економічної інформації
Національний університет ДПС України
Деснянська районна в місті Києві державна адміністрація
Київський національний лінгвістичний університет
ІЕЗ ім. Є. О. Патона
Інститут космічних досліджень та технологій БАН
Південний філіал Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет»
Білгородський державний національний дослідницький університет
Чернігівський державний інститут економіки і управління
Севастопольський національний технічний університет
Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Акулова Ю.О., аспірант, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
akylova85@ukr.net

Інновації завжди були важливою стороною господарської діяльності підприємств. Однак період від моменту розробки нововведень до їх практичного впровадження і раніше залишається серйозною проблемою для українського бізнесу. Ще К.Е. Ціалковскій у своїй статті «Двигуни прогресу», розглядаючи проблему використання нововведень, відзначав, що причина неправильного ставлення до відкриттів і винаходів криється в людських слабкостях. Фактори, що стоять на шляху реалізації нововведень: інертність, відсталість, консерватизм, недовіра до невідомих іменах, себелюбство, егоїзм, нерозуміння загальнолюдського і власного блага, протидія незвичного з боку працівників, небажання перенавчатися, корпоративні інтереси, професійна заздрість. Через більш ніж 70 років, ці фактори і раніше перешкоджають впровадженню нововведень. Дана проблематика набуває особливої значущості в умовах розширення господарських зв'язків та розвитку конкуренції між різними конфігураціями і системами управління ланцюгами поставок, займаючи одне з центральних місць у дискусіях вчених і практиків [1].

Інноваційна логістика - найбільш актуальна складова логістичної діяльності, покликана вивчати необхідність і можливість впровадження прогресивних інновацій в організацію поточного і стратегічного управління потоковими процесами з метою виявлення і використання додаткових резервів шляхом раціоналізації (оптимізації) цього управління. Структурно логістика складається з ряду підсистем, що представляють собою вже сформовані самостійні напрями - «логістика постачання», «логістика виробництва», «складська логістика», «транспортна логістика», «логістика розподілу». Відповідно, «інноваційна логістика» за своїм призначенням також розглядається як самостійний напрям логістичної діяльності, перед якою стоять свої, специфічні завдання [2]. Завдання логістичної діяльності: створення нових ідей в області управління потоковими процесами, на основі використання спільних науково-технічних досягнень і застосування їх в інноваційній логістиці; розробка і створення системи логістичних новоутворень і логістичних систем різного призначення шляхом їх поелементного і поетапного формування. При цьому під системами інноваційної логістики розуміються: спеціалізовані інноваційні логістичні бізнес-центри; галузеві науково-дослідні інститути та підрозділи функціональних підсистем логістики; науково дослідні підрозділи вищих навчальних закладів; консалтингові центри, які проводять дослідження діючих і оцінку нових логістичних проектів; громадські логістичні структури - міжнародні , національні та регіональні асоціації логістики.

Підвищений інтерес до розробки і впровадження інновацій спостерігається і серед суб'єктів-учасників на видавничих підприємствах. Сформована до теперішнього часу сукупність технологій і прийомів забезпечення конкурентних переваг, застосовувана підприємствами, характеризується фрагментарним підходом, відсутністю цілісної концепції стратегічного інноваційного розвитку та недостатнім використанням маркетингового та логістичного інструментарію. Можливості виживання і збереження позицій українських Видавничий підприємств пов'язані з прискоренням їх якісного розвитку. Інноваційний розвиток ланцюга поставок передбачає впровадження нововведень, що стосуються продуктових характеристик матеріальних потоків, і інновацій, націлених на вдосконалення потокової форми руху. У першому виді інновацій головний акцент зроблено на генерування ідей створення інноваційних продуктів (послуг), упровадження «ноу-хау», на науководослідні

розробки. Другий вид інновацій вирішує складні проблеми постійного оновлення інформаційних технологій, організаційних структур, форм руху матеріальних потоків, логістичних систем. Обидва напрямки інновацій в сукупності дозволяють реалізувати стратегію наступального інноваційного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кирьяков А.Г., Максимов В.А. Основы инновационногопредпринимательства / Под общ. ред. Л.Г. Матвеевой. Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. - 160 с.
2. Матэ Э., Тиксье Д. Логистика / Пер. с франц. Н.В. Куприенко. - СПб.: Издательский дом «НЕВА». М.: «ОЛМА-ПРЕСС Инвест», 2003. - 128 с.
3. Матвеев К.Ю. Инновационные инвестиции и формирование новых технологических укладов // Известия Самарского научного центра Российской академии наук. Самара: Изд-во Самарского научного центра РАН. - 2005. - С. 39-52.

МІЖНАРОДНИЙ ТРАНСФЕР ЗНАНЬ ЯК БАЗИС ГЛОБАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЇНОЇ СИСТЕМИ

Бахчисарай Г.Ю., асистент
Донецький національний університет, bah_anna@mail.ru

Глобалізація світового економічного простору дедалі стає визначним фактором економічного зростання, та з іншого боку - джерелом трансформаційних зрушень та сучасних викликів. Стало можливим говорити не тільки про глобальні ринки традиційних факторів виробництва, а й про сучасний - ринок інформацій та знань, який стає визначним фактором глобального розвитку в умовах трансформаційних зрушень в інноваційні системі мега- та мета- рівнів.

Питання формування концепції глобальної інноваційної системи і практика розвитку її окремих елементів активно розглядаються в дослідженнях таких провідних вчених, як О. Амоша, В. Базилевич, С. Валентей, Н. Іванова, С. Кацура, Ю. Макогон, В. Новицький, Ю. Яковець та ін.

На основі дослідження класичних теорій та сучасних концепцій трансферу знань визначена сутність трансферу знань, яка базується на комплексному підході до аналізу його структури з урахуванням глобальних тенденцій та масштабів функціонування.

На засадах проведеного аналізу еволюційних зрушень технологічних укладів через визначення переліку історичних модифікацій трансферу знань, визначено, що міжнародний трансфер знань є базис глобальної інноваційної системи (рис. 1.), де глобальна інноваційна система - це сукупність національних інноваційних систем кожної окремої країни світу, що приймає участь у трансфері знань з жорсткою конкуренцією за кадри, за матеріальні та інформаційні ресурси. що володіють унікальними знаннями, навичками і потенціалом, у т.ч. і в фундаментальних дослідженнях, а не лише у науково-технічному співробітництві.

Таким чином, можливо зробити висновок, що збільшення значущості природного трансферу знань на макрорівні у рамках першого та другого технологічного укладу завершуючи формуванням передумов виконання інноваційних мереж за рахунок формування передумов довічної освіти та створення штучного інтелекту п`ятого та шостого технологічного укладу дав можливість автору надати власне бачення особливостей формування базису глобальної інноваційної системи, на засадах чого автор стверджує, що всі уклади зв'язуються з джерелами енергії і

базисними технологіями, де базис глобальної інноваційної системи є трансфер знань.

Рис. 1. Еволюційні зрушення технологічних укладів через визначення переліку історичних модифікацій трансферу знань

ЛІТЕРАТУРА

1. Геєць В. Інноваційні перспективи України: Монографія / В. Геєць, В. Семіноженко – Х.: Константа, 2006. – 272 с.
2. Лазарєва Є. Дослідження закономірностей інноваційних перетворень у регіональній економіці/ Є. Лазарєва // Економіст. - 2009. - №9. - С. 35 -37.
3. Семиноженко В. Какой уклад – такая и экономика...// В. Семиноженко [Электронный ресурс]. – Режим доступа. - http://www.semynozhenko.org.ua/documents/2004/5/227.html. - Название с экрана.

ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Безуглий І. В., старший викладач
Чернігівський державний інститут економіки і управління, bezugly@dnet.com.ua

Підвищення ефективності функціонування рекреаційно-туристичної сфери потребує впровадження нових форм організації бізнесу та різноспрямованості державного регулювання соціально-економічних процесів. Впровадження інноваційних форм сприятиме трансформації економіки в регіонах України. Нарівні з технопарками, технополісами, бізнес-інкубаторами у сфері відпочинку в якості інноваційних форм регіонального розвитку виступають рекреаційно-туристичні центри та природно-рекреаційні комплекси. Одним із ключових елементів просторової економіки є центри під якими розуміють об'єкти (чи концентровані групи об'єктів), які виконують важливу (адміністративну, фінансову, інформаційну) функцію [1, с. 26].

Рекреаційно-туристичний центр розуміють як містобудівну систему підприємств сфери послуг та інших господарюючих об'єктів з тісними виробничими

зв'язками, спільним використанням природно-рекреаційних ресурсів для задоволення різноманітних потреб населення [2, с. 149]. Функції рекреаційно-туристичних центрів можна звести до двох: об'єднання сукупності підприємств сфери послуг та інших галузей; управління формуванням групової системи розселення. Розширення виділеної території рекреаційно-туристичного центру сприяє формуванню територіально-виробничих комплексів як об'єднань спеціалізованих підприємств. Конкурентні переваги таких підприємств забезпечуються завдяки: збереженню і розширенню виробничих зв'язків, підтримки циклічності в організації виробничої діяльності, скорочення витрат при пересуванні відпочивальників, підвищенню ефективності використання місцевих природних ресурсів, поєднання методів галузевого та територіального управління.

Серед інновацій, які можна запропонувати для активізації розвитку рекреаційно-туристичної діяльності – формування і реалізація регіональних стратегій рекреаційно-туристичного природокористування, створення нових форм використання природного середовища, підвищення якості послуг відпочинку, створення сприятливого іміджу регіону, впровадження у практику державного регулювання сценарного прогнозування, розробка проектів розбудови інфраструктури, активізація транскордонного співробітництва.

Для аналізу інновацій в рекреаційно-туристичній діяльності можна запропонувати три напрями: організаційний, управлінський та нормативно-правовий. Сутність організаційного напряму полягає у виявленні можливостей для розробки та впровадження нових форм рекреаційно-туристичної діяльності, методів виробництва і надання послуг, що не можуть бути забезпечені попередніми виробничими методами. Управлінський напрям полягає в аналізі методів управління розвитком рекреаційно-туристичної сфери в регіонах України. Нормативно-правовий – дозволяє провести аналіз правового поля для розширення можливостей здійснення диверсифікованого розвитку рекреаційно-туристичних послуг.

Серед інноваційних форм територіального розвитку, які можна запропонувати в рекреаційно-туристичній діяльності: спеціальні (вільні) економічні зони, курортополіси, рекрополіси, рекропарки, рекреаційно-туристичні центри, природно-рекреаційні комплекси, кластери, лінійні корпоративні утворення в мережі готельного господарства, національні природні та регіональні ландшафтні парки.

Проведений аналіз фахової літератури дозволяє стверджувати, що серед наданих інноваційних форм територіального розвитку рекреаційно-туристичної діяльності отримали поширення національні природні та регіональні ландшафтні парки, кластери, курортополіси.

Використання природного середовища у рекреаційно-туристичних цілях відбувається двома шляхами. В першому варіанті відпочивальники взаємодіють безпосередньо з природним середовищем. У другому – природне середовище дещо видозмінено, пристосовано для організації відпочинку [3]. Пристосування та обладнання окремих ділянок і навіть цілих місцевостей природного середовища для організації відпочинку – обов'язкова частина завдань при створенні більшості рекреаційно-туристичних об'єктів. Бачиться, що формування такої автошляхової мережі має відбуватися як розгалуження міжнародних транспортних коридорів, які проходять територією України. Використання представлених інноваційних форм організації рекреаційно-туристичної діяльності в регіоні дозволить збільшити потоки зовнішніх відпочивальників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гранберг А. Г. Основы региональной экономики: Учеб. для вузов / А. Г. Гранберг. – М. : ГУ ВШЄ, 2004. – 495 с.

2. Стеченко Д. М. Наукові засади комплексного розвитку рекреаційно-туристичних центрів Чернігівської області / Д. М. Стеченко, І. В. Безуглий // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – 2010. - № 43. – С. 147-152.
3. Черчик Л. М. Формування ринкових відносин у рекреаційному природокористуванні. Монографія / Л. М. Черчик – Луцьк: ЛДТУ, 2006. – 352 с.

ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Березовський К.В. к. е. н., доцент,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ktpe@mail.ru

Економічний потенціал країни має забезпечуватися науково-технічним прогресом та інтелектуалізацією основних чинників виробництва. На світовому ринку конкурентоспроможність все більше залежить від продукції, в основі якої лежать нові знання. В розвинених країнах питома вага нових знань, що втілюється в товарах, технологіях, організації виробництва становить до 80% приросту ВВП. Держави, які забезпечують належні сприятливі умови для інноваційної діяльності, завжди виграють в глобальній економічній конкуренції.

Слід зазначити, що використання принципово нових прогресивних технологій характеризує інноваційний шлях розвитку. Це забезпечує перехід до випуску високотехнологічної продукції, а також впровадження прогресивних організаційних і управлінських рішень в діяльності передових підприємств. В житті суспільства важливу роль відіграють галузі, що базуються на високих технологіях, а також галузі, що безпосередньо задовольняють потреби споживачів. Чисельність підприємницьких структур стрімко зростає, особливо малих та середніх підприємств, які спроможні оперативно адаптуватися до сучасних ринкових вимог.

Формування прогресивної інноваційної системи неможливе без державної підтримки інноваційного розвитку. Роль держави в становленні інноваційної економіки значно вагоміша, ніж при регулюванні звичайної економічної політики. Це передбачає наукове планування на всіх управлінських рівнях (питання системного аналізу, прогнозування, програмно-цільових методів управління), підвищення рівня інноваційної культури. Ці актуальні проблеми економічного розвитку мають бути пронизані інноваційною ідеєю і спрямовані на кінцеву мету — створення прогресивних технологій та висококонкурентних товарів і послуг.

Слід зазначити, що кількість інноваційно активних підприємств в Україні зменшується, а частка високотехнологічної продукції у структурі ВВП за останні десятиріччя значно скоротилася. Інноваційний шлях розвитку України має бути безальтернативним. Інноваційна система не формується спонтанно на основі механізмів саморегуляції, а потребує активного втручання і управління цим процесом з боку держави. Дехто вважає, що ринок сам відрегулює всі питання. Як свідчить світовий та вітчизняний досвід, це помилковий шлях. Для активізації інноваційної політики економічного розвитку необхідно створити ефективну систему прогнозування, формування пріоритетів та планування. Інноваційна політика має бути узгоджена із загальною економічною політикою держави і формуватися на базі законодавства з відповідним фінансовим та матеріально-технічним забезпеченням.

Фінансування інноваційної сфери, адекватне завданням перехідного періоду, має бути націлене на забезпечення функціонально-цільової мобілізації та концентрації фінансових ресурсів у спеціальних фінансових фондах, що утворюються на всіх рівнях інноваційної сфери. Характерною ознакою нової моделі

економічного зростання є широкий розвиток венчурного підприємництва, залучення ризикового капіталу до фінансування інноваційного бізнесу. Форми і мотиви такого залучення можуть бути абсолютно різними: від спонсорської допомоги до спільної участі в прибутках через викуп акцій або внески до статутного фонду, створення цільових фондів науково-інноваційного розвитку.

Виходячи зі стратегічної мети, у сфері бюджетної політики повинна бути сформована орієнтація виключно на підтримку базових інновацій. До пріоритетів бюджетної політики треба віднести підтримку експортоорієнтованих підприємств, насамперед тих, які впроваджують саме базові інновації та нові технології.

Таким чином, для підвищення ефективності інноваційної політики необхідно створити системи моніторингу та оцінки науково-технічних програм і визначити пріоритетність технологій міжгалузевого використання. Необхідно зважити на те, що реалізація пріоритетів розвитку є важливим завданням, пов'язаним зі збереженням та подальшим розвитком наукового та технічного потенціалу. Інноваційна ідея, вчасно запропонована фахівцями й належно оцінена державою, здатна матеріалізуватися у вкрай потрібне сьогодні країні потужне та ефективне виробництво.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 8 вересня 2011 року, №3715-VI.

2. Павленко І.А., Гончарова Н.П., Швиданенко Г.О. Економіка та організація інноваційної діяльності [Текст]:[навч.-метод посібник].– К.: КНЕУ, 2002. – 150 с.

3. Семиноженко В. Яка інноваційна політика потрібна Україні? [Текст] / В. Семиноженко // Урядовий кур’єр.– 2010.– 28 жовтня.– с.7.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СТРАХУВАННЯ АГРОРИЗИКІВ

Бігун У. В., ФММ, УС-01
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
uliana_bihun@ukr.net

Страхування в зарубіжних країнах являє собою частину міжнародного страхового ринку. Разом з тим, воно є важливим сектором національних економік, який забезпечує перерозподіл 8-12% валового національного продукту. Державне регулювання страхової діяльності закордоном в основному направлено на контроль за фінансовою стороною роботи страхових компаній.

У міжнародній практиці існують різні способи участі держави в управлінні агроризиків. Серед найбільш поширених способів управління ризиками на макрорівні можна виділити проведення закупівельних і товарних інтервенцій; встановлення експортно-імпортних квот, мит на сільськогосподарську продукцію; підтримку лізингової діяльності в АПК та ін. Всі вони мають регульований вплив на економічне середовище і спрямовані на захист сільськогосподарських товаровиробників від негативного впливу ризиків макроекономічного характеру. [3]

На ризики природного середовища, в силу їх виняткової об'єктивності, впливати регулюючими методами держава не може. Вона лише здатна надати допомогу сільськогосподарським товаровиробникам в якості компенсації наслідків реалізації такого роду ризиків. При цьому можливі два варіанти участі держави в відшкодуванні втрат, заподіяних стихійними силами природи. Це - підтримка сільськогосподарського страхування та надання фінансових компенсацій. [2]

У країнах, де є найбільш розвинені системи агрострахування, існують спеціальні агентства або діють партнерські програми уряду і приватних страхових компаній.

Сьогодні найбільш розвинуті системи агрострахування існують в США, Канаді та Іспанії. Серед країн, що розвиваються, найбільш яскравим прикладом є Індія, де в останні роки уряд і страхові компанії запустили декілька нових програм. [1]

Страхування у агросекторі є основною стратегією управління погодними ризиками. Розробка якісних продуктів і програм дозволяє забезпечити стабільність фінансового становища виробників сільськогосподарської продукції і знизити витрати державного бюджету на підтримку аграрного сектора.

Наприклад, у Канаді виробник може отримати субсидію або допомогу від держави при настанні ризикових подій тільки один раз. Крім того, багато країн поєднують субсидоване кредитування і субсидоване страхування: при отриманні кредиту, по якому відсоткова ставка субсидується державою, фермер зобов'язаний надати поліс страхування своїх культур або тварин (Іспанія). Фермери, які вирішили не страхуватися, не можуть отримати відстрочок по виплаті кредиту при настанні несприятливих погодних умов, тож часто вони змушені оголошувати себе банкротами і продавати усе своє майно.

Сьогодні уряди багатьох країн оцінюють можливості по впровадженню систем субсидованого аграрного страхування для управління ризиками в сільськогосподарському секторі. Позитивні результати уже спостерігаються в Індії, Ірані, Південній Кореї, Малаві, Чилі, Гватемалі, Туреччині. Індонезія, Китай, В'єтнам, Кенія, Гондурас і Пакистан створили робочі групи, які вивчають і впроваджують успішний досвід інших країн стосовно даного питання.

Аграрний комплекс має велике значення для економіки практично будь-якої країни. У багатьох випадках держава надає допомогу як безпосередньо виробникам сільськогосподарської продукції, так і страховим компаніям. Метою такої допомоги є розвиток страхової інфраструктури, підвищення якості страхових послуг та зниження вартості страхових програм для користувачів.

Сільськогосподарське страхування може допомогти в управлінні ризиками в сільськогосподарській ланцюжку доданої вартості, стабілізації доходів фермерів, а також сприяти інвестиціям у сільське господарство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гутко Л.М. Досвід державної підтримки страхування ризиків сільськогосподарського виробництва / Л.М. Гутко// Економіка АПК. - 2009. - № 10. - С. 147-152.

2. Шинкаренко Р. Международный опыт страхования сельскохозяйственных рисков / Р. Шинкаренко [Электронный ресурс] // http://www. agroinsurance.com/ ru/pratice/?pid=5736

3. Страхование: учебник/ Под ред. Л. А. Орланюк-Малицкой, С. Ю. Яновой. – М.: Юрайт, 2011.

ПАРАДИГМА ФОРМУВАННЯ НОВОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УКЛАДУ: ПРОБЛЕМИ ТА РЕАЛІЇ УКРАЇНИ

Бондар-Підгурська О.В., к.е.н, доцент
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»,
ksycha101@yandex.ru

В період реформування економіки України все більшої актуальності набувають питання визначення змісту структурних змін у промисловості, що традиційно ґрунтується на теорії розвитку техніко-технологічних укладів[1], тобто групи технологічних сукупностей, які пов'язані одна з одною однотипними технологічними ланцюгами і утворюють відтворювальні цілісності. Технологічний уклад має складну внутрішню структуру, ядром якої є сукупність базових (радикальних) технологій - принципово нових, створених на базі раніше не відомих законів і закономірностей, винаходів, відкриттів, які докорінно змінюють зміст різних видів діяльності в суспільстві. Розвиток кожного укладу забезпечує сходження цивілізації на новий, потенційно вищий рівень, що значно збільшує економічні можливості суспільства та створює наступність в історичному процесі. Істотно посилюючи та ускладнюючи нелінійний характер різноманітних взаємозв'язків, технологічні уклади формують відповідну виробничу структуру, яка суттєво впливає на процес матеріального виробництва і сферу послуг, а відповідно на суспільний розвиток та соціальну стабільність.

В історії технологічної еволюції склалося п'ять технологічних укладів, а нині усе помітнішими стають ознаки наступних — шостого і сьомого: розвиток медицини та біотехнологій, а також створення технологій «холодного термоядерного синтезу», що має докорінно змінити енергетичний потенціал земної цивілізації.

Оцінюючи промисловість України з позиції господарюючих техніко-технологічних укладів слід зазначити, що вони представлені 3 та 4 технологічним укладом, частка яких у промисловому виробництві складає 95,9% [1], що доводить необхідність стимулювання розвитку галузей 5 та 6 укладів. В Україні за таким показником, як випуск продукції, вищі технологічні уклади – п'ятий та шостий – становлять близько 4%, причому шостий технологічний уклад, що визначає перспективи високотехнологічного розвитку країни у майбутньому, у нашій країні майже відсутній (менше 0,1%). Близько 58% виробленої продукції припадає на найнижчий – третій технологічний уклад (технології промисловості будівельних матеріалів, чорної металургії, суднобудування, обробки металу, легкої, деревообробної, целюлозно-паперової промисловості) та 38% − на четвертий. За показником фінансування науково-технічних розробок склалася така ситуація: майже 70% коштів поглинає четвертий і лише 23% – п'ятий технологічний уклади. Інноваційні витрати розподіляються таким чином: 60% – четвертий технологічний уклад і 30% – третій (сумарно – 90%), а п'ятий становить лише 8,6%. Щодо інвестицій, які власне і визначають майбутнє на найближчі 10-15 років, то маємо такі пропорції: 75% направляються у третій технологічний уклад і лише 20 та 4,5% – у четвертий і п'ятий технологічні уклади відповідно. У технологічній частині капітальних вкладень (технічне переозброєння та модернізація) 83% припадає на третій технологічний уклад і лише 10% – на четвертий. Наведені дані свідчать про надзвичайно загрозливу ситуацію, що спостерігається в економіці України, оскільки сьогодні закладається майбутня структура випуску продукції, де домінуватиме третій технологічний уклад [2, с.5-6].

Отже, питання визначення змісту структурних змін у промисловості України, що традиційно ґрунтується на теорії розвитку техніко-технологічних укладів доводять необхідність стимулювання розвитку галузей 5, 6 та 7 укладів. При цьому парадигма

формування нових технологічних укладів, на нашу думку, має ґрунтуватися на ідеології соціалізації базових інновацій та методології забезпечення справедливої оцінки вартості праці (шкала зарплат повинна відображати справедливу винагороду громадян залежно від кількості і якості вкладеної праці). Враховуючи світову тенденцію стосовно переходу до економіки знань, де стрімко зростає роль інтелектуальної складової праці в загальному обсязі витрат, слід змінити підхід до оцінки праці творця нового знання, що й відображає одну з специфічних особливостей, які мають бути покладені в основу нового технологічного укладу України. Крім того, формуючи засади майбутньої конкурентоспроможності, в основі якої лежить величезний потенціал для заощадження енергії (понад 50 мільйонів тонн в паливному еквіваленті), єдиним шляхом для реалізації цього потенціалу є впровадження енергоефективних технологій, а у підприємницькому секторі темп зростання наукоємних галузей, особливо за показниками доданої вартості та працевлаштування, мають випереджати інші галузі (35-40%). Це дозволить відродити не лише вітчизняну промисловість як базову галузь, а й створить передумови для інноваційного розвитку та соціальної стабільності в інших сферах та галузях національного господарства.

ЛІТЕРАТУРА

1.Глазьев С.Ю. Теория долгосрочного технико-экономического развития / Сергей Юркевич Глазьев; [Международный фонд Н.Д.Кондратьева].-М. ВлаДар, 1993-310 с.

2.М.Г. Чумаченко , О.І. Амоша, В.І. Ляшенко, Перспективи неоіндустріальної трансформації економіки України та Донбасу //Структурні реформи і трансформації в промисловості: перспективи і пріоритети: тези доп. і повідом. Міжнар. наук.-практ. конф. (Донецьк, 17 груд. 2010 р.) / НАН України, Ін-т економіки промисловості; Ред. кол.: О.І. Амоша (відп. ред.) та ін. – Донецьк, 2010. – 308 с.

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ АСПЕКТІ

Бровко М.П., студентка гр. УС-81с
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
Masha_Filozop@ukr.net

На сьогоднішній день важливим фактором для будь-якого підприємства є інноваційний потенціал, здатність розвиватись, здобувати та освоювати нові технології, виходити на нові ринки та вдало конкурувати з іншими підприємствами. Питаннями та дослідженнями сутності інноваційного потенціалу підприємств займалось багато вчених, як вітчизняних, так і зарубіжних. Серед вітчизняних науковців можна виділити:С. Кравченка, І. Кладченка,В. Базилевича, Л. Беззубко, С. Ілляшенка, Є. Лапіна, І. Капітана, Д. Кокурина, Є. Марченка, Д. Черваньова, А. Поповича, І. Должанського та інших. Але не дивлячись на приділеннязначноїувагицьомупитанню, тема залишаєтьсянедостатньодосліджена.

В сучасній літературі існує багато визначень та понять потенціалу. Наприклад, у сучасному словнику іншомовних слів «потенціал» (від лат. «potentia») трактується як засоби, запаси, джерела, якіможуть бути використані [1]. У різних роботах можна побачити різні трактування, так наприклад, І. Кладченко та С. Кравченко у своїй роботі тлумачать термін потенціал як здатність матерії переходити від можливості до реальності, з одного стану в інший (наприклад, від старого до нового). При цьому

потенціал – це міра єдності досягнутого, котре може бути використане з певною ціллю, і можливого, тобто такого, що може бути досягнуто за певних умов [2]. Зогляду на це варто зазначити визначення, яке подав Є. Лапінякий сказавши, що інноваційний потенціал разом з інформаційним є складовими частинами інтелектуального потенціалу підприємства. Вони (потенціали)… допомагають піднестирівень і ефективність технологій» [3]. Виходячи з вищепроаналізованих визначень можна сказати, що до інноваційного потенціалу відносяться різні види ресурсів: фінансові та матеріальні, науково-технічні та інтелектуальні, інші ресурси, які безпосередньо необхідні для здійснення інноваційної діяльності.

Розглядаючи інноваційний потенціал машинобудівних підприємств, то варто зазначити, що машинобудування в країні є найважливішим та пріоритетним комплексом галузі обробної промисловості. Ця галузь включає до себе приладобудування, верстатобудування, енергетичне, хімічне, металургійне та сільськогосподарське машинобудування. Також до машинобудування прийнято відносити електротехнічну промисловість, обчислювальну техніку і радіоелектроніку, транспортне машинобудування всіх видів.Рівень машинобудівної промисловості визначає рівень економічного та технічного розвитку країни в цілому та вказує на науково-технічний прогрес.

В сучасних умовах стрімкого розвитку науки і техніки та приділення великої уваги до НДДКР все частіше вимагається високий рівень інноваційного потенціалу країни, а це безпосередньою інноваційний потенціал всіх галузей, які впливають на економіку країни та на її роль у світовому економічному просторі. Машинобудування є головною промисловою галуззю світу. Найбільший вклад в світову промисловість, приблизно 80-90 %, роблять індустріально розвинені країни такі як: США, Китай, Японія, Росія, Франція та інші економічно розвинені країни. В загальному обсязі промисловості частка продукції машинобудування малорозвинених країн складає менше ніж 20%. Україна займає не значний відсоток у світовій промисловості. У нестабільних економічних умовах формування інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств значно погіршується. Стає важко виділити основні чинники впливу на формування інноваційного потенціалу, тому що зовнішнє середовище та учасники міжнародних ринків стають не передбачувані та досить динамічно змінюють свої напрямки діяльності.

Для розвитку та підвищення інноваційного потенціалу машинобудівних підприємств необхідно звернути увагу, перш за все, на фінансування та грошові надходження в науково-технічнірозробоки, які проводять вітчизняні дослідники та молоді науковці. Важливим є той факт, що багато українських спеціалістів їдуть за кордон у пошуках вищої заробітної плати, це також призводить до зниження технічного прогресу. Однією з головних умов інноваційного розвитку підприємства є забезпечення державою інформаційною базою, надання високих світових технологій та стимулювання інвестиційної привабливості машинобудівної галузі. Завдяки підвищенню інвестиційної привабливості підприємств підвищиться їхня конкурентоспроможність на міжнародних ринках і як наслідок зросте інноваційний потенціал машинобудівних підприємств України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сучасний словник іншомовних слів / [уклад. О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк]. – К. : Довіра, 2006. – 789 с.

2. Кравченко С.И. Исследование сущности инновационного потенциала / С.И. Кравченко, И.С. Кладченко // Науч. тр. ДонНТУ. Серия: экономическая. – 2003. – Вып. 68. – С. 88–96.

3. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятия : моногр. / Лапин Е.В. – Сумы : ИТД «Университ. книга», 2002. – 310 с.

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПРИЧИН ПОГЛИБЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УКРАЇНІ НА ФОНІ РОЗВИТКУ БОРГОВОЇ КРИЗИ В КРАЇНАХ ЄС

Волковінська А.І., УС-91, НТУУ «КПІ», nastya.volkovinskaya@gmail.com

На сучасному етапі розвитку країн світу збільшення обсягу зовнішнього боргу є характерним для більшості національних економік. На сьогоднішній день не існує держави, яка була б спроможна не залучати зовнішні запозичення та підтримувати економіку лише за рахунок власних коштів. Раціональний розподіл та використання запозичень може дати позитивний ефект та сприяти економічному росту, але надмірне збільшення частки боргу, в свою чергу, може привести до фінансової кризи та порушення макроекономічної стабільності країни. Таким чином, проблема формування зваженої боргової політики та зменшення боргового навантаження є актуальної як для всього світу, так і для України.

В останнє десятиріччя в багатьох розвинутих країнах світу спостерігається тенденція до значного збільшення частки боргових запозичень (ЄС – 108% від ВВП, США – 101%, [1]), при чому водночас відбувається зниження темпів зростання ВВП, що має негативний ефект, оскільки може викликати такі наслідки, як збільшення рівня інфляції, девальвацію національної валюти, зменшення обсягів золотовалютних резервів та втрату привабливого інвестиційного клімату країни.

До факторів поглиблення боргової кризи в ЄС можна віднести наступні: [2]

1. Неефективність системи збору та контролю статистичної інформації. Наприклад, уряд Греції подавав неправдиву інформацію про стан державних фінансів.

2. Диспропорція економічного розвитку країн-членів Європейського союзу.

3. Зона вільної торгівлі та глобалізація світових ринків зумовила втрату конкурентних позицій окремих країн.

Для стабілізації ситуації у країнах Європейського союзу розглядається можливість подальшого об’єднання у фіскальну унію з метою кращого контролю за державними витратами та надходженнями, узгодження бюджетних політик країн.

Розглядаючи проблему заборгованості в Україні, можна сказати, що обсяг та структура зовнішнього боргу за останні роки суттєво змінилися.

Станом на 1 липня 2012 року валовий зовнішній борг становив 129.0 млрд. дол. США, що становить 74% від ВВП.[3] Згідно з дослідженнями Міжнародного валютного фонду (МВФ), загально допустимою межею боргу для такої перехідної економіки, як українська, є 49,7% від ВВП. [3] Велике боргове навантаження є неприйнятним і ризикованим для країни з перехідною економікою та невисоким рівнем життя, оскільки підвищує ризики фінансової нестабільності.

Серед негативних наслідків збільшення зовнішнього боргу можна виділити наступні: [4]

1. вразливість вітчизняної фінансової системи від кон'юнктури світової фінансової системи;

2. нестабільність валютних курсів, яка може вплинути на можливості виконання зобов'язань у визначені строки;

3. неможливість виконати зобов'язання при ускладненнях з доступом до джерел іноземної валюти;

4. низька ліквідність світових фінансових ринків може знизити можливості щодо реструктуризації заборгованості.

Отже, можна сказати, що обсяг зовнішньої заборгованості в Україні хоч і є значним, але ще не досяг критичного рівня, порівнюючи з іншими країнами. Тем не менш, важливою є проблема не відповідності політики державних позик завданням

розвитку економіки держави на ринкових засадах. В країні зовнішні запозичення перш за все використовуються для забезпечення поточних потреб замість сприяння економічному зростанню шляхом вкладання грошових ресурсів в перспективні галузі економіки. Тому в Україні постає необхідність впровадження ефективної, надійної, та перспективної політики управління зовнішнім боргом. Стратегія формування і обслуговування зовнішнього боргу повинна бути зваженою та обгрунтованою. Структура і обсяг боргу мають прогнозуватися на декілька років вперед з метою забезпечення збалансованого бюджету та стабільного економічного зростання. Окрім того, необхідно більше уваги приділяти світовому досвіду врегулювання боргу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Список стран по внешнему долгу: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Список_стран_по_внешнему_долгу.

2. Боргові кризи в країнах ЄС: [Електронний ресурс] / Слав'юк Н.Р. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/fkd/2012_1/part1/38.pdf.

3. Зовнішній борг України на кінець першого півріччя 2012 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71174.

4. Філоненко К. М. Зовнішній борг України: аналіз динаміки та структу.ри / К. М. Філоненко // Статистика України. – 2010. – № 2. – С. 31–36.

ПАРАЛЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИТУАЦІЙ: 1913 – 2013рр.

Герасимчук В.Г., д.е.н., професор
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут",
gerasymchuk.vh@i.ua

1. Не скочуватися до "манкуртизму". Завдяки роману "Буранный полустанок" ("И дольше века длится день") Ч. Айтматова [1], ми свого часу дізналися глибше про таке поняття, як "манкурт" (мамлюк, гулям, раб). Манкурт – узята в полон людина, яка була найжорстокішим способом перетворена на бездушне рабське створіння. Манкурт не знав, хто він, звідки родом-плем'ям, не відав свого імені, не пам'ятав дитинства, батька і матері. Позбавлений розуміння власного Я, манкурт був рівнозначний безсловесній тварюці і тому абсолютно покірний та безпечний. Для будь-якого рабовласника найстрашніше – повстання раба. Манкурт був єдиним у своєму роді виключенням – йому в корені чужі були спонукання до бунту, непокори. Веління хазяїна для манкурта було над усе. Для себе ж, окрім їжі і обносків, щоб тільки не замерзнути в степу, манкурт нічого не вимагав. Кожному з нас доцільно, мабуть, витісняти з себе оцей "манкуртизм", пам'ятати минуле і дбати про день завтрашній, орієнтуючись на слова Конфуція: «Хто не турбується про майбутнє, той втрачає сьогодення й ганьбить минуле». А що ж було 100 років тому, коли Україна входила до складу Російської імперії, порівняно з сьогоденням? Таке співставлення явищ і подій, безумовно, потребує більш глибокого і виваженого дослідження хвилеподібних трансформаційних процесів.

2. Багатопартійність. В Російській імперії початку XX ст. діяло орієнтовно 82 партії, з них 9 – виключно українські національні партії. Для російського суспільства характерною була надмірна соціальна диференціація. Кожен клас, або соціальна група були неоднорідні за складом. Усередині них мали місце численні особисті інтереси (культурні, інтелектуальні, національні, майнові, релігійні). Широка соціальна диференціація викликала до життя прагнення кожного соціального шару, групи чи класу мати власну організацію, власну партію. Україна також має

багатопартійну систему. Станом на 13.11.2012р. офіційно зареєстровано 200 політичних партій. В останніх виборах до Верховної Ради України брали участь 87 політичних партій, 9 з яких стали парламентськими.

3. Економіка. Середньорічні темпи зростання російської економіки перевищували розвиток усіх інших розвинених країн: 8,0% у 1889-1899рр. та 6,25% у 1900-1913рр. Зниження темпів пояснюється війною з Японією і спробою "першої революції". Успішно розвивалися металургія, нафтова, лісова галузі, а також і передові напрями: хімія, електротехніка, машинобудування (у 1909-1913рр. виробництво двигунів внутрішнього згорання виросло на 283,5%), авіабудування (найпотужніші у світі літаки "Витязь" та "Ілля Муромець" І.І. Сікорського). Зростання ВВП України склало в 2010р. 4,1%, в 2011р. – 5,2%, в 2012р. - 0,2%. ВВП України за підсумками 2011 року склав 69,3% рівня ВВП 1990р. порівняно з 65,8% за підсумками 2010р. і 63,3% - за підсумками 2009р. Але це все ще нижче 74,2%, на які країна вийшла в докризовому 2008р. Два десятиліття українці самостійно будують свою державу та її економіку. Для багатьох країн цього часу було достатньо для проведення корінної модернізації. Причини українських економічних проблем, скоріш за все, криються в управлінській площині.

4. Сільське господарство. За 1908-1912рр. порівняно з попередньою п'ятирічкою виробництво пшениці виросло на 37,5%, ячменю – на 62,2%, вівса – на 20,9%, кукурудзи – на 44,8%. Саме Росія, а не США, Канада або Аргентина була головним світовим експортером зернових. В урожайні роки (1909-1910рр.) їх вивезення складало 40% світового експорту, в неврожайні роки (1908р.,1912р.) зменшувався до 11,5%; у 1913р. – 30% (8,1 млн. тонн). Експорт української сільгосппродукції у 2012р. досягнув 17 млрд. дол. США, що на 4 млрд. дол. більше, ніж у 2011р. Позитивне сальдо становить близько 10 млрд. дол. США. Головними споживачами української агропродукції є країни Азії, ЄС (25%), Африки (18%). Найважливішими факторами позитивного сальдо залишаються високі обсяги експорту зернових культур - 36,6%, олії - 23,9%, насіння олійних культур - 9,3%.

5. Інвестиції: скільки, звідки і куди? Приплив іноземних інвестицій в Росії викликав зростання промисловості. Але, якщо іноземцями було інвестовано в період 1887-1913рр. 1783 млн. руб., то вивозилося щороку до 500 млн. руб. Дві третини російської (і української) промисловості працювали на благо інших країн. В Україну за період 1991-2011рр. надійшло 49,36 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій (на душу населення – 1084,3 дол. США). ПІІ спрямовувалися, насамперед, у фінансову діяльність – 33,1%, виробництво – 30,9%, нерухомість – 11,6%, торгівлю – 10,5%. За 2011-2012рр. українські банки перерахували в офшорні зони та на Кіпр понад 53 млрд. дол. США, тобто, за 2 роки з України вивезли цілий річний держбюджет. За оцінками аналітиків, з України за роки незалежності вивезено понад 176 мільярдів. Від таких "данайських дарів" наш народ тільки бідніє.

P.S. "Дайте нам 20 мирних років і ви не впізнаєте Росії" – слова тодішнього прем'єр-міністра П.А. Столипіна, що почав у 1906р. великомасштабні реформи. Україна має два десятки мирних років. Чому ж не йдуть реформи, обмежуючись лише черговими стратегіями, проектами, закликами, кроками?

ЛІТЕРАТУРА

1. Айтматов Ч. Т. Буранный полустанок (И дольше века длится день, Белое облако Чингизхана) [Текст] : роман / Айтматов Ч. Т. – М.: Молодая гвардия, 1981. - 303 с.

РОЛЬ СЮРВЕЙЕРСЬКИХ КОМПАНІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПОСЛУГ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Горбаченко С.А., к.е.н., ст. викладач,
Одеський національний економічний університет, stas_gorbachenko@ukr.net

Процеси світової інтеграції призвели й до реформування міжнародного морського транспорту. Це пов'язане, перш за все, з розвитком морської торгівлі та поглибленням спеціалізації на перевезенні вантажів. За даними Комісії ООН з питань розвитку та торгівлі (UNCTAD), понад 80 % міжнародної торгівлі товарами здійснюється шляхом морських перевезень, а обсяги світової морської торгівлі за останні двадцяти років зросли майже у два рази. Відтак, необхідність у послугах сюрвейєрІв з'являється саме в процесі здійснення міжнародних торговельних операцій. Як правило, і покупці і продавці з метою перевірки якісно-кількісних показників товарів замовляють проведення відповідної незалежної експертизи.

Загальноприйнята назва компаній, що проводять означену експертизу - сюрвейєрські компанії (від слова Survey - експертиза), а самого інспектора - експерта називають сюрвейєр [4, с. 88].

Головне завдання сюрвейєрської компанії - максимально об'єктивно відбивати в сертифікатах інформацію, як про якість товару, так і про його реальну кількість. При виконанні експертизи сюрвейєр керується міжнародними та національними стандартами, а вже деталі оцінки визначає замовник експертизи [2].

Потреба в послугах сюрвейєрів виникає в наступних випадках: у процесі виробництва товару;на складі виробника;у процесі відвантаження зі складу виробника; у випадку морського транспортування; у процесі відвантаження на судно; після прибуття вантажу в країну призначення; за фактом одержання вантажу покупцем [3, с. 100].

Сюрвейєрський бізнес дуже багатогранний. До основних сюрвейєрських послуг відносять, зокрема : тальманський сет, драфт-сюрвей, вимір складського запасу, оцінку корозії, зважування на конвеєрних і бункерних вагах, переупаковку небезпечних відходів і продуктів, послуги з керування навантажувальними роботами, введення та виведення судна із чартеру, інспекції трюмів і люків тощо.

Існує також такий вид послуг, як Full Outturn Guarantee, при якому сюрвейєрська компанія бере на себе ризики недостачі вантажів між пунктами навантаження, перевалки та вивантаження, тобто виконує функції страховика. Крім того, в останні роки сюрвейєрські компанії освоюють ринки промислової безпеки, контролю якості електричної енергії, сертифікації систем менеджменту, консалтингових послуг [4, с. 121].

Таким чином, потреба в послугах сюрвейєрів може з'явитись в будь-який момент. Серед місць, де присутність сюрвейєрів є необхідною, слід зазначити морські та річкові порти, портові термінали й склади, судна, промислові підприємства, зернові елеватори, нафтопереробні заводи і нафтосховища, залізничні станції.

Особливе значення має діяльність сюрвейєрів на території портів. Це обумовлене тим, що реальні перспективи участі України в світовому ринку морських вантажних перевезень існують лише в сегменті портового господарства, де наша країна має досить потужний потенціал.

Номенклатура товарів, що підлягає інспекції дуже велика, як і кількість стандартів. Серед вантажів, що інспектуються в міжнародних масштабах, прийнято виділяти: метал, добрива, нафту та нафтопродукти, сільськогосподарську продукцію, промислове встаткування, товари народного споживання, продукти харчування тощо [1].

На світовому ринку сюрвейєрських послуг функціонують як великі міжнародні експертні компанії, що мають розгалужену мережу дочірніх підприємств по усьому світу, так і десятки тисяч дрібних фірм, що майже не відомі за межами свого регіону. Серед великих компаній, що функціонують і на території України, слід виокремити Cargo Inspection - Nord West, Saybolt, Inspectorate, SGS, Topframe, CALIBRA, Oncom, Alex Stewart. Дрібних сюрвейєрських фірм в Україні досить багато. Багато в чому це обумовлене тим, що в Україні означена діяльність не підлягає ліцензуванню.

Таким чином висока кваліфікація вітчизняних сюрвейєрів, та відповідна якість послуг є запорукою підвищення конкурентоздатності вітчизняного портового господарства, а отже і морегосподарського комплексу в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітична записка: Щодо стратегічних пріоритетів реалізації потенціалу України як морської держави. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://od.niss.gov.ua/articles/490/

2. Ильницкий К. Два десятилетия водного транспорта Украины. // Порти Украины. № 6, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://portsukraine.com/node/2169

3. Липинська О.А., Крисюк Л.М. Торговельне судноплавство України: перспективи розвитку // Регіональні інновації, № 47 - 2012. - с. 99-107.

4. Петров И.М. Агентирование морских судов: теория и практика / И.М. Петров, В.А. Виговский. — Черновцы: Кн.-XXI, 2005. — 496 с.

РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ

Гречко А.В., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
alla_grechko@ukr.net

Інституціональне середовище грає ключову роль у функціонуванні і розвитку національної економіки. Зважаючи на те, що нашій країні притаманні перехідні процеси, треба відзначити той факт, що перш ніж сподіватися на формування високоефективної інноваційної моделі розвитку економіки, цей процес необхідно оформити інституційно, сформувавши необхідну інституційно-правову базу й механізми дотримання необхідних правил гри. Інституціональне середовище, як складна єдність формальних і неформальних інститутів, грає ключову роль у формуванні позитивного розвитку національної економіки, а її якість і міра відповідності інституціональним змінам в країні багато в чому визначаються роллю держави в економіці [1]. Це полягає в тому, що держава самоформує себе як набір інститутів, наприклад, бере участь в створенні інститутів ринку, тим самим, утворюючи інституціональне середовище. Застосовуючи методологію інституціональної економічної теорії для дослідження тенденцій розвитку економіки України, можна сказати, що їм бракує офіційних структур і засобів необхідних для виконання угод на яких будуються ефективні ринки. Проте, в Україні існує значний нелегальний сектор, так звана «тіньова економіка», розмір якої в Україні складає 50% ВВП. Економіці України притаманні значні трансакційні витрати та несприятлива інституційна основа. За не надійних прав власності, недотримання законів, існування бар’єрів виходу на ринок, монополістичних обмежень, орієнтовані на максимізацію прибутку фірми матимуть короткостроковий характер, малі основні засоби та

незначні розміри. Найбільший прибуток у таких умовах може приносити торгівля, а великі підприємства з потужним капіталом здатні функціонувати лише під патронатом представників влади, за рахунок отримання субсидій, протекціоністських тарифів через хабарі та систему «відкатів». Саме таку ситуацію ми спостерігаємо сьогодні в Україні.

Загалом перехід на ринкові принципи господарювання має супроводжуватися заміною абсолютної державної влади на легітимні ринкові інститути. Поведінка організацій і громадян лише тоді узгоджена формальними інститутами, коли зроблені порушення реально караються владою і це стосується абсолютно всіх економічних агентів. Відсутність даного дієвого механізму призводить до того, що в українській практиці будь-які закони починають діяти не автоматично, а в залежності від того, чи достатньо у зацікавлених сторін ресурсів для запуску їх в дію, або навпаки для блокування їх застосування. Відсутність дієвого механізму захисту формальних «правил гри» призводить до швидкого виникнення неписаних норм і правил, що використовуються при укладанні неформальних угод. Характерною рисою перехідної економіки є виникнення певних «пустот». Вони мають властивість виникати там, де існують прогалини в формальних правилах, там де правила гри ще не повністю сформовані. Такі «пустоти» дуже швидко заповнюються рядом неформальних правил, викорінити які виявляється достатньо складно. Саме такі пустоти, являються причиною виникнення опортуністської поведінки та корупції. Однак не заповнення «пустот» має бути основним для неформальних інститутів, а підтримка формальних «правил гри». Адже тільки тоді інституційне середовище країни є сприятливим, коли формальні і неформальні інститути працюють у взаємозв'язку, а люди добровільно притримуються формальних правил. Досягти такого результату можливо лише шляхом встановлення «прозорих» і «єдиних для всіх» правил гри; розбудови сильної держави здатної відповідати за своїми зобов'язаннями; забезпечення незалежності державних інститутів від впливу груп зі специфічними інтересами; чітке розмежування політики і економіки, влади та бізнесу; звуження простору для дії «непрозорих тіньових схем»; формування ефективної і не корумпованої демократії; усунення протиріч між нормами і процедурами, що діють на різних рівнях правової і адміністративної системи; скорочення кількості і спрощення змісту формальних обмежень; дотримання принципу верховенства права, який закладено Конституцією України; забезпечення служіння держави інтересам людини; створення неупередженої судової системи [2]. Зміна формальних і неформальних правил, а також інституційного оточення, може здійснюватися шляхом легалізації неформальних інститутів, які утворилися в суспільстві і стали загальноприйнятими для агентів (формалізація); модифікація формальними інститутами неформальних (потребує значного проміжку часу); деформація інститутів, тобто коли визнається існування загальновідомих формальних правил, однак відбувається постійний пошук шляхів їх обходу (ухиляння від сплати податків, корупційні договори); імпорт інститутів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інституційний механізм сталого розвитку України в умовах відкритої економіки: монографія / [За заг. ред. доц. Запухляка В.М.]. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 248 с.

2. Прутська О.О. Інституціоналізм і проблеми економічної поведінки в перехідній економіці. – К.: Логос, 2003. – 256 с.

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Гунченко С.В., студентка гр.УС-81м ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
svg613@mail.ru

Сучасний стан світової фармацевтичної промисловості характеризується значними змінами, у першу чергу науково-технологічного характеру. Інноваційні компанії все більше стурбовані проблемами безпеки лікарських засобів, посиленням конкуренції з виробниками генериків, зростаючою тенденцією щодо уповільнення інноваційного процесу та загальним незадоволенням з боку інвесторів. Стратегіям розвитку, в основу яких входять довгострокові, фінансові, науково-дослідні розробки зі створення саме оригінальних (інноваційних) лікарських засобів з їх подальшим маркетингом на світовому ринку, усе важче конкурувати з менш наукоємними, проте орієнтованими на більш швидкі прибутки підходами [1, с.34-35].

Особливістю оригінальних лікарських засобів є перш за все тривалість розробки (може тривати від 10 до 14 років) та вартість процесу — до кількох млрд. доларів. Тому термін окупності інвестицій може розтягнутися на десятиліття, а в умовах регулювання цін на препарати — інвестиції взагалі можуть не окупитися.

Протистояння між генеричними компаніями та компаніями, які виводять на ринок оригінальну (інноваційну) фармацевтичну продукцію, змусило останніх піти на нетрадиційні для себе види ведення бізнесу. Так, виробники інноваційних лікарських засобів, захищаючи від генеричних компаній власні оригінальні препарати, самі беруть участь у впровадженні на ринок „авторизованих генериків” – препаратів, які виводяться на ринок спільно з компанією, яка подала заявку на отримання дозволу на маркетинг інноваційного лікарського засобу (інноваційна компанія „Пфайзер” упроваджує авторизовані генеричні препарати через власний підрозділ „Greenstone” тощо). Отже, компанії лідери світового фармацевтичного ринку почали власними силами розширювати світовий ринок генериків.

Існування та розвиток генеричного сектору є позитивним фактором, що прискорює науково-технічний прогрес у галузі. Причина в тому, що після закінчення дії патентного захисту інноваційний препарат утрачає монопольний статус єдиного на ринку і стає одним із багатьох, що значно зменшує його прибутковість та можливість відшкодовувати інвестовані в його створення кошти. Нерідко інноваційні препарати втрачають оригінальність ще до моменту, коли вони повністю відшкодовують ці витрати. Цей факт змушує дослідницькі компанії прискорювати науково-дослідні розробки зі створення нових поколінь препаратів, які б не мали аналогів, захищених і виведених у ранг монополії. Таким чином, із даної позиції генерики виступають одним з аргументів, які прискорюють науковий прогрес [2, с.10-11].

Межа, яка традиційно відділяла інноваційні компанії від генеричних, поступово зникає. Виробники відтворених препаратів, нарощуючи свій науково-технічний потенціал, прагнуть досягти більшої прибутковості, а інноваційні компанії, навпаки, прагнуть використати конкурентні переваги, доступні генеричним компаніям. Тому зростання витрат на розробку та дослідження інноваційних препаратів може бути обумовлене такими факторами, як:

1. Збільшення частки проектів, що не пройшли клінічні випробування;
2. Тенденція до більших та триваліших клінічних випробувань, і можливе збільшення кількості досліджень, які проводять фірми (включаючи випробування для маркетингових цілей, таких як диференціювання продукту від конкурентів);

3. Зрушення в різновидах препаратів, над яким працюють компанії по відношенню до препаратів щодо лікування хронічних та дегенеративних захворювань;

4. Досягнення в сфері технологічних дослідженнях і наукових можливостях фармацевтичної промисловості;

5. Збільшення комерціалізації фундаментальних досліджень, у зв'язку з зменшенням вільного доступу до основних результатів дослідження;

6. Подовження середнього часу доклінічних досліджень препарату [3, с.34].

Отже, система відтворення інновацій набула такого розвитку, при якому вона в часовому контексті максимально наблизилась до системи створення оригінальних фармацевтичних інновацій, а подальше їх створення більшою мірою, ніж коли-небудь, буде залежати від соціальної складової. Унаслідок такого критичного зближення компанії можуть опинитись у ситуації неспівпадіння раніше намічених планів із реальністю та необхідності корегування стратегічних планів науково-технічного розвитку та створення нових інноваційно-соціальних моделей бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карпенко М. Путь от инноваций к прибыли // Компаньон. – 2006. - №9.

2. Глобальные перспективы и проблемы генерической отрасли. Ч.II // Аптека. – 2006. - №11

3. Reseach and Development in the Pharmaceutical Industry// A CBO Study – Congress of the United States Congressional Budget Ofiice – October 2006 – Режим доступу: http://www.cbo.gov/sites/default/files/cbofiles/ftpdocs/76xx/doc7615/10-02-drugr-d.pdf

ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Джемелінська Л.В., доцент, к.е.н.,
Національний технічний університет України «КПІ»
Lesya.dz@gmail.com

Неконкурентоспроможність багатьох видів вітчизняної промислової продукції, пов'язана з недостатньою інноваційною діяльністю підприємств, застарілою значною часткою їх основних виробничих фондів, які потребують зміни або модифікації, високою енерго- та ресурсозатратністю виробництва.

Для вирішення проблеми підвищення конкурентоспроможності продукції актуальним для підприємств стає розробка теоретичних аспектів та практичних рекомендацій використання об'єктів промислової власності (ОПВ) для створення інноваційної продукції..

Проблема відбору комерційно значимих об'єктів промислової власності виникає в процесі розробки конкурентоспроможної продукції, коли вирішується питання, який винахід, промисловий зразок, корисну модель необхідно використати при створенні даної продукції.

Головною метою відбору об'єктів промислової власності, в процесі розробки конкурентоспроможної продукції, являється підвищення техніко-економічних показників та поліпшення споживчих властивостей продукції

Методика оцінки вартості інтелектуальної власності розроблюється до відповідного об'єкту під конкретного замовника. При здійсненні розрахунків вартості

об'єктів інтелектуальної власності у світовій практиці використовують доходний, витратний і ринковий підходи. Дані підходи мають свої методи і методологію [1.С.73].

У 2011 р. кількість усіх використаних у діяльності вітчизняних підприємств винаходів становила 1806 од., корисних моделей – 2398 од., промислових зразків – 393 од. Найбільше винаходів було використано на підприємствах переробної промисловості – 814 од., підприємствах, які займаються операціями з нерухомим майном – 552 од., освіти – 268 од. Найбільше корисних моделей було використано підприємствами країни, які здійснювали операції з нерухомим майном – 732 од., освіті – 1209 од., переробній промисловості -337. Промислових зразків найбільше було використано підприємствами переробної промисловості країни – 320 [4].

Вартісну оцінку ОПВ рекомендується проводити перед їх відбором: при постановці їх на баланс підприємства в якості нематеріальних активів підприємства; при формуванні уставного фонду новостворених підприємств; при визначенні компенсації, яку необхідно виплачувати їх власникам при продажу ліцензій.

Визначення вартості ОПВ є складна категорія, тому що оцінюється не сам об'єкт промислової власності, а права на нього. Значення споживчої вартості об'єктів промислової власності пропорційне їх корисності, спроможності приносити додатковий прибуток. В залежності від відповідного ОПВ для конкретного замовника проводиться його вартісна оцінка.

Критеріями, що впливають на можливість використання ОПВ в технологіях виробництва конкурентоспроможної продукції є: вид охоронного документа; відповідність ОПВ загальнонаціональним пріоритетам; рівень розробки ОПВ; інноваційна привабливість ОПВ; ступінь можливого впровадження ОПВ; термін, необхідний для впровадження ОПВ; строк окупності ОПВ; обсяг потенційного ринку споживачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бутнік-Сіверський О.Б. Економіка інтелектуальної власності. – К.: Ін-т. інтел. власн. І права, 2004. – 296 с.

2. Цыбулев П.Н. Маркетинг интеллектуальной собственности. – К.: Ин-т. интел. собств. и права. 2004. – 184 с.

3. Тодосийчук А. В. Управление инновационно-активным предприятием. – М.: ИНИЦ Роспатента, 2003. – 226 с.

4. Статистичний збірник. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Державна служба статистики України, 2012 р. //Електронний ресурс: http://www.ukrstat.gov.ua

ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ В КОЛЛЕКТИВЕ МЕЖДУНАРОДНОЙ КОМПАНИИ

Ершова М.А., студентка 1 курс, ФММ, УС-21
Национальный технический университет Украины « Киевский политехнический институт», mariya.ershova.1995@bk.ru

Во всем мире сегодня большое значение уделяют вопросам практического применения инновационных методов управления персонала для повышения социально-экономического развития предприятий и производства. Именно поэтому рассматриваемая тема актуальна.

Управление персоналом – это работа ТОП-менеджеров компании, направленная на достижение целей с помощью стратегий кадровой политики и управление персоналом в целом.

Система управления персонала включает постановку целей и задач, определение функций и описание должностей, создание организационной структуры, управление персоналом, налаживание системы коммуникаций между всеми категориями сотрудников, начиная с ТОП менеджеров и заканчивая самым низким уровнем специалистов.

Классические методы по управлению персонала включают: отбор, рекрутирование кадров; деловую оценку персонала профориентацию и адаптацию; мотивацию (материальную и нематериальную) и организацию труда; управление конфликтами в коллективах. На многих предприятиях практикуется дополнительные методы управления персоналом: вопросы сотрудничества с профсоюзами и службами занятости, управление безопасностью персонала.

Основу работы служб HR компаний в настоящее время составляет увеличение роли личности сотрудника, знание мотивации сотрудника, умение их формировать и направлять с целью развития компании.

Законы и методы управления персоналом в международных компаниях идентичны, но в разных странах их реализуют по-своему, на основе менталитета народа, традиций, национальной культуры и психологии людей. Поэтому возникает множество особенностей управления. Однако, главным является идеология – основные идеи и принципы, позиции, цели и ценности.

По мнению западных специалистов: «Кадровая служба в международной компании на современном этапе является такой же профессиональной работой, как и другие службы на производстве».

Главная цель департаментов HR – стать одним из основных департаментов компании, к которым обычно относится производство, коммерция, логистика. Деятельность каждого сотрудника службы персонала должна быть направлена на перспективу; на создание комфортных, стабильных и эффективных взаимодействий в компании, содействовать достижению стабильности коллектива, на повышение экономических и финансовых показателей работы деятельности компании созданию обстановки «социального мира».

Как правило, Директор департамента персонала (начальник отдела кадров\ руководитель службы управления персоналом) входит в состав Директорского совета компании\ предприятия, а его сотрудники считаются «функциональными» служащими [1, 202-206].

В настоящее время наиболее современные инновационные методы управления персонала используются в направлениях приема, обучения и мотивирования. Поиск и наем персонала с помощью интернет-агентств, рекрутинговых агентств, социальных сетей, а также с использованием таких услуг как лизинг персонала, аутстафинг, аутсорсинг, хедхантинг [2; 30]. В свою очередь практикуются такие методы как прохождение кандидатами психологических, личностных, интеллектуальных тестов, и тестов на детекторе лжи, графологического анализа почерка.

Рассматривая инновационные методы управления персонала с экономической точки зрения, следует отметить, что последние данные исследований Global Industry Analysts 2011, показывают, что рынок HR-аутсорсинга преуспевает и к 2015 г. достигнет $ 162 млрд. По результатам исследований экспертов Intercomp Global Services и других аналитиков, рынку HR-аутсорсинга прогнозируют ежегодный стабильный рост примерно в 15%. Хоть и с задержкой на 10–15 лет, но Украина повторяет международный путь развития аутсорсинга. Стоимость услуг по аутстаффингу и аутсорсингу персонала в Украине составляет около 20-30 % заработной платы каждого сотрудника [3].

Таким образом, можно сделать вывод о том, что самая важная роль в компании после стратегического менеджмента должна быть отведена управлению

персоналом. Неправильное определение и постановка целей может привести к краху компании (это задача стратегического менеджмента), однако непонимание этих целей, либо их невыполнение (задача службы персонала) может привести к низкой эффективности работы компании.

ЛИТЕРАТУРА

1. Королевский М. И. Поиск и отбор персонала. - М.: Бизнес-школа «Интел-Синтез», 2006. 196с.
2. Баскина Т.В. Техники успешного рекрутмента. М., 2008, 211 с.
3. Статья HR-аутсорсинг: обзор тенденций [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.hrd.com.ua/index.php/upu/bestupu/254-hr-outsourcing

СВІТОВИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ

Жалдак Г.П., аспірант
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
ann17@i.ua

Фундаментальні дослідження проблем глобального економічного і соціального розвитку свідчать, що нині соціальні інновації відіграють важливу роль у формуванні й підвищенні міжнародної конкурентоспроможності. Успішні варіанти еволюційної модернізації провідних кран світу завжди супроводжуються зростанням рівня та якості життя й досягають максимального успіху там, де завдання економічного зростання розв’язуються в поєднанні з подоланням соціальних проблем. Ураховуючи це, модернізація України повинна охопити не тільки економіку, науково-технічний прогрес, а й соціальну сферу, розвиток людини. На думку директора Інституту економіки і прогнозування НАН України В.М.Геєця соціальні інновації повинні реалізовуватися на рівні із технологічними, а питання модернізації не повинно фокусуватися лише на технологічних аспектах, залишаючи осторонь соціальний контекст[1]. Перед керівництвом вітчизняних підприємств гостро стоїть проблема реформування системи управління розвитком інновацій загалом, необхідністю розробки філософії менеджменту соціальних інновацій на підприємствах. Без розвиненого ринку інновацій неможливе успішне функціонування сучасної ринкової економіки. Таким чином, дослідження закордонного досвіду розвитку соціальних інновацій є особливо актуальним.

Слід зазначити, що соціальні інновації у світі є загальновживаним та поширеним поняттям. До проявів соціальних інновацій у світі варто віднести міжсекторне соціальне партнерство, соціальний аудит, соціальне підприємництво, соціальні інвестиції, соціальну відповідальність бізнесу, соціальні інновації в освіту та всебічний розвиток людини, її розумового потенціалу. Соціальні інновації не тільки гармонізують ситуацію у суспільстві, а також стимулюють суспільство до дій. Європейський Союз, США та Японія мають багату історію та соціальні інновації. Останніми роками соціальні інновації почала активно впроваджувати Індія.

Однією з основних причин розвитку соціальних інновацій у США стало усвідомлення людьми своєї ролі у виробництві у зв’язку із задоволенням потреб більш нижчого рівня та перехід на новий рівень соціального розвитку. Саме впровадження низки соціальних інновацій, дозволив забезпечити інноваційну активність підприємств на належному рівні. Компанії США інтенсивно розробляють нові напрямки управління персоналом, впроваджують інновації у сферах оплати праці та трудових відносин. Схожі тенденції можна помітити і у низки європейських

країн. Найбільш поширеними соціальними інноваціями для країн Європи є розвиток засобів комунікації, забезпечення належних, екологічно-безпечних умов праці, вирішення низки соціальних проблем. Так, у Данії засновану першу у світі компанію, яка проводить навчання та забезпечує роботою соціально не розвинутих людей. В Італії існують добровільні асоціації та соціальні кооперативи, що спрямовані на підтримку та професійну підготовку людей з психічними вадами. Власники готелю «Панда», що в Угорщині, прагнуть інтегрувати людей з інвалідністю у світ бізнесу. Керівництвом готелю була розроблена унікальна модель зайнятості, створено індивідуальні умови підготовки кадрів, проведення конференцій. Офіційно заклад зареєстровано як Сертифікований навчальний центр дорослих. Він широко співпрацює із державними та приватними організаціями, проводить навчання та семінари стосовно особливостей роботи людей з інвалідністю. Головною метою створення такого закладу є боротьба з помилковими упередженнями суспільства щодо людей-інвалідів. За останній рік готель подвоїв свої прибутки, що підкреслює необхідність поєднання соціальних інновацій та ведення бізнесу. Розвиток соціальних інновацій зменшує залежність від державних виплат, підвищує соціальний статус людей в громаді та формує у людей почуття власної гідності. Справжня соціальна революція відбувається в Індії. Сонячна енергія Індії перетворює її на країну з чистими технологіям. Згідно даними, опублікованими аналітиками Bloomberg New Energy Finance (BNEF), інвестиції у сонячну енергію Індії збільшились у 7 раз від $ 0.6 в 2010 році до $ 4,2 млрд в 2011році. На даний момент Індія посідає одне із передових місць у сфері нових установок. Разом з тим, Індія зберігає значний потенціал для соціальних інновацій та їх росту, оскільки на сьогодні вона отримує лише 4% глобальних інвестицій у екологічно чисту енергію[2].

Світовий досвід свідчить про значну роль соціальних інновацій в розвитку підприємств. Упровадження соціальних інновацій та належний рівень управління ними, могло б значно покращити рівень життя населення, безпеку праці, сприяти підвищенню прошарку конкурентоспроможних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1.Національна інноваційна система: зарубіжний досвід, стан в Україні: аналітичні матеріали до Парламентських слухань / В. М. Геєць; Л. І. Федулова ; НАН України, Інститут економіки і прогнозування. - К. 2007. - 184 с.

2.Social Innovation: India's Clean Energy Revolution [Електронний ресурс] режим доступу: http://www.innovationcouncil.gov.in/index.php?option=com_content&view=article&id=174:social-innovation-indias-clean-energy-revolution&catid=14:news&Itemid=13.

ІНФЛЯЦІЯ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ДЕВАЛЬВАЦІЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ

Зелінська О.О., студентка гр. УС-01, ФММ, olgazelinska_1@ukr.net
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Валютний курс – це вартість грошової одиниці однієї країни, виражена у грошових одиницях інших країн або міжнародних платіжних засобах, що визначається попитом і пропозицією на валютному ринку та по суті є коефіцієнтом перерахунку однієї валюти в іншу. Він відображає динаміку основних макроекономічних показників тасам впливає на їхню зміну[1].

Валютний курс є величиною важко прогнозованою, оскільки виражає собою результативну змінну багатьох об’єктивних та суб’єктивних факторів. Серед основних

виділяють: динаміку ВВП, рівень інфляції, обсяг імпорту та експорту, платіжний баланс та різницю відсоткових ставок у країнах.

Процес знецінення національної валюти по відношенню до іноземних називають девальвацією. Девальвація – це явище високого впливу на економіку держави, стрімкі темпи якої знижують платоспроможність населення, призводять до знецінення вкладів у національній валюті та зниженню рівнів прибутків національних товаровиробників, відповідно зменшується і рівень наповненості бюджету держави.

Прогнозувати курс національних валют на основі макроекономічних показників недоцільно, оскільки питома вага впливу припадає на політику центральних банків, які штучно корегують курс валюти зменшуючи золотовалютні резерви та створюючи попит на національну грошову одиницю. Ключовим фактором, що може наблизити номінальний курс валюти до реального є інфляція країни. Взаємозалежність цих величин є очевидною та легко пояснювальною завдяки теорії абсолютного паритету купівельної спроможності. Теорія стверджує, що валютний курс формується на основі співвідношення цін на товари у різних країнах, а саме зміну цін і показує інфляція.Особливо високий темп девальвації можливий при галопуючій інфляції (більше 10%) [2].

Інфляція корегує курс валют через певний лаг часу. В Україні цей період дорівнює одному року, що можна побачити на основі зіставлення динаміки індексу інфляції та індексу валютного курсу (рис. 1).

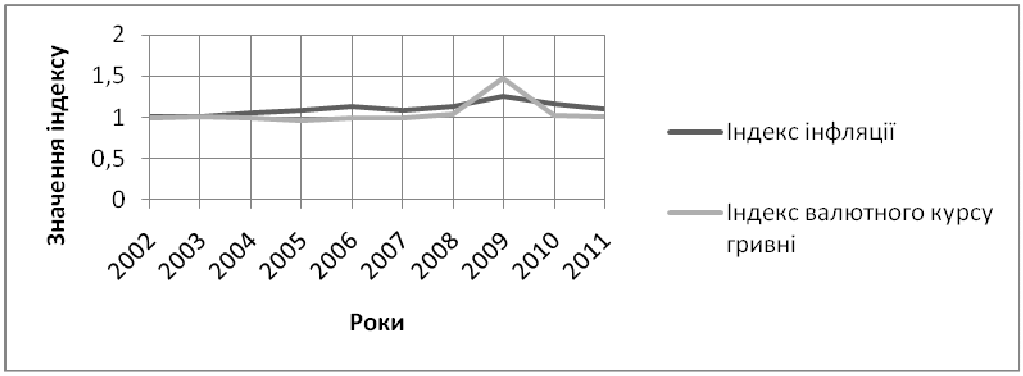

Рис. 1. Взаємодія інфляції та валютного курсу

Базовим критерієм співставлення інфляції та курсу валюти є коефіцієнт співвідношення індексу валютного курсу до індексу споживчих цін. В Україні динаміка даного показника має нерівномірний характер.

Значення коефіцієнту менше одиниці є свідченням стримування девальвації валюти штучно. Згідно до розрахунків даного показника, його значення більше одиниці спостерігалось лише у 2009 році, коли гривня стрімко девальвувала з 5,27 до 7,79 гривень за долар.

В Україні значення показника є меншим за одиницю, щодоводить штучне стримування курсу Національним Банком, що може привести донегативних наслідків, а саме:до підвищеної девальвації на рівні 12 гривень за долар, як це було у 2009 році; погіршення ситуації з боргом України, вартість якого може зрости.

Забезпечення стабільної купівельної спроможності, як фактору впливу на курс валют, можливе завдяки вирішенню таких економічних проблем як:

- збільшення експорту;
- зменшення залежності від імпорту;
- скорочення темпів нарощування державного боргу.

ЛІТЕРАТУРА

1.Петрашко Л.П. Міжнародні фінанси // Л.П. Петрашко – К.: КНЕУ, 2003. – 221 с.

2.Возьний, К. З. Інфляція і девальвація: макроекономічні взаємозв'язки та залежності / К. З. Возьний // Економіка України. – 2010. – № 11. – С. 35-46.

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИХОДІ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК

Єршова М.О., студентка 1 курсу, ФММ, УС-21
Національний технічний університет України « Київський політехнічний інститут»,
mariya.ershova.1995@bk.ru

Проблема соціальної відповідальності бізнесу є актуальною в наш час, тому що це - один з найважливіших і найрезультативніших методів виходу компанії на міжнародний ринок.

Одним з найбільш ефективних методів підвищення вартості компанії являється соціальна відповідальність бізнесу. Соціальна відповідальність бізнесу (СВБ) - це необов'язковий внесок якогось бізнесу в розвиток суспільства, а саме соціальної, екологічної, економічної сфер, який пов'язаний безпосередньо з видом діяльності даної компанії та такий, що перевищує межі визначеного законом мінімуму.

В наш час багато міжнародних компаній розпочали політику СВБ. Бізнесмени почали розуміти той факт, що успіх компанії, яка має потенціал вийти на міжнародний рівень, залежить від її статусу як в країні так і у світі. Як показує практика багатьох компаній, висока корпоративна соціальна відповідальність дозволяє створити бездоганну репутацію компанії.

Свій початок СВБ починає ще з XX сторіччя, і хоча такий досвід був ще незнайомий світу, деякі компанії, такі, як «Levi Strauss & Co» і «IBM»,ще в той час почали практикувати СВБ, і в наш час ці компанії мають всесвітню відомість, гарну репутацію і великий дохід. Також є багато компаній, які вийшли на світовий ринок завдяки СВБ. Наприклад, російська компанія «Лукойл» оголосила про запровадження міжнародних стандартів екологічної сертифікації ISO та OHSAS і невдовзі після цього придбала В США компанію « Getty Petrolium » з її мережею [3].

Розглянемо причини розпочати політику СВБ для подальшого розвитку компанії:

- розширення клієнтської бази;
- зростання рейтингу компанії на ринку;
- залучення більших інвестицій;
- гарні стосунки з державними органами управління;
- залучення в ЗМІ, внаслідок зацікавленість потенційних інвесторів.

Також не менш важливою причиною для СВБ є зростання прибутку. Як показали дослідження 469 американських компаній різних галузей, проведені організацією «Conference Board» - є пряма залежність прибутковості від соціальної відповідальності бізнесу.

Загальний прибуток акціонерів компаній, що мають високі фінансові та соціальні показники (social performance), за останні 15 років

збільшився на 43%. За той же час цей показник для «просто» фінансово успішних компаній виріс всього на 19% (Schmidt, 2000). Соціальне залучення має свої дивіденди [3].

У європейському розумінні соціальна відповідальність включає в себе такі аспекти:

- соціальна захищеність персоналу;

- добросовісна ділова практика;
- безпечні умови праці;
- охорона навколишнього середовища;
- розвиток міста \ села або країни в цілому.

Таким чином, компанії залучають гроші не тільки для соціального розвитку держави, але і для розвитку свого бізнесу. Це вигідно усім зацікавленим сторонам: бізнесу, владі, суспільству.

До речі, найефективніший метод для реалізації СВБ – це використання організацій-посередників, або відкриття міжнародних благодійних фондів від компаній. Організаціями – посередниками можуть виступати громадські організації, а реалізовувати СВБ можуть і існуючі державні \ недержавні благодійні фонди.

Таким чином, можна зробити висновки, що СВБ – це найвигідніший та найефективніший метод розвитку компанії та її виходу на міжнародний ринок. Більшість компаній Америки та Західної Європи вже практикують корпоративну соціальну відповідальність і виходять на міжнародні ринки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Благов, Ю. Е. Генезис концепции корпоративной социальной ответственности/ Ю. Е. Благов// Вестн. С.-Петерб. ун-та. 2006. Сер. 8, вып. 2.

2. Інтерв'ю Ігоря Цижонова [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.sostav.ru/columns/opinion/

3. Туркін С. Навіщо бізнесу соціальна відповідальність [Електрон. ресурс]/С.Туркін//Управління компанією. - 2004 р. - №7. – Режим доступу:http://www.cfin.ru/press/zhuk/2004-7/16.shtml

ІННОВАЦІЙНИЙ ФАКТОР ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ

Ігошева О.В., студентка групи УС-81м
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
igosheva_o@mail.ru

Банківська система України як складова фінансово-кредитної системи є провідною ланкою у забезпеченні сталого розвитку економіки будь-якої країни. На нашу думку, одним з найвагоміших показників розвиненості та конкурентоспроможності банківської системи є її інноваційна спрямованість.

Розвиток банківської системи щорічно зростає, спостерігається постійне зростання ділової активності населення, впровадження нових продуктів банківських послуг, різноманітних форм депозитів, продовжується розвиватися випуск кредитних карток та інше. Водночас, не зважаючи на всі позитивні сторони розвитку, банківська система України залишається недосконалою і не відповідає конкурентним вимогам на світовому ринку, тому вона потребує трансформації, удосконалення та інвестицій.

Динаміка надходжень прямих інвестицій в фінансовий сектор Україну наведена у таблиці 1 (складено автором за даними [1, с. 20-23]).

Протягом останніх років обсяг прямих іноземних інвестицій у фінансовий сектор збільшується, і у 2011 році становить 15059,5 млн. дол. США. Це свідчить про зростання привабливості та зацікавленості фінансового сектору, включаючи і банківський сектор, з боку іноземних інвесторів.

Таблиця 1

Динаміка надходжень прямих іноземних інвестицій в фінансовий сектор Україну за 2003-2011 рр.

Показник	Роки								
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ПІІ в фінансовий сектор України, млн. дол. США	420,6	504,3	694,3	1896,5	3561	6835,9	10496,1	12431	15059,5

Інвестиції у банківський сектор являють собою цільове вкладення коштів, внаслідок чого зростає розвиток реального сектора економіки, створюються нові робочі місця та нові банківські продукти (банківські інновації).

Лаврушин О.І. визначає банківську інновацію як «синтетичне поняття про діяльність банку в сфері інноваційних технологій, направлене на отримання додаткових доходів в процесі створення сприятливих умов формування і розміщення ресурсного потенціалу за допомогою нововведень, які сприяють клієнтам в отриманні прибутку» [2, с.480].

Інноваційні банківські послуги поділяються на: адаптивні (інтерент-еквайринг, мультивалютні вклади, онлайн-інкасація), функціональні (кеш-менеджмент, Private Banking) та фундаментальні (соціальний банкінг, депозити, що інкасуються, депозит з програмою страхування) [3].

Таким чином, підвидами інноваційних банківських послуг, залежно від їхнього впливу на поведінку споживачів, є адаптивні інновації (припускають мінімальні зміни в продукті чи послузі і не вимагають ніяких змін у поводженні споживачів), функціональні інновації (припускають збереження функції послуги, але характер реалізації функції змінюється) і фундаментальні (мають під собою реалізацію нової концепції чи ідеї, у результаті чого виникають нові функціональні якості) інновації [4].

Окремі вище згадані банківські інноваційні продукти пропонується у наступних банках: Приватбанк (25% капіталу Кіпру), Райффайзен банк Аваль (Австрія), Альфа-Банк (Кіпр), Банк Кредит Дніпро (Кіпр), Укрексімбанк (Україна), Фінанси та Кредит (Україна), Південний (Україна), УкрСиббанк (Франція), Укрсоцбанк (Австрія), ОТП Банк (Угорщина), ВТБ Банк (Росія), Діамантбанк (Україна). З переліку банків випливає, що більшість банків, які пропонують інноваційні продукти є іноземними, або функціонують за участю іноземного капіталу.

Отже, істотне підвищення ефективності та конкурентоспроможності діяльності ринку банківських послуг – ключове питання для вітчизняних банків. Залучення іноземних інвестицій дасть змогу розширення сфери банківських послуг, що дозволить залучити більшу кількість клієнтів і «просувати» нові банківські продукти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України/ Державний комітет статистики//Статистичний збірник. – 2011. – С.67

2. Лаврушина О.И. Банковский менеджмент. Учебник/О.И. Лаврушина. 2-е — М.: КноРус. – 2009. –560 с.

3. Базадзе К.М. Перспективні види інноваційних послуг банків /К.М.Базадзе// Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2012. - №2(14). – С. 218-221.

4. Охлопков А. В. Банковские инновации и особенности их реализации в современном банковском секторе России [Электронный ресурс] / А. В. Охлопков //

Банковские инновации. – 2011. – № 1–2. – С. 78–81. – Режим доступа: http://www.ini21.ru/upload/page_id_1184/all3.pdf.

МІЖНАРОДНА ВЗАЄМОДІЯ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНИХ МАРКЕТИНГОВИХ ЦІННОСТЕЙ

Касян С. Я., к.е.н., доцент
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
syakasian@ukr.net

Зростання глобальної інформаційної активності при процесах маркетингової бізнес-взаємодії привертає увагу дослідників до визначення засад, методів та механізмів досягнення ринкової успішності підприємств. Важливо формувати та розподіляти бюджет коштів, що спрямовуються на маркетингові інновації на високотехнологічних підприємствах України. Саме від акумуляції необхідних інвестиційних коштів, оптимального спрямування таких інвестиційних потоків залежить ефективність впровадження інновацій, що сприяє підвищенню конкурентних переваг суб'єктів господарювання. В. Г. Герасимчук слушно зазначає про необхідність розроблення та підготовлення маркетингових стратегій. Науковець наводить ієрархію процедури планування, доречно порівнює методи формування бюджету відділу маркетингу на підприємствах [1, с. 70, 71]. Вважаємо, розуміння глибинних засад складання плану та бюджету маркетингу дозволяє включати в ці документи оптимальну кількість заходів, спрямованих на оновлення технологій виробництва, постачання, розподілу та покращення споживчих характеристик продукції. Такі інноваційні позиції варто включати при формуванні маркетингових стратегій підприємствам, що орієнтуються на сталий розвиток.

Ефективне функціонування високотехнологічних ринків забезпечується безперешкодним трансфером інновацій. Продуктивна взаємодія освіти, науки, бізнесу, держави в рамках відомого трикутника «наука-бізнес-держава» дозволяє розраховувати на підвищення дифузії інновацій. Функціонування ринку інновацій досліджує Н. І. Чухрай, яка глибоко аналізує характер та напрями взаємозв'язків економічних агентів на ринках високотехнологічної продукції. Вчена встановлює особливості економічних відносин між такими блоками описуваного ринку: 1. сфера науки, 2. виробничо-господарська сфера; 3. сфера комерціалізації. Дійсно, нові та готові задуми інтегруються при споживанні інновацій завдяки процесу їх комерціалізації [2, с. 30, 31]. На нашу думку, системне впровадження концепції маркетингу цінностей серед групи взаємодіючих партнерських підприємств сприятиме підвищенню їх сукупного потоку маркетингових цінностей. Такі цінності, передовсім, в умовах глобальної економіки створюються на основі стрімкого впровадження інновацій. На цій основі формуються значні конкурентні переваги та досягаються бажані значення конкурентоспроможності продукції і підприємств. Тобто, система маркетингових цінностей будується на інноваційно спрямованій взаємодії підприємств у глобальному економічному просторі. Такому простору притаманні висока динамічність, варіативна концентрованість інформаційних потоків.

Правильний вибір конкурентних стратегій вимагає глибокого дослідження міжнародних ринків, урахування сучасних тенденцій структури і динаміки глобального інформаційного простору. В. П. Пилипчук, О. Ф. Оснач, Л. П. Коваленко докладно оцінюють конкурентні стратегії та переваги. Слід погодитися з розмежуванням вченими конкурентних переваг, що формують стійкість економічних агентів ринку, на переваги низького і високого порядку. Насправді, маркетологам і

менеджерам промислових підприємств слід підвищувати споживчі характеристики продукції, впроваджувати провідні технології та піклуватися про постійне зростання обсягів знань і компетенцій працівників [3, с. 85–87]. Такі заходи формують конкурентні переваги високого порядку. Позиціонування маркетингової діяльності у просторі «економіки знань» потребує розвитку інтелектуального капіталу кожної нації та високотехнологічних підприємств, які функціонують у національній економічній системі. Будь-яка сучасна транснаціональна компанія (ТНК) забезпечує високу ефективність маркетингової діяльності за рахунок комплексного впровадження інноваційних технологій, новітніх маркетингових інструментів, підвищення інтелектуального освітнього потенціалу. Вчені доречно наводять низку базових стратегій досягнення конкурентоспроможності підприємств. Такі стратегії відрізняються залежно від розмірів підприємств, особливостей операційної діяльності, специфіки ринків [3, с. 87–89]. Отже, в інформаційній сервісній економіці всіляко заохочується функціонування високотехнологічних підприємств, які орієнтовані на міжнародну взаємодію з урахуванням високих стандартів соціальної, екологічної безпеки та розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герасимчук В. Г. План та бюджет маркетингової діяльності на підприємстві / В. Г. Герасимчук : Тези доповідей IX Міжн. наук.-практ. конф. [«Маркетинг та логістика в системі менеджменту»] / Відпов. за випуск: Є. В. Крикавський (Львів, 08–10 листопада 2012 р.). / НУ «Львівська політехніка». – Львів : НУ «Львівська політехніка», Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 70–71.

2. Чухрай Н. І. Маркетинг інновацій : [підруч.] / Н. І. Чухрай. – Л. : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 256 с.

3. Пилипчук В. П. Промисловий маркетинг : [підруч.] / В. П. Пилипчук, О. Ф. Оснач, Л. П. Коваленко. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 364 с.

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ВІД СТАДІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ЦИКЛУ

Клименко К.С., аспірант, ks_klimenko@mail.ru
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Сучасний ринок на даному етапі характеризується певними особливостями і компанії без технологічного розвитку не можуть в повній мірі відповідати цим вимогам. Виходом є реалізація інноваційного проекту, який має на меті отримання нових технологій, тобто покупку прав на використання нових науково-технічних рішень. Трансфер технологій є реальним інструментом просування їх в економіку і є важливою складовою комерційного успіху та руху капіталів.

Складним питанням є обмеженість ресурсів, яка призводить до того, що кожний момент формування та вибору найбільш ефективного проекту необхідно робити на основі аналізу ринкової ситуації, такий режим є характерним для компаній, які мають стабільне місце на ринку и має назву «ринкової тяги». В основі даного інноваційного режиму полягає питання як на основі технологічного розвитку компанії знайти рішення актуальної бізнес задачі. В результаті даного режиму найчастіше компанія знаходить та реалізовує необхідні технічні рішення. Але зазначимо, що коли розробники і дослідники зорієнтовані тільки на науково-технічні інтереси, вони можуть отримувати інформацію на основі вже існуючого аналізу ринку, такий інноваційний режим має назву «технологічного поштовху». Результатом даного

режиму є декілька варіантів. Перший – компанія знаходить нові ідеї для реалізації та задоволення потреб споживачів та другий – компанія знаходить існуючий бізнес, який може бути покращений за рахунок нових розробок [1, 2].

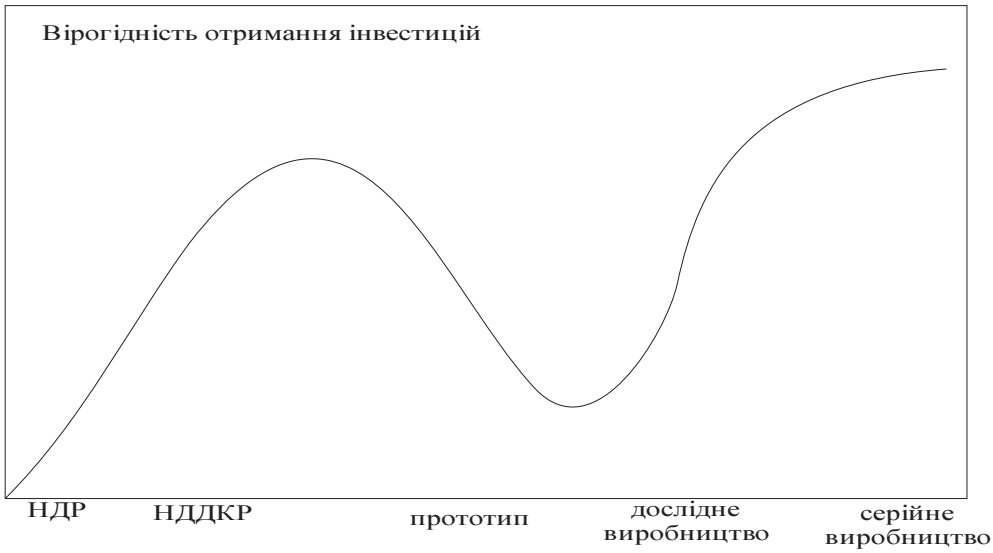

Рис.1. Залежність одержання інвестицій від стадії інноваційного циклу [1]

Трансфер технологій здійснюється різними методами, в залежності від стадії інноваційного процесу, кожний наступний етап потребує значно більших інвестицій. На рис. 1 зображено вірогідність отримання інвестицій на кожній стадії інноваційного проекту.

Очевидно, що шанси на успіх залежать від стадії впровадження на ринок. Даний графік є доволі умовним, але зазначимо, що на момент «прототипу», коли проект вже має комерційну направленість, але для бізнесу ризик ще достатньо значний, основна частина проектів не має подальшого розвитку. На сьогоднішній момент робота організацій наукового сектору в усьому світі оцінюється з позиції економіко-ефективного використання технологій на міжнародному ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонец В.А. Основы коммерциализации технологий и результатов научных исследований и разработок: выдержка из учебно-методического пособия / В.А.Антонец. – Федеральное агентство РФ по образованию, Нижегородский государственный университет им. Н.И. Лобачевского, Нижний Новгород, 2009. – 31 с.

2. Дідківський М.І. Міжнародний трансфер технологій: навч. посіб./ М.І. Дідківсьий. – К. : Знання, 2011. – 365 с.

3. Управление интеллектуальной собственностью / Под ред. П.М. Цибулева: [монография]. – К. : «К.І.С.», 2005. – 448 с.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Дергачова В.В., д.е.н., професор, dervikvik@mail.ru
Костюк А.К., студентка гр. УЗ-91, alinakostuk@yandex.ua,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Останнім часом досить велика увага приділяється розвитку інноваційної діяльності у промисловому комплексі України, оскільки прискорення ефективного

впровадження інновацій передбачає суттєве підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств. Особливо важливим є розвиток інноваційної діяльності у харчовій промисловості, яка характеризується досить швидкими темпами розвитку, тому необхідним є постійна відповідність потребам і вимогам як внутрішнього, так і світового продовольчого ринку. Тому, розвиток інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості є досить актуальним питанням сьогодення, оскільки продуктивна робота підприємств даної галузі забезпечує високоякісними харчовими продуктами все населення країни.

В Україні харчова промисловість має досить прискорений розвиток, що спричинено, передусім, чисельними ринками збуту та наявною ресурсно-сировинною базою. Майже 20 % всього обороту продукції припадає на харчову промисловість. Тому, одним із найкращих шляхів прискорення розвитку повинно стати впровадження інновацій. Так, за даними Державного комітету статистики України частка інноваційно-активних промислових підприємств за 2008 р. становила 10,8 %, в той час, як за 2011 р. їх частка склала 12,8 %. Тобто, спостерігається, що протягом 2008-2011 рр. частка інноваційно-активних промислових підприємств зросла на 2 %, що для економіки України є позитивною тенденцією. Зокрема частка підприємств харчової промисловості, що впроваджували інновації за 2008 р. склала 22,5 %, за 2009 р. — 24,1 %, за 2010 р. — 23,5 %, в той час, як за 2011 р. — 22,8 %. Тобто, аналізуючи дані спостерігається, що інноваційна активність підприємств харчової промисловості найвищою була у 2009 році, проте до 2011 р. скоротилася на 1,3 % [1].

Проаналізувавши статистичні дані щодо розвитку інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості можна зазначити, що основними причинами низького рівня інноваційного зростання є [2]:

- низький рівень бюджетного фінансування науково-дослідних робіт, що передують інноваціям;
- відсутність механізмів надання пільг підприємствам, що впроваджують інновації;
- відсутність галузевої програми державної інноваційної політики, економічних механізмів, спрямованих на забезпечення переходу на інноваційну модель розвитку;
- відсутність галузевого інноваційного фонду для фінансування науково-дослідних робіт;
- наявність податку на чистий прибуток державних підприємств.

Для покращення інноваційної діяльності необхідним є впровадження ряду заходів, насамперед з боку держави: удосконалення нормативної бази, насамперед, щодо регулювання інноваційної діяльності; податкове стимулювання інноваційної діяльності, що сприятиме збільшенню обсягів виробництва високоякісних харчових продуктів та зростання попиту на інноваційну продукцію; використання досвіду зарубіжних країн; оновлення матеріально-технічної бази; розширення джерел фінансування, зокрема створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу. В цілому держава повинна створити таку інноваційну політику та інноваційний клімат, який забезпечив всі належні умови для активного розвитку інноваційної діяльності на підприємствах харчової промисловості з метою підвищення рівня продуктивності виробництва, якості продукції, розширення ринків збуту.

Таким чином, кількість підприємств харчової промисловості, що займаються інноваційною діяльністю складає майже четверту частину в загальній чисельності, крім того, інноваційна діяльність харчової промисловості розвивається інтенсивно, хоча є нестабільною. В силу того, що інноваційна діяльність в харчовій промисловості є ключовим фактором успіху в жорсткій ринковій конкуренції, необхідною умовою забезпечення стабільного економічного зростання харчової промисловості України є впровадження передових технологій виробництва та сучасного продуктивного обладнання з метою виготовлення якісної та

конкурентоспроможної продукції, адаптації до вітчизняних умов та відповідності її міжнародним стандартам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

2. Музика В.С. Удосконалення управління інноваційною діяльністю підприємств харчової промисловості в Україні // Проблеми економіки та управління: вісник національного університету «Львівська політехніка» – Львів, – 2010. – 356 с.

АВСТРІЙСЬКИЙ ДОСВІД ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Коськовецька Н.М., студентка ФММ, група УС-21
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
natalka0511@bk.ru

Україна - молода європейська держави, тому основне завдання для неї - це піднятись на щаблі розвитку та показати себе як надійного партнера. Як показав світовий досвід, саме інновації являються вирішальним чинником соціально-економічного розвитку країн. Головним вектором на сучасному етапі світового розвитку є створення міжнародних інноваційних структур, які займаються науково-технічною та інноваційно-технологічною діяльністю.

Позиції України в рейтингах інноваційної активності знизились в останні роки (63 місце рейтингу WEF у 2010-2011 рр.). На це вплинули наступні чинники: погіршення інноваційної спроможності, послаблення зв’язків навчальних закладів з промисловими установами у сфері розробок та досліджень, зниження показника якості науково-дослідних інститутів, державних закупівель новітніх технологій і продукції. До деструктивних факторів також варто віднести низький попит на продукцію з інноваційними ознаками на національному рівні, а також низькі витрати на НДДКР.

Щоб позбутися негативних тенденцій у інноваційній сфері варто черпати досвід країн-партнерів, які змогли досягти високого рівня у даній галузі. Враховуючи активізацію двосторонніх відносин між Україною та Австрією, а також позицію інноваційного лідера останньої, маю за мету показати складові інноваційної політики Австрії, запозичуючи які, Україна має реальні можливості покращити ситуацію в цій сфері діяльності, і як наслідок, загалом в країні та свою позицію у світі.

1. Австрія – інноваційний лідер, який має високий потенціал в даній сфері. За даними «Інноваційного індикатора 2011» Австрія посіла 8 місце, так само як і США. Інновації підтримуються значними витратами на НДДКР, джерелами яких є державні кошти.

2. У 2002 році в Австрії було прийнято «Закон про університети», згідно з яким студенти та персонал вищих наукових закладів залучають до активної співпраці та реалізації проектів в інноваційній сфері.

3. Успіху Австрії на шляху розвитку інноваційної сфери сприяли структурні перетворення, які полягають в кооперації підприємств, що використовують високі технології.

4. З метою залучення більшої кількості підприємств малого та середнього бізнесу в інноваційні проекти, діє програма сприяння розвитку саме цього сектору (пакет “Quick Start”).

5. Головний проект COMET (Competence Centers for Excellent Technologies) дійсний з 2007 року. Розроблений на 12 років і покликаний формувати в країні структурні утворення, які займатимуться водночас і розробкою інновацій, і їх реалізацією у виробництві для того, щоб викликати якісні зміни у розвитку національного господарства. Пропонується створення інноваційних центрів трьох видів: «К2», які мають міжнародне визнання; «К1» - мають значення на загальнодержавному рівні; «К» - створені для реалізації окремих проектів, які мають особливу економічну значимість.

6. В Австрії існують спеціальні інноваційні агентства – держані установи, діяльність яких спрямована на сприяння розвитку компаній інноваційної сфери, заохочення використання високих технологій та їх комерціалізації. Наприклад, надання фінансів для інноваційного бізнесу, що розвивається, надання технічної та ринкової інформації тощо. Такий елемент інноваційної політики був би корисним для України, де існують аналогічні структури, але ефективність їх роботи низька.

7. Одним з методів підтримки високотехнологічного експорту на державному рівні є формування кластерів. Наразі Австрія має транскордонні кластери з Італією, Угорщиною, Німеччиною та Швейцарією, що є складовою стратегії міжнародного розвитку.

8. Важливим елементом інноваційної політики Австрії є діяльність спеціального Агентства – Quality Assurance Agency, яке проводить оцінку функціонування інноваційної системи, до якої входять інноваційні підприємства, науково-дослідні установи, центри підтримки розвитку інноваційного бізнесу тощо).

На основі вищеназваних особливостей проведення державної інноваційної політики в Австрії слід будувати шляхи удосконалення такої політики в Україні. Варто також відзначити значний потенціал співпраці двох країн. Про перспективність відносин України та Австрії в інноваційній, а також в науково-технічній сфері свідчать спільні технологічні цілі та пріоритети. Особлива увага приділяється питанням альтернативних джерел енергії, а останнім часом і фізиці високих енергій та елементарних частинок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Инновационное агентство (Австрия) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wipo.int/sme/ru/best_practices/austria.htm

2. Інноваційна політика зарубіжних країн: концепції, стратегії, пріоритети (інформаційно-аналітичні матеріали, підготовлені Комітетом ВРУ з питань науки і освіти та Міністерством закордонних справ України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/ doccatalog/document?id=48725

РАЗВИТИЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТИ РОССИИ И УКРАИНЫ

Кривошеева Я. Н., студент
Белгородский государственный национальный исследовательский университет
jana180393@mail.ru

Наличие в государстве необходимых ресурсов и возможностей для внедрения инноваций в производство для получения реального экономического эффекта является главным фактором успешного развития инновационного потенциала страны. Многие научные труды и исследования свидетельствуют о том, что возможные характеристики развития России и Украины существенно превышают их

результативность, что говорит о слабой эффективности реализации имеющихся инновационных ресурсов и низкой конкурентоспособности [1].

В настоящее время, одной из современных концепций повышения инновационного потенциала, как одного из основных факторов развития национальной конкурентоспособности является кластерная. Она базируется на стимулировании создания и развития кластеров в стране со стороны государства. Интеграционные процессы в мире создают предпосылки для формирования международных кластеров в приграничных государствах с целью повышения международной конкурентоспособности союзных государств – России и Украины. Кластеры способствуют активизации инновационной деятельности, а инновации являются важным фактором повышения конкурентоспособности.

Так же наиболее значимый экономический, социальный и экологический эффект приграничные регионы России и Украины могут получить при условии разработки и успешной реализации целевых комплексных программ развития приграничного сотрудничества, а также реализации совместных проектов в рамках существующих еврорегионов на основе специально принятых и финансируемых программ. Международные процессы и развитие институциональной среды обусловили возможность использования потенциала еврорегионов в формировании приграничных кластеров, которые являются инструментом межгосударственного сотрудничества и повышения конкурентоспособности государств.

На наш взгляд, перспективными моделями для сотрудничества России и Украины являются еврорегионы («Слобожанщина» (Россия, Украина), созданный в 2003 году, «Днепр» (Украина, Россия, Беларусь), созданный в 2003 году). Проблемы инновационного развития территорий приобретают все большую актуальность. В этой связи, необходима разработка и реализация проектов, дающих возможность совершения инновационного рывка. К таким проектам можно отнести Украинско-Российский технопарк «Слобожанщина» [4].

Технопарк создан для активного взаимодействия российских и украинских учёных и предпринимателей и направлен на коммерциализацию научных разработок для ускоренного развития высокотехнологичных направлений производства. Это, как нельзя лучше, показывает необходимость создания и внедрения новых технологий в различные отрасли жизни общества. Разработка и реализация инновационных проектов на территории данного технопарка является основой качественной жизни населения приграничных территорий.

Таким образом, использование всего потенциала приграничных регионов для повышения национальной конкурентоспособности России и Украины необходимо основывать на программах скоординированного социально-экономического развития, кластерных инициативах, а также конкретных проектах, которые могут стать точками инновационного роста.

ЛІТЕРАТУРА

1. Поболь, А.И. Экономический потенциал инновационного развития стран в интеграционных процессах СНГ, ЕврАзЭС и ЕЭП / А.И. Поболь // Евразийская экономическая интеграция. –2012. – №1(14) – С.59-76.

2. The Global Competitiveness report 2010–2011, 2011-2012, 2012-2013: Word Economic Forum. 2012. – http://www.weforum.org.

3. World Economic Outlook Database, October 2012. http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2012/02/weodata/index.aspx

4. Украинско-российский технопарк «Слобожанщина». http://ukr-rus-technopark.com/index.php/%D1%80%D1%83%D1%81/about

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Кучмій К.О., студентка ФММ, група УМ-21
Бойчук Н.Я., ст. викл. Кафедри промислового маркетингу
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
karina.kuchmii@mail.ru; natalka149@bigmir.net,

Розвиток сучасної міжнародної економіки засвідчив, що найефективнішим шляхом розвитку є інноваційна економіка. За свідченням світової практики, саме інновації допомагають досягти найбільших показників економічної та соціальної ефективності. Оскільки концепція інноваційного розвитку прийнята за основний напрям економічної трансформації в нашій державі, обрана тема є актуальною.

Інноваційна діяльність – це процес, у ході якого винахід або відкриття доводиться до стадії практичного застосування і починає давати економічний ефект, тобто сумарна економія всіх виробничих ресурсів (живої праці, капітальних вкладень, інших ресурсів, а також часу), яку одержує виробництво у результаті запровадження науково-технічних заходів, що проявляється у збільшенні доходів. В той самий час головним критерієм соціально-економічної ефективності є не підвищення рівня доходів, а ступінь задоволення кінцевих потреб суспільства і перш за все потреб, пов'язаних із розвитком людської особистості. Вирішення проблем соціальної стабільності пов’язане насамперед із реальним установленням нового соціального порядку, коли інновації і традиції збалансовані і не спричиняють у суспільстві негативних протиріч [2].

Економіка, яка прямує шляхом інноваційного розвитку, має значний вплив на соціальне середовище громади та суспільства. Проте цей вплив може мати різний характер, як позитивний, так і негативний, оскільки прискорення, притаманні інноваційному розвитку, стають фактором зміни соціального розшарування населення. У зв’язку зі зміною соціального становища неминучі конфлікти, тому частина концепції сталого розвитку, а саме її соціальна складова, спрямована на людину, забезпечення стабільності між культурними і соціальними системами, зменшення кількості конфліктів між людьми. Важливим нюансом такого підходу є збереження унікальності й різноманіття не домінуючих культур в умовах глобалізації не тільки на сучасному етапі, а й для наступних поколінь,а також справедливий розподіл благ та життєвих умов.

Досягнення соціальної стабільності не відбувається безпосередньо шляхом розвитку нових технологій, а забезпечується внаслідок реалізації позицій суспільства з приводу роботи над подоланням економічних проблем, втілення ефективних інноваційних технологій, розроблені людством, а також створення більш ефективної системи ухвалення рішень [1].

Інноваційний шлях розвитку економічної та соціальної сфери потребує достатньо високого рівня якості освіти, збільшення морально-етичного (або духовного), культурного та інтелектуального потенціалу суспільства, виховання такої складової частини людства, яка здатна створити новий, ще більш сучасний підхід до винайдення технологій і засобів виробництва, яка не боялася б проводити активні реформи задля піднесення економіки, прискорення інноваційного процесу, що в свою чергу призводило б до покращення якості життя і стабільності в суспільстві.

Для більшої частини розвинених країн Південно-Східної Азії, Західної Європи, Японії та США такий підхід (а саме: розробка нових технологій, а на їх основі виробництво високотехнологічної продукції, пропонування її світовим ринкам послуг і

товарів, поглиблення світової інтеграції тощо) став однією з найважливіших стратегічних моделей соціальної стабільності та економічного зростання [2].

Таким чином, на сучасному етапі економічної діяльності активно практикується нарощування обсягів інноваційної частини господарства, зокрема, у країнах з високими темпами розвитку та країнах що інтенсивно розвиваються. Такий підхід характеризується максимальним використанням інтелектуального потенціалу та сучасних технологій, сприянням швидкому обігу світового капіталу, формуванням нових ринків, трансформуванням організаційної структури господарства, що в сукупності сприяє збільшенню ефективності. В той же час другою стороною сучасних інноваційних процесів є поступова й невідворотна глобалізація соціально-економічного життя внаслідок використання новітніх інформаційних технологій та ефективних методів стандартизації, створення однотипності у сфері технологій, якості промислових товарів і послуг, моди, культури мови, стилю життя тощо. Тому необхідно справедливо розподіляти блага та покращувати життєві умови населення задля уникнення конфліктів, збереження різноманітності та унікальності не домінуючих культур, збалансованості між інноваціями та традиціями, що призведе до соціальної стабільності у світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Плугатор І.Я. Соціальні аспекти інноваційного розвитку підприємства / І.Я. Плугатор. // Науковий вісник. - 2008. – вип. 18.8 – С. 208–212

2. Потапенко В.Г. Соціальна стабільність як глобальна мета інноваційного розвитку екологізації економіки / В.Г. Потапенко // Механізми регулювання економіки. – 2011. - №7. – С. 197–205

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Луцик Н. Р., аспірант
Національний технічний університет України «КПІ», L_N_R@ukr.net
Науковий керівник: к.е.н., доц. Войтко С. В.

Однією з вагомих складових економічного розвитку підприємств є реалізація його інноваційних проектів, вони, як правило, потребують значного обсягу фінансування. Це можуть бути не лише власні кошти підприємства, а й залучені, що підвищує ціну інвестиційного капіталу в проекті, який передбачає технічне й економічне обґрунтування його ефективності, аналіз й оцінку техніко-технологічних можливостей.

Світова економічна теорія і практика надають суб’єктам господарювання широку інформацію про можливі підходи до оцінювання і обґрунтування інноваційних проектів, їх зміст і специфіку застосування, необхідних для відповідних фінансово-економічних розрахунків.

У сучасних ринкових умовах оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів, здійснюється з метою виявлення можливостей повернення вкладених грошових коштів за певний період часу і отримання бажаного рівня прибутковості. Обсяг теоретичного опрацьовування питань аналізу фінансової доцільності інвестування інновацій зумовлюють відповідний вибір підходів виконання економічних розрахунків, виступаючи передумовою підвищення ефективності інноваційних процесів загалом._По суті саме аналіз необхідний кредиторам, щоб переконатися, що проект виправдає їхні сподівання.

З урахуванням поточної економічної ситуації функціонування самостійних суб'єктів основоположні принципи оцінки інноваційних проектів можна сформулювати таким чином [1, с. 356]: чітка відповідність методології проведення економічних розрахунків сучасним умовам господарювання; багатокритеріальність і комплексність оцінки ефективності; облік динамічності початкової інформації і можливих наслідків; можливість формування системи показників для кожного інноваційного проекту з урахуванням його індивідуальних особливостей та умов господарювання суб'єкта-новатора, що склалися; облік багатоцільового аспекту інноваційної діяльності; альтернативність варіантів при виконанні фінансово-економічних розрахунків; облік чинника часу та оцінка його впливу на перспективи здійснення інвестицій; облік можливих джерел фінансування; облік економічних інтересів окремих учасників інноваційного процесу і т.д.

Найбільш поширеними показники оцінки ефективності інноваційних проектів є наступні: сума витрат, пов’язаних з реалізацією інвестиційних проектів; сума прибутку, отриманого від реалізації інноваційних проектів; рентабельність або проста норма прибутку; період окупності; приведені витрати по проекту; чиста дисконтована вартість (сума майбутніх платежів); індекс прибутковості; дисконтований період окупності; внутрішня норма прибутковості; середньозважена вартість капіталу, задіяного в інвестуванні інновації (складові приведено з [2, с. 149] та удосконалено автором).

Система оціночних показників має бути сформована так, щоб вона вичерпно характеризувала ступінь досягнення пріоритетної мети здійснення інноваційної діяльності. Для успішного забезпечення цього при ухваленні остаточного рішення про вибір того або іншого показника суб'єкт-новатор може керуватися широким переліком можливих цілей. Розділення цілей здійснення інноваційної діяльності зумовлює першочерговість реалізації різних інноваційних проектів відповідно до вибраної стратегії підприємства, і яким чином сприяє формуванню конкретних вимог до системи оцінних показників [3, с. 380].

Таким чином, на думку [4, с. 312], методичні підходи до оцінювання економічної ефективності інноваційних проектів в ринкових умовах не мають універсальної системи показників. Зазначене полягає у специфічності кожної окремої інновації, підприємства, на якому вона реалізується і посилюється індивідуальними і національними умовами господарювання вітчизняних суб'єктів. Отже, доцільно остаточне рішення ухвалювати самим суб'єктом-новатором, виходячи з сукупності різних чинників. Така постановка питання є логічною, оскільки повною мірою відповідає суті мотиваційного підходу до здійснення інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крылов Э. И. Эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия / Э. И. Крылов // – М.: Финансы и статистика, 2003. – 607 с.

2. Осецький В. Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії і практики / В. Л. Отецький. – К.: 2003. – 412 с.

3. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств: Навчальний посібник / Д. М. Черваньов // – К.: Знання-Прес, 2003, – 622 с.

4. Яловой Г. К. Система основних показників оцінки інноваційних проектів // Экономические проблемы и перспективы стабилизации экономики Украины / Г. К. Яловой // – Донецк, 2002. – С. 310 – 313.

ПОДГОТОВКА НАУЧНЫХ КАДРОВ ВЫСШЕЙ КВАЛИФИКАЦИИ В БОЛГАРИИ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ

Маклаков Г. Ю., д.т.н., профессор,
Институт космических исследований и технологии Болгарской академии наук,
gmaklakov@mail.bg

В настоящее время координацию процесса подготовки научных кадров осуществляют Министерство образования, молодежи и науки Болгарии, Болгарская академия наук (БАН). Система подготовки научных кадров регламентируется соответствующими законодательными актами Болгарии. Прежде всего, это «Закон развития академического состава в Болгарии», который регулирует общественные отношения, связанные с присвоением научных степеней и назначением на академические должности в Болгарии. Необходимые разъяснения представлены в «Положение о применении Закона о развитии академического состава в Болгарии». Большую помощь в подготовке кадров оказывает Евросоюз путем периодически выделяемой безвозмездной финансовой помощи по программе «Развитие человеческих ресурсов».

Социально-экономические преобразования последнего десятилетия несколько осложнили условия труда и социальное положение ученых. По сравнению с оплатой труда в приоритетных отраслях экономики, уровень оплаты труда в науке, остается всетаки недостточно высоким. Это стало причиной того, что в течение 90-х годов наметился отток из научных учреждений молодых и средневозрастных квалифицированных специалистов. Старение и выбытие по возрасту из сферы науки опытных научных кадров, стало создавать реальную угрозу утраты преемственности между поколениями ученых, которая могла бы привести к распаду кадрового потенциала науки и, как следствие, утраты интеллектуальной независимости страны.

На современном этапе, в целом, удалось сохранить имеющийся в Республике Болгарии научный потенциал, однако, сам процесс подготовки научных кадров требует дальнейшего совершенствования. Стало очевидным, что недостаточно ставить вопрос лишь о сохранении научного потенциала в качестве ценного исторического наследия, а необходимо совершенствовать механизмы подготовки научных кадров с учетом требований рынка.

Решение вышеприведенных проблем требует комплексного подхода – сочетания адресных методов поиска, отбора и вовлечения в научную деятельность молодых талантливых ученых и специалистов с общими методами поддержки научно-технической сферы.

В соответствии со стратегическими направлениями и приоритетами БАН на период 2009-2013 г., необходимостью омоложения научных кадров и обеспечения преемственности в воспитании научных кадров, руководство института космических исследований и технологий БАН (ИКИТ-БАН) считает своей важнейшей задачей поиск и привлечение талантливой молодежи. Молодые ученые, могли бы стать активными партнерами в европейском исследовательском пространстве, участвуя в научно-исследовательских проектах и укрепляя сотрудничество с соответствующими организациями, занимающимися аэрокосмическими исследованиями.

С этой целью при ИКИТ-БАН создан виртуальный центр дистанционного обучения аспирантов (ВЦДОА) для подготовки высококвалифицированных специалистов в области аэрокосмических технологий.

Миссия ВЦДОА – предоставить возможность молодежи, находящейся как в Болгарии, так и в других странах Евросоюза сделать карьеру в науке и

реализовать себя в бизнесе, связанным с перспективными авиационно-космическими технологиями.

Цель ВЦДОА:

- оказание помощи соискателям (аспирантам с самостоятельной формой подготовки) по наисанию диссертации для получения ученой стпени кандидата технических наук (получение научной степени "доктор") ;
- проведение дистанционных занятий со студентами старших курсов, магистрами в Болгарии и за рубежом в области современных аерокосмических технологий с целью развития их творческих способностей и последующего поступления в аспирантуру ИКИТ-БАН;
- дистанционная подготовка высококвалифицированных специалистов путем последипломной специализации в области физики Космоса, дистанционных исследований Земли и планет и других современных аэрокосмических систем и технологий.

В рамках ВЦДОА создан виртуальный университет для обучения молодежи (студентов старших курсов, магистров), желающей занять лидирующие позиции в науке и в промышленности, основам научной работы и проведению исследований, отвечающих потребностям общества в условиях усиления конкуренции в экономике.

INTEGRATION OF INNOVATION PROCESSES INTO MULTINATIONAL CORPORATIONS

Vladyslava Matskevych, student of 4 year of education, US-91, FMM,
National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”,
matskevych.vlada@gmail.com

Nowadays innovations are critical for differentiation and thereby creating and sustaining competitive advantage. Nevertheless, it is not enough to be innovative in today’s global market. Companies must also efficiently and rapidly leverage their innovations globally in order to survive. Herein lies somewhat of a paradox: the same barriers to imitation also hinder the internal transfer of knowledge. It is important to know how the interplay between innovation characteristics on the one hand, and integrative mechanisms (organizational structure and transfer mechanisms) on the other, affects innovation transfer performance in terms of the cost, speed and level of implementation. The researches show that knowledge characteristics and integrative mechanisms should be considered together, and that the use of various integrative mechanisms affects transfer performance in different ways.

In order to organize innovation processes multinational corporations can count on an isolated project in only one subsidiary as well as they can count on corporation-wide and external co-operation. Comparing with innovation projects, which are undertaken at only one location, such a heterogeneous co-operation offers the chance to integrate also the knowledge of other locations and companies. At the same time they imply substantial challenges for MNCs, because heterogeneity increases clearly by transnational the same way as by inter-company co-operation in development projects.[1] In view of the uncertainties of innovation projects and the risks, which are connected with these different forms of heterogeneous co-operation, companies fall back on different forms of (socially constructed) security (“trust”), for instance on company-wide control and coordination structures in MNCs or on reliable institutional regulations within the framework of national innovation systems.

Moreover, researchers have problematized the sources of innovation in MNCs. In particular, the often implicit assumption that innovations and firm-specific advantages are created in the home country and diffused to units overseas has been replaced by more nuanced conceptualizations of MNCs as systems incorporating several, dispersed competence centers. Thus, the competitive advantage of MNCs with “transnational” strategies depends on innovations in multiple locations and their rapid dissemination across the company. Such MNCs must simultaneously manage global integration, local innovation and international learning, while overcoming the inertia produced by administrative heritage.[2]

From this point of view, MNCs are explained not only in negative terms – how they enable transactions by internalizing knowledge flows subject to market failure – but also in positive terms – how they facilitate innovation, and leverage it across national markets . From this standpoint research on MNCs needs to address innovation development and innovation transfer at the subsidiary level. Because the larger, more diversified and more dispersed an organization is, the greater is the potential leverage of knowledge - but so too are the potential difficulties of transferring and utilizing knowledge in different contexts.[3]

Therefore, an important research topic concerns if and how inherent knowledge characteristics are influenced by other factors. If characteristics alone determine the efficiency of innovation transfer, the implication of much of existing theory is that codification is necessary for transfer. But, such an implication is problematic. Although for many it is still unclear whether tacit to explicit conversion is possible at all, codification generally speaking is costly and time-consuming . In addition, as already mentioned codification would reduce causal ambiguity and consequently decrease barriers to imitation. But, if by managing other factors (e.g. integrative mechanisms) it may result in mitigating the influence of knowledge characteristics, then firms may reach efficient innovation transfer while simultaneously conserving imitation barriers. Many MNCs has already done a step in this direction, as they demonstrates the moderating effects of alliance duration, learning capacity and collaborative know-how.

REFERENCES

1. Andersson U. Managing the transfer of capabilities within multinational corporations: the dual role of the subsidiary: Scandinavian Journal of Management/ U. Andersson - London, 2010 - pp.425-442.

2. Brockhoff H. Internationalization of research and development. Berlin/Heidelberg: Springer/ H. Brockhoff. – Berlin, 2011 – p.342.

3. Kline S. J. An overview of innovation, in Landau, R., Rosenberg,N. (Eds.), The positive sum strategy: Harnessing technology foreconomic growth, National Academy Press, Washington/ S.J. Kline.-New York, 2011. - pp. 275-307.

ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО «ЯДРА» У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ІННОВАЦІЙНИМИ ТОВАРАМИ

Мельник Т. М., д.е.н., професор
Зубко О. В., асистент кафедри міжнародної економіки
Київський національний торговельно-економічний університет, ovzubko@ukr.net

Сучасна постіндустріальна стадія розвитку світової економіки характеризується накопиченням знань, інтелектуального капіталу та його конвертацією в інноваційну продукцію, яка забезпечує продуцентам значне зростання валової доданої вартості та досягнення високого рівня конкурентоспроможності. Однак обмеженість ресурсів в

умовах перманентних економічних криз зумовлює необхідність виокремлення конкурентоспроможного «ядра» з груп інноваційних товарів, спроможного у відносно короткий період часу вплинути на нарощування експорту та оптимізувати товарну структуру критичного імпорту. З цією метою, в економічно розвинених країнах фінансова підтримка інноваційної діяльності досягає 3,6-4,3% ВВП, а в Україні – 0,9% [1], що значно нижче задекларованого рівня. Відтак, діяльність вітчизняних підприємств характеризується слабкою інноваційною активністю, а частка інноваційних товарів у зовнішній торгівлі є незначною.

Законодавством України передбачено сім стратегічних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня [2], з яких чотири безпосередньо належать до високотехнологічної сфери. Це розвиток діяльності у сферах нано- та біотехнологій, авіаційно-космічної техніки, фармацевтики та інформаційно-комунікаційних технологій. Визначені напрями вітчизняної діяльності формально утворюють систему науково-технічних пріоритетів, наявність яких є висхідним орієнтиром для нарощення зусиль в інноваційних виробництвах. Проте для України характерною є та обставина, що визначені на теперішньому етапі економічного розвитку пріоритети є лише рекомендаціями, тому на практиці досить часто нехтуються. Відтак, національна модель економічного розвитку є вразливою до зовнішніх збурень та зменшує віддачу від інтегрованості у світову економіку.

З огляду на зазначене вище, виконання завдання, задекларованого у Концепції розвитку національної інноваційної системи [3] щодо нарощення експорту українських високотехнологічних товарів у 5-7 разів до 2025 р. у порівнянні з досягнутим рівнем, ускладнюється. На нашу думку, реалізація поставленої цілі можлива за умови, якщо в основу зростання експорту закласти національний інноваційний потенціал, орієнтований на нарощення експортоорієнтованого виробництва конкурентоспроможного «ядра» товарів. У короткостроковому періоді його каталізатором має стати імпорт з країн – інноваційних лідерів, що забезпечить структурну трансформацію вітчизняного експорту на користь кінцевої продукції з високим ступенем обробки та доданої вартості.

Вважаємо, що ідентифікацію конкурентоспроможного «ядра» зовнішньої торгівлі інноваційними товарами доцільно здійснювати на основі аналізу конкурентоспроможності продукції на зовнішніх ринках. Для розрахунків використовуємо такі індикатори, як індекс експортних / імпортних переваг Вальраса, індекс порівняльних переваг ЮНКТАД – СОТ, логарифмічний індекс порівняльних переваг, середній індекс виявлених порівняльних переваг, індекс Лінда.

За результатами розрахунків для зовнішньої торгівлі України інноваційними товарами встановлено, що конкурентоспроможне «ядро» в експорті формують групи товарів авіаційно-космічної техніки, електроніки та телекомунікацій, в імпорті – наукових приладів та фармацевтичної продукції. Зважаючи на зростання залежності від імпорту, пріоритетом для імпортних потоків є трансфер технологій для власного виробництва визначених груп товарів з метою подальшого імпортозаміщення. Порівняльний аналіз участі країн у міжнародній торгівлі визначеними пріоритетними групами товарів свідчить, що Україні слід активізувати експортні операції з країнами – основними реципієнтами цих товарів та інтенсифікувати імпортні операції з країнами – основними донорами. На нашу думку, просторова диверсифікація можлива завдяки уніфікованості стандартів та технічних норм у виробництві високотехнологічних товарів.

Акцентування на розвитку виробництва й експорту груп інноваційних товарів, що формують конкурентоспроможне «ядро», та трансфері пріоритетних технологій сприятиме досягненню поставлених цілей. Це зумовить підвищення конкурентоспроможності вітчизняних товарів, посилення рівня інноваційності національної економіки в умовах її інтегрування до глобального світового простору, а відтак, й утвердження України як високотехнологічної держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. The World Bank indicators. – Режим доступу: http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV. GD.ZS/countries
2. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI // Голос України. – 2011. – № 183.
3. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи : Розпорядження Кабінету міністрів України від 17.06.2009 № 680-р // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 114.

СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Мороз О. С., аспірант
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
morozolena@gmail.com

У сучасному світі інноваційний розвиток, як сукупність безперервно здійснюваних у часі та просторі якісно нових, прогресивних змін, є базисом конкурентоспроможності як на мікро- так і на макрорівні та володіє такими характерними рисами:найбільша частка в структурі інновацій належить проривним інноваціям;частка наукомісткого сектору виробництва (в доданій вартості та зайнятості) постійно зростає;відбувається зниження матеріало- та енергомісткості виробництва;відтворювальний процес спрямований на досягнення технологічної конкурентоспроможності [0].

На сьогодні, можна виокремити 3 основні моделі тенденцій інноваційного розвитку[1, 119]. Найбільш гнучкою та мобільною є перша модель, «Ризикове венчурне підприємництво» (переважає у США): малі фірми, створені під одну ідею, які не займаються виробництвом, а отже неприбуткові, проте спрямовані на радикальні інновації. Друга модель, «Міжнародна міжфірмова кооперація і метод підвищення ефективності НДДКР»(країни Західної Європи) спрямована на вирішення довгострокових комерційних завдань та пов'язана з глобальним поширенням нових технологій.Остання модель «Нові форми взаємодії людей в інноваційному процесі»звертає увагуна якість продукції і переоснащення виробництва; реалізація інновацій залежить від їх поширення на сполучені виробництва.

Не залежно від моделі та ступеню державного впливу світові тенденції інноваційного розвитку передбачають зростання частки підприємств, що запроваджують інновації, та питомої ваги інноваційної продукції; збільшення маловідходних та ресурсозберігаючих виробництв; забезпечення притоку інвестицій у інноваційні проекти та державну підтримку інноваційної сфери. В Україні тенденції є протилежними. Відповідно до звіту «Глобальний інноваційний індекс 2012» Україна займає 63 місце серед 141 країни за глобальним інноваційним індексом (у 2011 році – 60 місце з 125) [0].

Низький рівень інноваційного розвитку держави в значній мірі пояснюється його низьким рівнем на підприємствах, які представляють найбільш вагомі галузі економіки (зокрема, машинобудування) та формують її ефективність. Підприємствам машинобудування характерний надзвичайно високий ступінь зносу основних засобів, в середньому на 20 % вищий, ніж у промисловості в цілому, який стабільно зростає з року в рік. Частка інноваційної продукції у загальному обсязі промислової в Україні (3,8 %) у рази менша, ніж аналогічний показник у країнах Європи (більше 13 %), інноваційні витрати вітчизняних підприємств поступово знижуються.

Таке становище ускладнює підтримання конкурентоспроможності українських підприємств на світовому ринку та сприяє активному проникненню імпортної продукції на внутрішній ринок нашої держави, що веде до зниження інноваційної активності підприємств, а отже і до гальмування інноваційного розвитку. Таким чином, можемо виділити основні вузькі місця інноваційного розвитку машинобудування та, з одгляду на світовий досвід, запропонувати шляхи їх усунення.

1) проблему використання застарілих технологічних процесів можна вирішити оновлення технологічної бази підприємств із залученням значних обсягів фінансування;

2) збільшити обсяги фінансування інноваційної діяльності допоможе принцип сполучення інвестицій з інноваціями, який можна реалізувати через надання державної фінансової підтримки промисловим підприємствам для здійснення інноваційної діяльності; розвиток системи фінансування та кредитування підприємств для придбання передових технологій; зниження податкового тиску на інноваційно активні підприємства і т.д.;

3) застосування концепції «інноваційного трикутника» (співпраця трьох різних суб'єктів інновацій: споживач, розробник та винахідник [0]) дозволить здійснити переорієнтацію машинобудування (як і промисловості в цілому) на високі технології.

В сучасних умовах підтримка інноваційного розвитку на машинобудівних підприємствах України має першочергове значення, оскільки це сприятиме забезпеченню модернізації та підвищення конкурентоспроможності економіки держави в цілому. Важливо враховувати світові тенденції інноваційного розвитку та іноземний досвід формування та управління інноваційною діяльністю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Том 3. – Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. – К.: Фенікс, 2011. – 76 с.

2. Матеріали Європейської бізнес-школи та Всесвітньої організації інтелектуальної власності «GlobalInnovationIndex» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.globalinnovationindex.org/gii/

3. Ніколайчук А. Т. Сучасний стан та перспективи інноваційного розвитку промислових підприємств [Електронний ресурс] / А. Т. Ніколайчук // Вісник Хмельницького національного університету. — Режим доступу: http://nikolaychuk.at.ua/news/2010-11-17-52.

1. Салига К.С. Економічні теорії інноваційного розвитку підприємства: монографія / К. С. Салига. – Запоріжжя: КПУ, 2009. – 216 с.

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мусійовська О.Б., аспірант кафедри економіки підприємства та інвестицій
Національний університет «Львівська політехніка», omysja@mail.ru

Забезпечення належного рівня ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності потребує вивчення найбільш глибинних механізмів, що зумовлюють функціонування інвестиційних та інноваційних процесів на підприємствах, з метою подальшого впливу на ці механізми та їх вдосконалення. При цьому під інвестиційно-інноваційним механізмом підприємства доцільно розуміти повну впорядковану

сукупність взаємозв‘язків між елементами організаційної структури управління інвестиційно-інноваційною діяльністю та між цими елементами і зовнішнім середовищем, що здійснюються у вигляді інформаційних потоків, а також характеристика цих взаємозв‘язків (стосовно їх змісту і способів розповсюдження) та процедур їх генерування, які базуються на закономірностях прийняття оптимальних інвестиційно-інноваційних рішень [1, с. 143].

Розглядаючи особливості функціонування загального інвестиційно-інноваційного механізму промислових підприємств, слід виокремити низку етапів такого функціонування, а саме:

1) формування цілей та завдань інвестиційно-інноваційної діяльності підприємства;

2) вироблення процедур розроблення інвестиційних рішень. На цьому етапі формується множина параметрів таких процедур. При цьому ці параметри поділяються на ендогенні (які можуть приймати різні значення залежно від інвестиційних рішень, які ухвалюються) та екзогенні (які характеризують внутрішнє та зовнішнє середовища підприємства і приймають стале значення протягом досліджуваного періоду). У свою чергу, ендогенні параметри містять множину цільових показників та множину керованих показників. Останні, насамперед, включають планові значення обсягів інвестицій та їх структури за різними ознаками, що дозволяє виокремити матрицю керованих параметрів інвестиційно-інноваційного механізму підприємства. Тоді, на підставі інформації про множину параметрів процедур розроблення інвестиційних рішень та обраної системи праксеологічних принципів (аксіом) здійснюється оцінювання загального впливу керованих показників на цільові та будуються цільові функції, які ставлять значення цільових показників у відповідність до значень керованих показників. За таких умов, враховуючи ресурсні та інші обмеження, будуються алгоритми знаходження екстремальних значень цільових функцій та, відповідно, формуються процедури прийняття найкращих інвестиційних рішень;

3) складання інвестиційно-інноваційної програми підприємства, що містить календарні графіки вкладення інвестицій у всі заплановані підприємством інвестиційні проекти. При цьому вибір таких проектів та їх параметрів (зокрема, оптимальних обсягів та структури вкладених у них інвестицій) базується на застосуванні отриманих на попередньому етапі процедур розроблення інвестиційних рішень з урахуванням відповідних алгоритмів отримання та оброблення інформації про внутрішнє та зовнішнє середовища підприємства;

4) ухвалення інвестиційних рішень, моніторинг їх виконання та можливе їх коригування. Реалізація цього етапу функціонування загального інвестиційно-інноваційного механізму промислових підприємств здійснюється у такій послідовності: проводиться верифікація розробленої на попередньому етапі функціонування інвестиційно-інноваційного механізму підприємства інвестиційно-інноваційної програми його діяльності з використанням незалежних методів перевірки її обґрунтованості; у випадку, якщо розроблена інвестиційно-інноваційної програма витримала перевірку обґрунтованості, відповідними посадовими особами підприємства приймається рішення про її реалізацію; здійснюється аналізування проміжних результатів реалізації інвестиційно-інноваційної програми, тобто проводиться моніторинг цих результатів щодо їх відповідності їх запланованим значенням; у випадку, якщо проміжні результати реалізації інвестиційно-інноваційної програми підприємства є гіршими порівняно із запланованими (очікуваними), то здійснюється коригування параметрів цієї програми (зокрема, перерозподіл інвестиційних ресурсів між її окремими напрямами).

Слід відзначити, що стадії аналізування проміжних результатів реалізації інвестиційно-інноваційної програми та коригування здійснюються паралельно

реалізації відповідних інвестиційних рішень. Процес такої реалізації містить три основні стадії, а саме: залучення необхідних фінансових та інших ресурсів; вкладення інвестицій; забезпечення віддачі вкладених інвестицій.

Використання запропонованої послідовності функціонування загального інвестиційно-інноваційного механізму промислових підприємств, у практиці їх діяльності дозволить провести упорядкування інвестиційно-інноваційних процесів, що відбуваються на цих підприємствах, у просторі та часі, а також підвищити ступінь обґрунтованості інвестиційних рішень, що ухвалюються.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козик В.В. Інвестиційно-інноваційні механізми промислових підприємств / В.В. Козик // Управління інноваційним процесом в Україні: проблеми комерціалізації науково-технічних розробок : IV міжнар. наук.-практ. відео-конф., 23-24 травня 2012р. : тези допов. – Львів, 2012. – С. 143.

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Пархоменко Т. В., УЕ-91, НТУУ «КПІ», tparhomenko@ukr.net

Важливим показником для оцінки країни на сьогоднішній день є конкурентоспроможність національної економіки. Визначальним фактором являється науково-технічний потенціал, що забезпечує формування конкурентоспроможності на загальному та регіональному рівнях.

Виробництво інноваційної продукції: забезпечує успіх на ринку, відповідає ринковим умовам і задовольняє бажання споживача, а це, в свою чергу, є найголовнішими критеріями успішного існування на ринку. Високий попит на національному і світовому ринках може бути досягнутий також за рахунок високих техніко-економічних показників інноваційної продукції. Підприємства, котрі є виробниками саме інноваційної продукції, звісно займають лідируючі місця на ринку та мають досить великі переваги серед своїх конкурентів. А це, в свою чергу, сприяє покращенню економіки в цілому.

Економіка України зазнає впливу реформування , яке, в першу чергу, відбувається за умов досить високої зношеності основних фондів та використання великої кількості ресурсів для виробництва. Тіньова економіка, монополізм, існування мафії в економіці країни веде до зниження виробництва та до повільного розвитку нових технологій, а продукція стає неконкурентоспроможною.

Нерентабельність української продукції відбувається через низький рівень технологій, відсутність високоякісного виробництва, використання великої ресурсної бази, не відповідність сучасним вимогам. Конкурентними перевагами в нашій країні виступають дешевизна робочої сили та наявність природних ресурсів. В основному, Україна виступає експортером природних ресурсів та сировини за досить низькою ціною замість того, щоб удосконалювати виробничий процес та технології виробництва якісної продукції.

На сьогодні 75-80 % інноваційних досягнень складають приріс валового продукту країн з розвиненою економікою. Звісно ці показники підкріплюються відповідно високою технологічною базою в сфері інновацій. За впровадженнями передових технологій лідирують Південна Корея, США, Швеція, Японія, Фінляндія тощо. Частка високотехнологічної продукції в них складає 80%, а в Україні – 0,2%.

Після проведення досліджень економістами та аналітиками, було виокремлено слабкі сторони нашої економіки, а саме: низькі економічні показники, втрата конкурентоспроможності з іншими країнами, висока інфляція, незавершене реформування в багатьох галузях, політична нестабільність, обмеження ефективної діяльності компаній.

Для вирішення цих питань, а саме питання конкурентоспроможності сформувались 2 вимоги:

Перехід фінансових ресурсів від поточного споживання до інвестування та підвищення інноваційної діяльності для забезпечення ефективної національної економіки.

Потреба в інноваційному спрямуванні інвестицій, впровадження нововведень для удосконалення соціально-економічного розвитку держави.

Для досягнення підвищення конкурентоспроможності серед галузей економіки України державі потрібно направити свої сили на стимулювання запровадження інновацій та нових технологій, забезпечення необхідного рівня ефективності виробництва, встановити кращий контроль за нормативно-правовим керівництвом природних монополій. Необхідно також закупити нову техніку. Інноваційну діяльність можна активізувати за рахунок поєднання освіти та науки, бізнесу та виробництва.

Завдання на тривалий період – внести зміни до галузевої структури вітчизняної економіки, що орієнтуються на таких засад:

Розповсюдження енергоефективних та ресурсноефективних технологій як провідних складових політики підвищення економічної незалежності.

Зміна орієнтації промисловості на внутрішні ринки збуту й імпортозаміщення.

Модернізація економіки – основа підвищення конкурентоспроможності.

Регулююча роль держави забезпечує ефективну, соціально-орієнтовану ринкову економіку, економічну безпеку країни. У кожній високорозвиненій країні держава займає лідируючу позицію у регулюванні соціально-економічних процесів. У цьому допомагає економічна рівновага.

«Економічна рівновага» має на меті забезпечити відповідний баланс процесів у економіці. Успішність ринкових змін досягається за допомогою заходів, які спрямовані досягти рівновагу і соціальну стабільність в економіці. Зміни у структурі економіки є нереальними без них. Стабільність та економічна рівновага вважаються основою економічних та структурних перетворень виробничої системи в стан збалансованості.

Отже, Україна володіє значним промисловим та науково-технічним потенціалом, щоб звернути на себе увагу інвесторів для реалізації проектів відновлення та росту економіки країни. Інвестиціїї із закордону на реконструкцію можуть підвищити стан інноваційного розвитку в крані, а також рівень конкурентоспроможності вітчизняної економіки на світовому ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаров Ю. В. «Розвиток конкурентоспроможності національної економіки» / Ю. В. Гончаров, Д. В. Крищенко // Науковий вісник Національної академії ДПС України. — 2006. — № 1—2.

COMPETITIVENESS ASSESSMENT OF TECHNOLOGICAL INNOVATION ON THE WORLD MARKET OF HIGH TECHNOLOGIES

Julia Pravik, Ph.D., senior scientist
State Enterprise "Centre for Scientific and Technical Information
and support innovative development of Ukraine"
julpravik@gmail.com

A key indicator of the welfare state and its main engine to improve macroeconomic performance are indicators of its innovation and economic development based on innovative community-oriented model.

And so such a model, in my opinion, are:

- Positioning of the state in the markets of high-tech services for 5-7 positions with a market share
of 5%;
- The share of high-tech sector in GDP of 16%;- The share of innovative enterprises by 30%;
- Sufficient internal and external financial inflows of private business R & D and innovation.

One of the key regulators of the innovation strategy of the state serves the competitiveness of innovation systems in the global competition in the high-tech market. According to the ranking of global competitiveness 2012-2013 (The Global Competitiveness Index 2012-2013), published 05/09/2012, the analytical group of the World Economic Forum (WEF) Ukraine and Russia have such assessments and move into the space (table 1) [1].

Table 1

Data analysis of global competitiveness rankings 2012-2013

Economy	**Global Competitiveness Index 2012-2013**		**Global Competitiveness Index 2011-2012**	**Change position**
	Rating	Evaluation	Rating	Trend
Switzerland	1	5.72	1	0
Singapore	2	5.67	2	0
Finland	3	5.55	4	1
Sweden	4	5.53	3	-1
Netherlands	5	5.50	7	2
Germany	6	5.48	6	0
USA	7	5.47	5	-2
UK	8	5.45	10	2
Hong Kong	9	5.41	11	2
Japan	10	5.40	9	-1
Russia	67	4.20	66	-1
Ukraine	73	4.14	82	9

According to analysis of the competitiveness of innovative potential of Ukraine, Russia, a key problem in general for the analyzed countries is the low demand for innovation in the domestic economy as well as its structure is inefficient - excessive bias towards the purchase of finished equipment abroad to the detriment of their own implementation of new technologies. Level of innovative activity of enterprises in Ukraine and Russia considerably below the leading countries in the field of high technology products [2].

Western economists believe, the above figures allow an assessment of the innovation potential in countries that follow the dynamics of change of innovative activity, to analyze the strengths and weaknesses of individual countries and conclude the extent of the gap between them, and use the results to improve innovation policy. As an indicator for measuring the level of formation of the external and internal conditions of innovative activity and is characterized by the direction of the structural changes in the conditions of economic modernization, it is proposed to use the components of the competitiveness of the state of technological innovation in the global high-tech market [1,4].

Thus, innovative competitiveness that characterizes how the reporting entity uses existing innovative potential, as well as how developed an innovative system in which it operates, since the presence or absence of innovation infrastructure directly affects the ability of innovation and the efficiency of the innovation process as a whole [2,3].The components of the state of competitiveness of technological innovation in the global high-tech market:

1. The innovative character of the state (funding of research and innovation sphere);
2. The fitness of the state statistics system aims to innovation development/
3. The level of government regulation of business innovation (investment climate, comfort of doing business, "height of administrative barriers (integral rating Doing Business (business);
4. Global Competitiveness Index of the World Economic Forum;
5. Quality of tax and customs in relation to innovative businesses;
6. The level of the innovation infrastructure (technology parks, business incubators, technology transfer centers, centers of excellence)

Innovative competitiveness which characterizes the extent considered the business uses the existing innovative potential, as well as how developed an innovative system in which it operates, since the presence or absence of innovation infrastructure directly affects the ability of innovation and the efficiency of the innovation process. Common understanding of innovation competitiveness is to ensure to create a competitive advantage over similar business entities through innovations [3,4]. The competitiveness of the relative response can only be assessed by comparing the properties of the analyzed products and products - competitors in specific conditions, relativistic nature, as seen on a specific market and specific analog. Competitiveness of technological innovation depends on internal factors (the organization developer, the internal environment in the domestic market of scientific and technical products), as well as external factors.

Among the internal factors of competitiveness of technological innovation, primarily include the following:

1) The ratio (interest) owners to innovate:
2) The ratio (interest) of consumers to innovate;
3) The availability and quality of innovation management (management of innovative products based on their specific properties as good);
4) The use of innovative marketing (generating properties of the innovative product as a commodity in the design phase) and having a plan of distribution policy (search for business partners, investors and direct independent search marketing areas);
5) The ratio of the state.

Improving the competitiveness of enterprises developing and promoting efficiency of their interaction, including:

- Encouraging innovation and the development of mechanisms of technology commercialization, support cooperation between research groups and enterprises;
- Improving the quality of governance in enterprises cluster, competitiveness, and quality in supplying enterprises and the development of mechanisms for subcontracting;
- Promotion of marketing of products (goods and services) produced by enterprises - members of the cluster and attract direct investment Competitiveness of innovative

products of the strategy depends on the competitiveness of products, both at the level of the enterprise developer, and at the state level.

It is the interplay of the duo leads to a general result - positioning in the global high-tech market competitive scientific and technical products.

REFERENCES

1. The Global Competitiveness Report, 2011/ www.cordis.lu
2. Greater economic encyclopedia. New York: Penguin Books, 2010
3. http://gtmarket.ru/news/2012/09/05/4949
4. Mingaleva JA, Gayfutdinova OS Formation of innovative competitive businesses. - Ekaterinburg: Institute of Economics, Ural Branch of RAS, 2007. - 317 p.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ СИТУАЦІЇ

Правик Ю.М., к.т.н., ст.н.с.
ДП «Центр науково-технічної інформації та сприяння інноваційному розвитку України», julpravik@gmail.com

За деякими оцінками, в розрахунку на одиницю витрат валютний ефект від реалізації технологічного ресурсу на світовому ринку набагато вище, ніж експорт звичайних товарів. Технологічний обмін перевищує традиційні світогосподарські потоки товарів, послуг і капіталів.

Тенденції розвитку внутрішнього ринку високотехнологічних товарів в Україні є негативними. Внутрішній ринок високотехнологічної продукції України відстає на тлі конкурування з іноземними компаніями, які займають на даному ринку лідируючі позиції. Частка доданої вартості, створеної високотехнологічним сектором економіки України, у світовій додаткової вартості хоча і збільшилася втричі за період 1992-2011 рр., але в порівнянні з тенденцією розвитку та показниками країн-лідерів ринку, залишається мізерною.

В Україні спостерігається посилення імпортозалежності внутрішнього ринку (рис. 1) [1, 2].

Вкрай важливою проблемою України у розвитку високотехнологічної продукції та трансферу технологій є збільшення витрат на отримання та підтримання патентів на винаходи, корисні моделі - до 35 разів відповідно до постанови Кабінету Міністрів України *«Про внесення змін до Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності»* від 19.09.2007 р.

№ 1148, прийнятою у зв'язку зі вступом до СОТ [3,4]. Розміри введених ставок зборів в 1,5-3,5 рази перевищують відповідні витрати підприємств Великобританії, Німеччини, Франції, Іспанії, в 3,7 рази більше ніж у Вірменії (член СОТ з 2003 р.) і 1,5 рази більше ніж у Молдові (член СОТ з 2001 р.). Витрати підприємств на патентування за новими ставками зборів у 7 разів перевищують середню зарплату в Україні [2]. Відповідні збори в Німеччині, Франції, Великобританії, Іспанії становлять 15 - 39% середньої зарплати, у США - 60%.

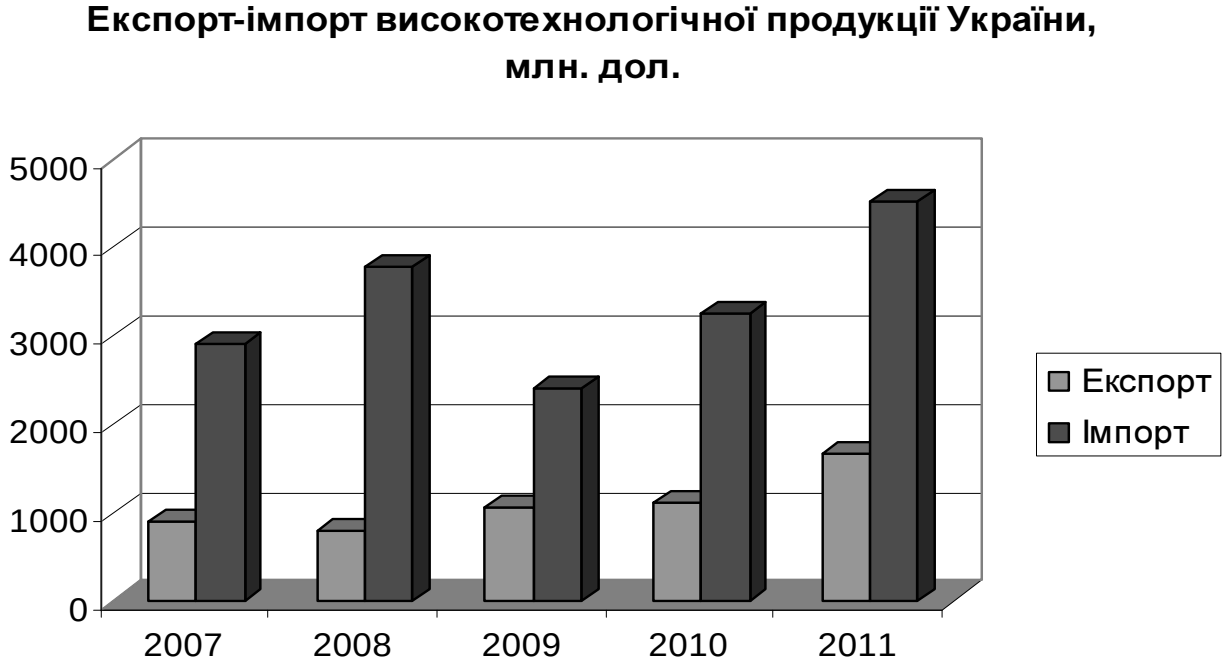

Рис. 1. Обсяги експорту-імпорту високотехнологічної продукції України протягом 2007 -2011 рр., млн. дол.

До основних причин, що гальмують процес успішного розвитку інноваційної діяльності України, відносяться:

- Скорочення фінансування науково-технічної та інноваційної сфери. Загальний обсяг видатків на наукові дослідження і розробки як частки ВВП (наукоємність ВВП) протягом 2000-2011 рр.. в Україні зменшилася з 1,16% до 0,95% (у т.ч. з держбюджету - до 0,41%);
- Неефективність системи бюджетного фінансування української науки. Система не налаштована на одержання кінцевого прикладного результату, а саме - виконання великої кількості науково-технічних робіт припиняється на завершальних найбільш ресурсномістких етапах дослідження експериментальних зразків і, в очікуванні продовження фінансування, проект морально старіє;
- Законодавчі обмеження, що ускладнюють фінансування наукоємної сфери. Через досить складну процедуру обслуговування Державним казначейством спецрахунків, з яких фінансується діяльність державних наукових установ та вищих навчальних закладів, замовники, у т.ч. іноземні, часто відмовляються співпрацювати з ними;
- Відсутність економічних стимулів у суб'єктів господарської діяльності здійснювати технологічну модернізацію шляхом запровадження нових науково-технічних розробок.

Формування та реалізація пріоритетів інноваційної політики, має проходити наступні етапи:

1. Проведення кадрової експертизи наукової організації.
2. Визначення, з урахуванням місця у світовій науковій ієрархії, тих напрямків, якими наукові організації повністю забезпечені ключовими компетентами. Саме такі напрямки й можуть стати пріоритетними.
3. Шляхом «рейтингового» впливу має проводитись або переорієнтація зусиль вчених на забезпечення обраного пріоритету, або збереження за вченими колишньої наукової спеціалізації, надавши їм, у свою чергу, функцій експертизи.

4. Необхідно коригування програм досліджень, що означає, що нині діюча програма кардинально не змінюється, а після експертизи проведених проектів, вона доповнюється новими важливими для національної економіки напрямками, в яких поступово накопичується кадровий ресурс. Таким чином, нова програма досліджень на наступний період просто зафіксує об'єктивно відбулася зміну наукових парадигм.

Для початку часткового вирішення великої кількості проблемних питань України в області розвитку наукомістких галузей і експорту наукомісткої продукції, пропонуються рекомендації для організацій, задіяних у даному секторі.

У контексті функціонування окремо взятого академічного інституту слід цю задачу представити у вигляді наступних послідовних дій:

1. Змістовно оцінити власні можливості (робота з кадрами);
2. Провести інспекцію вже затверджених науково-дослідних напрямків на предмет їх «ринкової корисності» (робота з планом дослідницьких програм і проектів, включаючи пріоритетні напрямки НДДКР);
3. Створення спеціалізованої групи експертів-менеджерів, які поряд з науковою діяльністю будуть встановлювати конкретні запити конкретних виробництв (інформаційний аналіз і формування власного сегменту ринку інновацій);
4. Формування корпусу адресних, економічно обґрунтованих пропозицій інституту по співпраці з конкретним виробництвом (інформаційна діяльність, просування та впровадження наукових розробок);
5. Формування в суспільстві позитивного іміджу академічної науки: створення власних шкіл, популяризація наукових знань і підвищення поінформованості та актуалізація лояльного ставлення суспільства до інститутів та організаціям, задіяним у виробництві наукоємної продукції шляхом активної конкуренції з освітньою сферою [3,4].

На основі даних рекомендацій, можна суттєво вплинути на якість економічного зростання і привести загальну ситуацію наукоємної продукції країни в нормальний стан, коли Україна не буде запозичувати (купувати) ті інновації, які в змозі виконати національні виробники; буде створена область наукомісткої спеціалізації, що володіє стратегічними перевагами, а також будуть створені власні центри тяжіння в міжнародному науково-технічному співробітництві.

Пріоритетним завданням інноваційної політики України є збільшення присутності вітчизняних високотехнологічних підприємств на світовому ринку технологій за рахунок зростання експорту високотехнологічних товарів і послуг. Втрачені позиції України на ринках високотехнологічних товарів і послуг, а також існуючі проблеми, які унеможливлюють подальше зростання високотехнологічного сектору національної економіки, вимагають впровадження комплексу стратегічних заходів по його реанімації та відновлення темпів зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузык Б.Н. Инновационно-технологическое развитие России в прогнозе динамики цивилизаций // Бюллетень Международного Нобелевского экономического форума. – Т.1. – 2010. - №1(3). – С.181-197
2. Наука та інноваційна діяльність в Україні в 2011 р.: Стат. сб. – К.: Держкомстат України, 2012. – 284 с.
3. Правик Ю.М. Інвестиційний менеджмент: Навч. посібник. – К.: Знання, 2007. – 431 с.
4. Чухрай Н., Патора Р. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: підручник / Н. Чухрай, Р. Патора. – К. : КОНДОР, 2006. – 398 с/

ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ТА СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Петренко К. В., кандидат економічних наук, доцент, НТУУ «КПІ»

Вивчення та визначення якості життя населення в умовах розвитку ринкової економіки залишається однією з актуальних задач економіки. Про якість життя населення можна судити, всебічно оцінивши рівень життя, матеріальне положення населення, а також соціально-економічні аспекти розвитку суспільства за досліджуваний проміжок часу. Сталий розвиток забезпечує добробут людської особистості шляхом інтеграції соціального розвитку, економічного розвитку та охорони навколишнього середовища і захисту.Соціальний розвиток означає, що основні потреби людини, будуть покриватися за рахунок впровадження та реалізації прав людини. Крім того, соціальний розвиток сприяє демократії домогтися участі громадськості у визначенні соціальної та економічної політики, а також створення умов для відповідального управління. З іншого боку, економічний розвиток надає можливість розширити наявність роботи та можливість забезпечення доходів для окремих осіб, щоб прогодувати себе і свої сім'ї. Економічний розвиток включає в себе промисловість, стійке сільське господарство, а також інтеграції та повної участі в глобальній економіці. Соціальний і економічний розвиток зміцнюють та доповнюють один одного для повної реалізації та є запорукою сталого розвитку країни.

На сьогодні неможливо відокремити благополуччя людської особистості від благополуччя на землі. Тому по-справжньому сталий розвиток будь-якої території має так само велике значення, як і захист Землі та її ресурси. Міжнародні документи, які включають екологічні аспекти розвитку та якості життя затверджують і підтверджують, що «людина знаходиться в центрі діяльності в області сталого розвитку. І тому вона має право на здорове і плідне життя в гармонії з природою .». Оскільки метою сталого розвитку є постійне поліпшення умов життя людини, то соціальний і економічний розвиток повинен здійснюватися таким чином, щоб зберегти чисту екологію та надати можливість екологічного постійного оновлення наявних природних ресурсів для майбутніх поколінь. Соціальні умови, такі як відсутність освіти та інформації, а також поганий стан здоров'я, серйозно обмежують здатність людини працювати і здійснювати особисте економічне зростання та розвиток. У світовій практиці оцінки рівня і якості життя використовується система так званих соціальних індикаторів: виробництво ВНП на душу населення, число і частка осіб, що живуть за межею бідності, ІСЦ, рівні дитячої і материнської смертності, тривалість майбутнього життя, частка соціальних витрат у ВВП, низка додаткових показників бідності (витрати на соціальні потреби, доступність початкової освіти, системи охорони здоров’я, джерел питної води) і т.д.

Індекс розвитку людського потенціалу є частковим аналогом оцінки якості життя, що є на сьогодні признаним. У 2010 році показники, які вимірюють ІРЛП, було розширено, а сам Індекс піддався істотному коригуванню. На додаток до використовуваного ІРЛП, який є зведеним показником, що спирається на середні по країнам статистичні дані і не враховує внутрішнього нерівності, були введені три нові індикатори: Індекс людського розвитку, скоригований з урахуванням соціально-економічної нерівності (ІЧРН), Індекс гендерної нерівності (ІГН) і Індекс багатовимірної бідності (ІМБ) [2].

В залежності від значення ІРЛП країни прийнято класифікувати за рівнем розвитку: дуже високий (42 країни), високий (43 країни), середній (42 країни) і низький (42 країни) рівень [1]. Згідно зі звітом ООН про розвиток людського потенціалу за 2011 рік Україна займає 76 місце зі 187 країн з індексом 0,729. Україну як державу віднесли до категорії «країни з високим рівнем потенціалу». Але порівнюючи з

країнами сусідами ми займаємо найгірші позиції, крім Молдови (111місце): Словакія (35), Угорщина (38), Польща (39), Румунія (50), Білорусія (65), Росія (66).[2]

Тому основна роль держави, як і місцевих органів управління,на сьогодні, полягає в створенні механізмів, які б впливали на ефективність та інтенсивність інвестицій, здатних забезпечити якість життя населення: в освіту, здоров'я, добробут. За останні роки прийнято ряд законодавчих актів, які можна розцінити як спроби, вирішити проблеми якості життя. Постанова КМУ №327 від 23.04.2012 «Про підвищення рівня соціального захисту», Розпорядження КМУ від 28.03.2012р. №189-р «Про затвердження плану заходів з виконання завдань соціальної політики на 2012рік.». Але фактично якість життя - це своєрідний індекс задоволення населення тим, як держава виконує свої обов'язки перед громадянами. Людям потрібна життєва перспектива. Планувати і забезпечувати потрібно не обмеження і бідність, а добробут. Необхідно змінити орієнтири з чисто економічних на ті що визначають якість життя. Тим більше що в Україні для цього є всі необхідні ресурси.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сталий розвиток та рівність можливостей: Краще майбутнє для всіх : Доповідь про розвиток людини [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2011/.

2.Міжнародні індикатори людського розвитку[Електронний ресурс].- Режим доступу : URL :http://hdr.undp.org/en/statistics/

ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ

Пунова К. А., студентка Vкурсу, ФММ, групи УС-81с
Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
katjapun@ukr.net

На сьогодні банківська система вважається найрозвинутішим сектором господарського механізму України, адже, її реформування було розпочате раніше за інші сектори економіки. Причиною входження іноземних банків на нові ринки є пошук не переповнених, менш розвинутих та менш ефективних ринків для того, щоб реалізувати свою конкурентні переваги. За даними НБУ, на початок 2012 року в Україні функціонує 176 банків,серед яких 53 банки з іноземним капіталом, при чому 21 з них знаходяться у повній власності іноземних інвесторів, а у 20 банках інвесторам належить більше 90% капіталу, 42 іноземні інвестори володіють контрольними пакетами акцій. В Україні частка банків з іноземним капіталом складає 77,8% [1]. Обсяги іноземного капіталу, що поступає в фінансовий сектор України зросли, постійно зростають. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків зросла з 19,5% у 2006 році до 41,9% у 2012. Іноземний капітал у банківській системі України представлений 26-ма країнами. Найбільшими іноземними інвесторами участі в статутному капіталу банків України є Росія (19%), Кіпр (14%), Нідерланди (12%), Австрія (9%), Франція (7%) [2]. Серед іноземних банків, що здійснюють свою діяльність в Україні є: «Deutsche Bank», BNP Paribas», «CreditAgricole», Альфа-банк. Найбільш потужними фінансовими структурами є АТ «Райффайзен Банк Аваль», активи якого складають 55,1 млрд грн. (4 місце в національному рейтингу), АТ «УкрСиббанк» з активами 46,1 млрд грн. (5 місце), ПАТ «УКРСОЦБАНК» – 41,6 млрд грн. (6 місце), ПАТ Промінвестбанк – 34,6 млрд грн. (7 місце), ПАТ «ВТБ Банк» – 33,1

млрд грн. (8 місце), ПАТ «АЛЬФА-БАНК» – 26,6 млрд грн. (9 місце), АТ «ОТП Банк» – 24,7 млрд грн. (10 місце) [3].

Залучення іноземних інвестицій у банківський сектор може мати позитивний ефект лише при правильному і доцільному його використанні, враховуючи можливі ризики. Українським банкам іноземні кредити необхідні для підсилення конкуренції, запозичення досвіду, сприяння наповненню бюджету та створення нових робочих місць, стимулювання подальшого економічного розвитку. Проте надмірне залучення призвело до значного зростання обсягів заборгованості вітчизняних банків. Тому на даному етапі Україні важливо проаналізувати ситуацію на фінансовому ринку, спираючись на іноземний досвід, навчитися використовувати переваги від інвестованих ресурсів і запобігати наявним ризикам. Тільки в цьому випадку можливе забезпечення українській банківській системі високої конкурентоспроможності на міжнародних фінансових ринках. Для досягнення цього державі необхідно провести ретельний перегляд банківської системи та визначити основні напрямки її реформування. Серед основних напрямків державних реформ у цій сфері мають стати:

1) Надання інвесторам докладної і зрозумілої інформації про правовий режим, умови інвестування в Україні. Для цього можна організовувати регулярний випуск бюлетеня, що міститиме корисну інформацію для інвесторів кількома мовами.

2) Посилення боротьби із злочинністю та корупцією, зменшення рівня тінізації економіки.

3) Підвищення рівня і якості задоволення потреб клієнтів у вітчизняних банків, забезпечення їх конкурентоздатності у порівнянні з іноземними.

4) Забезпечення фінансової стабільності в країні, що включає зниження рівня безробіття, стимулювання промислового виробництва, підтримання прийнятного рівня цін, інфляції, відсоткових ставок тощо.

5) Проведення реформування законодавства і норм, що включатимуть: зняття бар'єрів купівлі вітчизняних банків іноземними інвесторами, сприяння цьому процесу, визначивши при цьому чіткі межі; контроль і гальмування у разі необхідності потоків іноземних інвестицій в банківський сектор; заборона володіння іноземних інвесторів контрольними пакетами акцій українських банків; розробка і використання чіткого механізму відбору серед іноземних інвесторів потенційних претендентів на придбання вітчизняних банків та створення нових банків за участю у цьому процесі закордонних інвесторів.

Отже, надзвичайно важливим на даному етапі є реформування державної політики для оптимального використання іноземного капіталу в банківському секторі, що включатиме визначення основних засад контролю, впровадження і обмеження припливу іноземних інвестицій в банківський сектор України.

ЛІТЕРАТУРА

1. НБУ відзначає скорочення частки іноземного капіталу в банківській системі – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://news.finance.ua.

2. Іноземний банківський капітал в Україні. Газета Цінні папери в Україні. – № 24. – 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до газети: http://www.securities.org.ua/securities_paper/review.php?id=669&pub=5179

3. Циганов О. Конкурентна позиція українських банків з іноземним капіталом / О. Циганов // Економіка. – 2011. – № 3 – С. 54-60.

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ: ПЕРЕДУМОВИ ТА КРИТИЧНИЙ РОЗГЛЯД КОЛА ДОСЛІДЖУВАНИХ ПРОБЛЕМ

Сакалош Т. В., НТУУ „Київський політехнічний інститут”, sakalosh@ukr.net

1. Проблема міграції робочої сили характерна більшості країн світу, бо не існує держави, яка б не була задіяна у світових міграційних процесах. Серед дослідників даної проблематики є одностайність – всі визнають дану проблему глобальною, що пов’язано з соціально-економічними та демографічними чинниками світової економіки, нерівномірністю економічного розвитку країн, неоднорідністю якості життя населення на планеті, обмеженістю природних ресурсів тощо. При чому однією з основних причин при прийнятті рішення про міграцію на індивідуальному рівні є намагання протидіяти власній бідності. Вважаємо, що бідність є основним рушієм міграції населення після військових конфліктів та стихійних лих.

Понад п’ятдесятирічна історія боротьби з бідністю у світі на рівні ООН та інших організацій, окремих держав доводить про її недостатню ефективність. Кількість населення, що страждає від бідності, зростає і продовжує зростати, а темпи даного зростання перевищують темпи зростання небідних,тобто інших верств населення. Це підтверджує неспроможність численних міжнародних та державних програм і моделей подолання бідності досягати запланованих у подібних документах результатів. При чому економічна відстань між багатими та бідними країнами зростає з поглибленням глобалізації, яка не тільки не згладжує внутрішні протиріччя, а, навпаки, підсилює та загострює їх, на чому наголошували у своїх працях та звітах як експерти ООН, Світового банку, так і науковці з різних країн, , серед яких відзначимо І. Валлерстайна, В. Герасимчука [1], А. Ельянова [2], В. Загашвілі, М. Іванова [3], М. Кастельса, С. Каслеса [4], Е. Лібанову, О. Нечая, Ю. Пахомова [5] та ін.

2. У кожній країні переважають власні ключові фактори, які стимулюють міграцію робочої сили. Відповідно до приналежності країни згідно градації «країни-донори – країни-реципієнти» можна визначити відмінності у відношенні суспільства та державної політики щодо даної проблеми.

3. Глибинність питання міграції робочої сили може бути проілюстрована наступними окремими фактами.

Світ. Мігранти з країн, що розвиваються, які працюють у розвинутих країнах, у 2012р. здійснили грошових переказів у місця свого походження на загальну суму 406 млрд. дол. США, що на 6,5 % більше даного показника 2011р. (за даними Світового банку [6]). Експерти СБ прогнозують зростання суми грошових переказів від трудових мігрантів у 2015 р. до 534 млрд. дол. Кількість мігрантів у світі зросла з 178,5 млн. у 2000р. до 214 млн. у 2010р. [7].

Україна. За даними Держкомстату України протягом 2000-2008 рр. нашу державу покинуло понад 6 млн. осіб. За оцінками фахівців, понад 90% трудових мігрантів не реєструються у відповідних державних установах. Обсяг грошових переказів від трудових мігрантів зараз відповідає обсягу прямих іноземних інвестицій та майже у 8 разів перевищує зовнішню допомогу для розвитку України. Міграційний капітал змінюється від 20 до 35,3 млрд. дол. за рік залежно від фази світової кризи. Надходження від трудових мігрантів сягають майже 20% ВВП України (для 2010р.).

Вірменія. Поза межами країни проживає вдвічі більше вірмен, ніж у самій Вірменії (за висловлюванням прем’єр-міністра РВ Т. Саркісяна).

Таджикистан. 45,4 % ВВП Таджикистану формується за рахунок грошових переказів трудових мігрантів (за даними Нацбанку Таджикистана).

Індія є лідером у світі за показником грошових переказів від мігрантів, який складав 70 млрд. дол. у 2012р. За даними UN Service Trade частка грошових переказів у 2010р. від трудових мігрантів з-за кордону складала 30,04% у структурі

експорту послуг Індії та наближалася до частки експорту компьютерних та інформаціних послуг з Індії (31,42 %).

4. Переважна більшість наукових публікацій з проблем державного регулювання міграційними процесами стосується даного питання з позицій країн-реципієнтів. Такі країни мають розвинуту систему фінансування наукових досліджень, в тому числі й з проблем управління міграцією робочої сили, яка надходить з бідних країн. Наприклад, важко уявити ґрунтовні праці, присвячені проблемам витоку робочої сили з Молдови, коли точної та достовірної статистики руху населення там немає. Проте еміграція робочої сили для соціально-економічної сфери Молдови справляє набагато більший вплив, ніж імміграція до розвинутих країн ЄС. Зрозуміло, що країни-донори не зацікавлені у стимулюванні досліджень, які викривають неспроможність державного регулювання економікою їх урядів. Крім того, дослідники міграційних процесів не надто переймаються соціальними проблемами руху населення, здійснюючи вивчення даного явища переважно з позицій економіки та прямого економічного ефекту, забуваючи, що загальна сукупність опосередкованих ефектів може перевищувати прямі наслідки міграції робочої сили. В Україні питання трудових мігрантів найчастіше піднімається з позицій їх повернення на батьківщину. Проте експерти, урядовці та політики не завжди усвідомлюють складності такої задачі, адже, повернення українських мігрантів мало кому потрібне: починаючи від ПФ, Мінпраці та ДМС України та закінчуючи власними родинами, які звикли жити за рахунок грошових переказів з-за кордону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Gerasymchuk V. H. World economic crisis: possibilities and threats for Ukraine. EMIT: economics, management, information, technology. Published by: (Civic Library Europe) Gradanska citavnica Europa. Volume 1, Number 1, 2012, Bor, Serbia, pp. ISSN 2217-9011.
2. Эльянов А. Глобализация и развитие // Мировая экономика и экономические отношения. – 2012. - № 11. – С. 3-15.
3. Иванов Н., Гоффе Н., Монусова Г. Глобализация и бедность // Мировая экономика и экономические отношения. – 2010. – № 9. – С. 29-42.
4. Castles S., Miller M. J. The age of migration : international population movements in the modern world. – 4th ed. - Basingstoke [etc.] : Palgrave Macmillan, 2009. – 369 p.
5. Цивилизационная структура современного мира : в 3-х томах. Т.1. Глобальные трансформации современности / Национальная академия наук Украины, Институт мировой экономики и международных отношений ; ред. Ю.Н. Пахомов. – К. : Наук. думка, 2006. – 685 с.
6. Сколько денег мигранты разных стран переводят домой? [Электронный ресурс] // Вести. Экономика. – Режим доступа: http://www.vestifinance.ru/articles/20028. - Заголовок с экрана.
7. Trends in International Migrant Stock: The 2008 Revision [Electronic resource] (United Nations database, POP/DB/MIG/Stock/Rev.2008).

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МІЖНАРОДНИХ РОЗДРІБНИХ МЕРЕЖ

Севрук І. М., аспірантка,
Київський національний торговельно-економічний університет, sevruk_irina@ukr.net

Інтенсифікація глобалізаційних процесів у світовій економіці сприяла стрімкому розвитку торговельних мереж роздрібної та оптово-роздрібної торгівлі

та їх виходу на міжнародні ринки. Досягнувши значного розмаху експансійної політики, міжнародні торговельні мережі поступово займають провідні позиції на національних ринках країн Центрально-Східної Європи, у тому числі України, створюючи загрози для успішного функціонування місцевих операторів. Якщо на українському продуктовому ринку національні мережі ще утримують провідні позиції, то в багатьох країнах Центрально-Східної Європи першість вже тривалий час належить іноземним роздрібним компаніям. Так, наприклад, на роздрібному ринку Угорщини протягом 2001-2009 рр. частка останніх зросла до 65%. Станом на кінець 2009 р., провідними роздрібними мережами на польському ринку були представники саме іноземного рітейлу: Real (Metro, Німеччина), Biedronka (Jeronimo Martins, Португалія), Geant (Geant, Франція), Auchan (Auchan, Франція) тощо [1]. Поступово значимість іноземних торговельних мереж зростає, а світовий досвід окремих країн свідчить про ефективність їхнього функціонування, зокрема завдяки доступу до значних інвестиційних ресурсів, що відкриває перед ними більш широкі можливості для інноваційного розвитку порівняно з місцевими операторами.

У звіті M&M Planet Retail, присвяченому тенденціям та прогнозам розвитку світового рітейлу, окреслено 5 ключових тенденцій, які значною мірою впливають на розвиток міжнародних роздрібних мереж. Конкуруючи за споживача в жорстких економічних умовах, лідери серед світових роздрібних мереж спрямовуватимуть свої зусилля на інноваційний розвиток мережевих форматів, розширення торговельних площ, інтернаціоналізацію електронної комерції, розробку та використання власних торговельних марок, а також пошук нових шляхів взаємодії з покупцями через новітні технології та засоби масової інформації.

Пошук нових та розширення існуючих торговельних площ викликає певні труднощі, що пов’язані з їхньою відповідністю вимогам конкретної мережі, а також з дефіцитом вільних площ та незначним відсотком будівництва нових торговельних центрів.

Власні торговельні марки зазнають все більшого використання з боку торговельних мереж. Для виробників вони є інструментом узгодження власних інтересів з роздрібом та дороговказом подальшого розвитку. Так, наприклад, частка власних торговельних марок в асортименті Aldi (Німеччина) становить 90-95%, Auchan (Франція) – 50%, Tesco (Великобританія) – 40%, Wal-Mart (США) – 40% [2, с. 31].

Значного розповсюдження набуває використання Інтернет-технологій, що сприяє становленню та поширенню мережевої економіки. Вже зараз роздрібні компанії намагаються розширювати напрями своєї діяльності, орієнтуючись на різні канали продажу товарів, і використовуючи веб-сайти як для продажу товарів, так і для інформування покупців про проведення акцій та налагодження зв’язків з ними.

Частка онлайн-торгівлі буде стрімко зростати в найближчі роки. Дослідження показують, що 43% рітейлерів планують значно збільшити частку товарів, які реалізуються через Інтернет, а 28% - розширити географію продажів. Деякі роздрібні мережі перед відкриттям магазину на новому ринку спочатку створюють інтернет-магазин за допомогою якого тестують споживчий ринок [3].

Крім того, значного розвитку зазнають різноманітні технології, які успішно впроваджуються світовими мережами. Відомо, наприклад, що останнім часом американська компанія Wal-Mart намагається завоювати довіру різноманітних груп покупців. Компанія розробила спеціальні програми для власників iPad та iPhone, які допомагають складати список покупок в магазинах мережі. Покупці отримують інформацію про наявність товару, його місцезнаходження в магазині, ціну та можливість придбати його зі знижкою.

Таким чином, зазначене вище дозволяє стверджувати, що сфера торгівлі є однією з найбільш успішних для впровадження інновацій. Зважаючи на широкий

доступ до інвестиційних ресурсів, міжнародні торговельні мережі приділяють більше уваги інноваційним розробкам, що дозволяє їм займати провідні позиції порівняно з конкурентами, які мають недостатньо ресурсів для інноваційного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Retailer rankings: by country, region and by channel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.planetretail.net.

2. Длигало А. СТМ – маркетинг или математика? // Стратегии. – 2010. - № 12. – С. 28-31.

3. 75% ритейлеров планируют увеличить онлайн возможности своего бизнеса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.retail.ru/article/all_retail/retail_development/.

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УКРАЇНИ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ НА РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ

Серебренніков Б. С., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
bs.serebrennikov@gmail.com

1. Міжнародна секторальна інтеграція України, зокрема в електроенергетичній сфері, є більш інтенсивною порівняно із процесами загальної макроінтеграції національної економіки як в європейському, так і в євразійському напрямках. Це з одного боку пояснюється менш суперечливим політико-економічним характером першої, нижчим рівнем конфліктності корпоративних економічних інтересів, а з іншого – відносно простішим інституціональним забезпеченням її реалізації. Слід відзначити, що ЄС зазвичай провадить зовнішню політику, спрямовану на поступове розповсюдження і імплементацію принципів, правил, норм і стандартів власної економічної, правової, екологічної, енергетичної та інших видів політики передусім в сусідніх країнах. Це є прикладом "м'якої" інтеграції або інституціональної конвергенції національних економік, окремих її складових, секторів, яка відбувається шляхом прийняття країнами на себе низки обумовлених міжнародних зобов'язань (як правило у формі *acquis communautaire*) з визначеними термінами їх виконання.

Україна з 01.02.2011 р. стала членом європейського Енергетичного співтовариства *(Energy Community)*, договірними сторонами якого з одного боку є ЄС, а з іншого – країни Східної Європи (всі балканські країни, Україна та Молдова) [1]. В рамках членства Україна прийняла на себе низку зобов'язань в енергетичній, зокрема в електроенергетиці, та екологічній сферах, які стосуються таких напрямів:

– трансформація (лібералізація) національного ринку електроенергії (Директива 2003/54/ЕС);

– доступ до транспортної енергетичної інфраструктури (Регламент 1228/2003);

– безпека електропостачання та інвестування в енергетичну інфраструктуру (Директива 2005/89/ЕС);

– розвиток відновлюваної енергетики (План імплементації Директиви 2001/77/ЕС);

– екологізація теплової генерації (Директива 2001/80/ЕС).

В Протоколі про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного співтовариства визначені терміни виконання кожного із зобов'язань.

2. Реалізація наведених вище міжнародних зобов'язань України істотно відрізняється за складністю і масштабністю змін, термінами та необхідним обсягом

грошових, в т.ч. інвестиційних витрат. Лібералізація внутрішнього ринку електроенергії не вимагає істотних інвестиційних витрат, натомість значно змінює організацію та правила його функціонування. Подібні ринкові трансформації проходили країни ЄС 10-20 років тому і їх досвід показує, що одним з результатів реформ є прискорене зростання цін на електроенергію в умовах вільної конкуренції та зменшення ступеня державного регулювання. Також спостерігаються тенденції олігополізації енергетичних ринків та концентрації ринкової влади.

На проведення заходів з екологізації електроенергетики України (виконання європейських норм викидів шкідливих речовин ТЕС) шляхом модернізації теплової генерації за різними оцінками необхідно від 10 до 22 млрд дол. США). Їх виконання (за Протоколом - до 2018 р. [1]) істотно впливатиме на собівартість та ціни електроенергії на внутрішньому ринку, а через них – на окремі сектори національної економіки, особливо енергомісткі (металургію, хімічну промисловість), населення, експортний потенціал галузі. Подібні наслідки матиме форсований розвиток відновлюваної електроенергетики в Україні.

Обмежені терміни реалізації прийнятих Україною на себе міжнародних зобов'язань провокують прийняття не достатньо виважених та економічно обґрунтованих рішень, які стосуються розвитку ринку електроенергії в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективах. Отже, за цих умов можна припустити досить істотний вплив міжнародної енергетичної інтеграції України на внутрішні ринкові та економічні процеси, що породжуватиме низку негативних економічних наслідків та загроз. Враховуючи дані обставини, раціональним вбачається обґрунтована пролонгація виконання Україною окремих міжнародних зобов'язань, які кардинально змінюють умови роботи галузі та/або потребують масштабних капітальних інвестицій.

3. Пріоритетними напрямами подальших досліджень в рамках даної проблематики є перспективна економічна оцінка комплексу позитивних та негативних наслідків поглиблення міжнародної інтеграції енергетичних ринків України з їх розбивкою за рівнями (мікро-, мезо- та макроекономічний) та часовими горизонтами (коротко-, середньо- та довгострокові) прояву з метою розробки відповідної енергетичної політики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2787-17.

ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Сімчера О. І., аспірант, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
olia_s@meta.ua

Вітчизняний та зарубіжний досвід свідчить, що для успішної діяльності підприємств окрім фінансових та матеріальних ресурсів, що є у розпорядженні, виникає необхідність у висококваліфікованих трудових ресурсах. У наш час швидкий темп розвитку технологій, інноваційність, орієнтація на майбутнє висуває постійно зростаючі вимоги до якості трудових ресурсів, які здійснюють суспільно-корисну працю. Тому трудовий потенціал є фактором успішного розвитку й підвищення конкурентоспроможності економічних об'єктів

у теперішніх умовах. Покращення економічної ситуації залежить від багатьох аспектів, проте одним з головних і найважливіших є забезпечення ефективного управління трудовим потенціалом підприємств.

Високий рівень компетентності персоналу є запорукою успішної діяльності усіх підрозділів підприємства. Саме від трудового потенціалу залежить ефективне функціонування системи управління. Якість формування потенціалу персоналу здійснюється через впровадження інноваційних технологій, що включає професійний ріст, реорганізацію підприємства, ряд методів і заходів. Інноваційна складова в сучасних умовах господарювання – це важливий чинник розвитку і ефективної діяльності будь-якого підприємства.

Досвід зарубіжних організацій за останні роки показав, що там, де певним чином змінилися людські відносини, підвищилася продуктивність праці, якість продукції і в цілому покращилась діяльність підприємства. Інноваційні концепції управління трудовим потенціалом в розвинених країнах розглядають персонал як головний чинник забезпечення конкурентоспроможності, який направлений на підготовку працівників із урахуванням введення нових технологій.

Зарубіжний досвід вчених-дослідників свідчить, що головними аспектами в роботі з персоналом повинні стати використання індивідуальних здібностей та якостей працівників відповідно до стратегії і тактики підприємства, об’єднання зусиль, прагнень персоналу з інтересами організації.

До негативних чинників, що не сприяють підвищенню конкурентоспроможності українських працівників, слід віднести значно менші терміни навчання, ніж в країнах розвиненої економіки. Так, в Україні на одного працюючого припадає тривалість навчання у півтора рази менша, ніж, скажімо, у США чи Японії, де цей проказник становить 14–15 років. Погіршує ситуацію те, що за роки економічної кризи відбулося помітне згортання підготовки та перепідготовки кадрів на промислових підприємства, що негативно вплинуло на можливості підвищення конкурентоспроможності персоналу [4].

Сучасні концепції управління трудовим потенціалом визначають ряд вимог до персоналу, такі як: цілеспрямованість, організованість, аналіз і узагальнення інформації, швидкість і комплексність прийняття рішень в умовах невизначеності і нестабільності.

Вітчизняні науковці найбільш схиляються до методу оцінки трудового потенціалу за економічними показниками. Згідно цього методу, визначають період діяльності і продуктивність праці працівника. Чим вищі є ці показники, тим більший результат для підприємства.

Отже, розвиток потенціалу персоналу підвищує ефективність його використання на підприємстві та сприяє виходу підприємства на новий інноваційний рівень. Постійне удосконалення людського потенціалу сприяє досягненню не тільки короткострокового результату, а покращити вже існуючі тенденції розвитку національної економіки і кожного підприємства зокрема. Можна зробити висновок, що ключовим аспектом для економічного зростання підприємства має бути, передусім, мотивація та розвиток людського потенціалу на всіх його рівнях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богиня Д.П. Методологічні засади формування мотиваційного механізму конкурентоспроможності робочої сили // Мотиваційний механізм формування конкурентоспроможності робочої сили: Зб. наук. пр. – К.: Ін-т економіки НАН України.

2. Зубрицька Я. О. Теоретичні засади управління трудовим потенціалом підприємства в сучасних умовах / Я. О. Зубрицька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 4 (119). – С. 231–234.

3. Масленніков О.Ю. Трудовий потенціал підприємства, його формування та оцінка / О. Ю. Масленніков // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – №21.8. – С. 243– 245.

4. Смірнов О. О. Підвищення конкурентоспроможності персоналу на основі збереження й розвитку людського потенціалу підприємств / О. О. Смірнов // Наукові праці КНТУ. Економічні науки. – 2010. – № 17. – С. 31-35.

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЖИТЛОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Смирнов Д.С., викладач,
Одеський національний економічний університет, smirnovds79@mail.ru

Житлово-комунальне господарство є найбільш технічно відсталою галуззю економіки з багатьма проблемами, які останнім часом особливо загострилися. Враховуючи важливість нормального функціонування ЖКГ та його вплив на соціальну сферу України, галузь потребує реформування.

Тарифна політика у сфері ЖКГ направлена на вирішення соціальних питань шляхом надання дотацій комунальним підприємствам та регулюванням тарифної політики з боку держави.[2.с.152]

Аналіз фінансово-господарської діяльності житлово-комунальних підприємств міста Одеси виявив наступні аспекти. У місті функціонує вісім житлово-комунальних сервісів, які обслуговують 6382 будинки, що знаходяться у комунальній власності. Щомісячні надходження від населення у бюджети комунальних підприємств за послуги з утримання будинків та прибудинкових територій сягають 15,5 мільйонів гривень (в середньому по 1,9 млн. грн. на кожне комунальне підприємство).

Для комунальних підприємств міста тариф з утримання будинків та прибудинкових територій було затверджено рішення міської ради у 2008 році з урахуванням тарифів на електрику, що діяли на той момент. У 2011 році рішенням НКРЕ було встановлено новий тариф на електрику, який для промислових споживачів збільшився майже на 30%, через що витрати комунальних підприємств на оплату рахунків енергопостачальної компанії значно збільшились. В середньому на одно комунальне підприємство щомісячні нарахування за електрику становлять майже 600 тисяч гривень, через що у підприємств не залишається коштів на проведення планових ремонтів та надання якісних послуг населенню згідно встановленого тарифу.

Таким чином, задля надання якісних послуг населенню вбачається необхідність впровадження інноваційних технологій у житловому господарстві.

Згідно з затвердженою Програмою реформування галузі планується виділення з державного бюджету значних коштів на проведення дій, в першу чергу пов’язаних з теплопостачанням та втратами тепла, як на шляху до кінцевого споживача, так і під час споживання послуги через зношеність будинків. [4]

Слід зазначити, що відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 12/07/2005 №560 «Порядок формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій» у тариф входять витрати на освітлення міст загального користування (парадні).[3.с.220] Тому напрямком з ефективного споживання енергоресурсів є впровадження сучасних технологій освітлення у містах загального користування завдяки використанню світодіодних технологій. Згідно з дослідженнями, які були здійсненні у країнах Європи, біло виявлено, що витрати домовласників та підприємств, які почали використовувати ці технології зменшились у 4-5 разів. Порівняльний аналіз існуючих систем освітлення – звичайні лампи та

люмінесцентні лампи з світодіодним освітленням виявив ряд переваг останньої технології, а саме:

- експлуатаційні витрати зводяться до нуля;
- життєвий цикл ламп у 100 разів перевищує життєвий цикл звичайної лампи накалювання та у 10 разів – люмінесцентної;
- яскравість освітлення сучасної технології значно перевищує яскравість звичайної лампи, що підтверджується активним використанням світодіодного освітлення у рекламі та освітленні архітектурних пам'ятників;
- лампи накалювання споживають електрики на 80% більше ніж інноваційна технологія.

Крім того, звичайні лампи залежні від якості електрики і значна частка енергії витрачається на тепло, що виділяється під час освітлення, в той час як світодіодні технології на 100% витрачають енергію на освітлення і не залежать від напруги у електромережах.

Нарівні зі всіма перевагами є основний недолік, який притаманний для нової технології, – висока початкова вартість.

Враховуючи наведене, задля зменшення поточних витрат комунальних підприємств місцевим органам влади, автором пропонується розробити та впровадити програму з комплексної заміни системи освітлення у комунальних будинках, що дозволить значно зменшить витрати підприємств на освітлення парадних, а кошти, що вивільнилися, направити на надання якісних послуг населенню або здійснити перерахунок тарифу населенню, що, у свою чергу, дозволить місцевим бюджетам зменшити видатки на сплату субсидій для пільгових категорій населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адамов Б.І. Управління інноваційно-інвестиційним розвитком території: монографія / Б.І. Адамов, В.Л.Пілюшенко, І.В. Шкрабак. – Донецьк: ВІК, ДонДУУ, 2007. – 317 с.

2.Дорофієнко В. В. Фінансовий та організаційно-інституційний механізм державного управління розвитком соціально-економічної інфраструктури: монографія - Донецьк: СПД Купріянов, 2010.- 220 с.

3. Качала Т.М. Житлово-комунальне господарство в системі міського комплексу / Т.М. Качала. – К.: Наукова думка, 2008. – 416 с.

4. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку та будівництва – Режим доступу: www.minregionbud.gov.ua

МІЖНАРОДНЕ СПІВСТАВЛЕННЯ ДИНАМІКИ ВИТРАТ ДОМОГОСПОДАРСТВ НА ПОСЛУГИ СЕКТОРУ ІКТ

Солопченко А. В.,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
just_ns@hotmail.com

Витрати домогосподарств на кінцеве споживання являються, як правило, найбільшим компонентом кінцевого використання ВВП (близько 60% [4]), формуючий внутрішній валовий попит. Міжнародні порівняння структури споживання домогосподарств забезпечують основу для співставлення рівня добробуту населення в різних країнах, а також виступають індикатором поточного ступеня ділової активності. Витратам домогосподарств на послуги сектору ІКТ відповідає

невелика питома вага (в рамках досліджуваної вибірки вона варіює в межах 1,5-4%), але ця стаття витрат має концептуальне значення в сучасному суспільстві.

Проведене дослідження виявило наступні особливості динаміки витрат домогосподарств на послуги сектору ІКТ протягом 2003-2011 рр.:

- у високорозвинених країнах (Німеччина, США, Японія) частка коливається не більше, ніж на 0,2 п.п. незалежного від загального економічного стану, а абсолютні витрати мають сталу тенденцію до зростання (на 5-10% щорічно);
- у Польщі, Естонії та Росії частка стрімко зростає з початку кризи у 2008 р. (пояснюється активним аутсорсингом в країнах), абсолютні витрати на 40-55% нижчі, ніж у високорозвинених країнах;
- Україна має характерний для вибірки розмір частки, але абсолютний показник (навіть вдвічі більший за неофіційним даними) є найнижчим за вибіркою(на 80-95%).

Враховуючи відносну дешевизну послуг швидкісного доступу та мобільного зв’язку в Україні (є одними з найнижчих в Європі), вони значно поступаються якістю та диверсифікованістю. Така тенденція є сталою та свідчить про застій ринку. Зміни можуть бути досягнені лише спільними діями держави та компаній сектору ІСТ.

Таблиця 1. Витрати на зв'язок у середньому за місяць у розрахунку на одне домогосподарство [складено на основі 1, 2, 3]

Витрати,	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
у % до сукупних витрат									
Україна	1,5	1,8	2,1	2,6	2,6	2,3	2,5	2,7	2,6
Німеччина	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,7	2,6
Естонія	3,2	3,2	3,0	3,0	2,9	3,8	3,7	3,6	3,3
Польща	3,1	3,1	3,4	3,3	3,2	3,2	3,0	3,1	2,9
США	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,4	1,3	1,3
Росія	2,4	2,9	3,7	4,0	3,8	3,7	3,8	3,8	3,7
Японія	2,6	2,6	2,5	2,6	2,5	2,6	2,8	2,9	2,7
у доларах США (за пот. оф. курсом)									
Україна	2,07	3,06	5,04	7,43	8,87	11,31	8,84	10,45	11,28
Німеччина	79,53	91,67	93,76	94,64	103,19	109,54	104,19	101,00	103,25
Естонія	44,79	38,79	43,05	45,93	47,99	47,41	38,46	33,59	31,52
Польща	27,13	46,88	40,06	43,65	52,03	64,29	49,63	54,37	56,68
США	79,67	82,50	87,33	90,58	92,50	93,92	96,83	99,88	102,54
Росія	2,25	3,56	5,40	9,60	14,57	20,68	27,64	27,82	29,47
Японія	107,35	118,32	112,19	109,62	107,29	125,72	144,48	159,31	160,85

Абсолютні обсяги витрат домогосподарств послуги сектору значною мірою визначають розміри їх ринків та слугують важливим індикатором для потенційних інвесторів, що робить актуальним проведення подальших досліджень в цьому напрямку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Statistics: final consumption expenditure of households, by consumption purpose. Eurostat. [Електронний ресурс]. – Mode of access: http://epp.eurostat.ec.europa.eu – Title from screen.

2. Структура сукупних витрат домогосподарств. Державна Служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua. – Заголовок з екрану.

3. Statistics: UN data [Електронний ресурс]. – Mode of access: http://data.un.org – Title from screen.
4. OECD Committee // Information Technology and Innovation Foundation. − Mode of access: http://www.oecd-ilibrary.org – Title from screen.

INNOVATION POLICY AS A BASIS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Khryniuk O.S., PhD.
National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”, olex_x@ukr.net

Ukraine's integration into the world economy requires a transition to a harmonious development, which should be based on legally adopted the concept of sustainable development and appropriate national strategies in the political, economic, military, social, environmental and other spheres of life. Unfortunately, Ukraine has failed to fulfill its international obligations to adopt a unified concept of sustainable development. The lack of significant progress in the implementation of sustainable development in Ukraine leads to depletion of the resource potential.

In Ukraine innovation has acquired the status of one of the factors in the development of economy and society in law. However, in practice in scientific and technical fields, there are many negative phenomena and processes and innovative component of the competitiveness of the national economy has been steadily declining. The country has not yet made the necessary attributes of market economic system. Innovation does not become the main condition for survival and economic development ventures. State economic policy aimed at servicing low technology industries, which is a major problem of forming an effective innovation policy on the principles of sustainable development. Change of policy towards the formation of an innovative model of sustainable development of Ukraine, which will facilitate rapid integration of Ukraine into the world economy.

The model of currently existing system of innovation policy is quite extensive, but not integrated and oriented to achieve the main goal of innovation - expanded reproduction of the economy on a new technological basis for sustainable development. Center of innovation policy that would spend innovative ideology in economic practice is not formed.

To ensure sustainable development it should be based on different driving forces and pass several stages. The first stage requires targeted innovation policy within the overall science and technology policy, which sets the priorities and directions "technological breakthrough". The latter should be determined by the existing socio-economic, scientific-technical, environmental and other public affairs and resources to address them. This policy can be realized through government programs, the allocation of public funds and resources. Ukraine is at this stage.

In the second stage, the development of market relations priorities in determining the directions of scientific and technical development are determined by the market, the state should create favorable conditions for innovation, generate favorable innovation climate and environment for innovation, simplified forms of regulation of economic relations. Financing of innovation processes have to take on economic structures.

In the third stage the emphasis in innovation policy should be shifted towards the effective and safe use of scientific and technological progress. It should be aimed at social control effects of innovation. Formation of civil society will ensure active participation of citizens in setting priorities for science and technology, determining the appropriateness of certain areas, industries and sectors of public purpose in monitoring innovation, assessing outcomes and achieving social consensus on their use.

At all stages of the innovation policy should cover scientific, industrial, financial, credit, education, cultural, commercial and other sectors of society. It must ensure its harmonious and balanced development as a unified system. The goal of innovation policy should be the formation and maintenance of innovative models of society and economy in order to ensure sustainable development and integration into the world economy.

REFERENCES

1. Dmytrenko M.A. Innovation Strategy for Ukraine: Political aspect. / M.A. Dmytrenko, specialty Dragomanov M.P. ped. Univ., Institute of Studies. problems of state. security. - K.: Univ "Ukraine", 2010. - 503 p. Refs.: P. 469-503. ISBN 978-966-388-314-4.

2. Yermoshenko M.M. Problems of government regulation of business innovation and ways to solve them: / M.M. Yermoshenko. / / Actual problems of economy. - 2010. - № 3. - P.45-54.

3. Innovation Policy of Ukraine: problems and prospects. - K.: SE "SPC" Yevroanlantykinform ", 2007. - 264 p. - (Research and Development in the Euro-Atlantic integration of Ukraine: Sat. Sciences. Avenue, Vol. 1).

4. Forming of innovative model of national economy of Ukraine [2 hours] / by the Society. yet. I. Kalenyuk, M-in Education and Science of Ukraine, Chernivtsi. State. Institute for Economics and Exercise. - Chernihiv: CHDIEU, 2009 - [Part 1] / [Kovalenko, L. et al.] - 2009. - 591 p.: Il., Tab. - Ref. the end of Sec. - ISBN 978-966-2188-13-4.

ПУТИ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В УКРАИНЕ

Чебан М.В., Моисеенко Т.Е., к.е.н.
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
ceban.maria@bk.ru

Украина постепенно втягивается в процесс глобализации. Стремительная глобализация и интеллектуализация производства, рынка и экономической деятельности, вызваны невиданными темпами и масштабами инноваций, которые в корне изменяют социально-экономическую структуру общества и производственных отношений. Выявлено, что Украине для решения хозяйственно-экономических заданий нужны новые подходы, качественные прогрессивные изменения. Такие изменения и являются характерным признаком инновационного процесса. Украина имеет незаурядный естественный, промышленный, технологический и научный потенциал, однако детерминанты ее конкурентных преимуществ еще недостаточно развиты. Место Украины на мировом рынке в будущем будет зависеть в первую очередь от того, насколько эффективно разрешится в ближайшие годы вопрос повышения конкурентоспособности ее экономики на основе инноваций. Стратегия экономических превращений, которые будут осуществляться в Украине, должна содержать мероприятия по активному построению принципов инновационного развития государства, активизации инновационных процессов, и тому подобное, без которых невозможно достичь перелома в сфере инновационной деятельности. В Украине тенденция к преобладанию негативных изменений в науке и сегодня остается доминирующей. Отставание Украины в сфере развития новой экономики возникло, по моим предположениям, через неподобающее отношение к новым тенденциям мирового развития. Периодические попытки изменить ситуацию к лучшему не имели системного характера, и не были успешными. В то же время отставание в распространении высоких технологий - это не только снижение международной конкурентоспособности, но и низшее качество предоставленных,

государством обществу и гражданам услуг, низкие темпы роста человеческого капитала, экономического роста страны, и вследствие этого - опасность остаться на периферии нового информационного общества и наукоемкой экономики.

Основными направлениями формирования национальной инновационной системы в Украине должны стать: создание благоприятной экономической и правовой среды; формирование инновационной инфраструктуры; совершенствование механизмов государственного содействия коммерциализации результатов научных исследований и экспериментальных разработок.

Важной составляющей в реализации вышеприведенных концепций должно быть реформирование системы управления научно-технической и инновационной деятельностью, в основе которой следует положить инновационный алгоритм развития и функциональный принцип управления. Это значит, что нужно сузить функции вертикальных структур и расширить связи между субъектами производства и инновационной инфраструктурой за опытом развитых стран.

По моему мнению, следует существенно усилить прямую государственную поддержку инновационных процессов, которая должна предусматривать: инициирующее создания научно-исследовательских центров со смешанным финансированием; поощрение к созданию на конкурсной основе инновационных кластеров; без оплатное обеспечение государственными информационными ресурсами институтов, которые предоставляют финансовые, консалтинговые, информационно-коммуникативные, юридические и образовательные услуги в обеспечении инновационной деятельности; предоставление бюджетным расходам на науку статуса государственных инновационных инвестиций и обеспечения реальной отдачи от вложенных финансовых ресурсов; прямые государственные заказы на инновационную продукцию.

В результате проведенного мной исследования можно сделать вывод, что постепенная активизация инновационных процессов в Украине обеспечит рост качества жизни граждан, будет способствовать сокращению отставания от развитых стран мира, даст возможность избежать информационной и экономической изоляции от мировой экономики и мирового общества, а также обеспечит активизацию процессов международной интеграции.

ЛИТЕРАТУРА

1. Инновации: теория, механизм разработки и коммерциализация / Под ред. Л.Л. Антонюк. - К.: КНЕУ, 2009. - 394с.

2. Инновационные императивы регионального развития в Украине // Экономист. - 2011. - № 7. - с. 26-29.

ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЇЇ ЕКСПОРТНА СКЛАДОВА

Шеламова І.Д., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут”

У відповідності до класичної економічної теорії інноваційно-інвестиційного розвитку інновації протистоять дії закону зменшення продуктивності факторів виробництва та вирішують проблему обмеженості ресурсів. Інвестування відбувається в результаті конкурентної боротьби за певні економічні переваги, в основному за надприбутки, які забезпечуються впровадженням інновацій. Діалектика взаємозв’язку інвестицій і інновацій реалізується в тому, що інвестування

здійснюється з метою досягнення максимально можливого рівня технологій, що забезпечує інвесторам здешевлення основного капіталу і зменшення його витрат на одиницю продукції. [1]

Сучасні дослідження свідчать, що формування пропозиції традиційно та інноваційно орієнтованих інвестиційних ресурсів залежить від найбільш суттєвого фактора — відсоткової ставки у відповідному сегменті інвестиційного ринку. Можна стверджувати, що зростання відсоткової ставки на ринку інноваційно орієнтованих інвестиційних ресурсів сприяє переливанню капіталу на цей ринок і навпаки, отже обсяг інноваційно орієнтованих інвестиційних ресурсів в економіці обернено пропорційно залежить від розміру відсоткової ставки в сегменті традиційно орієнтованих інвестиційних ресурсів та прямо пропорційний величині відсоткової ставки на ринку інноваційних інвестиційних ресурсів.

Саме таку картину ми спостерігаємо в економіці України — відносно висока прибутковість в традиційних галузях та висока ризикованість інвестицій в сучасні технології не сприяє інноваційному розвитку. [2] Одним із можливих шляхів подолання технологічного відставання, як це доведено міжнародним досвідом, є трансфер технологій.

Пропонуємо для визначення рівня інноваційної спрямованості економічної системи застосовувати індекс інноваційності експортних витрат. Даний індекс може розраховуватись за формулою:

$$Ie = Д\ t + 1 / Дt, \qquad (1)$$

де Дt — доля інноваційних інвестиційних витрат закордонних інвесторів на території нашої країни в їх сукупних інвестиційних витратах, здійснюваних в Україні за період t та t+1.

Таким чином, якщо цей коефіцієнт більший одиниці, то ефективність трансферу технологій можна вважати високою, тобто фактично мова йде про збільшення за певний час обсягів виробництва інноваційної продукції та її експорту. Одночасно, впровадження інноваційних технологій сприятиме збільшенню продажу за кордон основних факторів виробництва інноваційного характеру: патентів, обладнання, устаткування, ліцензій та відповідно підготовленої висококваліфікованої робочої сили. Це дасть можливість українським виробникам зламати традицію постачання за кордон сировинних ресурсів, продуктів первинної обробки металу та деревини і забезпечити собі місце на світовому ринку високих технологій. Відсутність індикаторів ефективності будь-якого економічного процесу, навпаки, не сприяє розвитку даного процесу. [3]

ЛІТЕРАТУРА

1. Татаренко Н.О. Теорії інвестицій [Текст] / Н.О. Татаренко, А.М. Поручник.— К.: КНЕУ, 2000.— 160 с.

2. Державне агенство з інвестицій та управління національними проектами. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://invest.ukrproject.gov.ua/index.php?get=news&id=446.

3. Шеламова І.Д. Ефективність інноваційної модернізації економіки України. — К.: НТУУ “КПІ”, 2012. — Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції “Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність”. — 239 с.

СЕКЦІЯ 2. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Боклан Н.С., асистент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
naddin2009@ya.ru

У законі України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 2012 р. сказано: «Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні - науково і економічно обґрунтовані та визначені відповідно до цього Закону напрями провадження інноваційної діяльності, що спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень» [1].

В умовах постіндустріального суспільства, до якого тяжіють сучасні тенденції розвитку світу взагалі та економіки зокрема, інноваційна діяльність постає одним з найпотужніших споживачів та виробників інформаційних потоків. Таким чином, проблема інформаційного забезпечення потребує значної уваги.

На думку колективу авторів тлумачного словника за редакцією Р.А. Калюжного та М.Я. Швеца: «Інформаційна інфраструктура – сукупність систем, що забезпечують продукування, накопичення, зберігання та поширення інформаційних продуктів, виробництво засобів виробництва інформаційних продуктів та їх поширення, виробництво інформаційних технологій, сервісне обслуговування елементів інфраструктури та підготовку кадрів» [2, с. 80]. Приймемо це тлумачення за вихідне.

Зазначені у монографії «Управління інноваціями в сучасній організації» ще 2006 року проблеми створення інформаційної інфраструктури інноваційної діяльності залишаються актуальними на сьогодні: «Відсутність інформаційної культури та інфраструктури, здатної на сучасному рівні забезпечити отримання, обробку, зберігання, передачу та оновлення інформації…» [3, с. 275]. Названі там же першопричини слабкої розвиненості інформаційної інфраструктури саме інноваційної діяльності зберігаються і до сьогодні [3, с. 276-286].

Хоча, за даними Державної служби статистики України: «кількість підприємств, що витрачали кошти на інноваційну діяльність, зросла більш ніж на 20% порівняно з 2010р. і обсяг інноваційних витрат 2011року склав 14,3 млрд.грн. (для порівняння у 2010р. це було 8 млрд. грн.)», водночас слід зазначити, що серед новинок, впроваджених на підприємствах України: головним чином наявні нові або вдосконалені методи обробки та виробництва продукції, у т.ч. маловідходні і ресурсозберігаючі процеси; нові або вдосконалені методи логістики, доставки або розповсюдження продукції; нова або вдосконалена діяльність із підтримки процесів підприємств, таких як системи матеріального обслуговування або операції щодо закупівель, обліку або розрахунків; нові організаційні методи у бізнесовій діяльності підприємства, організації робочих місць або зовнішніх зв’язків (організаційні інновації). Як свідчать дані статистики, протягом останніх трьох років зменшився відсоток витрат коштів на навчання та підготовку персоналу для інноваційної діяльності – 22,6% (26,5% у період 2007-2009 рр.), придбання внутрішніх наукових досліджень і розробок –17,2% (22,7%), зовнішніх – 10,3% (12,7%), задіяних у ринковому запровадженні нових або вдосконалених продуктів та процесів 9,7% (13,0%), придбання зовнішніх знань – 8,8% (12,6%), та іншими видами діяльності, пов’язаними зі створенням та впровадженням інновацій, займалися 18,3% (22,7%) підприємств. [4, с. 173-174]

Це свідчить про зменшення саме інформаційної складової в розвитку інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, на що вливає розвиток зв'язків підприємств із державним сектором і сектором вищої освіти, все ще наявна недостатність кваліфікованого персоналу, недостатність розвитку співробітництва та інформаційного обміну між суб'єктами інноваційної діяльності незважаючи на збільшення закордонного стажування та начебто підвищення кількості фахівців, що беруть участь у різноманітних спільних інноваційних розробках та інформаційних заходах. Отже, можливо стверджувати про відсутність до сьогодні системного підходу до розбудови інформаційної інфраструктури інноваційної діяльності в Україні, що і покладено в основу подальшого дослідження взаємодії інноваційно активних підприємств в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні». / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, N 19-20, ст.166.

2. Інформаційне суспільство. Дефініції: людина, її права, інформація, інформатика, інформатизація, телекомунікації, інтелектуальна власність, ліцензування, сертифікація, економіка, ринок, юриспруденція / За ред. д.юр.наук, професора Р.А. Калюжного, д. екон.наук, професора М.Я. Швеца. – К: «Інтеграл», 2002 р. – 220 с.

3. Управління інноваціями в сучасній організації / Під ред.. В.А. Євтушевського. - К.: Нічлава, 2006. – 359 с.

4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2011 році : Статистичний щорічник // Відповідальний за випуск І.В. Калачова - К.: ДП „Інформаційно-видавничий центр Держстату України", 2012 – 305 с.

НАЦІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА ЯК ОРГАНІЧНИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕЛІ УКРАЇНИ

Бойко А. В., к.е.н., докторант,
Державна установа „Інститут економіки та прогнозування НАН України",
ecenergy@ukr.net

Без розвиненої національної інноваційної системи (НІС) забезпечувати конкурентоспроможність економіки країни, її збалансований розвиток, економічну незалежність та успішну інтеграцію у розвинуті світові системи неможливо. НІС є однією із основ ефективної реалізації економічної моделі держави. При цьому існує проблема науково-теоретичного вакууму, зумовленого зміною економічної парадигми та відсутністю теорії, яка повною мірою пояснює сучасні явища і процеси, тенденції та закономірності, що характерні для нинішнього етапу розвитку як національних економік, так і світової економіки [1]. Фактично економічні моделі більшості країн світу є уразливими у результаті внутрішніх макроекономічних диспропорцій, соціально-політичної нестабільності та зовнішніх шокових збурень. Для України до нині існує проблема вибору економічної моделі. Найбільш стратегічний та конкурентний характер для України має ендогенно орієнтована національна модель, яка базується на внутрішніх чинниках і механізмах господарського розвитку, які у сукупності здатні забезпечити саморозвиток і самовідтворення цілісної національно-державної економічної системи [2, 3].

У відповідності з теорією систем, інноваційну систему можна ідентифікувати як конденсовану структуру інституцій, акторів і відносин – культурних, економічних і

політичних, яка має специфічні у порівнянні зі своїм середовищем / контекстом промислові та інноваційні властивості. Важливим фактором виникнення інновацій є якість взаємодії між виробниками, споживачами і посередниками у сфері знань, а саме: компаніями; центрами генерування та / або передачі знань; місцевими органами влади та інститутами координації; агентствами, що забезпечують фінансування малих і середніх підприємств чи досліджень. У межах загальної моделі НІС формуються національні особливості для кожної окремої держави. Зокрема, до таких слід віднести наступні: співвідношення держави і приватного бізнесу у здійсненні та фінансуванні інноваційної діяльності; роль великих і малих підприємств в інноваційних процесах, співвідношення фундаментальних та прикладних досліджень і розробок; галузева структура інноваційної діяльності, динаміка організаційно-економічного та інноваційного розвитку. Щодо першої особливості слід зазначити наступне. Існує думка, що переваги від застосування інноваційної моделі отримали перш за все розвинуті країни, оскільки формування інноваційної економіки потребує значних фінансових ресурсів. А для економік, що розвиваються, досягнення цих переваг залежить від ефективності їх спеціальної інноваційної політики проривного типу. Ця політика полягає у дієвому державному стимулюванні прогресивної структурної перебудови економіки та реформуванні сфер освіти, науки, інноваційної діяльності на основі наявного науково-технічного потенціалу та з урахуванням світових тенденцій науково-технологічного розвитку.

Зарубіжний досвід реалізації стратегії інноваційного розвитку показує, що навіть не державні фінансові вливання у проекти з реалізації пріоритетів та завдань становлення інноваційної економіки є запорукою досягнення очікуваного результату, а саме послідовність і взаємна узгодженість у проведенні реформи вищої освіти та системи наукових досліджень, промислової та інноваційної політики. Відповідно малоефективним є проведення реформ лише в одній із зазначених сфер.

Через непослідовність у проведенні науково-технологічної та інноваційної політики в Україні закріплюються тенденції до технологічного відставання від розвинених країн світу. Наслідком цього стає зниження конкурентоспроможності національної економіки, гальмування розвитку високотехнологічних галузей промисловості, втрата кваліфікованості робочої сили. Це зумовлює зростання загроз національній безпеці, подальше відставання України від економічно розвинених країн світу та перетворення її у ресурсний придаток країн-лідерів. Відтак, становлення НІС в Україні повинно передбачати послідовність та системність державних заходів для переходу до економіки знань та розвиненість організаційної структури управління науково-технологічною та інноваційною діяльністю від національного до місцевого рівнів, а також якість взаємодії між виробниками, споживачами і посередниками у сфері знань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д. Концептуалізація мегатрендів економічного розвитку у контексті глобальних викликів сучасності // Парадигмальні зрушення в економічній теорії XXI ст.: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: КНУ ім. Т.Шевченка, 2012. – С. 11-15.

2. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / Валерій Михайлович Геєць ; НАН України ; Ін-т екон. та прогноз. НАН України. – К., 2009. – 864 с. : табл.., рис.

3. Потенціал ендогенного зростання економіки України / [М.І.Скрипниченко, Т.І.Приходько, В.Р.Сіденко та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук М.І.Скрипниченко ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2010. – 436 с. : табл., рис.

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Вітер В. О., студентка групи УС-11,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
vladav94@gmail.com

Актуальність обраної теми полягає у тому, що на сьогоднішній день, інноваційні системи відіграють важливу роль у світовій економіці, а також у тому, що динамічний розвиток інновацій створює основу для економічного зростання, допомагає встановити критерії розмежування розвинених країн та країн які розвиваються.

Для України важливо розвивати інновації для підвищення продуктивності розвитку створення інновацій. Проте проблеми розвитку державної політики та недостатній розвиток національного ринку правового забезпечення на об’єкти інноваційної діяльності, дещо сповільнюють перехід України до інноваційної моделі розвитку.

Сформована державна політика є природною умовою сталого розвитку національних інноваційних систем (НІС) і соціально-економічного розвитку в цілому [1].

Варто розібратися з визначенням поняття НІС. Відповідно до чинного законодавства України, Закону України "Про інноваційну діяльність" інновації - нові конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційних і технологічних рішень для промислового, адміністративного, комерційного та іншого типу, що значно підвищує структуру та якість суспільного виробництва, забезпечують економію витрат і створюють умови для такої економії [2].

Всесвітня глобалізація упереджено, як форма суспільного буття, відіграє невід’ємну роль в розвитку всіх сфер економічної та соціальної діяльності країни від якої в свою чергу, залежать міжнародні процеси і політика кожної країни. Також, значну роль відіграють у цих процесах розвитку наука та інновації, на основі їх результатів. У державної політики яка зіштовхується з різними проблемами, які є наслідоком життя суспільства, найбільшу увагу має бути приділено безпосередньо тим проблемам, для вирішення яких політики використовують ефективні інструменти і ресурси, і таким чином в кінцевому підсумку можуть розрахувати результат в терміни незважаючи на деякі непередбачувані випадки.[3]

Слід зазначити, що особливу роль займає державна політика в структурі НІС, тому що одна з основних функцій держави є економічна функція, яка спрямована на забезпечення належної підготовки, експлуатації та розвитку країни, захисту прав власності та створення умов для їх розвитку. Реалізація інноваційних функцій держави включає в себе створення умов для стимулювання і підтримки інновацій, а також безпеку і захист інтересів таких заходів.

Базовими проблемами є підготовка і розвиток НІС в Україні та відсутність стратегії переходу України на інноваційну модель розвитку, недостатня правова база та неефективна адміністративна структура по організації науково-технічної діяльності. Також, відсутність фінансової підтримки істотно сповільнює формування сучасної України та маркетингу інноваційних продуктів і маси інноваційної інфраструктури.

Проте, є і позитивні зрушення які спіткали Україну упродовж останніх років - це те що рівень інноваційної культури суспільства та ефективність впливу освіти на його підвищення став значно більший. Також, відмітимо, що досить широким є міжнародні відносини нашої держави у сфері інноваційної діяльноств та організаційно-методичного співробітництва. Україна уклала низку вдалих договорів з дослідницькими установами та виробничими підприємствами більше ніж у сорока країн світу. Державна політика теж не стоїть на місці, а розробляє закони які будуть стимулювати розвиток науково-технічного процесу та стимулювати науковців створювати інноваційні проекти.

Отже, можна зробити висновок, що на даному етапі розвитку для України важливо удосконалювати систему державної політики. Створювати умови для науково-дослідної діяльності, і розробляти низку законів які б давали можливість захистити наші інноваційні проекти, та надавати фінансові надходження у науково-дослідні центри для можливості науковцям створювати ці проекти. Що, допомогло б, країні завдяки науковій міжнародній співпраці вийти на новий рівень розвитоку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Грига В. Осоливості формування національних інноваційних систем/ В. Грига// Вісник НАН України.– 2009. – № 10. – С. 22–35.

2. Крапивний І.В. Перспективи розвитку національної інноваційної системи в Україні /І. В. Крапивний//Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 1. – С. 73–79.

3. Контури инновационного развития мировой економики: Прогноз на 2000-2015 гг./ Под ред. Дынкина А.А. – М.: Наука, 2000. – 143с.

ОСНОВНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ В ВИДАВНИЧОМУ БІЗНЕСІ

Волошаненко Є. В., аспірантка ФММ
Національний технічний університет України «КПІ», KanchenkoEV@mail.ru

Перехід на нову технологію або товар, пов'язаний із революційною зміною продуктивних сил, викликає зміни в організаційній структурі підприємства і в характері виробничих відносин. Це є об'єктивний процес, викликаний дією економічних законів конкуренції, концентрації і централізації капіталів, і проявляється в формі злиття і поглинання активів підприємств, спрямований на підвищення їх життєздатності і конкурентоспроможності. Прикладом може слугувати злиття активів двох могутніх видавництв Penguin і Random House, яке призведе до утворення нової глобальної видавничої групи Penguin Random, до складу якої увійдуть всі комерційні підрозділи Penguin і Random House в США, Канаді, Великій Британії, Австралії, Новій Зеландії, Індії і ЮАР, видавничі активи Penguin в Китаї, і Random House в Іспанії і Латинській Америці. Новий холдинг, з обігом 4 млрд дол., контролюватиме 26% світового ринку друкованої споживчої літератури, планує більше ресурсів інвестувати в нові формати цифрового видавництва, цифрові видавничі моделі, канали збуту, продукти і сервіси в зростаючих сегментах ринку [2].

Прикладом поглинання слугує придбання корпорацією Google видавничих активів компанії John Wiley&Sons, яка володіє брендом Frommer's і випускає більше 350 популярних довідників для подорожей [3]. Ключовим об'єктом розвитку є інтернет-ресурс видавництва Frommers.com – самостійний туристичний онлайн-сервіс, що об'єднує інформацію про більш ніж 3,5 тис.туристичних напрямків і різноманітні інтерактивні інструменти для мандрівників. Таким чином інтернет-компанія диверсифікує свою діяльність, поширюючи свій вплив на нові сегменти ринку.

Кожна динамічна система, в т.ч. видавниче і поліграфічне підприємство протистоїть внутрішнім і зовнішнім руйнуючим діям, прагнучи вижити і використовує для досягнення цього весь свій потенціал. Прикладом застосування агресивної стратегії виживання може служити діяльність німецького видавництва Hubert Burda Media, яке намагається компенсувати падіння доходів від друкованих видань (журнали Bunte і Focus), шляхом зменшення залежності від продажу традиційних паперових видань і зростання присутності на інтернет-ринку. Будучи з 2009 р. найбільшим

акціонером соціальної мережі Hing, видавництво постійно збільшує свої інтернет-активи, плануючи в 2013 р. придбати всю сіть за 311 млн.дол. [1].

Американська компанія RR Donnelley, з річним обсягом продаж 10 млрд.дол. і штатом працюючих понад 55 тис. осіб, є однією з найбільших в світі поліграфічних корпорацій [4]. Вона проводить політику агресивних поглинань високотехнологічних фірм для диверсифікації своєї діяльності і зміцнення позицій на ринку. Були придбані компанія Nimblefish Technologies – провайдер послуг з багатоканального маркетингу, працюючий з провідними компаніями в сферах роздрібної торгівлі, технологій, телекомунікацій і готельного бізнесу; 8touches.com – сайт, який пропонує інструменти для створення персоналізованих рекламних матеріалів (> 1000 шаблонів); Journalism Online, LLC – виробника інноваційного програмного забезпечення Press+, який дозволяє видавцям додавати на свої сайти функцію платного перегляду матеріалів, тобто продавати веб-контент і ще більше 10 поглинань, які дозволяють RR Donnelley надавати рішення в області комунікацій, пов'язаних з потребами різноманітних галузей, таких як видавнича справа, освіта, інвестиції, охорона здоров'я, виробництво і ін. Крім друку, до- і після-друковах послуг, в асортимент RR Donnelley входять пакування, фотографія, дизайн, прямий marketing, створення і обробка контенту, фулфилмент, виробництво електронних книг, обробка даних, аутсорсинг бізнес-процесів і ін.

На пострадянському інтернет-просторі відбуваються також процеси поглинання, однак їх масштаби дещо менші. Так, були об'єднані український і російський сайти на площадці PrintDaily.ru, яка демонструє позитивну динаміку росту. Причині очевидні: новостний графік української поліграфії наближається до нуля, таку ж тенденцію демонструють маркетингові бюджети компаній-постачальників, бізнес все більше стає тіньовим, відмовляючись давати про себе інформацію; не раціонально вести 2 ідентичні сайти з точки зору ресурсів і просування в Інтернеті.

Розвиток інформаційних технологій і намагання бізнесу контролювати інформаційний поток в мережі призводить до об'єднання їх ресурсів: так, відбувається злиття Інтернет- і контент-провайдерів задля збільшення капіталізації компаній і консолідації та концентрації бізнесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Издательство Burda купит соцсеть HING [Електронный ресурс] http//www.vestifinance.ru/articles/18969 – Назва з екрану.

2. Robert Barr. Pearson, Bertelsmann confirm publishing tie-up / Associated Press – Monday, October 29, 2012.

3. Google купила издателя путеводителей Frommer's [Електронний ресурс] http//www.pro-books.ru>sitearticles/9975 – Назва з екрану.

4. RR Donnelley, поглощения [Електронний ресурс] http:// www.printdaily.ru – Назва з екрану.

INNOVATIVE ACTIVITY IN THE HIGH TECHNOLOGY MANUFACTURE OF UKRAINE

Kate Geraschenko, Anastasia Sidoruk, NTUU"KPI",
Valentinovna21@mail.ru, anastasiasidoruk@mail.ru

According to the Law of Ukraine «About innovative activity» innovative activity is understood as the activity directed on use and commercialization of research results and development, and causes the market of new competitive products and services [1].

In the Concept of the VerkhownaRada of Ukraine it is said that national interests of Ukraine require immediate and effectual measures to maintain its scientific and

technological capabilities as quickly lost the opportunity to develop research, implement and effectively use them in the national interest.

Unfortunately manydomestic goods does not meet the standards of modern scientific and technological support, which reduces their competitiveness in domestic and foreign markets.

As a result, the studies are the following areas to improve the national scientific and technological capabilities to the level of standard of developed countries need to:

- Increase high technology and technology factors;
- Creation of the effective mechanism of use age of scientific and technical potential;
- Technological re-equipment of manufacture for the purpose of increase in release of the goods, or decrease in its cost price which would be competitive both on internal and world markets;
- Increase export the high technology of goods;
- The Renaissance of creative activity of inventors.

Table 1 shows the data from the last 5 years of innovative activity in Ukraine.

Table 1

Innovative activity

	Share of firms involved in innovation	The total cost	Including the following areas				
			R&D	Including		Acquisition of other external knowledge	Other expenses
				internal SRW	External SRW		
	%	million UAH					
2007	14,2	10850,9	986,5	793,6	192,9	328,4	2064,9
2008	13	11994,2	1243,6	958,8	284,8	421,8	2664
2009	12,8	7949,9	846,7	633,3	213,4	115,9	2012,6
2010	13,8	8045,5	996,4	818,5	177,9	141,6	1855,8
2011	16,2	14333,9	1079,9	833,3	246,6	324,7	2440,2

* Compiled by [the State Statistics Committee of Ukraine]

Ukraine has great scientific, industrial and technological potential, through which it can grant access of domestic products on world markets. In particular, aircraft manufacturing, shipbuilding, aerospace and others.

Ukraine should provide preparation of scientific and pedagogical shots and create conditions for high-efficiency activity, creation of innovative structures and formation of the high technology productions, technological and technical updating of the equipment, introduction of the highly profitable is innovative-investment projects which realization can provide the prompt return and spends progressive changes in structure of manufacture and tendencies of its development.

Important part of the state innovative policy is creation of conditions for expansion of sphere and scales of demand, offers and distribution of scientific and technical knowledge to the country, commercial introduction of scientific and technical workings out in manufacture.

The intellectual property is the main strategic resource which provides competitiveness of national economy. In the world struggle for exclusive rights to new ideas and inventions which are possible if is formed:

o Development of scientific research institutes (SRI) and design offices (KB) by manufactures

o To make profitable investments into scientific research institute (tax vacation, government programs, loans etc.)

o To develop scientific research institute on the basis of educational institutions, it will allow to involve students in scientific work to bring up the future scientists.

Thus, high technology manufacture is profitable, but after long-term investment. At first it is necessary to enclose means in a science which will allow to get profit in the future. Ukraine has very high scientific potential which could be embodied in working out at the highest scientific and world level that will allow to lift level of the high technology manufacture in Ukraine.

REFERENCES

1. The law of Ukraine «About innovative activity» from 7/4/2002 № 40-IV.

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Гречко А. В., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
alla_grechko@ukr.net
Прокопенко Я. Г., НТУУ «КПІ», ФММ гр. УЕ-11, yaroslavka15@mail.ru

Національна інноваційна система - це сукупність законодавчих, структурних і функціональних компонентів (інституцій), які задіяні у процесі створення та застосування наукових знань та технологій і визначають правові, економічні, організаційні та соціальні умови для забезпечення інноваційного процесу [3]. Національна інноваційна система складається з таких підсистем: державного регулювання; освіти; створення знань в цій області, інноваційної інфраструктури, виробництва, що складаються з організацій та підприємств, які виробляють інноваційну продукцію та надають послуги або є споживачами технологічних інновацій [3].

На сьогоднішній день національна економіка характеризується зосередженням уваги на процесах, пов’язаних з експортними операціями та розвитком національного ринку, підвищенням ефективності виробничої діяльності та активізацією інноваційної діяльності. У державній програмі економічного і соціального розвитку вказано, що для конкурентоздатності України в системі глобалізованого світового господарства потрібно посилювати інноваційний напрямок промислової політики [1]. Для структурно-інноваційних змін в економіці, а зокрема у виробництві стратегічним завданням для України є збільшення ролі держави у створенні умов для провадження таких змін. Необхідне завершення інвестиційних проектів з розбудови транспортної інфраструктури, оновлення виробничих потужностей, що стимулюватиме зростання виробництва в галузі машинобудування, будівельних матеріалів, металоконструкцій, а розширення споживчого попиту сприятиме збільшенню обсягів виробництва у харчовій та легкій промисловості [1]. Очевидно, що вирішення поставлених задач потребує глибокого аналізу та усвідомлення особливостей розвитку і функціонування національної інноваційної системи України.
Дивлячись на стан об’єктів національної інноваційної системи потрібно виокремити інноваційні можливості з боку напрямків та результатів НДДКР. Наука України зайняла та утримує гідний щабель у таких напрямках як математика, механіка, фізика, зварювання, освоєння космосу, приладобудування, медицина тощо. Напрямки, які є пріоритетними щодо розвитку науки і техніки в Україні: фундаментальні дослідження проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського суспільства і держави; інформаційні

та комунікаційні технології; енергетика та енергоефективність; раціональне природокористування; нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань; нові речовини і матеріали [2]. Цей перелік свідчить про відповідність тенденцій розвитку інноваційної системи України світовим напрямам в даній сфері.

Суттєвою перешкодою на шляху розвитку інноваційної системи України є недосконалість українського інноваційного законодавства, а саме те, що сформовані в ньому норми не дають змоги вирішити головну проблему відносин володіння, користування та розпорядження інноваціями. Успішний перехід економіки України до інноваційної моделі розвитку має базуватися на економічно-обгрунтованій державній політиці в соціальній, торгівельній, зовнішньо- та внутрішньо економічній політиці. Особливу увагу слід приділити розбудові інституційного середовища України, специфікації та захисту прав інтелектуальної власності. На теперішньому етапі розвитку економічних відносин функціонування національного ринку об'єктів інтелектуальної власності характеризується певними зрушеннями у даному напрямку: боротьба з аудіо- та відео піратством; реалізується програма приєднання України до баз даних патентів та заявок провідних країн світу у межах співпраці Україна-НАТО, продовжує своє формування та вдосконалення законодавча база з питань охорони прав інтелектуальної власності.

Подальший розвиток та розбудова національної інноваційної системи можливі лише за умов комплексного та системного підходу до виконання завдань з реалізації основних цілей розвитку даної сфери: побудова конкурентоспроможного сектору НДДКР; забезпечення сприятливих умов для розширеного відтворення наукових розробок; розвиток інноваційної інфраструктури; побудова системи економічних стимулів розвитку економіки на основі технологічних та виробничих інновацій; покращення інноваційної культури суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Проект Закону України «Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки» від 15.09.2011 р. N 9159
2. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки». Відомості Верховної Ради України. – документ 2623-14 від 05.12.2012 року. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
3. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» від 17.06. 2009 № 680-р - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

ВЕКТОРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ КРАЇНИ

Данайканич М.О., студентка гр. УМ-21 ФММ, morika.dan@icloud.com
Бойчук Н. Я., старший викладач кафедри економіки і підприємництва, natalka149@bigmir.net
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут"

За даними Держстату загальні обсяги вкладень в інноваційну сферу досягають в Україні лише 0,79% від ВВП, у той час як у багатьох розвинених країнах світу цей показник за рахунок тільки бюджетних асигнувань становить не менше 2,5% від ВВП [1]. В Україні ті кошти, що виділяються інноваційному сектору, не приносять очікуваного ефекту.

В інноваційному секторі української економіки спостерігаються негативні

тенденції. Так, за 2000-2010 рр. спостерігалось постійне зниження частки підприємств, що займаються випуском інноваційної продукції (яка і так є вкрай низькою), не відповідає вимогам міжнародних стандартів інноваційна інфраструктура, спостерігається дуже слабкий інтерес приватного бізнесу до інвестицій в науково-інноваційну сферу не врегульовані питання розпорядження результатами науково-технологічної діяльності. У 2011 р. ситуація почала покращуватись — частка підприємств, що займаються випуском інноваційної продукції, збільшилась до 16,2%, але ще недосягла рівня 2000 р. (18%) [1].

Через непослідовність у проведенні державної інноваційної та науково-технологічної політики для України характерними стають тенденції технологічного відставання від розвинених країн світу. Як наслідок — знижується конкурентоспроможність національної економіки, падає рівень кваліфікованості робочої сили, гальмується розвиток високотехнологічних галузей промисловості. Це зумовлює подальше відставання України від економічно розвинених країн світу та перетворення її у ресурсний придаток країн-лідерів [2, с. 12].

Досвід розвинених країн світу вказує на те, що вплив інноваційного фактора на економіку має відбуватися шляхом узгодження інноваційної політики з науково-технічною, бюджетно-фінансовою, грошово-кредитною, промисловою та зовнішньоторговельною політикою й за умови досягнення єдності інтересів і встановлення злагоджених стосунків між владою, державою, суспільством, бізнесом та іншими науковими і громадськими організаціями і установами.

В Україні наявні всі інституційні утворення та форми господарського механізму, здатного виготовляти конкурентоспроможну продукцію. Але, проблема полягає у відсутності організації ефективної взаємодії всіх ланок, відповідальних за економічний розвиток держави. Основним змістом та метою державного управління інноваційним розвитком повинна стати активізація інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств шляхом: виробництва вітчизняних товарів замість імпорту товарів аналогічної групи; впровадження наукоємних технологій замість матеріало- та енергоємних; орієнтації виробництва на потреби внутрішнього ринку; підвищення конкурентоздатності виробленої продукції тощо [3, с. 221].

Для реалізації цих завдань необхідно прийняти Стратегію економічних перетворень, що має містити заходи щодо активної побудови засад інноваційного розвитку, залучення інвестиційних ресурсів, пропорційного інноваційного та економічного розвитку регіонів України. Політика вирівнювання міжрегіональних розходжень повинна здійснюватися на основі впровадження інновацій, залучення державних і приватних інвестицій, що в кінцевому підсумку сприятиме збалансованому соціально-економічному розвитку регіонів.

Сучасні інноваційні процеси досить складні й вимагають проведення аналізу закономірностей їхнього розвитку. Практика економічного обґрунтування управлінських рішень вимагає нових підходів для аналізу і прогнозування процесів інноваційно-інвестиційних та розробки спеціального інструментарію для оцінки перебігу цих процесів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html

2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізацій них викликів/Авт. упоряд.:Г.О. Андрощук, І.Б. Жиляєв, Б.Г. Чижевський, М.М. Шевченко. — К: Парламентське вид-во, 2009. — 632 с.

3. Скоробогатова Н.Є. Інноваційно-інвестиційний розвиток регіонів України: проблеми та перспективи / Н.Є. Скоробогатова // Економічний вісник НТУУ «КПІ». – 2010. – № 7. – С. 214-222.

СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Дубчак Л.В., ст..викладач,
Національний університет державної податкової служби України,
dubchak_ludmila@ukr.net

На початку XXI сторіччя головним джерелом економічного зростання суспільства є інновації. Стає все більш очевидним, що лише вибравши шлях переходу до інноваційної моделі національна економіка України може зайняти належне місце у світовому ринковому середовищі.

Інноваційний розвиток є процесом структурного вдосконалення національної економіки, що досягається шляхом практичного впровадження нових знань для збільшення обсягів суспільного виробництва, зростання якості суспільного продукту, зміцнення національної конкурентоспроможності та прискорення соціального прогресу в суспільстві. Це зумовлює становлення національних інноваційних систем, як комплексу інститутів організаційного і правового характерів, що взаємозалежні і пов'язані між собою особливою структурою [1].

Однією з характеристик національної інноваційної системи є вибір напрямку на забезпечення першочергового розвитку науки, освіти та наукоємного виробництва. На жаль, в Україні все ще існує невідповідність між науковими дослідженнями, розвитком науки і виробництвом, його науково-технологічним рівнем.

В України інноваційні процеси не мають таких масштабів, як в країнах з інноваційно розвинутою економікою. З кожним роком зменшується кількість підприємств, які обирають інноваційний шлях розвитку, і в даний час їх відсоток знаходиться в межах 12–14%, що в 3–4 рази менше ніж в інноваційно розвинених країнах. Також нижче світового рівня знаходиться наукоємність промислового виробництва і становить близько 0,3% [4].

Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization, WIPO) і Міжнародною бізнес-школою INSEAD у 2012 році були проведені дослідження по 141 країні, сума світового ВВП яких становить 99,4% і населення яких дорівнює 94,9% всієї планети. По результатам досліджень була складена аналітична доповідь «Глобальний індекс інновацій 2012» (Global Innovation Index 2012). Глобальний індекс інновацій складається 80 різних показників, які характеризують розвиток інновацій в країнах різного економічного рівня. Розраховується індекс згідно показників наступних груп:

- практичні результати, які були досягнуті за рахунок впровадження інновацій;
- умови, які були створені для проведення інновацій та існуючі ресурси.

В 2012 році до списку показників глобального індексу інновацій, увійшли такі групи: творчий потенціал населення відповідної країни в мережі Інтернет та рівень екологічної стійкості.

Згідно результатам досліджень за 2012 рік самий високий рівень інноваційного розвитку досягла Швейцарія. Другу сходинку займає Швеція, а третю – Сінгапур.

Україна у цьому рейтингу інноваційних можливостей знаходиться на 63 місці. Кращі показники отримані у напрямку розвитку знань (30 місце), якості людського капіталу (48 місце), розвитку бізнесу (51 місце). Негативно на розвиток інновацій впливають рівень показників розвитку внутрішнього ринку (68 місце), результатів

творчої діяльності (83 місце), а також інфраструктура (98 місце) та недосконалість інститутів (117 місце) [3].

Отже, високого рівня економічного зростання досягли країни, які йдуть шляхом інноваційного розвитку. Для України досягнення цих переваг залежить від ефективності вибору інноваційної політики проривного типу, що полягає в дієвому державному стимулюванні прогресивної структурної перебудови економіки та реформуванні сфер освіти, науки, інноваційної діяльності на основі наявного науково-технічного потенціалу та з урахуванням світових тенденцій економічного, наукового і технологічного розвитку.

Отже, Україні потрібно переорієнтувати економіку на інноваційну модель розвитку, на основі якої розробити стратегічну концепцію розвитку народного господарства, запровадити дієві економічні та правові механізми, переорієнтувати державну економічну політику та управлінський механізм, задіяти всі суспільні ланки від державної влади та управління до економічних суб'єктів, налагодити механізм залучення потоків інвестицій до науки й техніки [2].

Україні, яка на сьогодні, має низький рівень науково-технічного і промислового потенціалу складно створювати сучасну інноваційну інфраструктуру. Але, згідно світового досвіду, неможливо вийти на рівень країн з високим розвитком економіки без інноваційного розвитку.

REFERENCES

1.Білозубенко В.С. Роль національної інноваційної системи у підтриманні інноваційної активності/В.С.Білозубенко // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Сер. Економічні науки . – 2009 . – №4 . – С. 13-20.

2. Буняк Н. М. Сутність національної інноваційної системи/ Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/

3. Дослідження INSEAD: Глобальний індекс інновацій 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.csr-ukraine.org/interes/dosludjennya_insead_global_undeks.html

4.Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/

INFLUENCE OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS ON DEVELOPMENT OF NATIONAL INNOVATIVE SYSTEM

Ilyina A.O., Master's Degree
Kyiv National University of Trade and Economics, nnnasta@ukr.net

After the appearance of multinational corporations (MNC), controlling the production of goods and services outside a country, part of international capital flows acquired forms of foreign direct investments, lying in the complete or partial property of investor and his control over the foreign enterprise, as a part of organizational structure of MNC. Foreign direct investments induce MNC to use enterprises in foreign countries for a production and sale of products and rapid distribution of new commodities and technologies in the international scale, influencing on the competitiveness of domestic enterprises and development of the national innovative system. They are a stable sourcing, due to which the production capabilities of host country and quality of the realized products are

increased. The capital investment involves a transmission of technologies, administrative skills, and exchange experience which increases the level of development of industrial sector and stimulates growth of demand of highly skilled labor force, promoting welfare of population and competitiveness of host country [1; 2].

The analysis of statistical collections and annuals of Ukraine indicated that a growth of foreign direct investment receipts to 2005 made a positive effect on functioning of industrial enterprises, as innovative products realized by them outside a country had been increased for this period to 50% from the total amount.

It became the substantial factor of industrial sector profitability increase, which was gradually growing and in 2008 attained 33836,0 million UAH due to the increase of volume of the realized innovative products to 45830,2 million UAH, involving also the part of production outside a country, grown to 51,6% after its decline in 2007 to 36,5%.

The surplus capital investment of Ukraine for a border in 2007 became a reason of unfair competition, as it gave foreign companies possibilities to create high-quality products and export them to the countries with more favorable investment climate, compared with Ukraine. On the one hand, it assisted the decline in profitability of Ukrainian industrial sector in 2009 to 23482,4 million UAH, resulting in a decrease in solvency level of many domestic enterprises, because of what they were not able to outlay funds on innovative production realization, including outside a country, part of which was visibly decreasing from 2008 to 2011, on the conditions of small growth of profitability. On the other hand, the plenty of domestic enterprises was forced out by more competitive foreign campaigns, that is visible in the substantial decrease of innovative activity financing at the expense of other sources, which mainly involve the credits of enterprises and organizations. The considerable expulsing of internal capital investments by foreign investments assisted this phenomenon, as stated in the sharp increase of industrial enterprises expenses on innovative activity at the expense of funds of foreign investors for the period from 2009 to 2010, when the proper financing amount for this period had been substantially reduced. Thus, the positive influence of foreign direct investments on development of the national innovative system is possible only subject to availability of the proper investment climate in the country, improvement of which needs the development of the clear development program and well-thought-out policy of co-operation between foreign investors and domestic enterprises. In it’s turn it needs normalization of financial and credit system statement with the purpose to stimulate the financing of science and technology studies (STS), which will induce the effective technology transfer, population investment activity increase, fund market infrastructure reorganization and organized trade system development. Taking into account the noted information, the state must apply such stimulant instruments, as introduction of privileges in relation to the imported duties and income tax cut for enterprises, which with foreign participation import technology of top quality or technology not used in Ukraine [2; 3]. All of this will give a possibility, at first, to create new workplaces that will increase the level of industrial enterprises functioning and become the important factor of increase of the realized innovative high-quality products volumes, in which foreign states are especially interested. At second, to attract intellectual property objects in the economic turn with providing of their reliable protect from an unauthorized use. At third, to develop in the innovative sphere the mechanisms of legal defense of investments and shareholders which do not have the blackout share holding, and also system of the state and private insurance of innovative risks.

REFERENCES

1. Гаврилюк О.В. Поліпшення інвестиційного клімату в Україні / О.В. Гаврилюк // Фінанси України. - 2009. - № 1. - С. 42-48.

2. Froot, Kenneth A. Foreign Direct Investment // National Bureau of Economic Research, 1993. - Режим доступу: http://books.google.com.ua/

3. Никифоров А.Є. Інноваційна діяльність: теорія і практика державного управління / А.Є. Никифоров // Монографія: КНЕУ ім. В. Гетьмана. - К.: КНЕУ, 2010. - 424 с.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Майстренко Н. В., УЕ-21, ФММ, НТУУ «КПІ»

Екстенсивний економічний розвиток української економіки стимулює пошук нових шляхів щодо прискорення економічної динаміки, які б вдало поєднувалися з сучасним станом економіки розвинутих країн світу. Визначальним критерієм розвитку країни є її наукова сфера. Головним фактором економічного зростання є розвиток високотехнологічної економіки, тобто впровадження низького рівня матеріалоємності та енергоємності виробництва, підвищення конкурентоспроможності інноваційних підприємств країни, створення умов для подальшого розвитку інноваційної сфери та наукових розробок.

Проте сучасний стан наукової сфери України характеризується здебільшого теоретичними розробками інноваційних технологій. Основною проблемою науково-технічної сфери було і залишається недостатнє фінансування та непідтримка з боку держави впровадження у виробництво вітчизняних розробок. Негативним фактором, яки суттєво погіршує вирішення даного питання є вплив державного регулювання наукової сфери, зокрема проведення ринкових реформ без врахування науково-технічного фактору. Наслідком цього є значне скорочення обсягів інвестування в науку як державним, так і недержавним сектором.

Для розвитку інноваційної сфери України характерними є низькі показники експорту високотехнологічних товарів та послуг. Така ситуація є результатом формування міжнародної конкурентоспроможності, що ґрунтується на порівняльних перевагах та цінових факторах у вартості природних і трудових ресурсів. Належним чином не відбувається використання фактичних передумов для формування високотехнологічного типу конкурентоспроможності. Це свідчить про відмінності у рівнях ліцензійних платежів і високотехнологічного експорту, які можна бачити у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності.

Проведення в Україні досліджень на світовому рівні без підтримки іноземних партнерів, що спричинене застарілістю технологічної бази України, а також безрезультатне приведення її у відповідність до сучасних вимог стають неможливими. Велика кількість досягнень українських вчених стають інтелектуальною власністю зарубіжних країн.

Одним з найважливіших факторів порівняно з іншими є наявність в українській економіці незначної активності вітчизняних підприємств, що спеціалізуються на питаннях створення високотехнологічних об'єднань на основі договору для реалізації деяких науково-виробничих проектів за участі підприємств України та провідних компаній інших країн.

Відсутність в Україні системи податкових стимулів (різноманітних податкових пільг) щодо використання винаходів, виробництва, розробки та впровадження нових технологій також негативно відображається на розвитку високотехнологічного сектору в цілому.

На сучасному етапі спостерігається незначний вплив регулювання ринкових важелів. Одною з основних причин є низький рівень розвитку ринку цінних паперів

України, валютних бірж, внутрішнього ринку системних виробничих інновацій. Також ми бачимо, що формування великих науково-виробничих структур носить незавершений характер.

Ігнорування Україною світових тенденцій розвитку інноваційної сфери призводить до зниження рівня науково-технічного потенціалу високотехнологічних галузей народного господарства України. Це, в свою чергу, загрожує зниженню рівня технологічної безпеки України, що може суттєво знизити конкурентоспроможність української промисловості.

ЛІТЕРАТУРА

1.І.Г.Яненкова. Напрями ефективного залучення організації ресурсу інноваційно-технологічного розвитку економіки України // Економіка і Держава. – 2008. – №6. – с.80-84.

2. Л.Федулова. Тенденції розвитку високотехнологічного сектору економіки України // Економіст. – 2009. – №1. – с.32-36.

НЕДОЛІКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Лебедева Л.В., к.е.н., старший викладач,
Київський національний торговельно-економічний університет, Lara_swan@meta.ua

Сьогодні, не дивлячись на проголошений владою курс на побудову інноваційної економіки, ще не сформовано науково обґрунтованої інноваційної політики, яка враховувала б зарубіжний досвід формування інноваційних систем і водночас була б придатною до української дійсності.

По суті, в Україні загалом відсутня системна інноваційна політика. Адже зараз бюджетні кошти на наукові розробки та підтримку інноваційної діяльності розпорошуються у бюрократично-корумпованих структурах, бюджетне фінансування науки не достатнє (обсяг бюджетного фінансування наукових та науково-дослідних робіт в Україні у 2008–2011 рр. не перевищував 1% ВВП що майже у 3 рази менше за значення цього показника у розвинутих країнах та передбаченого Концепцією науково-технологічного та інноваційного розвитку України 1999 р. (2,5% ВВП)), та загалом *відсутня будь-яка мотивація промислових підприємств впроваджувати інновації*. Цьому є декілька причин: по-перше економіка країни характеризується низьким технологічного розвитком, будучи по своїй структурі сировинною, і тому підприємствам набагато вигідніше працювати так як вони робили десятками років, адже на національному ринку відсутня високотехнологічна конкуренція; по-друге економіка України є високомонополізованою, що також значно ускладнює функціонування конкурентного середовища. У такій ситуації було б логічно ввести мотивуючі заходи для підприємств, що не проводяться, а навпаки податкові пільги для інноваційних підприємств скасовуються (ст. 21, 22 ЗУ «Про інноваційну діяльність»), тож не дивно, що інноваційна активність підприємств України залишається на дуже низькому рівні. Так, лише 3,9% підприємств в Україні витрачали кошти на науково-дослідні розробки. Щорічні витрати українських підприємств на виконання досліджень і наукові розробки оцінюються на рівні 120 млн. євро. Для порівняння: лише одна корпорація „Сіменс" щороку витрачає на ці цілі 5 млрд євро [2, с. 6].

Основними недоліками інноваційної політики держави в Україні є: 1) недосконалість законодавства щодо державної підтримки науково-технологічної та інноваційної діяльності; 2) недостатнє бюджетне фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності. Показовим є той факт, що незважаючи на рішення, які при-

ймались з метою вдосконалення фінансування інноваційного розвитку країни, жодного бюджетного року не було виконано встановлену статтею 34 «Бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності» Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» норму щодо забезпечення державою бюджетного фінансування наукової і науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону) у розмірі не менше ніж 1,7% валового внутрішнього продукту України; 3) нерозвиненість інноваційної інфраструктури (бізнес-інкубаторів, технопарків, технополісів, тощо); 4) несприятливе середовище для залучення іноземного капіталу у сферу високотехнологічного виробництва; 5) структурна деформованість промисловості на користь виробництв низького технологічного укладу та високий ступінь зношеності основних фондів промислових підприємств (у середньому 65-70%); 6) слабкий рівень участі національних виробників високотехнологічної продукції у міжнародному технологічному обміні; 7) недосконала система захисту прав інтелектуальної власності.

Для того зменшити негативний вплив вищезазначених чинників, що стримують інноваційний розвиток країни, потрібно перш за все реформувати систему управління науково-технічною та інноваційною діяльністю. Основні заходи з удосконалення управління розвитком науки і техніки мають бути спрямовані на реорганізацію державних структур за функціональним принципом та забезпечення повноти їхніх функцій, чіткіше окреслення й розмежування відповідних завдань і прав, визначення механізму системної взаємодії та координації дій між собою та з органами управління в інших сферах діяльності, підвищення професійної компетенції управлінських кадрів.

Однак, за словами вітчизняних науковців: «не можна просто декларувати інноваційну модель. Не можна також обмежитися розвитком наукової інфраструктури. *Необхідно змінити структуру стимулів, мотивації*. Для цього потрібно змінити інститути, що обмежують і спрямовують економічну поведінку» [2, с.19]. Тож, причину низької інноваційної активності вітчизняних підприємств потрібно шукати не у недосконалості законодавства, несприятливому інноваційному середовищі, відсутності фінансових ресурсів та ін., а, перш за все, у відсутності мотивації підприємців вкладати кошти у ризикові інноваційні проекти.

ЛІТЕРАТУРА

1. ЗУ «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV [Електроний ресурс]. Точка доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15;
2. Дементьєв В.В. Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз / В.В. Дементьєв, В.П. Вишневский // Економічна теорія. – 2011. - №3. –С. 5-20.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Лісовська Н.В. студентка гр. УС-91, Lusenok23@bigmir.net
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Високотехнологічний сектор України потребує розробки інструментарію керування розвитком високотехнологічної сфери. З кожним роком національне високотехнологічне виробництво зменшує свій науково-технологічний потенціал. Як наслідок, це призводить до зниження конкурентних переваг даного сектору. Конкурентні позиції високотехнологічного сектору України такі: 85 % підприємств мають гірші технології виробництва, ніж японські, 80% – ніж виробники США та 72% – ніж європейські виробники.

Частка підприємств, що займаються інноваціями, зросла з 12,8% у 2009 році до 13,8% у 2010-му. Проте це набагато нижче, ніж у 2000році яка становила 18 %.

Одним з стримуючих факторів розвитку високотехнологічних виробництв в Україні є висока вартість кредиту (приблизно 20%), яка перевищує середню рентабельність українського виробництва, що становить 10%.

Слабкі позиції України на світовому ринку високотехнологічної продукції та послуг не відповідають значному науково-технологічним потенціалом країни, що свідчить про існування нереалізованих можливостей з боку українських виробників наукомісткої продукції і послуг, а також недоліків інноваційної політики держави.

Серед документів, які визначають пріоритетні напрями промислового розвитку, слід зазначити Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні». Положенням закону є підтримка належного рівня концентрації ресурсів на провідних напрямах науково-технологічного відновлення та освоєння виробництва, забезпечення потреб суспільства у інноваційних товарах, конкурентоспроможність високотехнологічної продукції та забезпеченість у високоякісних послугах. У середньострокових пріоритетних напрямів не приділено уваги питанням, що пов'язані з науковими дослідженнями, розробками й витратами на їх виконання. Закон України «Про Загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій», який втратив чинність 2011 року, передбачав створення необхідних умов для інноваційного розвитку економіки країни. А отже, на цій основі здійснення широкомасштабної модернізація національної економіки, але за відсутності фінансування, реалізація даного закону так і не відбулась [1].

Згідно з законодавчими актами України підприємства авіаційної, радіоелектроніки, обчислювальної техніки, ракетно-космічної галузей, точного приладобудування належать до переліку об’єктів державної власності, що не підлягають приватизації. А відсутність вітчизняного й іноземного приватного капіталу в статутному фонді, в свою чергу, обмежує доступ до фінансових ресурсів, що зменшує можливість розвитку даного сектору [2, с. 82].

Для забезпечення розвитку високотехнологічного сектору варто провести наступні заходи:

- визначення номенклатури високотехнологічної продукції, що виробляється в Україні, як на базі вітчизняних, так і зарубіжних технологій;
- розробка методики визначення високотехнологічних продуктів і високотехнологічних секторів за критеріями;
- формування реєстру українських високотехнологічних промислових підприємств;
- застосування державного контролю за діяльністю високотехнологічних підприємств при їх приватизації, за рахунок впровадження права на "золоту акцію" або вжиття заходів по встановленню жорстких умов купівлі-продажу високотехнологічних підприємств і посилення контролю за їх виконанням, особливо з боку іноземних власників

Зростання високотехнологічного сектора України повинно забезпечити вирішення проблеми підвищення конкурентоспроможності економіки за рахунок її переорієнтації на інноваційний розвиток.

ЛІТЕРАТУРА

1.Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?pf3511=41146

2.Яненкова І. Г. Напрями ефективного залучення організації ресурсу інноваційно-технологічного розвитку економіки України / І. Г. Яненкова // Економіка і Держава. – 2008. – № 6. – С. 80 – 84

3.Федулова Л.І. Технологічний розвиток економіки України. – Київ: Інститут економіки та прогнозування НАН України. – 2006. – 627 с.

ГЕНЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОЕКТНО-ОРІЄНТОВАНИХ СТРУКТУР

Осауленко І. А., к. т. н., доцент,
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, igrek0s@rambler.ru

Проблема підвищення ефективності регіонального розвитку в сучасних умовах привертає увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників і розглядається в багатьох аспектах. Серед них важливе місце належить питанням визначення стратегічних цілей розвитку, його основних рушійних сил, ресурсного та фінансового забезпечення, а також налагодження взаємодії під час реалізації масштабних інноваційних, інфраструктурних та інших проектів регіонального рівня. При цьому до особливостей проектів розвитку слід віднести широке коло зацікавлених осіб і потенційних учасників. Однією з найпопулярніших сучасних теорій інноваційного процесу є концепція «потрійної спіралі», яка передбачає тісну співпрацю трьох складових (науки, бізнесу та держави) під час ініціювання та виконання відповідних проектів, а також можливість створення певних спільних регіональних структур у формі консорціуму виконавців чи іншого об’єднання. Власне, такі утворення покликані взяти на себе основні функції, пов’язані із визначенням як цілей розвитку, так і шляхів їхнього досягнення, втілюваних у конкретних проектах.

Разом з тим, при формуванні регіональних проектно-орієнтованих структур важливого значення набувають питання забезпечення сумісності, оскільки представники кожної з трьох вказаних груп можуть мати власні цілі, керуватися в своїй діяльності неоднаковими принципами і нормативними документами, дотримуватись різних процедур прийняття рішень. За таких умов виникає потреба у вдосконаленні та доповненні існуючих моделей інтеграції. Одним із перспективних напрямків вирішення зазначеної проблеми видається використання еволюційної теорії розвитку організації. Зокрема, І. Адізесом визначені чотири основні ролі менеджменту (направляюча або виробнича **P**, адміністративна **A**, підприємницька **E** та інтегруюча **I**), конкретне наповнення яких може розглядатись як певний генетичний код корпорації [1]. Так, виробнича функція пов’язана безпосередньо з предметом діяльності організації, адміністративна – з регламентацією процесів і контролем витрат, підприємницька – з прогнозуванням і ризиком, інтеграційна – з формуванням спільної системи цінностей. Відповідно, недостатня розвиненість деяких фрагментів генного набору спричиняє певні організаційні проблеми (хвороби). Слід також мати на увазі, що наведені ролі певною мірою входять у протиріччя між собою. Наприклад, з погляду **P** бажано досягти максимальної технічної досконалості продукту чи послуги, при цьому для **A** найважливішим буде чітке дотримання встановлених процедур; якщо **E** значною мірою ґрунтується на індивідуальній ініціативі, то **I** ставить на чільне місце приналежність до спільноти.

Очевидно, що формування деякої організаційної структури на основі кількох незалежних суб’єктів в термінах генетичного підходу можна визначити як схрещування. При цьому доцільно підбирати майбутніх учасників таким чином, щоб їхні «корисні» властивості посилювались, а «шкідливі» – послаблювались. Зокрема, якщо відповідний орган місцевої влади ретельно виконає аналіз регіонального ринку праці, розташований на відповідній території університет зможе ефективніше виконати свою функцію з підготовки майбутніх фахівців. Чіткий державний контроль

за дотриманням тендерних процедур, напевне, стимулюватиме підприємців до пошуку внутрішніх резервів і зниження собівартості продукції чи послуг. Поєднання дослідницької і прогностичної діяльності науково-освітніх закладів зі здатністю бізнесу ризикувати в очікуванні прибутку, безумовно, сприятиме впровадженню новітніх технологій. Щодо інтеграційної функції, то вона характеризуватиме як технологічну та інформаційну сумісність потенційних учасників об'єднання, так і їхню схильність до консенсусу.

Детальніше генетичний підхід до аналізу життєдіяльності організації представлений у запропонованій Ф. Гуіяром та Дж. Келлі моделі біологічної корпорації [2], здатної одночасно керувати перетворенням всіх своїх підсистем з метою досягнення спільних цілей. При цьому автори виділяють у складі генного набору організації дванадцять хромосом, об'єднаних у чотири групи. Зокрема, серед них відповідальні за мотивацію й мобілізацію, вироблення цілей, побудову системи показників діяльності, впорядкування фізичної інфраструктури, перепроектування архітектури робіт, аналіз потреб ринку, організацію навчання. Такий підхід дозволяє розглядати керівника конкретного проекту, що реалізується в рамках регіонального об'єднання, як генетичного архітектора, який здійснює програмування відповідного коду згідно зі своїми потребами, на основі чого визначається склад учасників проекту і здійснюється розподіл обов'язків між ними.

Таким чином, генетичний підхід до проблем проектного управління регіональними структурами має значні перспективи, в тому числі пошук оптимальних комбінацій для породження різних типів проектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адизес И. Управление жизненным циклом корпорации / И. Адизес. – СПб.: Питер, 2007. – 384 с.

2. Гуияр Ф. Преобразование организации / Ф. Гуияр, Дж. Келли. – М.: Дело, 2000. – 376 с.

ЕВОЛЮЦІЯ У КНИГОВИДАННІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРОЦЕСІВ СВІТОВОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

Охріменко А.О., студентка,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
taski357@mail.ru

Процеси книговидання проходять певні рівні інформатизації: регіональний – національний – глобальний та взаємопов'язані з системою обмінних процесів інформаційного суспільства. Виникають проблеми, пов'язані з реалізацією класичних та інноваційних функцій книги та їх перерозподілу в системі засобів масової інформації.

Більше 2,5 млрд. людей у світі читають пресу у друкованому вигляді, більше 600 млн. – у цифровому форматі та 100 млн. взагалі не читають газет та журналів. За останні три роки після випучку i-Pad, планшетів та електронних книг ці носії стали для споживачів новин перспективною платформою. Тепер більше половини власників планшетів щоденно читають новини в гаджетах, а 30% стали цікавитися більше новинами, ніж до покупки цифрового обладнання [1].

На тлі впровадження інформаційних технологій, ведуться наукові дискусії щодо ефективності виконання книгами інформаційної функції.

Згідно опитувань, проведених журналом «Publishers Weekly» 70% опитаних читачів книг та користувачів інтернет не збираються купляти електронні книги найближчим часом. У світі має місце й інша тенденція – розповсюдження друкованої продукції через інтернет. У західних країнах реалізації книг через інтернет скаладає 40% всіх інших продаж. В Україні цей показник не перевищує 2 %.

Никифорук Б.В. у своєму дослідженні виділяє наступні світові тенденції, що мають місце у видавничій діяльності [2]: книговидавництво у світі не скорочується, а навпаки розвивається; основним конкурентом книги на інформаційному ринку є періодичні видання; книга виступає універсальним інструментом поширення знань; інновації у розвиток засобів масової інформації не можна розглядати як потенційну загрозу традиційним друкованим виданням; завдання державної політики в окремо взятій країні відносно розвитку книговидання полягає не тільки в забезпеченні достатнього випуску книг та раціональному їх розповсюдженні, але й у забезпеченні гармонійної інтеграції книжкового видання у сучасну систему засобів масової комунікації.

Експертами прогнозується масовий перехід на електронні носії у розвинених країнах у період до 2015 р. В Україні ці процеси дещо відставатимуть у часі. Щорічно від споживачів книжкогового виробництва електронне книговидання вилучає 2-3-% споживачів. І ця тенденція посилюється. У США 40% населення читає менше однієї книги на рік, 15% - не читає жодної. В країнах СНА за останні 15 років кількість не читаючих людей збільшилася на 17-20%. До активно читаючого населення відноситься тільки 23% [3]: .

Підготовка видання потребує використання персональних комп'ютерів, лазерних принтерів, локальних комп'ютерних мереж, фотонабір, електрокартографічні типографії тощо. Це можливо на основі поєднання книговидання та інформаційних технологій, що дозволяє покращувати оперативність, якість та обсяги книжкової інформації.

Прогнози свідчать що революція у книговиданні носитиме поступовий характер, та буде активізована на тих ділянках видавничої діяльності, дн найбільш розвинуті інформаційні технології: сайти новин, правові електронні бази, науково-технічні видання тощо.

Книговидання, як і інші сегменти поліграфії та видавничої справи, змінюється завдяки виникненню нових технологій та традиційних виробничих проблем як то зростання витрат на папір, ризик знецінювання виробничих запасів та витрати на розповсюдження. Щоб електронні видання стали конкурентоспроможними на ринку при їх розробці приділяється значна увага зручному та доступному для користувача інтерфейсу. Має місце перерозподіл інформаційно-комунікаційних фнкуцій між книгою та електронним виданням. Перерозподіл функцій також здійснюється між видавництвами та типографіями, видавництвами та книготорговельними організаціями – на основі т впровадження в книжкову справу процесні інноваційні технології.

Розробка ефективних методів виробництва для випуску видань та ефективних методів розповсюдження для випуску видань набуває значення у конкурентній боротьбі видавців з іншими засобами масової інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Голотюк И. Цифровые технологии вынуждают газеты меняться http://medialawca.org/posts/10-09-2012/64971.html

2. Никифорук Б.В. Государственное регулирование инновационных процессов в издательском сегменте рынка Украины [Электронный ресурс]: http://www.printer-publisher.ruprint.ru/stories/4/259_1.php

3. Мураховський А., Буряк С., Аналітичний огляд випуску друкованої продукції в 2011 році / А. Мураховський, С. Буряк //Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 5. – С.1–2.

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Поліщук Я.М., студент групи УС-91
Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
yanush_polishchuk@rambler.ru

Проблеми подальшого економічного розвитку людства через постійне зростання споживання енергоресурсів загострилися внаслідок енергетичних криз, які супроводжували країни світу, починаючи з другої половини XX ст. Це призвело до впровадження програм енергозбереження, використання альтернативних джерел енергії, притаманних тій чи іншій країні. Відповідно до резолюції № 33/148 від 20.12.1978 Генеральна Асамблея ООН постановила скликати в 1981 році міжнародну конференцію ООН по новим і поновлюваним джерелам енергії під егідою ООН.[1]

Зменшення запасів та ускладнення добування традиційних вуглеводневих енергоносіїв, постійне зростання цін на них, посилення законодавчого захисту охорони навколишнього середовища спонукають Україну використовувати значний потенціал для розвитку альтернативної енергетики. Основним стратегічним напрямком в цій сфері, з врахуванням кліматично-метереологічних та інвестиційних умов впровадження проектів, необхідно визначити розвиток використання енергетичного потенціалу всіх видів біомаси за впровадження когенераційних установок.[2]

Сучасна Енергетична стратегія України акцентує увагу на подальшому розвитку використання газової, вугільної та атомної енергетики. Альтернативним джерелам енергії в енергетичній політиці України відводиться лише другорядна роль.[3]

В стратегічній перспективі потреба економіки України в енергетичних ресурсах буде тільки зростати. Це, в свою чергу потребуватиме пошуку можливостей ефективного залучення як власного економічного та науково-технічного потенціалу, так і потенціалу розвинутих країн в сталий розвиток України. Саме комплексний підхід від освіти і науки до промисловості за відповідної економічної політики держави забезпечить той дієвий, давно очікуваний в нашій країні народногосподарський результат ефективного впровадження альтернативної енергетики.

Стратегічними аспектами розвитку міжнародного економічного та науково-технічного співробітництва України в сфері альтернативної енергетики є:

1) подальше формування активної взаємодії України з розвинутими країнами з метою ефективного забезпечення доступу України до передових технологій в сфері енергозбереження та альтернативної енергетики з урахуванням національних інтересів України;

2) спрощення процедури державного регулювання діяльності господарських суб’єктів сфери альтернативної енергетики та їх доступу до пільг та компенсацій;

3) надання державної підтримки національним науковим установам та освітнім закладам, які займаються дослідженнями у сфері альтернативної енергетики та беруть участь в роботі міжнародних конференцій, форумів з приводу проблематики розвитку даної досліджуваної сфери;

4) розробка як самостійно, так і в кооперації з розвинутими країнами сучасного вітчизняного обладнання та техніки, які використовуються в виробленні енергії з використанням нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії;

5) формування національних та долучення до міжнародних джерел фінансування впровадження альтернативної енергетики, створення сприятливого інвестиційного клімату насамперед для національних підприємств.

Стратегічний розвиток міжнародного економічного та науково-технічного співробітництва в сфері альтернативної енергетики є одним з напрямів зміцнення національної (енергетичної) безпеки, яка визначається здатністю країни як зменшити залежність від зовнішніх постачань енергоресурсів, так і конкурувати на світовому ринку науково-технічної продукції. [4]

ЛІТЕРАТУРА

1. Резолюция Генеральной Ассамблеи Организации Объединенных Наций от 20 декабря 1978 года № 33/148 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://daccess-dds-ny.un.org/doc/RESOLUTION/GEN/NR0/365/80/IMG/NR036580.pdf?OpenElement

2. Атлас енергетичного потенціалу нетрадиційних та відновлюваних джерел енергії України / [Кудря С.О., Яценко Л. В., Душина Г. П. та інш.]. – НАН України, Державний Комітет України з енергозбереження. — К., 2001. 41 с.

3. Енергетична стратегія України до 2030 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. №145 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/signal/kr06145a.doc.

4. Система економічної безпеки держави // Під заг. ред. Сухорукова А.І. /НІПМБ при РНБОУ. – К.: ВД “Стилос”, 2009. – 685 с.

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО ВИМІРУ

Рокало Я.Б., студентка, гр. УС-92
НТУУ «Київський політехнічний інститут», OlaKoriK@yandex.ru

В сучасному світі все чіткіше простежується тенденція до зменшення природних ресурсів, а особливо гостро ця проблема постає в сфері паливно-енергетичного ресурсу, який характеризується високими цінами та вичерпністю. Таким чином перед багатьма країнами, що не мають власних енергоресурсів та змушені їх закупати, постала проблема знаходження альтернативних джерел енергії.

Згідно Закону України «Про альтернативні джерела енергії» альтернативні джерела енергії – це відновлювані джерела енергії, до яких належать енергія сонячна, вітрова, геотермальна, енергія хвиль та припливів, гідроенергія, енергія біомаси, газу з органічних відходів, газу каналізаційно-очисних станцій, біогазів, та вторинні енергетичні ресурси, до яких належать доменний та коксівний гази, газ метан дегазації вугільних родовищ, перетворення скидного енергопотенціалу технологічних процесів. Безумовною перевагою даного виду енергії є її екологічність. Але також існують певні нюанси, пов’язані з виробництвом альтернативних видів енергії: залежність від атмосферних та інших умов довкілля; наявність водних ресурсів малих річок, необхідних для роботи гідроенергетичного обладнання;

наявність біомаси, кількість якої залежить від обсягів щорічних урожаїв; наявність геотермальних джерел та свердловин, придатних для виробництва та використання геотермальної енергії; наявність теплових викидів, обсяги яких залежать від функціонування підприємств промисловості; періодичність природних циклів, внаслідок чого виникає незбалансованість виробництва енергії.[1].

Існують також інші недоліки щодо виробництва альтернативних джерел енергії та експлуатації установок, що виробляють енергію даного типу. Наприклад, парки сонячних станцій займають великі площі, а вітрові станції становлять загрозу для птахів. Але тим не менш в даний час загальний річний технічно досяжний енергетичний потенціал основних видів відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) в Україні еквівалентний 81 млн. т у.п. або 70 млрд. $м^3$ природного газу, що складає приблизно 40 % річних енергетичних потреб України. Обсяги освоєння цього потенціалу в 2030 році можуть досягти 50 %. Це може стати реальним виходом із ситуації, що склалася [2].

Але ці можливості й досі залишаються невикористаними, адже згідно з енергетичним балансом України за 2011 рік вітрової та сонячної енергії вироблено усього 10 тис. т нафтового еквіваленту (н.е.). Енергії з біопалива та відходів значно більше, а саме 1563 тис. т н.е. З них в промисловості споживається 44 т н.е., а саме в хімічній та нафтохімічній – 1 тис. т н.е., неметалічні мінеральні продукти - 21 тис. т н.е., машинобудуванні – 1 тис. т н.е., харчовій та тютюновій – 4 тис. т н.е., будівництві – 1 тис. т н.е., деревообробній – 15 тис. т н.е.. Також енергія вироблена альтернативними джерелами енергії споживається побутовим сектором, сектором торгівлі та послуг та с/г. В загальному підсумку енергії виробленої альтернативними джерелами енергії споживається 1.4% від загальної кількості виробленої енергії, що є мізерною кількістю в порівнянні з аналогічним показником європейських країн, що стали на шлях розвитку «зеленого», тобто екологічного, виробництва енергетики [3].

Дана ситуація зумовлена проблемами, що виникли в цій галузі, а саме висока вартість виробленої енергії у порівнянні з традиційними джерелами енергії, що зумовлено високою вартістю обладнання та значними витратами на обслуговування, залежність від зовнішніх чинників, а тому неможливість прорахування терміну окупності даних станцій, недофінансування галузі, нерозвиненість законодавства, відсутність чіткої та всеохоплюючої програми розвитку джерел альтернативної енергетики, байдуже ставлення органів влади та населення до розвитку альтернативних джерел енергії [4]. Для розв’язку даних проблем необхідно виконати наступні дії: вдосконалити законодавство, що стосується альтернативної енергетики; активніше залучати інвесторів до будівництва електростанцій; розробити детальну програму розвитку альтернативних джерел енергії для кожного регіону та України в цілому; провести активну кампанію щодо способів економії електроенергії для населення, а також активно агітувати населення (особливо сільське) встановлювати альтернативні джерела енергії, для чого розробити тарифи, за якими населення мало б змогу реалізувати невикористану енергію; активно використовувати успішний досвід європейських країн в цій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційна законодавча база України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/555-15

2. Офіційний сайт електротехнічного журналу «Електропанорама» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.elektropanorama.com.ua/ua/magazine/7_2012/energy?article=1790

3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

4.Офіційний сайт журналу «Екологія життя» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.eco-live.com.ua/category/rozdil-saytu/tsikavinki

ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Рудь Н.Т., д.е.н., доцент
Луцький національний технічний університет, ntrud@i.ua

Оскільки складовими НІС є регіональні інноваційні системи [1, 2] потрібно наголосити на актуальності їх формування поряд із загальнодержавною інноваційною політикою.

Розглянемо дві групи проблемних питань, від вирішення яких безпосередньо залежить результативність зусиль з формування інноваційних систем загальнонаціонального і регіонального рівнів: організаційно-правові та фінансово-економічного забезпечення науково-інноваційної діяльності.

Фінансова допомога регіонам з боку держави сьогодні може йти тільки на підтримку інноваційної інфраструктури. Значним кроком у цьому напрямку стає розробка регіональних програм інноваційного розвитку, які фінансуватимуться за рахунок державного бюджету, бюджетів регіонів України, а також муніципальних фондів. При розробці нормативно-правових актів, які повинні скласти законодавчу основу національної інноваційної системи, важливо закласти в них принципи розмежування сфер відповідальності та бюджетних повноважень між центральними та регіональними органами влади. Ці пропозиції ґрунтуються на наступних положеннях.На центральному рівні інноваційна політика включає створення первинних стимулів до інновацій, вироблення загальних принципів нормативно-правових, інституційних та організаційних перетворень, а також визначення заходів, пов'язаних із захистом і підтримкою національного наукового потенціалу, створенням державного реєстру результатів досліджень і розробок з їх поділом за стадіями готовності до тиражування і реалізації. Особливу актуальність має систематизація набору базових технологічних і продуктових інновацій, що готові до широкого застосування в галузях та регіонах.

Для координації науково-інноваційної діяльності в регіонах, її методологічного та інформаційного забезпечення потрібно чітко обґрунтувати ключові напрями технологічного оновлення і удосконалення територіальної структури виробництва на коротко- та середньострокову перспективу, створення банків інформації про готові до поширення та перспективні технології, формування системи державного моніторингу стану сфери науки, інноваційної інфраструктури та інновацій. Необхідно також визначити в коротко- і середньостроковому періодах результати науково-інноваційної діяльності, при досягненні яких активна роль держави в інноваційній сфері буде замінюватися заходами переважно непрямого регулювання.Зазначені основи інноваційної політики державного рівня вимагають концентрації ресурсів на пріоритетних напрямах технологічного розвитку, державної підтримки конкретних підприємств і виробництв. В результаті мають бути створені умови для розвитку інноваційного підприємництва в сфері прикладної науки і техніки, ефективної комерційної реалізації інновацій, в переважній підтримці розвитку та розповсюдження критично важливих для національної економіки нових технологій.

Зараз потрібно більш конкретно і точно сформулювати відповідальність регіональної влади, а також місцевого самоврядування в науковій сфері і в області практичного освоєння результатів досліджень та розробок. Влада тих регіонів, де зосереджений найбільш значний науковий потенціал, просто зобов'язана займатися

розвитком регіональних інноваційних систем. Це стосується в першу чергу розробки програмних документів, які враховують як особливості наукового потенціалу, так і специфіку регіонального виробничого комплексу. Крім того, в сферу повноважень регіональних органів влади та місцевого самоврядування належить вирішення завдань, пов'язаних з розвитком відповідної інфраструктури (прикладом може служити відвід земельних ділянок під спеціальні програми), введенням податкових преференцій для розвитку технопаркових зон, участю в підготовці наукових кадрів.На регіональному рівні інноваційна політика повинна бути направлена насамперед на поєднання дослідних і серійних зразків технологічних та продуктових інновацій з умовами виробництва, виходячи з особливостей спеціалізації окремих територій, характеру структурних диспропорцій регіональних господарських комплексів, їх технологічного рівня. Інноваційна сфера регіону, включаючи муніципальні утворення, охоплює об'єкт інновацій, суб'єкти інноваційної діяльності - творців та споживачів науково-технічних нововведень, і систему управління, що забезпечує просування інновацій до стадії реалізації.

Управління інноваційною сферою регіону передбачає вибір напрямів найбільш ефективного застосування інновацій, а також аналіз і прогнозування очікуваних результатів. Головним, стратегічним напрямом інноваційної політики є створення в регіонах умов для ефективного використання в першу чергу відомих технологічних і продуктових інновацій з пріоритетних структурних змін в територіальних господарських комплексах та з урахуванням необхідності вирішення найбільш актуальних соціально-економічних проблем регіонів та країни в цілому. Проведення такої політики повинно здійснюватися за активної ролі центральних органів державної влади та їх тісної взаємодії з органами влади регіонів України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бубенко П. Ключові моменти формування регіональних інноваційних систем в Україні / П. Бубенко, В. Гусєв // Економіка України – 2007. – №8. – С.33-39. 2. Яремко Л. Регіональна інноваційна система / Л. Яремко // Регіональна економіка. – 2006. – №3. – С. 103-110.

ПРИСКОРЕНЕ РОЗГОРТАННЯ ХМАРНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЕФЕКТИВНЕ РОЗПОДІЛЕННЯ РЕСУРСІВ

Свириденко В.Ю., ст. викладач,
Національний університет ДПС України, sviridenkov@ukr.net

«Хмарні» технології або «хмарні» обчислення – нова популярна течія у сучасному бізнесі, це інноваційна модель, що забезпечує конкурентоспроможність підприємства. «Хмарою» називають Інтернет, що забезпечує доступ до обчислювальних мережевих ресурсів. Споживачі «хмарних» обчислень переходять від звичного офлайн-середовища до онлайн-офіса, тим самим можуть зменшити витрати на корпоративні інформаційних технологій, придбання і обслуговування власних дата-центрів, гнучко реагувати на зміни інформаційних і обчислювальних потреб, використовуючи властивості «хмарних» послуг [2]. Обчислювальна «хмара» може бути розглянута як:

- Приватна «хмара» - призначена для використання однією організацією, що може включати кілька кінцевих користувачів.
- Публічна «хмара» - призначена для доступу широкого кола користувачі. Користувачі «хмари» не купують продукт (послугу) а сплачують за оренду ресурсів.

- Громадська «хмара» - призначена для використання спільнотою користувачів, які мають спільні цілі та інтереси.

- Гібридна «хмара» - складається з кількох різних «хмарних» інфраструктур, з'єднаних між собою приватними або стандартизованими технологіями [4].

Можна виділити кілька основних моделей «хмарних» послуг:

- Інфраструктура як послуга - модель обслуговування, яка надає споживачу можливість керувати засобами управління даними, комунікаційними технологіями та обчислювальними мережевими ресурсами.

- Платформа як послуга - модель, в межах якої споживач має можливість на базі «хмарної» інфраструктури з використанням наданих провайдером інструментів впроваджувати прикладні програм.

- Програмне забезпечення як послуга - модель, що надає споживачеві доступ до програмного забезпечення. Постачальник розробляє Web-додаток, з можливістю його використання споживачами-замовниками через Інтернет.

- Зберігання як послуга - модель надання дискового простору на замовлення, збереження даних у зовнішньому сховищі, на «хмарі» (споживачу надається додатковий логічний диск або папка).

- База даних як послуга – модель, що надає можливості роботи з БД і СУБД, споживач економить на ресурсах (технічних і програмних), ліцензіях і отримує грамотне використання СУБД від «хмарного» провайдера.

- Інформація як послуга – модель використання будь-яких видів інформації, яка може змінюватись щохвилини.

- Управління процесом як послуга - модель, що дає можливість пов'язати кілька ресурсів для створення єдиного бізнес-процесу.

- Додаток як послуга – модель «програмного забезпечення на замовлення», яке розміщено на віддалених серверах і кожен користувач Інтернет має доступ до нього, а усі питання щодо оновлення і ліцензії регулюються «хмарним» провайдером.

- Інтеграція як послуга – модель, що дає можливість отримання з «хмари» повний інтеграційний пакет, включаючи програмні інтерфейси між додатками і управління їх алгоритмами.

- Безпека як послуга – моделі надає споживачам можливість швидко розгортати продукти, що забезпечують безпечне використання Web-технологій.

- Адміністрування і управління як послуга – модель, що дає можливість задавати параметри одного або кількох «хмарних» серверів.

- Тестування як послуга – модель, що дає можливість проводити тестування локальних або «хмарних» систем з використанням тестового ПЗ з «хмари».

Під впливом «хмарних» технологій може так скластись, що усі користувачі перейдуть до спрощених моделей ПК, які будуть складатись з монітора з процесором, а усі потужності і розрахунки будуть розміщені і проводитись на «хмарних» серверах, які з часом можуть стати єдиним способом успішного вирішення задач в компанії (організації). Створення «колективного інтелекту» на основі «хмарних» технологій дозволить використовувати в усіх бізнес-процесах підприємства інноваційні програмні інструменти [4]. Країні потрібна національна «хмарна» платформа, що буде надавати бізнесу як офісні рішення так і спеціалізовані галузеві проекти.

ЛІТЕРАТУРА

1. http://alias-pro.ru/services/oblaka
2. http://cloudzone.ru/articles/analytics/3.html
3. http://spbit.ru/news/n83835
4. http://www.parus.ua/ru/133/131/

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ УКРАЇНИ

Стеченко Д. М., д. е. н., професор
Національний технічний університет України «КПІ», Sdm37@Yandex.ru

Серед зарубіжних країн особливу увагу привертає досвід еволюції національної інноваційної системи в США, Німеччині, Швеції, Франції та ін.Концепцептуальні положення формування національних інноваційних систем започатковані переважно в роботах зарубіжних учених: К. Фрімена, Р. Нельсона, Б.А. Лундвалла, М. Портера, Й. Шумпетера, Ф. Хайєка, В. Іванова, Н. Іванової і ін. У роботах українських учених І. Макаренка, Т. Цихане, В. Онінієнка концепція національних інноваційних систем адаптована до умов України. На шляху інноваційного розвитку України необхідні поглиблені дослідження сутності національної інноваційної системи, визначення її структурних компонентів та елементів і їх ролі в формуванні економіки інноваційного типу.

Форма інноваційної діяльності як венчурне підприємництво набуло широке поширення в усіх розвинутих країнах світу. Саме цей фінансово-економічний механізм забезпечує інтенсивний розвиток нових наукомістких галузей.Додатковим важелем стимулювання інноваційного розвитку в зарубіжних країнах стали цільові програми формування високотехнологічних кластерів. У світовій практиці розвиток промислових кластерів вважається одним із факторів формування сталої конкурентоспроможності країни та її регіонів. Починаючи з середини 90-х в дослідженнях розкриваються закономірності та принципи кластероутворення, постійно удосконалюються методи кластерного аналізу.

Конкретні успіхи реалізації ідеї національної інноваційної системи можуть істотно варіювати в залежності від історико-економічного контексту, наприклад, в силу історичних причин, американська система є найбільш диференційованою і гнучкою, а фінансова, напроти, - більш структурованою. При цьому обидві системи є ефективними.

У світовій господарській системі формується нова парадигма зростання ефективності суспільного виробництва на базі використання знань та інновацій. Рушійною силою в інноваційному розвитку економіки є створення та ефективне використання національної інноваційної системи — економічного механізму, що ґрунтується на розробці та експлуатації нових знань, підприємницькому підході, інтеграції в зовнішні ринки й прискореному розвитку конкурентоспроможності країни та її регіонів.

У світовій практиці розвиток наукомістких галузей характеризується швидким поширенням знань каналами зовнішньої торгівлі через глобальні виробничі і збутові мережі. Організація наукомістких виробництв має стати одним із факторів прискореного економічного розвитку України. Незважаючи на те, що лідери процесу глобалізації виводять за межі своєї країни значний обсяг інноваційної діяльності, її основи, як і раніше, залишаються національними. Сполучення глобальної та національної системи є потужним фактором економічного розвитку суспільства.

Для створення сприятливих умов розвитку інноваційної діяльності в розвинутих країнах використовуються засоби державної та бюджетної політик — такі, як: включення витрат на дослідні роботи приватного сектора у собівартість продукції, списання значної частини наукового устаткування за нормами прискореної амортизації, застосування адресних податкових пільг з нарощування обсягів наукових досліджень, пільгове кредитування й участь на паях у фінансуванні великих інноваційних проектів, розвиток венчурного бізнесу. Цей зарубіжний досвід може бути використаний в Україні у сукупності з діями центральних і місцевих державних

органів в галузях антимонопольного регулювання, митної політики, охорони прав інтелектуальної власності.

В Україні формування національної інноваційної системи перебуває в початковій стадії, хоча є всі основні компоненти для її розвитку.На відміну від економічно розвинених країн в Україні ще не створена цілісна і ефективно діюча національна інноваційна система. Інноваційна діяльність в Україні характеризується структурною деформацією, інституційною неповнотою, неузгодженістю, незбалансованістю технологічних, економічних і соціальних напрямків розвитку.

У якості основних проблем формування національної інноваційної системи України виділяються наступні: упорядкування законодавчої підтримки і створення сприятливого середовища для інноваційної діяльності; оновлення й вдосконалення матеріально-технічної бази підприємства і науково-дослідних інститутів; придання цілісності розвитку мережі інфраструктури інноваційного розвитку та підвищення якості системи; спрощення реєстрації середніх і дрібних інноваційних підприємств; підвищення рівня фінансування наукових і науково-технічних робіт; налагодження співробітництва між університетами, науково-дослідними інститутами і виробництвом, а також інформаційної системи і т.п.

В Україні національна інноваційна система формується під впливом об'єктивних факторів: наявності природних і трудових ресурсів, географічного розташування, особливостей історичного розвитку, наявності та дієздатності інститутів держави й форм підприємницької діяльності. При цьому роль приватного сектора полягає в розробці технологій на основі власних досліджень і в ринковому освоєнні інновацій, роль держави — у сприянні виробництву фундаментальних знань і комплексів технологій стратегічного характеру, у створенні та забезпеченні сприятливого інвестиційного клімату для інноваційної діяльності великого і малого підприємництва. Політика формування національної інноваційної системи України має бути спрямована на афективне використання всіх матеріально-технічних, фінансових, кадрових і інформаційних ресурсів, забезпечення конкурентоспроможності країни.

ВИБІР МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Ткаченко Т.П.
к.е.н., доцент кафедри економіки і підприємництва, НТУУ «КПІ»
tatvla@yandex.ru
Слюсаренко Н.Ю., студентка гр. БТ-81
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
nataly_sly@ukr.net

Трансформаційні зміни початку XXI століття супроводжуються зміною геополітичних конфігурацій суспільства, а фінансово-економічна криза стала черговим викликом цивілізації і обумовила невизначеність перспектив глобальної та національних економік, прискорила пошук шляхів модернізації суспільних систем. Криза сприяла виявленню проблемних місць глобальної економічної моделі, сприяла усвідомленню необхідності системних змін світового економічного і соціального порядку [1].

Основну увагу національної інноваційної системи зосереджено на взаємозв'язках або інфраструктурі взаємодії в межах цілісної інноваційної системи чи інноваційної економіки загалом.

На сучасному етапі розвитку України слід зазначити необхідність значної переорієнтації економіки за сучасними напрямками розвитку технологій [2].

Щоб дослідити проблеми розвитку національних інноваційних систем України та зрозуміти їх краще, необхідно дослідити моделі інноваційного розвитку, що розповсюджені на сучасному етапі світової глобалізації.

Представляється можливим виділити три таких базових моделі інноваційного розвитку.

- Першу модель можна назвати «традиційною» моделлю, що представлена в основному країнами євро-атлантичного регіону. Це модель повного інноваційного циклу – від формування інноваційної ідеї до масового виробництва готового продукту. Як правило, ця модель містить у собі всі компоненти структури інноваційної системи: фундаментальну й прикладну науку, дослідження і розробки, виробництво дослідного зразка і масове виробництво, а також різних типів структури експертизи, фінансування і відтворення кадрів. Найкращим прикладом традиційної моделі є національна інноваційна система США.
- Дещо по-іншому працюють національні інноваційні системи великих західноєвропейських країн. Такий тип інноваційних систем вироблений у великих європейських державах із тривалою інтелектуальною та науковою традицією: Великобританія, Німеччина, Франція, Італія. Усі чотири згадані країни в різний час претендували на роль великих європейських держав, а дві з них є такими й нині. Зараз вони значно змінили напрямок науково-технічної діяльності, намагаючись сконцентруватися на відносно дешевих способах одержання високоцінної науково-технічної інформації, особливо в цьому досягла успіху Великобританія, що відмовилася від дорогих вкладень у дослідження з ядерної фізики, за винятком безпосередньо пов'язаних з виробництвом ядерної зброї.

Основною рисою інноваційних систем малих високорозвинених європейських країн є винятково високий рівень фундаментальної науки, фінансованої переважно державою. Такі країни, як Швеція, Нідерланди, Данія, Швейцарія, Фінляндія мають всесвітньо відомі університети, що ретельно вибирають напрямки досліджень, які ці університети дійсно здатні підняти на світовий рівень.

- Азійська модель інноваційного розвитку значно відрізняється від «традиційної» моделі та представлена в основному країнами Східної Азії: Японією, Південною Кореєю, Гонг-Конгом, Китаєм. У східно-азіатському інноваційному циклі, як правило, відсутній компонент фундаментальної й частково навіть прикладної науки. Ці інноваційні моделі, як правило, орієнтовані на експорт високотехнологічної продукції, при цьому запозичаючи самі технології в країн «традиційної моделі». Найбільш яскравим прикладом даної моделі інноваційного розвитку є Японія.

Підсумовуючи світовий досвід, слід зазначити, що Україні необхідно створювати індивідуальну модель інноваційного розвитку. Це обумовлено історично високим рівнем розвитку фундаментальної науки, високим промисловим та сільськогосподарським потенціалом, які в сукупності дозволяють створити модель повного інноваційного циклу. Найбільшою проблемою на такому шляху розвитку постає фінансування фундаментальної та прикладної науки та ефективний трансфер технологій. У цьому напрямку можна застосувати досвід моделей інноваційного розвитку азійського типу [3].

Таким чином, для успішного розвитку національної інноваційної системи необхідно об'єднати досвід традиційних та альтернативних моделей інноваційного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грига В.Особливості формування національних інноваційних систем / В.Грига// Вісник НАН України. – 2009. – № 10. – с. 22–35.

2. Lundvall B.-A. National Systems of Innovation: Towards a theory of innovations and interactive learning. / B.-A. Lundvall. – London and New York: Pinter, 1992. – 145 p.

3. Nelson R. National system of innovation: a comparative analysis / [Електронний ресурс] / R. Nelson // Oxford University Press. – 2008.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Чулюкова М.С., студентка гр. УС-81м, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
chuliukovam@ukr.net

Сучасний рівень розвитку економіки України характеризується суттєвим недоліком інвестиційних ресурсів, власних оборотних засобів підприємств для реалізації програми модернізації та технічного переоснащення активної частини основних виробничих фондів та впровадження сучасних інноваційних технологій та засобів виробництва. Інноваційні процеси, які відбуваються в економіці України досліджуються такими науковцями як Пили В.І., Стеченко Д.М., Чумаченко М.Г., Яковлєва В. та іншими.

За останні роки економічний розвиток України носить нестабільний характер. До світової фінансової кризи у 2008 р. в економічному розвитку України в цілому та в машинобудуванні зокрема спостерігалася нестабільна, але позитивна динаміка. У ці роки спостерігається зростання ВВП, обсягів промислового і в тому числі машинобудівного виробництва. І хоча темпи росту продукції машинобудування випереджають темпи росту ВВП та промисловості, спостерігається стійке зниження темпів розвитку машинобудування, а у 2009 р. – різке падіння на 44,9 %.

Незважаючи на загальну позитивну динаміку, зростання обсягів продукції машинобудування за останні роки характеризується нестабільністю та залежністю від багатьох внутрішніх та зовнішніх факторів, таких як макроекономічна, політична, інвестиційна ситуація в державі, а також від світових тенденцій на ринках сировини та готової продукції. Це знижує конкурентоспроможність вітчизняних машинобудівних підприємств через низький рівень довіри з боку інвесторів.

Хоча в структурі інноваційно-активних промислових підприємств частка машинобудівних підприємств має тенденцію до зростання, при цьому динаміка впровадження прогресивних технологічних процесів також має нестабільний характер (табл. 1).

Таблиця 1

Впровадження прогресивних технологічних процесів на машинобудівних підприємствах

	Усього				
	2007	2008	2009	2010	2011
Промисловість України	1419	1647	1893	2043	2510
Машинобудування	801	996	1351	1428	1599
У % до підсумку	56.4	60.5	71.4	69.9	63.7
	Із них маловідходних, ресурсозберігаючих				
	2007	2008	2009	2010	2011
Промисловість України	634	680	753	479	517
Машинобудування	301	362	522	241	222
У % до підсумку	47.5	53.2	69.3	50.3	42.9

Розраховано за джерелом [1]

Низький рівень інноваційної активності машинобудівних підприємств обумовлена рядом причин пов'язаних з недостатнім інвестуванням інноваційних процесів (зокрема технологічних інновацій) на машинобудівних підприємствах України:

- дефіцит власних інвестиційних ресурсів;
- недосконалість механізму коротко-, середньо- та довгострокового кредитування виробників та споживачів продукції машинобудівної продукції, високі ставки кредитування (вартість кредитних ресурсів досягає 18-20 відсотків річних);
- недосконалість ринку капіталів;
- недосконала амортизаційна політика держави;
- низькі обсяги інвестицій у цілому на розвиток галузі і на інноваційну діяльність.

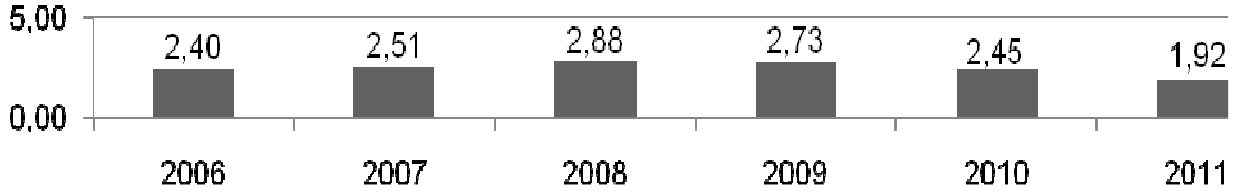

Рис. 1. Динаміка інноваційної ефективності інвестицій у машинобудування України (грн.) / розраховано за джерелом [2] /

На рис. 1 зображений показник інноваційної ефективності інвестицій у машинобудування України, розрахований як співвідношення обсягів реалізації інноваційної продукції машинобудування та залучених нею інвестицій в основний капітал. Дані показники інноваційної ефективності інвестицій не дають підстав стверджувати про створення сприятливих умов для інноваційного зростання галузі, оскільки саме експлуатація старої технологічної бази забезпечує інноваційний процес машинобудування України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України», 2012. – 305 с.

2. Офіційний веб-сайт Державного комітету статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Шмігельська З.К., к.е.н., старший викладач кафедри фінансів
Львівського інституту банківської справи Університету банківської справи
Національного банку України, zorianyashm@rambler.ru

Першочерговим завданням реформування економіки України є забезпечення її економічного зростання за рахунок підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів та активізації інноваційної діяльності. Згідно із законодавством України інвестиційна діяльність – це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави стосовно реалізації інвестицій; а інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об’єкти

підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої отримується прибуток або досягається соціальний ефект. Регулювання інвестиційної діяльності здійснюється через інвестиційний механізм [рис. 1].

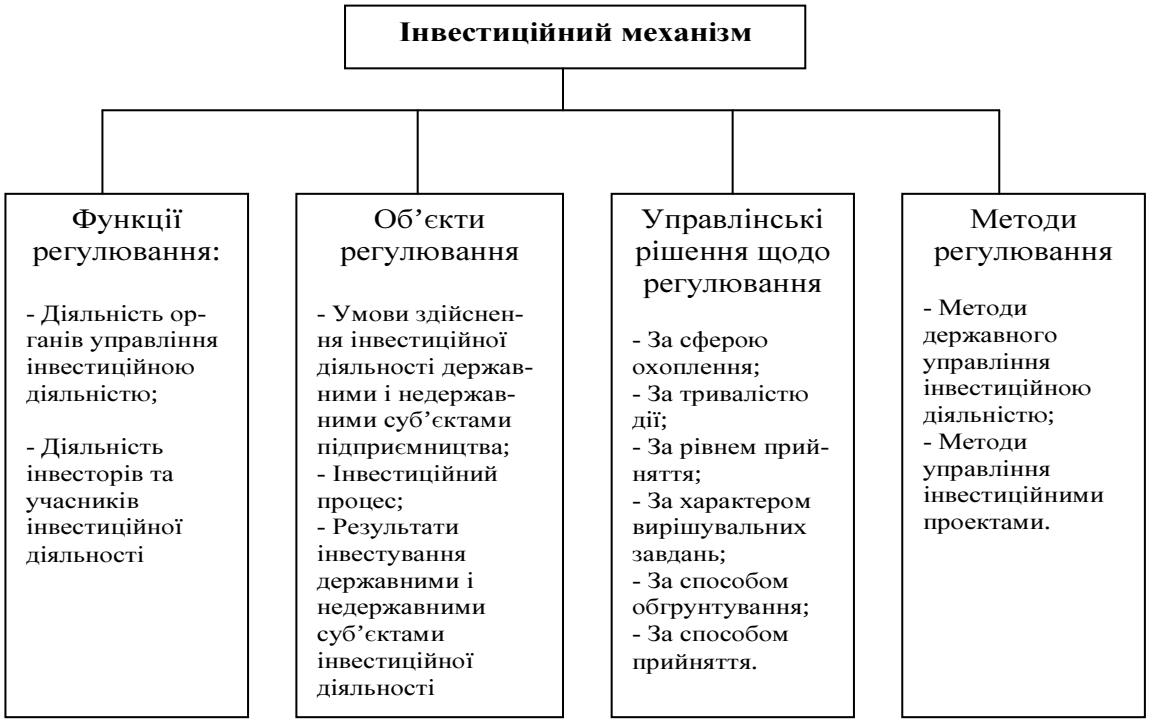

Рис. 1. Елементи інвестиційного механізму [3]

Модель функціонування інвестиційного механізму інноваційної діяльності зображена на рис.2.

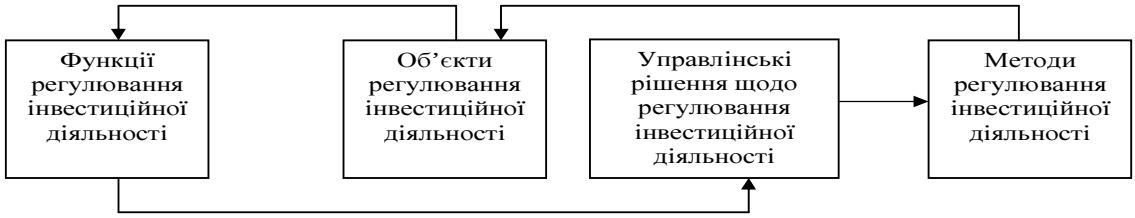

Рис. 2. Модель функціонування інвестиційного механізму [1]

Система фінансування інноваційної діяльності є складним переплетенням форм і джерел фінансування. Так, основними джерелами коштів, які використовуються для фінансування інноваційної діяльності в Україні, є: державні інвестиційні ресурси та інвестиційні, зокрема фінансові, ресурси суб'єктів господарювання, а також громадських організацій, фізичних осіб і т. п. [2].

Серед основних принципів побудови ефективної системи фінансування інновацій потрібно виділити [4]: чітку цільову орієнтацію фінансової; логічність, обґрунтованість та юридичну захищеність використаних прийомів і механізмів; множинність джерел фінансування; широту і комплексність системи, тобто можливість охоплення максимально широкого кола технічних і технологічних нововведень і напрямів їхнього практичного використання; адаптивність і гнучкість, що припускає постійне реформування як всієї системи фінансування, так і її окремих елементів відповідно до змін зовнішнього середовища з метою підтримки максимальної ефективності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гайдис Н.М. Фінансовий аналіз: Навчально-методичний посіб. – Львів: ЛБІ НБУ, 2006. – 414 с.
2. Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент. - 2012 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до підруч.: http://pidruchniki.ws/15960610/ekonomika/finansuvannya_innovatsiynih_protsesiv.
3. Мазаракі А. А.Економіка торгівельного підприємництва: Підручник для вузів / А.А. Мазаракі, Л.О. Лігоненко, Н.М. Ушакова. – К. :Хрещатик, 1999. – 800 с.
4. Нікбахт Е., Гроппелі А. Фінанси: Пер. з англ./Е. Нікбахт, А. Гроппелі– К.:Основи,1993.– 383с.

ОБОСНОВАНИЕ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ БЕЛАРУСИ

Яшева Г.А., д.э.н., доцент,
Витебский государственный технологический университет, gala-ya@list.ru

Инновационная стратегия развития стала господствующей для многих стран мира, в том числе и для Республики Беларусь. Анализ текущего состояния национальной инновационной системы (НИС) позволяет выделить ряд факторов, ограничивающих её развитие.

1.Слабость основных структурных компонентов или подсистем НИС. Особенно проблемной является подсистема финансирования, которая во многом обусловливает неэффективность остальных сегментов НИС. Уровень наукоёмкости ВВП в среднем за период 2000-2011 гг. составил 0,76%, что на 2,3% ниже значения данного показателя в странах-лидерах инновационного развития и на 1,4% ниже уровня, достигнутого в 1990 г. [1, с. 64, 139].

2.Отсутствие эффективного налогового стимулирования инновационных процессов.

3.Низкая эффективность кадровой составляющей инновационной деятельности в Республике Беларусь.Численность белорусских исследователей в расчете на 1 тысячу занятых в экономике вдвое меньше, чем в России, и в 5 раз уступает уровню Финляндии. При этом размер средств, приходящихся на одного исполнителя исследований и разработок, за последнее пятилетие в Беларуси составлял порядка 10 тыс.долл., что в 8-10 раз меньше, чем в странах-лидерах инновационного развития [1, с.12, 137].

4.Ограниченность взаимодействия между основными субъектами НИС,что обусловлено неразвитостью инновационной инфраструктуры, в частности, таких субъектов как научно-технологические парки, центры превосходства, экспериментальные центы, центры знаний и др.

5.Низкая результативность инновационной деятельности. Доля новой продукции в общем объеме производства» в Беларуси имеет невысокое значение по сравнению с более развитыми странами - 14,4%, доля новой продукции для мирового рынка - 1,1 % [1, с. 14] , тогда как в Германии доля отгруженных новых для рынка и новых для фирмы инноваций в общем объеме отгруженной продукции - 17,38 % , Швейцарии – 24,9 %, Финляндии – 15,6% [1, с. 155-156].

Таким образом, проведенный анализ показывает, что НИС в Республике Беларусь развивается по линейной модели треугольника, где главная роль принадлежит одному из элементов НИС, в то время как наиболее эффективной в современных условиях является модель «тройной спирали» (TripleHelix), в которой

инновации рождаются на основе активного взаимодействия определённых институтов (власти, бизнеса и науки) на каждом этапе создания инновационного продукта [2].

Для достижения целей, определённых Государственной программой инновационного развития на 2011-2015 гг., а также Концепцией НИС, следует разработать для Республики Беларусь специфические направления инновационного развития, необходимые для встраивания в международную систему разделения труда:

1) расширение перечня прямых и косвенных инструментов финансирования НИР (гранты, налоговые льготы и кредиты);

2) ускоренное развитие в стране транспортных и телекоммуникационных сетей с выходом в наиболее развитые страны (страны Европы, Китай, США и др.) и предоставления им соответствующих услуг

3) повышение качества образования, укрепление собственной сферы НИОКР (в первую очередь в естественных и технических науках), создание достойных условий для ученых и инженеров; развитие сети виртуальных производств, предприятий и организаций, в том числе с зарубежными компаниями, развитие робототехники, автоматизации производства;

4) широкое участие в создании открытых систем, позволяющих эволюционно развивать информационные системы, продавать IT-продукты на мировом рынке, использовать информационные ресурсы, имеющиеся в других системах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наука и инновационная деятельность в Республике Беларусь. Статистический сборник. Минск: Национальный статистический комитет Республики Беларусь. [Электронный ресурс]. – 2012, 157 с. – Режим доступа: http://www. belstat.gov.by. – Дата доступа – 03. 09.2012.

2.Henry Etzkowitz, Loet Leydesdorff The dynamics of innovation: from National Systems and ‘‘Mode 2’’ to a Triple Helix of university – industry – government relations [Электронныйресурс] – Режимдоступа: http://cmapspublic3.ihmc.us/rid.

СЕКЦІЯ 3. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ ТА ЄС

Буцик Н.С., студентка ФММ, гр. УС-92,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
natalia.butsik@gmail.com

Які ж перспективи економічної і політичної інтеграції України з Євросоюзом і Росією? Чітко і однозначно відповісти на це питання не просто. Важливим обмеженням інтеграційних процесів і на заході (з ЄС) і на сході (з Росією) є як боротьба всередині українських еліт, так і розкол українського суспільства за територіально-регіональними та мовними ознаками, які постійно розвиваються.

В результаті виникає «двохстороння» політика інтеграції українського політичного керівництва і будь-яке відхилення інтеграційних процесів в сторону Росії відразу ж викликає відповідну реакцію в країнах Євросоюзу і в США. В той же час помітне відхилення цих процесів в сторону ЄС викликає не менш сильну відповідну реакцію серед проросійської частини українського суспільстві і в самій Росії. Проте постійне потяг то в одну, то в іншу сторону викликає достатньо руйнівну дію на українську політичну і економічну ситуацію. В результаті виникає три основних варіанти подальшого розвитку інтеграційних процесів в Україні. Одразу варто зазначити, що вірогідність здійснення кожного з цих сценаріїв залежить не тільки від внутрішньополітичної ситуації в країні, але і від загального розвитку ситуації в світі, зокрема від глибини економічних криз і від масштабу можливих регіональних геополітичних конфліктів.

Перший сценарій має на увазі прискорену асоціацію України зі структурами ЄС, і її вступ в НАТО зі супроводжуючим загострення російсько-українських відносин. Такий варіант розвитку подій можливий в разі приходу до влади в Україні радикальних антиросійських сил, проведення США політичного курсу, направленого на дестабілізацію ситуації на пострадянському просторі, а також в разі одночасного різкого ослаблення РФ в результаті нової фінансової та економічної кризи, здатної визвати в російському суспільстві серйозні внутрішні соціально-політичні потрясіння. На сьогодні подібний сценарій виглядає не надто вірогідним, проте варто брати до уваги умови дестабілізації світової фінансової, економічної та політичної системи, в якій можливі швидкі непередбачені зміни.

Згідно можливого другого варіанту, Україна продовжить свою «двосторонню» інтеграцію одночасно і з ЄС, і з Росією. В цьому випадку вона в економічному відношенні буде більш тісно асоційованою з ЄС (проте без членства в НАТО), але разом з тим буде залежати від Росії в тому, що стосується поставок енергоносіїв, збуту своєї сільськогосподарської продукції на російський ринок, а також, можливо, співробітництвом в високотехнологічних і воєнно-технічних галузях виробництва. Україна не стане членом Митного союзу, але буде підтримувати з ним більш тісні економічні зв`язки, частково беручи участь в формуванні елементів єдиного економічного простору з Росією, Білорусією, Казахстаном. Такий сценарій в цілому є сприятливим для РФ, але він можливий лише за умови, що до влади в Україні не прийдуть антиросійські політичні сили.(це в свою чергу багато в чому залежить від розвитку внутрішньополітичної ситуації не тільки в Україні, але і в Росії, США та провідних країнах ЄС.

І, нарешті, третій сценарій припускає, що Україна в зв`язку з внутрішнім розколом в елітних і масових групах стане неспроможною здійснити реальну і повноцінну інтеграцію ні з ЄС, ні з Росією та іншими країнами ЄврАзЕС. В такому випадку вона залишиться «геополітичним простором», що розділяє ЄС та ЄврАзЕС. Такий варіант подій виглядає небажаним для всіх трьох сторін: і України, і Росії, і ЄС.

Такий сценарій може здійснитися в умовах глибокої соціальної, економічної і політичної кризи в Україні, нездатності її політичних партій адекватно вирішувати назрілі питання в різних сферах життя суспільства.

Враховуючи тенденції дестабілізації глобальної економіки і світового порядку, російському політичному керівництву і всьому російському суспільству потрібно бути готовими до швидких змін ситуації і своєчасному реагуванню на ці зміни. Україна має велике значення для Росії в економічному, політичному, культурному і воєнному плані, не кажучи вже про людський вимір, саме тому той чи інший розвиток подій в українському суспільстві може суттєво вплинути на геополітичне положення Російської Федерації в світі та на її внутрішньополітичні процеси. Кроки з посилення інтеграційної взаємодії між Росією та Україною повинні здійснюватися без необгрунтованих ілюзій, але послідовно і не зважаючи ні на які перешкоди, оскільки така взаємодія відповідає довгостроковим стратегічним інтерес народів обох країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пантин В. Внутри- и внешнеполитические факторы интеграции Украины с Россией и ЕС// Мировая экономика и международные отношения. Москва. — 2012. — №11. —С.50-56.

2. Украина: метаморфозы независимости / Добантон А.; пер. с франц. В. И. Омельянчика. — К.: Издательский дом Дмитрия Бураго, 2011. — 352 с.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З НАТО В НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ГАЛУЗІ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМКИ

Гавран З.В., випускник
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”, zaxar89@mail.ru

Міжнародне науково-технічне співробітництво (МНТС) є одним із дієвих і ефективних засобів інтеграції України в європейський та світовий економічний і технологічний простір [1].

Зовнішня політика стосовно міжнародного співробітництва в інноваційно-технологічній сфері має сприяти створенню механізмів і забезпеченню сприятливих умов для міжнародної комерціалізації результатів науково-технічної діяльності, які відповідають взаємним інтересам українських та іноземних партнерів, адаптації української нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності до світової практики [2]. Україна має гарний науковий потенціал в таких напрямках, як: телекомунікації, ракето-космічна галузь, літакобудування, ІТ-сфера, що може бути використаний для міжнародної співпраці.

Співробітництво з НАТО, особливо в науково-технологічній галузі, завжди було перспективним напрямком інтеграції в західний економічний простір. Про це свідчить кількість проектів Наукової програми НАТО, за цим показником Україна посідає друге місце (після РФ). Результати такої плідної співпраці сприятимуть євроатлантичній інтеграції нашої країни та можуть забезпечити підтримку НАТО у розвитку українського науково-технологічного потенціалу. Таким чином, можна очікувати сталу тенденцію, щодо участі України в міжнародному поділі праці,зокрема в науковій сфері.

Науковий комітет НАТО, що займається питаннями розвитку наукового співробітництва розпочав свою роботу ще у 1958 році. Україна представлена керівництвом Міністерства освіти і науки та співробітниками Місії при НАТО. Наукова програма Альянсу покликана сприяти розвитку співробітництва між державами-

членами та партнерами у сфері науки. До її складу входять чотири підпрограми: наукові стипендії, співробітництво в галузі науки і технологій, підтримка дослідницької інфраструктури, «наука заради миру» [3].

Зокрема, співпраця України з НАТО відбувається у межах програми «Наука заради миру та безпеки» (Science for Peace and Security, SPS), що має суто науковий характер. За час існування SPS були підтримані сталий розвиток на регіональному й глобальному рівнях, підвищення чистоти промислових виробництв, екологічне співробітництво, енергозбереження й альтернативні джерела енергії, інформаційні технології, розвиток середнього й малого бізнесу [4]. Також українськими науковцями було отримано близько тисячі грантів, розроблено так званий механізм «знизу вгору», який дає можливість науковцям отримати фінансову підтримку для реалізації своїх проектів.

На сьогодні за програмою “Наука заради миру” втілюється близько 16 проектів, загальною вартістю понад 2 мільйони євро. Два з них включають розробку новітніх керамічних матеріалів та нових алюмінієвих сплавів на базі Інституту проблем матеріалознавства НАН України. Вони мають на меті розробити нову технологію виробництва високоякісних керамічних матеріалів та пульверизації води з метою виробництва високоякісних сплавів на основі алюмінію для виготовлення різальних інструментів [4].

Заступник державного секретаря Міністерства освіти і науки України (2001-2003 рр.) професор Андрій Гуржій зазначив: «Ми бачимо великі перспективи співробітництва з НАТО. Дуже активно збільшується кількість учасників з українського боку: як кількості проектів так і в плані кількості науковців, що долучаються до цієї роботи. Враховуючи вектор євроінтеграції, який проголошений нашим президентом, ми співпрацюючи, навчаємось багато чого у наших колег, і водночас підтримуємо наших вчених. Тому, що в рамках цієї співпраці вони отримують гранти НАТО, а це суттєві кошти. Це надає нам можливість зберегти та розвинути наукову школу і реалізувати науково-технічні наробки, які є у нас».

Висновок. Не дивлячись на військову орієнтацію НАТО, дана організація залишається перспективним партнером для України у сфері міжнародного науково-технічного співробітництва, основним завданням якого є забезпечення сталого розвитку держави.

ЛІТЕРАТУРА

1. Роль вітчизняної науки та високих технологій у входженні України до європейського інтеграційного простору. Олександр ВАСИЛЬЄВ, Віче №16, 2009.
2. Стратегії розвитку України: Теорія і практика / Ред. О. С. Власюк. – К.: НІСД, 2002. – 864 с.
3. Невійськова Сфера Нато. Єгор БОЖОК, Атлантична панорама № 6 (13) 2007.
4. НАТО “десантується” в Україну. Віктор Каспрук, http://vkaspruk.wordpress.com/

ДИНАМІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

Гавриш О. А., д.т.н., професор, Войтко С. В., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
s.voytko@kpi.ua

Концепція сталого розвитку передбачає раціональне використання ресурсів, гармонійне поєднання економічного, соціального, екологічного та інституційного вимірів. Зазначене, у свою чергу, передбачає забезпечення такого розвитку, щоб

майбутні покоління мали можливість оптимального рівня споживання та належного рівня якості життя. Ця концепція також передбачає використання методик як статичного, так і динамічного визначення індексів та індикаторів, які характеризують ці виміри. Статичне представлення, як правило, має лаг часу один рік (статистична звітність) та надає можливість оцінювати стан об’єкту саме за цей період часу. Динамічне представлення результатів моделювання визначає певні закономірності на значних проміжках часу.

Системні досліджень з проблем сталого розвитку країн розпочато близько півстоліття тому та підтримані на саммітах ООН за участю понад 180 країн і міжнародних організацій у Ріо-де-Жанейро (1992 рік) та в Йоганнесбурзі (2002 рік). У 2012 році на Ріо+20 (двадцять років, як минув самміт в Ріо-де-Жанейро) прийнята Резолюція 66/288 - «Майбутнє, якого ми хочемо» (Генеральної Асамблеї ООН) [1]. Існують й інші методики до системного аналізу та оцінювання сталого розвитку [2].

Для динамічного моделювання пропонується дискретні показники, які є складовими тих чи інших індикаторів та індексів сталого розвитку, визначати трендом, який є безперервною функцією. Тренд представляє собою якусь усереднену лінію зміни визначеного показника. Чим ближче знаходиться фактичний показник до тренду тим рівень стійкості є вищий, а відхилення у більшу або в меншу сторону від цієї лінії являють собою якусь величину «нестійкості». Тобто, приймаючи тренд орієнтиром стійкості, припускаємо його стабільним у часі і всі відхилення вимірюються від цієї прямої лінії як різниця значень показника та рівня лінії.

Під поняттям «стійкість» розвитку розуміємо такі незначні зміни параметра в часі, щоб значення цього параметра приймали в кожному наступному періоді такі величини, які відповідали б концепції сталого розвитку. Наприклад, темпи зростання не вище і не нижче якихось порогових значень, або абсолютне значення показника не має перевищувати порогове на певному проміжку часу. Можливі й інші варіанти стійкості системи. Приклад такого підходу приведений на рис. 1. Плановані показники потрапляють у зону стійкості, яка постійно звужується.

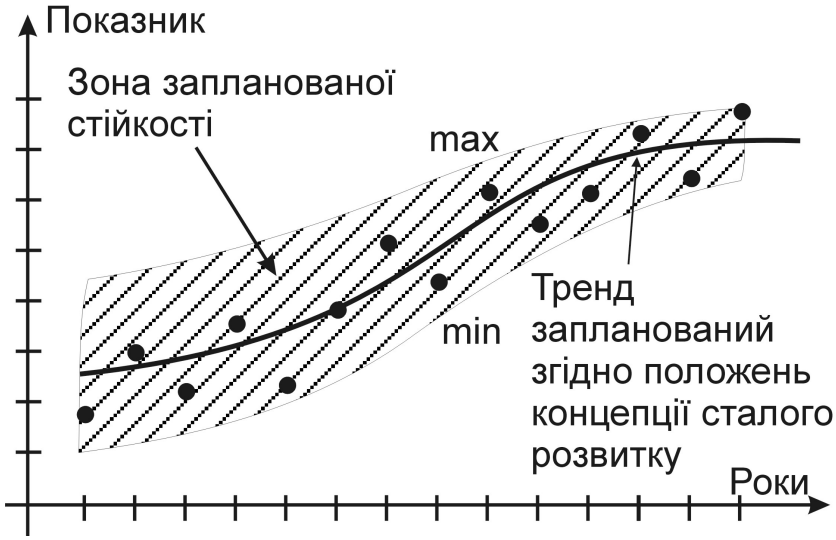

Рис. 1. Підхід до формування зони стійкості у майбутньому періоді з використанням положень концепції сталого розвитку

Отже, оцінювання стійкості значень показників у динаміці для тривалих періодів часу з дискретністю один рік є актуальним для процесів забезпечення сталого розвитку систем різного роду. Зазначене пов’язане із забезпеченням оптимального використання обмежених ресурсів людства та гармонійного об'єднання економічного, соціального, екологічного та інституційного вимірів.

Запропонований концептуальний підхід до формування та визначення зони стійкості в динаміці того чи іншого показника надає можливість аналізувати процеси розвитку соціально-економічної системи, а розробка заходів, які дозволять підтримувати рівень показника в зоні стійкості тривалий час, забезпечать виконання положень концепції сталого розвитку на довгостроковий період.

ЛІТЕРАТУРА

1. Будущее, которого мы хотим / Резолюция 66/288. Генеральной Ассамблеи ООН // [Электронный ресурс] документ A/RES/66/288, 11.09.2012г. - 68 с. – Режим доступа: http://daccess-ods.un.org/TMP/ 3352657.85455704.html
2. Згуровський, М. З. Сталий розвиток у глобальному і регіональному вимірах: аналіз за даними 2005 р. – К. : НТУУ «КПІ» ВПІ ВПК «Політехніка», 2006. –- 84 с.

ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ АСПЕКТІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ТРЕНДА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Гавриш Ю. О., студентка, Войтко С. В., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,

Положення сталого розвитку передбачають раціональне, заощадливе використання ресурсів Землі. Таким чином потреби людства певним чином обмежуються. Саме поняття раціональності обмежує безконтрольність використання ресурсів, що зумовлюватиме певний дефіцит окремих груп товарів. У зв’язку з цим виникає конфлікт між оптимальним рівнем споживання та зростанням рівня якості життя. Методологія сталого розвитку передбачає використання методик як статичного, так і динамічного визначення певних показників (індексів та індикаторів). У статичному представленні для аналізу обирається, як правило, один рік (статистична звітність), зазначене дає можливість оцінювати стан у конкретний час. Динамічне представлення дещо розширює можливість аналізу, базуючись на результатах статичного представлення. Об’єднуючи результати окремих статичних досліджень за досить значні періоди часу динамічний аналіз дозволяє визначити низку додаткових показників, певні динамічні ефекти, залежності від впливу фактору часу.

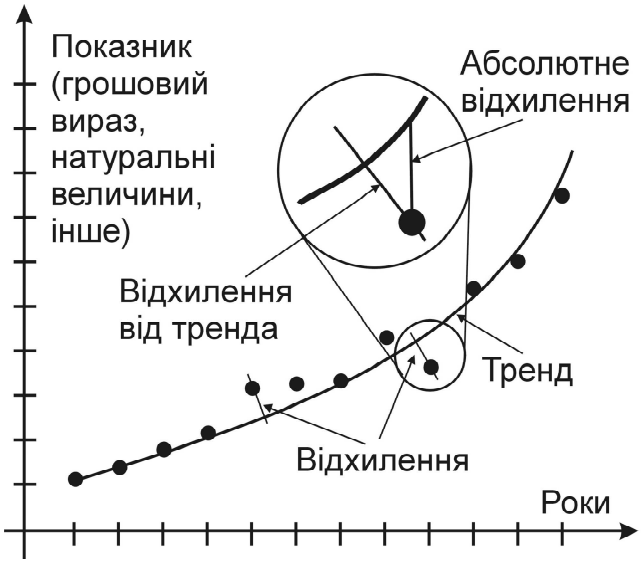

Рис. 1. Умовне представлення зміни показника в часі

Методики розрахунку статичних показників сталого розвитку, в тому числі економічного виміру, представлена в роботі [1, с. 9 – 15]. Розвиток цієї методології увійшов до метрики для вимірювання індексів та індикаторів сталого розвитку в роботі [2, с. 10 – 12]. Існуючі наукові розробки в основному розглядають статику процесу, акцентуючи увагу на аналізі отриманих значень, що характеризують певний рівень розвитку об'єкту на певний момент часу. Порівнюючи їх між собою на певному періоді часу можливо виявити певну тенденцію (тренд на рис. 1).

Особливостями такого представлення є те, що, відхилення показника можуть приймати різні значення: знаходитися вище лінії тренда та нижче неї. Стосовно маркетингового аспекту, то зазначене відображає мінливість ринку впродовж певного часу. Так, для натуральних величин, наприклад, кількості проданих товарів (наданих послуг) різні положення характеризують зміни обсягу потреб ринку. Для грошового виміру мінливість може значити як зміну обсягу потреб, так і зміни в ціновій політиці на ті чи інші товари або послуги. Зазначимо, що тренд є орієнтиром стійкості і чим ближче до нього знаходиться значення показника, тим більш стійке положення об'єкт має у цей період. Тобто тренд представляє собою якусь усереднену лінію зміни визначеного показника.

Отже, положення сталого розвитку є можливим використовувати при формуванні маркетингової політики, приймаючі зважені управлінські рішення. Тобто забезпечувати стійкість розвитку певного об'єкту, наприклад, країни, при таких незначних змінах параметрів в часі, щоб значення них приймали в кожному наступному періоді такі величини, які відповідали б концепції сталого розвитку. Для зменшення впливу зовнішніх факторів пропонується застосовувати науково обґрунтовані межі, у яких приймається рівень стійкості за належний.

ЛІТЕРАТУРА

1. Згуровський, М. З. Сталий розвиток у глобальному і регіональному вимірах: аналіз за даними 2005 р. – К. : НТУУ «КПІ» ВПІ ВПК «Політехніка», 2006. –- 84 с.

2. Аналіз сталого розвитку – глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Викон.: А. О. Болдак, С. В. Войтко, О. А. Гавриш, І. М. Джигирей та інші : наук. кер. М. З. Згуровський. – К.: НТУУ «КПІ», 2012. – Ч. 2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз – 2012. – 264 с.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКО-НОРВЕЗЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Герасименко М.О., студентка ФММ, УС-21,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
GerasimenkoMasha@yandex.ru

Норвегія – невелика за населенням північна країна, яка, згідно рейтингу ООН, визнана найкращою для життя. Норвегія вважається однією з найбагатших у світі за величиною доходу в розрахунку на душу населення. У 2012р. ВНП країни склав 183млрд. дол., або 40 000 дол. на душу населення.

Сьогодні діалог на вищому рівні між Україною і Королівством Норвегія набирає силу. Норвегія – один із 10 найважливіших економічних партнерів для України. Динаміка надходжень прямих інвестицій в економіку нашої країни постійно зростає. Так, за 2012 рік обсяг інвестицій склав 60,4 млн.дол. Попри те, що обсяг прямих норвезьких інвестицій в Україну займає 31 місце серед 124, у якісному вимірі норвезькі інвестиції в Україну є одними з найуспішніших. Головна частка інвестицій припадає на галузь ІТ-технологій. Останнім часом з боку представників ділових кіл

Норвегії у зростаючій мірі демонструється зацікавленість щодо української суднобудівної галузі, хімічної промисловості та аграрного сектору. Інвестиції вкладаються у 33 підприємства України.

Товарообіг між країнами носить здебільшого сировинно-побутовий характер. Основні товарні позиції експорту з України: судна (45,9%), чорні метали та вироби з них (32,4%), продукти неорганічної хімії (17,5%), обладнання для транспорту, деревина й вироби з неї. Основні статті імпорту з Норвегії в Україну: риба і морепродукти (понад 80%), нікель і вироби з нього; електричні машини і устаткування; електротехнічне обладнання та прилади; фармацевтична продукція.

Норвегія розглядається у світі вже не просто як країна, у якій розвинуті туризм, рибальство, гідроенергетика і металургія, а як крупний постачальник нафти й газу. Саме завдяки відкриттю нафтогазоносних родовищ Норвегія перетворилася на одну з найбагатших і найменш корумпованих країн світу. Щороку видобувається 130 млн.т нафти і 31 млрд.м^3 природного газу, сумарний запас якого в Норвегії складає 2,288 трлн.м^3. Спосіб добування нафти і газу у даній країні простий та малозатратний, що робить його собівартість набагато нижчою, ніж в основного партнера у співпраці - Росії. Останніми роками Норвегія вкладає значні фінансові ресурси у потенційно цікаві для своєї економіки зарубіжні проекти. Саме з точки зору далекоглядної перспективи слід розглядати участь норвезьких корпорацій у розвідці та розробці корисних копалин українського чорноморського шельфу.

Станом на 2012р. двосторонні відносини між Україною та Норвегією регулюються 25 чинними міжнародними договорами, що охоплюють основні сфери, які становлять взаємний інтерес. Відповідно до практики, що склалася в Норвегії, науково-технічна співпраця здійснюється на базі безпосереднього співробітництва наукових установ та науково-дослідних інститутів. До однієї з найуспішніших можна віднести співпрацю науковців України та Норвегії відповідно до чинної угоди, що укладена між Національним університетом «Києво-Могилянська Академія» і Норвезьким інститутом міжнародних відносин NUPI і Норвезькою школою менеджменту BI (Осло). Продуктивною є співпраця Норвезького інституту води (NIVA) та інституту гідробіології НАН України, Національного університету водного господарства і природокористування у м.Рівне й інших профільних установ в Україні. Інститут енергетичних технологій (м.Халден, Норвегія) займається впровадженням проекту зі створення на базі ЧАЕС Центру віртуальної реальності процесів виведення з експлуатації енергоблоків ЧАЕС. Зміцнення набуває й співпраця у сфері чистих технологій та енергоефективності. Триває реалізація норвезько-українського проекту «Екологічно чисте виробництво, енергозбереження та поліпшення стану навколишнього середовища у промисловому секторі України»,що фінансується урядом Норвегії.

Розвитку співпраці країн сприяє створена 20 листопада 2008 року Норвезько-українська торгова палата(NUCC), що є досить вагомим елементом інфраструктури інформаційного забезпечення. Мета палати: допомога у розвитку торгово-економічних зв'язків між підприємствами України та Норвегії, розширення контактів і обмін досвідом між існуючими та потенційними інвесторами з Норвегії та України за допомогою проведення членських засідань, а також розповсюдження інформації через бюлетені з економічної та політичної ситуації в Україні та Норвегії.

Отже, беручи до уваги той факт, що договірно-правова база обох країн сприяє розвитку міжнародних відносин, можна прогнозувати перенесення українсько-норвезьких відносин на вищий щабель розвитку. Має перспективи співпраця в галузях енергетики та енергозберігаючих технологій, суднобудування, а також залучення в Україну передових норвезьких технологій в освоєнні потенційно багатих українських родовищ нафти і газу (зокрема, на шельфі Чорного моря). На даному ж

етапі відносини між Норвегією та Україною можна вважати стабільними і динамічними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Посольства України у Королівстві Норвегія. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.norway.mfa.gov.ua

2. Норвезько-українська торгова палата. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nucc.no

3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Григорьєв В.М. , Легенько Ю.В.
Київський державний центр науково-технічної і економічної інформації
e-mail: imex@untt.com.ua

Сьогодні саме період 12-ї п’ятирічки (2011-2015 рр.) розглядається в Китаї як ключовий етап у здійсненні подальших реформ у політичній, економічній, соціальній та культурній галузях. Метою запропонованого п'ятирічного плану є фундаментальна реструктуризація економіки шляхом реалізації чотирьох основних ініціатив: зниження планових показників економічного зростання, збільшення споживання, впровадження заходів енергозбереження та охорони навколишнього середовища і розвиток стратегічних галузей. Влада КНР оголосила про перехід «соціально-економічного розвитку на рейки наукового розвитку».

Головні завдання 12-ї п’ятирічки:

- пришвидшити перебудову економічної моделі;
- забезпечити науковий розвиток, як головний фактор прискорення економічних перетворень, зміцнення національних інновацій;
- реалізувати стратегію на покращення виробничої структури, створення механізму для тривалого зростання внутрішнього попиту, розвитку “нових стратегічних галузей”, розширення сектору послуг, скоординованого розвитку міста і села ;
- створити суспільство, орієнтоване на бережливе ставлення до природних ресурсів, дружній до природи спосіб життя, поглиблювати застосування національної політики, стати на шлях стабільного розвитку.

Дванадцятий п'ятирічний план включає ініціативу з розвитку декількох так званих «стратегічних перспективних галузей» (Strategic Emerging Industries). Китай не хоче більше асоціюватися з «світової виробничим майданчиком», принаймні, в деяких галузях, для яких уряд збирається запровадити пільги, а також запропонувати привабливі умови фінансування. Були визначені 7 “нових стратегічних галузей” економіки, розвитку яких впродовж п’яти років надається пріоритет, а саме: інформаційні технології нового покоління; охорона навколишнього середовища й екологічні технології; енергозбереження й нетрадиційні та альтернативні джерела енергії; біотехнологія; високотехнологічне обладнання з великою доданою вартістю; матеріалознавство та створення транспорту з двигуном на нових видах енергії.

Для стимулювання інновацій держава знижує податки, а також нарощує вкладення в дослідження і розробки - до кінця п'ятирічки частка витрат на науку повинна становити 2,2% ВВП. Чи не головною сферою досліджень, в яку буде інвестувати китайська держава, стане "зелена" енергетика. Відповідно до плану за

12-ту п'ятирічку частка відновлюваних джерел енергії в енергобалансі КНР повинна зрости з 8% до 11,4%. Обсяг енергії, спожитої на виробництво одиниці ВВП, повинен знизитися на 16%, викидів вуглекислого газу - на 17%. У цілому на реалізацію програм із захисту навколишнього середовища КНР за п'ять років витратить близько $ 457 млрд.

Китай заявив про бажання з країни-виробника перетворитися в країну, що розвиває інноваційну економіку, побудовану на наукових досягненнях і передових технологіях, які б при цьому мали китайське походження. Хоча запозичення "ноу-хау" із закордону не виключаються, проте його впровадження в практичне життя буде здійснюватися лише за умови його "адаптації" і "вдосконалення" до китайських реалій і потреб. Був установлений новий індикатор – до 2015 року на 10 тис. мешканців має припадати 3,3 патенти, що є заохоченням для китайських компаній зосередитися на власних розробках і захисті інтелектуальної власності, замість існуючої практики копіювання або відтворення товарів закордонного походження.

Уряд прогнозує, що в 12-му п'ятирічному періоді на розвиток стратегічних галузей буде направлено 14 трильйонів юанів як з державного бюджету, так і з позабюджетних джерел, при цьому частка перспективних галузей у ВВП має зрости з 5 до 8% до 2015 року і до 15% до 2020 року.

Накопичений досвід проведення в КНР реформ може бути корисним і в Україні. Розвитку співпраці сприяє сьогодні Спільна декларація про встановлення і розвиток відносин стратегічного партнерства між нашими країнами, яка була підписана в червні 2011 року під час зустрічі Президента України і Голови КНР. Обидві країни зацікавлені розширювати в сучасних умовах науково-технічне співробітництво, докладають загальних зусиль для налагодження співпраці розробників та споживачів високотехнологічної продукції і впровадження нових і високих технологій у виробництво на взаємовигідній основі. Тому подальший розвиток українсько-китайського високотехнологічного співробітництва в сучасних умовах є актуальним.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ГРУЗІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Євгенія Грищенко, студентка І-го курсу, ФММ, група УС-21
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», jevgenia2009@ukr.net

Українсько-грузинські взаємовідносини починають свій відлік ще з прадавніх часів, проте офіційно переговори про встановлення дипломатичних відносин між Україною та Грузією було розпочато 12 грудня 1991 року. Дипломатичні відносини між Україною та Грузією було встановлено 21 липня 1992 року шляхом обміну нотами. 5 квітня 1994 року почало діяти Посольство України в Грузії, 19 серпня 1994 року - Посольство Грузії в Україні. Відбувається співпраця країн у складі міжнародних організацій ОЧЕС та ГУАМ у напрямках розвитку укріплення міжнародної та регіональної безпеки та стабільності, розширення економічного та гуманітарного співробітництва, розвиток соціально-економічного, транспортного, енергетичного, науково-технічного та гуманітарного потенціалу, активізація взаємодії у сферах, що становлять спільний інтерес. Окрім того, країни спільно працюють у таких проектах, як створення зони вільної торгівлі в рамках ГУАМ, а також зарекомендували себе активними учасниками процесу створення транснаціонального коридору ТРАСЕКА.

У 1993 році між Урядом України та Урядом Республіки Грузія було підписано угоду про науково-технічне співробітництво, яка в свою чергу передбачає співпрацю у галузях природничих, технічних наук та розвитку технологій, співробітництва між національними академіями, підготовки та стажування фахівців науково-педагогічних кадрів, співробітництво у галузі освіти, стандартизації, метрології та сертифікації, охорони промислової власності, науково-технічної інформації. Ця ж угода передбачає виконання науково-дослідницьких програм, формування спільних наукових колективів, лабораторій, роботу у науково-дослідних установах, обмін необхідною інформацією, виданнями, проведення спільних заходів, конференцій, обмін фахівцями та вченими, підвищення кваліфікації співробітників тощо [1].

Стосовно показників торгівлі між Україною та Грузією, то це одна з небагатьох країн-партнерів України, торговельне сальдо якої має позитивне значення, що говорить про переважання експорту над імпортом. Номенклатура українських товарів, які реалізуються на грузинському ринку налічує більше 100 найменувань. Особливого значення має обладнання для енергетики та електрозв'язку, яке вітчизняні виробники постачають на ринок країни-партнера. Окрім того, суттєву частку у питомій вазі товарообігу займає продукція фармацевтичної галузі, вироби зі сталі та заліза, обладнання для залізниці. Конкретними прикладами є спільне підприємство ТОВ «УГМК-Грузія» (99% у статутному фонді належать «Українській гірничо-металурнійній корпорації», створене в м.Тбілісі, що здійснює реалізацію виробів українських металургійних комбінатів в обсязі 200 тис. т. на рік. Успішно зарекомендувала себе співпраця ДАК «Енергетика» в м. Дніпропетровськ з ТОВ «Грузинська залізниця», які працюють у галузі поставок електротехнічного обладнання і устаткування та виконання шеф-монтажних та пусконалагоджувальних робіт для розбудови залізничної інфраструктури Грузії.

Уже тривалий час успішно працює з відповідними грузинськими структурами «Скінете Джорджія» та ЗАТ «Тбіліський завод з ремонту електрорухомого складу», поставляючи їм свою продукцію, ПАТ «Крюковський вагонобудівний завод». З ТОВ «Вагонобудівна компанія» м. Руставі опрацьовуються питання про створення в Грузії спільного підприємства з виробництва рухомого складу для залізничного транспорту. Організовано постачання кабельно-проводникові продукції, вентиляційного і насосного устаткування вітчизняного виробництва ТОВ «Гідроелектромонтаж» у рамках будівництва Храмі ГЕС-2. Вивчається можливість участі компанії в реалізації проекту Храмі-3. Яскравим прикладом інвестиційної діяльності в Грузії є реалізація низки широкомасштабних проектів української групи «Приват». Наразі цей холдинг займає домінуюче положення в феросплавній галузі Грузії і контролює «Зестафонський феросплавний завод» та найбільше, в колишньому СРСР, родовище марганцю «Чіатурмарганець», а також, для забезпечення цих обох підприємства електрикою «ВарцихеГЕС», що дозволило групі сформувати в Грузії вертикально інтегрований феросплавний холдинг.

У 2012 році в Грузії налічувалося більше як 50 підприємств за участю українського капіталу і ця тенденція є зростаючою. Так, за даними на 1 липня 2012 року загальний обсяг українськийх інвестицій у проекти Грузіх дорівнював 33 млн. доларів США (0,5% від загального обсягу), що ставить Грузію на 4 позицію за розподілом прямих інвестицій з України за основними країнами інвестування. Загальний обсяг грузинських інвестицій до економіки нашої держави на вказаний період складав лише близько 12 млн. доларів США [2]. При цьому, двостороннє інвестиційне і бізнесове партнерство має усі передумови щодо подальших перспектив свого розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Декларація «Про основи економічних відносин між Україною та Республікою Грузія» від 13.04.1993 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/268_020
2. Сучасне економічне співробітництво. Посольство України в Грузії [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.mfa.gov.ua/georgia/ua/25609.htm

МІЖНАРОДНІ ЧИННИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ

Дігтяр П. А., к.і.н., доцент,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут».
Факультет соціології і права. Кафедра історії. digtyar.petr@mail.ru

У сучасному світі активно відбувається глобальна інтеграція господарських, технологічних та інформаційних структур, які все більше стають транснаціональними, а міжнародна співпраця набуває надзвичайної ваги. Сьогодні існує нагальна потреба розробки сучасної стратегії розвитку сільського господарства України, яка б сприяла реалізації цілей збалансованого (сталого) розвитку.

Дослідження сталого розвиткусільського господарствае актуальним і має виняткове значення. Підтвердженням цього є те, що даний напрям є об'єктом особливої уваги відповідних структур ООН та Європейського Союзу (ЄС). Концептуальні засади сталого розвитку були визначені на Конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро (1992), в «Порядку денному на XXI століття», в «Декларації Ріо», на Світовому саміті зі сталого розвитку в Йоганнесбурзі (2002). В цих діях визначені вихідні положення сталого розвитку:забезпечення природно-екологічної стійкості на основі теорії біотичної регуляції навколишнього середовища; забезпечення підтримуваного економічного розвитку радикально модифікованої ринкової системи; забезпечення стійкого соціального розвитку на основі справедливості; екологізація свідомості на основі використання освіти та засобів інформації; забезпечення співробітництва для досягнення цілей сталого розвитку [2].

Україна підтримала ці вихідні положення і обрала їх за основу. Перехід до сталого розвитку в Україні знаходиться під впливом трьох груп чинників, які визначають можливості держави щодо успішної реалізації інвестиційно-інноваційної політики:1) впровадження природоохоронних, безпечних й ресурсозберігаючих напрямів науково-технічного прогресу;2) фундаментальної перебудови природокористування; та 3) механізмів реалізації природоохоронних заходів.

На основі цих чинників в Україні були зроблені ряд кроків в питаннях впровадження сталого розвитку сільського господарства. За рокинезалежності держава намагалася вчинитиряд дій на покращення сільського господарства, але, нажаль, вони не дали змогу вирішити соціально-економічні проблеми сільських територій. В 2010 р. Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження №121-р «Про схвалення Концепції Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року», яке було тоді підписано Прем’єр Міністром України Ю. Тимошенко. Відповідно до нього, міністерство аграрної політики разом з іншими зацікавленими центральними органами розробляло «Державну цільову програму сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року». Метою програми ставилося забезпечення сталого розвитку сільських територій, підвищення рівня життя сільського населення, охорона довкілля, збереження природних,

трудових і виробничих ресурсів, підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва [1].Невдовзі зі зміною виконавчої влади остання програма була скасована відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2010 р. N 1761-р.Чому? Це вже тема іншого дослідження.

Протягом 2011 -2012 рр. Міністерством аграрної політики та продовольства України розроблялася Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період 2020 року положення якої спрямовані на формування ефективного, ресурсоощадного, екобезпечного, соціально спрямованого, наукоємного сектору економіки держави, здатного задовольнити потреби внутрішнього ринку й забезпечити провідні позиції на світовому ринку сільськогосподарської продукції та продовольства [3].

Як цей український чинниксталого розвитку сільського господарства в Україні буде втілений в життя? Це питання для подальшого вирішення. Зрозуміло одне. Міжнародні концептуальні засади сталого розвитку села не стали повсякденними для суспільства України

ЛІТЕРАТУРА

1. Про схвалення Концепції Державної цільової програми сталого розвитку сільських територій на період до 2020 року. Розпорядження Кабінет Міністрів України від 3 лютого 2010 р. N 121-р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/121-2010.

2. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. – 2 вид. – К.; 2011. – 392 с.

3. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки(*на період до 2020 року*) [Електронний ресурс]. - Режим доступу :http://www.uaan.gov.ua/sites/default/files/strategiya.doc.

ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК ДЛЯ ПРИЙМАЮЧОЇ КРАЇНИ

Євдокименко В.М., студент IV-го курсу, ФММ, група УЕ-91
Національний Технічний Університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
tonusboy@gmail.com

Глобалізація та інтеграція — найважливіші процеси в розвитку економік, як окремих країн, так і всього світу на сучасному етапі. Невід'ємна частина вказаних процесів — створення корпорацій, які об'єднують капітали і підвищують ефективність їх управління. Сьогодні саме наявність великих конкурентоспроможних на міжнародному рівні корпорацій визначає ступінь участі країни в світовій економіці, її інтегрованість у структуру світового господарства. У сучасному світі межа між транснаціональними і звичайними корпораціями досить умовна, оскільки в міру розвитку глобалізації економіки відбувається інтернаціоналізація ринків збуту, виробництва та власності.

Транснаціональна корпорація (ТНК) — корпорація, що володіє виробничими підрозділами в декількох країнах. Вважається також, що транснаціональною називається корпорація, міжнародний бізнес якої є істотним, або корпорація, на зарубіжну діяльність якої припадає близько 25-30% загального обсягу, і має філії у двох і більше країнах.[1] ТНК отримують переваги не тільки за рахунок великої території експлуатації та якості управління, але і внаслідок отримання вигоди з різниці в економічному становищі країн докладання свого капіталу. Маючи філії й дочірні компанії в різних країнах, корпорації можуть вживати наступні заходи[1]:

здійснювати швидкий господарський маневр, зосереджуючи ті чи інші виробництва в країнах з дешевою сировиною і низькими ставками заробітної плати; отримувати високі прибутки у країнах з низьким рівнем оподаткування; оптимізувати свої виробничі і збутові програми стосовно до специфічних умов різних національних ринків. ТНК справляють великий вплив в регіонах завдяки великим фінансовим внескам, зв'язкам з громадськістю, політичному лобі.

Серед позитивних моментів присутності в регіоні ТНК можна відзначити використання нових технологій, збільшення кількості робочих місць, суми зібраних податків і т.д. Разом з тим, якщо ТНК має головну компанію за кордоном, то можуть виникнути деякі складності функціонування такої корпорації, головним чином через негативний вплив транснаціональних корпорацій на економіку приймаючих країн, створюючи загрозу їхній національній безпеці: можливість нав'язування компаніям приймаючої країни неперспективних напрямів у міжнародній системі розподілу праці, небезпека перетворення приймаючої країни в місце скидання застарілих і екологічно небезпечних технологій; захоплення іноземними фірмами найбільш розвинених і перспективних сегментів промислового виробництва і науково-дослідних структур приймаючої країни, витіснення національного бізнесу; зростання ризиків у розвитку інвестиційного і виробничого процесів; скорочення доходів держбюджету через використання ТНК внутрішніх (трансфертних) цін. Багато ТНК оголошують свої прибутки в країнах з низьким рівнем оподаткування. Справа в тому, що транснаціональні корпорації можуть легко переміщувати свої капітали між країнами, залишаючи країну, яка зазнає економічні труднощі. Природно, що в цих умовах ситуація в тій країні, з якої ТНК різко виводять свої капітали, стає ще важче, оскільки дезінвестиції (масове вилучення капіталу) ведуть до безробіття та інших негативних явищ.

Прикладом негативної «адаптації» іноземного капіталу на ринку Центральної та Східної Європи - стало поглинання іноземними корпораціями східноєвропейських мас-медіа. Так, у Чехії спочатку лідерство в друкованій індустрії захопили швейцарський Rinscher і французький Ersan, проте потім все більшу роль стали відігравати німецькі видавничі концерни, які поступово витіснили своїх конкурентів. Роль гегемона в чеській і польській пресі захопив Axel Springer: у 1997 р. під його контролем перебувало 60% тиражу чеських газет. У Польщі відбувався той самий процес – лідерами стали німецькі компанії (Kirch, Bertelsman і т. д.). У 1993 р. вони приступили до закупівлі електронних ЗМІ. За даними 1994 р., німецькі інвестиції в цей сектор ЗМІ в Польщі, Угорщині та Чехії склали 18 млрд. марок, половина з яких припадала на телебачення. Таким чином, більша частина преси та електронних ЗМІ виявилися під контролем найбільших західних медіа-холдингів, а це вже, в певному сенсі, означає втрату національного суверенітету в даній сфері. Таким чином, платою за швидку інтеграцію в європейські структури і глобалізовану світову економіку, шляхом залучення іноземних корпорацій, виступає ерозія національного суверенітету і втрата важелів контролю над механізмами соціально-економічного розвитку відповідних територій. У політиці по відношенню до ТНК приймаючі країни, що розвиваються, поєднують обмежувальні і стимулюючі заходи, шукають і, як правило, знаходять паритет між своїми цілями та інтересами ТНК. Досвід показує, що іноземні ТНК практично завжди мають можливість ухилитися від контролю держави. Таким чином, діяльність ТНК, будучи свого роду опорою і навіть локомотивом розвитку національних економік, при цьому в досить слабкій мірі контролюється державами.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Блохина А. Е.* К вопросу о воздействии ТНК на экономику и политику стран ЦВЕ // ТНК в мировой политике и мировой экономике: проблемы, тенденции, перспективы / [отв. ред. Э. Г. Соловьев]. — М. : ИМЭМО РАН, 2005.

ДОСВІД МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТА ВИРОБНИЧОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПАТ «ЕЛЕКТРОМАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД «ФІРМА СЕЛМА»

Іванина В. В., студент ІІІ-го курс, ЗФ, гр. ЗА-98 (ЗА-01),
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
vlad.ivanina@gmail.com

Сьогодні ПАТ «Електромашинобудівний завод «Фірма СЕЛМА»" — є одним з найбільших виробників електрозварювального устаткування в Україні і країнах ближнього зарубіжжя. Завод заснований в 1946 році як електромашинобудівний завод по виробництву електротехнічної продукції.

Фірма "СЕЛМА" вже 55 років спеціалізується в області виробництва зварювальної техніки і представляє на ринок продукцію відмінних споживчих властивостей, як щодо технічних характеристик, так і відносно дизайну, якості та надійності, що підтверджується міжнародним сертифікатом ISO 9001, а також сертифікатами Держстандарту України і Росії.

Крім того, багаторічний досвід роботи фірми "СЕЛМА" на ринку зварювального устаткування побудований на тісній і взаємовигідній співпраці з найбільшими світовими виробниками в цій галузі - шведським концерном ESAB, фінською фірмою KEMPPI, німецькою фірмою ABICOR BINZEL, "COOPTIM LTD" (Угорщина), а також з Науково-технічним комплексом "Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона" (м. Київ). Налагоджується ділове співробітництво з польською фірмою OZAS.

Підприємство більшість деталей, які входять зварювальних установок та агрегатів, а особливо печатних плат, блоків автоматичного керування та ін. закуповує в закордонних партнерів, які в свою чергу спеціалізуються в своїй вузько направленій галузі і випускають дуже якісну та з різними характеристиками продукцію. І навіть якщо налагодити виробництво цих на деталей заводі, то це по перше займе багато часу, а по друге по якості, швидкості виготовлення, та інших характеристик наздогнати підприємства які спеціалізуються на цьому дуже важко. Це значно зменшує час на проектування нового обладнання, бо не потрібно детально розробляти ту чи іншу деталь (плату, блок керування і т. д.), а просто вибрати з числа готових (розроблених), які може запропонувати підприємство.

Це дуже ефективно в наш час, наприклад за часів СРСР коли була планова економіка на проектування якоїсь установки відводилося в середньому п’ять років, за п’ять років конструктори могли дуже якісно та детально спроектувати кожен вузол установки та розробити технологію виготовлення кожної деталі. Також конструктори мали гарантію що ця установка через п’ять років буде актуальна. Зараз ситуація значно інша на проектування установки відводиться від 0.5 до 2 років, тому конструктори проектують установки так званим «блочним» методом: розбивають установку на блоки, розраховують їх основні параметри в яких більшість детале можна купити, або замовити їх виготовлення.

Чому саме закордонні компанії? Тому що в Україні мало підприємств, які виготовляють у великому обсязі, різноманітні, якісні та швидко різні печатні плати, блоки автоматичного керування та різу мікро електроніку на відміну від закордонних компаній, які дають таку можливість. Отже, все виробництво зводитися практично

тільки до складання установки, це зменшує розміри підприємства, продукцію яку вона випускає вважається українською, хоч деталі не українського виробництва, це також дає можливість отримати продукцію досить високої якості що підвищує конкурентоспроможність промислового комплексу України, та виводить підприємство на міжнародні ринки.

Фірма "СЕЛМА" проводить постійну роботу з освоєння нових ринків збуту та пошуку потенційних клієнтів у різних регіонах України і за кордоном, що дозволило досягти високих результатів і стати підприємством, орієнтованим на експорт. Реалізація зварювального обладнання за межі України становить понад 70% від загального обсягу. Основними зарубіжними партнерами фірми є компанії країн СНД, Швеції, Сінгапуру, Йорданії, Сирії, ОАЕ, Пакистану, Іраку, В'єтнаму та ін.

Щодо показників діяльності то у наявності є лише дані докризового періоду, які можна вважати репрезентативними за нормальної кон`юнктури ринку. За 2007 рік чистий прибуток фірми становить 2723,7 тис. грн., обсяг реалізації 81517,8 тис. грн. при цьому за 2007 рік фірма випустила 19130 одиниць виробів. Частка експорту продукції в 2007 році загалом становить 68,29 %, лише в Росію 63,96%, також фірма експортує продукцію в такі країни світу, але з меншою часткою : Азербайджан 0,01%, Білорусь 0,47%, В'єтнам 0,33%, Грузія 0,06%, Йорданія 0,17%, Казахстан 0,9%, Кенія 0,09%, Литва 0,02%, Молдова 1,12%, Сінгапур 0,67%, Таджикистан 0,42%, Туркменія 0,04%, Туреччина 0,03%. У 2006 році відносне зростання продуктивності праці склало 106,98%, а в 2007 році 108,89%.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сайт Електромашинобудівного заводу «Фірма СЕЛМА» :[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.selma.ua/firma/history.htm

2. Матковская В.В.. «Обоснование товарной политики на предприятии (на примере ОАО «Фирма Сэлма»)»: курсова робота / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pda.tr200.biz/referat_ekonomika/?referat=258804&page=1

УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКЕ ДІЛОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Карагодова А.В., студентка І-го курсу, групи УС-21, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
topas_sh@mail.ru

В умовах посилення глобалізаційних та інтеграційних процесів у світовому господарстві, великого значення набувають економічні відносини з сусідніми країнами. Так, сьогодні важливим партнером для України є Угорська Республіка.

Після розпаду соціалістичної системи, сприятливими умовами для розвитку українсько-угорському економічному співробітництву стає економіко-географічне та геополітичне положення двох країн, спільні історичні та природні передумови розвитку, а також двостороннє прагнення до поглиблення співпраці в різних сферах промисловості.

Важливо те, що відносини між Угорщиною та Україною в минулому не були обтяжені конфліктами. І саме вступ Угорщини в Європейський союз спровокував новий етап розвитку українсько-угорських економічних відносин. Тому можна сказати, що сучасний стан торгівельно-економічних відносин є важливим чинником подальшого розвитку українсько-угорської співпраці.

Те, що Угорщина вважає Україну значущим партнером у зовнішній торгівлі зумовлено тим, що:

1) населення та площа України більші, ніж у решти разом узятих країн-сусідів;
2) між двома країнами склалася традиційна система відносин;
3) транзит нафти, газу, шляхи та залізниця по території України створюють сприятливі умови для розвитку економіки Угорщини;
4) загальний обсяг зовнішньої торгівлі між країнами постійно збільшується;
5) Україна виступає у ролі сполучної ланки в торгівлі Угорщини зі східними країнами.

Потрібно звернути увагу на те, що у 2008 р. зовнішньоторгівельний обіг становив 2650 млн. дол. США та збільшився порівняно з 2007 р. на 7 % [1]. А от в 2009 р. можна спостерігати різке зниження товарообігу, експорту та імпорту відповідно. А лідируючим роком став 2001р., так як зовнішньоторгівельний обіг склав 2667 і показники експорту та імпорту порівняно з 2010р. збільшились майже вдвічі (табл. 1).

Важливим є те, що в торгівлі з Угорщиною сировинне спрямування українського експорту має місце тоді, коли імпортуються товари кінцевого споживання та високотехнологічні товари.

Таблиця 1

Показники зовнішньої торгівлі товарами між Україною та Угорщиною, млн. дол. США

Показники / Роки	Товарообіг	Експорт	Імпорт	Сальдо
2007	2476	1235	1241	-6
2008	2650	1367	1283	84
2009	1410	731	679	52
2010	2074	859	1215	-356
2011	2667	1340	1327	13
2012	1990	1133	857	276

Отже, можна спостерігати значні перспективи в розвитку економічних відносин України з Угорщиною, якими варто скористатись. Перш за все, потрібно поглянути на аграрний сектор. Тут є значні перспективи в співробітництві і як щодо вирощування елітного насіння так і стосовно засобів захисту рослин та різних технологій. Можливо, і перспективним є розвиток переробки продуктів харчування. Аграрії України і Угорщини добре знають один одного і також розуміють всі переваги і недоліки культивації різних культур в різних регіонах. По-друге, великі перспективи розвитку в хімічній галузі. Ліки Угорської республіки за традицією мають досить високу репутацію на українському ринку, а також нафтохімічна галузь – виготовлення пластмас- теж дає значний обіг. По-третє, доречною є спільна робота держав над реконструкцією комунального господарства України. Так як Угорщина має досвід такої роботи, який є дуже важливим, адже жодна з розвинених країн не мала такого досвіду через те, що житлово-комунальне господарство існувало у них на інших засадах. І врешті решт, можливою є співпраця в туристичній сфері. На території Угорщини є багато термальних джерел, які користуються попитом в українців. І в свою чергу багатьох угорців приваблюють кримські краєвиди, та гірськолижні Карпати. За умови наявності відповідної інфраструктури угорці з задоволення відвідували б курорти України.

Отже, найперспективнішими сферами українсько-угорської співпраці є аграрний сектор, хімічна галузь, комунальне господарство, туризм. У цілому, у розвитку економічних відносин між Україною та Угорщиною закладено значний потенціал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна служба статистики України [електронний ресурс] – режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/

УКРАЇНО-ЧЕСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПАРТНЕРТВО НА МАКРО- ТА МІКРОРІВНІ

Кириченко С.О., ст. викладач, Данилов А. В., УЕ–21, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
serg191@ukr.net an.danilov@i.ua

В умовах сьогоденної інтеграції України у світовий економічний ринок актуальним постає питання тісного співробітництва з окремими державами, переважно Східної та Центральної Європи. Міжнародні торгівельно-економічні зв'язки мають виняткове значення для розвитку підприємницької галузі. Тож варто детально розглянути аспекти цієї взаємодії на макро- та макрорівні. Об'єктом дослідження виступає міжнародне співробітництво України та Чеської Республіки.

Згідно з даними Державної служби статистики України, загальний товарообіг між Україною та Чеською Республікою за 2010 р. склав 951,2 млн. дол. США. Це на 42,7% більше, ніж у 2009 р. У 2011р. зовнішньоторгівельний обіг (ЗТО) досягнув 1 462 млн. дол. США, і продовжує зростати щорічно, переважно за рахунок імпорту чеських товарів (зростання на 57,9% порівняно зі збільшенням експорту українських товарів на 34,5% у 2011 р.). У 2011 р. від'ємне для України сальдо становило 156,7 млн. дол. США, у 2012 р. – 365,1. Отже, розвиток взаємовідносин двох країн відбувається стрімкими темпами, проте передбачає необхідність певних зрушень та реформ з боку української сторони задля підвищення фінансової продуктивності цих зв'язків, а не лише з метою забезпечення населення широким спектром товарів та послуг.

Експорт українських товарів до Чехії за 2012 р. переважно становили: руди, шлаки та зола (57,9% від загального числа), електричні прилади, дроти та кабелі (10,9%), продукти мінерального палива та нафти (9,4%), чорні метали (8,4%), а також котли, реактори, технічне устаткування, папір, відходи харчової промисловості, продукти неорганічної хімії, пластмаси, полімерні матеріали, одяг, алюміній, хутро та добрива (<7% загалом). В той же час до нашої держави переважно завозилися засоби наземного транспорту (23,7%), залізничні локомотиви (16,3%) устаткування для ядерних реакторів (15,4%), електричні прилади (8%), пластмаси та полімерні матеріали (7,7%), медикаменти, продукти перегонки нафти, гума та каучук, органічні хімічні сполуки тощо. Можна зробити висновок, що торгівельної різноманітності у зв'язках з Чеською Республікою вдалося досягнути повною мірою. Асортимент імпортної та експортної продукції щороку розширюється, набираючи широкомасштабних обертів. Цьому насамперед сприяє «Експортна стратегія Чеської республіки на 2012–2020 роки», згідно з якою Україну включено до списку 12 пріоритетних експортних країн-партнерів.

Інвестиційна політика між двома країнами залишається на вкрай низькому рівні – обсяг прямих вкладень в Україну складає 0,1% (75,1 млн. дол. США у 2012 р.) від загального для нашої країни. По всій території країни нараховується 432 підприємства, зареєстрованих з чеським капіталом. Перевагами такого інвестування варто вважати один з найбільших ринків збуту у Європі (45 млн. споживачів), значний науково-освітній потенціал завдяки потужній системі науково-дослідних центрів та університетів, наявність кваліфікованої робочої сили (четверте місце за кількістю

спеціалістів, що мають диплом у сфері hi-tech за даними міжнародної дослідницької компанії BrainBench), зручне географічне розташування з розвиненою транспортною мережею, а також досвід провідних компаній світу, що вже успішно реалізували інвестиційні проекти (Knauf, Cargill, Coca-Cola тощо). Головними недоліками механізму національної економіки України є високий рівень корупції, нестабільність політичного вектора, недосконала заохочувальна кампанія уряду та складна система оподаткування.

Суттєво відрізняються і схеми, за якими реалізується бізнес у країнах-партнерах. Характерна для Чехії відсутність паперової тяганини, чітка визначеність норм оподаткування та легкість здійснення самої процедури, прозорість державної економічної політики зробили цю країну привабливою для ведення підприємницької діяльності серед українців. Це дозволяє належним чином реалізовувати здібності окремій категорії населення, проте спричиняє відчутні збитки Держбюджету України.

Як висновок, для підвищення ефективності співробітництва з Чеською Республікою Україна потребує вирішення питання державної фінансової політики з метою суттєвого оновлення технічного устаткування на всіх рівнях, а також корінного реформування економічного законодавчого апарату.

ЛІТЕРАТУРА

1. Торгівельно-економічне співробітництво між Чехією та Україною / Посольство України в Чеські Республіці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://czechia.mfa.gov.ua/ua/ukraine-czechia/trade
2. Зовнішня торгівля України товарами з країнами ЄС / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

ОЦІНКА СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ІНТЕГРАЦІЙНИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ

Колесник Ярослава, ФММ група УС-82
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
yasunyak@ukr.net

На сьогодні, однією із тенденцій розвитку світового господарства є посилення інтеграційних процесів, що є наслідками процесів глобалізації та інтернаціоналізації сучасного суспільства. Інтеграційні процеси все більше впливають на регулювання світогосподарських систем, координацію міжнародних економічних відносин між країнами, їх політику тощо. Саме тому виникнення перших інтеграційних об’єднань, таких як ЄС, НАФТА, МЕРКОСУР, АСЕАН, СНД тощо, не стало рядовою подією, а закономірним етапом на шляху до становлення міжнародного співробітництва, лібералізації різних сфер діяльності країн, розвитку НТП, поглиблення міжнародного поділу праці тощо.

Приєднання України до інтеграційних процесів є об’єктивною необхідністю, яка впливає із можливості примноження свого національного багатства, покращення рівня життя населення, економічного зростання, формування дієвої національної політики тощо. Так, в процесі інтеграції Україна має декілька векторів: 1) пострадянський простір – СНД; 2) західноєвропейський – ЄС. Україна є також членом ряду інтеграційних об’єднань, серед яких слід виділити ОЧЕС, ГУАМ, СОТ тощо та має налагоджені зв’язки практично з усіма відомими угрупуваннями.

Одним із інтеграційних векторів України є СНД, не лише через історичне минуле та подібний рівень економічного розвитку, але через взаємну співпрацю,

яка головною мірою виявляється через загальний товарооборот, де на частку СНД припадає близько його 40%. Важливість інтеграції з ЄС випливає з необхідності економічного розвитку України та її напрямів економічної політики. Хоча Україна на разі і не являється членом ЄС, однак вона проводить тісну співпрацю, що базується на великій кількості угод та зовнішній торгівлі, прямих іноземних інвестиціях (рис.1).

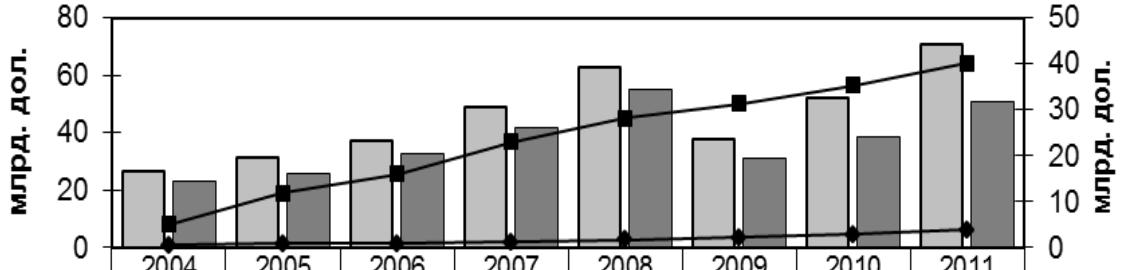

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ТО СНД	26,4	31,2	37	48,7	62,7	37,8	52	70,8
ТО ЄС	23	25,5	32,4	41,7	54,9	30,9	38,3	50,6
ПІІ СНД	0,45	0,78	0,91	1,10	1,70	2,17	2,84	3,79
ПІІ ЄС	4,96	11,75	15,92	22,94	28,18	31,35	35,23	40,07

Рис.1. Обсяг торговельного обороту та прямих іноземних інвестицій України та СНД, ЄС [1, 2]

На рис.1 видно, що обсяг товарообороту України з СНД є більшим ніж з ЄС, де експорт українських товарів та послуг на 2011 рік склав 32,4 млрд. дол. (39,5 % усього експорту товарів та послуг), а імпорт – 38,4 млрд. дол. (43,2 % усього імпорту товарів та послуг). Головними партнерами як по експорту, так і по імпорту серед країн СНД залишаються Росія, Білорусь та Казахстан. Щодо ЄС, то експорт України складає 21,5 млрд. дол. (26,2 % всього експорту) та імпорт – 29,1 млрд. дол. (32,7 % всього імпорту). Якщо розглядати приплив прямих іноземних інвестицій, то з ЄС за 2011 рік їх надійшло у 10,5 разів (40,07 млрд. дол.), ніж з СНД (3,79 млрд. дол.) в Україну. В галузевому розрізі по зовнішній торгівлі СНД найбільшу частку займає металургія 37,1%, тоді як в ЄС – харчова промисловість 14,5% [1].

Таким чином, можна сказати, що пріоритетними векторами інтеграції для України є і СНД, і ЄС. Україна робить поступові кроки щодо входження до спільного ринку ЄС та підтримує зв’язки з СНД, що головною мірою проявляються через співробітництво з Росією та новий поштовх, що пов'язаний із прийняттям Договору про зону вільної торгівлі (2011 р.) між 11 країнами СНД, у тому числі і Україною. Однак, інтеграція до обох об’єднань має ряд позитивних та негативних наслідків, де перевагами є підтримка та налагодження зовнішньоекономічних зв’язків, проведення реформ, створення спільного економічного простору, та недоліками – можливість втягнення України до світових конфліктів, обмеження на торговельно-економічні операції тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/

2. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності: статистичний збірник за 2010 рік / За ред. Л.М. Овденко. – К.: Консультант, 2011. – 62 с.

СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЛЬНОСТІ

Кононенко О.С., студентка 3 курс, ФММ, група УЗ-02,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
elena-kononenko@inbox.ru

Інтеграція України до світової системи господарювання є важливою умовою виходу на нові ринки збуту та зміцнення конкурентних переваг вітчизняних підприємств. Цей процес вимагає залучення й використання іноземного капіталу, що зумовлено низькою інвестиційною активністю українських товаровиробників, необхідністю технічної і технологічної модернізації виробничої та соціальної інфраструктури України шляхом імпорту сучасних технологій, машин і устаткування.

Важливе значення для розвитку української економіки є інвестиційна діяльність. Загальний обсяг капіталу внесеного до вітчизняних підприємств у формі прямих іноземних інвестицій станом на 1 жовтня 2012 р. складають 52673,8 млн. дол. США, що становить 1156,1 дол. на одну особу та 106,1% до загального обсягу інвестицій на початок року. На десять найбільших країн-інвесторів припадає 87,6% загального обсягу залучених іноземних інвестицій. Лідерами серед цих країн є: Кіпр – 15,1 млн. дол. США, Німеччина – 7,4 млн. дол. США та Нідерланди – 5,1 млн. дол. США [2]. Найпоширенішою формою міжнародної підприємницької інвестиційної діяльності є спільні підприємства (СП).

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» спільні підприємства - підприємства, які базуються на спільному капіталі суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, на спільному управлінні та на спільному розподілі результатів та ризиків [1]. За даними ЄДРПОУ станом на 1 січня 2013 р. на території України налічується 7187 спільних підприємств.

Для цієї форми міжнародного бізнесу характерна орієнтація на довгострокове співробітництво сторін, яке може охоплювати різні сфери господарської діяльності, спільне фінансування органів управління й статутного фонду підприємством, а також спільно обмежена відповідальність партнерів та спільний ризик.

Поглиблення загальносвітових процесів інтернаціоналізації та глобалізації процесу виробництва товарів і послуг, удосконалення торговельних відносин України із зарубіжними партнерами, створення глобальних економіко-технологічних структур і конкурентного середовища диктує необхідність створення спільних підприємств на території сучасної України.

В цілому позитивні сторони функціонування спільних підприємств проявляються в економічному зростанні країни за рахунок збільшення частки зовнішньої торгівлі, підвищенні конкурентоспроможності товарів вітчизняних підприємств, підвищенні кількості податкових надходжень бюджету, впровадженні науково містких та ресурсозберігаючих технологій, збільшенні рівня довіри з боку іноземних підприємців та в покращенні іміджу країни загалом.

Існує ряд проблем функціонування спільних підприємств на території України, центральне місце в яких посідає питання фінансового забезпечення. Недостатня кількість фінансових ресурсів перешкоджає реалізації запланованих проектів - організації маркетингових досліджень, впровадженню нових технологій та загальному розвитку виробництва. Не менш важливим є проблеми із закупівлею імпортного обладнання через митні бар’єри, нестабільність ринкових відносин в Україні та цін на ресурси, високі процентні ставки за кредит та слабка поінформованість державних структур з питань щодо тенденцій розвитку світового ринку.

На основі результатів дослідження розроблено ряд загальних рекомендацій стосовно створення та функціонування спільних підприємств на території України. По-перше, доцільним є концентрація уваги на певній «ринковій ніші» шляхом запровадження стратегії концентрованого або диференційованого маркетингу. По-друге, ефективною є практика залучення нематеріальних активів у якості внесків іноземних учасників до статутного фонду СП, що дозволить використовувати технологічні знання, уміння та навики інших країн. По-третє, важливою складовою підвищення ефективності діяльності СП є аналіз світового досвіду в результаті організації семінарів, тренінгів і стажувань, а також залучення до контролю за результатами діяльності іноземних інвесторів, що дозволить виявляти негативні тенденції та вчасно вжити заходи щодо їх ліквідації або пом'якшення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // Відомості Верховної Ради, 1991. — № 29. — Ст. 377 (з подальшими змінами).

2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] — Режим доступу:
http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/zd/ivu/ivu_u/ivu0312.html

3. Скриль В.В Спільні підприємства: тенденції та проблеми розвитку/ В.В. Скриль // Інноваційна економіка — №10, 2012.

ЕКСПОРТ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТОВАРІВ ЯК ПОКАЗНИК РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН «ВЕЛИКОЇ ВІСІМКИ»)

Корсун О.В., студентка групи УС-81, ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
olyakorsun@meta.ua

Обсяги виробництва та експорту високотехнологічних товарів (ВТТ) країн є показниками ефективності їх інноваційної діяльності та індикатором результативності витрат на науково-дослідні роботи. Тому дослідження обсягів експорту ВТТ та їх питомої ваги в загальному експорті країни дає змогу зробити висновки щодо рівня розвитку цієї країни. У даному дослідженні для аналізу візьмемо вищезазначені показники для України та країн «Великої вісімки» (G8) за період з 2003 по 2010 роки (табл. 1). До високотехнологічних товарів будемо відносити продукцію з високим рівнем науково-дослідних робіт (продукція авіакосмічної галузі, комп'ютери, фармацевтичні, наукові приклади та електричні машини).

Більшість країн G8 є світовими лідерами з виробництва та реалізації ВТТ. Тому бачимо, що частка експорту ВТТ у загальному експорті в цих країнах є приблизно на одному рівні. Виключеннями є Італія, яка не спеціалізується на виробництві ВТТ, та Російська Федерація, яка за багатьма показниками розвитку економіки ще відстає від високорозвинених країн G7. Чітко бачимо, що динаміка питомої ваги експорту ВТТ країн G8 також схожа, за винятком Великобританії та Росії.

Щодо України, то значення нашої країни набагато нижчі від значень всіх досліджуваних країн і цей розрив щороку збільшується. Такі негативні тенденції свідчать про низький рівень інноваційної діяльності країни та значне відставання розвитку економіки від економік провідних країн світу.

Таблиця 1

Обсяг експорту та його питома вага у загальному експорті країн G8 та України

Країна	Обсяг експорту ВТТ, млрд. дол. США та питома вага експорту ВТТ у загальному експорті, %															
	2003		2004		2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	млрд. дол.	%	млрд. дол.	%	Млрд. дол.	%	млрд. дол.	%	млрд. дол.	%	млрд. дол.	%	млрд. дол.	%	млрд. дол.	%
США	160,29	31	176,28	30	190,74	30	219,03	30	218,12	27	220,88	26	132,41	21	145,50	20
Японія	107,08	24	126,25	24	125,45	23	129,24	22	117,86	18	119,92	17	95,16	19	122,05	18
Німеччина	106,20	17	135,68	18	146,39	17	163,17	17	153,42	14	159,81	13	139,96	15	158,51	15
Великобританія	62,60	26	65,34	24	83,70	28	116,30	34	61,15	19	59,43	19	55,14	22	59,45	21
Франція	57,05	20	66,07	20	70,51	20	81,54	21	78,82	18	91,98	20	82,53	23	99,74	25
Італія	20,76	8	24,52	8	25,30	8	25,89	7	26,45	6	28,81	6	25,03	7	26,37	7
Канада	22,65	14	21,53	12	25,35	13	26,74	13	26,31	13	26,91	14	23,18	16	23,97	14
Росія	5,50	19	5,25	13	3,82	8	3,87	8	4,11	7	5,07	6	4,53	9	5,19	9
Україна	1,08	7	1,46	6	0,89	4	0,95	3	1,34	4	1,55	3	1,39	6	1,44	4

**Джерело: розроблено автором за даними [1]*

Для збільшення обсягів експорту та підвищення конкурентоспроможності українських ВТТ на світовому ринку необхідно здійснити ряд заходів. Серед них такі як:

- розробка інструментарію моніторингу та системної оцінки ресурсів, витрат і результатів діяльності підприємств даної галузі;
- пошук фінансових ресурсів для забезпечення реалізації стратегічних напрямків інноваційної політики України;
- фінансування науки з боку уряду;
- надання податкових пільг вітчизняним виробникам та експортерам ВТТ та іноземним інвесторам при інвестуванні у високотехнологічну сферу [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Експорт високотехнологічної продукції [Електронний ресурс]: Офіційний веб-сайт Світового банку – Режим доступу: http://data.worldbank.org

2. Корсун О.В. Зовнішня торгівля високотехнологічними товарами як індикатор інноваційної діяльності Україн // Міжнародна економіка: інтеграція науки та практики: Збірник наук. праць: / К.: ВП «Едельвейс», 2012. – 384 с. (Спецвипуск присвячений круглому столу «Інноваційний розвиток підприємств України: стратегії та сценарії», 21 листопада 2012 р.)

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Круш Н.П., аспірант,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
kryshnk@ukr.net

В умовах економічної інтернаціоналізації усе більшого значення для розвитку країни та для успішної фінансово-господарської діяльності підприємств набувають інновації й інноваційна діяльність, оскільки вони є одним з базових елементів ефективної стратегії та важливим інструментом створенні конкурентних переваг.

Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства покликане орієнтувати виробничу діяльність на запити сучасного споживача, гнучко реагувати і здійснювати своєчасні зміни, досягати конкурентних переваг, що відповідають рівню міжнародного ринку. При розробці стратегії одним з головних завдань є визначення перспективних напрямів досягнення цілі інноваційного розвитку промислових підприємств, які б забезпечували максимізацію соціально-економічного ефекту при мінімізації термінів його досягнення в умовах обмеженості ресурсів.

Стратегію інноваційного розвитку підприємства можна визначити як сукупність дій і методів управління інноваційною діяльністю, що забезпечують конкурентні переваги на інноваційній основі. Поняття "стратегія" у сучасному розумінні – це довгостроковий курс розвитку фірми, спосіб досягнення цілей, який вона визначає для себе, керуючись власними міркуваннями в межах своєї політики.

Метою стратегії є забезпечення не стільки поточного успіху, скільки прискореного постійного розвитку організації в умовах конкуренції, лідерства на ринку. Інноваційна стратегія націлена на формування глобальних змін в економічній ситуації та пошуку масштабних рішень, спрямованих на зміцнення ринкових позицій і стабільний розвиток підприємства .

Співставляючи інноваційні стратегії підприємства з класичними еталонними стратегіями, можна визначити їх кореляцію зі:

- стратегією розвитку продукту (група стратегій концентрованого росту); за цією стратегією підприємство розвивається в традиційній для себе галузі;
- стратегією диверсифікації. Підприємство розширює свою діяльність і в інших галузевих напрямках, більш перспективних та доходних.[1]

Однак, відмінною ознакою для інноваційної стратегії є її новизна, передусім, для даної організації, для галузі ринку, споживачів, країни в цілому. Розробка та виведення інновацій на ринок підприємством потребують попереднього стратегічного аналізу із використанням наукових методів і підходів для прийняття аргументованого рішення.

Також, на вибір інноваційної стратегії підприємства здійснюють вплив параметри його внутрішнього середовища чи інноваційного потенціалу. Інноваційний потенціал виражає можливості підприємства до створення та комерціалізації наукових знань та ефективного використання нових технологій в практичній діяльності.

До таких параметрів внутрішнього середовища ресурсів, необхідних для ведення інноваційної діяльності: інтелектуальні ресурси у формі технічних рішень, технічної документації, винаходів, патентів, ліцензій, ноу-хау, промислових зразків та корисних моделей; матеріальні ресурси, необхідні для забезпечення інноваційних розробок; фінансові ресурси у формі грошових коштів, анонсованих на створення інноваційного продукту чи прогресивної технології; кадрові ресурси у формі кваліфікованого, освіченого та креативного персоналу, менеджерів-новаторів, спеціалістів в сфері маркетингу, ринкового прогнозування та споживацької поведінки; інфраструктурні ресурси у вигляді раціональної управлінської структури, що заохочує інноваційний пошук власних інноваційних підрозділів, конструкторських бюро та лабораторій.[2]

Правильно обрана стратегія є ключовим аспектом успіху і в той самий час ефективним механізмом стратегічного управління, так як вона акумулює використання всього (науково-технічного, виробничо-технологічного, фінансово-економічного, соціального і організаційного) потенціалу підприємства у зазначенних напрямках, що є основою його конкурентоспроможності.

Однак, не дивлячись на те, що інноваційні стратегії розвитку відкривають нові конкурентні можливості, аналіз діяльності промислових підприємств свідчить, що для більшості сучасних вітчизняних підприємств промисловості завдання стратегічного

планування інноваційного розвитку є досить новими. Тому свідоме управління інноваційними змінами на основі науково-обгрунтованих підходів до їх передбачення, оцінки та пристосування до цілей підприємства та динамічних мінливих умов має увійти в практичну діяльність кожного промислового підприємства, особливо експортноорієнтованих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галушка З.І., Комаринський І.Ф. Стратегічний менеджмент: Навч.методичний посібник. – Чернівці, 2006. – С. 101-148.

2. Ігнатьєва І.А. Стратегічний менеджмент: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: Знання України, 2005. – С. 20-56.

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ЛУКОЙЛ» ТА ДОЦІЛЬНОСТІ ВКЛАДАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Кугуєнко Жанна Сергіївна
ФММ,гр. УС-91
Janna.kuguenko@yandex.ru

В сучасних умовах головними діючими суб’єктами на світовому ринку виступають корпорації, які здійснюють виробничу, науково-технічну, комерційну діяльність з метою одержання прибутку і задоволення суспільних потреб в товарах, роботах і послугах.

ПАТ "Лукойл" є однією з найбільших світових вертикально інтегрованих компаній, тобто контролює весь ланцюжок виробництва та збуту нафти та нафтопродуктів, займається видобутком і переробкою нафти та газу, виробництвом нафтопродуктів і продуктів нафтохімії. В основних сферах своєї діяльності Компанія займає лідируючі позиції на російському і світовому ринках [1].

Головна мета ВАТ "Лукойл" – сприяти довгостроковому економічному зростанню, соціальній стабільності, сприяти процвітанню і прогресу, забезпечувати збереження сприятливого навколишнього середовища та раціональне використання природних ресурсів, забезпечити стабільне і довгострокове зростання бізнесу, трансформувати ПАТ "Лукойл" в лідируючу світову енергетичну компанію. Бути надійним постачальником вуглеводневих ресурсів на глобальному ринку енергоспоживання**.**

Щоб прослідкувати, чи вдається керівництву корпорації досягати посталених цілей, потрібно співставити основні фінансові показники з нормам, з показниками конкурентів та зрозуміти циклічність та тенденції змін.Визначення стадіїжиттєвого циклуздійснюєтьсяшляхом проведення динамічного аналізудіяльності компанії. З цією метою я прослідкувала за основними економічними показникамипротягом останніх чотирьох років:- динаміка об’єма продукції;

- динаміка загальноїсумфктивів;
- динамікавласного капіталу (акционерного капитала);
- динаміка суми прибутку. [2]

Тож проаналізувавши рисунок, можна сказати, що за останні 4 роки чітко прослідковується стабілізація основних показників. Це говорить про те, що ПАТ «ЛУКОЙЛ» знаходиться на стадії остаточної зрілості (ТНК була створена у 1991 році і на міжнародному ринку уже більше 20 років, такожможна побачити незначний спад об’єму продукції та суми прибутку). Наслідком цього є висновок,що інвестувати в дану корпорацію є більш ніж обгрунтованим, так як продукція компанії має досить гарні маркетингові перспективи, а об’єм інвестицій в технічне переобладнання

відносно незначні, невеликі вкладені грошові ресурси окупляться в дуже короткі строки.Тільки на позитивні прогнози та передбачення заслуговує діяльніть компанії, яка вже в найближчі роки має усі шанси стати світовим лідером по виробництву та продажу нафти та нафтопродуктівзавдяки використанню інноваційної техніки видобутку та перероки ресурсів, а також нестандартних стратегій розвитку компанії.

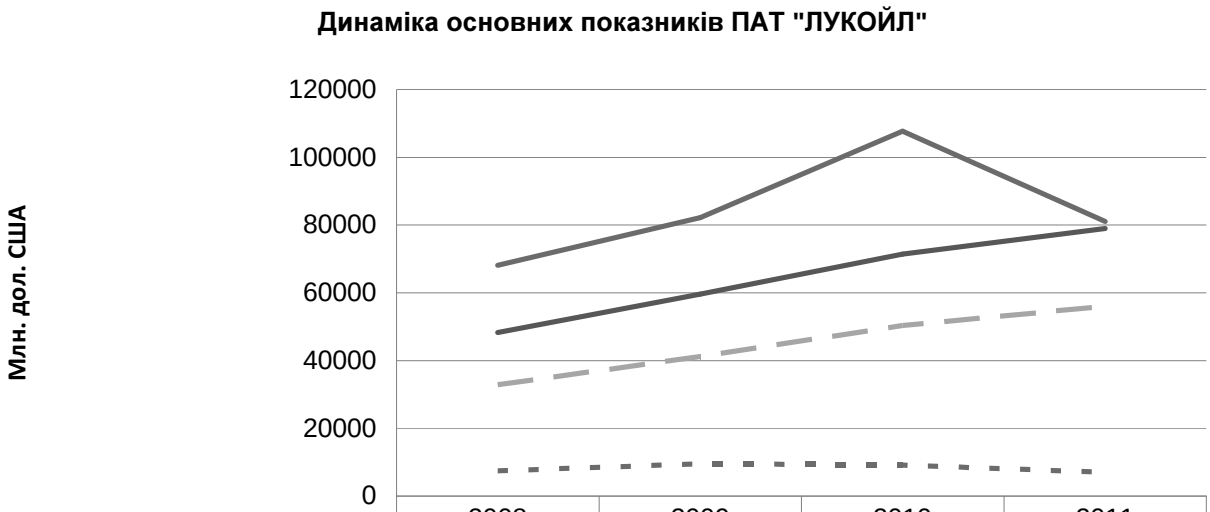

	2008	2009	2010	2011
1) об'єм продукції	68109	82238	107680	81083
2) загальна сума активів	48237	59632	71461	79019
3) власний капітал	32900	41213	50340	55991
4) сума прибутку	7484	9511	9144	7011

Рис. 1. Динаміка основних показників ПАТ «Лукойл» [1]

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт ПАТ «Лукойл» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lukoil.ru

2. Economist Intelligence Unit[Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.economist.com

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ДАНІЇ

Ліснічук О.С., mrs.pipister@gmail.com

Національний технічний університет України « Київський політехнічний інститут»

Досліджуючи стан співробітництва України та Данії, спостерігається позитивна динаміка двостороннього співробітництва у провідних сферах, таких як: політична, торговельно-економічна, науково-технічна та гуманітарна. Підтримка Данією євроінтеграційних прагнень України сприяла високому рівню довіри та дружніх стосунків між обома країнами.

Уряд Данії завжди прагнув відіграти одну з ключових ролей у розширенні ЄС на Схід, тому прийняли однозначне рішення на користь збереження перспективи

членства в ЄС для України. Інтенсивний політичний контакт позитивно вплинув на стрімке розширення торговельно-економічної співпраці між двома країнами.

Станом на 2011 рік, загальний товарообіг між Україною та Данією склав 250 млн. дол., що на 13,6% більше, ніж у 2010 році, а в першому півріччі 2012 року – 140 млн. дол., або на 9 % більше, ніж за аналогічний період 2011 року. При цьому спостерігалося значне зростання в першій половині 2012 року обсягів експорту з України в Данію (на 41,2%).

Датські інвестиції в економіку України в 2011 році збільшилися майже вдвічі (з 27,7 млн. дол. США станом на грудень 2010 року до 53,5 млн. дол. США станом на грудень 2011 року). Найбільше датських інвестицій здійснюється в легку, харчову та деревообробну галузі промисловості України.

Активно розвивається науково-технічне співробітництво між Україною та Данією. Так, у сфері енергетики в Україні протягом останніх кількох років здійснено більше двадцяти проектів за підтримки датської сторони. Всі проекти були спрямовані на захист навколишнього середовища в Україні.

Робота багатьох неурядових організацій Данії, доповнює діяльність гуманітарної сфери. Вони сприяють оздоровленню в Данії дітей з України, що проживають в районах, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС.

Стосовно співпраці в аграрному секторі,за даними Держкомстату, Данія посідає ІІІ місце за обсягами інвестицій в аграрний сектор України (після Кіпру та Великобританії) які становлять 54,9 млн.дол.США.

Відсутність проблемних питань між Україною і Данією створює добре підґрунтя для подальшого всебічного розвитку українсько-датських відносин. Можна й надалі очікувати зростання обсягів товарообігу та інвестицій, участь у спільних проектах Балто-Чорноморського співробітництва, підтримку Данією євроінтеграційних прагнень України, розширення програм технічної допомоги.

Проаналізувавши бізнес-партнерство між Україною і Данією, можна зробити висновок, що датсько-українські відносини на сучасному етапі розвитку проходять у досить сприятливому напрямку для обох країн.

Розглянувши основні напрями розвитку міжнародного співробітництва, зазначимо що посилення співпраці між Україною та Данією дозволить покращити конкурентні позиції вітчизняних виробників на ринках ЄС та повною мірою реалізувати конкурентний потенціал, зокрема у таких галузях промисловості як електроенергетика. З іншого боку, порівняно великі обсяги українського ринку, наявність висококваліфікованих кадрів та зручно географічне розташування роблять Україну привабливим об'єктом для датських інвесторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Міністерство оборони Королівства Данія [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: www.fmn.dk/eng/

2. Національна пошукова система "Dansk Web Index" [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: http://www.um.dk/english/ -

3. Національний каталог ресурсів [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: "Infoside.dk"http://www.infoside.dk/index.shtml -

4. Тижневик "The CopenhagenPost" [Електронний Ресурс]. – Режим доступу: http://www.cphpost.dk

СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗГІДНО СТАНДАРТІВ ISO 14000 В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Ляшенко І. О., аспірант,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
irina_lyashenko@i.ua

Відповідність виробничих процесів світовим стандартам якості стають все більш затребуваними серед промислових підприємств. Наявність сертифікації згідно світових стандартів свідчить про відкритість підприємства, високий рівень якості продукції чи послуг та відкриває нові можливості для підприємств на зовнішніх ринках. Одним із найбільш відомих та поширених стандартів сертифікації є сімейство стандартів ISO. Стандарти ISO мають значний позитивний вплив на ефективність, якість та стабільність об’єктів сертифікації. Сертифікація засвідчує такі важливі параметри як якість, екологія, безпека, економія, надійність, сумісність, взаємодія, відповідність та ефективність, а також сприяє розвитку торгівлі, розповсюдженню знань, технологічних переваг та доброї управлінської практики. Стандарти ISO розробляються відповідно до ринкової потреби у них за допомогою експертів з різних бізнес-кіл, громадських організацій, держави, споживчих асоціацій, різних лабораторій тощо.

Разом з поширенням тенденції щодо ефективного використання ресурсів, був розроблений ряд стандартів ISO, пов’язаних з управлінням питаннями екології – серія стандартів екологічного менеджменту ISO 14000, які можуть бути реалізовані будь-яким типом організацій - від приватного сектору до комунального. Стандарти екологічного менеджменту покликані вирішувати завдання обрахування викидів CO_2, перевірки торгівлі квотами на викиди, а також перевірка рівня «вуглецевого сліду» виробленої продукції. Нормативні документи розробляються для полегшення поєднання бізнес та екологічних цілей, шляхом включення екологічних аспектів в розробку продукції та включають широкий портфель стандартів для боротьби з конкретними екологічними проблемами. На даний момент розроблено близько 570 міжнародних стандартів для моніторингу таких аспектів як якість повітря, води та грунту, а також рівня шуму, радіації та контролю за перевезенням небезпечних вантажів. В ряді країн стандарти також слугують технічною основою з охорони навколишнього середовища. Організації по всьому світу, а також зацікавлені сторони, все більше усвідомлюють необхідність екологічного управління, соціально відповідальної поведінки, стійкого зростання і розвитку. Міжнародні стандарти стають більш важливими для організацій, що працюють над досягненням загальних і порівнянних практик екологічного управління для підтримки сталості їх організації, продуктів та послуг. Крім того, уряд і регулюючі органи все частіше звертаються до стандартів ISO, щоб створити основу для забезпечення вирівнювання та узгодженості стандартів як на національному, так і міжнародному рівнях.

Сімейство ISO 14001 є в світі самим впізнанним в галузі охорони системи екологічного менеджменту. Стандарт спрямований на допомогу організаціям в кращому управлінні впливом їх діяльності на навколишнє середовище і демонстрацію співзвучності з екологічним менеджментом. ISO 14001 був прийнятий в якості національного стандарту більш ніж половиною з 160 національних членів ISO. Використання ISO заохочується урядами по всьому світу, хоча сертифікація на відповідність стандарту не є вимогою ISO 14001, в кінці 2007 року, близько 154 572 сертифікатів було видано в 148 країнах і економіках.

ISO 14031 забезпечує правила за якими організація може оцінити власну екологічну діяльність. Стандарт також розглядає вибір відповідних показників діяльності, таким чином, що діяльність може бути оцінена відповідно до критеріїв

встановлених керівництвом. Ця інформація може бути використана в якості основи для внутрішньої і зовнішньої звітності по екологічній діяльності. Правдива і точна інформація забезпечує основу, за допомогою якої споживачі можуть робити усвідомлені рішення про покупку.

Для українських компаній проходження процедури сертифікації на відповіднсть стандартам ISO має безумовно позитивний вплив та сприятиме підвищенню ресурсоефективності підприємства, вдосконаленню організаційно-виробничих процесів та покращення рівня якості та надійності продукції. Сертифікація може стати важливою складовою у формуванні системи управління ресурсоефективністю підприємства та подальшого моніторингу ресурсоефективності підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. ISO&Energy. Working for a cleaner sustainable future [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iso.org
2. ISO Focus “Going green” / The magazine of the International Organization for Standartization. – Volume 6, No. 8, September 2009
3. GHG shemes. How ISO standards help [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iso.org
4. Environmental management. The ISO 14000 family of International Standards [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iso.org

ДЕРЖАВНА ІДЕОЛОГІЯ ТА ДЕРЖАВНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ

Мазур О. О., к.е.н., засл. економіст України, Пустовойт С. В., к.т.н., Петрук В. С.
Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона НАН України, svpustovoit@gmail.com

Інноваційний шлях розвитку в період переходу до економіки знань, в якій найбільш повно реалізуються новітні досягнення науки, а інновації стають домінуючим чинником економічного зростання [1], забезпечує дальший розвиток суспільства. В Україні інноваційна сфера є пріоритетним об'єктом національної економічної політики, розвиток науки і впровадження інновацій проголошуються найважливішою стратегічною складовою державної ідеології. В законодавчому порядку встановлено, що інновації є одним з найважливіших стратегічних факторів соціально-економічного розвитку і забезпечення національної безпеки країни. Однак державна політика, тобто реальні дії влади, часто діаметрально протилежна державній ідеології.

В економіці України значна питома вага припадає на третій і четвертий технологічні уклади – технології першої половини XX ст., тому державна політика підтримки інноваційної діяльності підприємств, виробництва наукоємної продукції та розвитку інноваційної інфраструктури мусить сприяти структурній перебудові промисловості та підвищенню її конкурентоспроможності. Реалізація цієї політики в інноваційній сфері залежить від стану нормативно-законодавчої бази, наявності інноваційної інфраструктури та стимулюючого впливу держави.

Нормативно-законодавча база складається з 80 законів, понад 600 підзаконних актів Кабміну та 1000 нормативних актів міністерств і відомств. Одним з основних елементів національної інноваційної системи є інноваційна інфраструктура [2, с. 57]. В Україні [3, с. 19] функціонує 16 технопарків, 20 інноваційних центрів, 24 інноваційних бізнес-інкубатора, 14 центрів комерціалізації інтелектуальної власності, 15 центрів науково-технічної та економічної інформації, 15 небанкових фінансово-

кредитних установ, 21 науково-впроваджувальне підприємство. Законодавче регулювання інноваційної діяльності суперечливе і нестабільне. Так, в Закон про спеціальний режим інноваційної діяльності технопарків протягом останніх десяти років неодноразово вносилися зміни, які призвели до припинення роботи технопарків (табл. 1) та зменшення економічної привабливості впровадження інновацій.

Таблиця 1

Динаміка техніко-економічних показників діяльності технопарків

Показник	Закон України № 991–XIV від 16.07.99 р.			Закон України № 3333–XIV від 12.01.06 р.			Податковий кодекс	
	період		зміна	період		зміна	період	зміна (по відношенню до 2010 р.)
	2000-2001	2004		2005	2010		2011	
Обсяг реалізації ІП, млн. грн.	177	1787	Зростання в 10,2 разу	1600	455	Падіння в 3,52 разу	7,8	Падіння в 4,68 разу
Обсяги експорту, млн. грн.	74	294	Зростання в 4 рази	367	214	Падіння в 1,71 разу	0	Падіння
Частка ТП в ІП, %	0,5	9,5	Зростання в 19 разів	8,1	1,1	Падіння в 6,23 разу	н/д	Падіння
Створено нових робочих місць	314	828	Зростання в 2,6 разу	399	25	Падіння в 16 раз	5	Падіння в 5 раз
Перераховано до бюджету, млн. грн.	7	116	Зростання в 16,6 разу	149	77,7	Падіння в 1,92 разу	2,7	Падіння в 28,78 разу

Технопарки як основні суб'єкти інноваційної інфраструктури, що реально діяли в 2000-2010 роках, забезпечили випуск інноваційної продукції на 12,6 млрд. грн. і надходження податків у дохідну частину Держбюджету як під час спеціального режиму (1,02 млрд. грн.), так і після його закінчення (наприклад, за проектами Технопарку ІЕЗ відрахування становили 2 млрд. грн.).

Держава не виконує стимулюючої ролі, як це загальноприйнято у світовій практиці. Так, Податковий кодекс не передбачає заходів щодо стимулювання інновацій, навіть поняття «інновації» в ньому відсутнє. В результаті цього практично припинили свою роботу багато суб'єктів інноваційної діяльності. Для відтворення нормальної роботи суб'єктів інноваційної діяльності необхідно запровадити ряд заходів з поновлення в нормативно-законодавчій базі дієвих, перевірених часом форм державної підтримки впровадження інновацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шляхи інноваційного розвитку України / [Д.В.Табачник, В.Г. Кремень, А.М. Гуржій та ін.]. – К.: Людопринт, 2004. – 544 с.

2. Федулова Л.І. Інноваційна економіка : підручник – К.: Либідь, 2006. – 480с.

3. Шовкалюк В.С. Развитие инновационной инфраструктуры и системы трансфера технологий: состояние и проблемы [Текст] // Международный форум «Трансфер технологий и инновации» (Сб. научно-практических материалов). – Симферополь: Колор Принт, 2010. – С.16-24.

СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ В УКРАЇНІ

Макаренко М.Ю., студентка групи УС-81м,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
mariyafilik@yandex.ru

Науково-технічний прогрес (НТП) — поступальний, органічно взаємопов'язаний розвиток науки і техніки, що зумовлює еволюційні та революційні зміни в межах технологічного способу виробництва, а опосередковано — зміни інших елементів економічної системи (економічної власності та господарського механізму), всієї сукупності суспільних відносин (соціальних, політичних та ін.) [1].

На сьогодні існує досить обґрунтована думка стосовно стану науково-технічного прогресу в Україні. В державному регулюванні наукової та науково-технічної діяльності з-поміж багатьох проблем таких як зростання цін на комунальні та інші послуги, на наукове устаткування, податкове навантаження на високотехнологічні підприємства, зниження попиту на технологічні новинки, та, як наслідок, застаріле обладнання та великий ступінь зношеності усіх основних фондів, основною є недостатність фінансування (табл.1 [2]).

З даних таблиці можна проаналізувати, що зменшується загальна кількість витрат на інноваційну діяльність. Якщо провести аналогію з іншими державами світу, то бачимо такі данні щодо витрат держави на науково-технічний розвиток по відношенню до ВВП у відсотках країн світу (табл.2 [3]), що розташовані у порядку зменшення державних інвестицій, в світовій економічній конкуренції мають переваги ті країни та угрупування, що забезпечують режим найбільшого сприяння як науковим дослідженням і їх впровадженню так і розвитку наукових кадрів.

Таблиця 1. Джерела фінансування інноваційної діяльності в Україні

Рік		У тому числі за рахунок коштів			
	Загальна сума витрат	власних	Державного бюджету	іноземних інвесторів	Інші джерела
	млн. грн.				
2000	1757,1	1399,3	7,7	133,1	217
2004	4534,6	3501,5	63,4	112,4	857,3
2007	10850,9	7999,6	144,8	321,8	2384,7
2010	8045,5	4775,2	87	2411,4	771,9
2011	14333,9	7585,6	149,2	56,9	6542,2

Таблиця 2. Державні інвестиції деяких країн світу в НТР (у % до ВВП) на 2010 рік

№	Країна	ДІ,%	№	Країна	ДІ,%	№	Країна	ДІ,%
1	США	1,18	7	Германія	0,9	..	…	…
2	Китай	1,1	8	Австрія	0,85	..	Росія	0,56
2	Фінляндія	1,1	8	Норвегія	0,85	..	…	…
3	Ісландія	1,06	9	Іспанія	0,83	..	Україна	0,34
4	Корея	1,02	10	Словенія	0,78	..	Польща	0,3
4	Португалія	1,02	11	Швейцарія	0,76	..	Греція	0,29
5	Данія	0,99	12	Франція	0,74	..	Мексика	0,19
6	Швеція	0,91	12	Японія	0,74	…	…	…

Оскільки сама держава не може інвестувати у наукові розробки достатньою мірою, необхідно розвивати альтернативні джерела фінансування. Щороку збільшуються інвестиції в наукову сферу з боку приватних підприємств (ТНК та ін..),так

як відбувається зменшення державної підтримки науки в усіх економічних програмах та проектах, що спричинене бюджетним дефіцитом, політичною та економічною нестабільністю, вимогами іноземних кредиторів, невиконанням стратегічних програм розвитку. Одним з найбільш перспективних варіантів є створення спільних підприємств, які базуються на спільному капіталі суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, на спільному управлінні та на спільному розподілі результатів та ризиків [4]. Іноземні інвестиції в інноваційній сфері, на сьогодні, складають невелику частку від загальних джерел фінансування, але враховуючи загальні залучені прямі іноземні інвестиції (що зросли з 1438,2 у 1997 році до 49362,3 млн.дол.США у 2012), за допомогою державного сектору, необхідно спрямувати їх на науково-технічний розвиток.

Спільні підприємства є більш ефективними та доцільними в порівнянні з іноземними що базуються на території України як самостійна одиниця. Це безпечніша форма для національного ринку, тому що в їх фундації й розвитку задіяний місцевий підприємець, унаслідок чого хоча б частина прибутку залишається в країні. Регулювання діяльності відбувається з точки зору державних цілей та переваг.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мочерний С. В. Економічна теорія : навч. посіб. / С. В. Мочерний. — 4-те вид., стереотип. — К. : ВЦ «Академія», 2009. — 640 с.

2. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: http://www.ukrstat.gov.ua .

3. Снежко Е. Дорогое удовольствие / Е. Снежко, Д.Рябкова //«Инвестгазета» – 2011 – №37 – С. 6-7.

4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 / Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), –1991, – N 29, – ст. 377.

ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Мельник А.В.
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, noangi@mail.ru

На сучасному етапі розвитку міжнародного співробітництва управлінська праця характеризується динамічним зовнішнім середовищем, фактори якого є мінливими, нестабільні та незбалансовані, що у свою чергу викликає дисонанс у виконанні менеджерами своїх функцій.

Управлінці виконують ключову роль у процесі діяльності міжнародної організації. Безпосередньо, не створюючи певних продуктів або послуг, вони впливають на всі сторони її діяльності (організаційну, технічну, економічну, соціальну) шляхом прийняття певних управлінських рішень, від ступеню прогресивності яких залежить ефективність роботи організації в цілому.

Питання якості управлінської праці розглядаються Фатхудіновим Р., Салімовою Т., Світкіною М., Міхєєвою С., Вінокуровим В., але не повною мірою пояснюють її зміст з позиції можливостей і критеріїв виміру рівня якості менеджменту, визначення чіткої системи показників, що знижує можливості обґрунтування управлінських рішень, направлених на підвищення ефективності функціонування організації.

Принципове наукове і практичне значення проблема вивчення якості

управлінської праці міжнародних компаній набуває в умовах кризового стану багатьох корпорацій, що зумовлює необхідність оперативного і професійного реагування менеджменту на зміни, що надходять ззовні.

Необхідність у вдосконаленні управлінської праці відображено у загальновідомому правилі «98/2» Е. Демінга. Це правило означає, що 98% проблем в організації залежать не від виконавців поставлених завдань, а від якості прийнятої в організації системи менеджменту і визначаються притаманними їй недоліками. Відповідно, цілком очевидно, що якість роботи управлінців впливає на ефективну діяльність підприємства та виконання завдань щодо досягнення поставлених цілей.

Прояв якості управлінської праці полягає у виборі і обґрунтуванні цілей діяльності, у методах впливу на основні та обслуговуючі процеси створення продукції, в характері дій по визначенню і формуванню конкурентних переваг менеджерами вищої та середньої ланок.

Розглядаючи поняття якості управлінської праці, варто зазначити, що це сукупність властивостей, які притаманні управлінцям та визначають його стан менеджменту, можливість створювати належні умови шляхом вибору, інтегрування й комбінування факторів внутрішнього і зовнішнього середовища для забезпечення необхідної конкурентоспроможності та ефективності діяльності підприємства [1, с.12].

На сьогоднішній день не існує чітко визначеної універсальної методики визначення та оцінки якості управлінської праці. Запропоновано витратний підхід, підхід за доходами та прибутками, підхід що ґрунтується на основі визначення ефективності діяльності. Відповідно, назріла необхідність розробки чіткої системи оцінки якості управлінської праці, яку можна буде застосувати універсально, до будь-якої системи управління та дати адекватну оцінку її якості.

Специфіка міжнародного менеджменту полягає у врахуванні таких факторів як освітнє середовище, соціальне середовище, політико-правове середовище, економічне середовище. Якщо у системі національного менеджменту вищеперелічені фактори прийнято вважати зовнішніми факторами непрямої дії, то у системі міжнародного менеджменту вони прямо впливають на управлінські дії.

Оцінка якості управлінської праці є стратегічно важливою інформацією для організації, оскільки від ефективності управлінських дій залежать ефективність діяльності в цілому, можливості та динаміка розвитку організації, а також її інвестиційна привабливість. Відповідно, проблема розроблення адекватної та зрозумілої методики оцінювання якості менеджменту набуває високої актуальності та потребує свого вирішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Качество менеджмента – основа современной управленческой парадигмы [Електронний ресурс] / В.А. Винокуров // Менеджмент в России и за рубежом. – 2006. – №4. – С 12. – Режим доступу к журн.: www.dis.ru/library/manag/archive/2006/6/4154.html

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Мельникова О.О., ФММ, гр. УЕ-92, 4 курс
Національний технічний університет України „ Київський політехнічний інститут ”,
ketriporis@gmail.com

На даному етапі розвитку ринкових відносин ускладнюється функціонування підприємств, що спричинене постійним посиленням конкуренції,криз, а також важким політичним становищем у багатьох країнах та глобалізаційними процесами. Для того ,щоб залишатися конкурентоспроможним підприємству необхідно сформувати довготривалу конкурентну перевагу, такою перевагою може стати інноваційна діяльність ,незважаючи на те,що ця діяльність є ризиковою, складною та вартісною,вона може значно підвищити ефективність підприємства.

Лідерами у виробництві та впровадженні наукової продукції є США та Японія. США витрачають на науково-дослідні і дослідні-конструкторські роботи (НДДКР) більше ніж Англія, Франція, Італія, Німеччина разом узятими. Другою державою, що вкладає великі кошти у інновації є Японія, якщо раніше вона запозичала інновації з інших країн, то тепер вона вийшла на перше місце у світі з виробництва суден, автомобілів, комп’ютерів та інше. Ці країни залишаються лідерами не тільки тому, що вкладають великі кошти у НДДКР, а й успішно запроваджують та використовують їх на власних підприємствах.

У даний час для України є характерним всезростаюче науково-технічне і технологічне відставання від розвинених країн. Основними причинами цієї ситуації є: недостатнє фінансування з боку держави і відсутність інших джерел фінансування; відсутність стратегії розвитку країни; міграція висококваліфікованих працівників у інші країни; відсутність інформаційної та технологічної бази, а також пільг для здійснення інноваційної діяльності; високий рівень корупції.

За даними Державного комітету статистики [1] у 2011 році лише 12,8% українських підприємств впроваджували інновації, якщо порівнювати з минулими роками, то цей показник поступово зростає, але якщо порівнювати з іншими країнами то він є досить низький. Також проблемою є те ,що Україна становиться інвестиційно непривабливою для іноземних інвесторів, так у 2011 році розмір вкладень з боку іноземних інвесторів склав всього 56,9 млн.грн, хоча ще у 2010 році цей показник складав 2411,4 млн.грн.

Існують три підходи до інноваційної діяльності, що класифікується за ступенем державного регулювання:

1) Англо-американська — держава не втручається у економіку, а отже і у інноваційну діяльність. Підприємства мають повну автономію, а також рівні можливості для усіх підприємців. У цьому випадку ринкові процеси і є рушійною силою інноваційних процесів;

2) Франко-японський — держава регулює інноваційні процеси, інколи і неринковими методами. Визначаються напрями розвитку яким надаються субсидії або дотації.

3) Проміжний стан — самостійний розвиток бізнесу, а також використання державної підтримки;

Не можна сказати що той чи інший підхід кращий,спрямованість державної політики залежить від багатьох факторів. Україна має великий потенціал, але не в змозі його реалізувати, адже багато вітчизняних розробок не доцільно реалізувати, а кошти на зарубіжні винаходи відсутні.

Впровадження інноваційних технологій потребує необхідності вкладення більших обсягів інвестиційних ресурсів. Це зумовлено тим, що досконалі

інформаційні технології базуються на використанні більш дорогого технічного та програмного забезпечення та можуть також вимагати й інших одноразових витрат, наприклад, витрат на налагодження необхідного устаткування, навчання персоналу користуватися ним тощо. Тому обґрунтування доцільності впровадження інноваційних інформаційних технологій повинно передбачати зіставлення економічного ефекту від такого впровадження з потрібними для цього обсягами інвестиційних ресурсів [2].

Держава повинна підтримувати процес створення інноваційної інфраструктури, якщо не фінансовими надходженнями, то податковими пільгами, наданням гарантій щодо інвестицій, зменшення корупції, що дозволить привабити іноземних інвесторів до українських винаходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний комітет статистики:[Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html

2. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : [навч. посібник] / Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. – Львів : НУ "Львівська політехніка", 2003. – 658 с.

БИТВА ЗА ТАЛАНТИ, ЯК ФОРМА ПРОЦЕСІВ ЕКОНОМІЧНОЇ МІГРАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РЕСУРСУ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Моісеєнко Т.Є., к.е.н., ст. викл.
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
t_moiseenko@i.ua

Останнім часом в економічній теорії Заходу набирають популярності такі форми активізації та прояву процесів міграції інтелектуальних ресурсів, як: відтік мізків (Brain Drain); битва за таланти або битва за мізки (battle for talents or battle for brains); зворотній відтік мізків або повернення мозків в країну походження (Reverse Brain Drain or Brain Return); віртуальна мобільність мізків (virtual brain mobility) шляхом виконання бізнес-послуг, зокрема в сфері IT через Інтернет (IT-офшорінг на основі аутсорсингу). Зупинимось детальніше на битві за таланти. Причини високого попиту на висококваліфіковану робочу силу – різноманітні. Однією з основних є розвиток суспільства, заснованого на знаннях, які вимагають інтелектуальної складової, що здатна бути інтегрованою у економічну систему для забезпечення технологічного та економічного розвитку [1].

Висококваліфіковані мігранти цінуються за багатогранність точок зору і культурне збагачення нового продукту, який розробляється і виробляється для глобального ринку. При високому попиті на послуги інтелектуальної робочої сили, промислово розвинені країни конкурують щодо завоювання її. Хоча висококваліфіковані працівники є більш мобільними на міжнародному рівні, ніж менш кваліфікована робоча сила, міграція висококваліфікованої робочої сили, як і раніше є не масштабним явищем в порівнянні з іншими аспектами глобалізації. Як зауважують науковці, сучасна світова економіка переживає хвилю глобалізації, яка включає в себе «все, крім праці» [2, 3]. Помітна неоднорідність у розподілі іноземних талантів по всіх країнах з високим рівнем доходу. На 2012 рік близько 20 мілн. висококваліфікованих іммігрантів проживають в країнах Організації економічного співробітництва та розвитку, що відповідає 11 % висококваліфікованого населення. Сполучені Штати, Канада, Австралія, Нова Зеландія є країнами, які поглинають переважну частину інтелектуального капіталу, в той час як більшість інших країн

ОЕСР є експортерами з високоосвічених людей. Країни Західної Європи формують законодавчі й інституційні умови імміграційної політики, акумулюють корпоративні та індивідуальні зусилля. У ЄС все більше починають усвідомлювати доцільність ефективної селективної імміграційної політики з погляду забезпечення вищих рівнів сукупного внутрішньо-регіонального добробуту, так відповідні зміни імміграційної політики стосовно безперешкодної міжнародної мобільності талановитих працівників з третіх країн можуть відбутись.

Помилкою вважати, що "битва за таланти" має значення лише для розвинених країн. В останні роки низка країн із середнім рівнем доходів (Індія, Китай і Малайзія) стала активно демонструвати свої потреби у висококваліфікованих робітниках-мігрантах, у тому числі пропонувати імміграцію іноземним фахівцям з Західної Європи та США, а також своїм власним громадянам, які залишили свого часу країну для навчання або отримання професійного досвіду за кордоном. Ідея залучення назад своїх висококваліфікованих громадян, які уклали контракти з ТНК і працюють за кордоном, включена в якості однієї з основних цілей економічної політики в актуальний п’ятирічний план розвитку Китаю.

Є підстави вважати, що конкуренція за таланти посилиться протягом наступних десятиліть. Технологічні зміни, що базуються на навичках висококваліфікованої робочої сили і можливо, меншою мірою, зростаюча спеціалізація розвинених країн в наукомістких секторах з високою інтенсивністю залучення людського капіталу в результаті глобалізації підвищать попит на висококваліфіковану робочу силу. Великі відмінності у доходах та зниження транспортних і комунікаційних витрат, швидше за все, призводитимуть до зростання міграційних потоків між багатими і бідними країнами, не дивлячись на те, що остання світова фінансово-економічна криза викликала в короткотерміновому періоді скорочення міжнародних міграційних потоків [10].

Сьогодні близько 50 % іммігрантів в країнах ОЕСР становлять особи з третіх країн. Слід очікувати, що більшість майбутніх висококваліфікованих іммігрантів в країни ОЕСР, в тому числі і в Західну Європу буде припадати на тих, хто лишатиме країни з середнім та низьким рівнем доходу, що вже сьогодні характеризуються дефіцитом людського капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bertoli S., Brücker H. The Battle for Brains: How to Attract Talent. – Oxford University Press. 2011. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.frdb.org/upload/file/Bruckeretal.pdf]

2. Pritchett L. Boom Towns and Ghost Countries: Geography, Agglomeration, and Population Mobility. - Kennedy School of Government, Harvard University. – 2004.

3. Munz, Rainer, Heinz. Migrants in Europe and their Economic Position: Evidence from the European Labour Force Survey and from Other Sources. Paper prepared for the European Commission, DG Employment and Social Affairs. Brussels: European Commission; Hamburg: HWWA. 2010.

ОСНОВЫ СТРАТЕГИИ ВНЕДРЕНИЯ СБАЛАНСИРОВАННЫХ САМООРГАНИЗУЮЩИХСЯ ИННОВАЦИОННЫХ СИСТЕМ

Морозов О.Ф., д.т.н., професор, Заслужений діяч і науки України, професор кафедри менеджменту, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», morozov1110@hotmail.com

Исследованы основные концепции, принципы и цели стратегии инновационных систем на предприятиях Украины. Создание единой сбалансированной самоорганизующейся инновационной системы позволит оперативно и комплексно решать проблемы предприятий, регионов и страны в целом, связанные с использованием интеллектуального капитала как средства повышения результатов хозяйственной деятельности.

Инновационная составляющая экономического роста представляется в виде единства экономических объектов, субъектов и систем и требует особого типа экономического поведения и новых приоритетов научно-технической политики. Опыт работы консалтинговой компании «Украинский интеллектуальный капитал» в сфере инновационной деятельности показывает, что в стране к концу 2006 года все же сложились необходимые и достаточные законодательные и политические стартовые условия для широкомасштабного введения в хозяйственный оборот интеллектуального капитала. Однако на этом пути стоит ряд крупных и серьезных проблем [3].

Среди проблем внутренней среды, главным препятствием к достижению роста доходов от инновационной деятельности является практически повсеместное отсутствие у современных украинских компаний не только систем управления интеллектуальным капиталом, но даже их основных элементов, таких как, например, служб охраны и защиты прав интеллектуальной собственности. В советское время это были отделы (бюро) по изобретательству и рационализации предприятий. Во внешней среде, как на уровне регионов, так и на уровне страны в целом все еще не объявлена и не принята государственная стратегия в инновационной сфере, не выстроен серьезный менеджмент для ее реализации, не сформирована инновационная восприимчивость этой среды, не создана развитая инновационная инфраструктура с соответствующим законодательным и кадровым обеспечением.

С другой стороны современный этап развития национальной экономики, малого и среднего предпринимательства, крупного бизнеса характеризуется актуализацией процессов повышения эффективности производственной структуры, развития внутреннего рынка и экспортно-ориентированной деятельности. Поэтому проблема достижения конкурентоспособности Украины в системе глобального мирового хозяйства требует усиления инновационной направленности хозяйственной политики [4].

Сужающиеся возможности традиционных ресурсов экономического роста выдвигают на передний план широкий спектр инновационных процессов, которые становятся важным звеном и неотъемлемой частью стратегии экономических преобразований.

Таким образом, целью инновационной стратегии субъекта (компании, региона, страны) является на первом этапе преодоление существенного расхождения между еще имеющимся достаточно высоким потенциалом инновационного развития субъекта, т.е. принадлежащим ему интеллектуальным капиталом, и низкой эффективностью использования этого капитала. На втором этапе – после должного освоения механизма использования интеллектуального капитала главной целью инновационной стратегии становится создание условий расширенного воспроизводства интеллектуального капитала субъекта [2].

Цель доклада является глубокое осмысление сущности, характерных черт и современных особенностей создания и развития инновационной системы субъекта (ИСС), без которой невозможно успешное достижение поставленной цели инновационного развития. ИСС – это система, включающая в качестве составляющих ее элементов инновационную инфраструктуру и субъекты инновационной деятельности, а также внутренние связи системы между этими элементами и связи с внешней средой представляющие собой отношения по поводу создания, владения, использования и распространения (трансфера) интеллектуального капитала. Инновационная стратегия, по сути, касается плана создания, использования и постоянного развития ИСС. Концептуальной функцией ИСС является расширенное воспроизводство интеллектуального капитала [1].

ЛИТЕРАТУРА

1. Морозов А.Ф. Стратегическая социально-ориентированная система сбалансированной инновационной деятельности пяти уровней / А.Ф. Морозов // Інтелектуальна власність. – 2006. - № 6.- С.15-19.

2. Морозов А.Ф. Основи стратегії інновацій / А.Ф. Морозов // Інтелекуальна власність. – 2006. - № 11.- С.30-38.

3. Морозов О.Ф. Чому природа і людина розумні?(Частина 1) / О.Ф. Морозов // Винахідник і раціоналізатор. – 2007. - № 10. – С.26-29.

4. Морозов О.Ф. Чому природа і людина розумні? (Частина 2) / О.Ф. Морозов // Винахідник і раціоналізатор. - 2007. - № 12. – С. 21-25.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОРЕГІОНІВ ЯК ОДНА ІЗ ОСНОВНИХ ФОРМ ТРАНСКОРДОНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Мусієнко О.О., гр. УС-81м, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
olga_mysya@ukr.net

При сучасних темпах глобалізації та транснаціоналізації національних економік особливу увагу приділяють функціонуванню специфічних форм інтеграційних об’єднань. Однією з таких форм в Україні виступають єврорегіони, що займаються транскордонною діяльністю.

Єврорегіон - організаційна форма співробітництва адміністративно-територіальних одиниць європейських держав, що здійснюється відповідно до дво- або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво [1, с.2].

Серед фундаментальних особливостей таких регіонів виокремлюють: спільне історичне минуле, багатонаціональний склад єврорегіонів, периферійність щодо адміністративних національних центрів, спільні соціально-економічні проблеми, чіткі спільні цілі [2, с.37].

В Україні існує 6 єврорегіонів, створених на базі об’єднання українських прикордонних областей та регіонів країн-сусідів (табл.1). Метою їх функціонування є поліпшення соціально-економічних зв’язків та підняття рівня життя в областях, захист національних інтересів. Серед основних завдань виділяють: створення сприятливої інфраструктури, поліпшення економічно-торгівельних умов, підтримання спільного малого та середнього бізнесу, сприяння екологічній безпеці, створення спільної нормативно-правової бази, підтримання реалізації спільних проектів тощо.

Таблиця 1

Інвестиційні надходження в єврорегіони України, січень – вересень 2012 року

Назва	Склад, області	Інвестиції, млн. грн.
Буг	Волинська	1992,0
Карпатський	Львівська, Закарпатська	9057,4
Нижній Дунай	Одеська	8144,5
Верхній Прут	Івано-Франківська, Чернівецька	4186,3
Дніпро	Чернігівська	1492,4
Слобожанщина	Харківська	9667,8

Додаткове інвестування (табл.1) [3], покращення інфраструктури, спрощення митного контролю, зниження візових обмежень, поліпшення екологічної ситуації та реалізація спільних проектів – це лише частина можливостей, що створюються при транскордонній діяльності. Але як і в будь-якому об'єднанні, поряд з отриманням вигод, боротьба за інтереси призводить до необхідності знаходження компромісів, нерівності в середині угрупування, виникнення нових проблем. До основних перешкод для ефективної діяльності української сторони в рамках єврорегіону, що потребують вирішення на рівні державного регулювання виділяють: відсутність системного підходу, методів та інструментів для співпраці, недостатнє фінансування, низький рівень підготовки кадрів в регіональних органах управління, нечітко поставленні стратегічні цілі співпраці в окремих регіонах тощо [4, с.159-160]. Дані проблеми вже давно вийшли за межі регіональних об'єднань і потребують втручання державного апарату регулювання транскордонних відносин.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про транскордонне співробітництво»: за станом на 21 січня 2010р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2010. – 116 с. – (Бібліотека офіційних видань)

2. Мікловода В. П., Студеняк П. Ю. Зовнішньоекономічні зв'язки на регіональному прикордонному рівні: навч. посіб. / В. П. Мікловода, П. Ю. Студеняк. – Ужгород: БРЕЗА, 2009. – 128 с.

3. Капітальні інвестиції за січень-вересень 2012 року [електронний ресурс] / Державний комітет статистики. Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2012/ibd/invo/invo_u/invo0312.htm

4. Мікула Н. А. Єврорегіони: досвід та перспективи / Н. А. Мікула. – Львів: ІРД НАН України, 2003. – 222 с.

НАПРЯМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

Нетреба І.О., к.е.н., асистент
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, iranetr@ukr.net

Передумовою переходу суспільства до епохи наукомістких технологій є стрімкий розвиток інформаційних технологій і активізація їх застосування у різних сферах людського життя. Одним із пріоритетних напрямів розвитку вітчизняної економіки є інформатизація не лише на макро, а й на мікроекономічному рівні. Для

.більшості суб'єктів економічних відносин, що працюють на внутрішньому та зовнішньому ринках нагальною проблемою є підвищення конкурентоспроможності продукції, оцінювання якої неможливе без застосування у практичній діяльності сучасних програмних продуктів і систем.

Зазначимо, що інформаційні технології в управління підприємством - це сукупність методів, процесів і програмно-технічних засобів, використання яких забезпечує збір, обробку, узагальнення, аналіз, збереження і розповсюдження даних з метою зниження трудомісткості управлінської праці та підвищення оперативності, своєчасності, повноти і достовірності інформації щодо функціонування бізнес-процесів підприємства та зміни факторів зовнішнього оточення [1, 2]. До завдань, які вирішують керівники підприємства із застосуванням інформаційних технологій і систем можна віднести: формування та ведення бази клієнтів підприємства, обробка великих обсягів внутрішньої та зовнішньої інформації, швидке реагування на ринкові зміни, відбір необхідних даних на певний момент часу для прийняття управлінських рішень.

Нині число вітчизняних підприємств, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю та впроваджують інформаційні технології і системи стрімко зростає. Це обумовлене низкою факторів: насамперед, значну роль відіграють світові тенденції інформатизації провідних підприємств у галузі; по-друге, на рівень міжнародної конкурентоспроможності підприємства впливає якість управління, відповідно зростають професійні вимоги до керівників, зокрема, вміння оперативно приймати ефективні рішення за умови значного інформаційного навантаження і обмежень у часі.

Як доводить досвід, існує пряма залежність між підвищенням продуктивності більшої частини основних і забезпечуючих бізнес-процесів підприємства та рівнем використання прогресивних інформаційних технологій на різних рівнях управління [2]. Так, обов'язковою умовою розробки та прийняття ефективних управлінських рішень щодо підвищення конкурентоспроможності продукції на міжнародному ринку є використання відповідного інформаційного забезпечення.

Використання сучасних інформаційних технологій для оцінювання конкурентоспроможності продукції підприємства на міжнародному ринку здійснюється у наступних напрямах [3, 4]:

1. Дослідження реального і потенційного ринку збуту продукції, виявлення можливостей для формування та розвитку нових каналів збуту. При цьому проводиться збір, узагальнення та аналіз даних щодо географічного положення ринку, місткості ринку;

2. Дослідження потреб споживачів у даному сегменті ринку. Зокрема, збирається та аналізується інформація щодо мотивації покупців у процесі вибору і придбання товару, можливих напрямів використання товару, наявності незадоволених потреб та виявлення можливостей їх задоволення;

3. Дослідження конкуренції. Здійснюється аналіз інформації щодо діяльності головних конкурентів у даному сегменті ринку, співвідношення попиту і пропозиції на товари-конкуренти, особливості упаковки товарів-конурентів та додаткового сервісу, що пропонується продавцями, діяльності збутових мереж, заходів для стимулювання збуту продукції;

4. Відбір інформації, необхідної для розрахунку параметрів та показників конкурентоспроможності продукції, проведення процедури оцінювання з використанням традиційних методів та побудовою економіко-математичних моделей.

Використання інформаційних технологій за вищезазначеними напрямами уможливлює прийняття керівниками вітчизняних підприємств виважених і оперативних рішень щодо управління конкурентоспроможністю продукції на міжнародному ринку і значно спрощує процес відбору та аналізу нових

конкурентоспроможних ідей та можливостей їх реалізації на існуючих чи нових ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильева З.А. Иерархия понятий конкурентоспособности субъектов рынка / З.А. Васильева // Маркетинг в России и за рубежом. – 2009. – № 2. – С. 83–90.

2. Гарачук Ю. О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю / Ю. О. Гарачук // Актуальні проблеми економіки.– 2008.– № 2 (80).– С. 60 – 64.

3. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации / Р.А. Фатхутдинов. – М.: Эксмо, 2005. – 544 с.

4. Шинкаренко В.Г. Управление конкурентоспособностью предприятия. / В.Г. Шинкаренко, А.С. Бондаренко. – Харьков : Изд-во ХНАДУ, 2003. – 186 с.

СТАН НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ І КАНАДОЮ

Нікітіна І. М., студентка 1 курсу ФММ, гр..УС-22
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
shpilka-12@yandex.ua

1. Канада – індустріально-аграрна країна з високорозвиненою економікою. Основними галузями промисловості Канади є гірничодобувна та переробна, хімічна, деревообробна, харчова. Південне Онтаріо і Квебек є найбільш індустріалізованими регіонами. Найбільші фінансові центри країни розташовані саме в цих регіонах. Торонто є великим промисловим і торговим центром. За показниками ВВП на душу населення Канада посідає 20 місце у світі. У 2009 році цей показник складав $39 700, у 2010 р. – $40 500, а у 2011 р. – $41 100[1]. Бюджетні надходження у 2011 р. становили $660 200 000 000, а витрати $747 800 000 000[1]. Також Канада входить до двадцятки найконкурентноспроможніх країн світу.

2. Україна та Канада мають тісні економічні, політичні та культурні зв’язки, так як Канада одна з перших країн світу визнала незалежність України у 1991 році. Населення цих двох країн мають дружні та динамічні взаємини, тому що у Канаді проживає велика громада канадців українського походження.

З липня 1991 року в Україні почала діяти Канадська програма технічної співпраці, метою якої є покращення вже існуючих культурних, економічних та політичних зв’язків між Україною та Канадою. Головні завдання програми: розвиток демократичного управління, розвиток приватного сектора, охорона здоров’я, довкілля, підтримувати перехід України до ринкової економіки. На сьогоднішній день двостороння програма технічної співпраці розпочала приблизно 100 проектів і виділила близько $122 млн[5].

3. За даними Держкомстату України, за перше півріччя 2012 року загальний обсяг взаємної торгівлі товарами та послугами між Україною та Канадою зменшився у порівнянні з аналогічним періодом 2011 року на 7% (на 17,4 млн. дол.) і склав 233,4 млн. дол. США. Експорт українських товарів та послуг до Канади збільшився на 16% (на 19,1 млн. дол.) та склав 138 млн. дол. Імпорт товарів та послуг до України зменшився на 38% (на 36,5 млн. дол.) і склав 95,4 млн. дол. [2]. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України з Канадою показана на рисунку 1 [3].

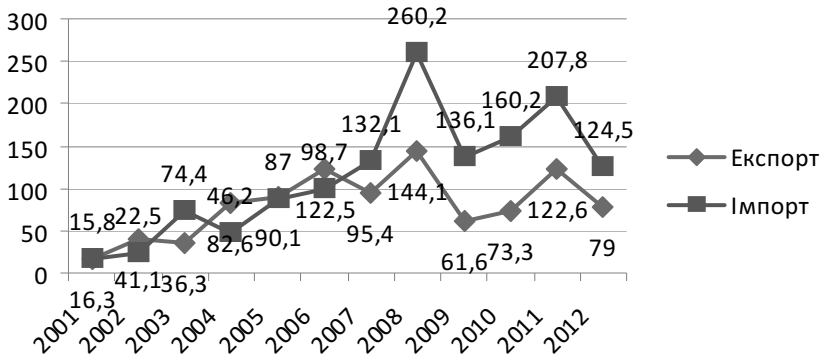

Рис. 1. Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України та Канади (млн. дол. США)

Головним органом Канади, відповідальним за здійснення науково-технічного співробітництва з іншими країнами є Канадське агентство міжнародного розвитку (CIDA). Метою програми CIDA в Україні є закріплення демократії і Канада буде продовжувати підтримувати українські зусилля в напрямку вільного, демократичного суспільства. Співпраця з CIDA започаткувала українсько-канадське науково-технічне співробітництво, взаємодію в юридичній сфері, встановлення контактів між багатьма державними установами, науковими та освітніми закладами України та Канади. На сьогоднішній день CIDA повністю або частково координує 35 діючих проектів міжнародної допомоги Україні. Серед них такі проекти як Проект судової освіти для економічного зростання (2012-2017): метою цього проекту є покращення ефективності судового процесу та справедливості в розв'язанні комерційних суперечок для українського бізнесу, що вкінці-кінців сприяє покращенню ділового середовища в Україні; Проект укріплення Національного банка України(2009-2013): мета цього проекту полягає в рості потенціалу Національного банка України прийняти більш гнучкий обмінний курс; Проект розвитку садівництва (2008-2013): цей проект направлений на підвищення потенціалу більше ніж 5000 дрібних фермерів в Криму та Запоріжжі займатися вигідним і конкурентоспроможним виробництвом товарів садівництва[4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Central intelligence agency [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.cia.gov
2. Державна підтримка українського експорту [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrexport.gov.ua
3. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Canadian International Development Agency [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.cida.gc.ca
5. Уряд Канади [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.canadainternational.gc.ca

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В КОСМІЧНІЙ СФЕРІ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК НАЦІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ І ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Омельяненко В.А., аспірант
Сумський державний університет, sumyvit@ya.ru

У сучасному світі космічні технології визначають успіх держав при вирішенні національних та глобальних стратегічних завдяки трансферу, зокрема міжнародному, технологій в цивільну галузь.

При цьому постає питання аналізу, обмежують ці процеси. Значна частина космічних розробок є засекреченою та відноситься до виняткового ведення державної політики в сфері національної безпеки. Поряд з цим визначальними тенденціями розвитку сучасної космічної діяльності є посилення конверсії космічних технологій і розробок, їх демілітаризація та використання в комерційних цілях. У зв'язку з цим космічну діяльність прийнято диференціювати на закриту військову космічну сферу (military space) і відкриті цивільну та комерційну космічні сфери (civilian and commercial space) [3].

В Декларації ООН про міжнародне співробітництво в дослідженні та використанні космічного простору на благо і в інтересах всіх держав, з особливим врахуванням потреб країн, що розвиваються (1996) вказано, що міжнародне співробітництво варто здійснювати в таких формах, які відповідні країни вважають найбільш ефективними та належними. Міжнародне співробітництво повинне бути спрямоване на досягнення наступних цілей, враховуючи потребу країн в об’єднанні інтелектуальних ресурсів, технічній допомозі та ефективному розподілі фінансових і технологічних ресурсів:

a) заохочення розвитку космічної науки і техніки та їх використання;

b) сприяння розвитку відповідного космічного потенціалу в зацікавлених країнах;

c) полегшення обміну знаннями і технологіями між державами на взаємоприйнятій основі.

Участь у космічних дослідженнях приносить користь кожній країні, що вже має досвід або тільки починає діяльність в цій сфері через значний потенціал трансферу знань і технологій, призводячи до підвищення рівня розвитку науки і техніки, кваліфікації кадрів, розвитку суміжних галузей. Великого значення набуває співробітництво при вирішенні проблем, що мають пряму соціально-економічну спрямованість (космічний зв'язок, метеорологія, вивчення земних ресурсів тощо), та сфері безпеки [1].

Однак варто враховувати і обмежувальні фактори космічної політики глобального рівня, які визначають рівень співвідношення «співробітництво-суперництво» при освоєнні космічного простору.

По-перше, це політичний фактор. Варто згадати політику США з підтримки лідерства та обмеження на співробітництво з Росією у програмах МКС (яка є некомерційним багатонаціональним проектом) в космічній сфері як відповідь на співробітництво з Іраном в ракетобудуванні і ядерній енергетиці.

По-друге, це фактор національного пріоритету, який проявляється у поділі цивільної та комерційної космічних сфер з протекціонізмом останньої, яка володіє значним експортним потенціалом. За даними аналітичного звіту Euroconsult за 2007 рік у космічній діяльності брали участь 79 країн. При цьому серед них особливо виділяються 30 держав (або 15 згідно з Space Competitiveness Index), які активно розвивають свої національні космічні (цивільні та військові) програми, мають власні космічні апарати, надають послуги на комерційній основі, беруть активну участь у міжнародних проектах та мають монополію на найбільш проривні технології. В результаті міжнародне співробітництво все частіше стає погодженою стратегією з метою підтримки конкурентоздатності, особливо серед малих гравців.

В цьому контексті окрім власне трансферу технологій та розвитку національних інноваційних систем, важливо і те, що більшість країн, що розвиваються, претендують на одержання технологій і виробництв, що раніше відносилися до числа стратегічних наприклад, цивільних ядерних, авіаційних і космічних. Це відноситься не лише до «країн-переслідувачів», як Китай або Індія, але і до ряду інших держав, які вже є частиною конкурентного поля, оскільки одержання космічних технологій здатне відчутно змінити стратегічні економічні можливості та

міжнародне значення відповідних держав [2].

Щодо ролі України, то експерти «Futron» (США) відзначають наявність розвиненої бази космічної промисловості, але разом з тим констатують обмежений внутрішній попит на її продукцію, країна активно шукає закордонних партнерів, однак поки не вийшла на ключові ринки. У проекті Закону України «Про затвердження Загальнодержавної цільової науково-технічної космічної програми на 2013–2017 роки» нарівні з недостатнім фінансуванням не передбачається участь українських космонавтів у міжнародних орбітальних проектах. Але з метою збереження наявного потенціалу повного циклу відпрацьовування космічної діяльності Україна має обрати пріоритет інвестування в космічні інновації як конкурентну перевагу країни та набуття статусу активного міжнародного гравця.

ЛІТЕРАТУРА

1.Гриценко, А.И. Динамика развития международных отношений в космическом сотрудничестве: автореф. дис. канд. полит. наук: 23.00.04 «Полит. проблемы междунар. отношений и глобал. развития» / А.И. Гриценко // Рос. акад. гос. службы при Президенте РФ. – М.: 2007. – 23 с.

2.Данилин И. Глобальна диффузия технологий / И. Данилин // Международные процессы. – 2008. – № 18. – С. 53-58

3.Общие тенденции развития космической деятельности [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bayterek.kz/info/space_activities.php

ИССЛЕДОВАНИЕ ЗАВИСИМОСТИ В КООРДИНАТАХ КАЧЕСТВА ЖИЗНИ И ВОСПРИЯТИЯ КОРРУПЦИИ

Покрас О. С., студентка,
Войтко С. В., к.э.н., доцент кафедры международной экономики,
Национальный технический университет Украины
«Киевский политехнический институт»,
e.pokras@gmail.com

Коррупция является одной из проблем, стоящих на пути развивающихся государств. Довольно часто ее наличие свидетельствует о нездоровой социоэкономической ситуации в стране. Коррупция, как понятие, означает злоупотребление должностным лицом своими правами и полномочиями, использование их для получения личной выгоды, а так же подкуп вышеуказанных лиц. Коррупция делится на бытовую, деловую и коррупцию верховной власти.

Для количественной оценки коррупции Международная неправительственная организация «Transparency International» ввела индекс восприятия коррупции, значения которого колеблются от нуля (полностью закоррупционированное общество) до единицы (полное отсутствие коррупции). Уровнем коррупции условно назовем разницу между единицей и индексом восприятия коррупции.

Одним из факторов наличия коррупции является показатель качества жизни. Он измеряет удовлетворенность отдельных граждан своей жизнью, включает как материальную обеспеченность, так и удовлетворение духовных потребностей, здоровье, продолжительность жизни, условия окружающей человека среды [1].

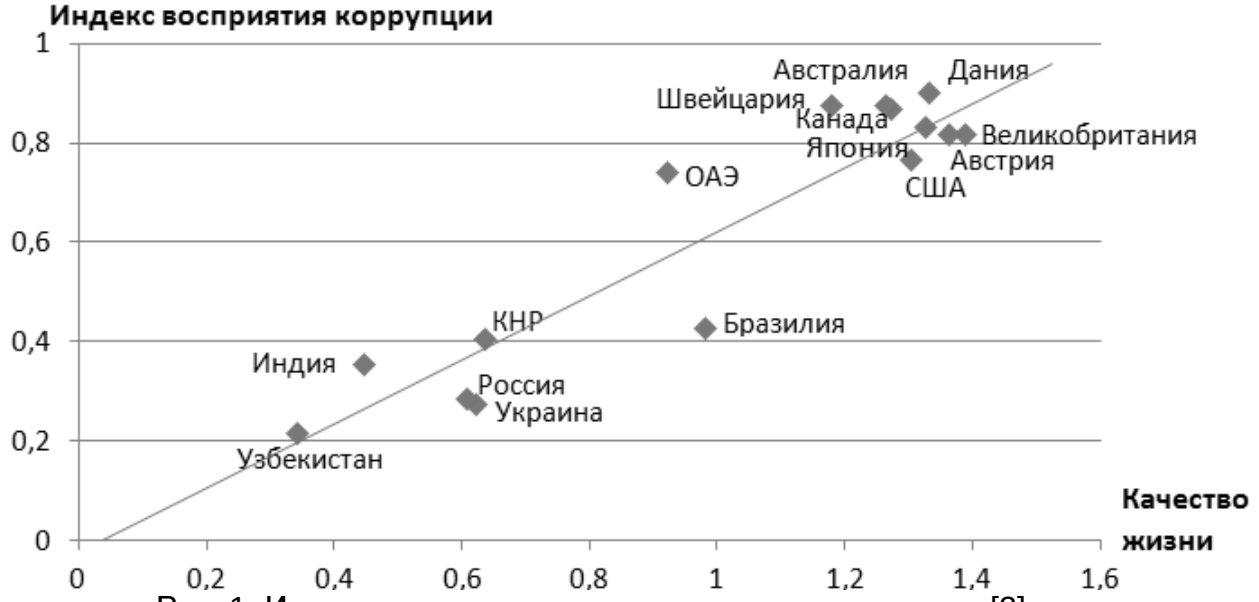

Рис. 1. Индекс восприятия коррупции – качество жизни [2]

Анализируя зависимость между индексом восприятия коррупции и качеством жизни, можно отметить нижеследующее:

1. Прямая зависимость между показателями свидетельствует о том, что в высокоразвитых странах с относительно стабильной экономикой (Соединенные Штаты Америки (США), Швейцария, Канада, Австралия, Великобритания, Австрия, Дания, Объединенные Арабские Эмираты (ОАЭ), Япония) коррупция находится на низком уровне (индекс восприятия коррупции приближается к единице). При этом в развивающихся странах (Украина, Российская Федерация (Россия), Индия, Китайская Народная Республика (КНР), Узбекистан) проблема борьбы коррупцией более чем актуальна. Бразилия составляет скорее исключение, чем правило, так как при высоком качестве жизни имеет сравнительно высокий уровень коррупции.

2. Зависимость между индексом восприятия коррупции (Y) и качеством жизни (X) можно описать следующим уравнением (1). Следовательно, можно приблизительно узнать, каков уровень коррупции в данной стране, имея показатель качества жизни. Наиболее точно данной зависимости соответствуют Индия, Узбекистан, ОАЭ.

$$\mathbf{Y = 0{,}6607X - 0{,}0242} \qquad (1)$$

Следовательно, важнейшим методом борьбы с коррупцией можно назвать повышения качества жизни населения, потому как мотивировать уполномоченных лиц отказываться от подкупа и злоупотребления своими полномочиями можно путем обеспечения их достаточной заработной платой, удовлетворенностью жизнью в своей стране и формированием социального антикоррупционного мнения, а также введением жестких административных мер.

ЛИТЕРАТУРА

1. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 5-е изд., перераб. и доп. — М.: ИНФРА-М, 2006. — 495 с.

2. Официальный сайт World Data Center for Geoinformatics and Sustainable Development. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://wdc.org.ua.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ ЄС І ЄЕП: ТОРГОВЕЛЬНИЙ АСПЕКТ

Радзієвська С.О., к. е. н., доцент,
Український державний університет фінансів та міжнародної торгівлі,
radzievskaya@yahoo.com

В доповіді розглядається сучасний стан торговельно-економічних зв’язків України з країнами ЄС та ЄЕП з метою виявлення можливостей розвитку між ними науково-технічного співробітництва. Обґрунтовується необхідність посилення уваги до створення багатонаціональних комплексів для використання науково-технічного потенціалу України.

Науково-технічне співробітництво України з країнами ЄС та ЄЕП сприятиме переходу економіки України на інноваційно-інвестиційну модель розвитку, що залежить від розвитку економічних зв'язків з зарубіжними країнами, передусім країнами ЄС та ЄП, частка яких у зовнішній торгівлі України складає приблизно 70%.

Сучасний стан участі України у міжнародному поділі праці спричиняє збільшення зовнішнього боргу країни. Починаючи з 2006 р. зовнішньоторговельне сальдо України стало негативним і, за винятком 2009 р., постійно зростаючим і досягло у 2008 р. 13,29 млрд. дол. США, у 2011 р. – 6,657 млрд. дол. США , а за 9 місяців 2012 р. – 6,47 млрд. дол. США (за 9 місяців 2011 року – 3,98 млрд. дол. США). Валовий обсяг зовнішнього боргу України на кінець ІІ кв. 2012 р. становив 129 млрд. дол. США. Спираючись на ці дані можна констатувати, що реструктуризація економіки України, її перехід на інноваційно-інвестиційну модель розвитку відбувається дуже повільними темпами.

Прийнято вважати, що саме імпорт товарі і послуг та прямі іноземні інвестиції (ПІІ) з країн ЄС мають забезпечувати підвищення технічного і технологічного рівня виробництва України. Статистичні дані свідчать, що найбільшу питому вагу в імпорті товарів країн ЄС до України складає продукція машинобудування, але певна її частина – легкові автомобілі, питома вага яких у всьому імпорті України товарів товарної групи 87 «наземні транспортні засоби, крім залізничних» складала у 2007 р. – 45,4%; 2008 – 50,5; 2009 – 47,6; 2010 – 52,5; 2011 р. – 54,7% , тобто має тенденцію до зростання.

Станом на 31.12.2011 в економіку України з країн ЄС вкладено 39411,2 млн. дол. США, з них у машинобудування 744,257 млн. дол. США, – 1,89%, сума не настільки значна, щоб реально покращити структуру промисловості України [1, с. 197]. Структура інвестування неефективна, нарощування обсягів ПІІ повинно обов'язково супроводжуватися ефективними якісними пропорціями, що означає їх заохочення у пріоритетні, передусім високотехнологічні галузі і завдяки цьому вихід на прибуткові зарубіжні ринки [2, с. 228]. Про необхідність збільшення питомої ваги вкладень ПІІ у машинобудування, а особливо в інноваційну діяльність українських підприємств, свідчить динаміка кількості підприємств, що займались інноваційною діяльністю за рахунок коштів іноземних інвесторів: у 2000 р. 22 підприємства; 2004 – 18; 2005 – 19; 2007 – 23; 2008 – 12; 2009 – 23; 2010 – 11; 2011 р. – 11 підприємств і питомої ваги коштів іноземних інвесторів у загальному фінансуванні інноваційної діяльності характеризується такими даними: 2003 р. – 8,8%, 2003 – 4,2, 2004 – 2,5, 2005 – 2,7 ,2006 – 3,9, 2007 – 3, 2008 – 1, 2009 – 19, 2010 – 30, 2011 р. – 0,4% [3, с. 195]. Статистичні дані дають можливість зробити висновок, що підприємства країн ЄС не можуть розглядатися як активні споживачі української інноваційної продукції. Певний виняток може бути зроблено стосовно електричних машин і устаткування. Але їх питома вага у сумарному експорті України до країн ЄС дорівнює лише 8,6%.

Основними споживачами продукції машинобудування України є країни ЄЕП. Так, у 2011 р. країни ЄЕП імпортували: 62,3% експорту України інструментів, ножових виробів; 68,5 – інших виробів з недорогоцінних металів; 71,0 – котлів, машин, апаратів і механічних пристроїв; 39,2 – електричних машин і устаткування; 96,0 – залізничних або трамвайних локомотивів, шляхового обладнання; 84,7 – наземних транспортних засобів, крім залізничних; 44,5 – аеронавігаційних або космічних апаратів; 19,4 – плавучих засобів морських або річкових; 53,2% – приладів і апаратів. У 2011 р. Білорусь, Казахстан і Російська Федерація спожили 70% усього українського експорту високотехнологічної продукції (коди товарів згідно з УКТЗЕД – 82–91) [4]. 64,9% реалізованої у 2011 р. підприємствами України за кордоном інноваційної продукції було спрямовано в країни ЄЕП та інші країни СНД [3, с.174].

ЛІТЕРАТУРА

1. Співробітництво між Україною та країнами ЄС у 2011 році: Стат. зб. / Державна служба статистики України. – К., 2012. – 242 с.

2. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: У 2 т. – Т.1 / [Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Л. Л. Антонюк та ін]; за заг. ред. Д. Г. Лук'яненка, А. М. Поручника. – К.: КНЕУ, 2006. – 816 с.

3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. / Державна служба статистики України. – К.: Інф.-видав. центр Держстату України, 2012. – 305 с.

4. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі на 2 зн. УКТЗЕД за січень-грудень 2011 року.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКО-ШВЕЙЦАРСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Рубан В. О., НТУУ «КПІ», ФММ, УС-22

Початки українсько-швейцарських контактів сягають в царські часи. На той час сучасна територія України була улюбленим місцем для швейцарських емігрантів. У результаті цього руху на Кримському півострові колонія з'явилася ще близько 200 років тому. 23 грудня 1991 року Швейцарія визнала незалежність України, 6 лютого 1992 року було встановлено дипломатичні відносини між країнами. У липні 1992 року відкрито Посольство Швейцарії в Україні; у лютому 1993 року - Посольство України у Швейцарії.

За два десятиріччя співпраці налагоджено стосунки в торговельно-економічній, політичній, науково-технічній, культурній, освітній, гуманітарній і військово-технічній сферах, здійснено низку взаємних візитів політичного керівництва та чисельних делегацій України і Швейцарії, отримано фінансову та технічну підтримку від швейцарської сторони в рамках низки проектів. Важливим є також той факт, що дане співробітництво закріплене законодавчо, оскільки існує ряд двосторонніх угод між державами саме в галузях економіки й торгівлі: Угода про економічне і торговельне співробітництво; Угода про інвестиційне сприяння та взаємний захист; Договір про фінансове і технічне співробітництво; Конвенція про усунення подвійного оподаткування; Угода про пасажирські та вантажні міжнародні автомобільні перевезення.

Швейцарська Конфедерація посідає вагоме місце у системі зовнішньоекономічних зв'язків України і входить до числа її найбільших торговельних партнерів, посідаючи почесне 8-е місце.

Таблиця 1. Стан двосторонньої торгівлі товарами та послугами між Україною та Швейцарією за 2006-2011рр., млн. дол.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Товарообіг	920	1208	2841	1420	1592	1902
Експорт	474	606	1449	754	905	890
Імпорт	446	602	1392	666	687	1012
Сальдо	28	4	57	88	218	-122

Одним з основних напрямків українсько-швейцарського співробітництва в науково-технічній сфері є участь українських навчальних та науково-дослідних закладів у багатосторонніх проектах в рамках програми «SCOPES» Швейцарського Національного Фонду, що має на меті підтримувати співпрацю дослідницьких груп та інститутів Швейцарії з країнами Східної Європи. Зокрема, влітку 2011 року розпочався проект «Швейцарсько-українське партнерство: створення Центру клінічної анатомії та вдосконалення стандартів викладання і дослідження» за участю Львівського Національного медичного університету, Інституту анатомії Бернського університету.

Швейцарська програма співробітництва успішно сприяла запровадженню в Україні методу соціальної мобілізації та допомагала органам місцевої влади підвищувати рівень надання послуг населенню на місцях, в тому числі у постачанні чистої питної води. За період 2007-2010 рр. Близько 350 000 громадян у вибраних областях України отримали доступ до покращених комунальних послуг. Завдяки швейцарській допомозі у галузі репродуктивного здоров'я були розроблені моделі сприяння здоров'ю матері й дитини, де враховано особливу роль технологічного менеджменту в системі охорони здоров'я та застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Ці моделі були запроваджені у 23 районах 4 областей, охопивши до кінця 2010 р. 1,8 млн. осіб (в т.ч. близько 415 000 жінок репродуктивного віку). Також, завдячуючи внеску Швейцарської Конфедерації, такі європейські норми, як принципи незалежності суддів та відновного правосуддя, включені до концепції українського судоустрою. Важливим напрямом відносин України та Швейцарії залишається культурно-гуманітарне співробітництво, що характеризується регулярним здійсненням проектів в обох країнах.

Швейцарська агенція розвитку та співробітництва (ШАРС) і Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань (ДСШЕП), спільно з партнерами в Україні, розробили Стратегію швейцарського співробітництва на 2011-2014 роки. У новій стратегії підтверджується прагнення Швейцарії підтримувати перехідні процеси в Україні для підвищення рівня життя українських громадян, забезпечення ефективних послуг та економічного зростання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Посольство України в Швейцарській Конфедерації та Князівстві Ліхтенштейн (за сумісництвом) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.switzerland.mfa.gov.ua

2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

3. Швейцарська агенція розвитку та співробітництва ШАРС/SDC «Стратегія швейцарського співробітництва. Україна 2011-2014». – Берн, 2011.

АСПЕКТ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СТРУКТУРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Руссу Л.М., аспірант кафедри менеджменту,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
LiliyaRussu@i.ua

За останні півстоліття економічна теорія пройшла шлях від тлумачення підприємництва фірми та держави як окремих елементів інноваційного процесу за Й.Шумпетером до їх сучасного розуміння як взаємопов'язаних ланок складної системи, робота якої забезпечується певними інституціональними чинниками.

Розвиток цих напрямів досліджень, зумовлений здобуттям і використанням нових знань, зумовив формування *концепції національних інноваційних систем (НІС).*

Концепція національної інноваційної системи розглядає національні особливості організації інноваційного процесу в різних країнах, функції окремо взятих суспільних та приватних інститутів, форми взаємодії цих інститутів на різних стадіях здійснення технологічних інновацій [1].

Згідно Концепції розвитку національної інноваційної системи України до складу інноваційної підсистеми входять такі підсистеми: державного регулювання, освіти, генерації нових знань, інноваційної інфраструктури, виробництва продуктів та послуг [4].

Актуального значення при дослідженні прихованого інноваційного потенціалу підприємств набуває врахування економічної сутності функціонування національної інноваційної системи, визначення ролі основних її елементів, а також розуміння зв’язків та взаємодії між ними як основного джерела підвищення "інноваційної продуктивності" в аспекті розподілу інноваційного потенціалу [2].

Для вирішення задач визначення нових, ефективних конфігурацій умов та ресурсів підприємствами при формуванні власного інноваційного потенціалу автор пропонує шлях виокремлення основних елементів національної інноваційної системи: залежно від ступеня участі в інноваційному процесі та залежно від функцій в інноваційному процесі. При цьому розуміється, с*истема державних інститутів національної інноваційної системи повинна забезпечити наступні умови випереджального становлення інноваційного потенціалу підприємств* [2]*:* субсидування видатків на захист інтелектуальної власності на вітчизняні винаходи й розробки за кордоном; дозвіл страховим компаніям і пенсійним фондам брати участь у венчурних проектах; збереження інформаційної інфраструктури науково-дослідних робіт, підтримка мережі науково-технічних бібліотек, субсидування їхньої діяльності в напрямі надання послуг щодо користування інформаційними мережами й базами даних і закупівлі наукової літератури; підтримка функціонування експериментальних установок і дослідних виробництв, створення мережі технологічних центрів і парків колективного користування; активне залучення в здійснення пріоритетних напрямків науково-технологічного потенціалу СНД та ЄС.

Перша частина виокремлення виділяє інститути, що на умовах аутсорцінгу беруть безпосередню участь у *процесі формування інноваційного потенціалу виробництва* шляхом розповсюдження, використання нового знання та інститути, які формують зовнішнє середовище підприємства, на якому відбуваються інноваційні процеси [3].

Друга частина виокремлення виділяє інститути в залежності від структуризації основних елементів національної інноваційної системи та від того, які функції вони виконують в інноваційному процесі [3].

Пріоритетні завдання формування інноваційного потенціалу підприємств, які можуть бути вирішені за допомогою інститутів НІС в Україні: розвиток інфраструктури (виробничої, соціальної й т.і.); стимулювання інновацій; сприяння несировинному експорту; розвиток малого й середнього бізнесу; скорочення регіональних диспропорцій; розвиток аграрного сектора [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Хорт О.А. Підходи до визначення поняття Національна інноваційна система [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.confcontact.com/2009new/5-hort.php.

2. Морозов О..Ф., Морозов Т.О. Інноваційна система України 2000 – 2100 років. («Розширене відтворення інтелектуального капіталу як сутність інноваційної моделі економіки України») / О.Ф.Морозов, Т.О. Морозов // Каталог державної реєстрації прав інтелектуальної власності Державного департаменту інтелектуальної власності МОН України - 2004.- №3, бюл. 5. - Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. - 2004. - № 10213. - 12 с.

3. Морозов О.Ф. Ціна думки-інтелектуальний капітал: Монографія. – Донецьк: ТОВ «Юго – Восток, Лтд». – 2005. – 352 с.

4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 червня 2009 р. N 680-р «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.in.gov.ua/index.php?get=55&law_id=290.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВ

Свистун І.І., студентка
Науковий керівник: к.е.н., доцент Тульчинська С.О.
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ivannaivanivna@rambler.ru

Сьогодні Україна є на шляху інтеграції в Європейський простір. Важливою умовою інтеграції є розвиток партнерства з Європейськими країнами, використання переваг даної співпраці з метою покращення економічного життя в країні.

Співробітництво науково-дослідних установ є одним із головних пріоритетів України, адже саме розвиток науково-дослідної та технологічної сфери дозволяє нарощувати економічний потенціал, покращувати показники конкурентоспроможності, створювати нові робочі місця і, як результат, покращувати якість життя громадян. Поширення співпраці веде до успішної інноваційної діяльності та скорочення виробничих витрат. Тим паче, що саме наукоємні галузі стають все більш актуальнішими і конкурентну боротьбу на світовому ринку виграють саме ті країни, які опираються на наукові дослідження та їх впровадження.

Міжнародне наукове співробітництво включає такі стадії:

- координація науково-технічних досліджень [1], створення науково-дослідних програм;
- здійснення спільних науково-дослідних робіт;
- обмін технічною документацією, науковими напрацюваннями;
- використання промислових зразків [1], «ноу-хау»;
- взаємне консультування, спільне проведення конференцій, лекцій по вирішенню спірних питань;
- вирішення спільних завдань та проблем;
- проведення експертиз;

- ознайомлення соціуму з результатами досліджень;
- використання розробок у виробництві.

Потужний науково-технічний потенціал є однією з головних передумов для встановлення і ефективного розвитку міжнародних зв'язків [1]. На сьогодні в Україні створюються позитивні умови для здійснення активної державної науково-технічної політики.

Основоположницею для розвитку подальших науково-дослідних є співпраця у сфері вищої освіти. Велика кількість вузів України співпрацює з представниками вищої освіти Великобританії, Франції, Австрії, Польщі; створено чимало програм обміну, що дає можливість обмінюватися досвідом, напрацюваннями, вивчати нові сфери та методи дослідження, налагоджувати зв'язки.

На сьогодні, міжнародне науково-дослідне співробітництво в Україні представлено такими програми: 7 Рамкова програма ЄС, програма «Євроатом», міжнародна Європейська інноваційна науково-технічна програма «EUREKA», програми Національного Центру Наукових Досліджень Франції [2] тощо. Все більшого поширення набувають спільні екологічні програми, оскільки на даний момент це одна з найважливіших проблем, що хвилює людство.

Для рівноцінної співпраці в Україні є такі передумови як матеріальні, трудові, інтелектуальні та виробничі ресурси, але відсутня належна фінансова підтримка як з боку держави, так й іноземних інвесторів.

Процес міжнародної співпраці вийшов за рамки лише економічної і сьогодні включає і сферу науки, і техніки, екологічну сферу тощо. Під дією поширення співробітництва Україна налаштовується саме на стратегію інноваційного розвитку, все частіше опирається на міжнародний досвід, підвищує вимоги до процесів виробництва, працівників. Таке становище спричинене метою скорочення відставання України в інноваційному розвитку від країн Європи та включення України до науково-дослідного європейського простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ходикіна В.В. Стратегічні аспекти активізації й підвищення ефективності міжнародного науково-технічного співробітництва України // Вісник Донецького університету / Серія В. Економіка й право. – Донецький НУ, 2010. – №1. – С.133-140

2. Шахбазян К. Міжнародні наукові та науково-дослідні програми [Електронний Ресурс]: Бібліотека Тернопільського національного університету ім. Івана Пулюя – Режим доступу: http://tntu.edu.ua/?l=uk&p=info/inter/inter-sci-programs

ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ТРАНСФЕРА ТЕХНОЛОГИЙ В УКРАИНЕ

Скиба Я.И., студентка,
Донецкий национальный университет, skiba-yana007@mail.ru

В условиях усиленного влияния научно-технического прогресса на темпы, характер и направление развития процесса всемирного экономического сотрудничества экономически развитых стран характеризуется возникновением новых форм международного разделения труда, прямо или опосредованно связанных с наукой, научно-техническими знаниями и технологией, в частности с трансфером технологий.

Научно-практические аспекты трансфера технологий исследованы во многих научных работах отечественных и зарубежных ученых. Весомый вклад в решение

этой проблемы внесли А. Амоша, В. Ельников, В. Геец, Т. Медведкин, А. Фоломьев, Н. Фонштейн, А. Шпак, Ю. Яковец и другие.

Современные процессы международной передачи технологий создают дополнительные возможности для экономического развития страны и определяют его перспективы.

Экономически развитые страны успешно используют трансфер технологий для регулирования взаимоотношений между наукой и промышленностью, знаниями и опытом, технологическим процессом и выпускаемой продукцией. Для стран переходного периода развитие трансфера технологий может быть шагом на пути реструктуризации экономики и переориентации её на инновационное развитие. В отличие от практики других стран в Украине трансфер технологий пока еще не получил необходимого развития. Поэтому Украине, сохранившей значительный научно-технический потенциал, в кратчайшие сроки необходимо освоить механизмы коммерциализации результатов научных исследований и научно-технических разработок и включить интеллектуальный продукт в рыночный оборот для того, чтобы стать достойным участником международной экономики знаний[1]. Необходимым условием реализации такой возможности является проведение комплекса мероприятий, важное место и роль среди которых занимает организация работы Украинской сети трансфера технологий, т.е. создание условий для продвижения наукоемких, инновационных продуктов, как на внутренний, так и международный рынки, используя современные технологии.

Анализируя отечественный и зарубежный опыт по передаче инновационных технологий в промышленность, следует отметить, что только активное участие государства в создании региональных и отраслевых центров по трансферу технологий, как на законодательном уровне, так и с помощью долгосрочного финансирования, а также налоговая поддержка предприятий, проводящих инновационное перевооружение, может решить проблему инновационного развития тех отраслей, которые на данном этапе постепенно приходят в упадок [3].

Государственное финансирование должно направляться на приоритетные инновационные проекты с целью производства продукции шестого технологического уклада.

Таблица 1. Источники финансирования инновационной деятельности Украины [2]

Год	Общая сумма расходов	В т.ч. за счет средств			
		собственных	государственного бюджета	иностранных инвесторов	другие источники
	млн. грн.				
2006	6160,0	5211,4	114,4	176,2	658,0
2007	10850,9	7999,6	144,8	321,8	2384,7
2008	11994,2	7264,0	336,9	115,4	4277,9
2009	7949,9	5169,4	127,0	1512,9	1140,6
2010	8045,5	4775,2	87,0	2411,4	771,9
2011	14333,9	7585,6	149,2	56,9	6542,2

Приведенные выше статистические данные (табл. 1.) свидетельствуют, что в целях развития инновационной деятельности на протяжении с 2006-2011 гг. предприятия в основном использовали собственные средства, в то время как минимальное финансирование поступало из бюджета государства.

ЛИТЕРАТУРА

1.Лысенко В.С., Егоров С. А. Предпосылки и методологические основы создания и развития в Украине сети трансфера технологий В.Лысенко, С.Егоров //Математические машины и системы. - 2008 № 1. – С.15.

2. Государственный комитет статистики Украины [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://www.ukrstat.gov.ua/. – Название с экрана.

3. Яковец Ю.В. Теория и механизм инноваций в рыночной экономике / Ю.Яковец.– М.: Межд. Фонд Н.Д. Кондратьева, 2008. – 255 с.

ІНСТРУМЕНТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Скоробогатова Н.Є.., к.е.н., НТУУ „Київський політехнічний інститут”,
nskorobogatova@ukr.net,
Шик Л.М., к.е.н., доцент, ДВНЗ «Запорізький національний університет»,
shick.luda@yandex.ua

Метою діяльності будь-якого комерційного підприємства є максимізація прибутку у короткостроковій перспективі та підвищення його вартості – у довгостроковій. При цьому постає проблема оптимізації організації управлінських та облікових процедур. Як відомо, з метою зближення правил бухгалтерського та податкового обліку 2 грудня 2010 року Верховною Радою України було прийнято Податковий кодекс [1]. На перший погляд, дану проблему було вирішено – механізм визначення податкового та бухгалтерського фінансового результату господарської діяльності став ідентичним. Проте, у ході подальшого опрацювання та впровадження вимог податкового кодексу виникає чимало перешкод. Зокрема, з 1 січня 2013 року набуває чинності Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Податкові різниці» [3]. Цим нормативним документом передбачається поділ податкових різниць, які все ж таки виникають через відмінність вимог податкового та бухгалтерського законодавства [1 - 3], на наступні види (рис.1):

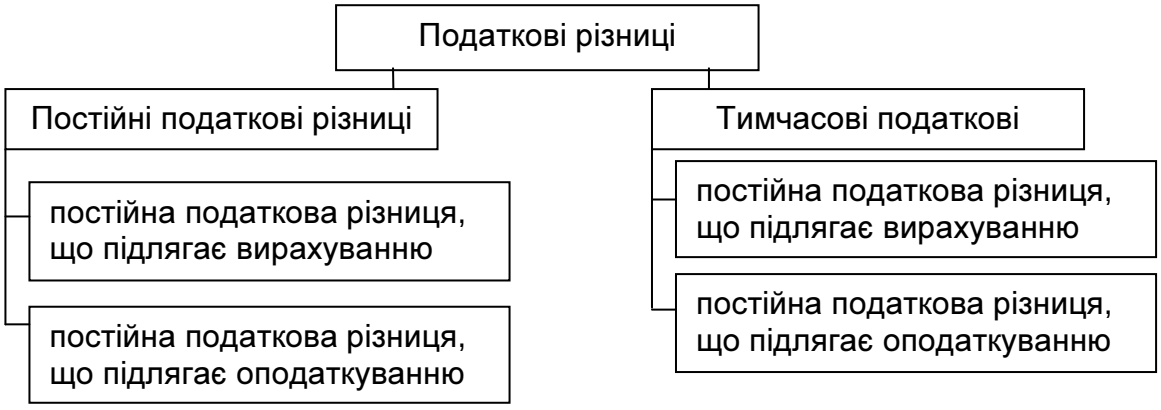

Рис. 1. Види податкових різниць

Сутність проблеми полягає в тому, що як постійні, так і тимчасові курсові різниці, при визначенні фінансового результату повинні накопичуватись у регістрах бухгалтерського обліку та узагальнюватись у зведеному регістрі. Проте відсутній визначений механізм щодо накопичення інформації про податкові різниці. Таким чином, на практиці підприємства залишились незахищеними перед вимогами

перевіряючи інстанцій, з одного боку, та через непередбаченість відтоку грошових коштів на сплату податків, з іншого боку. Зазначені фактори сприяють розвитку тіньової економіки.

Одним зі шляхів вирішення даної проблеми є застосування системи бюджетування на підприємстві. Розроблена в межах бюджетної програми збутова програма дозволяє визначити дохід від реалізації продукції, який є ідентичним для бухгалтерського та податкового обліку. Бюджет прямих та непрямих виробничих витрат визначає планову виробничу собівартість продукції. Слід відзначити, що у даному розділі можливі різниці у фактичних даних бухгалтерського та податкового обліку, оскільки підприємство має право на застосування різних методів нарахування амортизації необоротних активів, строки використання необоротних активів, різні методи оцінки списання запасів тощо. Окрім того, відповідно до вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку, господарюючим суб'єктам надається значно більше свободи у цих питаннях, порівняно з податковим законодавством. Суттєві відмінності можливі у складі витрат періоду передбачаються бухгалтерським та податковим законодавством, тобто витрат, не пов'язаних з виробництвом продукції (наданням послуг, виконанням робіт). Водночас вважаємо, що застосування такого інструменту управління, як бюджетування, дозволяє оптимізувати фінансові результати діяльності підприємств ще на етапі їх планування. Окрім того, підприємство має можливість своєчасно спланувати та забезпечити наявність необхідної суми грошових коштів на поточному рахунку для своєчасного погашення своєї заборгованості перед бюджетом. Таким чином, застосування запропонованих методичних підходів сприятиме вирішенню проблеми підвищення платоспроможності суб'єктів господарювання на макрорівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами і доповненнями станом на 03.02.2012р.): [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» : наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. № 353: [Електронний ресурс]. – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Податкові різниці» : наказ Міністерства фінансів України від 25.01.2011 р. № 27: [Електронний ресурс]. – http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0212-11

ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сопрун Н. В.,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
natasoprun@gmail.com

В сучасних умовах динамічного розвитку суспільства вкрай важливо відстежувати сталість функціонування тієї чи іншої економічної системи, оскільки вона показує стабільність економічного зростання на будь-якому етапі свого розвитку. Основою для розрахунку сталих зон розвитку доцільно обрати телекомунікаційну галузь, так як вона є однією з найперспективніших в сучасному інформаційному суспільстві.

Для проведення розрахунків оберемо показник доходу телекомунікаційного ринку в Україні та Російської Федерації для порівняння. Для цього використаємо дані рис. 1.

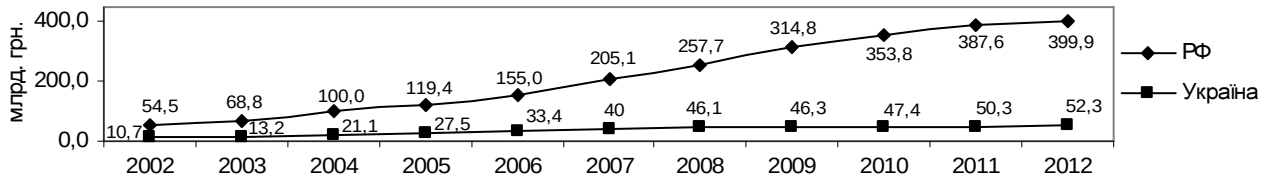

Рис. 1. Динаміка доходів телекомунікаційного ринку України та Російської Федерації (розроблено автором за [2, 3])

Для визначення сталих зон функціонування ринку скористаємося методологією динамічного моделювання сталого розвитку [1]. Для цього, використовуючи вихідні дані (рис. 1), знайдемо похідну для кожного року, скориставшись формулою 1:

$$v = (n_i - n_{i-1}) / n_i , \qquad (1)$$

де v – похідна зростання доходу ринку; n_i, n_{i-1} – дохід за поточний та попередній періоди відповідно.

Знайшовши максимальне та мінімальне значення похідної, визначаємо зону стійкості як значення від 50 % лінії мінімуму до лінії стійкості та до 50 % максимуму до лінії стійкості. На рис. 2 (для України) та рис. 3 (для Російської Федерації) ці зони обмежені штриховими лініями.

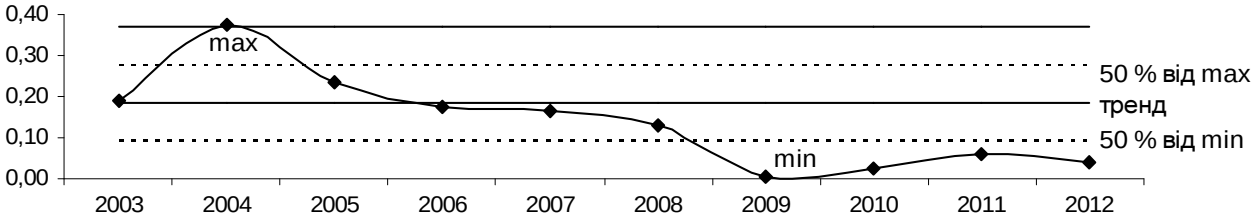

Рис. 2. Визначення зони стійкості розвитку телекомунікаційного ринку України

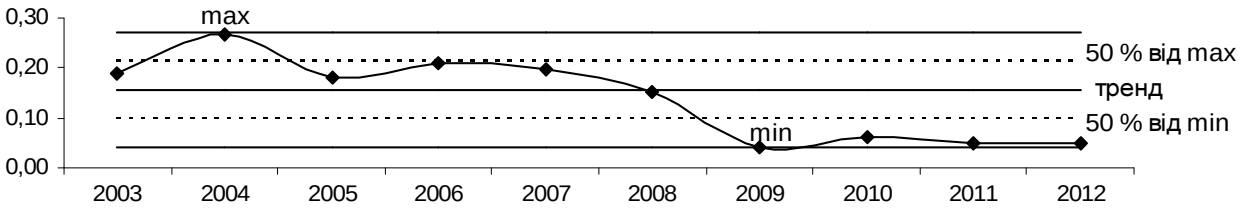

Рис. 3. Визначення зони стійкості розвитку телекомунікаційного ринку Російської Федерації

Таким чином, з проведеного аналізу можна відмітити, що для обох країн в зону стійкості не потрапили 2004 та 2009-2012 рр. У 2004 році операторами обох країн було введено нову систему тарифікації, яка передбачала відміну плати за вхідний дзвінок, що спричинило значне підвищення доходів в галузі. Починаючи з 2009 року обидві країни зазнали зменшення зростання доходів внаслідок світової економічної кризи, яка можливо сформувала нову зону стійкості, перевірити яку можна буде лише через кілька років. Тобто, телекомунікаційна галузь України та Російської Федерації розвивається майже однаково, маючи відносно стабільні темпи зростання та зниження доходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Войтко С. В. Подход к динамическому моделированию устойчивого развития / С. В. Войтко // Управление и устойчиво развитие – София: University of Forestry, 2013. – 2, Vol (35). – С. 158-161. – ISSN 1311-4506.

2. Державна служба статистики України / Доходи від надання послуг пошти та зв'язку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

3. Минкомсвязь России / Статистика отрасли [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minsvyaz.ru/ru/directions/stat/stat

ПИТАННЯ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ ПЕРЕРОБКИ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

Фаніна І.О., студент, 4 курс, ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
ira.fanina@rambler.ru

Проблема побутових відходів актуальна як в усьому світі, так і в Україні й пов'язана з глобальним демографічним фактором. Але якщо у розвинутих країнах світу з нею активно борються, то в Україні це відбувається лише декларативно. В нашому випадку проблема поводження з відходами носить й економічний характер, адже побутові відходи це й джерело для вторинного використання матеріалів, яке в нашій країні є в достатній кількості, проте використовується незначною мірою. Має місце проблема нереалізованого потенціалу побутових відходів як вторинного ресурсу.

Стан переробки твердих побутових відходів в Україні на теперішній момент є незадовільним. За підрахунками експертів, близько 7% території України (понад 4 млн. га) займають відходи [1]. Щорічно утворюється близько 12 млн. т твердих побутових відходів, 4,7% яких утилізується. Решта накопичується на звалищах, у тому числі несанкціонованих (скидати сміття на них значно дешевше, порівняно з легальними). Стан поводження з відходами в Україні представлено на рис. 1.

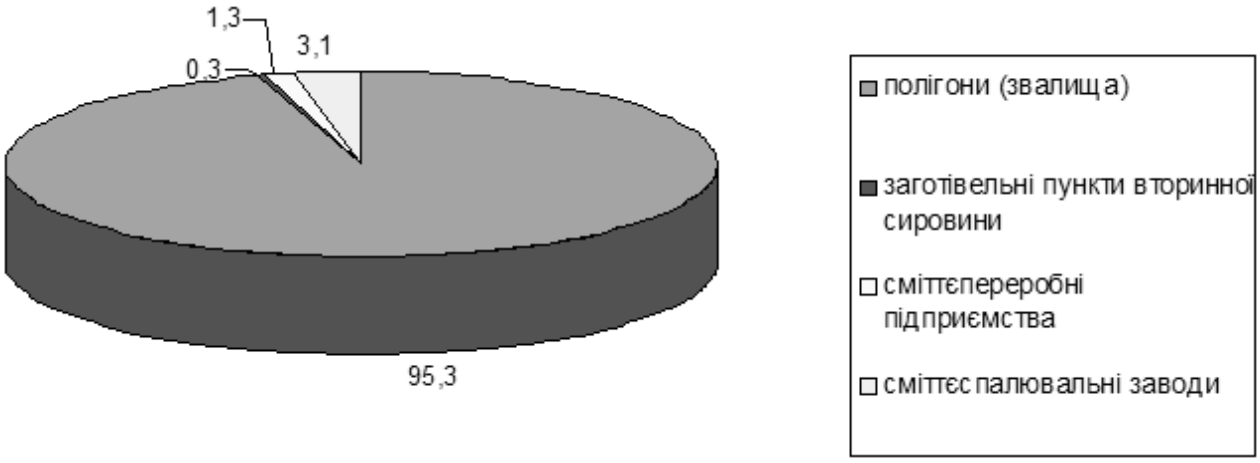

Рис. 1. Поводження з твердими побутовими відходами в Україні, %
[розроблено автором за даними www.constant.com.ua]

Як бачимо, левову частку займають звалища, а доля сміттєспалювальних та сміттєпереробних підприємств надзвичайно мала. В той час, коли весь прогресивний світ активно використовує вторинну сировину в різноманітних галузях промисловості,

Україна використовує застарілі технології, від яких відмовилися в багатьох країнах світу, вважаючи їх за інновації.

При ігноруванні цього питання в Україні світ рухається вперед. Тому відставання між нами та розвиненим світом дедалі збільшується. Зокрема науковці з Нідерландів представили останні розробки в галузі оброблення відходів — поліпшену технологію, яка без попереднього сортування, в рамках однієї системи, розділяє й очищає всі відходи, які туди надходять, до первісної сировини. Система повністю переробляє всі види відходів в закритому циклі, без залишку. Сировина повністю очищається від домішок (шкідливих речовин, барвників тощо), пакується та може бути використана вдруге. При цьому система екологічно нейтральна. У Німеччині споруджено та протестовано завод, який успішно працює за даною технологією 10 років у тестовому режимі. На сьогодні уряд Нідерландів розглядає питання про будівництво подібних заводів на території своєї країни.[2]

В той самий період в Україні найбільш активно запроваджуються методи сортування відходів та їх спалювання. Це потребує значних затрат енергоносії, людської праці та забруднює екосистему. Створення сміттєсортувальних ліній по всі Україні є досить позитивним явищем, оскільки це дає поштовх для розвитку машинобудування в Україні та надає виробникам продуктів, що використовують пластмаси, склотару та макулатуру доступ до більш дешевої сировини.

Тому необхідно здійснити ряд заходів щодо реформування процесу вивезення та утилізації сміття. Зокрема зобов'язати компанії з вивезення сміття займатися сортуванням сміття. На сьогодні таких компаній в Україні 8, сортуванням займаються лише 2. Переймати досвід таких провідних країн в цій сфері, як Німеччина та Швейцарія. Оновлювати існуючі в Україні методи утилізації сміття. Запровадити державну підтримку для новаторських рішень в цій сфері та заохотити підприємства, що приймають участь в утилізації сміття чи використовують в процесі виробництва вторинну сировину. А також запровадити систему штрафів за вивіз сміття на полігони. Всі ці заходи повинні змінити існуючу в Україні ситуацію з сміттям на краще.

ЛІТЕРАТУРА

1. Системи поводження з твердими побутовими відходами в українських містах, роль міського населення в роздільному збиранні сміття та рекомендації для органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Київ: ПРООН/МПВСР. – 2011. – Режим доступу: http://msdp.undp.org.ua/data/publications/swm_policy_paper.pdf

2. Поводження з відходами // Вікіпедія Вільна Енциклопедія [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Поводження_з_відходами

ВПЛИВ ЧЛЕНСТВА У МИТНОМУ СОЮЗІ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ У РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ

Хомик Д. В., студентка групи УС-92, ФММ, d.khomyk@gmail.com
Черненко Н.О., канд. економ. наук, доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут"

В останні роки спостерігається посилення інтересу до процесу регіоналізації. Перетворюючись у домінантний фактор розвитку світової торгівлі, регіоналізм впливає на політичні і економічні відносини між країнами, а також спричинює зміни у соціально-економічному становищі держав.

Створення Митного Союзу (надалі – МС) є одним з найамбіційніших регіональних об'єднань. У разі успішного функціонування союзу, він визначатиме

інтеграційний вектор розвитку Євразії загалом [1].Економіка Республіки Білорусь (надалі - РБ) вже більше трьох років функціонує в умовах МС, створення якого було найважливішим етапом інтеграційного співробітництва Білорусі, Росії та Казахстану. 1 січня 2010 року був запроваджений Єдиний митний тариф в рамках МС. Проте, по 78,1% позицій не пройшло ніяких змін, по решті – вони були зниженіу цілому по всіх товарних групах приблизно на 1% [2, 4].

Участь Білорусі у даному регіональному об'єднанні призвела до переорієнтації її торгівельних потоків на країни-партнери по МС.У рамках Митного Союзу знімаються митні пости на внутрішніх кордонах союзу. Це мало сприяти помітному оживленню зовнішньої торгівлі між країнами-учасницями союзу. Про це свідчить той факт, що експорт з РБ до Казахстану та Росії за період січень-листопад 2012 року збільшився на 21,8% та 11,8% відповідно у порівнянні з аналогічним періодом 2011 року [3]. У цьому ж періоді імпорт до РБ з Казахстану знизився на 10,7%, а з Росії зріс на 10,4% [3].

У структурі взаємної зовнішньої торгівлі, зі вступом Білорусі до МСістотних змін не відбулося. РБ постачає в країни МС наступні основні групи товарів: засоби наземного транспорту, молочну та м'ясну продукцію, машини та устаткування. Основну частку імпорту РБ з країн-учасниць МС займають паливо мінеральне, чорні метали та вироби з них, машини та устаткування, зернові [3].Тобто, Білорусь імпортує переважно сировину та напівфабрикати, а експортує готову продукцію.

Серед країн-учасниць МС, РБ є найбільш орієнтованою на внутрішній ринок МС. Питома вага взаємної торгівлі усередині МС в загальному об'ємі зовнішньої торгівлі станом на 2011 рік склала 46,4%, а питома вага взаємної торгівлі з третіми країнами – 53,6% [2]. Дана статистика свідчить, що інтеграція до МС є найвигіднішою саме для Білорусі. Загалом найочевиднішим плюсом членства РБ в Митному союзі, на думку деяких експертів, є спрощення процедур оформлення експорту-імпорту та єдиних технічних регламентів, що в свою чергу і сприяло нарощенню експорту.

Якщо зважати на незначне зменшення митного тарифу у РБ, то білоруські підприємства навіть на внутрішньому ринку змушені будуть доводити свою конкурентоспроможність. Це пов'язано з тим, що, не зважаючи на отримання білоруською промисловістю доступу до сировини, комплектуючих та напівфабрикатівза зниженими цінами, вона все ж поступатиметься в конкуренції з аналогічними російськими підприємствами, що мають преференції завдяки використанню енергоресурсів за внутрішньоросійськими цінами та близькості до джерел сировини. Внаслідок цього до 30 % підприємств РБ можуть постати перед загрозою реструктуризації та приватизації, а відтак, можуть бути поглинуті російськими конкурентами[4].

Може погіршитися й становище білоруських підприємств легкої промисловості. Попри можливістьвільного виходу на ринки Росії й Казахстану їхніх товарів (без квот і обмежень), вони втрачатимуть власний внутрішній ринок. Не виключена вірогідність появи дешевої нелегальної китайської продукції, що потраплятиме завдяки реекспорту з території Казахстану. Зі збільшенням пропозиції товарів на внутрішньому ринку зростатиме конкуренція, тому слід очікувати на вимушене зниження цін білоруськими виробниками з метою втримання ринкових позицій.

У цілому ж розвиток соціально-економічної ситуації в Республіці Білорусь демонструє, що наслідки її інтеграції до Митного союзу мають неоднозначний характер. Оскільки основна суперечність розвитку економіки Білорусі полягає у балансування між Європейським Союзом та МС, то РБ потрібно й надалі опрацьовувати власну ідеологічну, культурну, політичну нішу в процесі європейської інтеграції, намагаючись поновити формат компромісу між інтересами Заходу та Росії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Перспективи взаємовідносин України і Митного союзу Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та Російської Федерації: Аналітична доповідь [Єрмолаєв А. В., Клименко І.В., Жаліло Я.А. та ін.]. – К.: НІСД, 2011. – 72 с.

2.Точицкая И. ЭкономическиепоследствияучастияБеларуси в ТаможенномсоюзеЕврАзЭС. //InternationalCenterforTradeandSustainableDevelopment [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ictsd.org/i/news/bridgesrussian/79132/

3. Евразийская экономическая комиссия [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.tsouz.ru/

4. Єрмолаєв А. В. Перспективи взаємовідносин України і Митного союзу Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та Російської Федерації / А. В. Єрмолаєв, І. В. Клименко, Я. А. Жаліло, Н. Є. Пелагеша [та ін.]; за ред. Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2011. – 72 с.

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНДИКАТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Царик Н.Л., студентка ФММ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», nadja.carik@rambler.ru

Згідно даних Комісії ООН зі сталого розвитку, близько 42% країни світу(82) дотримуються стратегії сталого розвитку[3]. Кожна з цих країн, має свої показники сталості. В Україні відсутні нормативні акти, що регулюють сталий розвиток.

Метою публікації є спроба систематизації показників сталого розвитку з можливим подальшим застосуванням їх в Україні.

Призначення індикаторів сталого розвитку – обґрунтування мірил для прийняття управлінських рішень, що б гарантувало регулювання збалансованості системи природа-суспільство [4]. Під індикаторами сталого розвитку розуміють показники, що оцінюють якість життя населення, вплив діяльності людини на стан довколишнього середовища та здоров'я людей [1]. Науковців розходяться у підходах щодо методик вимірювання, диференціації системи індикаторів, кількості показників.

В якості показника сталого розвитку використовують індикатор справжнього прогресу (Genuine Progress Indicator – GPI), який вимірює, як збільшення виробництва товарів і надання послуг призвело до підвищення добробуту людей; він є однією з найперших альтернатив ВВП.

Індекс сталого економічного добробуту (Index of Sustainable Economic Welfare) - це частка ВВП на душу населення, підкорегована на суму екологічних, соціально-економічних витрат . Ним враховуються: кошти, що виражають забруднення води, шумове, повітря, втрату с/г угідь, компенсації майбутнім поколінням за втрачені невідновлювані джерела енергії тощо.

Показник сталості оточуючого середовища (Environmental Sustainability Index) розраховується за 22-а параметрами, кожний із яких становить середнє із 2-5 змінних. Кожна із 67 змінних отримує однаковий паритет при розрахунку індексу [3].

Індекс розвитку людського потенціалу (ІРЛП) є показником, що вимірює рівень розвитку країни за трьома основними напрямками:середньою тривалістю майбутнього життя; рівнем грамотності населення країни і сукупною часткою учнів; рівнем життя, оціненим з урахуванням частки ВВП на душу населення за паритетом купівельної спроможності [2].

Згідно світових методик сталий розвиток оцінюється також за допомогою індексу (Isd) у трьохвимірному просторі: економічному (Iec), екологічному (Ie) та соціально- інституціональному (Is). Цей індекс позначається вектором, що визначає

рівень сталого розвитку, а його просторове положення в системі координат (Іес, Іе, Іs) оцінює ступінь «гармонійності» цього розвитку – G) [3].

Індекс економічного виміру (Іес) сформовано з двох складових: - індексу конкурентоспроможності, який складається з двох груп індикаторів: І –індикаторів базових потреб; ІІ –індикаторів підприємницької діяльності. У группу базових потреб входять чотири індикатори: національний валовий продукт, виробнича сфера, невиробнича сфера і транспортна інфраструктура.У групу індикаторів підприємницької діяльності входять: виробнича сфера, міжнародна торгівельна співпраця, малий бізнес, споживчий ринок і заборгованість; та індексу інноваційно-кадрового потенціалу, який складається з таких індикаторів: ІІІ –індикаторів ринку праці; IV – індикаторів інноваційно-інвестиційного потенціалу. Цю групу складають три індикатори: ефективності і ймовірності ринку праці, баланс доходів і витрат. Четверта група включає три індикатори: наукової діяльності, рівня інноваційності, потенційних інвестицій.

Індекс екологічного виміру (Іе) визначають за допомогою таких категорій екологічної політики: І «Екосистеми» -- індикатори якості повітря, біорізноманіття, землі, води, радіаційно-екологічна небезпека; ІІ «Еконавантаження» -- індикатори викидів в атмосферу, вплив на водні екосистеми, утилізація відходів; ІІІ «Регіональне екокерування» – індикатори викидів парникових газів й трансграничних забруднень, участі в екопроектах.

Індекс соціального виміру (Іs) включає чотири категорії соціальної політики: І – «Суспільство, засноване на знаннях»; ІІ –«Розвиток людського потенціалу»; ІІІ – «Інституціональний розвиток», VI – «Якість життя». До першої категорії відносять індикатори якості розвитку суспільства. Друга група містить індикатори розвитку здоров’я, фізичного виховання, рівня освіти, демографічного розвитку, ринку праці й економічної складової людського розвитку. Третя категорія політики соціального виміру охоплює індикатори політичної свідомості, впливу релігійних інституцій та ефективності державної влади. Четверта група складена індикаторами відпочинку і культури людей, екостану навколишнього середовища, здоров'я людей, свобод людини, стану інфраструктури, ризиків та безпеки життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балацкий О.Ф. Антология экономики чистой среды/ О.Ф. Балацкий – Сумы: „Университетская книга”, 2007. – 272 с.

2. Бицюра Ю. Проблеми забезпечення сталого економічного зростання та розвитку в Україні / Ю. Бицюра // Географія та основи економіки в школі. – К.: Педагогічна преса, 2006. – №5. – С.10.

3. Матеріали комісії ООН з питань сталого розвитку /http://sustainabledevelopment.un.org/csd.html.

4. Социально-экономический потенциал устойчивого развития / Под ред Л.Г. Мельника, Л. Хенса. – Сумы: Университетская книга, 2009. – 1120с.

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У МАШИНОБУДІВНІЙ ГАЛУЗІ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ

Чаку Р.Є., Інженерне Бюро Франке Інтернешенал, r.chaku@bfint.net

2012 рік зберіг тенденцію щодо скорочення об’ємів виробництва у різних галузях промисловості як наслідок скорочення експорту та збільшення від’ємного сальдо торговельного балансу країни. За даними державного комітету статистики за

9 місяців 2012 року від'ємне сальдо торговельного балансу становило 11,5 млрд. дол. США, проте за аналогічний період минулого року від'ємне сальдо складало 9,5 млрд. [1]. Основна причина — це, передусім, скорочення попиту на ринках країн Євросоюзу та Азії в наслідок уповільнення економік останніх.

В силу моєї професійної діяльності хочу окреслити перспективні напрямки розвитку промисловості через міжнародне науково-технічне співробітництво на прикладі порівняння співробітництва між Російською Федерацією та Індією, а також між Україною та Індією. По перше, необхідно розглянути структуру експорту з РФ до Індії (експорт 6,1 млрд. дол. США, імпорт 2,8 млрд. дол. США за 2011 рік за даними держкомстату РФ [2]): 50,1% машино-технічна продукція, 14,3% добрива, 9,2% необроблені алмази, 6,7% - чорні метали та вироби з них.

Структура експорту з України до Індії (експорт 1,7 млрд. доларів США, імпорт 680 млн. доларів США, за 9 місяців 2012 року за даними держкомстату [1]): 56,4% жири та олії тваринного або рослинного походження, 12,3% палива мінеральні, нафта і продукти її перегонки, 10,7% чорні метали та вироби з них, 6,7% вироби машинобудівної галузі.

Щодо проектів економічного співтовариства між РФ та Індією: будівництво АЕС «Куданкулам», освоєння нафтогазового родовища «Сахалін-1», реконструкція при участі РФ металургійних заводів та будівництво нових енергетичних потужностей в Індії. Створений Російсько-Індійський науково-технологічний центр для комерціалізації результатів науково-технічних досліджень [3]. Проте, на жаль, великих проектів між урядами України та Індії немає.

Вважаю, що досвід та економічні показники Росії, наведені вище, повинні бути маяком для уряду України, для того щоб розробити політику щодо розвитку промисловості. На досвіді країн з розвинутою економікою можливо виокремити машинобудівну галузь як одну з пріоритетних галузей промисловості, саме по рівню розвитку машинобудівної галузі можливо оцінити рівень розвитку країни в цілому (доля продукції машинобудування складає 36-45% ВВП країн Євросоюзу).

На даному етапі цілісної програми підтримки машинобудівної галузі в Україні немає. Хоча є поодинокі шаги у цьому напрямку, зокрема: Програма економічних реформ на 2010 - 2014 роки, програма розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки. Серед позитивних зрушень хотілось би виділити новий виробничий комплекс «Завод енергетичного машинобудування» г. Харків. Цей виробничий комплекс повністю відповідає європейським стандартам, з новітнім устаткуванням з можливістю робити загін труби рекордного діаметру.

Поодинокі зрушення не спроможні змінити стан машинобудівної галузі в цілому, необхідний приток капіталу у цю галузь, який б підкріплявся заохочувальною держаною політикою. Розвиток машинобудівної галузі призведе до розвитку внутрішнього ринку споживання продукції металургійної галузі в України, який на даному етапу споживає близько 20-25% від всього виробництва чорної металургії (для прикладу внутрішній ринок РФ споживає 73% всього виробництва чорної металургії) [4]. Саме машинобудівна галузь спроможна змінити статус України як сировинної держави на статус країни — виробника наукомісткої продукції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/

2. Российская Федерация : Федеральная служба государственной статистики [Электронний ресурс]. — Режим доступа : http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat/rosstatsite/main/

3. Министерство иностранных дел Российской Федерации : Выступление Министра иностранных дел России С. В. Лаврова [Электронний ресурс]. — Режим доступа : http://www.mid.ru/bdomp/sitemap.nsf

4. УКРРУДПРОМ : Аналітика [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ukrrudprom.ua/analytics

ПЕРСПЕКТИВЫ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ И МОНГОЛИИ

Энхбаатар Ариунзул, студентка УС-22, ФММ,
Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт», ari_109e@yahoo.com

1. Монголия большое по территории государство в Центральной Азии. Численность населения составляет 2,8 млн. человек. Государство является участником некоторых структур СНГ в качестве наблюдателя. В экономическом отношении Монголия развивается наиболее динамично из всех стран мира и представляется едва ли не самым перспективным рынком сбыта в Северо-Восточной Азии, а то и во всём Азиатско-Тихоокеанском регионе. Так, по данным государственного комитета статистики Монголии, на которые ссылается информационное агентство «Синьхуа», реальный рост ВВП страны в 2011 году составил 17,2 %, а номинальный и вовсе достиг фантастической цифры в 27,8 %.

Хотя большее число людей проживают в городах, экономика Монголии по-прежнему сосредоточена в таких отраслях, как сельское хозяйство и добыча полезных ископаемых. Такие минеральные ресурсы, как медь, уголь, молибден, олово, вольфрам и золото составляют значительную часть промышленного производства страны.[1]

ВВП на душу населения по ППС (2011 г.) составляло 2320 долларов. Инфляция (2011г.) - 9.7%. Экспорт составлял 2,265 млрд долл. в 2011 г., товарная структура которого представлена медным, молибденовым концентратом, мясом, живым скотом, продуктами животноводства, пухом, шерстью, шкурами, каменным углем. Основными покупателями в 2008 г. были Китай (76 %), Канада (9 %), Россия (3 %). Импорт составил 2,4 млрд долл. в 2008г. и был представлен топливом, машинным оборудованием, автомобилями, продовольствием, промышленными потребительскими товарами, химикатами, стройматериалами, сахаром, чаем. Основными поставщиками в 2008 г. были Россия (35 %), Китай (29 %), Япония (8 %).

2. Деловое сотрудничество Украины с Монголией. Интересы Украины в Монголии обеспечиваются Посольством Украины в КНР. Экономические интересы Украины в Монголии обусловлены значительными природными ресурсами этой страны, потребностью Монголии в продукции машиностроения, самолетостроения Украины и др.

Основным органом, который обеспечивает координацию двустороннего торгово-экономического сотрудничества, является Межправительственная украинско-монгольская комиссия по вопросам торгово-экономического и научно-технического сотрудничества.

Главная товарная позиция экспорта (в 2011г.) - продукция пищевой промышленности - составляла 78,9%, второе место – бумажная масса из древесины, третье - машины, оборудование и механизмы, далее - продукция химической и связанных с ней отраслей промышленности, неблагородных металлов и изделий из них, живых животных и продукции животноводства (сухого молока).

Главная товарная позиция импорта товаров (в 2011г.) - минеральные продукты (в основном полевой шпат; лейцит; нефелин и нефелиновый сиенит; флюорит (плавиковый шпат)), которые за 5 мес. 2011 г. составили 98,9%. Второе место занимают поставки текстиля и текстильных изделий.

По данным Межправительственной украинско-монгольской комиссии перспективы дальнейшего сотрудничества Украины и Монголии сосредоточены в таких сферах как: поставки из Украины тяжелой горнорудной техники, автомобилей и специального оборудования производства ПАО «АвтоКрАЗ» для нефтегазодобывающего сектора, гражданского и промышленного строительства, горнодобывающего сектора, транспортных компаний Монголии; поставки полного комплекса минеральных удобрений для сельскохозяйственной отрасли; участие в проекте по строительству завода минеральных удобрений на базе монгольского месторождения фосфоритов (осуществление научно-исследовательскими институтами Украины строительно-монтажных и пусконаладочных работ); создание совместного предприятия по выращиванию и переработке сахарной свеклы в Монголии; сотрудничество в культурной и образовательных отраслях. [2]

3. Иностранная предпринимательская деятельность в Монголии. В Монголии ведут бизнес многие всемирно известные корпорации. Более 70 стран инвестировали в страну. Иностранные инвестиции направляются чаще всего в следующие сферы бизнеса: валютные операции; движимое и недвижимое имущество, права связанные с имуществом; имущественные и интеллектуальные права.

Закон о стратегических иностранных инвестициях является самым последним и самым обсуждаемым законом в Монголии, и направлен на регулирование иностранных инвестиций в стратегические отрасли Монголии, среди которых: добыча полезных ископаемых, банковское дело и финансы, СМИ и телекоммуникации.

ЛИТЕРАТУРА

1. http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%B3%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%8F#.D0.AD.D0.BA.D0.BE.D0.BD.D0.BE.D0.BC.D0.B8.D0.BA.D0.B0
2. Монголия заинтересовалась украинской техникой [Электронный ресурс] // LB.ua. – Режим доступа: http://economics.lb.ua/state/2011/05/26/98094__mongoliya_zainteresovalas_ukra.html. - Заголовок с экрана.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ СЕРБІЯ В СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Яремчук Н. Т., студентка УС-22
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
natasha_ya27@ukr.net

Республіка Сербія стає одним з найпривабливіших місць в сфері інформаційних технологій у всій Європі, ринок якої постійно зростає в розмірі 19% в 2008 р., 34% в 2011 р. Ринкова вартість зросла в 5% в порівнянні з 404 млн. євро в 2010 р. до 423 млн. євро в 2011 р. Експорт IT- послуг складає близько 200 млн. дол. На даному етапі в Сербії існує більше 2700 інноваційних компаній, що працюють в секторі інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ) з більш ніж 14 тис. штатних працівників. Інженерна освіта в Сербії досить сильна, близько 33% випускників

мають технічний профіль, які підтримують ефективну розробку першокласного програмного забезпечення та системної інтеграції; 70% робочої сили мають вищу освіту. Середня заробітна плата кваліфікованого працівника становить від 500 до 1500 євро на місяць. Середня заробітна плата програміста / системного адміністратора коливається від 850 до 2500 євро на місяць. В Сербії присутня безліч лідируючих глобальних компаній у сфері ІКТ, а саме Ericsson, Cisco Systems, Microsoft, Motorola, IBM, INTEL, Oracle, Siemens, Redhat, і T-Mobile. А також відкритий четвертий Центр Розвитку Microsoft в світі [1].

В Україні нараховується близько 2 тис. компаній, що в основному займаються програмним забезпеченням, в яких працює близько 60 тис. осіб. В 2011 р. кількість IT – спеціалістів становила 25 тис. осіб, а за 2012 р. їх кількість зросла на 20%. Протягом 2011-2012 р. р. кількість вакансій у галузі IT збільшилась у 2 рази. В 2011 р. заробітні плати розробників програмного забезпечення зросли в середньому на 15-20%. Середня заробітна плата програміста становить 4 200 дол. США. Система української освіти щорічно випускає близько 16 тис. IT – спеціалістів, проте лише 4-5 тис. з них працевлаштовуються. Представники Асоціації "Інформаційні технології України" стверджують, що за експертними оцінками, валовий дохід компаній індустрії програмного забезпечення складає 1,5 млрд. дол. США із середнім щорічним ростом на 25–30%. Близько 80% загального доходу галузі припадає на експортні послуги [2]. За останні 10 років IT- сфера в Україні розвивається дуже швидкими темпами. Проте існують певні проблеми в даній галузі, вирішення яких потрібно шукати як в державному регулюванні, так і в міжнародному співробітництві. Розвитку сектору IT - технологій в Україні перешкоджають: низький рівень зацікавленості інвесторів, відсутність правового забезпечення. Тому виникають проблеми, що характеризуються високим рівнем тінізації ринку програмних продуктів, що разом з еміграцією інтелектуального потенціалу з держави, яка є досить швидкою, може призвести до значної втрати досить перспективної і пріоритетної галузі національної економіки.

Республіка Сербія вважається одним з найважливіших торговельно-економічних партнерів України на Балканах. Також можна зазначити, що країни не повністю використовують потенціал свого співробітництва. Необхідно активізувати роботу міжурядових комісій з питань торговельно-економічного і науково-технічного співробітництва. Україна, у травні 2008 р., приєдналася до робочої групи Сербії щодо вступу до СОТ це покращило доступ до ринку шляхом зменшення ввізного мита. Україну і Сербію об’єднує спільна мета інтеграції в Євросоюз. Зокрема її стримують недостатній розвиток інформаційно-технологічної інфраструктури, недостатнє розуміння можливостей, які дають сучасні інформаційні технології для суспільної та економічної діяльності. Прикладом українсько-сербської співпраці є безвізовий режим і переговори щодо зони вільної торгівлі. Також інформаційні технології відіграють важливу роль серед основних напрямків, що передбачені Міжурядовою угодою про співробітництво у сфері оборони. Під час Меморандуму про подальший розвиток співробітництва між Конституційними судами обох держав, сербські судді розповіли українським про впровадження нових науково-теоретичних та інформаційних технологій в роботі Конституційного Суду. Республіка Сербія сприймає Україну як економічно розвинену державу і зацікавлена в розширенні співпраці, в тому числі і в науково-технічній. Про це свідчать чотири засідання Міжурядової українсько-сербської комісії з питань торговельно-економічного та науково-технічного співробітництва, які є основними заходами, що забезпечують системний розвиток економічного і інформаційно-технічного двостороннього співробітництва. Україна належить до 20 найбільших торговельних партнерів Сербії, займаючи 17 місце. Можна зробити висновок, що сфера інформаційних технологій Сербії є набагато розвиненішою ніж в Україні. Основною задачею нашої держави повинна стати, в найближчий час, налагодження нормативно-правової бази, що

забезпечить стабільність і динамічність галузі, а також виведе Україну на новий рівень на світовій арені і цим самим стимулює зацікавленість інвесторів. Перспективами для українсько-сербських відносин може стати розвиток інформаційного суспільства, впроваджуючи інформаційні технології, наукові дослідження та поліпшення системи освіти. В Україні до 2020 р. планується збільшити обсяг інвестицій у сферу інформаційних технологій на 50%.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сайт Державної підтримки українського експорту // Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/oglad_economiki/ser/2872.html

2. Аналитический обзор рынка труда в сфере ИТ за 2011 год // Режим доступу: http://rabota.ua/Info/Jobsearcher/post/2012/05/06/analiz_rynka_truda_v_IT_za_2011.asp

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Яресько Р. С., аспірант, renata_yaresko@ukr.net
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,

Розвиток світового суспільства тісно пов'язаний між собою через глобалізаційні процеси, що характеризуються наявністю цілого комплексу проблем. З числа проблем особливу увагу слід приділити енергетичній сфері та її безпеці. Енергетична безпека полягає в суперечності між забезпеченням подальшого економічного розвитку, зростаючих потреб у користуванні природними ресурсами, та запобіганням забрудненню навколишнього середовища, що може спричинити екологічну катастрофу в масштабах планети. Необхідно усвідомлювати, що сталий розвиток енергетичної сфери кожної країни залежить від вирішення трьох проблем: виробництво енергії, економіки та екології [1]. Дані галузі тісно взаємопов’язані та взаємозалежні, тому незадовільний стан однієї призводить до розладжування інших. Тому необхідно не допустити, щоб розвиток енергетичної сфери здійснювався за рахунок природного середовища та поза межами економічних подій.

Як свідчить досвід розвинених країн рівень енергетичної безпеки визначає економічний потенціал держави, сферу впливу і конкурентоспроможність на енергетичних ринках в умовах міжнародної боротьби за контроль над обмеженими ресурсами та транспортними коридорами. Серед основних умов забезпечення енергетичної безпеки — це забезпечення людства енергетичними ресурсами, запобігання катастрофічному забрудненню навколишнього середовища та реалізація стратегій енергетичної безпеки. У цьому контексті слід зазначити, що забезпечення захисту суспільства від різноманітних загроз повинно проходити на міжнародному рівні, оскільки енергетична безпека стосується всіх країн світу.

Основними проблемами в енергетичній галузі України є: високий рівень забруднення навколишнього середовища (перевищує в 5-30 разів енергостандарти ЄС за різними напрямами [2]); розгалужена система джерел постачання паливних ресурсів (монополізація імпорту палива Росією); прогалини в нормативно-законодавчій базі (в основному енергетична безпека України забезпечується Законом «Про основи національної безпеки України» та низкою національних енергетичних програм); корупція в енергетичній структурі; низький рівень зовнішнього інвестування; незабезпечений внутрішній ринок власним біопаливом (станом на 2012 р. 88 % від загального обсягу твердого біопалива було експортовано з України [3]), існування енергетичної статистики, котра не відображає реалій та ін.

В Україні енергетичний комплекс повинен адаптуватися до світових стандартів екобезпеки, що є одним із складових елементів інтеграції української енергетики до європейської. Проте ЄС поки не є ключовим гравцем на енергетичному ринку України. Але стратегічний план європейської інтеграції сприяв Україні стати учасником низки ініціатив ЄС таких як: Енергетична Хартія, підписана 17 грудня 1991 р.; Меморандум про порозуміння між Україною та ЄС у сфері енергетики, підписаний 1 грудня 2005 р.; Спільна Заява за результатами Спільної міжнародної конференції ЄС – Україна щодо модернізації газотранспортної системи України, підписана 23 березня 2009 р.; Договір про Енергетичне співтовариство, грудень 2009 р.; Східноєвропейське партнерство щодо енергоефективності та довкілля, до якого Україна приєдналася 26 листопада 2009 р. Нині Європейським союзом було надано бюджетну підтримку в розмірі 87 млн. євро на реалізацію Енергетичної стратегії України [4], проте для вступу до Енергетичного співтовариства нашій державі необхідно виконати ряд директив та економічних реформ.

Виконання умов ЄС, щодо енергетичної безпеки дозволить Україні не лише вступити на Європейського Енергетичного співтовариства, а й забезпечити сталий економічний та соціальний розвиток держави в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ризик-менеджмент суб’єктів енергетичного ринку як складова механізму забезпечення енергетичної безпеки : монографія / Н.В. Караєва, І.І. Гусєва, В.О. Баранік, А.О. Савицька. — К. : Софія-А, 2012. – 256 с.

2. Зменшення викидів у тепловій електроенергетиці України через виконання вимог Європейського Енергетичного співтовариства : Зелена книга [Електронний ресурс]. — Режим доступу : https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:pnEvp8hWFmwJ:www.average.com.ua/energy_green.pdf

3. Міжнародний центр перспективних досліджень : Енергозалежність на експорт [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.icps.com.ua/news/6215.html

4. Міжнародний центр перспективних досліджень : Виклики для енергетичної безпеки України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.icps.com.ua/files/articles/58/24/Energy_Strategy_UKR.pdf

СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ

ПІДЗЕМНІ СХОВИЩА ГАЗУ УКРАЇНИ ТА ЇХ РОЛЬ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ

Бевзюк Ю.Д., студентка гр.УС-92, ФММ, ybevzyuk@mail.ru
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

Ринок газу в Європі характеризується віддаленістю основних споживачів від районів видобутку даного виду палива. При цьому важливе значення мають підземні газові сховища (ПСГ), які розміщені найближче до споживача.

Характерною ознакою надійно функціонуючого газового ринку є баланс між попитом та пропозицією. Проте основний видобуток газу знаходиться на значній відстані від більшості споживачів, у зимовий період попит на газ зростає більш ніж на 30% в порівнянні з середнім показником, також протягом доби він змінюється (у вечірній час - збільшується, а ближче до ранку знову падає), тому необхідно забезпечити гнучкість постачання газу. Для цього можна використати три види інструментів, такі як: варіювання (збільшення або зменшення) поставок газу на ринок, розміщення газових сховищ близько до споживача, або управління попитом.

Найкращим з трьох інструментів є підземні газові сховища, які дозволяють регулювати поставки палива на ринок, а також його ціну.

У світі нараховується 642 ПСГ із сукупним активним об’ємом 333 млрд. куб.м., що дорівнює 10,8% від загального споживання станом на 2012 рік.

В США знаходиться близько 400 ПСГ, в яких може зберігатись до 115 млрд. куб.м. газу (табл.1).

Друге місце серед світових країн та перше серед європейських посідає Російська Федерація, на рахунку якої 25 ПСГ, які здатні вміщувати більше 60 млрд.куб.м.

Таблиця 1

Основні центри розміщення підземних сховищ газу та їх місткість

Країна	Кількість ПСГ	Загальна місткість газу в сховищах млрд.. $м^2$
США	400	115.84
РФ	25	62.29
Україна	13	32
Німеччина	51	21
Італія	10	14,93
Франція	15	11,64

Україна, яка географічно знаходиться між найбільшим постачальником газу у світі та великим споживачем даної вуглеводневої сировини, отримала статус транзитної держави, а газотранспортна система (ГТС) країни є важливим елементом міжнародної системи транспортування газу.

Вона знаходиться на другому місці серед європейських країн за кількістю та загальною потужністю підземних газових сховищ. Українська ГТС нараховує 13 ПСГ загальною активною місткістю понад 32 млрд. куб. м., з них тільки в Більче-Волицько-Угерське ПСГ можна закачати 17 млрд. куб.м. газу, що перевищує сукупні можливості будь-якої з європейських країн, крім Німеччини.

Більшість підземних сховищ були побудовані у 60-90-ті роки XX ст. В зв’язку з тим, що за останні два десятиліття на модернізацію сховищ не виділялись необхідні кошти, реальна потужність української системи ПСГ не досягає своїх номінальних можливостей. Не зважаючи на це, в сховищах зберігається природний газ для стабільного внутрішнього споживання і при цьому вільні потужності (близько 15 млрд.куб.м.) можуть бути надані у користування європейським газовим трейдерам та

компаніям. Українська ГТС може працювати у реверсному напрямку, тому сховища відіграють важливу роль для більш ефективного використання газотранспортного потенціалу. Також сховища можна використовувати для зберігання скрапленого газу, попит на який зростає.

Отже, підземні сховища газу України є стратегічним елементом функціонування ГТС, її конкурентною перевагою, а також важливим інструментом забезпечення стабільності поставок газу до Європи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Storage of Natural Gas [Електронний ресурс] / FERC Natural Gas Market Analysis – Режим доступу: http://www.naturalgas.org/naturalgas/storage.asp

2. Роль подземных газохранилищ на мировом рынке природного газа [Електронний ресурс] / UAenergy досье украинской энергетики – Режим доступу: http://www.uaenergy.com.ua/

3. Country Analysis Brief [Електронний ресурс] / U.S. Energy Information Administration – Режим доступу: http://www.eia.gov/countries/country-data

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Борущак Х. Л., студентка УВ-91
Калапа Т.В., ст. викладач
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
kalapa@ukr.net

Успішна діяльність промислових підприємств у динамічному середовищі, яке насичене значною кількістю конкурентів та наявністю виробничих, комерційних, фінансових, інформаційних структур, з якими вони ефективно взаємодіють в системі правових норм бізнесу, характеризує конкурентоспроможність цих підприємств. Проблема конкурентоспроможності промислових підприємств належить до числа тих, які потребують негайного вирішення, адже наявність попиту на їх продукцію є запорукою успішного функціонування не лише самого підприємства, а й піднесення економіки України.

Головною рисою сьогодення є конкуренція, яка виконує роль регулятора темпів та обсягів виробництва, спонукаючи товаровиробників до впровадження науково-технічних досягнень, підвищення продуктивності праці, вдосконалення технології й організації праці тощо. Конкуренція відбувається між товаровиробниками – за частку і на внутрішньому, і на зовнішньому ринках, в кінцевому рахунку, заради одержання прибутку. Наявність прибутку від операційної діяльності свідчить про те, що продукція підприємства отримала визнання суспільства. Поширений напрям у збільшенні прибутку на сучасному етапі розвитку економіки є впровадження нової продукції, тобто здійснення продуктових інновацій. Продуктові інновації пов’язані із виробництвом нових або вдосконалених продуктів, а процесні інновації проявляються у впровадженні нових технологічних процесів та методів організації виробництва.

Основною характеристикою конкурентоспроможності підприємств є рівень технологічних показників його виробів як якість та міцність, надійність і безпечність у порівнянні з продукцією, що відноситься до цього ж класу. Зокрема, ефективні товаровиробники, виділяючи себе серед конкурентів, виготовляють продукцію із комплексом споживчих, цінових і якісних характеристик, які надають їм конкурентні

переваги та забезпечують успіх на внутрішньому та зовнішньому ринках. Конкурентні переваги залежать від ряду чинників, в першу чергу, від витрат виробництва та продуктивності праці, які впливають на ціну та якість виробів. При цьому варто зазначити, що якість виготовленої продукції є рівнем повноти задоволення потреби, яка і визначає її конкурентоспроможність.

До важливих конкурентних переваг варто віднести рентабельність виробництва та ефективність стратегічного планування і управління відповідно до мінливих вимог й умов ринку. Зокрема, конкурентоспроможність підприємства відображає ступінь реалізації його цілей у взаємодії з оточуючим середовищем. Тому, керівництву доцільно контролювати конкурентні якості й технічну новизну протягом тривалого часу, що забезпечить лідерство у вітчизняному та світовому виробництві. Слід зауважити, що на сучасному етапі розвитку промислового ринку конкуренція у традиційній формі, як суперництво між окремими підприємствами почала замінюватися суперництвом між етапами у виготовленні продукції (Рис. 1).

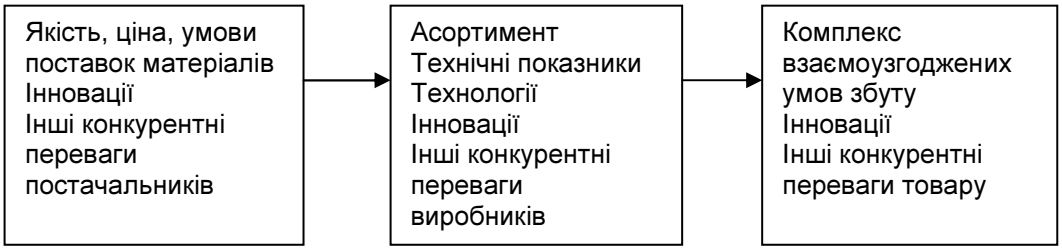

Рис. 1. Етапи формування конкурентоспроможності продукції

На підприємствах не існує єдиного підходу до формування його конкурентоспроможності, але основним напрямом є переорієнтація на розвиток. Цей процес досить тривалого періоду, який відповідно задовольняє суспільні потреби та власні цілі підприємства і є необхідною основою для забезпечення його конкурентоспроможності.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Бугара А.М., к.е.н., здобувач
Південний філіал Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет», bugara@mail.ru

Вивчення і узагальнення літературних джерел з питань методології оцінювання інвестиційної привабливості виноробних підприємств дозволило встановити, що нині у процесі оцінок використовується значне розмаїття аналітичних методів і моделей, розроблена велика кількість методичних підходів, обґрунтовані комплекси показників і коефіцієнтів тощо.

Проте, проблеми визначення привабливості господарюючих суб’єктів для інвестування остаточно не вирішені, що ускладнює прийняття управлінських рішень і обумовлює недостатню інвестиційну активність в виноробстві. Нині необхідними є систематизація аналітичних показників та методів оцінювання складових інвестиційної привабливості виноробних підприємств і чинників, що її формують на різних рівнях перебігу соціально-економічних процесів.

Зазначені аналітичні показники і методи доцільно поділяти на п'ять основних груп. До них належать показники, які характеризують: 1) інвестиційний клімат в країні; 2) інвестиційний клімат регіону; 3) інвестиційну привабливість галузі і підгалузей; 4) ефективність реалізації інвестиційного проекту; 5) фінансово-економічний стан і потенціал розвитку підприємства.

Інвестиційний клімат зазвичай є об'єктом спеціальних оцінок, що проводяться міжнародними фінансовими організаціями, у тому числі Світовим банком і Міжнародним валютним фондом, спеціалізованими рейтинговими і аналітичними агентствами, консалтинговими компаніями міжнародного рівня, провідними світовими періодичними виданнями фінансового напряму, неурядовими організаціями і фондами, відомими аналітиками тощо.

До найбільш впливових відносяться Методика аналізу відповідності інвестиційного потенціалу і інвестиційної активності ЮНКТАД (Конференції з торгівлі і розвитку ООН), Рейтинг інвестиційного клімату Світового банку, Рейтинг країн за рівнем конкурентоспроможності Світового економічного форуму, Індекс економічної свободи аналітичного фонду Heritage Foundation, Методика рейтингової оцінки провідного фінансового видання «Euromoney», Індекс глобалізації журналу «Foreign Policy», Рейтинг підприємницьких ризиків БЕРІ і багато інших [1].

Важливість наведених характеристик інвестиційного клімату є беззаперечною. Проте, їх всеосяжність і різноплановість, які допомагають сформувати розширене уявлення про інвестиційних клімат країни різним користувачам аналітичної інформації, водночас ускладнюють процес оцінок та знижують його індивідуальну спрямованість на потреби конкретного інвестора. До того ж зведення аналітичними і рейтинговими агенціями великої кількості характеристик у єдиний комплексний критерій призводить до ситуації, коли клімат інвестором оцінюється в цілому, без поглибленого аналізу тих явищ і процесів, які здійснюватимуть вирішальний вплив на заплановані інвестиції.

Тому, на нашу думку, при аналізі інвестиційної привабливості конкретного підприємства узагальнена оцінка інвестиційного клімату має другорядне значення. Натомість впливовості набуває поглиблене оцінювання окремих критеріїв клімату, що визначають зовнішні умови діяльності підприємств аграрної сфери економіки.

Основними кількісними показниками, що характеризуватимуть інвестиційну привабливість, є: місце українського виноробства у світовій і регіональній спеціалізації та формування іміджу вітчизняного товаровиробника на внутрішньому і зовнішньому ринках. Ця група включає критерії, що характеризують: частку українського виробництва окремих видів винопродукції у загальних обсягах світового виробництва і, особливо, у обсягах виробництва групи сусідніх країн, держав митного союзу, співдружності або інших міждержавних угруповань; абсолютні і відносні показники, а також динамічні тенденції товарних потоків експорту-імпорту винопродуктів; частка внутрішнього ринку та ринків сусідніх держав і основних держав-експортерів, що зайняті виноробною продукцією.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анисимова Н.Ю. Пути повышения эффективности винодельческой отрасли Крыма / Н.Ю. Анисимова // Научные труды ЮФ "КАТУ" НАУ. Экономические науки. – 2006. – № 95. – С. 235–238.

2. Харківський Д.Ф. Пріоритетні напрями інвестування підприємств з виробництва і переробки винограду / Д.Ф. Харківський, Н.В. Петруня //Науковий вісник НАУ. – 2001. – №44. –С. 42-45.

3. Яковенко І.М. Виноробство. Сільськогосподарська спеціалізація / І.М. Яковенко, А.П. Пергат // Атлас АР Крим. - Київ: Інститут передових технологій. - 2003 - С. 60.

МОЖЛИВОСТІ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ ПРИЛАДІВ НЕРУЙНІВНОГО КОНТРОЛЮ ПРОНИКАЮЧИМИ РЕЧОВИНАМИ

Водзик Д.П., студент 4 курсу, гр. ПК-91

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Розвиток приладобудування у світі, зокрема у нових індустріальних країнах як Тайвань, Малайзія, Китай, набирає великих обертів. Дані країни мають високий потенціал виготовлення та експортування приладів неруйнівного контролю, а саме контролю проникаючими речовинами. Національна промисловість використовує високотехнологічні системи, які потребують якісного контролю, саме тому актуальним є аналіз імпортованих приладів з вище зазначених країн. До таких приладів належать: Magnaflux ZA-43, ZB-100F, Labino Compact, ТІІ-50. Неруйнівний контроль проникаючими речовинами базується на проникненні пробних речовин у порожнину дефектів об’єкта контролю. Його поділяють на капілярний метод та течошукання [4].

Капілярні методи засновані на капілярному проникненні в порожнину дефекту індикаторної рідини (газу, скипидару), що добре змочує матеріал об'єкту. Капілярний метод може бути ефективним тільки в тому випадку, якщо дефект виходить на поверхню і вільний від забруднення, яке може перешкоджати проникненню пенетранта. Тільки попередня очистка поверхні забезпечує надійні результати контролю [1].

Методи течошукання використовують для виявлення тільки наскрізних дефектів у перегородках. У порожнину дефекту пробна речовина проникає під дією різниці тисків або під дією капілярних сил. Методи течошукання отримують зараз подальший розвиток і мають хороші перспективи у зв'язку із застосуванням більш досконалої випробувальної апаратури [3].

Таблиця 1.

Порівняльна таблиця методів неруйнівного контролю: капілярного та течошукання

Характеристики:	*Капілярний метод* Magnaflux ZA-43	*Метод течошукання* ТІІ-50
Глибина виявлення дефектів	Під поверхневі дефекти	Наскрізні дефекти
Маса комплекту	1 кг.	4 кг.
Діапазон працюючих температур	-10…+50°С	+5…+40°С
Час, через який ми отримаємо результат	12 годин	3 години
Ціна комплекту	≈ 400 грн	≈4 000 грн

Таким чином, постає проблематика використання зазначених приладів у національній економіці, адже можливо їх як імпортувати, так і виготовляти самим, що було б економічно вигідніше та доцільніше. Виготовлення приладів може бути забезпечено на таких підприємствах: Інститут електрозварювання ім. Е. О. Патона, ВАТ "Запоріжсталь", ВАТ "Північнодонецьке об'єднання "Азот", ВАТ "ЮТЄМ", які мають належний кадровий та науковий потенціал.

ЛІТЕРАТУРА

1. Приборы для неразрушающего контроля материалов и изделий. Справочник, т.1 и 2/под ред.. В.В. Клюева – М.: Машиностроение, 1986г.

2. Герасимов В.Г., Покровский А.Д., Сухоруков В.В. Неразрушающий контроль. /под ред. В.В. Сухорукова. Кн.3. Электромагнитный контроль. – М.: Высшая школа, 1992г.
3. Епифанцев Б. Н., Гусев Е. А., Матвеев В. И., Соснин Ф. Р. «Неразрушающий контроль. Книга 4. Контроль излучениями» Под. ред. Сухорукова В. В. М.: Высшая школа, 1992.
4. Білокур І. П. Елементи дефектоскопії при вивченні неруйнівного контролю. — К.: НМК ВО, 1990. — 252 с.

ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ

Воржакова Ю. П.
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
JuliyaV@meta.ua

Розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфер наукової і науково-технічної діяльності, цілеспрямованої політики у забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб [1].

Питання співпраці у науково-технічній сфері знаходять відображення у дослідженнях Т. П. Ашон, Ю.М.Бажала, І.О.Булкіна, А.С.Гальчинського, М.С.Данька, В.А.Денисюка, С.М.Кацури, О.О.Лапко, Ю.В.Макогона, Б.А.Малицького, О.С.Олійника, В.П.Соловйова, Т.І.Щедріної, Я.С.Яцківа та ін.

При формуванні конкурентної політики підприємства важливим є врахування науково-технічного співробітництва, оскільки впливає на упровадження інноваційних технологій в процес виробництва.

Оскільки, конкурентна політика є загальним керівництвом для дій і прийняття рішень, які полегшують досягнення цілей конкурентного розвитку, то у своєму розумінні вона передбачає перш за все підвищення конкурентоспроможності підприємства. Однією із складових конкурентоспроможності промислового підприємства є його технологічна оснащеність. В свою чергу науково-технічне співробітництво впливає на підвищення рівня технічної оснащеності, і дозволяє підприємствам застосовувати нові (поліпшені) технології виробництва та використання сучасного високопродуктивного устаткування.

Науково-технічне співробітництво є ефективним засобом у розвитку промислових підприємств, який насамперед залежить від їх технічної оснащеності. Основними аспектами впливу науково-технічного співробітництва на промислові підприємства є: 1) витіснення застарілих та малоефективних технологій; 2) застосування сучасних високоефективних технологій; 3) виготовлення нових видів продукції; 4) зменшення витрат на виготовлення продукції.

Використання науково-технічного співробітництва передбачає взаємодію з іншими фірмами по вивченню і впровадженню передового досвіду; розробку планів співробітництва; організацію переговорів; збір та накопичення інформації з світового

досвіду; підбір спеціалістів для відрядження за кордон; планування і контроль за експортним виробництвом, а також статистичну звітність [2].

Для найефективнішого використання переваг науково-технічної співпраці доцільно сформувати і реалізовувати систему пріоритетів у двох основних напрямах [3]:

1) здійснення комплексних науково-технічних програм (проектів);

2) вирішення окремих науково-технічних проблем, завдань, тем.

У нашій країні більшість підприємств це малі та середні підприємства, які у своїй діяльності науково-технічне співробітництво не використовують. Це пояснюється тим, що вони керуються принципами економії, та використовують загальновідомі технології, що значно знижує їх конкурентоспроможність. Більше значення науково-технічному співробітництву приділяють великі підприємства, і на противагу малим та середнім підприємствам, постійно застосовують нові технології. Це дає їм змогу не лише економити на використанні матеріалів, виготовляти поліпшену продукцію, але й забезпечити високий рівень конкурентоспроможності.

Таким чином, використання науково-технічного співробітництва при формуванні конкурентної політики є необхідною умовою реалізації цілей стратегічного розвитку підприємства в сучасних умовах.

ЛІТЕРАТУРА

1.Закон України від 13.12.1991 № 1977-XII Про наукову і науково-технічну діяльність: [електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/law/98_nauk.html.

2.Небава М.І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства / М.І. Небава, О. О. Адлер, В. О. Козловський, О.Й. Лесько, Ю.В. Мокіна. – Вінниця: Вид-во ВНТУ, 2010. – с. 194-202.

3.Ашон Т.П. Інноваційна складова розвитку економіки держави в умовах міжнародної науково-технічної інтеграції // Збірник наукових праць. Донецьк: ДонНУ, 2009. - С. 196-200.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ РОЗВИТОК МАШИНОБУДУВАННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ

Гергель М. Ю., студентка гр. УС-92, mashyta258@mail.ru
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Машинобудування є однією з небагатьох галузей обробної промисловості, розвиток якої безпосередньо впливає на технічну оснащеність усіх секторів економіки, виступаючи в якості каталізатора науково-технічного прогресу в різних галузях народного господарства. Успішність модернізації машинобудівної галузі та її переходу до інноваційного розвитку – ключове питання майбутнього України.

Освоєння передових технологій у промисловості, випуск нової, конкурентоспроможної продукції та завоювання ринків збуту є провідними факторами сталого економічного зростання для більшості індустріально розвинених країн. Від масштабів наукових досліджень, темпів нагромадження нових знань, швидкості створення якісно нових виробів і технологій залежить, в кінцевому рахунку, рівень і якість життя громадян, стабільне зростання конкурентоспроможності економіки. За різними оцінками внесок науково-технічного прогресу у приріст ВВП у провідних країнах становіть від 75 до 100 %.

Особливістю сучасного стану розвитку промислового комплексу України є значне технологічне відставання внаслідок скорочення обсягів фінансування НДДКР

та відсутності комплексної програми інноваційного розвитку машинобудівної галузі. Так, приміром, у США щорічно на наукові дослідження в машинобудуванні витрачається в середньому 2 - 2,5 % ВВП, у країнах Євросоюзу - близько 3% ВВП [1, с. 255]. В Україні ця цифра складає всього декілька десятків мільйонів доларів. Частка інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої машинобудівної продукції у 2011 році склала лише 26,6 %, як наслідок продукція галузі є неконкурентоспроможна [2].

Розширенню впровадження науково-технічних досягнень на українських машинобудівних підприємствах також перешкоджає високий економічний ризик інвестицій в науково-технічні проекти, тривалі терміни окупності капітальних вкладень а також дефіцит самих проектів. Більшість українських машинобудівних підприємств на сьогодні має морально та фізично застаріле виробниче обладнання, знос обладнання становить близько 70 %. Фізично зношене обладнання не забезпечує нормативних показників, наприклад, допусків точності, часу виготовлення. Морально застаріле обладнання не може забезпечити реалізацію сучасних технологічних процесів. В результаті виникає відставання від конкурента, як за експлуатаційними характеристиками, так і за ціною, адже сучасні технології, як правило, забезпечують зниження питомих витрат сировини і матеріалів.

У зв'язку з цим уряд нашої держави повинен докласти максимальних зусиль для стимулювання інвестиційної діяльності машинобудівників. Розробка методів об'єктивної оцінки перспектив технічного розвитку дозволить підвищити конкурентоспроможність і економічну ефективність підприємств, збільшить внесок науково-технічної та інноваційної складової в економічне зростання, а також скоротить для підприємців ризик здійснення інвестиційних проектів технічного розвитку та випуску нової продукції.

По-перше необхідно, надати машинобудівним підприємствам податкові пільги на проведення масштабних заходів з модернізації виробничих потужностей. По-друге, сформувати та поетапно реалізувати національну стратегію розвитку машинобудівної галузі, концепцію фінансової, податкової та кредитної політики. По-третє, створити інфраструктуру, сприятливу до створення та розвитку технологій. По-четверте, збільшити частку витрат з боку держави на НДДКР у сфері машинобудування. Також важливим кроком на зустріч науково-технічного розвитку машинобудування є здійснення спільних дослідницьких проектів із зарубіжними партнерами та використання світового досвіду.

Пріоритетними напрямками розвитку галузі мають стати: подолання науково-технологічного відставання від індустріально розвинених країн, підвищення рівня наукових розробок у галузі машинобудування, зростання інноваційної активності підприємств, створення умов для збільшення обсягів випуску високотехнологічної продукції.

Отже, зробимо висновок, що повне задоволення внутрішнього попиту на високоякісну машинобудівну продукцію і всебічне розширення присутності на зовнішніх ринках може бути здійснено тільки на основі перетворення машинобудування в конкурентоспроможний, високотехнологічний і сприйнятливий до інновацій комплекс, інтегрований в систему міжнародного поділу праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбашевська М. О. Перспективи співпраці України з ЄС на прикладі машинобудівельного комплексу / М. О. Горбашевська // Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. – 2011. – № 11. – С. 253 – 257.

2. Державне агентство з питань науки, інновацій та інформації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uintei.kiev.ua/viewpage.php?page_id=480

IMPACT OF THE INTERNATIONAL TECHNOLOGY TRANSFER ON LOW- AND MIDDLE-INCOME COUNTRIES

Geraskova O. O., US-91, NTUU “KPI”, OlechkaGeraskova92@gmail.com

In recent years, low- and middle-income countries are becoming more and more important players on the technological markets. Although their role on such markets can’t be compared with the role of high-income economies, these countries are showing more impressive growth in key indicators. Table 1 indicates a tremendous growth over the last ten years in most of the surveyed countries except Kyrgyz Republic.

Table 1. Royalty and license fees in selected middle- and low-income countries [1]

Royalty and license fees, million US$	Upper middle-income				Lower middle-income				Low-income			
	Argentina		Belarus		Ukraine		Philippines		Bangladesh		Kyrgyz Rep.	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Payments	564,1	1739,1	3,8	90,7	183,0	746,0	159,0	440,0	5,5	11,7	6,9	6,2
Receipts	46,8	190,0	0,5	20,0	5,0	107,0	1,0	5,0	0,07	0,7	1,3	1,4

In the studies of the challenges and impacts of the international technology transfer in low- and middle-income countries two main themes can be determined:

1) The international dimension – the impacts of the transfer of technologies, registered in high-income countries on countries that are less developed.

2) The domestic dimension – the impacts of the home-developed technology transfer of low- and middle countries.

As we can see from the Table 1, in all surveyed low- and middle-income economics payments considerably exceed revenues (for example, in Ukraine in 2011 – by 7 times). So, it can be noted that in the financial sense, international dimension is more influential for low- and middle-income countries than domestic dimension. However, the growth rate for receipts on royalty and license fees are considerably higher than for payments.The possible benefits for low- and middle-income economies, which can be obtained from the technology transfer of the inventions, tend to be rather the same as for the high-income countries. The main difference is that poorer countries can also benefit from so called R&D spillovers from high-income countries. This means that it isn’t necessary for them to put major investments in R&D themselves. Also, strengthening patent systems in low- and middle-income countries may also shift the research interest of rich countries to the projects connected with markets in the developing countries. Table 2 summarizes the diverse dimensions of potential impact of the international technology transfer on low- and middle-income countries.

Table 2. Impacts of technology transfer on low- and middle-income countries [2, p. 157, 158,168]

Potential benefits	Potential costs
1) Increased IP ownership facilitating entrepreneurship and vertical specialization. 2) Commercialization of new products generates profits and growth, economic and social impacts. 3) Increased impact of more focused	1) IP-related establishment and maintenance costs. 2) Barriers to access of university inventions. 3) IP-based transaction costs and tensions in industry-science relationships. 4) Reorientation of the direction of

research with potential for application. 4) Improved innovation system linkages. 5) Increase in the quality of research and education. 6) (Localized) positive impacts on R&D, technology spillovers, entrepreneurship, employment and growth. 7) Higher competitive position of country in global market. 8) The strengthened science-industry links can help to reorient research towards local needs.	research (some important directions are neglected). 5) Negative impacts on open science and follow up innovation. 6) Focus on IP might inhibit rather than promote commercialization of inventions. 7) Overemphasis on applied, lucrative projects may lead to less useful inventions from the point of view of low- and middle-income countries. 8) The decrease in international scientific exchanges and a reduced eagerness of institutions in high-income countries to collaborate as a result of more complex IP ownership issues and secrecy

To sum up, possibility to benefit considerably depends on the developing country ability to both produce and absorb innovations, in spite of potentially weaker industrial and scientific base. The role of inventors can take domestic firms or some locally presented multinationals. Still, potential costs might be higher than in developed countries because of greater resource constraints and reliance on knowledge in developed economies.

REFERENCES

1.Indicators [Electronic resource] / The World Bank. – Access mode: http://data.worldbank.org/indicator/

2. World Intellectual Property Report: The Changing Face of Innovation [Electronic resource] / WIPO Economics & Statistics Series. – Access mode: http://www.wipo.int/freepublications/en/intproperty/944/wipo_pub_944_2011.pdf

ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Дідух В. В., аспірантка
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
veroni4kadidux@gmail.com

Незважаючи на економічні невизначеності та мінливості, що відбуваються у галузі та країні, значні економічні зміни впливають на підприємства в промисловості України, як в державному так і недержавному секторі. Промислові підприємства повинні постійно вдосконалюватися та пристосовуватися до нових умов, тому внутрішні і зовнішні процеси повинні розробляти та вдосконалювати таким чином, щоб діяльність підприємства мала чіткі наслідки, а саме мінімізацію витрат, мінімізації часу виходу на ринок, збільшуючи маневреність і максимальну конкурентоспроможність.

Сьогодні все більше популярними стає визначення взаємодії зв’язків всередині підприємства на виокремлення не окремих підрозділів, які виконують певні функції, а конкретних процесів, бізнес-процесів, які проходять через усі рівні відділів підприємства і є відповідальними за будь-яку дію від початку до кінця. Це і є визначення поняття процес.

Процес – це систематичне, послідовне визначення функціональних операцій, які приносять специфічний результат, це послідовність пов’язаних операцій або завдань, що потрібні для досягнення результату. [1]

Поняття "процес", яке в нашому розумінні є ("бізнес-процес") є в даному контексті найбільш важливим, його важко пояснити менеджерам, тому що більшість із них звикли мати справу із завданнями, роботами, структурами, людьми, але не із процесами [2, с.79].

Процеси завжди існували і будуть існувати на підприємствах і неважливо якого вони типу та якою діяльністю займаються (рис. 1)

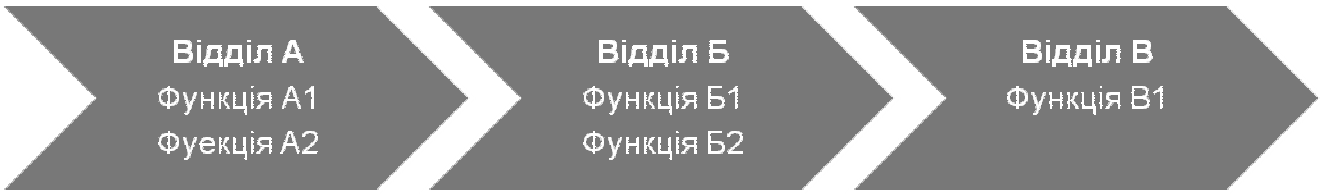

Рис. 1. Схематичний приклад процесу на підприємстві

Бізнес-процес - це безліч внутрішніх кроків діяльності, що починаються з одного або більше входів і закінчуються створенням продукції, необхідної клієнту. Призначення кожного бізнесу-процесу полягає в тому, щоб запропонувати клієнтові товар або послугу, тобто продукцію, що задовольняє його за вартістю, довговічності, сервісу і якості [3, с.24].

Бізнес-процеси представляють собою комплекс заходів спрямованих на досягнення спільної мети промислових підприємств. Будь-яка діяльність, яка пов’язана з створенням або управлінням бізнес-процесами може здійснюватися за допомогою людей або систем і ці процеси можуть бути виконані паралельно або послідовно. Люди також відіграють важливу роль на підприємстві.

Бізнес-процеси не є технологією чи інструментом, вони є важливою концепцією на підприємстві. Об’єктами управління та вдосконалення вони стали досить давно. Це не просто програмне забезпечення чи алгоритм, який ми запровадимо на підприємстві і вирішимо існуючі проблеми на підприємстві. Ключова відмінність між робочим процесом і бізнес-процесом, є те що бізнес-процес виходить за рамки простого автоматизувати роботу на підприємстві, бізнес-процес допомагає менеджерам постійно вдосконалювати процеси.

Отже, бізнес-процес є важливим механізмом управління та вдосконалення діяльності підприємства в рамках безперервного циклу. Після впровадження бізнес-процесів, підприємство зможе виявляти можливі зміни в зовнішньому чи внутрішньому середовищі та швидко реагувати на них. В кінцевому підсумку кращі варіанти та пропозиції будуть реалізовані.

ЛІТЕРАТУРА

1. Тоцький В. І., Лавренко В. В. Організаційний розвиток підприємства: Навч. посіб. – К.:КНЕУ, 2005.– 247 с.

2. Морріс Г. Б. Керівник тієї, хто знаходить вихід // Освіта і управління - 1998.- №3.- с.77-87.

3. Євланов Л. Г. Основи теорії прийняття рішень: М.: Наука, 2007.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЧЕХІЄЮ

Жалба А.С. студент ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
anton.kpi@gmail.com

Актуальною проблемою української економіки на сучасному етапі є залучення іноземних інвестиційних ресурсів та їх спрямування на інвестиційні проекти.

На сьогодні залучення інвестицій Італії має важливе значенні для розвитку економіки України. Для України є важливим те, що Чехія – промислово розвинена держава, член НАТО, ЄС. Чехія, в свою чергу, усвідомлює місце України в Європі.

На сьогоднішній день обсяг інвестицій Чеської Республіки прямих іноземних інвестицій у загальному обсязі в Українську економіку складають 0,1%. Станом на 1 липня 2012 р. Чехія інвестувала в економіку України 75,1 млн. дол. США. У 2011р. на території України функціонували 432 підприємства з чеським капіталом [1].

Основними перевагами інвестування в Україну є:

- 45 мільйонів споживачів - є одним із найбільших ринків у Східній Європі;
- Високий рівень науково-освітнього потенціалу - досить потужна мережа науково-дослідних центрів та університетів;
- Наявність робочої сили, яка є досить кваліфікованою та конкурентноспроможною - згідно з даних компанії „BrainBench” Україна посіла 4-те місце у світі за кількістю досвідчених професіоналів у сфері hi-tech;
- Географічне розташування стратегічно вигідне - Україна розташована на перехресті торгівельних шляхів Північ-Південь та Схід-Захід;
- Транспортна інфраструктура дуже широко розвинена - чорноморські порти, загальноєвропейські транспортні коридори, залізниці;
- Провідні міжнародні компанії мають велику кількість інвестиційних проектів, які успішно реалізовані: Coca-Cola, Kraft Foods, Hewlett Packard, Knauf, Ядзакі-Україна, Cargill, Raiffeisen Bank, тощо.

На сьогоднішній день в Україні було створено правове поле для інвестування. Українське законодавство для діяльності інвесторів передбачає визначені гарантії [2].

До іноземних інвесторів, що знаходяться на території України, має місце застосування національний режим інвестиційної діяльності, надаються рівні умови праці з вітчизняними інвесторами. Також, в Україні, іноземні інвестиції не підлягають націоналізації.

Відповідно до Указу Президента України від 08.09.2010 № 895/2010 було визначено національні проекти відповідно до напрямів пріорітктів культурного та соціально-економічного розвитку, що підтримані Комітетом з економічних реформ:

- Проект «Нова енергія» - передбачає диверсифікацію в Україну постачання енергоносіїв та використання альтернативного джерела енергії;
- Проекти «Нова якість життя» - спрямований на забезпечення безпечного довкілля,створення найкращих умов для здобування якісної освіти, покращення стану медичного обслуговування та розв'язання ситуації, пов’язаної із забезпечення громадян доступним житлом;
- «Нова інфраструктура» - проекти, орієнтовані на підвищення ефективності застосування транзитного потенціалу в Україні;
- Проект «Олімпійська надія» - направлений на підтримку олімпійського потенціалу в Україні та розвитку спорту.

Головним чинником підвищення інвестиційної активності стала реалізація проектів з підготовки та проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу

в Україні у 2012 році, найбільші обсяги фінансування яких припадали на 2011-2012 роки.

Проблема сприяння інвестиціям знайшла своє відлуння у Програмі економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава». Наприклад, в рамках програми реформ будуть здійснюватись конкретні заходи з поліпшення клімату бізнесу, а саме: удосконалення адміністративних послуг, системи ліцензування, дозвільної системи, ліквідації та започаткування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інвестиційне співробітництво між Україною та Чехією [Електронний ресурс] / Державна підтримка українського експорту. Режим доступу: http://ukrexport.gov.ua/ukr/analiz_inv_spivirobnictva/cze/7007.html

2. Закон України "Про режим іноземного інвестування" № 93/96-ВР від1996.03.19 // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 19. - С. 80.

ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ПРОДУКЦІЄЮ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Жалба А.С., Клименок Н.О., студенти ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
anton.kpi@gmail.com

На сьогодні легка промисловість України є потужним комплексом з виробництва багатогалузевих товарів народного споживання. Цей вагомий сектор економіки орієнтується на кінцевого споживача. Підприємства легкої промисловості мають потенціальні можливості для виробництва широкого спектру товарів, який здатен задовольнити попит внутрішнього ринку. На галузевих підприємствах, які розташовані в усіх регіонах України, зосереджено близько 8% загальної чисельності промислово-виробничого потенціалу промисловості і 2,5% виробничих фондів.

Понад 10 тис. підприємств функціонує у галузі легкої промисловості, з них у промисловості виробництва шкіряного взуття та шкіри – близько 1,5 тис., у текстильній – близько 2,5 тис., у промисловості з виробництва хутра та готового одягу – близько 6 тис. У легкій промисловості практично всі підприємства є приватизованими, а ті, які знаходяться у державній власності, становлять менше 2%.

Галузь легкої промисловості складається з 17-ти підгалузей, має потужний виробничий потенціал, який виробляє спектр товарів широкого споживання і промислового призначення. В той же час легка промисловість має зв`язки з безліччю суміжних галузей і обслуговує весь господарський комплекс країни.

Існує список лідерів внутрішнього ринку легкої промисловості, який очолює багатопрофільний торгово-виробничий концерн «Текстиль-Контакт», який займається виробництвом і реалізацією всіх видів штучного хутра, тканин, прикладних матеріалів, фурнітури та трикотажних полотен.

Іншим об`єднанням з фінансовим, науковим та промисловим потенціалом є корпорація підприємств «Текстиль-Україна». Розвитку корпорації сприяють фінансові партнери з Росії. До складу «Текстиль-Україна» входять 27 підприємств, які розташовані по всій території України , де виробляється практично увесь асортимент товарі легкої промисловості. Вже кілька років провідну роль у завоюванні зовнішніх ринків збуту займають АТ «Україна», яке свої вироби реалізує до Чехії, Хорватії, Німеччини, Угорщини, Польщі, Словенії; АОЗТ «Черкаський шовковий комбінат», що

поставляє шовкові тканини до Данії, Угорщини, США, Чехії; ПАТ «Рівнельон»; ПрАТ «ВОЗКО».

Успішними в освоєнні нових зразків одягу і реалізації до країн далекого і близького зарубіжжя є ПАТ «Черкаське трикотажне підприємство «Любава», фірма «Украмтекс» [1].

Аналізуючи імпорт та експорт товарів легкої промисловості, у 2012 році було імпортовано товарів на 2 959 123 тис. доларів, експортовано на 889 820 тис. доларів. За 2012 рік обсяги імпорту перевищили обсяги експорту на 2 069 303 тис. доларів, тобто в 3,3 рази; обсяги імпорту в порівнянні з 2011 роком збільшилися на 917 233 тис. доларів, тобто на 44,9%, обсяги експорту зменшились на 137 866 тис. доларів, тобто на 13,4% [2].

Через неврегульованість імпорт, обсяги якого з кожним роком збільшуються, загальну непрозорість ринку та нерівні умови конкуренції, в Україну імпортуються товари легкої промисловості в таких обсягах, що це спричиняє велику шкоду для вітчизняної легкої промисловості. В зв`зку з цим зменшуються обсяги виробництва продукції на підприємствах, а в деяких випадках підприємства змушені припинити свою виробничу діяльність. Великою загрозою для вітчизняних підприємств легкої промисловості є контрабандне ввезення в Україну товарів. Контрабандна продукція в цьому випадку займає близько 70% ринку. Для подолання цих проблем в Україні потрібно зупинити корумпованість влади, налагодити надійний митний контроль та стабілізувати політику та економіку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Легка промисловість України [Електронний ресурс] / Державна підтримка українського експорту. Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/prom/ukr/9.html

2. Аналіз імпорту та експорту товарів легкої промисловості [Електронний ресурс] / Державна підтримка українського експорту. Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/prom/ukr/5659.html

ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Захарчук І.Ю., УС-81м, V курс
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
justinna@ukr.net

Сучасна економічна наука свідчить про значні переваги участі країни в міжнародному поділі праці, що пов’язується з використанням експортного потенціалу, який у свою чергу виконує роль стабілізуючого чинника виробництва. Для будь – якої країни важливо, коли її підприємства постійно нарощують експортний потенціал, гідно представляючи її на зовнішніх ринках. Машинобудування є тією стратегічною сферою, де формується експортний потенціал держави. Тому вивчення питань формування та розвитку експортного потенціалу підприємств даної галузі має особливу актуальність.

Опосередкований вплив на формування стратегії виходу підприємств на міжнародний ринок та на заняття провідних позицій на зовнішньому ринку мають фактори, які впливають на формування та розвиток експортного потенціалу машинобудівних підприємств. До найбільш суттєвих факторів розвитку експортного потенціалу доцільно віднести наступні:

- організація управління підприємством;
- інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності;

- планування експортного виробництва;
- облік та аналіз експортних поставок;
- кадровий менеджмент [1].

Оцінка діяльності машинобудівної галузі за даними Держкомстату України показує наступні результати на рис. 1.

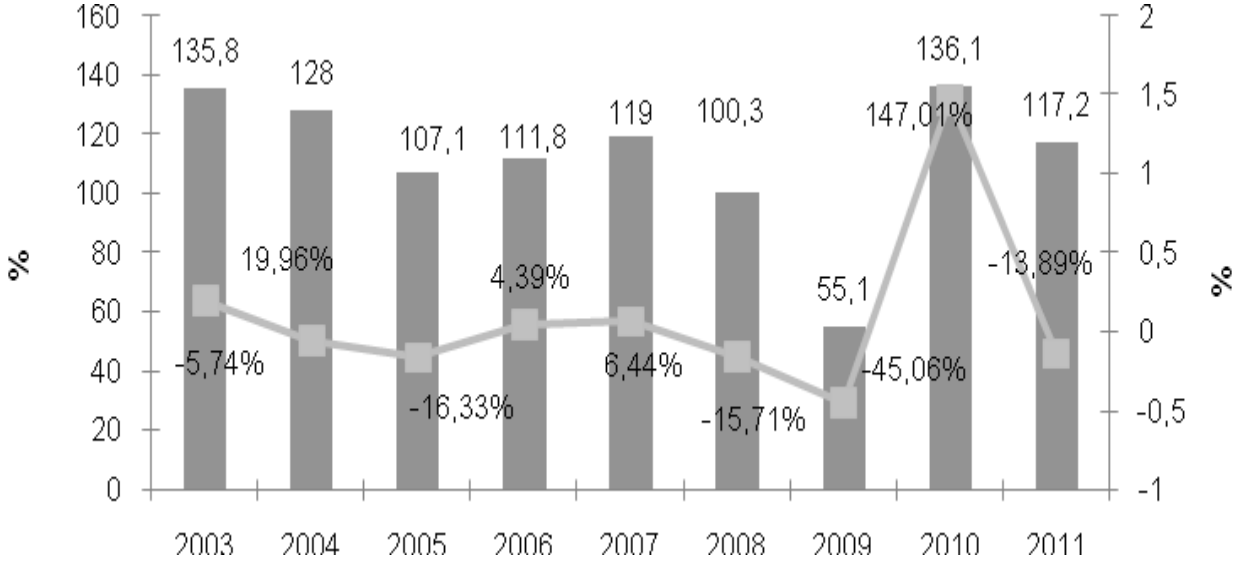

Рис.1. Індекс виробництва продукції машинобудування в Україні в 2003 – 2011 роках [2]

Протягом 2005–2007 років темпи приросту обсягу машинобудівної продукції суттєво перевищували темпи приросту промислової продукції, що призвело до збільшення конкурентоспроможності продукції машинобудування на світовому ринку. Це у свою чергу призвело до зростання інвестиційної активності країн СНД, спрямованої на модернізацію основних засобів у транспорті, будівництві, добувній промисловості. У 2009 році обсяг виробництва підприємств машинобудування становив 55,1%, що на 45,1% менше ніж за 2008 рік, що пояснюється виникненням світової економічної кризи. Наслідки цієї кризи проявлялись у спаді обсягів продажу, зростанні боргів, збільшенням кредиторської заборгованості. Криза призвела до збільшення числа фінансово неспроможних підприємств у цій галузі. Проте уже в 2010 – 2011 роках машинобудівна галузь продемонструвала суттєве зростання виробництва у порівняння з 2009 роком.

Найголовнішим ринком збуту товарів української машинобудівної промисловості є Росія. Частка експорту товарів до даного регіону в загальному обсязі продукції машинобудування склала 53,5 % або 2,859 млрд. дол. США. Серед основних ринків збуту продукції машинобудівної галузі України такі країни як Німеччина, Польща, Білорусь, Угорщина, Казахстан та Іран. Серед основних товарних груп класифікатора ТН ЗЕД у структурі експорту знаходяться електричні машини та устаткування, шляхове обладнання, котли, машини та апарати, залізничні та трамвайні локомотиви.

Попри високий потенціал галузі машинобудування, для забезпечення розвитку експортного потенціалу машинобудівних підприємств необхідно удосконалити асортименту продукцію, здійснити диверсифікацію ринків збуту, розробити спеціальні інвестиційні програми, активно застосовувати такі методи стимулювання експорту продукції машинобудування як експортне кредитування, експортна премія та експортні дотації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дунська А.Р. Управління міжнародною конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств на інноваційній основі // Актуальні проблеми економіки – 2012. - №7(133). – с. 104 -110
2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ «ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ» ЯК СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Кулинич О. О., студентка 4 курсу групи УС-92
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
elena.kulynych@gmail.com

У наш час актуальним питанням є перехід від звичних енергоресурсів до відновлювальної енергії, яку можемо отримати від природи, завдаючи їй мінімальної шкоди. Це, так званий, перехід до «зеленої економіки». У свою чергу, це також може свідчити й про позитивний характер для розвитку економіки країн, що будуть використовувати альтернативну енергетику.

«Зелена економіка», згідно доповіді ЮНЕП, – це економіка з низькими викидами вуглецевих сполук, яка ефективно використовує ресурси та відповідає інтересам суспільства [1]. Пошуки шляхів щодо зменшення рівня залежності країн від споживання ресурсів, підвищення темпів економічного зростання без деградації екологічних систем, використання нових технологій та спрямування зусиль на сталий розвиток суспільства, призвели до обговорення у 2008 році проекту Глобального зеленого нового курсу (ГЗНК). Він спрямований на покращення фінансової системи, стабільний і екологічно чистий розвиток економіки, зростання кількості робочих місць [2].

Протягом 2002 – 2009 рр. мали приблизно 9 % приросту частки використання альтернативної енергетики у різних країнах щороку, проте у 2010 році спостерігався приріст майже у 15 % (рис.1).

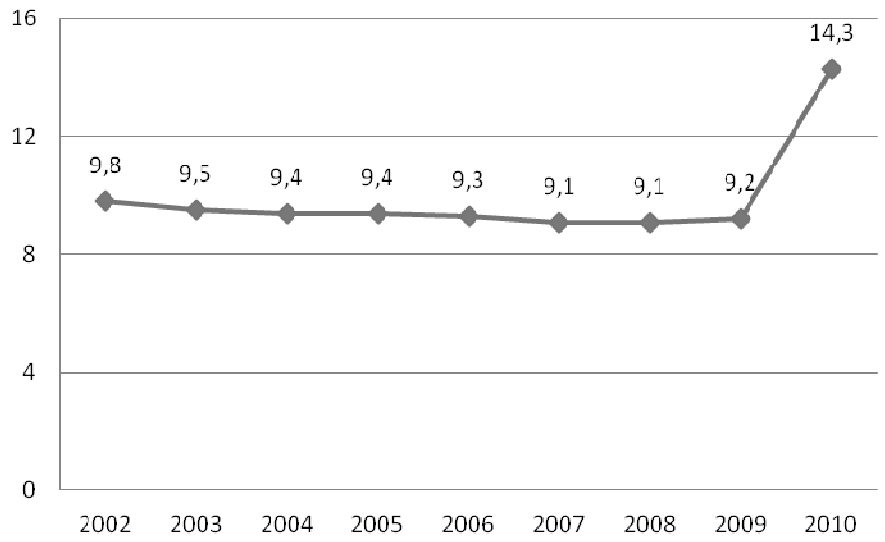

Рис. 1. Частка використання альтернативної та атомної енергетики у %
Джерело: Побудовано автором на основі [3]

Під час глобальної економічної кризи 2008 – 2009 рр. відбулось зниження частки використання альтернативної енергетики, адже щоб побудувати «зелену» станцію, залучають значні інвестиції. Але вже в 2010 році спостерігається приріст 14,3 %. У свою чергу, це означає, що спільнота не припинила розвивати «зелену економіку», а навпаки сприяла збільшенню частки використання альтернативної енергетики. Як висновок зазначимо, що суспільство переходить на новий рівень розуміння того, що ресурси не безмежні, за розрахунками, світовий попит на енергію зросте на 36 % протягом 2008 – 2035 років, а отже, треба створювати альтернативу [4].

Отже, зменшення використання альтернативної енергетики з 2002 р. по 2008 р. на 0,7 % пов'язане з настанням світової кризи, як наслідок менші надходження інвестицій в даний сектор. З 2008 р. по 2010 р. спостерігається приріст на 5,2 % і цей відсоток продовжує зростати. Це випливає з того, що завдяки активному втручанню світових організацій в розвиток саме «зеленої економіки» та створення її ефективного механізму може сприяти створенню гармонійного економічного, соціального, екологічного виміру життя країн та стати значним поштовхом для сталого розвитку суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. ЮНЕП. Навстречу зеленой экономике: путь к устойчивому развитию и искоренению бедности. Обобшающий доклад для властных структур [Електронний ресурс] / ЮНЕП – Режим доступу: www.unep.org/greeneconomy
2. Глобальный новый зеленый курс. Доклад ЮНЕП. Март 2009 [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.unep.org/greeneconomy
3. The World Bank [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://data.worldbank.org/indicator/EG.USE.COMM.CL.ZS/countries/1W?display=graph
4. Chalmin Ph. From waste to resource an abstract of world waste survey 2009 [Електронний ресурс] / Ph. Chalmin, C. Gaillochet – Режим доступу: http://www.veolia-environmentalservices.com/veolia/ressources/files/1/927,753,Abstract_2009_GB-1.pdf

АДАПТАЦІЯ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРИЄДНАННЯ ДО СОТ

Корева О.О., студентка ФММ, УС-91

У процесі переговорів щодо приєднання до Світової організації торгівлі, Україна поступово наближувала свою внутрішню та зовнішню політику до вимог СОТ.Значних змін зазнало митно-тарифне регулювання, яке було значно лібералізоване відносно до імпорту. При вступі до СОТ Україна зобов’язалася знизити та зв’язати тарифні ставки. Тарифи визначалися на основі чинного Митного тарифу, ухваленого Законом України №2371-111 від 05.04.2001р. «Про Митний тариф України» та Концепцією трансформації митного тарифу України відповідно до системи ГАТТ/СОТ, затвердженої Указом Президента України №256/96 від 06.04.1996р.Концепція передбачає встановлення ставок імпортного мита на промислові товари з граничним рівнем не вище 30%, а на сільськогосподарську продукцію – не вище 70% від митної вартості. З метою захисту вітчизняного виробництва передбачається встановлення високих ставок ввізного мита на готову продукцію, середніх – на напівфабрикати та низьких - на сировину [1].

Система тарифного регулювання у високотехнологічній сфері має вибірковий характер, тому що в національному законодавстві передбачені тарифні пільги у

вигляді безстрокових тимчасових преференцій для окремих груп високотехнологічних товарів:звільнення від стягнення ввізного мита – поширюється безстроково на хімічні сполуки та продукцію, товари для нанотехнологічних виробництв, лабораторне, дослідницьке і наукове обладнання, матеріали та комплектуючі; тимчасово до 2015 р. на системи, агрегати, комплектуючі для космічних комплексів, апаратів, ракетоносіїв та наземних космічних систем; до 2016 р. на товари літакобудування [2]; звільнення від сплати ПДВдля товарів космічної галузі до 2015 р. та для товарів літакобудування до 2016 р [3].

Тарифні пільги на імпорт високотехнологічних товарів не поширюються на комп'ютерну та офісну техніку, електроніку, телекомунікації та наукові прилади. Для оцінки впливу тарифних пільг, що надаються іноземним виробникам у високотехнологічній галузі на ступінь захисту вітчизняної промисловості потрібно проаналізувати ставки ввізного мита для високотехнологічних груп товарів.

Середня ставка імпортного мита на високотехнологічні товари (ВТТ) становить 2,5 %, причому майже 66 % ВТТ має нульову ставку. Якщо аналізувати за групами товарів, то найвищу ставку імпортного мита має група телекомунікаційного обладнання – 3,9 %, прилади та інструменти – 2,3 %. Ці категорії високотехнологічних товарів мають найбільший рівень захисту від іноземного імпорту. Найнижчі ставки ввізного мита характерні для групи фармацевтики – 0 % та офісного обладнання – 0,9 %. Ці категорії товарів мають найнижчий ступінь митного захисту від імпортерів. Загалом ставка імпортного мита на рівні 2,5 % на високотехнологічні товари є досить низькою і не здатна забезпечити належного захисту від іноземних конкурентів для вітчизняних виробників, як це передбачено Угодою СОТ [4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Указ Президента України Про Концепціютрансформаціїмитного тарифу України на 1996-2005 роки відповідно до системи ГАТТ/СОТ

2. Про Єдиниймитний тариф : Закон Українивід 5 лют. 1992 р. № 2097-XII // Голос України. — 1992.

3. Податковий кодекс Українивід 2 груд. 2010 р. № 2755-VI // Голос України. — 2010. — № 229–230С.

4. Мельник, Т.М. Зовнішня торгівля високотехнологічними товарами: інституціональний вимір / Т.М.Мельник, О.В.Зубко // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2012. – № 2. – С. 181-190.

ВИКОРИСТАННЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ В ЦІНОУТВОРЕННІ НА ТОВАРИ З ВМІСТОМ НАНОТЕХНОЛОГІЙ

Коротченкова Ю. О., аспірант
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
julia.korotchenkova@gmail.com

Намежі XX і XXI ст. нанотехнології стали стратегічним напрямом інноваційного розвитку провідних країн світу. Значну увагу приділено й вивченню економічних аспектів впровадження нанотехнологій. Повідомляється, що потенціал використання нано- та біотехнологій для досягнення стійкого економічного зростання майже безмежний. Відзначається, що нанотехнології сприятимуть вирішенню

найскладніших загальносвітових проблем, зокрема, енергозбереження, екології та охорони здоров'я[1].

Метою даної роботи є розробка рекомендацій щодо удосконалення науково-методичних підходів до ціноутворення на товари з нанотехнологічною складовою в умовах міжнародного науково-технічного співробітництва. В роботі визначено особливості ціноутворенняна міжнародних товарних ринках, узагальнено методи, фактори та стратегії ціноутворення на ринках високотехнологічних товарів, розроблено математичну модель ціноутворення на ринку сонячних елементів із вмістом нанотехнологічноїскладової, сформовано рекомендації до визначення ціни на сонячні елементи, вироблені з використанням нанотехнологій, на ринку України.

Взаємозв'язок між ціною нанотехнологічних нововведень та їх споживчою вартістю встановлюється з використанням методу регресійного аналізу. На першому етапі будується рівняння регресії $P = f(P_1, P_2, ..., P_n)$, виходячи з певних значень параметрів P_1, P_2, ..., P_n продукту із нанотехнологічною складовою, а також ціни на продуктP. За основні параметри обрано ефективність сонячного модуля (головний параметр, P_1), його електрична потужність (P_2), розміри (P_3) та вага (P_4), витрати на утримання і обслуговування пристрою (P_5).За параметри ідеальної моделі використовувались найкращі показники серед пропонованих на ринку моделей сонячних елементів. В розгляд включено моделі компанії-виробника Nanosolar і його прямого конкурента – компанії First Solar, які припадають на однаковий ціновий сегмент і подібніза обсягами виробництва.Перша з них використовує у виробництві сонячних елементів нанорозмірні включення. Рівняння значущості параметрів товару обиралось у вигляді[2]:

$$P = a + k_1P_1 + k_2P_2 + ... + k_5P_5 , \qquad (1)$$

де a – постійна складова ціни, що визначається тими змінними, які не задані в функції ціни (тобто параметрамиP_1–P_5), $k_1, k_2, ..., k_5$ – ваги значущості параметрів, що визначаються в рівнянні множинної регресії та ілюструють вплив кожної незалежної змінної (основних параметрів P_1–P_5 функції ціни товару) на рівень цієї ціни.

Множинна регресія(1) розраховувалась за допомогою статистичного пакету Excel. Отримані коефіцієнти k_j перевірялись на статистичну значущість, що дозволило скорегувати параметри моделіі виключити із розгляду P_3 та P_4.Стандартизація отриманих коефіцієнтів регресії у вигляді обчислення коефіцієнту ваги значущостіδдозволила порівняти вплив незалежних змінних P_1 , P_2 та P_5 на ціну сонячного елементу. Виявлено, що вага значущості ефективності сонячного елементу (δ = 0,953075)для його ціни найвища, а значення електричної потужності (δ = 0,003279)– найнижча. Витрати на обслуговування обіймають проміжне значення (δ = 0,043646) для формування ціни сонячного елементу.

Розроблено методологію оцінки ціни в ситуації, коли виробництво товару із нанотехнологічною складовою (сонячних панелей Nanosolar) розміщено в одній країні (США), а продаж відбувається за кордоном (на ринку України). Вона базується на встановленні ціни придбання товару, що ввозиться в країну, і яка враховує транспортні та митні витрати, а також ціни реалізації на внутрішньому ринку України.Вироблено механізми коригування ціни в залежності від різних умов поставкита особливостей внутрішнього ринку. Одержані вирази для корегування модельних розрахунків ціни з урахуванням умов поставки товару в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва для випадківвзаємопов'язаних (випадок 1) та незалежних (випадок 2) ринків, коли покупець з однієї країни має можливість зробити покупку товару в своїй країні або за кордоном (випадок 1) чи коли при проведенні розрахунків ціни враховується можливість покупки товару споживачем лише в окремій країні (випадок 2).

ЛІТЕРАТУРА

1. Lipsey R.,Carlaw K., BekarC. Economic transformations – general purpose technologies and long-term economic growth[Text].– Oxford: Oxford University Press, 2005.– 595 p.
2. Слуцкин Л. Н. Курс MBA по прогнозированию в бизнесе [Текст] / Л.Н. Слуцкин – М.: Альпина Бізнес Букс, 2006. – 277 с.

ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РОСІЙСЬКИХ ТНК ДЛЯ НАФТОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Крилова К.В., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
k-v-k@rambler.ru

Процеси глобалізації та транснаціоналізації, що актуальні для сьогодення, мають сильну дію і на Україну. Особливо вони проявляються в нафтогазовій сфері, яка є бюджетоформуючою галуззю України. Сьогодні спостерігається інвестиційна криза, наслідком якої є дефіцит вітчизняних фінансових ресурсів. Обсяги державних фінансів недостатні, щоб осучаснити виробничу базу підприємств для забезпечення конкурентоздатності їх продукції. У таких випадках можуть допомогти транснаціональні угрупування, які вкладають кошти в підприємства, в яких можливо провести весь виробничий ланцюг (від постачання, завантаження сировиною НПЗ до виходу продукції та реалізації). З цього видно, що нестабільна ситуація в Україні не має впливу на їх функціонування та розвиток.

Інтенсифікація економічних стосунків України з Росією набуває великого значення, оскільки Україна приречена ще протягом тривалого часу залежати від постачання нафти та газу з російських джерел. Прагнучи до диверсифікації джерела постачання, Україна може потрапити в енергетичну залежність від російської нафти. Великі нафтові корпорації Росії скуповують за безцінь українські підприємства, утворюють спільні підприємства, поглинають українські нафтопереробляючі заводи.

Обсяг нафтопереробки за 2012 рік скоротився, порівнюючі з 2011 роком, на 1/3. При цьому обсяг поставок російської нафти скоротився більш ніж у два рази – менше 750 тис. тонн. З березня місяця 2012 року російська нафта взагалі не поставляється в Україну, оскільки компанія ТНК-ВР призупинила діяльність Лисичанського НПЗ, що належить йому. Одеський НПЗ, що належить ЛУКОЙЛу, не працює з осені 2012 року з причини того, що постачання сировини та його маршрут є проблемними. Разом з цим, вітчизняний ринок перейшов на споживання імпортованих нафтопродуктів, що надходять до України з Білорусії, Литви, Румунії, Польщі та інших країн Європи та СНД [1].

За підсумками 2012 р. видобуток нафти в Україні знизився на 1,7%, в порівнянні з аналогічним періодом 2011 р. – до 2,19 млн.т. Приватні нафтовидобувні заводи збільшили видобуток нафти на 7,2% (на 10,31 тис. т) – до 153,86 тис. т [2]. Вітчизняні НПЗ у січні-листопаді 2012 р. зменшили обсяги первинної переробки нафти до 4,1 млн. т (2011 р. – 9,049 млн. т), що на 50% менше від минулого року. За результатами 2012 р. можна очікувати стрімкого зниження обсягу нафтопереробки до 4,5 млн. т (ще на 50%). Для порівняння загальна потужність переробки НПЗ України дорівнює 51 млн. т нафти/рік [2].

Напрошується висновок, що чиновники, які наголошують на національних інтересах, просувають інтереси приватних українських НПЗ. Проте є загроза, що від функціонування вітчизняних НПЗ програють всі. По-перше, український бюджет буде недоотримувати значні суми, по-друге, український споживач купуватиме дорогі

(через високі імпортні мита) та неякісні (з причини застарілого обладнання та технологій вітчизняних заводів) продукти. Від цього виграє, мабуть, тільки російська сторона, оскільки зможе збільшити поставки нафти в Україну.

Щоб зробити українську залежність від російської нафти максимально корисною та безпечною, необхідна ефективна співпраця між урядами Росії та України, використовувати різні джерела постачання енергоносіїв. До цього ж, Україна має продовжувати політику залучення іноземних інвестицій та створювати перепони на шляху монополізації ТНК українського ринку . Для України, залежної від імпорту, дуже важливо ввести заміщення ввезення іноземних товарів виробництвом аналогічних всередині країни. Зменшення імпорту можна досягти за рахунок зупинки потоків сірого імпорту та контрабанди. Також можна зупинити давальницькі операції з переробки сировини, що звільняють від податків та зменшують надходження до українського бюджету, і посилити контроль та відповідальність за такі правопорушення, як наприклад, фальсифікація транспортних накладних, зниження на митниці вартості товару тощо. До того ж розміщення в Україні виробництв продукції кінцевого споживання зменшить імпорт виробів, що сприятиме стабілізації фінансової та економічної системи України. На сьогоднішній день дуже актуальним є інтеграція українських підприємств у виробничу кооперацію з ТНК на основі договірних відносин, тобто без залучення іноземних інвестицій [3]. Отже, аби мати мінімальну залежність від іноземних ТНК, Україна має створювати інтелектуальні центри, що будуть притягувати інноваційно-підприємницькі філії ТНК та створюватимуть осередки власних конкурентних компаній, які з часом зможуть отримати статус транснаціональних корпорацій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Україна може потрапити у нафтовий капкан [Електронний ресурс] : за даними електронного журналу «Finance.ua». – 2012. – Режим доступу: http://news.finance.ua/ua/

2. Нафтогазовий рік 2012: попередні підсумки [Електронний ресурс] : за даними Київського міжнародного енергетичного клубу 2012 р. / О. Лактіонов. – 2013. – Режим доступу: http://www.qclub.org.ua/analytics/naftogazovij-rik-2012-poperedni-pidsumki/

3. Український бізнес – афера століття. Чим загрожує некерована експансія транснаціональних корпорацій Електронний ресурс] / В. Лановий. – 2012. – №42. – Режим доступу: http://tyzhden.ua/Economics

УЧАСТЬ У ВИСТАВКОВИХ ЗАХОДАХ ЯК ФАКТОР МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кухарук А. Д., аспірант,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
e-mail: anna_kukharuk@mail.ru

За результатами аналізу статистичної інформації [1] встановлено, що в Україні в середньому щорічно проходить 1112 виставкових заходів. У 2011 році за тематичним напрямом, що об’єднує поліграфічну та рекламну діяльність, зареєстровано лише 6 виставкових заходів. Для порівняння, у 2005 році в Україні зареєстровано 14 заходів зазначеної тематики; у 2006 році – 15; у 2007 році – 10. Економічна криза 2008 року позначилася, у тому числі, на виставковій діяльності підприємств. Починаючи з 2009 року, щорічно кількість виставок, цільовою

аудиторією яких є потенційні замовники поліграфічної та супровідної продукції, зменшується.

З огляду на те, що обмін професійним досвідом здатний конструктивно впливати на виробничо-комерційну діяльність поліграфічних підприємств, щорічне зменшення спеціалізованих виставок є негативним явищем. Зведені дані щодо тематичних виставкових заходів, які існують в Україні, наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Виставкові заходи України, що присвячені поліграфічній та рекламній діяльності (складено автором на основі [2])

Назва	Статус	Місце проведення	Періодичність
Поліграфія. Реклама. Медіа	Національна	м. Донецьк	Щорічно
B2B Show	Національна	м. Київ	Щорічно
Поліграфія	Міжнародна	м. Київ	Щорічно
T-Rex	Міжнародна	м. Київ	Щорічно
Rex	Міжнародна	м. Київ	Щорічно
Пак Експо	Міжнародна	м. Київ	Щорічно

На міжнародній арені виставкової діяльності найбільшою асоціацією є Всесвітня асоціація виставкової індустрії (UFI). До складу членів UFI входять 9 організаторів виставкових заходів України (ACCO International Ltd.; Euroindex Ltd.; ExpoCenter Meteor Ltd.; EXPODONBASS S.E.C.; International Exhibition Center (IEC); Kyiv Expo Plaza; Premier Expo; Kyiv International Cantract Fair Ltd.) та 1 асоціація (Виставкова федерація України).

Аналіз матеріалів [3] дозволяє підсумувати загальну кількість відповідних виставкових заходів, що проходять у європейських країнах. У 2010 році за тематичним напрямом «Друк. Пакування» було зареєстровано 13 виставок, що визнані UFI. Відповідний розподіл за країнами наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл міжнародних виставок за країнами (складено автором за матеріалами [3])

Країна	Місто	Кількість виставкових заходів
Франція	Париж	4
Польща	Варшава	1
	Познань	1
Чеська Республіка	Брно	1
Нідерланди	Ден Бош	1
Фінляндія	Гельсінкі	1
Російська Федерація	Москва	2
	Великий Новгород	1
Україна	Київ	1

Як видно з табл. 2, Україна увійшла в сімку країн, тематичні виставкові заходи яких є визнаними UFI (в Україні це виставка «Пак Експо», що зазначена в табл. 1).

У системі факторів підвищення міжнародної конкурентоспроможності українських поліграфічних підприємств доцільно виділити участь у виставкових заходах. Проте частка нерезидентів у загальній структурі відвідувачів українських виставок в цілому становить менше 1 %. З урахуванням зазначеного, важливою є участь поліграфічних підприємств України у заходах (виставках, форумах, конференціях), що проходять закордоном. При цьому, вагоме значення має не лише визнання заходу асоціацією UFI, але і його масштаб. Наприклад, у табл. 2 не

зафіксовано Німеччини. Проте відомо, що дана країна є одним із світових лідерів не лише на ринку виставкової діяльності, але і на ринку поліграфічної індустрії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистика виставкової діяльності в Україні. - Офіційний сайт Виставкової федерації України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.expo.org.ua/ua/statistics.php

2. Euro Fair Statistics 2010. – The official site of The Global Association of Exhibition Industry. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – http://www.ufi.org/Medias/pdf/publicationspress/2010_euro_fair_statistics.pdf

СПЕЦИФІКА КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ В ПІДПРИЄМСТВА ТЕПЛОВОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ

Манаєнко І.М., аспірант
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
verholyad@ukr.net

Відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» [1], визначено 7 пріоритетних напрямів для України на 2011-2021, із яких 2 – безпосередньо пов’язані із розвитком підприємств електроенергетики, зокрема:

1) освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;

2) широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища.

Тобто, майже у всіх випадках інноваційна діяльність на підприємствах електроенергетики пов’язана із основними фондами. Для підприємств електроенергетики характерна висока частка основних засобів виробництва. В залежності від основного призначення і характеру виконуваних функцій основні засоби поділяються на декілька груп та мають для підприємств електроенергетики приблизно таку структуру:

– будівлі виробничо-технічні, службові – 14%;

– споруди: водопровідні, гідротехнічні, каналізаційні – 16%;

– передавальні пристрої: електромережі, тепломережі, трубо - і газопроводи– 33%;

– машини та обладнання, в тому числі: силові машини та обладнання – 32%; робочі машини та обладнання – 1%; вимірювальні та контролюючі прилади та устаткування – 1%; обчислювальна техніка – 2%;

- менше 1 % складають: транспортні засоби, інструменти з терміном служби менше 1 року, виробничий та господарський інвентар,інші основні засоби.

Теплова енергетика України наразі перебуває в тяжкому стані. Обладнання, що було введене в експлуатацію в 60-70-ті роки XX століття морально та фізично застаріло. Якщо у 2000 році рівень зносу становив 46,8%, то у 2010 досягнув критичного значення – більше 60% [2]. Залишковий розрахунковий ресурс роботи більшості енергоблоків становить 5-10 років, а по деяких – 2-5 років. Внаслідок погіршення стану обладнання встановлена енергетична потужність ТЕС знизилась із 29,2 млн. кВт у 1990 році до 27,7 млн. кВт у 2002 році. Крім того, 3,2 млн. кВт цих потужностей не вводилась в експлуатацію починаючи із 1998 року.

З метою збереження існуючих енергетичних потужностей необхідно постійно здійснювати капітальні вкладення в основні фонди підприємств. Метою капітальних вкладень у підприємства електроенергетики є:

1. Розширення діючого підприємства, що призводить до збільшення його виробничої потужності в більш короткі терміни і при менших затратах порівняно із створенням аналогічних потужностей внаслідок нового будівництва.

2. Реконструкція – це здійснення по єдиному проекту повне або часткове переобладнання виробництва із заміною морально застарілого та фізично зношеного обладнання. Це призводить до підвищення рівня механізації та автоматизації виробництва, ліквідації «вузьких місць», що забезпечує збільшення об'єму відпущеної електроенергії при менших термінах та витратах, ніж нове будівництво чи розширення діючого підприємства.

3. Технічне переоснащення здійснюється без розширення наявних виробничих площ у відповідності до плану технічного розвитку підприємства з метою підвищення технічного рівня і покращення техніко-економічних показників обладнання та установок.

Відповідно до Енергетичної стратегії розвитку України до 2030 року на теплову генерацію заплановано такі обсяги інвестиційних ресурсів [3]: модернізація ТЕС - 109 млрд. грн., включаючи установку ПГО при модернізації теплових станцій - 37 млрд. грн., модернізація ТЕЦ - 22 млрд. грн., будівництво ТЕС - 132 млрд. грн.

Однак, навіть при подовженні термінів експлуатації енергоблоків ТЕС на 20-30 років, необхідно безперервно здійснювати капітальні вкладення з метою модернізації основних фондів із інноваційною складовою з метою збереження енергетичної незалежності України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, N19-20,ст.166

2. Статистичний збірник держкомстату «Основні засоби України за 2000-2010 роки» - розділ 1. Наявність та стан основних засобів за видами економічної діяльності, С. 7-16

3. Енергетична стратегія України до 2030 року / Енергоінформ.-2006.-№12(351) - №20(359).- Інформаційні додатки.

ІННОВАЦІЙНА КОНЦЕПЦІЯ CLOUD COMPUTING

Мастюк Д.О., студент IV-го курсу, ФММ, група УЕ-91
Національний Технічний Університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
dimamastiuk92@gmail.com

В даний час IT-рішення, пов'язані з використанням «хмарних» обчислень, здобувають все більшу популярність. Концепція Cloud Computing - одна з найактуальніших тенденцій розвитку інформаційних технологій. «Хмара» є інноваційною бізнес-моделлю у сфері отримання та надання даних послуг, яка обіцяє знизити оперативні та капітальні витрати. «Хмарні» обчислення являють собою динамічний спосіб доступу до зовнішніх обчислювальних ресурсів у вигляді сервісу, що надається за допомогою Інтернету. Для роботи з «хмарою» користувачеві не потрібні особливі знання про його інфраструктуру або навички управління даною технологією. Обчислення функціонують наступним чином: замість придбання, встановлення та управління власними серверами для запуску програм, користувач

орендує сервера в Microsoft, Amazon, Google або іншій компанії. Управління орендованими серверами проходить через Інтернет, при цьому оплачується тільки фактичне їх використання для обробки та зберігання даних. Обчислювальні «хмари» включають в себе тисячі серверів, розміщених в дата-центрах, і забезпечують роботу десятків тисяч програм, які використовуються мільйонами користувачів щодня. Концепція «хмарних» обчислень виникла в результаті еволюційного розвитку інформаційних технологій. Основними факторами, які вплинули на створення та розвиток «хмарних систем», можна назвати консолідацію, віртуалізацію і «Software as a Service» (SaaS) [2]. Завдяки даним системам, всі ці елементи були об’єднані в одне ціле, що дало змогу користувачам значно спростити собі життя.

Отже, консолідація - це об'єднання обчислювальних ресурсів або структур управління в єдиному центрі (фізично або логічно). В основу віртуалізації покладена здатність одного комп'ютера виконувати роботу декількох комп'ютерів завдяки розподілу його ресурсів у декількох середовищах. Віртуальна інфраструктура забезпечує, завдяки більш ефективному використанню апаратних ресурсів енергозбереження та скорочення витрат, більш високий рівень доступності ресурсів, більш ефективну систему управління, підвищену безпеку і вдосконалену систему відновлення у критичних ситуаціях. У комп'ютерних технологіях віртуалізація дозволяє користувачеві працювати зі зручним для себе інтерфейсом, при цьому знання системи та структури дії об’єкту не має значення. Фізичні і географічні обмеження стають несуттєвими. SaaS - модель використання програми, яка передбачає надання програми кінцевому користувачеві як послуги за запитом (on demand) [1]. Доступ до такого програмного забезпечення відбувається за допомогою мережі, зазвичай за допомогою інтернет-браузера. В даному випадку основна перевага моделі SaaS для клієнта полягає у відсутності додаткових витрат, пов'язаних зі встановленням, оновленням і підтримкою обладнання та програмного забезпечення, що працює на ньому. Цільова аудиторія - кінцеві споживачі. На сьогоднішній день, така система використовується у повсякденному житті, наприклад: Photoshop.com, Acrobat.com, Gmail, Google Docs, DropBox, тощо [2]. Існують різні моделі розгортання «хмарних» систем: приватні хмари, публічні хмари, групові хмари, гібридні хмари [1]. До переваг технології хмарних обчислень відносяться доступність і безвідмовність, економічність і ефективність, простота, гнучкість і масштабність.

Однак слід мати на увазі і проблеми даної технології [2]: необхідність постійної наявності мережі Інтернет, бажано з високою якістю рівня зв’язку; проблема безпеки - безпека та конфіденційність даних теоретично може бути під загрозою; функціональність «хмарних» програм; залежність від «хмарного» провайдера. Незважаючи на певні складнощі, технологію «хмарних» обчислень використовують і розвивають такі гіганти, як Microsoft, Google, Oracle. За прогнозами, до 2015 р. обсяг ринку «хмарних» обчислень досягне 200 млрд. дол. В даний час спостерігається інтенсивне проникнення «хмарних» технологій в різні сфери життя. До таких систем можна віднести: системи збереження інформаційного контенту DropBox, SkyDrive, iCloud, Google Disk; системи роботи з документами, записами та календарем Google Docs, Evernote; системи захисту персональних даних та пристроїв Kaspersky Security Network, Dr.Web Network Scan, Dr.Web Anti-Thief, Samsung DIVE; а також система подачі електронної звітності до Державної Податкової Служби України суб’єктами підприємницької діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Технология облачных вычислений как эффективный инструмент поддержки вашего бизнеса: [Електронний ресурс] / Copyright IBM Corporation, IBM Східна Європа/Азія – 2008. – с.8. – Режим доступу до журналу:

http://www.ibm.com/ru/cloud/pdf/Understanding_and_Leveraging_Cloud_Computing_RU-1_validated_Feb2_KI_rus_s5_hyperlinks.pdf
2. Облачные вычисления: Основы; Введение в программное обеспечение как сервис: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ibm.com/developerworks/ru/training/kp/

ВИКОРИСТАННЯ СТОХАСТИЧНОГО КОРЕЛЯЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ПРОГНОЗУВАННІ РІВНЯ ВРОЖАЙНОСТІ ДЛЯ ОКРЕМИХ КРАЇН СВІТУ

Мельник Я. Д., студентка 3 курсу ФММ
Войтко С. В., к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
marina_yasya@mail.ru

Результат економічної діяльності залежить від низки факторів, які, як правило, є випадковими, хоча і спостерігається вплив саме результатів діяльності на ці фактори впливу. Припускаємо, що саме погода є одним з випадкових явищ, яке впливає на розвиток сільського господарства адміністративно-територіальної одиниці.

Для прогнозуванні рівня врожайності, обираємо такі країни, як Російська Федерація, Польща, Франція та Україна. Таким чином, обмежуючи обсяг можливих факторів для дослідження обираємо масив кліматичних даних з 2000 – 2005 рр. для вищезазначених країн (табл. 1).

Висуваємо гіпотезу, що дані за приведений період задовольняють сталості розвитку та характеризують поточний стан геокліматичного середовища.

Маючи необхідний масив даних (див. табл. 1,2), знайдемо кореляційну залежність між двома випадковими величинами (для розрахунків використовуємо генерацію даних [2]), такими, як погодні фактори та кількість продукції сільського господарства за період 2000 – 2005 рр.

Таблиця 1. Фактичні статистичні дані для апробації методики*

Країна/врожайність, ц/га	**Роки**					
	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**
Російська Федерація	317,6	334,2	351,3	371,8	422	436,4
Польща	645,5	695,2	706,8	651,6	702	663,7
Франція	1187,1	1235,5	1285,7	1219,1	1352,7	1336,7
Україна	330,6	327,5	332,3	346,4	408,2	414,8

**Складено на основі даних Державного комітету статистики України [1], Міжнародної економічної статистики [4].*

Таблиця 2. Фактичні дані температури*

Країна/ сердня температура, °С	**Роки**					
	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**
Російська Федерація	9,3	9,5	9,2	8,4	8,7	8,8
Польща	9,3	10	9,5	9	8,8	9,2
Франція	10,9	11,2	11,5	11	9	10,4
Україна	9,2	9,8	9,3	8,2	8,7	8,7

**Складено на основі даних Weather online [3].*

Провівши необхідні розрахунки, знайшли, що коефіцієнт кореляції для Російської Федерації дорівнює: -0,672, для Польщі: 0,267, для Франції: -0,662, для України: -0,546. Дані значення стверджують, що зі зміною однієї випадкової величини, значною мірою змінюється й інша. Це підтверджує припущення, що обсяги сільськогосподарської продукції певною мірою залежать від кліматичних факторів, наприклад таких, як погода.

Проаналізувавши отримані дані, можна зробити висновок, що запропонований методичний підхід до моделювання різнопланових процесів можливо здійснювати на основі генераторів випадкових чисел. Так, спираючись на створену модель, можна моделювати погодні коливання та оцінювати їх вплив на сільське господарство.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] Спосіб доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

2. Квантовий генератор випадкових величин [Електронний ресурс] спосіб доступу: http://qrng.anu.edu.au/Perm.php.

3. Weather online [Електронний ресурс] спосіб доступу: http://www.weatheronline.co.uk.

4. Міжнародна економічна статистика [Електронний ресурс] спосіб доступу: http://statinfo.biz.

АНАЛІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В МАШИНОБУДІВНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Мостиський Т.А., студент групи УС-92 ФММ, НТУУ «КПІ», tarasm4@rambler.ru

Машинобудівна галузь – є однією з базових складових промисловості країни. Залучення іноземних інвестицій у неї дає змогу створити нові виробництва, наростити обсяги випуску конкурентоспроможної продукції, модернізувати та технічно переоснащити діючі підприємства.

Станом на 01. 01. 2012 в галузь було залучено 1226 млн. дол. прямих іноземних інвестицій. На протязі останніх 5 років кількість інвестицій залучених в машинобудування суттєво не змінювалася і їх приріст становив в середньому 6 % за рік, але по відношенню до загальної суми інвестицій, залучених в українську економіку цей показник значно зменшувався, у 2006 році він становив 4,5 %, а у 2011 році – 2,5%. Серед країн, які найбільше інвестували в цю галузь можна виділити Кіпр - 258,3 млн. дол. (21%), Великобританія -153,4 млн. дол.(12,5 %), Німеччина - 101,2 млн. дол.(8,3%).

Низький ріст надходжень інвестицій в галузь пов’язаний насамперед з тим, що по-перше, інвестори вкладають кошти у сфери, в яких у відносно короткі терміни покрити початкові затрати, а по-друге, в галузі існує ряд проблем, що робить її інвестиційно непривабливою, а саме:

– відсутність джерел фінансування, що унеможливлює реконструкцію та технічне переоснащення підприємств галузі і забезпечення за рахунок цього високої якості машин та обладнання, освоєння виробництва нової конкурентоспроможної техніки;

– відсутність фінансових механізмів та інструментів, що створюють зацікавленість в інноваціях, а також стимулюють науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи;

– високий рівень зношеності основних виробничих засобів базових підприємств галузі, що створює негативний вплив на конкурентоспроможність, якість та собівартість продукції;

– нерозвиненість інфраструктури внутрішнього ринку (відсутність реального моніторингу потреб у продукції машинобудування, дистриб'юторської системи та фінансового лізингу);

– залежність вітчизняних підприємств від постачань вузлів, деталей та комплектуючих виробів з інших країн, насамперед з країн СНД [1];

– недостатній контроль з боку держави за діяльністю монополістів і посередників, що призводить до значного зростання вартості матеріалів, енергоресурсів та комплектуючих виробів.

Залучення іноземних інвестицій є одним з ключових моментів при розробці економічної політики, направленої на довгострокове економічне зростання. Цілями державної інвестиційної політики в цих умовах має бути проведення технологічного переозброєння в промисловості, збільшення частки продукції машинобудування у ВВП, зростання частки продукції з високим ступенем переробки в українському експорті.

Позитивний вплив на залучення інвестицій з країн СНД можуть мати перегляд національного законодавства щодо створення вільних економічних зон, промислово-фінансових груп та внесення змін в практику приватизації підприємств у високотехнологічному секторі економіки. Це важливо тому, що інвестиції з країн СНД можуть прийти насамперед на вже існуючі підприємства, в роботі яких зацікавлені технологічно пов’язані з ними підприємства Росії та інших країн СНД.

Щодо інвесторів з розвинутих країн, то вони можуть бути залучені не тільки до вже існуючих підприємств, але і для здійснення інвестицій в нові проекти та виробництва. Важливим кроком в цьому напрямі повинно стати створення відповідних баз даних та підрозділів (агенцій) у міністерствах і відомствах, які мають проводити активну політику залучень інвесторів через проведення відповідних конференцій, презентацій тощо [2].

В межах фінансування виробничих проектів важливим є контроль інвестиційного процесу. Створення системи контролю забезпечує концентрацію дії на найбільш пріоритетних напрямах інвестиційного процесу, своєчасне виявлення відхилень фактичних результатів від планових, і, відповідно, можливість вчасно приймати важливі управлінські рішення. На машинобудівному підприємстві цей контроль рекомендується розглядати з таких основних позицій:

- створення системи зовнішнього та внутрішнього моніторингу для визначення середовища підприємства та його економічного стану;
- контроль та регулювання процесу інвестування на машинобудівному підприємстві;
- прогнозування результатів процесу інвестування на майбутні періоди [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Черномазюк А. Г. Сучасні тенденції розвитку вітчизняного машинобудування [електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/vznu/eco/2010_2/091

2. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010–2020 роки в умовах глобалізаційних викликів /Авт.-упоряд.:Г. О. Андрощук, І. Б. Жиляєв, Б. Г. Чижевський, М. М . Шевченко.— К.: Парламентське вид-во, 2009. — 632 с.

3. Гринчук І.П. Сучасні економічні проблеми фінансування машинобудівних підприємств України / І.П. Гринчук, М.В. Ніколайчук // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – Хмельницький. – 2010. – №6. – Т.3. – С. 75 – 79.

4. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності. Статистичний збірник [електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Мяло Н.С., УС-11, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», ninamialo1994@bigmir.net

Питання конкурентоспроможності підприємства дуже гостро постає в сучасних умовах інтеграції і глобалізації, особливо на міжнародній арені. Важливим є питання визначення самого терміна «конкурентоспроможність». В науковій літературі зустрічається багато визначень, наведемо одне з них: конкурентоспроможність – це здатність країни підтримувати високі показники зростання та зайнятості протягом тривалого проміжку часу [1].

У рейтингу глобальної конкурентоспроможності Україна посіла 73 місце із 144 у 2012-2013 рр., піднявшись на 9 позицій, порівняно з попереднім роком, опинившись між Чорногорією і Уругваєм, що відображає позитивні зміни в господарстві.

У нашій державі, на жаль, існує небагато галузей, продукція яких може конкурувати на світових ринках. Однією з ефективних сфер, що здатна стимулювати економічний розвиток і міжнародну співпрацю держави, є космічна галузь. Її частка у промисловості України зростає з кожним роком. Цей факт підтверджується попередніми даними ДКАУ про діяльність у 2012 році, коли підприємства ракетно-космічної галузі збільшили обсяги виробництва на 24 % порівняно з 2011 роком. За результатами 2012 року обсяги реалізації продукції зросли на 17,7%. Відчутне зростання спостерігається в експорті, у порівнянні з 2011 р. частка експорту збільшилась на 4 % і склала 61,7 %.

Позитивні тенденції відбулися за рахунок збільшення виробництва ракетно-космічної техніки: ракетоносіїв Зеніт-3SL (використовуються в міжнародній програмі «Морський старт»), Дніпро та Зеніт-3SLБ, космічних апаратів Січ-1М, Океан-О для спостереження поверхні Землі. Вагомий вплив мало зростання кількості виконаних робіт по Програмі утилізації твердого ракетного палива, суть якої полягає у використанні технології гідромеханічного вилучення, яка є найбільш екологічно безпечною [3]. Цей процес здійснюється на Павлоградському хімічному заводі.

Левову частку серед підприємств галузі в збільшенні обсягів виробництва і експорту займають: ДП ВО «Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова», ДП КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля, ПАТ «Хартрон» та ДП Науково-виробниче об’єднання «Павлоградський хімічний завод».

ДП «ВО Південний машинобудівний завод ім. О.М. Макарова» - одне з провідних підприємств України із виробництва ракетно-космічної техніки та технологій оборонного, наукового та народногосподарського призначення [3]. Підприємство має потужний виробничий потенціал, кваліфіковані кадри і використовує сучасні новітні технології. Основна продукція: ракети-носії Дніпро, Циклон-4, Зеніт-3SL, космічні апарати, рідинні ракетні двигуни. Виробниче об’єднання співпрацює із 23 країнами світу і бере участь в таких міжнародних проектах, як Морський старт, Наземний старт, програмах «Дніпро» та «Циклон-4».

Іншим світовим лідером космічної науки і технології є ДП КБ «Південне» ім. М.К. Янгеля, яке вже 40 років виготовляє ракети, космічні апарати, що відіграли важливу роль в освоєнні космічного простору. На сьогодні ДП КБ «Південне» є

головною проектно-конструкторською організацією України щодо основних проектів, які входять до Національної космічної програми України. Перспективною роботою є впровадження і реалізація інноваційних проектів, а саме космічної сонячної енергетичної станції «Сонячний ключ», яка прорахована настільки, що у майбутньому може бути реалізована. Інші важливі проекти, які розробляють разом з іноземними країнами – це магніто-іонний двигун, антиастероїдний захист земної кулі, туристичні космічні апарати. Ці проекти та активна участь у міжнародних програмах піднесуть космічну галузь на вищий рівень, підвищуючи конкурентоспроможність України.

Крім позитивних аспектів розвитку космічної галузі, варто відзначити і негативні фактори. Основна проблема цієї сфери – це відсутність ефективної державної підтримки, недостатність фінансування і необхідність реструктуризації, постійний пошук партнерів та інвесторів для реалізації програм. Тому державі потрібно звернути увагу на розвиток підприємств космічної галузі, щоб покращити ситуацію.

Таким чином, для підтримання високого іміджу України, як космічної країни, необхідно розширювати співробітництво, надавати фінансову підтримку основним підприємствам галузі, які, використовуючи новітні технології, створюючи робочі місця, виготовляючи якісну продукцію, забезпечують сталий економічний розвиток економіки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Всесвітній економічний форум (WEF) The Global Competitiveness Report. – Oxford University, 2001. – Режим доступу: http://www.weforum.org/

2. Офіційний сайт ін-ту космічних досліджень НАН та НКА України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.ikd.kiev.ua/

3. Підприємства космічної галузі [Електрон. ресурс]: Державне космічне агентство України. – Режим доступу: http://www.nkau.gov.ua/nsau/catalognew.nsf/ByNamesU!open

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА БРАЗИЛІЇ

Лугвіщик Ю.М., студентка 1 курсу, гр.УС-21,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
lug_j@ukr.net

Високий рівень розвитку науково-технічної сфери є показником загального економічного розвитку країни. Співробітництво з країнами, що швидко прогресують, допоможе Україні підвищити рівень розвитку власного промислового комплексу. Бразилія, як одна з провідних країн латинської Америки, є перспективним партнером. В країні швидко зростає рівень урбанізації, розширюються капіталовкладення у інфраструктурні проекти в енергетиці, транспорті та цивільному будівництві, що допомагає підтримати швидкий промисловий розвиток [1].

Головним здобутком у сфері науково-технічного співробітництва є взаємодія між Україною та Бразилією у космічній сфері. Міжнаціональна компанія “Алкантара-Циклон-Спейс” проводить роботи зі створення наземного комплексу “Циклон-4” на пусковому центрі Алкантара, штат Мараньяо, Бразилія. В 2013 році планується запуск ракет-носіїв “Циклон-4” виробництва української компанії ДП “КБ “Південне”. Так, як Україна не володіє власним пусковим комплексом, проект відкриє можливості здійснення запусків космічних апаратів як власного виробництва, так і іноземного на комерційній основі.

Співробітництво у фармакологічній промисловості представлено угодами між інсуліновим заводом «Індар» (м. Київ) та компанією «Фіокруз Фармангінюс»(м. Ріо-де-Жанейро) з поставки українського інсуліну, що вже допомогло подолати монополію транснаціональних корпорацій на ринку Бразилії. Сторони працюють над створенням на території Бразилії спільного підприємства з випуску інсуліну за українськими технологіями, обмінюються досвідом з протидії поширенню ВІЛ/СНІД.

Розширюється співпраця між низкою вищих навчальних закладів України і Бразилії. Зокрема двосторонні угоди про культурне, наукове та академічне співробітництво підписано між Київським національним університетом ім. Т.Шевченка та Федеральним університетом м. Бразиліа, між НТУУ «КПІ» та Католицьким університетом міста Курітіба і Федеральним університетом міста Уберландія, між Львівським національним університетом ім. І.Франка та Федеральним центром технологічної освіти штату Парана, між Державним медичним університетом (м. Дніпропетровськ) та Медичною академією м. Марінга.

Згідно з даними Держкомстату України, протягом 2008-2011 рр. спостерігалося загальне збільшення обсягів двосторонньої торгівлі між Україною та Бразилією. Товарообіг зріс з 375,3 млн. дол. США до 1015,4 млн. дол. США відповідно. Проте в 2012 р. обсяги експорту зменшились на 124,1 млн. дол. США (табл.1). В структурі експорту переважають мінеральні добрива (68,9%), чорні метали (15,6%), енергетичні матеріали (7,5%), гума (3,5%) та фармацевтична продукція (1%); імпортувалися переважно цукор (29,3%), тютюн (13,3%), м'ясо (12,6%), різні харчові продукти (7,8%), руди (15,3%) та чорні метали (8,6%) [2]. Проблемою товарообігу є низький відсоток високотехнологічної продукції і від'ємне для України сальдо товарообігу.

Таблиця 1

Динаміка зовнішньої торгівлі товарами між Україною та Бразилією [3]

Млн. дол. США

Рік/Показник	Експорт	Імпорт	Сальдо	Товарообіг
2008	468,8	562,3	-93,5	375,3
2009	115,1	375,6	-260,5	490,7
2010	359,8	459,9	-100,1	819,7
2011	472,6	542,8	-70,2	1015,4
2012	353,1	572,2	–226,6	928,2

Отже, пріоритетним напрямом співпраці України та Бразилії залишається сфера освіти та науки. Сьогодні існує перспектива взаємовигідного співробітництва у галузях транспортного та металургійного машинобудування, суднобудування, фармакології, а також спорту та туризму. Зв'язки з Бразилією допоможуть Україні підвищити рівень конкурентоспроможності української аерокосмічної промисловості, метеорології, електроенергетики та металургії. Зацікавленість сторін у співпраці дає можливість прогнозувати ріст обсягів взаємної торгівлі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бразилія. Програма прискореного зростання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/z_info/bra/6069.html

2. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Бразилією [Електронний ресурс]: за даними посольства України в Федеративній Республіці Бразилія. – Режим доступу: http://brazil.mfa.gov.ua/ua/ukraine-br/trade

3. Державний комітет статистики [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Нараєвський С.В., старший викладач,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
s.naraevsky@ukr.net

Проводячи аналіз розвитку різних напрямів альтернативної енергетики більшість міжнародних організацій, що займаються різними напрямами енергетичної галузі, головну увагу зосереджують на обсягах введених потужностей, а питанням їх ефективного використання приділяється значно менше уваги. Для визначення ефективності роботи необхідно порівняти показники виробництва або споживання електроенергії отриманої за рахунок відповідного джерела енергії з його встановленою потужністю. Теоретично цей показник може становити 8 760 кВт·год/кВт (365 днів за рік помножити на 24 год за добу). А, якщо отриманий показник ефективності використання встановленої потужності розділити на 8 760 год за рік, то отримаємо частку використання встановленої потужності.

Серед регіонів світу лідером за ефективністю використання вітроустановок у 2011 р. був Близький Схід (2 884,6 кВт·год/кВт та 32,93 %), далі у рейтингу йшли Північна Америка (2 492,3 кВт·год/кВт та 28,45 %), Європа (1 879,5 кВт·год/кВт та 21,46 %), Африка (1 845,9 кВт·год/кВт та 21,07 %), Південна Америка (1 654,8 кВт·год/кВт та 18,89 %), Азія та Тихоокеанський басейн (1 351,6 кВт·год/кВт та 15,43 %) при середньосвітових показниках (1 826,4 кВт·год/кВт та 20,85 %). По окремим країнам лідером за ефективністю роботи вітроенергетики були США (2 569,9 кВт·год/кВт та 29,34 %). Серед Європейських країн лідером була Данія (2 521,7 кВт·год/кВт та 28,79 %), друге місце посідала Великобританія (2 442,0 кВт·год/кВт та 27,88 %), а Німеччина (1 599,3 кВт·год/кВт та 18,26 %) серед групи з шести європейських країн по яким надається статистика посідала лише п’яте місце. Китай, який за останні два роки став лідером у розвитку вітроенергетики за введеними потужностями, за ефективністю їхнього використання (1 172,9 кВт·год/кВт та 13,39 %) займав передостаннє місце поступаючись США у 2,19 рази. Гірша ситуація лише у Мексики (356,2 кВт·год/кВт та 4,07%) [1].

Серед регіонів світу лідером за ефективністю використання фотоелектричних станцій була Європа (868,5 кВт·год/кВт та 9,91 %), далі у рейтингу йшли Азія та Тихоокеанський басейн (835,9 кВт·год/кВт та 9,54 %), а третьому місці була Північна Америка (413,1 кВт·год/кВт та 4,72 %). По іншим регіонам Світу інформація відсутня.По окремим країнам лідером за ефективністю фотоелектрики з майже двократним відривом від другого місця була Іспанія (2 131,1 кВт·год/кВт та 24,33 %). Далі йшли Південна Корея (1 203,2 кВт·год/кВт та 13,74 %), Чехія (1 072 кВт·год/кВт та 12,28 %) та Японія (915,8 кВт·год/кВт та 10,45 %). У всіх інших країн частка використання встановленої потужності не перевищувала 10 %. У Китаї вона становила 9,51 %, в Німеччина (світового лідера за встановленою потужністю) – 8,74 %, а у США лише 4,68 % [1].

У гідроенергетиці за ефективністю використання встановленої потужності лідирують країни Південної Америки (4 947,761 кВт·год виробленої електроенергії на кВт встановленої потужності). Друге місце займають займати країни Африки (4 260,87 кВт·год/кВт), 3-є – Південної Америки (4 000 кВт·год/кВт), 4-те – Європи (3 325,301 кВт·год/кВт) і лише 5-те – Азії (2 901,763 кВт·год/кВт; Китай – 2 870 кВт·год/кВт та інші країни – 2 962,963 кВт·год/кВт) [2].

В Україні вітрова та сонячна енергетика почали свій активний розвиток лише протягом останніх двох років і аналізувати ефективність складно через відсутність доступної інформації про реальні обсяги виробництва електроенергії. В перспективі

ефективність як вітрової, так і сонячної енергетики України у разі використання сучасних зразків техніки та якісному плануванні ділянок для розміщення може бути на нижче середньоєвропейського рівня. Ефективність використання об'єктів української великої гідроенергетики, що входить до складу компанії «Укргідроенерго» у 2011 р. становила 2 151,33 кВт·год/кВт [3]. Низький показник порівняно з іншими регіонами світу пояснюється тим, що в Україні гідроенергетика використовується у якості реверсивних потужностей для заповнення пікового попиту на відміну від країн Південної Америки, де вона виконує роль базових потужностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сайт британської компанії BP. Статистичний огляд світової енергетики за 2012 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/statistical_energy_review_2011/STAGING/local_assets/spreadsheets/statistical_review_of_world_energy_full_report_2012.xlsx.

2. Сайт Міжнародної гідроенергетичної асоціації (InternationalHydropowerAssociation – IHA). 2012. Звіт про діяльність. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.hydropower.org/news/files/iha-activity-report-2012.html.

3. Сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості. Інформаційна довідка про основні показники розвитку галузей паливно-енергетичного комплексу України за грудень та 2011 рік.

COMPETITIVENESS OF THE ECONOMY OF THE COUNTRY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION

Nedvyga Volodymyr Sergeevich, student, US-91,
National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute",
19aegis91@mail.ru

Globalization, a key global process of modernity, is characterized not only by increasing integration, cooperation and increased competition between nations, cultures and economies.

The problem of competitiveness in the global economic environment is extremely important for the economy of any country, especially in the context of globalization of the world economy. When the value of the national economies of various forms of foreign economic relations, the degree of openness it's of economy to foreign goods, services and capital increase sharply.

In consequence of the rapid change of factors by which is determined by the enterprise's competitiveness in international markets and the rapid development of the global environment, governments of countries in creating economic prosperity and improve the lives of people, forced to pay more attention to the problems of the country competitiveness in global form [1].

One of the main difficulties in defining and measuring competitiveness is that the two main reference levels the firm and the nation, have differing objectives. While for a nation the aim is to maintain and improve its citizens' living standards, for a firm the object is to deal successfully with international competition by making profits and increasing its market shares

Over the past years have been studies that have found main factors influencing the competitiveness of the State economy, namely: effective cooperation with foreign

organizations and enterprises in a certain activity; direction of public policy in the union of objects in the economy, as well as improving their chances to enter the international arena; pooling of capital operating and financial; development of sales departments and innovation; state control over increasing the profitability of some subjects, in consequence of which aggravate the conditions of others, in consequence of this development is deteriorating promising; anticipation State implications that may arise due to increased openness of economic and legal environments and to create bodies that will make it impossible for the negative aspects of the country's economy; promotion to the improvement of innovation activity of enterprises in order to ensure competitiveness in the future [3].

State revenue should be directed at improving the standard of living of the population. Due to his increasing, the cost of state-owned enterprises and organizations on education and health of employees decreased. These organizations will be able to send money to improve the quality and competitiveness of products [2].

For Ukraine, to become more competitive means to bridge the technological gap, to use its competitive advantages to the full, to gain new advantages and to use the potential of the leading Ukrainian companies. The state bodies and businesses should develop a policy where the strategic priority would be the shift of accents from production and processing of raw materials to mass production of hi-end hi-tech goods and services, including those meant for export.

According to the Global Competitiveness Index in 2012-2013, Ukraine ranks 73th among 144 countries, but in 2010-2011 Ukraine have 89th ranks [4]. In 2008, it was 72th among 134 countries.

Lack of competitiveness of the Ukrainian economy are responsible for the following factors: the use of the expenditure of the economic model, the lack of incentives for innovation processes and dynamic development of new technological structures, failure of the fiscal system requirements of the accelerated development of the national economy on innovation principles.

Therefore, countries must individually select strategic model of economic development that will ensure the competitiveness of the national economy, steady growth in the future. Bad choice of development models can lead to long-term crises.

REFERENCES

1. Velayudham T. K. Globalization trend and issues, 2011. – p.3.
2. Globalization: imperatives, challenges and strategies, 2012. – p. 39.
3. Research library TNEU. Competitiveness in the context of globalization. [Electronic resource]. – access mode: http://www.library.tane.edu.ua/n/konkurentosposobnost-v-usloviyah-globalizatsii.
4. World economic forum. The global competitiveness index. [Electronic resource]. – access mode: http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness

ЗАГРОЗИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В АВІАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «МОТОР СІЧ»)

Нефьодова А.Є., гр. УС-81м, ФММ, an_nefyodova@mail.ru,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Розглядаючи перспективи розвитку науково-технічного співробітництва в вітчизняній авіаційній галузі, безперечно, головну увагу слід приділити такому лідеру українського ринку як ПАТ «Мотор Січ». На сьогоднішній день ПАТ «Мотор Січ»

виступає одним з провідних світових підприємств по розробці, виробництву, ремонту та сервісному обслуговуванню авіаційних газотурбінних двигунів для вертольотів та літаків, а також газотурбінних установок промислового призначення. В 1907 році розпочалася історія даного підприємства та нараховує вже більше 100 років. Статутний фонд підприємства складає 280,528 млн. грн., та розподілений більш ніж на 2 мільйони простих іменних акцій, які за останні кілька років є одними із найбільш ліквідних серед українських підприємств. Номінальна вартість кожної акції становить 135 грн. Основними країнами-споживачами продукції ПАТ «Мотор Січ» виступають країни далекого зарубіжжя – 43,5% та Росія – 42,2%. Внутрішнє споживання продукції нашою державою складає лише 14,3%. Продукція підприємства експлуатується більш ніж в 120 країнах світу. Варто зазначити, що експерти пророкують стале зростання до 2015 року з різною динамікою базових економічних показників щодо діяльності підприємства. Спираючись на розроблений прогноз авторитетної інвестиційної компанії «Арт-Капитал» валовий прибуток публічного акціонерного товариства «Мотор Січ» збільшиться на 51 млн. дол. США та на початку 2016 року складе 436 млн. дол. США [1].

Тим не менш, прогнози щодо такого величезного ринку збуту вітчизняної продукції ПАТ «Мотор Січ» як Росія залишаються вкрай невтішними. Починаючи з 2011 року російське ВАТ «Климов», що на сьогодні є одним із провідних розробників газотурбінних двигунів у РФ, збільшило випуск вертолітних двигунів на 31% до 260 од. на рік. До 2013 року ВАТ «Климов» запланував довести випуск до 600 од. і до 2017 вдвічі знизити частку Мотор Січ до 35%. В свою чергу ФДУП «НПЦ газотурбобудування "Салют"» також почав виробництво повного циклу двигунів повного циклу АІ-222-25 для Як-130 в Омську, поступово відходячи від існуючої моделі співпраці за принципом 50/50. Завдяки ВАТ «Сатурн» виробництво крилатих ракет х59 в Росії більше не залежить від двигунів Р95 ВАТ «Мотор Січ», а вертоліт «Ансат» залишився без запорізьких двигунів. В цілому кроки Росії по заміщенню імпорту так чи інакше охоплюють двигуни, що приносять ПАТ «Мотор Січ» понад 50% доходу. Виходячи з цього підприємству необхідно шукати нові ринки збуту власної продукції, наприклад, такі як Далекий Схід, де попит на вітчизняні двигуни залишається високим.

Не дивлячись на серйозні загрози втрати такого перспективного ринку збуту продукції підприємства ВАТ «Мотор СІЧ» як Росія, сьогодні між Україною та РФ підписано ряд довгострокових контрактів, які істотно пом’якшують ризик заміщення імпорту. Лише у 2011 році ВАТ «Мотор Січ» уклала історичний договір з ВАТ «Вертольоти Росії» по виробництву 1300 од. протягом 5 років на загальну суму понад 1,2 млрд. дол. США. Ще один довгостроковий контракт на 250 двигунів АІ-222-25Ф підписаний з такою країною Азії як Китаєм. Дані контракти заповнили книгу замовлень ПАТ «Мотор Січ» та виступають гарантом платоспроможності підприємства щонайменше на найближчі 5 років [2].

Також 23 січня 2013 року ПАТ «Мотор Січ» завершило формування портфеля замовлень на поточний рік. Обсяг замовлень підприємства на 2013 рік складає понад 900 млн. дол. США, що на 12% перевищує показники минулого року. Серед них близько 90% у загальному обсязі замовлень становить авіаційна тематика: вертолітні двигуни всіх модифікацій, двигуни Д-436, АІ-222, АІ-20 різних модифікацій. Основними замовниками продукції виступають такі країни як Росія, Китай, Індія, країни Південно-Східної Азії, Латинської Америки та Близького Сходу. У січні-вересні 2012 року ПАТ «Мотор Січ» збільшило чистий прибуток на 63,5% - до 1,422 млрд. грн, чистий дохід зріс на 27,8% - до 5,311 млрд. грн. порівняно з аналогічним періодом 2011 року [3].

Головні напрямки підвищення конкурентоспроможності ПАТ «Мотор Січ»: 1) розвиток та стійка підтримка повного циклу розробки та виробництва авіаційних двигунів; 2) забезпечення серійного виробництва за рахунок підписання довгострокових договорів; 3) поглиблення науково-технічного співробітництва з

Росією, Китаєм та Індією; 4) підвищення рівня НДДКР за рахунок державних та приватних інвестицій.

ЛІТЕРАТУРА

1.Авіаційна продукція ПАТ «Мотор Січ» та її характеристики [Електронний ресурс] / Офіційний сайт ПАТ «Мотор Січ» – Режим доступу: http://www.motorsich.com/rus/products/aircraft.

2. Аудиторський звіт про діяльність ПАТ «Мотор Січ» за 2011 – 2012 роки [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.motorsich.com/userfiles/MSICH%202011%20Preview%20Jan-12%20Art%20 Capital%20RU.pdf/.

3. Портфель замовлень ПАТ «Мотор Січ» на 2013 р. [Електронний ресурс] / Інформаційний портал Компаньйон – Режим доступу: http://www.companion.ua/articles/content?id=224935.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС- ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Охріменко О.О., д.е.н., професор
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
goth12@mail.ru

Методи управління підприємством не є сталими у часі та мають тісну залежність від стратегії розвитку, наявного економічного потенціалу, конкурентних викликів тощо. Еволюційність управління прямує від потреби у накопиченні первинного капіталу через формування споживчого попиту та утримання клієнтів до формування системи менеджменту якості, що стає нової парадигмою ринкових відносин. Глобальні процеси стимулюють створення нового інструментарію конкурентної боротьби на основі інноваційних підходів.

Успішне функціонування підприємства в умовах динамічного та нестабільного середовища можливе лише при гнучкій адаптації усієї сукупності бізнес-процесів до змін. Це завдання вирішується на основі інжинірингу (еволюційний шлях) та реінжинірингу (революційний шлях) бізнес-процесів, що зарекомендували себе як ефективні інструменти удосконалення виробничої діяльності.

Ідеологи реінжинірингу М. Хаммер та Дж Чампі у своїх працях описали сутність реінжинірингу наступним чином: „Це фундаментальне переосмислення та радикальне перепроектування бізнес-процесів компанії для досягнення корінних покращень в основних актуальних показниках їх діяльності – вартість, послуги, якість, темпи” [1, 35].

В основі бізнес-інжинірингу лежить системний підхід до управління, згідно з яким підприємство являє собою цілісну соціально-економічну систему з місією у центрі, та оточена зовнішнім середовищем. Саме на етапі формулювання місії компанії формується її бізнес-потенціал – набір видів виробничо-комерційцної діяльності, спрямований на задоволення зазначених потреб. Потенціал бізнесу – оцінка можливостей виробляти дохід та прибуток, інструмент виміру та оцінки результативності та ефективності діяльності [3].

Реінжинірінг бізнес-процесів підвищує ефективність діяльності підприємства у таких напрямах [4]: 1) Горизонтальне стискання операції шляхом об’єднання кількох робочих процедур в одну. Такий підхід дозволяє прискорити виконання процеса в середньому у 10 разів; 2) Вертикальне стискання процесів за рахунок самостійного прийняття рішення виконавцем (уникнення традиційної ієрархії); 3)Звільнення від

лінійного упорядкування робочих процедур, мінімізація здійснення паралельних процедур там, де це можливо; 4) Кожен варіант виконання орієнтований тільки на одну ситуацію, що дозволяє враховувати динамічність ринків; 5) Робота виконується у найдоцільнішому місці на основі її перерозподілу між границями підрозділів; 6) Зменшується кількість перевірок та управлінських впливів. Замість перевірки кожного завдання здійснюється контроль виконання агрегованих завдань; 7) Мінімізується кількість узгоджень; 8) Уповноважений менеджер забезпечує єдиний контакт з замовником на основі доступа до всіх інформаційних систем виконавців; 9) Переважає змішаний централізовано/децентралізований підхід, що дозволяє підрозділам функціонувати автономно, зберігаючи при цьому можливість користування централізованих баз даних.

На практиці реінжинірінг, як метод управління діяльністю підприємства, охоплює два взаємоповязаних процеси: зворотній інжинірінг, спрямований на аналіз інсуючої стратегії; прямий інжиніринг, спрямований на синтез принципово нової конкурентної стратегії підприємства. Якщо зворотній інжиніринг є методом підготовки бази даних для проектування нової конкурентної стратегії, то прямий інжиніринг являє собоє методологію формування та реалізації створюваної конкурентної стратегії інноваційної спрямованості.

Таким чином, інноваційний характер реінжинірингу проявляється у розробці та впровадженні на підприємстві нових бізнес-процесів, що кардинально відрізняються від традиційної архітектоніки та орієнтовані на інноваційні підходи в управлінні. Управлінська інновація, в свою чергу, стимулює виникнення технічних, технологічних, продуктових та інших типів інновацій, що стають ядром для формування інноваційного потенціалу підприємства. Тому реінжиніринг виступає значущим інструментарієм управління діяльністю підприємства та каталізатором іннноваційцних процесів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Hammer M. and Champy J. Reengineering the Corporation: Reengineering the Corporation: Manifesto for Business Revolution? New York: HarperCollins, 1993. - 272 p.

2. Горелик С., Григорьев Л. Бизнес-инжиниринг и организационное развитие / С. Горелик, Л. Григорьев [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://big.spb.ru/publications/busengorg.shtml

3. Солдатов В. Оптимизация бизнеса на основании оценки потенциала.- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.finansy.ru/st/post_1319517412.html

4. Попов Э., Шапот М. Реинжиниринг бизнес-процесов и информационные технологии. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.osp.ru/os/1996/01/13008006/

СУЧАСНИЙ СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ НАУКОЄМНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Павленко Т.В., к.е.н., ст.викл., koztv@mail.ru
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Наукоємні галузі та високі технології, де матеріалізується основна частина результатів НДДКР, відіграють провідну роль у розвитку економіки та соціальної сфери.

Розміри наукоємного сектора та масштаби використання високих технологій визначають науково-технічний та економічний потенціал країни [1, С.61]. Віднесення

певних галузей, виробництв та технологій до наукоємних є досить умовним, тому що галузі не є сукупністю однорідних виробництв та технологій. Характеристиками наукоємних галузей є підвищений рівень видатків на НДДКР, значна частка доданої вартості в обсязі виробленої продукції, інтенсивна інноваційна діяльність.

Дослідники Тульпа І.А. та Сумець О.М. до критеріїв наукоємності включають: витрати на НДДКР; питому вагу НДДКР у загальному обсязі продукції; річний приріст витрат на НДДКР; питому вагу науковців та інженерно-технічних працівників у загальній кількості працюючих [2]. Вітчизняні вчені визначають показник «наукоємності» як витрати на НДДКР до одиниці валової чи товарної продукції [1, С.62]. На початку 90-х років серед наукоємних чи високотехнологічних галузей додатково стали виділяти так звані провідні («leading-edge») наукоємні технології та технології високого рівня («highlevel»).

У відповідності до стандартної міжнародної торгової класифікації (SITC) до групи провідних технологій були включені виробництва наступних продуктів: телекомунікаційне обладнання, обладнання для автоматизованої обробки інформації, генератори для ядерних, гідро- та вітрових електростанцій, радіоактивні матеріали, фармацевтична продукція, прогресивні продукти органічної хімії та пластики, хімікати для сільського господарства, турбіни та обладнання реакторів, електронні прилади та обладнання для медицини, напівпровідникові пристрої, прогресивна продукція електромашинобудування, авіаційна та космічна техніка, прогресивні оптичні та вимірювальні прилади, зброя та системи озброєння. Більша частина даних технологій підтримується державою за допомогою протекціоністських заходів.

На основі аналізу витрат на НДДКР виробництв продукції у країнах ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку) пропонується відносити до наукоємних чи високотехнологічних виробництв ті, для яких показник наукоємності перевищує 3,5 %; для провідних наукоємних технологій цей показних має бути більшим за 8,5 % [1, С.61].

У сучасній економіці інноваційний чинник стає вирішальною умовою її стійкого економічного розвитку насередньо строкову і тривалу перспективу. В більшості провідних країнсвіту інновації є одним з основних чинників, що впливають на структурні перетворення в економіці, дозволяють сформувати нову якістьекономічної системи і забезпечити конкурентоспроможність економіки. Проте в Україні інноваційний розвиток не став однією з головниххарактеристик зростання національної економіки. Внесок високихтехнологій у вітчизняний економічний розвиток складає лише 0,7 %[3].

Інноваційні процеси в Україні мають нестійкий характер за відсутності чітких довгострокових стимулів для інноваційної діяльності. Наявність відносно високого інноваційного потенціалу економіки нівелюється суттєвими вадами в реалізації механізмів інноваційного розвиткуекономіки, підтвердженням чого є низькі позиції України у світовихрейтингах за показниками ефективності інноваційного розвитку.

Сучасний стан інноваційної діяльності в Україні характеризується збереженням низького рівня інноваційної активності промислових підприємств.

Тенденції динаміки інноваційної діяльності в економіці Українизумовлені:

1.Неефективністю механізмів інвестиційногонасичення інноваційних процесів (нестійкість динаміки витрат на інноваційну діяльність, орієнтація на забезпечення інноваційних витрат за рахунок власних фінансових ресурсів). [4, с.49]

2. Недостатньо ефективною взаємодією виробничої, наукової та освітньої сфер.

3. Нерозвиненими механізмами комерціалізації результатів науково-технічної творчості та введення у господарський оборот об’єктів інтелектуальної власності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варшавский А. Е. Наукоемкие отрасли и высокие технологии: определение, показатели, техническая политика, удельный вес в структуре экономики России / А. Е. Варшавский // Экономическая наука современной России. – 2000. – № 2. – С. 61–83.

2. Тульпа І. А. Інноваційна стратегія: [навч. посіб.] / І. А. Тульпа, О. М. Сумець. – Х.: Студцентр, 2005. – 208с.

3. Огляд актуальної наукової дискусії про перспективи розвитку світу в цілому та України як його частини / Інститут демографічних та соціальних досліджень НАН України, Києво-Могилянська Бізнес-Школа, Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. – К., 2008. – С. 28.

4. Структурні перетворення в Україні: передумови модернізації економіки / А. П. Павлюк, Д. С. Покришка, Я. В. Белінська [та ін.]; за ред.Я. А. Жаліла. – К. : НІСД, 2012. – 104 с.

УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Парфентьєва Я. Р., студентка 1 курс, група УС-22
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
yanika_4ever@mail.ru

Україна була однією з перших держав світу, що встановила дипломатичні відносини з Чеською Республікою (у перший день існування самостійної держави Чехії) - 1 січня 1993 року. Не дивлячись на відсутність спільного кордону, Чеська Республіка завжди приділяла досить велику увагу Україні. Чеська зовнішньополітична діяльність українського напрямку традиційно відбувалася в площині підтримки інтеграції у Європу та підтримки програм розвитку країни та демократичних процесів. Так Чехія стала одним із найбільших партнерів України в Європейському союзі. Вона займає четверте місце в Європейському союзі за рівнем товарообігу з нашою державою (і кожен рік він збільшується). Такі високі показники не є випадковими, а є результатом багатовікової плідної співпраці між українським та чеським народами.

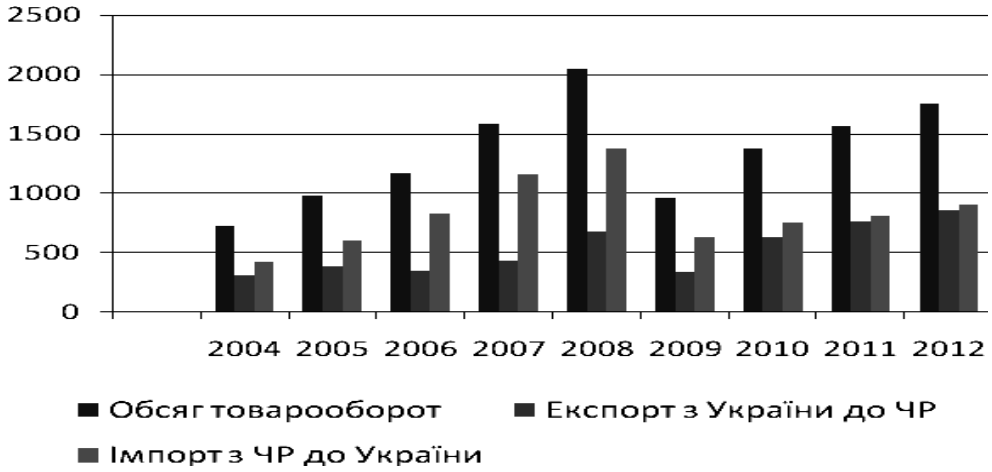

Рис. 1. Товарообіг між Україною та Чехією у період 2004-2012 рр.

Кабінет Міністрів України та Уряд Чеської Республіки всіляко сприяють розвиненню партнерських відносин між Чехією та Україною. До них входять усі види

науково-технологічного співробітництва: обмін фахівцями і науковцями, науково-технічною інформацією, організація та проведення спільних конференцій, семінарів, виставок, спільне використання наукових досліджень, підготовка фахівців та науковців в сфері технологій.

Більш того, у 2011 році під час візиту Прем'єр-міністра України Миколи Азарова до Чеської Республіки була підписана остання угода, що дає можливість науковцям з України і Чехії приймати участь у спільних наукових програмах. Вони є дуже важливими для України, бо сприятимуть інтеграції вітчизняної науки до наукового простору Європи [2].

Дуже перспективним у майбутньому є двосторонній проект, що втілюється у життя в Україні через Меморандум між Міністерством сільського господарства Чеської Республіки та Міністерством аграрної політики України. Він заключається у співпраці у сфері біоенергетики (переробки і вирощування ріпаку та виробництва біопалива з нього).

Чехія проявляє деякий інтерес до інвестування в українську гірничо-збагачувальну галузь. Таким чином Іршанський ГЗК співпрацює з чеською фірмою PRECOLOR з приводу інвестування у переробку і видобуток ільменіту.

Також великі перспективи у майбутньому мають спільні проекти у сферах спільних інтересів: проект співпраці українських підприємств машинобудування з чеською фірмою «Шкода-Остров», що виробляє тролейбуси; зборки автомобілів «Шкода»; роботи з підвищення безпеки реакторів українських АЕС, що ще діють, модернізації і поставки компанією «Шкода ядерне машинобудування» нового обладнання (що уклала багатомільйонний контракт на постачання обладнання з НАЕК «Енергоатом»), співпраця між Укрзалізницею і «SkodaVagonka» з приводу розвитку сфери транспортного машинобудування тощо [1].

За подальшої співпраці Україна отримає підтримку: у переході до ринкової економіки, побудові демократії, збільшення стабільності, адаптацію законодавства до норм Європейського союзу.

Отже, співпраця України і Чехії є дуже пріоритетною і плідною для нашої держави. Чеська Республіка здатна забезпечити співробітництво на взаємовигідній основі і посприяти процесу інтеграції України у Європейський Союз та розвиненню науки та техніки нашої держави. На даний момент економічні зв’язки між цими двома державами ще не зазнали повного розкриття свого потенціалу. І за сприяння урядів обох держав і активного співробітництва можуть принести багато користі як Україні так і Чехії.

Різноманітні спільні проекти в економічній, політичній, культурній, соціальній та інших сферах роблять тематику українсько-чеських відносин особливо актуальною, а вивчення цього аспекту міжнародних відносин нашої держави допоможе пролити світло на всю багатогранність цього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуцал С., Снігир О. "Актуальні проблеми українсько-чеських відносин та перспективи інтенсифікації двостороннього діалогу"[Електронний ресурс] Режим доступу:http://www.niss.gov.ua/articles/447/.

2. "Україна і Чеська Республіка підпишуть Угоду про науково-технологічне співробітництво" [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.dknii.gov.ua/2010-09-27-06-54-32/91-2011-/618-2011-12-15-15-53-59.

3. Корсак Р.В. Українсько-чеське міждержавне співробітництво в 1991-2005 р.р. Автореферат / Р.В. Корсак/ - Ужгород: 2008. - 20с.

ВПЛИВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА ФАРМАЦЕВТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Полішко О.О., студентка гр. УС-91, ФММ, НТУУ «КПІ», polishkol@i.ua

Фармацевтична промисловість на сьогоднішній день характеризується динамічним розвитком, збільшенням досліджень та винаходів. Станом на 2011 рік фармацевтичний ринок оцінювався в 850 млрд. дол. США. Фармацевтична галузь характеризується капіталомісткістю, наукоємністю, вона потребує висококваліфікованих кадрів, розвиток фармацевтичної галузі стимулює позитивні зміни в суміжних індустріях.[3]

Стосовно України, фармацевтична галузь, безперечно, займає важливе місце в економіці країни, так як вона є важливим сегментом національного ринку, в деякому значенні визначає спроможність охорони здоров'я громадян, незалежність в науковій та дослідницькій діяльності. Упродовж останніх років спостерігається стійка тенденція до зростання в цій галузі, в середньому вона збільшується на 20% щорічно (в грошовому виразі). Фармацевтична промисловість України на сьогодні представлена 127 суб'єктами господарської діяльності, які мають ліцензію на виробництво лікарських засобів у промислових умовах. Позитивним сигналом є те, що відсіюються виробники без ліцензій, тобто зменшується кількість підроблених і небезпечних ринків. Через імплементацією в Україні вимог до виробництва (good manufacturing practice — GMP, належна виробнича практика)які мають відповідати стандартам Європейського Союзу, з початку 2011 кількість ліцензіатів зменшилась на десять суб'єктів. Перехід фармацевтичної промисловості на стандарти GMP значною мірою підвищує поточні витрати, пов'язані з контролем якості вихідної сировини, матеріалів, усіх стадій виробничого процесу, стану приміщень. Характерною ознакою є також висока матеріаломісткість фармацевтичного виробництва, яка значно перевищує середні показники у промисловості України в цілому і становить приблизно 70%. Отже, починає вимальовуватись перша з основних проблем фармацевтичної галузі – це невідповідність світовим та європейським стандартам. Саме ця невідповідність створює велику прірву між Україною та іншими країнами й заважає МНТС. [1]

Іншою загрозливою проблемою галузі є недостача потрібних інвестицій. За дослідженнями фахівців майже 90% витрат на інноваційну діяльність є власні кошти, тобто державна підтримка є непомітною. Саме тому повстає питання щодо залучення інших шляхів фінансування інноваційної діяльності у фармацевтичній промисловості. Залучення іноземних інвестицій теж несе деякі загрози: лише 40% використовується за призначенням, решта 60% поглинаються бюрократичним апаратом, тобто непривабливість для інвестицій цілої країни сильно відбивається на фармацевтичній галузі.

В межах фармацевтичної галузі Україна співпрацює з країнами СНД, Китаєм, Індією. За останні роки Індія швидкими темпами розвиває фармацевтичну промисловість, тож варто розвинути науково-технічне співробітництво, залучитись спільними проектами та дослідженнями. Поки що співпраця обмежена лише торговими операціями. За статистикою 2010 року лише 24,5% від загального продажу (в грошовому виразі) складали ліки вітчизняного виробництва, решта (імпортні) - 75,5%. Але якщо дослідити обсяг продажу в натуральному виразі, тобто продану кількість лікарських засобів в упаковках, то 69% становитимуть вітчизняні засоби, але частка імпортних складає 31%, що є досить великою кількістю. [2]

Одною з основних макроекономічних цілей наступних років для українських фармацевтичних компаній є зростання співпраці українських виробників фармацевтичної продукції з виробниками аналогічної продукції країн ЄС. Співпраця

може здійснюватися у вигляді спільних підприємств, альянсів, спільного маркетингу і просування продукції. Основною мотивацією цього просування буде не проникнення на ринок України, а експорт на ринки Західної, Центральної і Східної Європи.

Коротко розглянувши основні проблеми науково-технічного співробітництва в фармацевтичній галузі, зауважимо що саме є для неї необхідним:

- збереження та розвиток наукової бази;
- створення розвинутих і спеціалізованих детермінантів конкурентної переваги держави;
- залучення іноземних інвестицій;

ЛІТЕРАТУРА

1. Фармацевтична промисловість України: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ukrexport.gov.ua/ukr/prom/ukr/26.html
2. Український медичний часопис: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.umj.com.ua/article/20476/gospodarsko-pravova-xarakteristika-innovacijnogo-promislovogo-virobnictva-likarskix-zasobiv
3. Фармацевтична енциклопедія: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/316/farmacevtichna-promislovist

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАШИНОБУДУВАННЯ

Растєгаєва В.М.
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
Vvaliko@mail.ru

З упевненістю можна стверджувати, що осередком вітчизняної економіки, здатним забезпечити країні конкурентоспроможність на світовому ринку є машинобудівна галузь. В умовах глобалізації світової економіки конкурентоспроможність підприємств машинобудування визначає місце країни в міжнародному поділі праці та конкурентному середовищі на зовнішніх ринках.

На сьогодні машинобудівна галузь характеризується низьким рівнем конкурентоспроможності як на національному, так і на міжнародних ринках. Це обумовлено низькою часткою експорту у порівнянні з імпортом продукції, яка не відповідає якісним показникам зовнішніх ринків (в основному продукція експортується в країни СНД, які більшу увагу приділяють ціні, а не якості продукції); незначною часткою високотехнологічної продукції, що випускається підприємствами; низьким рівнем інноваційної активності та інвестиційної привабливості; застарілими технологіями, що роблять продукцію ресурсномісткою та іншим.

Питома вага машинобудівної галузі у промисловості в розвинених країнах складає 25-50 %, що дає змогу кожні 7-10 років переоснащувати всю промисловість. В Україні часка машинобудування нижче 14%. Відтак неважко зробити висновок про відставання України не на один десяток років від середнього рівня економічно розвинених країн. В сучасних умовах країни з розвиненою економікою зростання конкурентоспроможності підприємств забезпечують в найбільшому ступені технологічним прогресом та капіталом і в меншому ступені працею.

Ще однією з причин низької конкурентоспроможності підприємств машинобудування є недостатнє фінансування інновацій, що обумовлено низькою інвестиційної привабливістю. Державної підтримки вистачає лише на забезпечення виживання ключових підприємств галузі в той час, як необхідним є пришвидшене

зростання глобальної конкурентоспроможності. Щодо прямих іноземних інвестицій, причина їх недостатнього обсягу обумовлена тим, що, економічно розвинені країни здійснюють виробництво продукції 6 технологічного укладу, а українські машинобудівні підприємства зорієнтовані в основному на 3-4 технологічний уклад і лише незначна кількість підприємств здійснює виробництво продукції 5 технологічного укладу. Враховуючи цей факт, з метою підвищення інвестиційної привабливості вітчизняного наукомісткого виробництва для іноземних інвесторів, особливо резидентів країн з високим технологічним розвитком, державі доцільно створювати економічні важелі, в першу чергу, спрямовані на стимулювання національного економічного становлення високих технологій.

Зокрема, Одотюк І.В. [1] в своєму дослідженні вітчизняної індустрії високих технологій акцентує увагу на аналізі таких факторів її формування та розвитку, як знання, інновації та інвестиції. Основними причинами низької ефективності комерціалізації знань, на його думку є: висока деконцентрація знань і відсутність єдиної інформаційної бази; якість продукту знань (реалізовані науково-технічні розробки не завжди відповідають запланованим параметрам техніко-економічного обґрунтування); відсутність технологій використання набутих знань (не прораховується вартість ідеї в процесі реалізації). Аналіз фактору інновацій призводить до висновку, що їх характер більш імітаційний та певна частка промисловості виявляє невисоку зацікавленість у впровадженні техніко-технологічних інновацій, здебільшого лише вдосконалює продукцію.

Широке розповсюдження процесів глобалізації зумовлює важливість міжнародного науково-технічного співробітництва як фактору підвищення конкурентоспроможності, зокрема, машинобудівної галузі, та країни в цілому. В дослідженнях Федулової Л.І. та Юхновської Т.М. [2] наведено результати вивчення стану участі українського наукового співтовариства – академічної та освітянської науки – у спільних міжнародних проектах. Основними перевагами, на думку авторок, є світове визнання, накопичення наукових знань, зниження витрат на розробки, розширення співробітництва між підприємницькими та освітянськими структурами. Найсуттєвішими проблемами, в свою чергу, є: мовні та візові бар’єри, певна невідповідність теоретико-методологічної бази країн, відмінності у правовому полі, застаріла національна матеріально-технічна не придатна для технологічної кооперації, недостатність фінансування, відірваність науки від виробництва.

Підвищення конкурентоспроможності машинобудівної галузі стане можливим у випадку переведення знань та інновацій, отриманих в процесі міжнародного науково-технічного співробітництва, в площину практичного застосування. Підтримка владними ресурсами розробки цільових програм в пріоритетних напрямах розвитку вітчизняної науки і техніки із врахуванням світових тенденцій сприятиме досягненню відповідного рівня інновацій в напрямі розвитку 5 та 6 технологічних укладів, що призведе до зростання інвестиційної привабливості даної галузі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Одотюк І. В. Вітчизняна індустрія високих технологій: знаннєві, інноваційні, інвестиційні фактори її формування і розвитку // Вісник НАН України. – 2011. - № 11. - С. 21-33.

2. Федулова Л.І., Юхновська Т.М. Україна у міжнародному науково-технологічному співробітництві: участь у спільних проектах // Економіка і прогнозування. – 2012. - № 4. – С 19-35.

СТАН ВАНТАЖНИХ ПОТОКІВ У СИСТЕМІ ТРАНСПОРТНИХ КОРИДОРІВ

Рибалко А.К., студент 4-го курсу, ФММ, групи УС-92, alinarybalko@ukr.net
Черненко Н.О., канд. економ. наук, доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
chernenkonata@mail.ru

На сучасному етапі розвитку української економіки поняття «міжнародний транспортний коридор» набуває все більшого значення. Хоча, загальновизнаного терміну не існує.

Одним із більш прийнятних визначень, що запропоновано робочою групою Європейської комісії з проблем розвитку транспортних коридорів є: «транспортний коридор» – це наявність автомобільного, залізничного, водного та змішаних видів транспорту, які здійснюють свою діяльність у безпосередній близькості один від одного або на віддаленні на багато кілометрів, але орієнтованих в одному загальному напрямку. Українські офіційні представники також використовують таке визначення, додаючи ще «трубопровідний транспорт» [2].

В якості одного з пріоритетних напрямів розвитку загальнодержавного транспортно-дорожнього комплексу України доцільно розглянути створення транспортних коридорів та їх інтеграцію до міжнародної транспортної системи. Але правове та логістичне забезпечення діяльності транспортних коридорів в Україні потребує комплексних досліджень, їх відсутність негативно впливає на розвиток транспортної системи та ринку транспортних послуг в цілому.

Міжнародна мережа транспортних коридорів визначається деклараціями транс’європейських конференцій з питань транспорту. На території України пролягають наступні міжнародні транспортні коридори: транс’європейський № 3; транс’європейський № 5; транс’європейський № 7 Дунайський (водний); транс’європейський № 9, а також міжнародний транспортний коридор Гданськ–Одеса (Балтійське море – Чорне море) (Ягодин–Одеса) [1].

Перевезення вітчизняними транспортними коридорами поділяються на внутрішні, експортно-імпортні та транзитні перевезення вантажів інших держав. На структуру вантажних перевезень істотно вплинула фінансово-економічна криза 2008-2009 рр., а саме обсяги імпортних та транзитних перевезень зменшилося майже на 30%, а експортні перевезення скоротилися на 7%. Відповідно, змінилася питома вага кожної зі складових перевезень: внутрішні та імпортні перевезення зменшилися на 1%, транзитні – на 2,4 %, а експорт зріс на 4,3 %. Обсяги вантажних перевезень загалом зменшилися, так у сфері залізничного транспорту за 2009 рік скорочення сягнуло 20% (що приблизно складає 100 млн. т вантажу) [1].

Стримуючими факторами розвитку міжнародних транспортних коридорів території України є, висока зношуваність основних фондів транспорту, нестача фінансового забезпечення транспортної галузі в цілому та інфраструктури зокрема, організація перевезень страждає від недостатнього рівня транспортно-логістичного сервісу, в сфері експортно-імпортних перевезень проблемою є прогалини у митному законодавстві, які ускладнюють та затримують процеси документообігу вантажних перевезень, інформаційна інфраструктура потребує вищого рівня розвитку [3].

До пріоритетного розвитку транспортних коридорів передбачається створення транспортних коридорів між західноєвропейськими і азійсько-тихоокеанськими промисловими і транспортними центрами. Вигідне географічне положення та транспортна інфраструктура України являють собою привабливі умови для перевезень, як вантажних, так і пасажирських. При цьому, також існує можливість спорудження транспортних шляхів міжнародних перевезень, що будуть з’єднувати країну з півночі до півдня. Перспективними напрямами між Європою та Азією є

шляхи: виключно через Росію; територією Росії, країн Балтії та Білорусії або України; через Туреччину та Близький Схід. Виходячи з такої ситуації, стратегія України має передбачити створення оптимальних умов для перевезень з Європи по трансконтинентальних напрямках не лише до Центральної Азії, а й до Ірану та Індії через Кавказ [1].

Висновки: Розвиток та розбудова систем міжнародних транспортних коридорів, що пролягають на території України, має значні перспективи. Це приведе до: підвищення рівня економічної незалежності та національної безпеки держави, збільшення бюджетних надходжень, реконструкція національної транспортної мережі, нові можливості регіонального розвитку, розширення зовнішньоторговельних зв'язків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Подвальна Г.В. Розвиток транспортних коридорів в Україні : // Вісник національного університету «Львівська політехніка» : збірник наукових праць / Національний уніерситет «Львівська політехніка». – Львів, 2011. - № 706 : Логістика. – С. 134-140.

2. Сокур І. М. Транспортна логістика: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Сокур, Л. М. Сокур, В. В. Герасимчук.- К.: Центр учбової літератури, 2009. - С. 197.

3. Сутність та роль міжнародних транспортних коридорів [Електронний ресурс] / Д. Паскар, Всеукраїнська студентська інтернет-конференція – 2011. – Режим доступу : http://conf-cv.at.ua/forum/56-571-1.

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІКИ

Ротанов Г.М., к.е.н., доцент,
Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського, qwer20003@rambler.ru

Успішна міжнародна інтеграція економіки України і окремих її секторів передбачає забезпечення конкурентних переваг вітчизняних економічних суб'єктів на зовнішньому ринку, розвиток експортного потенціалу, підвищення ефективності зовнішньоторговельних операцій. Процес розширення відкритості економіки України повинен відбуватися з дотриманням критеріїв економічної безпеки, важливою складовою якої є економічна безпека промисловості. Особливої уваги потребує конкурентоспроможність промислового сектора економіки, діяльність якого є істотною передумовою ефективності діяльності всієї економіки. Пом'якшення промисловим сектором негативних соціальних наслідків трансформаційних процесів зумовлює необхідність реалізації заходів державної підтримки, яка є основною формою міжнародної інтеграції.

У ринковій системі господарювання категорія конкурентоспроможності є однією з головних, оскільки у ній концентровано виражаються економічні, науково-технічні, виробничі, організаційно-управлінські, маркетингові можливості як окремого суб'єкта господарської діяльності, так і економіки країни.

Конкурентоспроможність як комплексна соціально-економічна категорія відображає потенційні можливості ефективної інтеграції держави, її регіонів, галузей і окремих промислових підприємств у світогосподарські зв'язки, успішної участі в міжнародній кооперації та поділі праці [1-3].

У країнах з розвиненою економікою ключовим аспектом зовнішнього оточення

фірми є галузь, в якій вона веде конкурентну боротьбу, а чинники впливу за межами галузі мають, як правило, відносне значення. Для країн з перехідною економікою, для яких характерним є поширення методів недосконалої конкуренції, перелік класичних чинників конкуренції необхідно доповнити такими типовими факторами зовнішнього середовища, як рівень цивілізованості середовища бізнесу в країні чи регіоні, використання переваг діяльності у неофіційному і тіньовому секторах економіки тощо.

Існуючі у економічній літературі [2] методики дослідження рівня конкурентоспроможності, які активно використовуються транснаціональними корпораціями та провідними консалтинговими фірмами, не завжди можуть бути застосовані до умов перехідних економік, оскільки у них недостатня увага приділяється аналізу факторів оточуючого середовища, не враховується можливість застосування неринкових методів конкуренції. Саме тому використання методик всебічного аналізу внутрішнього потенціалу промислових підприємств і галузей їх діяльності, графічної інтерпретації отриманих результатів необхідно поєднувати з аналізом традиційних показників, що характеризують соціально-економічне становище підприємства, і з сучасними підходами до оцінки рівня інвестиційної привабливості регіонів.

Одним з основних факторів зростання конкурентоспроможності економічних суб'єктів у перехідних економіках, які функціонують в умовах обмежених ресурсів, нами визначено категорію ефективності як співвідношення отриманого ефекту від операцій на ринку і сукупних затрат. Ця категорія характеризує вміння використовувати всі наявні ресурси промислового підприємства (матеріальні, трудові, капітальні, інформаційні), управляти витратами (в тому числі трансакційними, маркетинговими), дозволяє враховувати вплив факторів зовнішнього середовища, які проявляються у різноманітних ризиках (фінансових, валютних, можливості продажу продукції).

Формування системи заходів щодо трансформації промислових підприємств України вимагає врахування досвіду країн з розвинутою економікою та результатів аналізу моделей реформування промислових секторів країн з перехідною економікою. На сучасному етапі у світовому і європейському середовищі спостерігається тенденція до значного збільшення чисельності промислових підприємств, диверсифікації сфер їх діяльності та зростання кількості їх учасників.

Для промислових підприємств в країнах Західної Європи характерними є значна кількість учасників та великі обсяги операцій, високий рівень конкурентоспроможності, що досягається за рахунок ефекту масштабу та концентрації господарської діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дацків Р.М. Регіональні аспекти формування загальнодержавної стратегії залучення іноземних інвестицій / Р.М. Дацків, А.І. Мокій, С.Р. Семів // Зб. матеріалів другої наук.-практ. конф. УАЗТ "Диверсифікація зовнішньоекономічних зв'язків України в умовах ринкової трансформації національної економіки". – К.: УАЗТ, 1999. - С. 84-88.

2. Журило Р.М. Аналіз теоретичних підходів до визначення конкурентоспроможності підприємства / Р.М. Журило // Економічний простір: зб. наук. Праць. – 2009. – Вип. № 28/2.– С. 224–232.

3. Поліщук О. В. Інноваційно-інституціональне середовище бізнесу в Україні [Електронний ресурс] / О. В. Поліщук // Проблеми системного підходу в економіці: зб. наук. праць. – К. : НАУ, 2008. – Вип. 1. – Режим доступу до журн. : http://www/nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/index.htm//

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ ЕКСПОРТУ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ

Сакова М.О., студентка гр. УС-81с, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
m.galachenko@gmail.com

Низька купівельна спроможність споживачів державного та приватного рівня, брак оборотних коштів суттєво позначилися на розвитку галузі медичного приладобудування України. В умовах недостатнього рівня попиту на національному ринку, єдиним шляхом збереження вітчизняного виробника залишається підвищення ефективності експорту медичної продукції на міжнародний ринок.

За оцінками експертів, світовий річний дохід галузі виробництва медичного обладнання та витратних матеріалів складає у середньому 273 млрд. дол. на рік., а прогнозне значення на 2016 рік складає вже 349 млрд. дол. [1, С.1]. Український ринок медичного обладнання та витратних матеріалів було оцінено, за підсумками 2011 року, в 686 млн. дол., або 15 дол. на душу населення [2, С.536], тобто економічний розвиток вітчизняного виробника неможливий без його виходу на міжнародний ринок та закріплення своїх позицій на ньому.

Протягом останніх 5 років продукція вітчизняного медичного приладобудування користується найбільшим попитом у країнах СНД (19,32 млн. дол. або 59,58% у 2011 році), другим регіоном за обсягом збуту виступає Європа (6,82 млн. дол. або 21,05% у 2011 році), третім – країни Азії (4,75 млн. дол. або 14,64% у 2011 році). Експорт до країн Північної та Південної Америки, Африки, Австралії та Океанії незначний, складає 3,84%, 0,81%, 0,08% відповідно, а обсяг експортованого медичного устаткування в інші країни склав 0,01%, згідно даних статистики за 2011 рік [3].

Спостерігається позитивна динаміка щодо обсягів експортних потоків медичного устаткування з України, котрі становили 32,42 млн. дол. у 2011 році, що на 23,08% більше ніж у 2010 році (26,34 млн. дол.), і на 36,04% більше ніж у кризовому 2009 році (23,83 млн.). Найбільшим попитом на міжнародному ринку характеризувалась апаратура, що базується на використанні рентгенівського випромінювання, для медичного та хірургічного використання. Обсяг експорту за 2011 рік склав 6,29 млн. дол. Передовими вітчизняними виробниками галузі виступають ЗАТ «Медапаратура», ТОВ «НВО «ТЕЛЕОПТИК». Близько 70% продукції «ТЕЛЕОПТИК» йде на експорт в Італію, Іспанію, Єгипет, Німеччину, Польщу, Російську Федерацію, США, Францію та Чехію.

На даний момент 45% вартості світового ринку медобладнання становлять хірургічні витратні матеріали та медичні інструменти, включаючи продукти моніторингу стану пацієнта та одноразові вироби. Стрімко росте ринок катетерів, характеризуються щорічним темпом зростання близько 12%, і прогнозною вартістю даного ринку складатиме в 32 млрд. дол. до 2016 року. Очікується, що телемедичні пристрої передачі даних досягнуть відмітки у 9,3 млрд. дол. до 2014 року на глобальному ринку. В даній підгалузі працює вітчизняна компанія «Ютас», продукція котрої отримала знак СЕ, що дозволяє здійснювати поставки в країни ЄС. Компанія «Ютас» вже експортує товари у 20 країн світу.

Важливими гравцями світового ринку медичного устаткування виступають Японія та Європа, котрі за прогнозами досягнуть вартості ринку у 20 млрд. дол. у найближчі роки, а найвпливовішим гравцем сучасного ринку виступає США із вартістю ринку медобладнання в 85 млрд. дол. [1, С.1]. Американські медичні компанії хоча і зосереджують свою НДДКР діяльність в США, виробництво пристроїв

та компонентів переміщують у більш дешеві регіони, що може стати економічно вигідним напрямком діяльності для українських неконкурентоспроможних фірм.

Найбільш перспективним на даний момент являється виробництво рентгенівського обладнання, апаратури для ультразвукового сканування та дихальної. Прогнозується стрімкий розвиток напрямку виготовлення телемедичної апаратури, яке вже починає набирати обертів в Україні. На міжнародному ринку підприємствам галузі рекомендується застосовувати цінову стратегію доступних цін, так як головною конкурентною перевагою українського медичного устаткування являється його низька вартість у порівнянні з іноземними аналогами. Державним органам рекомендовано застосовувати гнучку систему пільг щодо підприємств галузі, поширювати системи управління якістю продукції на базі міжнародних стандартів та удосконалити методику збору аналітичних даних.

ЛІТЕРАТУРА

1. Medical Equipment and Supply Industry: Market Research Reports, Statistics and Analysis [Електронний ресурс] / Medical Equipment and Supply / Medical Devices / Life Sciences / Industry Reports / ReportLinker - Режим доступу: http://www.reportlinker.com/ci02252/Medical-Equipment-andSupply.html

2. Research and Markets: the Medical Device Market: Ukraine [Електронний ресурс] / Business Wire / Periodicals / The Free Library by FARLEX // Business Wire. – 2012. – July 31. – p. 535-576 - Режим доступу: http://www.thefreelibrary.com/Research+and+Markets%3A+the+Medical+Device+Market%3A+Ukraine.-a0298130302

3. Експорт-імпорт товарів за країнами світу за 2007-2011 роки [Електронний ресурс] / Статична інформація / Державний Комітет Статистики України – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНЛАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Сільвестрова Д. Д., студентка 5 курсу, ФММ, УС-81м
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
Silvestrowa@bigmir.net

Найважливішим елементом міжнародного розвитку світових економічних відносин та міжнародної економіки являються транснаціональні корпорації (ТНК). Для формування стратегії розвитку національної економіки України ТНК відіграють вагому роль, так-як транснаціоналізація українських підприємств виступає економічним чинником, який може визначити нові механізми суспільного відтворення, цілі зовнішньоекономічної політики, умови та особливості участі країни у міжнародному поділі праці та науково-технічному співробітництві.

Основним показником для аналізу впливу діяльності ТНК на економіку України являються прямі іноземні інвестиції (ПІІ). Обсяг ПІІ (акціонерного капіталу) за січень-вересень 2012 року склав 52673,8 млн.дол. США, що на 2599,6 млн.дол. США більше, обсягу 2011 року (49362,3). В Україні станом на 1 жовтня 2011 р. було зареєстровано 2307 іноземних підприємств, що порівняно зі станом на 2010 р. (2323) показує зниження іноземної активності на українському ринку [1].

Основними сферами, де реалізують себе ці підприємства являються сфери торгівлі та ремонту (772), переробна промисловість (200), операції з нерухомістю (162) та будівництво (70). Отже, в більшості закордонні ТНК, які ведуть свою

діяльність на території України орієнтуються на високоприбуткові галузі економіки, тому байдужі до високотехнологічних галузей та українського економічного комплексу в цілому, що негативно відобраєається на менш прибуткових сферах економічної діяльності. Проте спостерігається також і позитивна тенденція для України, яка виражається у активній діяльності філій ТНК у переробній промисловості, так-як вона дозволяє виробляти кінцевий продукт та оновлювати технологію переробки. Також завдяки приливу ПІІ у галузь будівництва та промисловості Україна активно експортує продукти будівництва на світовий ринок. Однак негативними залишаються показники в основних галузях економіки України,таких як добувна промисловість, сільське господарство, енергетична галузь, що повязано з незначним обсягом ПІІ, що в свою чергу призводить до відставання від міжнародного рівня та старіння обладнання.

Будь-який процес має як позитивні так і негативні наслідки, тому дослідивши процес траннснаціоналізації в Україні виділимо його основні наслідки. Основні з них розглянемо у таблиці 1.

Таблиця 1

Вплив процесу транснаціоналізації на економічну систему України [2]

Позитивні риси	Негативні риси
Міжнародна спеціалізація на базі взаємопроникнення капіталу;	Посилення конкуренції на внутрішньому ринку, занепад вітчизняного виробника
Формування міжнародних та господарських тереторіальних одиниць	Поступова руйнація національного економічного державного суверенітету – поява наднаціональних економічних утворень – ТНК
Вирівнювання національних відтворювальних виробничих структур	Різке зростання транскордонного злиття і поглинання вітчизняних компаній
Свобода пересування факторів виробництва	Розташування на території держави трудо- містких, енергомістких та матеріаломістких, екологічно небезпечних виробництв
Доступ до більш якісних та дешевих ресурсів	Відтік капіталу, перерахування прибутку в промислово розвинуті країни
Розвиток науково-технічної сфери	Уникнення оподаткування прибутку
Розширення інноваційної діяльності	Розподіл фінансових ресурсів країни між великими ТНК з обмеженим фінансуванням середнього бізнесу
Якісний розвиток виробництва країни	Занепад галузей економіки, які не є привабливими для ТНК
Посилення ролі держави (країни-базування ТНК) у міжнародному просторі	Вплив ТНК на економічну владу країни

Отже, для збереження економічних інтересів та для ефективної діяльності ТНК на території країни, необхідно визначити основні обов’язки держави у взаємодії з міжнародними компаніями. Насамперед необхідно розглянути питання з економічної безпеки , а також підтримання конкурентних позицій провідних галузей економіки не тільки в середені країни, а і на міжнародних ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1.Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/mp.htm

2.Пасарюк З.О. Особливості розвитку транснаціональних корпорацій на сучасному етапі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/28_PRNT_2011/Economics/2_94123.doc.htm

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ УКРАЇНИ

Скульська І. М., студентка ФММ, гр. УС-92, Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут", irina.skulskaja@rambler.ru

Важливою складовою та умовою вирішення завдань фінансового забезпечення розвитку енергетики України, є законодавчо визначене й організаційно послідовне формування інвестиційної привабливості України взагалі і електроенергетики як базової галузі національної економіки зокрема.

Європейська бізнес асоціація провела дослідження "Перешкоди для інвестицій в Україну", де зазначається, що збільшенню іноземних інвестицій в Україну перешкоджають п'ять головнихчинників: бюрократія,невизначеність у сфері прав на нерухомість і землю, недосконалість та нестабільність законодавства України, залежність судової системи та громіздка дозвільна система[1, с. 76].

Варто зазначити, що ризик інвестора вкладати свої кошти в енергетичні проекти певною мірою визначають виробничі показники. Значну роль відіграють також показники фінансової стійкості підприємства, його платоспроможності, які є основним критерієм для інвесторів. Дані показники, через структуру капіталу енергопідприємства, що характеризується співвідношенням власних та позичкових коштів, визначають стабільність даного підприємства. За допомогою показників ліквідності оцінюють платоспроможність, а за допомогою показників рентабельності визначають дохідність.Для поліпшення фінансового стану енергетичних об'єктів слід забезпечити мінімізацію надання пільг споживачам в оплаті електроенергії, в першу чергу тим, які використовують енергію неефективно [2, с. 56]. Необхідно переглянути нормативно-правові документи, що визначають порядок та умови надання пільг для оптимізації енергоспоживання. Оскільки тарифи на електроенергію для домашніх господарств є найнижчими у Європі, то зменшення пільгових категорій не вплине суттєво на соціально-економічне становище громадян.

Імідж енергетичної компанії є важливим фактором, що теж певною мірою визначає довіру інвестора до цієї компанії, від нього залежить прийняття рішення щодо надходження інвестицій в дану сферу.Для поліпшення іміджу енергетичних компаній необхідно налагоджувати системи маркетингових комунікацій.

Залучення засобів внутрішніх та іноземних інвесторів призведе до збільшення вартості планових робіт на енергетичних об'єктах та до зростання тарифів на електроенергію.Тому для забезпечення подальшого розвитку енергетики за рахунок позичкових коштів і обмеження підвищення цін на електроенергію потрібно ввести "податкові канікули"для реалізації інвестиційних проектів, а також звільнення від сплати податку на додану вартість, скасування імпортного мита і стягнення митних платежів з обладнання, товарів і послуг, імпортованих господарюючими суб'єктами усіх форм власності при реалізації інвестиційних проектів, в тому числі і в енергетиці.Однак, попри створення сприятливого клімату для іноземних інвесторів, в першу чергу дані заходи можуть призвести до суттєвого скорочення надходжень до бюджету і, як наслідок, погіршення соціально-економічного становища в державі.

Із залученням інвестицій підвищується собівартість виробництва і передачі електроенергії, тому доцільностворити інвестиційно-кредитні структури, діяльність

яких була б направлена на пошук та обґрунтування найбільш економічно ефективних інвестиційних схем енергетичних об'єктів.

Для підвищення привабливості енергетичних об'єктів для потенційних інвесторів необхідно завжди проводити комплекс заходів, що пов'язані з поліпшенням оплати за електроенергію, ліквідувавши обмеження на відключення споживачів, скасувати заборгованість бюджетних організацій, а у тарифах на електроенергію забезпечити повне відшкодування витрат на виробництво, передачуі постачання енергії споживачам різних сегментів ринку енергоносіїв.

Також слід розробити довгострокову інвестиційну програму, яка б дала змогу забезпечити розвиток атомної енергетики.В цьому випадку необхідно забезпечити своєчасну розробку заходів та їх реалізацію щодо створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій в ядерну енергетику.

Одним із способів підвищення інвестиційної привабливості енергетичних об’єктів України є оптимізація цінової і тарифної політики та доведення інвестиційної складової тарифу на енергоносії з врахуванням цільової надбавки до належного рівня.

Серед форм підтримки іноземних інвесторів можна виділити наступні: надання бюджетних державних гарантій по інвестиційних проектах; скорочення ставок звільнення від сплати податків повинні бути передані в бюджет (звільнення від податків прибутку від інвестицій, спрямованих на основні засоби, ПДВ і т.д.); субсидування лізингових платежів або інвестиційних податкових кредитів та інші.

ЛІТЕРАТУРА

1. Енергетика: проблеми та перспективи. - Київ: НТСЕУ, ОЕП „ГРІФРЕ”, 2007.- №4. - С.76.

2. Борисенко А. Залучення інвестицій для модернізації електростанцій України:проблеми й перспективи // Енергетична політика України. – 2000. – № 3. – С.53–57., с. 56

ОЦІНКА СТАНУ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Сокотенюк С.М., асистент кафедри міжнародна економіка
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
svitlana-75@ukr.net

Газорозподільні підприємства виступають складовим елементом виробничої або соціальної інфраструктури в залежності від того, хто є їх споживачами: підприємства чи безпосередньо населення. Результатом діяльності цих підприємств є послуга по розподілу і постачанню природного газу, тобто самі вони не створюють додаткової вартості. Від діяльності останніх, залежить продуктивність праці підприємств-споживачів природного газу і рівень життєдіяльності населення. Вартість розподілу природного газу, як складовий елемент його сукупної вартості, впливає на собівартість продукції будь-якого промислового підприємства, тим самим, відбиваючись на конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника.

Технологічно процес газорозподілу тяжіє до монополії, тобто суспільству надання вищезазначених послуг, обійдеться дешевше, якщо на ринку домінуватиме один постачальник, що закріплене ЗУ «Про природні монополії» [1]. Державне регулювання діяльності суб’єктів даного сегменту ринку покладене на Національну комісію регулювання енергетики, що, поряд з іншими обов’язками, забезпечує проведення цінової і тарифної політики, видає ліцензії на право провадження

діяльності газорозподільних підприємств. Антимонопольний комітет веде реєстр усіх суб'єктів природних монополій і забезпечує державний захист конкуренції у підприємницькій діяльності.

З утворенням НАК «Нафтогаз України» в 1998 році їй було передано не повні пакети акцій більшості міськ- і облгазів. Постановою КМУ №1053 від 10 жовтня 2011 року [2] НАК «Нафтогаз України» передала Фонду Держмайна пакети акцій 48-ми газорозподільних підприємств, а в державній власності залишилось близько 25% акцій більшості з підприємств, решта 12 підприємств повністю перейшла в приватний сектор.

Аналіз фінансової звітності 2011 року 20-ти підприємств основним видом діяльності яких є розподілення газоподібного палива системою трубопроводів, показав, що більшість з них (15) , залишаються збитковими, не дивлячись на позитивні показники прибутку в останні роки. До таких підприємств, відносяться ПАТ «Волиньгаз», ПАТ «Вінницягаз», ПАТ «Миколаївгаз», ПАТ «Полтавагаз» і інші. ПАТ «Севастопольгаз» 2011 рік приніс 2669 тис.грн прибутку, що дало змогу знизити непокриті збитки з 6131 тис.грн. 2010 року до 4439 тис.грн. в 2011 році.

Поряд з підприємствами, що мають позитивні тенденції в покращанні основного економічного показника, що відображає стан економічної безпеки суб'єкта підприємницької діяльності, функціонують підприємства, що вже ряд років поспіль демонструють негативний результат економічної діяльності. Відкрите акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Бережангаз» [3] 2011 рік закінчило зі збитком в розмірі 130 тис.грн.; 2010 рік -130 тис.грн., 2009 рік – 307 тис.грн. Це підприємство є збитковим весь період, починаючи, з 2001 року (до цього дані відсутні). Дана тенденція породжує не менш погрозливу проблему, якою пронизаний весь природно-монопольний сегмент економіки України, а саме, не можливість відшкодування витрат. Результат - скорочення кількості робітників через зменшення фонду оплати праці, так, на ВАТ «Бережангаз» фонд оплати праці зменшився зі 124 тис.грн. в 2010 році до 94 тис.грн. В 2011 році, як результат 64% штатних працівників працюють на умовах неповного робочого дня. Зростання вартості зношених основних засобів прямо пропорційно збільшенню збитків на підприємствах. Так, по розглянутому підприємству, частка зношених основних засобів склала на 2011 рік близько 74%.

Серед причин, що привели до зазначеного стану газорозподільні підприємства і, які, потребують подальшого дослідження для пошуку шляхів подолання кризового стану підприємств:

1.Занижені тарифи на природний газ для споживачів, часткою яких є витрати на розподіл природного газу;

2.Неефективне регульоване тарифоутворення, що спонукає суб'єктів підприємницької діяльності газорозподільного сектору штучно роздувати витрати для лобіювання більш високих тарифів на розподіл газу, повна відсутність стимулів впровадження інновацій, зниження витрат, підвищення ефективності діяльності;

3.Зниження виручки газорозподільних підприємств через скорочення обсягів закупівлі російського газу в результаті його значного подорожчання;

4.Відтік кваліфікованої робочої сили через постійне скорочення фонду оплати праці.

ЛІТЕРАТУРА

1.Закон України про природні монополії. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1682-14

2.Постанова від 10 жовтня 2011 р. № 1053 «Про передачу Фондові державного майна пакетів акцій газорозподільних і газопостачальних товариств та внесення

зміни до постанови КМУ від 25 травня 1998 р. №747. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1053-2011-%D0%BF

3.Наведені статистичні дані з фінансової звітності емітентів цінних паперів. http://smida.gov.ua/.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦІНИ ПРИ ЗВЕДЕННІ ЖИТЛА В УКРАЇНІ

Станіславчук Ю. С., аспірант
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
yulia.stanislavchuk@gmail.com

Як відомо, житло, як основа будівельного ринку, є однією з головних потреб людини та найбільшою цінністю для більшості громадян України. При цьому, далеко не кожна людина може собі дозволити придбати енну кількість квадратних метрів з причини їх скаженої дорожнечі.

У фундаментальній економічній праці К. Р. Макконела та С. Л, Брю «Економікс» [1] *ринок* трактується як інститут, що зводить докупи продавців і покупців окремих товарів, послуг чи ресурсів.

Виходячи з цього, можна визначити *ринок* нерухомості (будівництва), як механізм, за допомогою якого поєднуються інтереси та права на нерухомість і встановлюються ціни на неї.

Досліджуючи питання формування ринкової ціни на житло, необхідно враховувати, що процес будівництва є дуже трудомістким і включає в себе такі складові як виділення землі, написання кошторисної документації, залучення коштів, власне кажучи, будівництво, а також оформлення та продаж житла.

Згідно з дослідженнями Антимонопольного комітету (АМКУ)**,** ринок будівництва житла не є монополізованим. На сьогоднішній день тільки в Києві в будівництві житла бере участь 81 компанія. За даними АМКУ, найбільша частка на ринку належить «Київміськбуду». Якщо говорити тільки про Київ, то ще кілька компаній займають вагому частку ринку - «Познякижитлобуд», «ТММ», «XXI століття».

Бажання будувати в Києві є в багатьох. Але система виділення земельних ділянок і система узгодження проектів така, що лише сильний забудовник, який володіє своїми ходами в коридорах влади, здатний дотримати всі технічні умови для отримання конкретної ділянки землі для будівництва. Наприклад, відрахування забудовника київській владі становлять 36,5 - 49% від вартості будівництва будинку, і ця сума, в свою чергу, потім додається до питомої ваги в ціні житла. Такий стан справ призводить до того, що в Києві працює набагато менше компаній, ніж могло б. Отже, конкуренція на ринку будівництва житла в столиці істотно обмежена і десь має *ознаки структурної монополії* [2].

Сектор житлового господарства включає в себе не тільки будівельний комплекс (процес зведення будівель), але і його експлуатацію, а також всі суміжні сфери діяльності, до яких належить: землеустрій, тобто відведення земельних ділянок під будівництво; одержання необхідних погоджень на будівництво; виробництво і постачання будівельних матеріалів; фінансування як самого процесу будівництва, так і реалізації готового житла; житлово-комунальні послуги та орендні відносини.

Крім перерахованих, є ще багато інших сфер, де діють фактори, що прямо чи опосередковано впливають на формування ціни кінцевої продукції будівельного

комплексу. У статті відомого українського дослідника ринку будівництва житла Манцевича Ю. *“Про можливі шляхи зниження цін на ринку житла”* [3] стверджується, що чинники формування ринкової ціни не завжди мають чітко окреслені межі, а іноді вони зовсім виключаються з офіційної статистики, хоча реально впливають на вартість житла.

Можна виділити наступні чинники впливу на формування вартості житла:

- кошторисна вартість проекту (витрати на спорудження будівлі);
- дозвільна система та відрахування;
- банківські кредити;
- компенсація ризиків;
- прибуток забудовника;
- “неофіційні” витрати;
- послуги посередників;
- непередбачувані витрати.

При цьому, складова *витрат на спорудження будинку* та *прибуток будівельних організацій* є непропорційно малими величинами в порівнянні з іншими чинниками. Таким чином, будівельні організації лише незначною мірою впливають на коливання ринкової ціни при реалізації житла. А ціна зростає переважно за рахунок складових, які безпосередньо не входять до процесу будівництва.

Основними напрямками державного впливу на формування ринкової ціни житла слід визначити: скорочення неформальних відрахувань при проходженні дозвільної системи та інших етапів спорудження та реалізації житла, тобто зменшення тінізації житлового сектору, зниження ставки банківського кредиту та зниження впливу ризиків на ринок житла.

ЛІТЕРАТУРА

1. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс. Принципы, проблемы и политика. — М. Инфра-М., 2006. — 940 с.

2. http://www.realt5000.com.ua/news/utf/uk/462222/

3. Манцевич Ю.М. Про можливі шляхи зниження цін на ринку житла / Ю.М. Манцевич // Економіка України. — 2008. — №3. — С. 76—83.

ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОГРАМНЕ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ ПІДПРИЄМСТВ

Стеченко Д.О., студент,
Національний технічний університет України «КПІ»

Україна може і має стати однією з провідних країн світу в сфері ефективного використання інформаційних технологій. У такому випадку важливо прийняти на державному рівні програму системного, відкритого застосування інформаційно-програмних технологій у виробництві, управлінні, фінансово-грошовій і кредитній сфері, охороні здоров’я, освіті і т. д. Реалізація такої програми послужить потужним поштовхом до інтеграції у загальносвітовий інформаційний простір та формування ефективної системи державного управління.

Як правило, на стартовому етапі впровадження інформаційно-програмної системи практично неможливо точно оцінити майбутній грошовий потік. Однак загальний фінансовий результат досить можна визначити на основі різних факторів виходячи із класів і цільових завдань проектів інформації. Програмно-цільове управління процесами підвищить якості кінцевої продукції і її виходу; зниження затрат сировини, енергії і допоміжних матеріалів у виробничо-технологічному

процесі, а також працезатрат на управління устаткуванням, його ремонт і наладку; підвищення безпеки виробничих об'єктів. Інформаційне забезпечення програмно-цільового управління фінансово-економічною діяльністю підприємств виробничо-технологічної взаємодії, в свою чергу, зумовлює скорочення виробничого циклу, запасів і незавершеного виробництва завдяки поставкам сировини, матеріалів і комплектуючих точно в термін; підвищення продуктивності всіх виробничих ресурсів і результативності за рахунок усунення збиткових операцій з контролю та узгодження виправлень в облікових даних.

Перераховані фактори можуть і повинні ставати базовими даними для економічного розрахунку фінансового результату. Так, підвищення якості кінцевої продукції на основі програмно-цільового управління надає підприємствам виробничо-технологічної взаємодії зайняти більш високу вигідну цінову нішу на ринку. Тоді фінансовий результат полягає в співставленні приросту виручки від високої ставки ринку і затрат на забезпечення його устаткуванням, включаючи також компоненти автоматизованої системи програмно-цільового управління. Підвищення виходу продукції, зниження затрат сировини, енергії і допоміжних матеріалів, автоматизація програмно-цільового управління – все це зумовлює зниження собівартості продукції.

Застосування інформаційних систем надає можливість скоротити тривалість проектування практично вдвічі, а фінансова оцінка визначається вірогідністю успіху при виводі нової моделі на ринок: очевидно, можливість передбачення попиту на більш близьку перспективу збільшує вірогідність економічного ефекту. Важливо прийняти на державному рівні програму системного, відкритого застосування інформаційних технологій у виробництві, управлінні, фінансово-грошовій і кредитній сфері. Реалізація такої програми послужить потужним поштовхом до інтеграції у загальносвітовий інформаційний простір та формування ефективної системи державного управління [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Скрипкин К. Г. Экономическая эффективность информационных систем. - М.: ДМК. Пресс, 2002.

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ ФРАНЧАЙЗИНГ ТА КОМЕРЦІЙНА КОНЦЕСІЯ

Цеслів А.С., аспірант
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
tsesliv@rambler.ru

Франчайзинг є однією з найбільш ефективних форм ведення бізнесу у світі, що дедалі більше набирає популярність в Україні. Проте, в українському законодавстві не існує поняття «франчайзинг». На даний момент використовується поняття комерційна концесія, застосування якого регулюється главою 76 Цивільного Кодексу та главою 36 Громадянського Кодексу України.

В науковій літературі немає єдиної думки щодо відповідності цих понять. Так, Рикова І. вважає, що комерційна концесія є вужчим поняттям ніж франчайзинг і може відобразити його лише частково. А Новосельцев О. [1], Опейда З. [2] вважають що поняття є рівнозначними.

Для з'ясування даного питання порівняємо визначення даних категорій. Термін комерційна концесія походить від лат. concession – дозвіл, поступка і в ст. 1115 ЦК визначається як договір «за яким одна сторона (правоволоділець) зобов'язується

надати другій стороні (користувачеві) за плату право користування відповідно до її вимог комплексом належних цій стороні прав з метою виготовлення та (або) продажу певного виду товару та (або) надання послуг» [3].

Не існує єдиного трактування терміну франчайзинг. Міжнародна асоціація франчайзингу використовує таке визначення: «Франчайзинг – це договірні відносини між франшизодавцем і франшизоодержувачем, де франшизодавець пропонує або зобов'язується виявляти постійний інтерес до діяльності франшизоодержувача в таких сферах, як ноу-хау і навчання персоналу, тоді як франшизоодержувач здійснює власну діяльність під спільним фірмовим найменуванням, форматом і/чи процесом, яким володіє та контролює франшизодавець, і вклав або вкладе суттєві інвестиції у це підприємство із власних ресурсів» [4].

Виходячи з визначення виділимо особливості франчайзингу.

1.) Франчайзинг не може існувати без підписання договору, в даному питанні комерційна концесія повністю відповідає франчайзингу. Так, в ЦК зазначено, що договір вважається дійсним лише при укладанні його в письмовій формі і державній реєстрації.

2.) Франчайзі – самостійний суб'єкт господарювання. За даним пунктом поняття комерційна концесія відповідає франчайзингу, оскільки користувачем може виступати юридична чи фізични особа, що є суб'єктом підприємницької діяльності.

3.) Отримання постійної консультативно та іншої допомоги з боку франчайзера є базовою функцією франчайзингу. Українським законодавством також передбачено технічне та консультативне сприяння з боку правоволодільця.

4.) При купівлі франшизи відбувається передача комерційного досвіду та прав на користування об'єктами інтелектуальної власності (ТМ, назва, ноу-хау, тощо). Розглядаючи договір комерційної концесії його предметом є також право на використання об'єктів прав інтелектуальної власності (ст.1116 ЦК).

5.) Контроль з боку франчайзера. В ЦК І ГК України так само визначається необхідним контроль якості продукції чи послуг, що надає користувач (франчайзі) з боку правоволодільця (франчайзрера). У разі порушення якості продукції вони разом несуть відповідальність.

Крім того, комерційна концесія діє на платній основі і не є обов'язково обмежена на певній території та за строком. Правоволоділець не має права встановлювати ціну на продукт, або її межі.

Отже, можна сказати, що в Україні ці терміни можуть бути взаємозамінювані. Проте, укладаючи франчайзингові договори з іншими країнами необхідно враховувати особливості регулювання франчайзингових угод на їх території. В ряді країн поняття комерційної концесії є вужчим ніж поняття франчайзинг. Так, в таких країнах як Бельгія, Франція і Швейцарія комерційна концесія є різновидом дистриб'юторських угод і відповідає лише збутовому типу франчайзингу (при праві використання фірмового найменування).

ЛІТЕРАТУРА

1. Новосельцев О.В. Оценка коммерческой концессии // Хозяйство и право. – 2000. – №3. – С. 99-115.

2. Опейда З. Франчайзинг чи комерційна концесія? [Електронний ресурс] // Юр.газета – 2006. – №18(78). – режим доступу http://www.yur-gazeta.com/article/379/.

3. Цивільний кодекс України : за станом на 16 січ. 2003 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 2003. – 453 с. – (Бібліотека офіційних видань).

4. Горбова Х.В. Проблемні питання концесійної діяльності підприємств нафтогазового комплексу [Електронний ресурс] // Ефективна економіка – 2012. – №3. – режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1041.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ АТОМНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ

Янчук О.Ю., гр. УС-81м, ФММ
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
yanolka@gmail.com

1. Енергетичне машинобудування є однією з ключових галузей промисловості країни, її важливість зростає з необхідністю вирішення багатьох ключових проблем розвитку електроенергетики:заміна фізично зношеного і технологічного застарілого енергетичного обладнання, збільшення потужностей електростанцій тощо.

2. Основними енергетичними ринками, що швидко розширяються, в світі в наступні десятиріччя стануть країниугрупування «Е7», а також ПАРта Аргентина. Аналіз енергетичних програм цих країн показує, що в наступні 30 р. акцент в розвитку енергетики буде зроблений на розширення використання атомної енергетики та розвиток альтернативних джерел енергії. Так, наприклад, Індія планує виробляти 25% електроенергії на АЕС до 2050 р., Аргентина – 15% (до 2025 р.) ПАР –23% (до 2030 р.), Китай –40 ГВт до 2020 р.

3. В даний час, в Україні серед 15 великих підприємств, які відносять до галузі енергетичного машинобудування,найбільшими підприємствами, які займаються виробництвом устаткування для атомної енергетики є ВАТ «Турбоатом» (Харків),ПАТ «Хартрон» (Харків), НВО ім. Фрунзе (Суми). Підприємства українського атомного машинобудування за роки незалежності України успішно функціонували на національному і міжнародному ринку, поставляючи близько 75% всього виробленого обладнання на експорт (рис.1).

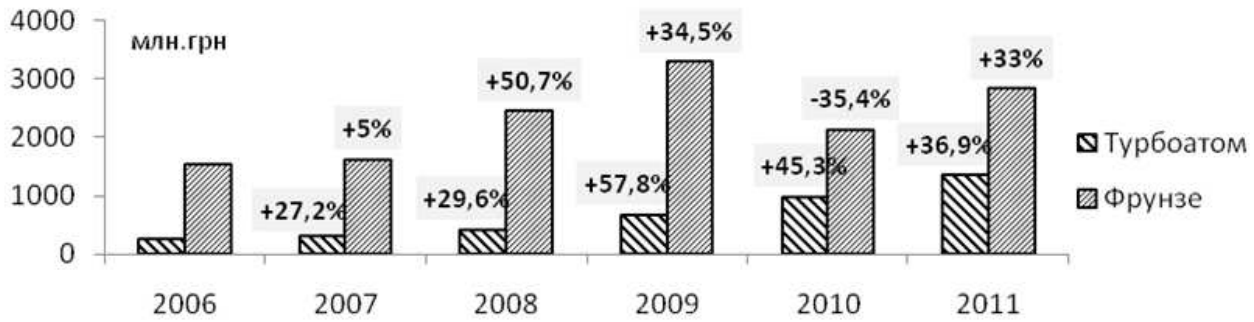

Рис. 1. Дохід від реалізації продукції і приріст доходів компаній в 2006-2011рр. [1, 2]

4. Пріоритетним напрямком міжнародної діяльності для українських підприємств є вихід на ринки країн Латинської Америки та Азії через участь в виробничих консорціумах та створюючи спільні підприємства з місцевими компаніями. Розширення міжнародного співробітництва є необхідною умовою збереження ефективного функціонування підприємств та можливості конкурувати з міжнародними лідерами-продуцентами енергетичного обладнання. По-перше, співробітництво розширює можливості використання виробничих ресурсів, по-друге, зменшує термін налагодження виробництва нової продукції, знижує вартість кінцевою продукції, і, по-третє, відкриває доступ до місцевих ринків.

5. На сьогодні, найчастіше, на міжнародному ринку українські підприємства виступають в складі виробничих консорціумів, які очолюють підприємства країни-замовника. Проте, відбуваються процеси поглиблення співробітництва між українськими компаніями та зарубіжними партнерами. Так, «Хартрон» разом з «Westinghouse» створили спільне підприємство «Вестрон» з виробництва систем управління для атомних та теплових електростанцій. Розміщення виробництва на укр. підприємстві дозволила американській компанії зменшити вартість кінцевого виробу на 16% та отримати доступ до проектів з модернізації українських АЕС.Серед успішних міжнародних проектів «Хартрон», розробка систем управління для АЕС «Куберг» (ПАР), АЕС «Дуковани» (Чехія), АЕС «Алмараз» (Іспанія), АЕС «Козлодуй»(Болгарія). «Турбоатом» є одним із найбільших постачальників обладнання для російських АЕС, найчастіше кооперуючись з місцевою компанією «Силові машини» для участі впроектах в Росії. Іншим приклад – підписання угоди зі співробітництва між «Турбоатом» та «MitsubishiHeavyIndustries»(Японія) для спільного випуску парових турбін 600 МВт, розроблених «Mitsubishi».

6. Отже, розпочинаючи з торгівельних відносин, зараз компанії домовляються про спільну розробку та впровадження нових виробничих та технологічних рішень під час виготовлення устаткування. Процес поглиблення співробітництва вимагає узгодження правової та технологічної бази кожних з учасників, чіткої координації дій на всіх етапах кооперації, законодавчого підкріплення з боку держави, однак уряд Українипочинаючи лише з 2008 р. став укладати угоди про співробітництво в сфері енергетики з стратегічно важливими країнами (Індією, Бразилією та інш.), в той час, як розвинені країни вже давно мають рамкові угоди з ними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт ВАТ «Турбоатом» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.turboatom.com.ua/

СЕКЦІЯ 5. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ КАПІТАЛІВ І ЦІННИХ ПАПЕРІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ НОБЕЛІВСЬКИХ ЛАУРЕАТІВ З ЕКОНОМІКИ

Андрос С.В., к е.н., доцент
Університет банківської справи Національного банку України, andros.sv@ukr.net

Успішно функціонують комерційні банки, які дієво і виважено управляють змінами, постійно пристосовуючи до них свої апаратні служби, стратегії, системи, культуру, щоб подолати фінансові кризи і обернути собі на користь обставини, які намагаються похитнути їх конкурентоспроможність. Окремі питання взаємодії банків з фізичними і юридичними особами в контексті прогнозування ціноутворення та оцінювання ефективності активно-пасивних банківських операцій в умовах трансформаційних процесів висвітлено в працях багатьох відомих вчених, у т.ч. нобелівських лауреатів з економіки. Так, вагомим внеском П.Самуельсона в економічну науку стало обґрунтування загальної теорії цін або динамічної ситуації, при якій ціни встановлюються в умовах нерівновагі, а ступінь зміни ціни визначається перевищенням попиту над пропозицією. Його праця «Точна модель споживчого кредиту з використанням або без використання соціальних асигнувань» (1958) надала послідовність теорії процента. Г.Мюрдаль у книзі «Проти течії: критичні нариси з економіки» (1973) розвинув теорію процентної ставки і кумулятивних процесів, в якій наголошував, що конкурентні ринки характеризуються «оптимальністю» лише в тому випадку, коли ігноруються проблеми розподілу. Ф.Хайєк у роботі «Прибуток, відсоток і інвестиції» (1939) підкреслював, що існує рівноважна структура нагромадження капіталу. У період економічного зростання відбувається його примусове заощадження, обумовлене кредитною експансією, а не добровільними заощадженнями. Це призводить до перенагромадження капіталу, що, в свою чергу, спричинює кризу. М.Фрідмен у праці «Монетарна історія Сполучених Штатів, 1867-1960» висловлювався, що скорочення кількості наявних в обігу грошей свідчить не про слабкість, а про могутність банківської системи. У.Льюіс у роботі «Теорія економічного зростання» (1955) відмітив: «Рух у невідомість, що являє собою процес зростання, збільшує невпевненість інвестування і можливість помилок…». Він вважає оптимальним темпом зростання – 3% на рік. Дж.Тобін у праці «Національна економічна політика» (1966) обґрунтував теорію вибору і «портфельних інвестицій», відповідно до якої інвестори поєднують високий ступінь ризику з гарантованою забезпеченістю вкладень і лише у виняткових випадках прагнуть до отримання найвищого прибутку. Дж.Дебре в роботі «Теорія вартості: аксіоматичний аналіз економічної рівноваги» (1959) торкається аналізу діяльності на мікроекономічному рівні (максимум корисності за умови мінімуму витрат). Ключовим питанням його теорії є вивчення попиту для виявлення закономірностей ціноутворення та раціонального використання ресурсів. Дж.Дебре розглядає дві головні проблеми: пояснює ціни на товари «як результат взаємодії мікроекономічних агентів приватної власності за посередництвом ринків» та обґрунтовує роль цін в «оптимальному стані економіки». Докази вибудовує «навколо концепції системи цін або навколо функції вартості, яка визначається на товарному просторі». Ф.Модільяні пропонує гіпотезу «життєвого циклу», метою якої є прагнення пояснити закономірності формування власних заощаджень і накопичень. Основною причиною накопичень він вважав бажання людини підтримувати свій «життєвий стандарт». Заощадження індивідуума відображають різницю між очікуваним рівнем споживання та змінюваним рівнем його доходів упродовж певного часу. М.Алле в роботі «Економіка і процент» обґрунтував, що відсоток є ціною капіталу, що встановлюється на ринках. На грошовому ринку відсоток встановлюється як ціна використання грошей в обігу, а на ринку капіталів – як ціна використання капіталу. М.Алле довів можливі позитивні, негативні і нульові величини процентних ставок, вважаючи взірцем, забезпечення нульової процентної ставки, бо, наприклад, у період інфляції власники грошових фондів погоджуються надавати позики, адже зростає ризик знецінення капіталу. Г.Марковіц у своїй монографії «Портфельний вибір та ефективна диверсифікація капіталовкладень» (1970) аргументував, що ризик

фінансових вкладень можна точно визначити в кількісному вимірі. В якості показника ризику він запропонував величину відхилення вартості випадкової змінної від її середнього рівня (варіація і стандартне відхилення). Інвестор, порівнюючи розрахунковий рівень щорічного дивіденду і ризику, сам визначає їх оптимальне співвідношення за різними видами цінних паперів, які складають його портфель. В.Шарп у роботі «Ціноутворення на фінансових ринках: теорія ринкової рівноваги в умовах ризику» (1964) запропонував модель ціноутворення на ринку капіталів і цінних паперів – CAPM (Classification and Regression Trees) – визнану в даний час концепцію обґрунтування залежності між ризиковими і стійкими курсами цінних паперів на фінансових ринках. На основі моделі CAPM була розроблена «концепція бета», за допомогою якої вимірювався ступінь ризику при формуванні портфеля цінних паперів шляхом розробки шкали диверсифікованих вкладень капіталу. Р.Лукас-молодший у запропонованій ним теорії раціональних очікувань припускає, що суб'єкти економічного процесу ведуть себе раціонально, збираючи і осмислюючи інформацію, що дозволяє їм, як агентам ринкових відносин, формулювати певні очікування у досягненні сумарної корисності у своїх діях, тобто в межах своїх інтересів (наприклад, власники цінних паперів можуть очікувати певних змін на фондовій біржі) – на мікроекономічному рівні [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. О чём думают экономисты : Беседы с нобелевскими лауреатами / под ред. Пола Самуэльсона и Уильяма Барнетта ; [пер. с англ. Е. Калугина, Е. Пестеревой]. – М. : Московская школа управления «Сколково» : Альпина Бизнес Букс, 2009. – 490 с. : фото. – (Серия «Сколково»).

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ

Бабич О.В., гр. УС-91
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
olka112a@rambler.ru

Ефективний розвиток будь-якої країни можливий при постійному насиченні її інвестиціями. Незважаючи на активізацію інвестиційного процесу в Україні, позитивні тенденції в інвестиційній сфері ще не набули сталого характеру.Перш ніж ухвалити рішення про залучення інвестицій, іноземні інвестори враховують сучасний стан інвестиційного клімату країни. Тобто, покращення інвестиційного іміджу є важливим завданням для України, що обумовлює актуальність теми.

128 країн світу інвестують у економіку України станом на кінець 2012 року. Основними країнами-інвесторами є Кіпр, Німеччина, Нідерланди та Російська Федерація. У 2012 році обсяг іноземних інвестицій в Україну склав 4,129 млрд. дол., скоротившись у порівнянні з 2011 роком (4,56 млрд. дол.) на 10,6%. В 2011 році також прослідковується зменшення обсягу іноземних інвестицій на 2% по відношенню до 2010 року (4,7 млрд. дол.) [1].

Україна прийняла ряд нормативно-правових актів протягом 2011-2012 рр., які значно вплинули на інвестиційний клімат країни у позитивному напрямку. Завдяки значним зусиллям у формуванні відповідних організаційно-економічних і правових засад зміцнення інвестиційного клімату, міжнародні експерти відзначають значне поліпшення інвестиційної привабливості України. Так, за даними щорічного рейтингового дослідження «Ведення бізнесу 2013», підготовленого Міжнародною фінансовою корпорацією та групою Світового банку Україна покращила свої позиції з 168 на 149. Погіршила рейтинг за такими категоріями: «захист прав інвесторів» та «міжнародна торгівля» (табл. 1 [3]).

Таблиця 1. Показники рейтингу Doing Business за легкістю ведення бізнесу в Україні

Показник	Місце у 2012 році	Місце у 2013 році	Зміни рейтингу
Відкриття бізнесу в країні	168	149	+19
Захист прав інвесторів	114	117	-3
Забезпечення виконання контрактів	44	42	+2
Сплата податків	183	165	+18
Ліквідація бізнесу	158	157	+1
Міжнародна торгівля	144	145	-1
Загальний	152	137	+15

Законодавство України передбачає певні гарантії для діяльності інвесторів. На території України до іноземних інвесторів застосовується національний режим інвестиційної діяльності, тобто надані рівні умови діяльності із вітчизняними інвесторами, а також іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації [2].

Незважаючи на негативні міжнародні рейтинги, Україна володіє значним внутрішнім ринком, розгалуженими ресурсами, а також вигідним геополітичним розташуванням, тому може стати одним з провідних реципієнтів інвестицій. Необхідне сприяння в першу чергу тим галузям економіки, які можуть бути конкурентоспроможними як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках збуту. Вважаю за доцільне інвестиційні ресурси спрямовувати на впровадження інноваційних технологій і ноу-хау, у виробництво вітчизняних підприємств для підвищення конкурентоспроможності їхньої продукції як на внутрішньому, так і на світовому ринках. Для поліпшення інвестиційного клімату в Україні потрібно створити ефективну систему надання державних кредитів для інвестиційних проектів у пріоритетні сфери національної економіки.

Покращення інвестиційного клімату можливе через проведення ефективної політики зі зниження інфляції та інфляційних очікувань, урегулювання проблеми державного боргу, забезпечення захисту прав власників та інвесторів. Іншими словами, необхідно створити такі сприятливі умови, при яких підвищиться міжнародний імідж країни, а інвестор буде зацікавлений працювати на території України у довгостроковому періоді. З метою поліпшення інвестиційного клімату необхідно провести такі заходи як забезпечення політичної та макроекономічної стабільності, запровадження бюджетних позик на розвиток пріоритетних галузей економіки, подолання корупції, бюрократичних бар’єрів, забезпечення правового захисту інвестицій, забезпечення інформованості потенційних інвесторів у багатьох країнах та інвестиційної інфраструктури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

2. Офіційний сайт Агентства по зв'язках з інвесторами [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ua-ir.com.ua/ua/ratings

3. Офіційний сайт проекту «Ведення бізнесу 2013» [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://russian.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/ukraine

ВАЛЮТНО-КУРСОВИЙ АНАЛІЗ НА ОСНОВІ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ: ДИНАМІЧНИЙ АСПЕКТ

Базилевська Я. І., студентка групи УС-01 (ФММ)
Войтко С. В. к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
bazilevskaya.yana@gmail.com

Валютний курс - важливий інструментарій регулювання міжнародних відносин. Зміни валютного курсу супроводжуються зміною економічного середовища у країні, а його коливання спричиняє зміну макроекономічних факторів, зокрема ВВП, мінімальної заробітної плати, прожиткового мінімуму. Від'ємне зовнішньоторговельне сальдо та високий рівень інфляції вказують на те, що у країні існує проблема неефективної валютно-курсової політики, яка потребує детального аналізу.

Валютний курс – це ціна грошової одиниці однієї країни, виражена у грошових одиницях інших країн [1, с. 209].

В Україні курс долара прирівнюється за певним коефіцієнтом до гривні, і його тримають стабільним, а інші валюти перераховуються до курсу долара.

Пропонується здійснити моделювання даних по курсу долара в період з 1996 по 2011 рік залежно від ВВП з поправкою на дефлятор, мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму з поправкою на інфляцію, що надасть змогу привести дані до одного року.Зробивши аналіз відповідних даних, було визначено, що найбільші коливання валютного курсу гривні щодо долара відбувалися у 1998 – 1999, 2005 – 2008 роках. Перший важливий «стрибок» курсу відбувся у 1998 – 1999 роках. У цей період відбулася значна девальвація гривні (1998 р. – 80%, 1999 р. – 52%).

Основними причинами девальвації були [2]:

- зменшення ВВП;
- зростання зовнішнього боргу;
- бюджетний дефіцит;
- дефіцит торговельного балансу;
- глобальна економічна криза.

У 2005 р. відбулися радикальні зміни, пов'язані з лібералізацією ринку та ревальвацією курсу гривні. Дії НБУ щодо зміцнення гривні наприкінці квітня 2005 р. були зумовлені об'єктивними ринковими законами. Передумовами ревальвації стали інфляційні процеси, що частково спричинені значними валютними доходами українського експорту та загальною світовою тенденцією до ослаблення долара США [3].

Курсові тенденції упродовж 2008 р. були нестабільними. Якщо у травні 2008 р. виникли передумови для ревальвації гривні, то на початку осені – для її девальвації [4].

У вересні 2008 р. девальвація офіційного курсу становила 0,32 %, у жовтні – 18,5 %, листопаді – 17,04 %, грудні – 14,21 % порівняно з попереднім місяцем. В цілому за рік вона знецінилася відносно долара на 52,5 % [5].

Швидке зростання долара у 2008 році призвело до зміни факторів,які мають вагомий вплив на курс української валюти, а саме [4]:

- у зв'язку із глобальною економічною кризою, нестачею ліквідності та перетворенням ресурсів у доларові активи зменшився приплив капіталу до банківського сектору ;
- обсяги імпорту продовжували зростати;
- збільшення попиту на долар на міжбанківському та готівковому валютному ринках;

- так як у серпні 2008 р. відбулося падіння світових цін на 15 - 20%, то зменшилася експортна виручка;

- в очікуванні девальвації гривні активізувався відплив капіталу з країни.

Дослідивши обрані дані, можна стверджувати, що існує залежність між динамікою курсу долара та обраними макроекономічними показниками. Внаслідок економічних процесів, спостерігається динаміка коливання курсу валют, тобто у період кризового стану (1998 та 2008 рр.) чітко видно збільшення вартості долара відносно гривні. Разом з тим змінюються макроекономічні показники. У період після кризового стану спостерігається відновлення макроекономічних показників, що супроводжується відсутністю значних коливань валютного курсу.

ЛІТЕРАТУРА

1.Базилевич В.Д. Економічна теорія: політекономія / В.Д. Базилевич // Навч. пос. – К.: Рибарі, 2009.- С.209

2.Мусієнко Т. В. Проблеми курсоутворення в Україні / Т.В. Мусієнко // Вісник Національного банку України. – 1999. – №1. – С. 11–13.

3.Береславська О. І. Курсова стабільність і макроекономічні досягнення в Україні / О. І. Береславська // Вісник Національного банку України. – 2004. - № 2. – С. 18 – 21.

4.Белінська Я.В. Проблеми валютно-курсової стабільності в Україні / Я.В. Белінська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 8. – С.200-208.

5.Державний комітет статистики України: офіційне інтернет - представництво [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

INVESTMENT BANKS AND CHALLENGES FOR THEM IN 2013

Balaba Y. O., student of US-01 (FMM)
National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”, y.balaba@gmail.com

Investment banks are financial intermediaries that perform a variety of services, including underwriting and sale of securities, facilitating mergers and other corporate reorganizations, acting as brokers to both individual and institutional clients, and trading for their own accounts [1].

The biggest investment banks have been around for more than 100 years, some of them even for 200 years.

Investment banking consists of all the banking services that are not classified as commercial, which in turn is “deposits taking and loans making” [2].

The business of an investment bank is to deliver a broad variety of products and services to both investing and issuing clients. Its offers go from strategic advice to the management of risk. In the last century, the main purpose of an investment bank was to raise capital and to advise on mergers and acquisitions. Investment-banking services were defined as either underwriting or financial advisory [3].

The industry also ensures access to private and public investment grade debt, high yield and bank markets for a wide variety of high-profile clients from governments and multinational firms to family-owned companies and individuals.

Investment banks also trade for their own account, and many are involved in managing third-party assets [3].

We can classify the industry’s set of activities into three major spheres:

- Core or traditional investment banking, which can be further broken down into: underwriting services, (facilitating firms increasing capital on various financial markets) and

advisory services (facilitating enterprises in transactions such as M&A, debt restructuring, etc.);

- Trading and brokerage: it consists in buying and selling floaters by using the bank's money (proprietary trading) or on behalf of customers (brokerage);
- Asset management. It is a very heterogeneous area itself. It consists in governing investors' funds. It could be separated into 2 major classes: conventional asset management (h.e., open end mutual funds) and alternative asset management, that includes real property funds, private equity funds, hedge funds, and anyone other vehicle investing in alternative asset classes.

Unfortunately, investment banking is in pretty bad conditions nowadays. The financial crisis of the end of the previous decade and the present flaccid state of the economy with its numerous problems and complications have strongly influenced on the industry. The industry has to operate in the modern adverse environment. Job cuts as a tool of cost reduction are a bright current feature of today's investment banking as well as the whole banking sector.

If we study the industry's future in 2013, this year seems to be a stormy period for investment banks. If an investment bank aims to compete, it should double efforts in responding to regulative challenges, start to restructure large sections of its business and, in many cases, reinvent its client proposition.

In order to stay afloat in 2013 the requirements for investment banks are:

1. Responding to regulation in the present year and beyond: awareness of the current and long-term implications;
2. Servicing of many masters: dealing with numerous regulators in numerous jurisdictions;
3. Staying forward in derivatives: preparing for SEFs, clearing to go live;
4. Realising a responsible culture: averting rogue trade, unfavorable risk and market misuse;
5. Cleaning up data: efficient enterprise data transformation to promote effective capital management;
6. New operating models;
7. Bringing steady change: developing opportunities for cross-asset class transformation;
8. The fee's power: attaining differentiation through developing income structures;
9. Rise in emerging markets.

Arguably, there will be always a demand for the services provided by investment banks: nonetheless the characteristics of the suppliers and profitability of the business itself might change [2].

REFERENCES

1. Campbell R. Harvey's Hypertextual Finance Glossary [Electronic resource] / Access mode: http://people.duke.edu/~charvey/Classes/wpg/bfglosi.htm#investment_banks

2. Giuliano Iannotta Investment Banking: A Guide to Underwriting and Advisory Services / G. Iannotta. – Berlin, Heidelberg: Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2010 – 208 p.

3. Michel Fleuriet Investment Banking Explained: An Insider's Guide to the Industry / M. Fleuriet. – New York: Mc Graw-Hill, 2008 – 355 p.

УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ЗМІНАМИ РЕГІОНАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Балджи М. Д., д.е.н., доцент,
Одеський національний економічний університет, baldgi@ukr.net

Складні процеси, що відбуваються сьогодні в світовому господарстві та національній економіці вимагають прийняття радикальних рішень у сфері природокористування, адже від них залежить сталий розвиток людства. Становлення ринкової економіки в Україні здійснювалось невпорядкованим шляхом, що поглибило економічну, екологічну, паливну кризи, призвело до загострення соціально-політичної ситуації. Забезпечення дієвості і ефективності формування та реалізації еколого-орієнтованої політики сталого розвитку держави можливе за рахунок запровадження виваженої регуляторної політики природокористування та введення радикальних змін в систему управління.

В наш час виникає необхідність виділення соціо-еколого-економічної системи, прерогативу в якій становить людина. В запропонованій системі на першому місці стоїть соціальна складова, оскільки саме людству необхідно задуматись – як будуть функціонувати екологічна та економічна системи при активному антропогенному втручанні і що доречно здійснити позитивного в цьому напрямку. Отже вся відповідальність на існування трьох систем полягає на людину та, поряд з цим, найбільш чутливою виступає саме соціальна система, наступна за вразливістю – екологічна і остання – економічна.

У деяких випадках в науковій літературі соціо-еколого-економічну систему називають регіоном, підкреслюючи, що вона регулюється інституціональним середовищем і спрямована на формування стійкого розвитку кожної з підсистем: соціальної, екологічної та економічної [1], та частіше за все соціо-еколого-економічній системи додають регіональний аспект [2, 3 та ін.].

Основною причиною необхідності формування соціо-еколого-економічної системи виступає протиріччя між інтересами суспільства у збереженні і захисті навколишнього природного середовища та інтересами суб’єктів господарської діяльності, спрямованими на отримання максимального прибутку будь-яким чином. Це протиріччя обумовлено наявністю зовнішніх факторів, що виникають в процесі розвитку системи. В запропонованій системі найважливішою домінантою постає єдність трьох складових: природи, населення і господарства, тому соціо-еколого-економічна система розуміється як сукупність взаємопов’язаних елементів демографічного, соціального, природничого, виробничого та інституційного характеру, без яких існування загальної системи неможливо. До складу зазначених підсистем входять наступні компоненти: населення та його розселення, природно-ресурсна та виробнича складові, інфраструктура тощо. Між ними сформувались багаточисельні економічні, соціальні, інформаційні та інші види зв’язків. В процесі доречної діяльності населення й прояву зазначених зв’язків формуються органічно цілісні інтегровані системи, властивості яких не сумарні групі властивостей, що складають їх підсистеми. Та все ж, в межах цілісної системи їх розрізнена життєдіяльність та повна реалізація можливі лише в інтеграції та діалектичній єдності, тому особливо актуальним і є комплексне дослідження.

В наш час активно впроваджується управління окремо соціальних, екологічних і економічних процесів, для чого застосовуються економічні та адміністративні методи. Достатньо вагому роль у забезпеченні комплексного підходу грають методи оптимізації управлінських рішень, що базуються на широкому використанні економіко-математичних підходів, мережних моделей, автоматизованих систем управління та інформаційних технологій і надають змогу складати прогнози і

планувати подальшу діяльність. Базовим підходом моделювання природокористування пропонується врахування динаміки взаємодії трьох різних за змістом і формами складових: соціальної, екологічної та економічної. Дослідження дії організаційно-економічних регуляторів в межах моделі відбувається в межах показників, що забезпечують оцінку можливих змін в навколишньому природному середовищі та соціумі. Одночасно пропонується основні параметри оцінки зміни основних показників трьохскладової структури комплексного природокористування відображати відповідними корегуючими коефіцієнтами. До того ж, аналізуючи показники, які характеризують використання природних ресурсів в окремих регіонах, вважаємо, що вони не враховують особливостей природокористування й не здатні спрямувати користувачів до комплексного підходу у залученні ресурсів до виробництва, тому пропонується ввести зазначені коефіцієнти. Визначення екологічної, соціальної та економічної складових обумовили необхідність врахування кожної із них окремо, що визначались за допомогою спеціальних коефіцієнтів, відповідно: екологічної, соціальної та економічної збалансованості території.

ЛІТЕРАТУРА

1. Желаева С. Э., Сактоев В.Е., Цыренова Е.Д. Институциональные аспекты устойчивого развития социо-эколого-экономических систем различных типов: монография / С.Э. Желаева, В.Е. Сактоев, Е.Д. Цыренова. – Улан-Удэ: Изд-во ВСГТУ, 2004. – 156 с.

2. Нестеров П.М., Нестеров А.П. Менеджмент региональной системы: учебник для вузов / П.М. Нестеров, А.П. Нестеров. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 365 с.

3. Санжина О.П., Ершова С.А. Проблемы управления регионом как социально-эколого-экономической системой / О.П. Санжина, С.А.Ершова. – Улан-Удэ: Изд.-во ВСГТУ, 2000. – 109 с.

ІНОЗЕМНЕ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР РОСТУ ЕКОНОМІКИ

Бондар В.Ю., студентка ІІІ курсу ФММ, гр. УЗ-01
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
lera_brovko@ukr.net

Україна є молодою державою, саме тому розвиток малого та середнього бізнесу залишається пріоритетним напрямком. Саме тому держава повинна забезпечити всі необхідні умови для нормального становлення та зростання даного сектору. Інвестиційне кредитування підприємств є одним з джерел фінансування для повноцінної діяльності, так як забезпечує підприємства необхідними коштами на розвиток своєї діяльності.

В кризовий період іноземні кредити стали одним із виходів для більшості підприємств України, в тому числі через дефіцит вільних кредитних ресурсів всередині країни. На даний момент. Господарюючі суб’єкти мають змогу отримувати кредити за рахунок коштів Світового банку, Європейського банку реконструкції та розвитку, а також коштів урядів зарубіжних країн та інших міжнародних організацій. Найчастіше кредитування здійснюється у формі двостороннього кредитування та спільного фінансування (насамперед, міжнародного синдикованого кредитування) [1].

Подібна міжнародна співпраця дає можливість створити та підтримувати партнерські угоди між Україною та іноземними кредиторами, залучення іноземного досвіду щодо організації та управління процесом виробництва, стимулювання

розвитку експортного потенціалу. Негативною стороною є подальша підтримка країни за рахунок іноземного капіталу, а не власного, що в кінці кінців призводить до відтоку частини прибутку.

Станом на кінець 2012 найбільша кількість кредитів надавалась в такі галузі, як переробна промисловість, будівництво, торгівля, транспортні послуги. Такий розподіл іноземних інвестицій зумовлений різною інвестиційною привабливістю галузей, що пояснюється різною стадією розвитку кожної, а також конкурентоспроможністю підприємств промислових районів [2].

За останні 5 років ключовими інвесторами за кількістю проектів в Україні були США (12%), Німеччина (12%), Росія (10%) і Франція (8%). Найбільшими інвесторами в Україну за обсягом інвестицій в 2010 році були країни ЄС (54%) та Росія (15,6%). У 2010 році вартість інвестицій із ЄС і Росії в абсолютному виразі у порівнянні з 2009 роком скоротилася [3]. Відносини України з цими двома партнерами є дуже важливими як на державному рівні, так і на рівні окремих суб'єктів господарювання, так як різкий відтік інвестицій з країн ЄС та Росії може призвести до погіршення інвестиційного клімату всередині країни та її здатності конкурувати на зовнішньому ринку.

Необхідною умовою подальшого отримання міжнародних кредитів є підвищення ефективності їх використання, що можливе за умови вдосконалення організації, використання й погашення позик, забезпечення незв'язного характеру кредитів. З іншого боку, зі сторони міжнародних фінансово-кредитних установ необхідна раціоналізація вимог та зменшення бюрократичних перешкод з боку міжнародних банків. Також, доцільно вдосконалити нормативно-правову базу України, яка регулює дане співробітництво. Залучення іноземних партнерів повинно означати наявність чіткого механізму забезпечення сприятливого інвестиційного та кредитного клімату для подальшого забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Міжнародне кредитування українських підприємств має ряд переваг при правильному підході. Воно стимулює зовнішньоекономічну діяльність, стимулює зовнішню торгівлю, сприяє пошуку нових іноземних партнерів, а отже має важливе значення для виходу вітчизняної економіки з кризового стану. Україна має всі передумови, що стосуються тримання міжнародних кредитів – географічне розташування, природні та трудові ресурси. Проте необдумане використання цих кредитів може призвести до ситуації, яка існує зараз – надмірної кількості зобов'язань за кредитами перед іноземними кредиторами, які, на даний момент, неможливо погасити. Цей та інші фактори (серед низ, в першу чергу, нестабільна соціальна та економічна ситуація в країні) створили умови для надмірної бюрократизації процесу отримання іноземного кредиту, через недовіру до українських підприємств іноземних інвесторів-кредиторів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кредитування міжнародними фінансово-кредитними організаціями українських підприємств: Автореф. дис. канд. екон. наук: 08.04.01 / О.А.Пересада; Київ. нац. екон. ун-т. – К., 2003.

2. Катан Л.І. Фінансові аспекти іноземного інвестування // Экономика и управление. – 2006. – № 2–3. – С. 26-29.

3. Державний комітет статистики України.[Електронний ресурс] Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

СТРАТЕГІЯ ВИХОДУ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК

Бойчук Наталка Яківна, старший викладач
Національний технічний університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
natalka149@bigmir.net

Основним пріоритетом для підвищення конкурентоспроможності підприємств стає орієнтація на міжнародні стандарти та вихід на зовнішній ринок. Але бажання підприємств працювати на міжнародних ринках стикається з неминучою проблемою: світові ринки вже сформовані, розподілені між основними господарюючими суб'єктами, тому знайти свою ринкову нішу та посісти гідне місце серед могутніх конкурентів у світовому економічному співтоваристві дуже складно. При визначенні зовнішньоекономічної стратегії, Україна має виходити з двох найважливіших реалій: з потреб і тенденцій розвитку міжнародної економіки; з рівня розвитку й структури національної економіки. [1]

Стратегія заключається в тому, щоб обрати правильний напрямок розвитку з багаточисельних альтернатив та спрямувати виробничо-господарську діяльність по обраному шляху. Формування зовнішнього сектору економіки України відбувається в умовах реструктуризації міжнародної економіки, суть якої полягає у формуванні на мегаекономічному рівні системи суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Посилюється тенденція до створення й подальшого розвитку високо-інтегрованих економічних просторів, які об'єднують країни, близькі за географічним положенням, рівнем економічного та культурного розвитку. [2]

Правильно та чітко зроблені акценти при визначенні стратегії і тактики зовнішньоекономічної політики нашої держави, допоможуть вирішити питання про входження України до міжнародної економіки. При визначенні стратегічних цілей формування зовнішнього сектору економіки України необхідно зважати на економічне життя і світову політичну ситуацію. Найвизначнішими цілями є: орієнтація країни на подальший розвиток та поглиблення багатовекторного співробітництва з країнами СНД, а також спрямованість на європейські інтеграційні структури. До найважливіших завдань належать: посилення співпраці в рамках СНД; вступ України до СОТ; використання потенціалу взаємозв'язків України з розвиненими країнами світу; співпраця з міжнародними фінансовими інституціями; процес відкриття вітчизняного ринку.

Обмеженість ресурсів, відсутність конкурентних переваг у виробництві товарів та наданні послуг, спонукає нашу країну до посилення співпраці в рамках СНД, що дозволить зберегти та зміцнити в майбутньому своє пріоритетне становище на ринках збуту в країнах пострадянського простору, надалі нарощувати експортний потенціал та отримувати товари та послуги, економічні та матеріальні ресурси, які є необхідними для нашої країни.

Подальший розвиток національної економіки, лібералізація зовнішньої торгівлі, створення сприятливого клімату для успішного залучення іноземних інвестицій дозволять нашій країні увійти до Світової організації торгівлі (СОТ), що є одним із першочергових завдань зовнішньоекономічної політики України та тісно пов'язане з процесом європейської інтеграції України.

Використання потенціалу взаємозв'язків України з розвиненими країнами світу має підпорядковуватися ідеї європейської інтеграції, використанню таких її форм та методів, які забезпечать повніше й ефективніше використання потенціалу взаємозв'язків України з розвиненими країнами світу, особливо в трансформації технологій, залученні прямих інвестицій, запровадженні сучасних систем менеджменту та маркетингу. [3]

Подальша плідна співпраця з міжнародними фінансовими інституціями, яка зумовлена процесами глобалізації економіки України, має базуватися на принципах поваги до інтересів і позицій кожної із сторін та на принципах міжнародного права. Вона повинна мати найбільший розвиток у сфері координації валютної політики, макроекономічної політики, узгоджуватися з тенденціями розвитку світової економіки, з динамікою та напрямами фінансових та інвестиційних потоків.

Процес відкриття вітчизняного ринку, який може бути здійснений тільки завдяки координаційним та регулятивним функціям держави, захист українських виробників і споживачів, наближення якості товарів та послуг до світових нормативів і стандартів – все це є необхідними складовими для входження України до міжнародної економічної спільноти.

Отже, визначення перспективних напрямів, форм, засобів та етапів реалізації зовнішньоекономічної стратегії відповідно до міжнародних нормативів та стандартів, тісний взаємозв'язок внутрішньої та зовнішньої економічної політики для забезпечення економічної безпеки держави, відкритості української економіки є головним завданням української держави сьогодні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" //Відомості ВРУ. -1991. - №29. // Електронний ресурс / Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12

2. Каракай Ю.В. Національні особливості інноваційного розвитку // Стратегія розвитку України: Наук. журнал. – / Ю.В.Каракай /К.:. Книж. вид-во НАУ. 2004.- №3. – с. 46-50.

3. Конкурентноспроможність економіки в умовах глобалізації / Жаліло Я.А., Базилюк Я.Б. та ін.; за ред. Жаліла Я.А. – К.: НІСД, 2005. – С.348

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЯПОНІЇ

Вавінський Б. О., студент ФММ, УС-21,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
bogdanvar@mail.ru

1. Японія йде на сьогоднішній день як могутня економічна країна, що володіє промисловістю, оснащеною найновішими технологіями світу, має великі валютно-фінансові ресурси, займає міцні позиції у МПП. Тож на даний час наші зв'язки знаходяться на етапі оцінення зовнішньоекономічної діяльності між країнами. Крім того плідно розвивається співробітництво в науково-технічній сфері. Японія готова вкладати великі кошти у розвиток підприємств України, але її стримує нестабільна динаміка в економіці нашої держави [1].

2. Японія має сучасні продуктивні сили, в яких виявляється нестача природних ресурсів. Україна, в свою чергу, має великі запаси природних ресурсів, які видобуває і продає на міжнародному ринку країнам-сусідам. На 2012 р. в Україні виготовлення готової продукції знаходиться на дуже низькому рівні, що передбачає слаборозвинену економіку країни. Отже, наша сторона зараз зацікавлена у залучені інвестицій та формуванні тісних стосунків з Японією.

3. Розвиток українсько-японських відносин в економічній діяльності часто призупиняється низкою важливих факторів. До цього часу співпраці заважало

недостатнє інформування японських бізнесменів про Україну. Одним з найбільш значущих факторів була відсутність довіри з боку японських партнерів до України, як до держави з можливим вливанням суттєвих інвестицій, що базуються на сприйнятті жителями Японії реальностей нашого менталітету з погляду оцінки економічної і політичної ситуації, яка склалася в Україні. До факторів, які стримують розвиток відносин, можемо також віднести особливості японського бізнес-етикету і національну психологію, фактори культурного середовища, які напряму не впливають на оцінку економічних або політичних реальностей України. Отже, співпраця між двома державами сприятиме прагненню української сторони реалізувати стратегію з провадження нових енерготехнологій та енергоджерел, а залучення інвестицій дадуть змогу розширити транспортні коридори і підвищити роль України, як транзитної країни. Пріоритетними напрямками нашого співробітництва також можуть стати наукове співробітництво, грантова та інвестиційна допомога з боку Японії та кооперація спільних підприємств у різних галузях.

4.Українсько-японська торгівля демонструє стабільне зростання після суттєвого падіння в період світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. Це свідчить про наявність значного потенціалу двосторонньої торгівлі. Збільшення товарообігу відбулось за рахунок зростання експорту України в 5 разів або на 205 млн. дол. США та японського імпорту на 55% або 233 млн. дол. США до 656 млн. дол. США. *Основними* предметами імпорту Японії з України в 2010 році були *чорні метали*(42.4% від загального об'єму),інші недорогоцінні метали (18.5%), молоко та молочні продукти (17%), алюміній і вироби з алюмінію (13.9%), продукти неорганічної хімії (5.7%). Основними предметами експорту Японії в Україну в 2010 році були транспортні засоби (*67.2% від загального об'єму*), машини та устаткування і прилади та апарати (7%), електричні машини (4.1%) [2].

На основі всіх приведених фактів, ми можемо зробити висновки, що відносини між Японією та Україною досить швидко розвиваються і з кожним роком співпраця набирає більших обсягів. Україні вигідно мати ділові стосунки з потужним тихоокеанським партнером як Японія.

Таблиця 1.

Торгівля товарами між Японією та України 1999-2010 рр. (мільйонів доларів США) [3].

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Товарообіг	158,1	167,5	231,5	267,2	465,6	522,2	630,2	947,2	1497	2911	630,7	906,6	1406
Баланс (Я)	39,2	30,6	97,5	101,9	289,8	321,8	466,2	750	1316	2680	408,3	697	1105
Експорт (Я – У)	98,7	99,1	164,7	184,5	377,7	422	548,2	848,6	1407	2795	519,5	801,8	1232,5
Імпорт (У – Я)	59,5	68,4	67,2	82,7	87,9	100,2	82	98,6	91	116	111,2	104,8	108

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Посольства України у Японії – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: japan.mfa.gov.ua

2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua

3. Офіційний сайт державної підтримки ескпорту України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrexport.gov.ua

СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНОГО РИНКУ IPO В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Ваврищук О.М., студент 4 курсу групи УС-92, vavryschuk@mail.ru
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Одним з актуальних питань сучасності є процеси, які пов’язані з первинними публічними розміщеннями акцій IPO (Initial Public Offering). На сьогоднішній день спостерігається підвищена зацікавленість в цій сфері.

Первинне публічне розміщення (IPO) – це перший продаж акцій емітента широкому колу інвесторів на фондовій біржі [1]. Активність на світовому ринку IPO в 2012 році істотно знизилася. Протягом 2012 року було проведено 719 розміщень акцій на суму $ 108,9 млрд (рис. 1). За підсумками 2011 року дані показники становили відповідно 1225 і $ 170 млрд [2].

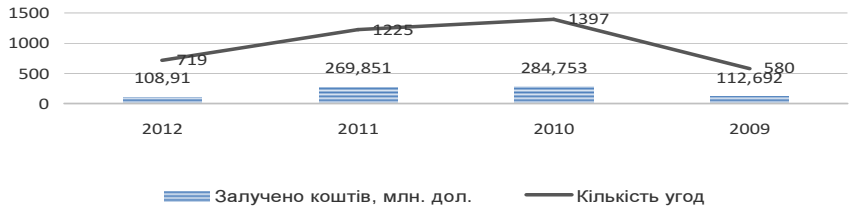

Рис. 1. Світові IPO за кількістю угод та залученими коштами
Джерело: побудовано автором на основі [2]

По-перше, до змін у функціонуванні фінансових ринків призвів спад на ринку IPO. На переконання багатьох інвесторів, значна частина компаній розміщує акції з метою отримання власниками готівки. Ще одним фактором спаду є перевищення ціни емітентами та організаторами IPO. Вони підвищують ризики падіння ціни після початку торгів, і недостатньо приділяють увагу тому, що буде відбуватися з акціями після розміщення.

По-друге, можна виділити найбільші сектори проведення IPO. На першому місці в 2012 р. був технологічний сектор, який налічував 112 IPO на суму $ 23,2 млрд На другому та третьому відповідно – фінансовий сектор (46 угод на $ 18 млрд) і промисловий (112 угод на $ 17,2 млрд), за ними, енергетичний і сировинний сектори. Зазначимо, що найефективнішим IPO 2012 р. стало розміщення Facebook Inc. Прибутки від продажу акцій найбільшої у світі соціальної мережі становили $ 16,01 млрд.

За даними E&Y, у 2012 році на частку Азіатсько-Тихоокеанського регіону припало 44% від загальносвітового обсягу IPO (52% за той же період 2011 року), на Північну Америку - 35% (23%). NYSE і NASDAQ другий рік залишаються в лідерах первинних розміщень, обганяючи азіатських конкурентів. З початку 2012 року на двох американських майданчиках відбулися 128 IPO на суму $ 44,9 млрд. У той же час на біржі Шеньчженя відбулося 129 розміщень (11,1 млрд, на гонконгської майданчику дані показники дорівнювали 44 і $ 9,8 млрд, а на шанхайській - 25 і $ 5,3 млрд. В цілому торговельні майданчики Азіатсько-Тихоокеанського регіону в 2012 році провели 383 угоди на суму $ 51,5 млрд порівняно з 610 IPO обсягом $ 88 млрд за підсумками всього минулого року. У число найбільш активних бірж увійшла Bursa Malaysia, на якій пройшли три з двадцяти найбільших розміщення цього року. У результаті сумарний обсяг IPO, що відбулися на цій біржі, склав $ 7,6 млрд. Європейський ринок IPO в цілому залишався пасивним у зв’язку зі складною

економічною ситуацією в регіоні [3]. На європейських фондових біржах за цей період було здійснено 23 IPO, у результаті яких емітенти залучили $372 млн. За кількістю публічних розміщень серед європейських фондових бірж лідирує Warsaw Stock Exchange (Польща).

За прогнозом аналітиків з The Wall Street Journal, в 2013 році найбільша активність буде зафіксована в сфері нерухомості, нафтогазової промисловості, а також в інфраструктурному і медичному секторах [4].

Як висновок, зазначимо, що беручи до уваги підвищення фондових індексів та зменшення мінливості ринку IPO, можливе повернення довіри до нього з боку інвесторів та емітентів, що сприятиме його поступовій активізації. Протягом найближчого часу очікується укладення нових угод IPO в результаті акцій дочірніх підрозділів ряду компаній та нових розміщень державних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1.Сократ [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.sokrat.com.ua/ua/private/index_ifg/invest_banking/capital_markets/ipo/

2.Global IPO Update 4Q12 2012 [Електронний ресурс] / Ernst &Young – Режим доступу: http://www.eyipoinsights.com/new-analysis/stock-exchange

3.Обзор рынка IPO в Европе 2012 [Електронний ресурс] / PwC – Режим доступу: http://www.pwc.ru/ru/capital-markets/index.jhtml

4.IPO market seen heating up in 2013 [Електронний ресурс] / MarketWatch – Режим доступу: http://blogs.marketwatch.com/thetell/2012/12/10/global-ipo-market-seen-heating-up-in-2013/

ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ КОШИКІВ СВІТОВИХ ВАЛЮТ У МІЖНАРОДНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ

Глущенко С.В., к.е.н., доцент,
Національний університет «Києво-Могилянська Академія»,
sglush@gmail.com

На сучасному етапі світового економічного розвитку обговорюються питання змін світової валютної системи. І важливою складовою таких змін є зміцнення існуючих валют та модифікація валютних кошиків, що обумовлено недосконалістю та рядом слабких сторін сучасних світових валют.

Зокрема, для світової валюти «долар» на сучасному етапі світового економічного розвитку характерними є такі слабкі місця його використання суб'єктами-різними країнами.

***1**. Знецінення американської валюти внаслідок її «перевиробництва»: через* надмірну емісію долару, нарощення державного боргу, а також через необмежену мультиплікацію доларової грошової маси, обумовлену розвитком кредитного та фінансових ринків та непідкріплену відповідними темпами приросту ВВП в країні.

2. *Боргова криза.* Надмірна лібералізація кредитних ринків (ліберальні умови отримання кредитів) прискорювала темпи мультиплікації непідкріпленої доларової грошової маси, і при цьому збільшувала кредитні ризики та загрози такої кредитної мультиплікації, спровокувавши в 2008 році боргову кризу та знецінення американської валюти.

3. *Відсутність регулюючих важелів впливу на імпортовану валюту для країн-імпортерів долару при масштабному експорті валюти США, експорті її надмірної мультиплікації та інфляції.* Нарощення масштабів експортування долару в інші

країни світу (внаслідок інтеграції грошових, кредитних та інвестиційних потоків у світовому масштабі), а також експортування надмірної мультиплікації доларової грошової маси в кредитному та фінансово-посередницькому секторах економіки в інші країни супроводжується при цьому експортом кредитних та валютних ризиків для країн-імпортерів долару, оскільки такі країни не мають ніяких регулюючих важелів впливу на стабільність грошового обороту іноземних валют на своїй території (в т.ч. європейські країни, Україна та ін.).

4. *Світова кредитна та економічна стагнація*. Залежність банківських установ багатьох країн від долару та зовнішніх кредиторів призводить до стагнації у їх діяльності при кризових явищах та спаді у кредитному та фінансовому секторах США. В таких ситуаціях, банківські системи залежних країн фактично припиняють виконувати свою основну роль всередині країни – бути джерелом фінансування для суб'єктів власної економіки (в т.ч. європейські країни, Україна та ін.)

5. *Протистояння валют «долар, США – юань, КНР».*

Друга після американського долара світова резервна валюта «Євро» нині також має певні слабкі місця, до яких в тому числі відносяться наступні.

1. *Боргова криза*, експортована із США (див.п.2, п.3, п.4 про американський долар) та спровокована власними діями європейських країн за аналогічним сценарієм.

2. *Інфляційні процеси та девальвація європейської валюти*, спровоковані надмірним розширенням єврозони за рахунок включення нестабільних європейських країн, які ще більше послабились в економічному плані під впливом кризових явищ з 2008 року.

Зважаючи на вказані та інші слабкі місця двох найбільш впливових світових валют та з урахуванням інших суперечностей міжнародного співробітництва, можна зробити висновок, що існуючий нині валютний кошик СПЗ вже не є надійним регулятивним інструментом і для світу є вкрай важливим реформування існуючої валютної системи.

Одним із сценаріїв подальшого розвитку може бути запропонована світова валютна система з декількома валютними кошиками, яка передбачатиме:

- наявність декількох валютних кошиків;
- розподіл світової економіки на зони впливу декількох валют та відмова від панівного становища однієї держави над іншими;
- фіксоване курсоутворення між валютними кошиками – фіксований валютний курс, заснований на економічних показниках регіону та монетарній політиці наднаціонального органу, створеного в регіоні для регулювання валютного кошику;
- валютні кошики створюватимуться на основі співпраці країн-членів та регіональної складової;
- торгівельні потоки між країнами учасницями валютного кошику здійснюватимуться на основі національних валют, покриття дефіцитів платіжних балансів, поповнення резервів та розрахунків з наднаціональним органом регулювання (аналогом МВФ) в регіоні.

За таких умов існування нових валютних кошиків американський долар вже не буде мати монопольно панівного становища та статусу резервної світової валюти.

Частка валют всередині валютного кошику буде розподілятись на основі частки ВВП, імпортно-експортних операцій регіону. Країна з більшим ВВП матиме більшу частку своєї валюти в кошику.

Дана світова валютна система використовуватиме декілька валютних кошиків, основним завданням яких буде недопускання існування однієї резервної валюти у світі, як сьогодні світ має долар. Основним критерієм оцінки частки валют у кошику буде ВВП країни.

На основі цієї валютної системи пропонуємо варіанти декількох валютних кошиків (Рис.1).

ВАЛЮТНІ КОШИКИ

Валютний кошик країн БРІКП	
КНР	49,28%
Бразилія	18,71%
Індія	15,50%
РФ	13,26%
ПАР	3,25%

Валютний кошик Ближнього Сходу	
СА	46,17%
ОАЕ	28,29%
Кювейт	13,45%
Катар	12,09%

Валютний кошик США, Канади, Японії, Австралії, Великобританії	
США	58,74%
Японія	22,15%
Великобританія	9,05%
Канада	6,34%
Австралія	3,72%

Зона північного євро	
Країни члени:	
Австрія	Німеччина
Данія	Фінляндія
Нідерланди	Франція

Рис.1 Можливі сценарії (варіанти) регіональних валютних кошиків (схема складена автором)

Валютний кошик країн БРІКП має право на існування, адже держави-члени вже підписали угоду про ведення торгівлі між собою в національних валютах, аби знизити важливість долара при веденні торгівельних відносин між собою. Звідси маємо новий валютний кошик, де панівне місце займає валюта КНР- юань. Прив'язка до ВВП стимулюватиме країн-членів до жвавішого розвитку національних економік для отримання більшої долі всередині валютного кошику.

Другою складовою в рамках даної моделі є валютний кошик країн Ближнього Сходу. Туди включаються найбільші економіки регіону та одночасно найбільші нафтові експортери. Суттю даного кошику буде витіснення долару з панівного місця у розрахунках за нафту. Це дасть змогу в деякому плані відв'язати американську валюту від "чорного золота" та уникнути впливу від його коливань на світові ціни.

Третім валютним кошиком може бути система грошових одиниць США, Японії, Великобританії, Канади та Австралії. Тут, авжеж, ситуація з членством є досить суперечливою, тому що валюта США займає головне місце у кошику. Але це все одно є позитивним фактом, оскільки за таких умов американська грошова одиниця все одно буде втрачати монопольний статус резервної для всього світу.

Останню складову такої системи важко назвати валютним кошиком як таким. Швидше за все це буде зона нового Євро, хоча існуюча нині валюта навряд чи вийде з обігу. Північний євро слугуватиме як резервна валюта безпосередньо для найпотужніших країн Європи. Це в принципі і є досить логічним шляхом упередження та страхування національних інтересів від роздутих дефіцитів бюджетів південних країн-членів ЄС. Такий Євро включатиме Німеччину, Францію, Нідерланди, Данію, Фінляндію та Австрію. Позитивною стороною такої системи буде можливість Центральних банків диверсифікувати свої валютні резерви, зберігаючи їх у валютних кошиках – резервних валют стає більше. Якщо казати про проведення міжнародної торгівлі, то тут розрахунки можуть бути проведені на основі курсу тих самих валютних кошиків, але на основі паритетів національних валют в структурі валютних кошиків. Не менш важливим є і те, що в такому випадку відношення саме між кошиками відбуватиметься також на основі попиту та пропозиції, а валюти будуть підкріплені матеріально.

Необхідно також зазначити про нормативне регулювання таких валютних кошиків, адже для нормального їх існування та функціонування потрібно:

- встановити чіткий контроль з боку створених країнами-членами кошику валютних наддержавних організацій (аналогів МВФ);
- недопускання вільного друкування грошей та вливання їх в економіки;
- недопускання конкурентної девальвації всередині кошику;
- функціонування та поведінка всіх членів згідно принципів ринкової економіки.

Слід звернути увагу, що світова валютна система може і не потребувати змін, у випадку, якщо уряд США перестане наводнювати весь світ інфляцією та буде проводити валютну політику, спрямовану на подолання кризових явищ у всьому світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Смирнов С. Режимы валютного курса и стабильность экономики // Вопросы экономики. – 2010. – №1. – С. 29–44.

2. Науменкова С. Формування нової фінансової архітектури: основні питання та можливі виклики для України // Вісник Національного банку України. – 2010. – №1. – С. 8–13.

3. Tradingeconomics.com – Economic Data for 196 Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.tradingeconomics.com

4. Rickards, James. Currency wars: the making of the next global crisis / James Rickards. - Penguin Group USA, 2012 - 296 p., P. 52-76, 122-151, 163-170

ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТУВАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ

Гречана Г.В., студентка 3 курс, группа ТО-01
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
prettyannie@mail.ru

На шляху соціального та економічного розвитку Україна постійно стикається з новими проблемами, які потребують від неї активних дій щодо їх вирішення. Для їх подолання та покращення рівня життя населення країні необхідна співпраця з розвинутими державами та міжнародними кредитно-фінансовими установами, бо надавана ними фінансова і технічна допомога є тими інструментами, які дозволяють впроваджувати реформи, підтримувати демократичний розвиток, зміцнювати адміністративний потенціал, розвивати інфраструктуру та ядерну безпеку.

В цьому напрямі Україна активно співпрацює зі світовими і регіональними фінансовими організаціями та урядами розвинутих країн з моменту отримання незалежності. Так міжнародна технічна допомога за відповідними угодами почала надходити до країни з 1992 р. переважно зі Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу. Бюджет допомоги Україні від США, як найбільшого донору, склав приблизно 3 млрд. дол. США, що перевищило суму технічної допомоги від інших країн на 200 млн. дол. США [1]. Ці надходження сприяли створенню в країні базової ринкової інфраструктури та проведенню структурних реформ. ЄС надав технічної допомоги майже на 2,8 млрд. євро, що забезпечило існування програм та проектів, які працюють на покращення економічного стану в нашій державі, підвищення рівня її екологічної безпеки, мінімізацію наслідків Чорнобильської катастрофи, поглиблення демократичних перетворень тощо [1].

Іншим інструментом міжнародної допомоги для Україні є кредитування. Міжнародний кредит, як рух позичкового капіталу у сфері міжнародних економічних відносин, передбачає надання валютних і товарних ресурсів на умовах повернення та сплати процентів, а залучення іноземних кредитів є нормальною світовою

економічною практикою [2, с.141]. Однак, постійне її використання може перетворити Україну на колоніально-сировинний додаток країн-кредиторів чи призвести до втрати національної економічної і політичної безпеки. Тому, при формування політики зовнішнього запозичення слід особливу увагу приділяти вибору джерел фінансування, цільовій спрямованості отриманих кредитів та їх ефективному використанню.

Оцінка структури зовнішнього боргу України в розрізі основних кредиторів показала, що на 20102 р майже 51% всіх запозичень – це позики, надані міжнародними організаціями економічного розвитку (Європейський банк реконструкції та розвитку – 1,6%, Європейський інвестиційний банк - 0,96%, Міжнародний валютний фонд – 40,13%, Світовий банк – 8,48%) [3]. Біля 13% припадає на позики іноземних держав та банків. Такий розподіл джерел має своє обґрунтування. Міжнародні фінансові організації при кредитування надають більш пільгові умови кредитування і вирізняються м'якою позицією щодо пролонгації та реструктуризації зобов'язань, напроти кредити іноземних держав широко диверсифіковані за співвідношенням комерційних і політичних умов надання ресурсів, але характеризуються більш високим рівнем ставок.

Найбільшим іноземним кредитором для України є Міжнародний валютний фонд, який окрім фінансової допомоги надає консультації з питань валютного регулювання, впровадження статистичних та фінансових стандартів, а також отримання технічної допомоги. Результатами активного співробітництва нашої країни з МВФ є не тільки отримані протягом 2008 – 2011 рр. кредити на суму близько 14 430 млн. дол. США, які використовувались для підтримки курсу національної валюти, міжнародних резервів та активних позицій платіжного балансу, а також розроблені фахівцями установи програми макроекономічної стабілізації та реформування економіки України.

Одним із очевидних негативних наслідків отримання міжнародних кредитів є необхідність їх обслуговування та погашення, що відволікає з державного бюджету кошти. За даними НБУ зовнішній борг України на 01.10.12 р. становив 132,4 млрд. дол. США або 75,3% ВВП [4], на обслуговування якого витрачено 6-7% бюджетних коштів. Подальше збільшення обсягів кредитування може привести до катастрофічних наслідків для економіки. Тому головною задачею на теперішній час є ефективне використання коштів та побудова системи раціонального управління міжнародною допомогою, наприклад такої, яку запропонували фахівці компанії ATC Consultants GmbH.

ЛІТЕРАТУРА

1. Огляд надання Україні міжнародної технічної допомоги [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.eufunds.in.ua/istoriya-tehnichnoji-dopomohy/ohlyad-nadannya-ukrajini-mizhnarodnoji-tehnichnoji-dopomohy

2. Міжнародна економіка: підруч. / [Козак Ю. Г.,Лук'яненко Д. Г., Макогон Ю. В. та ін.]; За ред. Ю. Г. Козака, Д. Г. Лук'яненка, Ю. В. Макогона [3-тє вид.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 560 с.

3. Доліновська О. Я. Співпраця України з міжнародним валютним фондом та перспективи розвитку економіки держави [Електронний ресурс] / О. Я. Доліновська // Ефективна економіка – 2011. – № 9. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=1401

4. Зовнішній борг України на кінець ІІІ кварталу 2012 р.: стат. інформація Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=71174

ОБМІН ТЕХНОЛОГІЯМИ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Гусак Ю.Е., УЕ-21,ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ygusak@ukr.net

Міжнародний обмін науково-технічними досягненнями, безсумнівно, є одним з пріоритетних проявів міжнародних науково-технічних відносин. Під терміном міжнародний рух технологій розуміють передання через адміністративно-територіальні кордони інформації про можливості підвищення продуктивності виробництва товарів та послуг за рахунок застосування конкретних методів та способів виготовлення продукції, використання новітніх високоефективних засобів виробництва, сюди ж відноситься і обмін продукцією виробничого призначення, на яку необхідні значні розумові затрати. Пріоритетною складовою є високотехнологічні товари, у кінцевій вартості яких на НДДКР припадає близько 3,5%, при умові, що даний показник вищий, товар класифікується як «техніка високої якості» і як «техніка найвищої якості», коли значення параметра переходить позначку 8,5%. Міжнародний технологічний обмін має два різні вияви: «чистий» (торгівля ноу-хау, ліцензіями) та торгівлю технологічномісткими товарами. Причинами існування обміну технологіями є: різний рівень НТП, неоднаковий ступінь освіченості людей.

Форми обміну технологіями:

1) патентні, лізингові угоди;
2) продаж незапатентованих винаходів;
3) передача технологічних знань.

У США запатентовано близько 163000 винаходів: з яких 55,2% належать американцям, а 44,8% - іноземцям, з цієї частини 44,5% здійснено японцями, 13,2% - німцями, інші 42,4% - такими країнами як Тайвань, Ізраїль та Корея. Саме названі країни досягають економічного розвитку за рахунок впровадження нових технологій[2; с.3].

Один з проявів технологічного обміну – міжнародне технічне сприяння (ТС), що поступово вдосконалюється, починаючи ще з 70-х років. ТС ґрунтується на принципах надання високорозвиненими країнами досвіду, техніки високої та найвищої якості країнам, що розвиваються. Дані прояви можуть зустрічатися у вигляді технологічних грантів - безкоштовна допомога в сферах надання новітніх технологій та забезпечення відповідного рівня освіти. В деякій мірі протилежним є співфінансування ТС, яке зобов’язує адресанта організаційно сприяти її отриманню та взяти участь у процесі фінансування. Оскільки останнє в свою чергу є гарантом ефективного використання, ТС може бути дво- та багатосторонньою [4].

Під терміном двосторонньої економічної допомоги слід розуміти опосередковану участь адресанта у фінансуванні, в більшості випадків вона надається за пільговими цінами. Прикладами можуть бути сприяння підвищенню кваліфікації робочого персоналу, спонсорування різноманітних засобів комунікацій в сфері банківських послуг. Багатостороннє економічне сприяння означає планування і впровадження проекту двома і більше країнами по відношенню до одержувача. Перші в свою чергу надають певні складові технологій. До цього типу включають допомогу, що здійснюється Міжнародними організаціями. Протягом останніх років спостерігається тенденція динамічного зростання Міжнародного технічного обміну, оскільки жодна країна не має можливості проводити ґрунтовні наукові дослідження у всіх сферах та галузях. На даному етапі розвитку активно проводиться торгівля ліцензіями та послугами інтелектуального роду. Існує певна диспропорція, оскільки темпи ліцензованої торгівлі перевищують темпи вивезення капіталів[1; с.109].

Багатообіцяючою формою здійснення нововведень в технологічній сфері є лізинг – довгострокова оренда устаткування, включаючи амортизацію на цей період. Умовами виникнення стали спади інвестиційної політики в країнах Заходу, що відбувалися у 70-ті і на початку 80-тих років. На лізинговій основі здійснюється чверть капіталовкладень, прогнозування показує, що в наступні десятиліття цей показник зростатиме[3; с.105].

Перед Україною постає потреба не так в експортній орієнтації результатів НТП, як в ефективній допомозі економічно розвинених країн. Проте ще раз хочеться підкреслити, що навіть найрозвиненіші країни не здатні самостійно забезпечити високий рівень розвитку широкого спектру наукових досліджень. Невідкладного вирішення потребує проблема переоснащення виробництва відповідно до сучасних стандартів. Для вирішення даного завдання за короткий термін необхідно залучити сучасні світові досягнення, інноваційні можливості інших країн, забезпечити участь національного науково-технологічного потенціалу в міжнародних зв'язках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боринець С.Я., Вергун В.А., Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини / С.Я. Боринець, В.А. Вергун, А.С.Філіпенко. – К.: Либідь,1992. - 276с.

2. Киреев А. А. Международная экономика / А.А. Киреев. – М.: Международные отношения, 1998.-326с

3. Остапенко Т.Г. Основні поняття системи зовнішньоекономічної діяльності / Т.Г.Остапенко. - К.: Економічні науки 2007. – 123 с.

4. Сакс Дж. Вибухонебезпечна "рівновага" / Дж.Сакс. - К.:День,1999.

ДО ПИТАННЯ МІГРАЦІЙНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ ЩОДО ВІДТОКУ НАУКОВИХ КАДРІВ

Денисова І., студентка 4 курсу ФММ, групи УС-92, Iradenysova@Bigmir.net
Черненко Н.О., канд. економ. наук, доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут"

Зараз Україна, за даними Всесвітнього банку, входить в десятку країн — лідерів по міграції та посідає там чільне 3 місце серед країн із найбільшою кількістю емігрантів. За підрахунками в 2011 р., за кордоном знаходиться понад 6,5 млн. українців, які виїхали у різні роки, що становить майже 14,4% від всього населення країни.

Найбільше мігрантів знаходиться в країнах Європи й Америки: Іспанії — 400 тис., Бразилії — 150 тис., Греції — 200 тис., Ізраїлі — 150 тис., Італії — понад 500 тис., Канаді — 150 тис., Польщі — більше ніж 400 тис., Португалії — 200 тис., Росії — 3 млн., та інші. [1]

Все більш істотне місце займає міжнародна міграція наукових кадрів, або як ще її називають — «відплив умів». Для країн Європи, вона виникла після Другої Світової війни, а вже в останнє десятиліття XX століття — для східних країн, у тому числі й для нашої. Для України проблема «відпливу умів» є надзвичайно важливою, тому що зі збільшенням потоків інтелектуальних мігрантів починають спадати темпи розвитку окремих галузей економіки, освіти та держави загалом, що створює загрозу індивідуальній та національній безпеці.

Один з найнегативніших наслідків міграції — втрата висококваліфікованої робочої сили, насамперед наукових кадрів. З 90-х р. Україну залишили 70% математиків, 50% фізиків-теоретиків, що працюють на світовому рівні. У зв'язку з

виїздом наукових співробітників і висококваліфікованих фахівців втрати України становлять більше ніж 1 млрд. дол. США на рік. У 2011 році перекази з-за кордону становили близько 7 млрд. дол., або 4,3% ВВП. Грошові перекази до України майже рівні обсягу прямих іноземних інвестицій та майже в 8 разів вище за зовнішню допомогу розвитку для України.

На думку автора, наша країна є державою, яка володіє досить вагомим науково-технічним кадровим потенціалом, і якщо його стимулювати, то він буде значно впливати на її економічний та соціальний розвиток. За рівнем такого впливу, в нас 4,6 дослідника на 1000 осіб економічно активного населення. За цими даними Україна, відповідно, поступається країнам ЄС (5,7 – перших 15 країн ЄС), але йде вперед та випереджає Словенію — 4,5, Словаччину й Угорщину — 3,7, а також Польщу, в якої цей показник складає 3,3. [1]

На відміну від більшості європейських країн, в Україні, кількість наукових кадрів суттєво зменшується. Цей невтішний результат приводить до погіршення передумов вступу України до ЄС. За останніми даними Українського наукового клубу, з 233 проаналізованих країн світу ми за 12 років займає 33-тє місце, поступаючись тільки Сінгапуру та Аргентині.

Одним з важливих моментів замовлення міграції наукових кадрів є такі факторами: у першу чергу треба відзначити різний рівень економічного й соціального розвитку країн. Науковці й фахівці залишають свою країну на користь іншої, якщо знаходять там більш високу заробітну плату, краще робоче та лабораторне устаткування, необмежені можливості для творчості й саморозвитку, більше цивільних прав і демократичних свобод. Основна причина від'їзду вчених з України — вкрай низька матеріальна оцінка праці, що не відповідає ні її якості, ні її суспільній значущості та вкрай низьке забезпечення літературою та устаткуванням. Наприклад, зарубіжні експерти зазначають, що український учений забезпечений науковою літературою в 10 разів гірше, ніж американський, а устаткуванням — в 100.

Отже, до основних чинників, які спричиняють міграцію висококваліфікованих фахівців з України відносять безліч причин, ось одні з них. У зв'язку з економічною кризою значно погіршилася матеріальна база науки та значно скоротилося її фінансування. Стосовно техніки, то більшість її перевищує строк в 15 років, тоді як на Заході таке технічне оснащення вважаються застарілими вже через 5 років експлуатації. Ще один чинник, який доцільно віднести — політичні причини. Йдеться про кризу політичної влади, результатом якої є зневірення людей в прогресі ринкових реформ, політичної стабільністі, дотримання прав людини та інше. [2, с. 115]

Згідно до розглянутих даних, можемо зробити висновок, що зупинити витік наукових кадрів можливо лише за умови кардинальних перетворень та змін. Крім того, щоб поліпшити загальний стан в політичній, економічній та науко-технічній ситуації, про що зазначалося вище, потрібні й інші зміни. Наприклад, боротьба з корупцією, конкретні зміни, які ґрунтуються на дотриманні прав людини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Світовий банк: Офіційний сайт [Електронний ресурс] // Світовий банк. — Режим доступу: http://www.worldbank.org/en/country/ukraine

2. Ушкалов, И.Г. «Утечка умов» как глобальный феномен и его особенности в России [Текст] / И.Г.Ушкалов, И.А. Малаха // Социологические исследования. — 2000. — №11. — С. 110-117.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ У ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛЬНОГО РУХУ КАПІТАЛІВ ТА ІНВЕСТУВАННЯ

Дідоха А.Т., студентка V курсу,
Національний Технічний Університет України «Київський Політехнічний Інститут»,
Anya.Didoha@gmail.com

Стрімкий розвиток та значний вплив транснаціональних корпорацій за рахунок глобального руху капіталу, який пов'язаний з активізацією виробничих процесів.

В умовах розвитку інтеграційних процесів України в світову економіку, залучення інвестицій з боку транснаціональних корпорацій є дуже важливим, оскільки ці корпорації контролюють значну частину прямих іноземних інвестицій та торгівлі між країнами. Рух капіталу транснаціональних корпорацій відбувається незалежно від процесів, які відбуваються в країні базування. Вихід цих компаній на новий ринок несуть як позитивні так і негативні аспекти, з однієї сторони це потік прямих іноземних інвестицій, з іншої - загроза для національних виробників. Але все ж таки спостерігається тенденція значного розвитку транснаціональних корпорацій, оскільки саме інвестиції визначають більшу роль, ніж сама торгівля. Ці компанії стають визначальним фактором для кожної з країн, оскільки перед виходом на новий ринок відбувається детальний аналіз економіки кожної з країн. Активна інвестиційна та виробнича діяльність відіграє значну роль у світовій економіці і можна визначити, що саме транснаціональні корпорації стають міжнародним регулятором виробництва та розподілу продукції.

Значною частиною світового господарства транснаціональних корпорацій є чіткий розподіл капіталу та ефективність його розміщення. За рахунок такої функції ці компанії стають сильними гравцями на фінансовому ринку та одночасно з цим негативно впливають на прийняття рішення для розвитку як економіки країни і цілому, так і на окремі галузі та підприємства. Для запобіганню занепаду національної економіки необхідно створювати фінансово-виробничий механізм та активно розвивати зовнішню політику [1].

Чітке визначення переваг та недоліків розвитку та впливу транснаціональних корпорації є рідкісним, оскільки плюси для однієї країни не рідко супроводжуються мінусами для іншої країни. Негативним аспектом є саме те, що значне скупчення капіталу відслідковується у країнах з розвиненою економікою. Щодо країн з економікою, що розвивається використовуються певні інструменти для контролю руху капіталу, деякі з них реалізуються сам через банки в, яких встановлюються обмеження на обіг іноземної валюти. Також збільшуються валютні коливання при низькій стабільності економіки, за рахунок цього інвестиційні ризики підвищуються. Нестабільна політична ситуація та нечіткі закони значно знижують інвестиційну привабливість країн з економікою, що розвивається.

За рахунок капіталовкладень та низької диверсифікації економіки, транснаціональні корпорацій мають значний вплив на національну економіку, тим самим значно знижується активність інвесторів в середині країни. Іноземні інвестиції переважно направлені на розвиток інфраструктури та отримання права користування природними ресурсами країни. Хоча не менш необхідне капіталовкладення саме в науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи [2].

Таким чином, умови розвитку світової економіки пов`язані саме з транснаціональними корпораціями, які тим самим підтримують та збалансовують національні економіки. Визначивши плюси та мінуси впливу транснаціональних корпорацій, можна виділити аспекти, які вказують на те, що саме плюси переважають, даючи можливість не так піддаватись впливу кризовим явищам у

світовій економіці. Зі сторони країн необхідно максимально наблизити законодавчу базу для стійкості та утримання капіталу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бочан І.О. Глобальна економіка : підруч. / І.О. Бочан, І.Р. Михасюк. – К. : Знання, 2010. – 403 с

2. World Investment Report 2011. Non-Equity Modes of International Production and Development.

UNCTAD, 20011. [Electronic Resource]. – Mode of access: http://www.unctad.docs.org/files/UNCTADWIR2011-Full-en.pdf

ІНВЕСТИЦІЇ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНУ ЯК ПРИКЛАД ФІНАНСОВОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Єршова М.О., студентка 1 курсу, ФММ, УС-21
Національний технічний університет України « Київський політехнічний інститут»,
mariya.ershova.1995@bk.ru

Актуальність теми, яка розглянута в даній роботі є очевидною, тому що одним з важливих факторів успішного розвитку економічної системи України є прямі іноземні інвестиції. Франція посідає восьме місце серед іноземних інвесторів України станом на 01.10.2012. Економічне співробітництво з Францією є важливим для нашої країни, оскільки Франція - високорозвинена індустріально-аграрна країна та одна з найбільших економічно розвинених країн світу. До того ж, дружні економічні відносини з Французькою Республікою відкривають багато можливостей для розвитку України як незалежної держави зі стабільною ринковою економікою.

Найперспективніші види діяльності України для французьких інвестицій є: фінансовий сектор (73,6%); промисловість (13,2%); торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів (9,1%); операції з нерухомим майном, інжиніринг та послуги підприємцям(1,6%); сільське господарство (1,2%) [1]. Тобто французькі інвестори надають найбільшу перевагу вкладенню коштів у фінансовий сектор. Це зумовлено тим, що ця сфера найбільш стабільна і найменш залежить від політичного становища у Державі. Динаміка надходжень прямих інвестицій з Франції в економіку України надано у рис. 1.

На сьогоднішній день в Україні існують перешкоди, зумовлені державним контролем та командно-адміністративною системою, які ускладнюють інвестування Франції в український бізнес. Це: недосконалість та нестабільність регуляторного законодавства; високий рівень корупції; низька купівельна спроможність; недосконалість податкової системи; неефективна судова система; нестабільність цін; низький розвиток інфраструктури України;

Потрібно розуміти, що для потенціальних французьких інвесторів насамперед потрібні гарантії на стабільність і розвиток бізнесу у майбутньому,тобто, в них повинна бути впевненість у тому,що Україна є державою зі стабільною ринковою економікою, але зараз наша країна не здатна надати таких гарантій. Однак, наша держава має фактори, які приваблюють французьких інвесторів вкладати гроші саме в Україну: дешева робоча сила; вигідне географічне розташування країни; невисока конкуренція на українському ринку; значний потенціал країни у промисловому та аграрному секторах;

Тобто можна стверджувати, що Україна має потенціал у залученні іноземних інвестицій, але треба запровадити ряд законів, які зацікавлять інвесторів

насамперед: втримання росту цін; захист конкуренції; зменшення податків для іноземних інвесторів; заохочення внутрішніх і зовнішніх інвестицій.

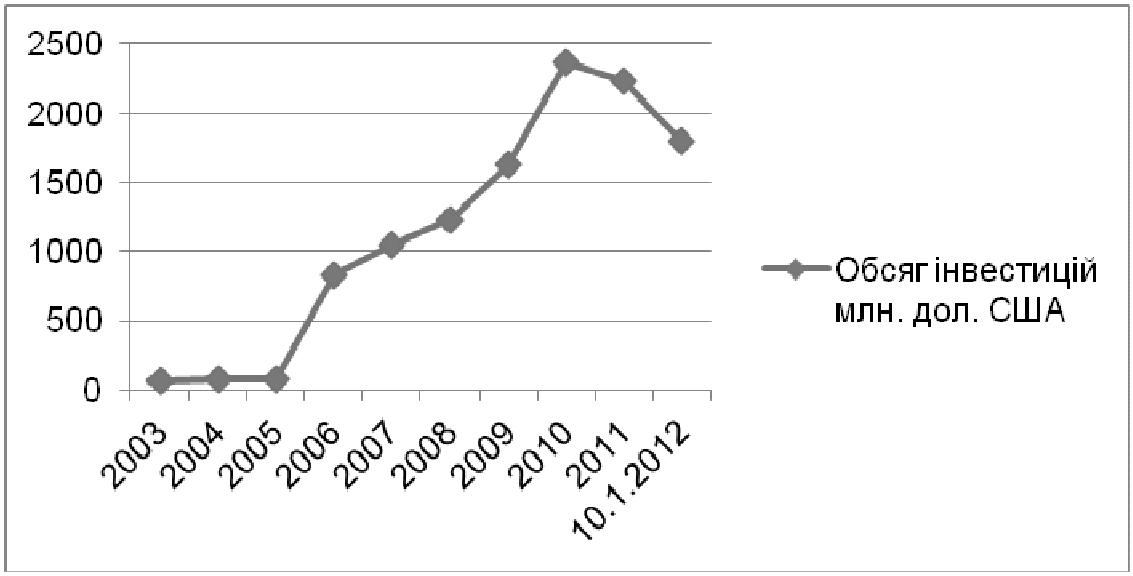

Рис. 1. Динаміка надходжень прямих інвестицій з Франції в економіку України [1]

Таким чином, можна зробити висновки і стверджувати, що Україна має великий потенціал у заохоченні французьких інвестицій, але є багато проблем, які наша держава повинна вирішувати комплексно і тоді в недалекому майбутньому Україна зможе вийти на новий рівень розвитку і інвестицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Прямі іноземні інвестиції в Україну [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

2. Посольство України в Французький Республіці [Електронний ресурс].– Режим доступу: http://france.mfa.gov.ua/ua

ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ СВІТОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЦИКЛІЧНИЙ РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Жолдак Григорій Федорович, студент ІІІ курсу, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
norepay@gmail.com

Розвиток ІКТ невіддільний від розвитку суспільства зі всіма наслідками. Для аналізу циклічності цього розвитку побудуємо графік, по вісі *x* – роки, по вісі *y* – зростання ринку ІКТ у відсотках. За розрахунковий період визначаємо роки з 1993 по 2008 (докризовий період).

Результати наведені на рис. 1.

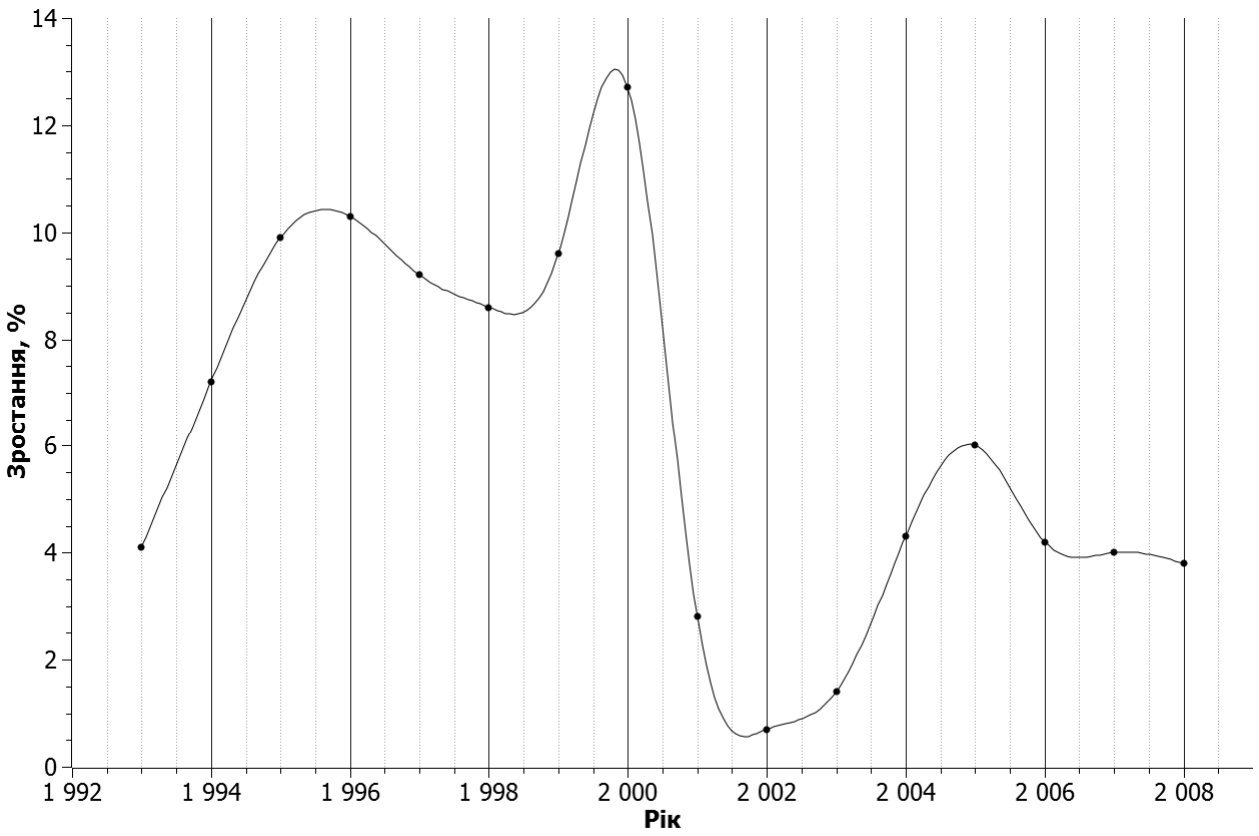

Рис. 1. Візуалізація циклічності розвитку ІКТ за 1993 - 2008 роки

Аналіз даних дозволив зробити наступні висновки. Проаналізувавши дані, визначаємо відхилення від сталого розвитку ринку інформаційно-комунікаційних технологій, серед них: 1) 1997 - 1998 роки (спад розвитку); 2) 2000 рік (зростання показника); 3) 2002 рік (різкий спад); 4) 2004 - 2005 роки (відродження); 5) 2006 - 2008 роки**.**

У період з 1997 по 1998 роки у світі мало місце таке явище як «Азійська фінансова криза», яка мала значний вплив на ринок ІКТ. Криза вплинула на розвиток економік таких країн як Японія, Індія, Китай, Південна Корея, що і призвело до спаду розвитку ринку інформаційно-комунікаційних технологій з 10,3 % у 1996 році до 8,6 % у 2008 р.

У 2000 році свого піку набуло явище «кризи доткомів», коли акції Інтернет-компаній різко зросли у ціні. Новим було явище отримання доходу завдяки засобам Інтернет, але з часом виявилося, що ця ідея не є реальною. Це призвело до різкого падіння індексу NASDAQ, та спаду розвитку ринку з 12,7 % у 2000 р. до 2,8 % у 2001 р. та 0,7 % у 2002 році, що і відображено на рис. 1.

Значний вплив на розвиток ринку ІКТ здійснила компанія Canonical Ltd., яка у 2004 році вперше випустила реліз ОС Ubuntu, яка знаходилася у вільному доступі. Компанія Adobe Systems придбала Macromedia Inc. за 3,4 млрд дол. у 2005 році. Це призвело до відродження ринку ІКТ та зростання досліджуваного показника до 4,3 % у 2004 р. та 6 % у 2005 р.

У 2008 році розпочалася світова фінансово-економічна криза, що змусила закритися багато компаній, вплинула на обсяги закупівель у всьому світі та призупинила темпи розвитку світової економіки, що можна побачити на рис. 1.

ЛІТЕРАТУРА

1. EITO - European Information Technology Observatory. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eito.com

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА АГРЕГОВАНУ ПОВЕДІНКУ ДОМОГОСПОДАРСТВ У КРАЇНАХ-ПАРТНЕРАХ

Здрок В.В., к.т.н., професор, Жук М. О., магістр.
Львівський національний університет імені Івана Франка, nickzhuk@bigmir.net

Завдяки глобалізації міжнародне співробітництво виходить на якісно новий рівень, охоплюючи все більшу кількість країн, поглиблюючи їхні взаємозв'язки на міжнародному рівні. Сучасні тенденції розвитку людства проявляються в інтеграції економік світу, формуючи єдину економічну систему. Завдяки цим процесам світова економіка стає більш цілісною, що веде до швидкого поширення впливу економічної та інноваційної політики на всіх учасників міжнародного співробітництва.

Із поглибленням міжнародного співробітництва внутрішня економічна політика країн-партнерів має взаємний вплив на економічну ситуацію в них. У сучасному світі державні лідери повинні поставити за основну мету не тільки досягнення добробуту у своїх країнах та покращення рівня життя населення, але й враховувати можливі наслідки на добробут громадян країн-партнерів. Рівень життя населення в значній мірі залежить від створеного в країні ринку праці, простоти ведення підприємницької діяльності і забезпечення функціонування усіх ланок економічної системи. Варто не забувати, що функціонування механізму економічної системи у країні також дуже залежить і від діяльності кожного жителя країни. Населення країни зручніше розглядати не як окремих індивідів, а як сукупність домогосподарств.

Дослідження діяльності домогосподарств відіграє важливу роль у розумінні розвитку сучасних економічних процесів на макрорівні. На перший погляд одне домогосподарство ніяким чином не впливає на економіку країни, але якщо розглядати агреговану сукупність всіх домогосподарств у країні, то вони разом відіграють одну із основних ролей у формуванні економічної ситуації країни. Основним важелем впливу домогосподарств на економіку країни в цілому є сукупне споживання, яке є рушійною силою економічного розвитку держави, створює ринок збуту для товарів і послуг підприємств, які завдяки цьому мають змогу розвиватися і збільшувати ВВП країни.

Об'єктом дослідження у запропонованій роботі виступає економічна система, що складається з економіки двох країн: Росії та України. Суть предмету дослідження полягає у вивчені характеру та способу впливу економічної політики країн-партнерів на головні макроіндикатори загалом та домогосподарський сектор зокрема.

Головною метою дослідження є вивчення взаємозв'язків між економічною політикою країн та сукупною поведінкою їхніх домогосподарств. Головним інструментом дослідження у роботі є економетричне моделювання.

Взаємний вплив економік країн-партнерів відбувається головним чином за допомогою механізму міжнародної торгівлі. Росія та Україна ще з часу розпаду СРСР були важливими торговельними партнерами, а обсяг товарообороту між ними збільшився з 25,8 млрд. дол. США у 2009 році до 54,9 млрд. дол. США в 2011. Сьогодні Росія для України є найбільшим торговельним партнером.

Для дослідження взаємозв'язків між основними макропоказниками російської та української економік були використані щорічні дані, взяті з бази даних Світового банку та інтернет видання "Economy Watch". На основі цих даних за допомогою двокрокового методу найменших квадратів побудовано симультативну модель агрегованої економічної системи [2].

Запропонована макроеконометрична модель складається із двох блоків рівнянь, які описують взаємозв'язок між економічною політикою Росії і України та сукупною поведінкою їхніх домогосподарств, і включає 26 рівнянь та відповідно 26 ендогенних змінних. Кожен із блоків містить по 12 регресійних рівнянь, які

моделюють взаємозв'язки між основними показниками економік країн-партнерів: споживчими видатками домогосподарств, індексами споживчих цін, величинами кредитів виданих приватному сектору, валовими національними доходами, грошовими масами М2, валовими заощадженнями, інвестиціями, рівнем безробіття, позичковими відсотковими ставками, депозитними відсотковими ставками, імпортом та експортом. Крім цього кожен блок моделі включає одне балансове рівняння для визначення ВВП за видатками [3]. У модель було введено наступні екзогенні змінні для кожної країни: облікову ставку Центрального банку, величину зовнішнього боргу, величину державних видатків та обмінний курс національної валюти на долар США.

За допомогою моделі можна прогнозувати величини споживчих видатків домогосподарств, індексів споживчих цін, інвестиції, рівні безробіття, процентні ставки та інші важливі макроіндикатори країн-партнерів у середньостроковому періоді. Запропонована модель допоможе краще дослідити вплив економічної політики урядів Росії та України на сукупну поведінку домогосподарств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жук М. Макроеконометрична симультативна модель функціонування домогосподарств в Україні / Жук М., Здрок В. // Формування ринкової економіки в Україні. – 2012 – № 27. – С. 116-120.

2. Здрок В.В. Економетрія: Підручник. / Здрок В.В., Лагоцький Т.Я. – К.: Знання, 2010. – 541 с.

3. Панчишин С. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб. / Панчишин С., Островерх П. – К.: Знання, 2006. – 723 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Кирєєва А. Є., студентка гр.УС-02, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
kireewa93@mail.ru

За роки своєї незалежності Україна зробила значний крок у процесі інетеграції національної економіки в систему світового господарства. Даний процес проходить через призму приєднання до міжнародних організацій (наприклад, Світова організація торгівлі), регіональних спільнот (ЄС), а також через впровадження світових стандартів статистики, ведення міжнародних торговельних операцій тощо. Доцільним наслідком інтеграційних перетворень виникло збільшення відкритості національної економіки, що спричинило невизначені результати щодо динаміки її зростання.

Сьогодні відкритість національної економіки перебуває на досить високому рівні, тим самим створюючи залежність від тенденцій світого господарства. Протягом 2008-2012 рр. відкритість економіки нашої держави практично не змінилися, проте був відмічений її перманентний ріст (табл.1).

Таблиця 1

Показники відкритості економіки України

Показники	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
Частка експорту в структурі ВВП, %	46,9	46,3	50,2	52,6	55,9
Співвідношення між імпортом і ВВП	0,55	0,48	0,53	0,57	0,65

Україна, як і всі держави світу, постраждала від світової фінансової кризи 2008-2009 рр. В свою чергу надлишкова відкритість тільки погіршила економічну ситуацію нашої держави. Характеризуючи величину спаду реального ВВП у 2009 р., можна помітити, що саме Україна серед країн Центальної та Східного Європейського регіону займала «передові» позиції, поступаючись тільки Латвії. Деякі джерела зазначають, що даний показник динаміки стосовно економічної ситуації в Україні та Латвії мав найвищі рейтинги й у світовому масштабі [1, с. 37].

Під час досить повільного післякризового пожвавлення світової економіки, ймовірності винекнення чергової хвилі рецесії виникає питання як Україні повепнутися на докризовий стан економіки. Тут важливим механізмом стабільного економічного зростання може бути такий допоміжний інструментарій, як: регулювання зваженого рівня відкритості економіки, збільшення обсягів товарообороту між резидентами держави, розвиток вітчизняного виробництва і підтримка національного виробника.

Надмірна відкритість економіки України була спричинена рядом факторів: низька конкурентоспроможність вітчизняного виробництва, механізм глобалізаційних процесів, несприятливий інвестиційний клімат, велика залежність від імпортних енергоносіїв [2, с. 94].

Значна кількість галузей українського виробництва відзначилася низьким рівнем конкурентоспроможності в інтеграційних процесах у світове господарство на зовнішньому і внутрішньому ринках. Тривалий час цим галузі допомагала держава низкою протекціоністських заходів, однак згодом імпортні товари все ж таки заполонили вітчизняний ринок.

Важливим фактором щодо зростання відкритості економіки України став механізм глобалізаційних процесів. В сучасних умовах основними інвестиційними ресурсами у світовій економіці володіють транснаціональні корпорації (ТНК) [1, с. 43]. В нашій державі під увагою ТНК опинилися певні харчові, металургійні та машинобудівні підприємства. Стосовно решти підприємств, то більшість виявилися або непридатні до приватизаціїї (заборонені), або відзначалися низькою інвестиційною привабливістю. Впродовж багатьох років обсяги іноземних інвестицій в Україні є незначним. Спостерігається така негативна для нашої держави тенденція - вітчизняна економіка для ТНК стабільно є ринком збуту готових товарів, а не місцем розгортання сучасного виробництва. Національний капітал, особливо середній і дрібний, не має належну кількість інвестиційних ресурсів, відсутні іновації у сучасному менеджменту та маркетингу, для того, щоб боротися з експансією імпорту.

Таким чином, можна спостерігати тенденцію щодо відносно високого рівня відкритості економіки України у найближчій перспективі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аніловська Г.Я. Відкрита економіка: проблеми економічної безпеки [Текст] / Г.Я. Аніловська // Науковий вісник Львівського державного університету внітрішніх справ. - 2012. - № 1. - С.36-47.

2. Черепніна О.І. Взаємозумовленість трансформаційних процесів і розвитку світового господарства [Текст] / О.І. Черепніна // Актуальні проблеми економіки. - 2011. - №1(31). - С.92-99

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ КОМУНАЛЬНОЇ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ

Ключнікова М.В., аспірант,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
marina@kluchnikovs.net

Нестача оборотних коштів у підприємств теплопостачання призвела до того, що основне обладнання централізованих систем теплопостачання вичерпало свій ресурс і працює за його межами. Так темпи реконструкції централізованих систем теплопостачання менші, ніж темпи старіння основних фондів.

В Україні працюють понад 360 комунальних теплопостачальних компаній. На них споживання сягає близько 10 млн.тонн умовного палива або це 8-9 млрд. метрів кубічних природного газу. Рівень втрат котелень – 10-15%, теплових мереж – 16-23%, через неефективне використання втрачається у споживачів – до 30%. Потенціал енергозбереження в цьому секторі – 30-35%, необхідні інвестиції – 7-8 млрд.дол. на весь сектор. [1]

У ситуації, що склалася, гостро постає питання залучення приватного капіталу в комунальну сферу, пошуку альтернативних механізмів фінансування, серед яких визначне місце належить фінансовому лізингу.

Лізинг посідає друге місце у світовій економіці за обсягами інвестицій після банківського кредиту, оскільки є одним з найбільш прогресивних методів матеріально-технічного забезпечення виробництва і відкриває користувачам широкий доступ до передової техніки і технологій.

Лізингові операції вважають дієвим і реальним капіталозберігаючим шляхом фінансування виробництва, найбільш перспективним фінансовим інструментом, який уможливить ефективний розвиток виробництва і допоможе активізувати інвестиційний процес в країні. [2]

Проте існує ряд бар’єрів на шляху використання лізингу у сфері комунального теплозабезпечення. Серед них відзначають такі: зміна законодавчого та нормативного середовища, зміна керівника та/чи власника підприємства теплопостачання, вплив політичних факторів на ціноутворення, несвоєчасна сплата за послуги споживачами, зменшення рівня платежів населення за умови підвищення тарифів, зменшення обсягів продажу теплової енергії, зменшення прибутковості інвестиційного проекту. [1]

Для активізації залучення приватного капіталу в дану сферу найбільш вагомим вважаємо встановлення економічно обґрунтованих тарифів. Адже за підрахунками Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг тариф на теплову енергію в середньому покриває близько 75% собівартості. [3] Інвестиційна складова може входити у тариф. На даний час в Україні діє така система розрахунку тарифу: витрати собівартості плюс прибуток. Тарифи не покривають собівартість, отже коштів на реалізацію інвестиційних програм бракує.

Таким чином, інвестиційний потенціал проектів реконструкції систем теплопостачання міст України високий, водночас існує низка бар’єрів для залучення приватного капіталу в комунальну сферу. Вважаємо, що запровадження економічно обґрунтованих тарифів з інвестиційною складовою, відповідна законодавча база, що гарантуватиме з боку держави повернення вкладеного капіталу через тариф інтенсифікує інвестиційні процеси у сфері комунального теплозабезпечення в тому числі із застосуванням фінансового лізингу.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Дерій В.* Інвестиційна привабливість проектів реконструкції систем теплозабезпечення міст [Електронний ресурс] / В. Дерій // Офіційний сайт Міжгалузевої асоціації «Укртеплокомуненерго» Режим доступу: http://mautke.com.ua/?page_id=359 - Назва з екрана.

2. *Головчанская О.* Особенности лизинговой деятельности в условиях финансового кризиса в Украине [Електронний ресурс]/ О. Головчанская // Економічний простір. – 2009. - №25 (181-187). - Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekpr/2009_25/golovch.htm. - Назва з екрана.

3. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг Режим доступу: http://nkp.gov.ua - Назва з екрана.

ВЛИЯНИЕ ИНДЕКСА ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ НА УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ ГОСУДАРСТВА

Козлик М. В., студентка группы УС-01, 3 курс
Войтко С. В. к.э.н. доцент кафедры международной экономики
Национальный технический университет Украины «Киевский политехнический институт»

Для того, чтобы перейти на путь устойчивого развития каждое государство обязано разработать собственную программу действий с учетом существующих в данный период, ситуаций в социальной, экономической и экологической сфере. Для оценки деятельности правительств государств разработаны различные методики по оценке устойчивого развития, благодаря которым есть возможность провести комплексный анализ его составляющих (экономической, экологической и социальной).

Экологическая составляющая представлена индексом экологической эффективности (The Environmental Performance Index), который является глобальным исследованием и сопровождающим его комбинированным показателем Центра экологической политики и права при Йельском университете (Yale Center for Environmental Law and Policy), который отображает достижения страны с точки зрения состояния экологии и рационального использования природных ресурсов [1].

Значения данного индекса варьируются в пределах от 0 (низкая эффективность государственной политики в области экологии и неэффективное использование природных ресурсов) до 1 (высокая эффективность политики и более эффективное использование ресурсов).

Анализируя влияние индекса экологической эффективности на индекс устойчивого развития можно наблюдать следующее:

- наибольшие значения индекса наблюдаются в странах Европы (Швейцария, Великобритания, Люксембург, Германия, Франция), что вызвано рациональным использованием природных ресурсов, а также эффективной политикой государств по защите экологии;
- наименьшее значение наблюдается в таких странах, как КНР, Российская Федерация и Украина, что вызвано большим количеством производства и низким уровнем защиты экологии на территории данных стран.

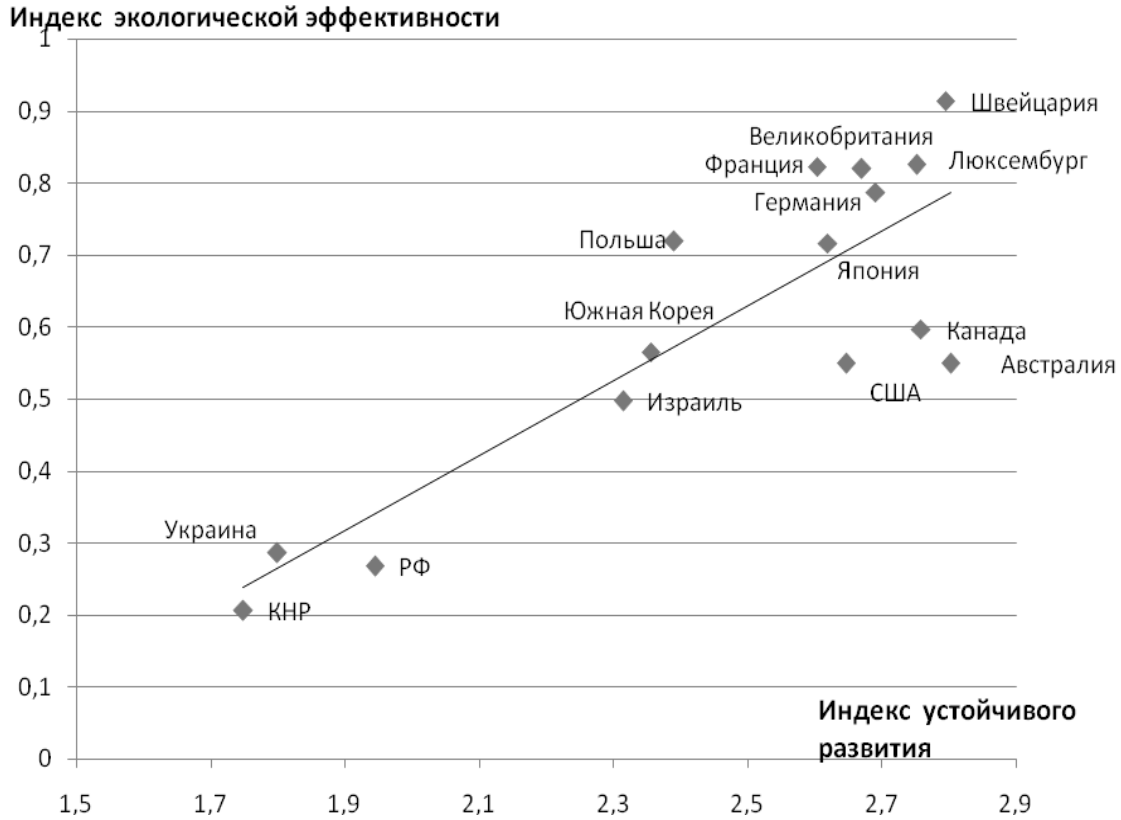

Рис. 1. Индекс экологической эффективности – индекс устойчивого развития [2]

Поскольку одной из составляющих индекса устойчивого развития является индекс экологической эффективности, он имеет непосредственное влияние на развитие государства. Для того чтобы значение этого индекса увеличивалось необходимо совершенствовать экологическую политику государств, а именно путем:

- рационального использования природных ресурсов;
- инвестирования в сферу экологии, а именно на усовершенствование очистительных систем;
- поиска альтернативных источников энергии.

ЛИТЕРАТУРА

1.Официальный сайт Human Technologies For Human Development/ – Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://gtmarket.ru

2.Официальный сайт World Data Center. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://wdc.org.ua.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Кочетков В.М., д.е.н., професор
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Система гарантування вкладів фізичних осіб, що функціонує в Україні забезпечує процедуру виведення неплатоспроможних банків з ринку та їх ліквідацію [3, 4].

При виведенні неплатоспроможного банку з ринку необхідно проводити оцінку вартості його активів. До основних активів банку відносяться такі статті його балансу: грошові кошти та їх еквіваленти; торгові цінні папери; кошти в інших банках; кредити та

заборгованість клієнтів; цінні папери в портфелі банку на продаж; інвестиційна нерухомість; основні засоби та нематеріальні активи; дебіторська заборгованість [1, 2].

Ринкова вартість дебіторської заборгованості, яка є частиною майже цілісного майнового комплексу банку, визначається на момент оцінки [4].

В результаті реалізації дебітрської заборгованості продавець передає покупцю права вимоги для своєчасного погашення дебіторської заборгованості покупця, що виникла по іншій угоді з'являється можливість одержання від дебітора товарів (послуг), вигідних покупцю, а також встановлення контролю над дебітором. При проведенні оцінки варто врахувати, що покупець разом з придбанням дебіторської заборгованості одержує право вимоги пені або штрафу, що передбачене договором між боржником та дебітором. Тому доцільно використовувати дохідний підхід до оцінки вартості дебіторської заборгованості [4, с.101-116]. Головним завданням оцінки дебіторської заборгованості є визначення грошового еквіваленту, який як правило відрізняється від договірного значення (різниця враховується як резерв сумнівних боргів). При цьому повинні враховуватись чинники, що впливають на ринкову вартість дебіторської заборгованості, а саме: умови припинення зобов'язань; розрахунок коштами, емісійними цінними паперами, заліком зустрічних постачань товарів та ін.; терміни розрахунків, непередбачених договором; наявність забезпечення по відповідному зобов'язанню; наявність претензій дебітора по кількості і якості поставленої йому продукції; фінансовий стан дебітора; форма власності підприємства дебітора.

Після проведення попереднього аналізу вихідної інформації проводиться оцінка та врахування безнадійних боргів. Наявність безнадійного боргу представляє собою втрату виторгу від продажу, або призводить до збитків, що потребує відповідного зниження розміру дебіторської заборгованості за рахунками.

Для визначення ринкової вартості дебіторської заборгованості для кожної з організацій-дебіторів повинні бути визначені коефіцієнти дисконтування, в залежності від терміну неплатежу і виду заборгованості.

Останнім кроком для визначення вартості є множення величини балансової вартості дебіторської заборгованості з відрахуванням безнадійних боргів на коефіцієнт дисконтування, в залежності від терміну неплатежу за грошовими зобов'язаннями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 р., №2121-III.
2. Закон України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні" від 10.07.2001 р., №2658-III.
3. Кочетков В.М. Організація управління фінансовою стійкістю банку в ринкових умовах Монографія. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 3002. – 300 с.
4. Кочетков В.М. Міжнародні банки аналіз діяльності та оцінка ринкової вартості: монографія В.М. Кочетков, Ю.С. Камарицький. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2011. – 248 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН ТА ЇХ РОЛІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Кропотова К. О., студент, kkrptv@mail.ru
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут"

Актуальність даної теми підтверджується зростанням інтересу в економічних колах до сутності офшорних зон та оподаткування доходів від нерезидентів, які

мають офшорний статус. Дана проблема обумовлюється ситуацією пов'язаною з рухом значної частини фінансових потоків саме через офшори, оскільки у багатьох акціонерних товариствах засновниками є нерезиденти з офшорним статусом.

На сучасному етапі спостерігається тенденція активного використання міжнародним бізнесом офшорних центрів у податковому плануванні для мінімізації податків. Офшорним юрисдикціям притаманна можливість зробити недосяжними для будь-яких зовнішніх посягань, в першу чергу, податкових органів (на законних засадах), кошти тих юридичних та фізичних осіб, що зареєстрували свій бізнес та (або) відкрили рахунки в таких юрисдикціях.

Існує безліч критеріїв класифікації офшорних центрів. В основу головних критеріїв, що використовуються бізнесменами при виборі таких центрів відноситься підсумковий обсяг і характер привілеїв, пропонованих представникам ділового світу. За таких обставин офшорні центри прийнято розмежовувати на два типи (рис. 1). Розроблено на основі використаного джерела [1, с. 141].

Резюмуючи досвід ведення офшорного бізнесу українськими підприємцями, наголосимо, що найбільшою популярністю серед них користуються такі юрисдикції, як Британські Віргінські Острови, Сейшельські Острови, Об'єднані Арабські Емірати, Беліз, Гібралтар, Мен, Маршалові Острови і Панама [2]. Існують також часткові офшори (мають пільгові ставки оподаткування, вимагають подання фінансової звітності), якими є Велика Британія, Кіпр, Гонконг, США [3]. Зокрема, за даними Державної служби статистики України обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) в економіку України, що надходили від Кіпру, що є юрисдикцією, яка надає податкові пільги, складає 28,6%, Німеччина – 14,1%, Нідерланди – 9,6%, Австрія – 6,3%,Британські Віргінські Острови – 3,4% і т.д. від загальної суми ПІІ в Україну станом на 1 жовтня 2012 року. В свою чергу, левову частку ПІІ з України в економіці країн світу займає Кіпр – 90,4% [4].

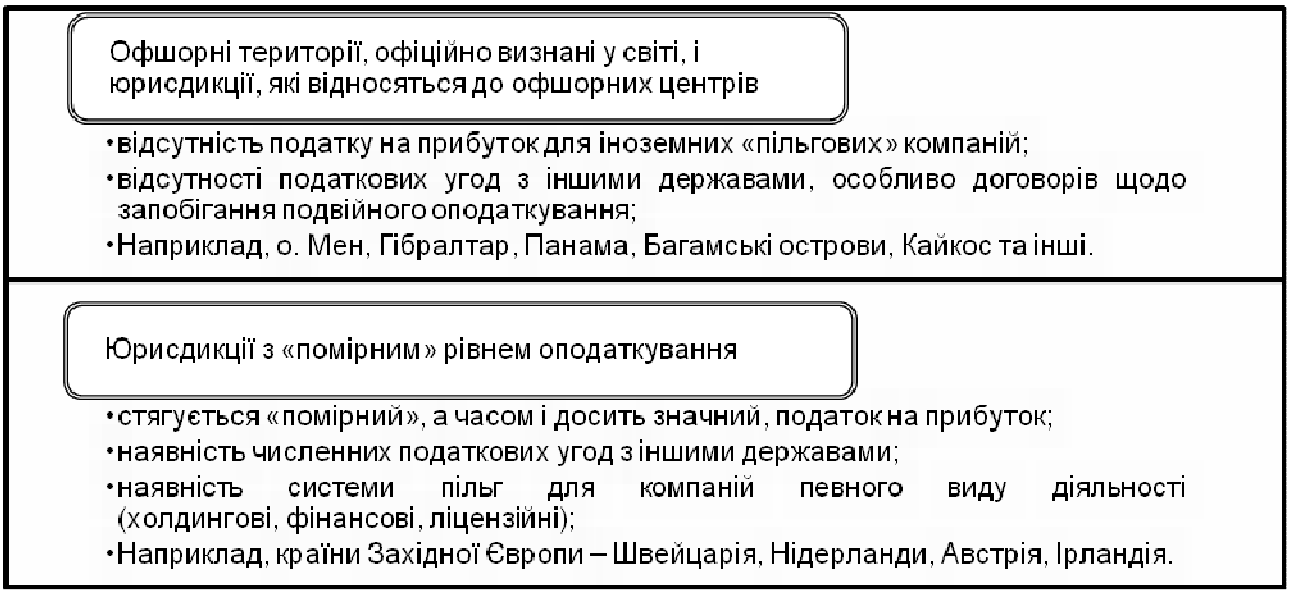

Рис. 1. Типи офшорних центрів

Отже, ситуація, пов'язана із значним рухом частки грошових потоків, що проходять через офшорні зони, викликає стурбованість світового суспільства потенційною загрозою незаконних операцій для світової фінансової системи, що відкриває нові можливості для подальшого дослідження у сфері регулювання та контролю над офшорним бізнесом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козак Ю. Міжнародне оподаткування / Ю.Г. Козак, В.М. Сліпець. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 550 с.
2. Перелік офшорних зон: від 23 лютого 2011 р. // Розпорядження Кабміну №143-р. – http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-р
3. Огренчук Г. Офшорний дозор / Г.Огренчук // «Дзеркало тижня. Україна» №13, 06 квітня 2012». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dt.ua/ECONOMICS/ofshorniy_dozor-100094.html
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОРТУГАЛІЇ

Липисієнко А.П., студентка
Національний технічний університет України"Київський політехнічний інститут"
lipisienko@bk.ru

Протягом останніх років між керівниками зовнішньополітичних відомств України і Португалії набули контакти регулярного характеру. Питома вага Португалії у загальному зовнішньоторговельному обороті України з країнами Європейського Союзу, як і у попередньому році, склала 0,62%.

У першому півріччі 2012 року загальний обсяг двосторонньої торгівлі товарами і послугами збільшився, порівняно з аналогічним періодом попереднього року, майже на 52,7% і склав 240,3 млн. дол. США, при позитивному для України сальдо у 132,6 млн. дол. США.

Експорт товарів і послуг з України до Португалії зріс на 72,6% і склав понад 186,4 млн. дол. США .Експорт товарів з України до Португалії зріс на 74,1%, за рахунок поставок сировини сільськогосподарського походження, зокрема кукурудзи, сої та насіння ріпаку і соняшнику, і склав майже 181,8 млн. дол. США. Обсяг двосторонньої торгівлі товарами склав близько 217,3 млн. дол. США, збільшившись відносно результатів першого півріччя 2011 року на 63,0%.

Імпорт товарів і послуг з Португалії до України збільшився на 9,1% і склав близько 53,9 млн. дол. США.Імпорт товарів з Португалії до України збільшився на 23%, сягнувши рівня 35,5 млн. дол. США.

Позитивне для України сальдо двосторонньої торгівлі товарами становило на початок липня ц.р. 146,3 млн. дол. США, збільшившись порівняно з аналогічним періодом попереднього року майже удвічі (+93,6%).

Дані перших 6 місяців 2012 року свідчать про подальше зниження загального обсягу двосторонньої торгівлі послугами, який склав приблизно 23 млн. дол. США, що на 4,4% менше, ніж у аналогічному періоді попереднього року.

При цьому, експорт послуг з України до Португалії збільшився на 28,5%, склавши майже 4,65 млн. дол. США, а імпорт послуг з Португалії до України знизилися до 18,4 млн. дол. США, або на 10,5%, внаслідок чого сальдо двосторонньої торгівлі послугами, розмір якого на 01.07 2012 р. становив близько 13,7 млн. дол. США, залишалося негативним для України [1].

За даними Держкомстату України, станом на 1 січня 2012 року обсяг прямих португальських інвестицій в економіку України складав 23,2 млн. дол. США, збільшившись за рік на 10,6 млн. дол. США, або майже на 86,2%, в той час, як прямі українські інвестиції в економіці Португалії були відсутні.

Водночас, дані Національного інституту статистики Португалії та державної Агенції з питань інвестицій та зовнішньої торгівлі Португалії (AICEP) свідчать про те, що обсяг прямих португальських інвестицій в Україні на початок 2012 року складав 41,3 млн. євро (приблизно 51,6 млн. дол. США), а їх приріст у попередньому році був негативним (– 26,1%). У вартісному виразі, відтік прямих португальських інвестицій з України склав в 2011 році 14,6 млн. євро (18,25 млн. дол. США).

За даними португальської сторони, прямі українські інвестиції в економіку країни становили на 1 січня ц.р. 3,16 млн. євро (3,95 млн. дол. США), з яких 1,17 млн. євро (1,46 млн. дол. США) надійшли у 2011 році. Протягом І півріччя 2012 року обсяг прямих українських інвестицій в Португалії збільшення на 116 тис. євро (145 тис дол. США), а обсяг прямих португальських інвестицій в Україні скоротився на 187 тис. євро (понад 230 тис. дол. США) [2].

Аналізуючи українсько-португальські відносини можна зробити висновок про наявність сприятливих тенденцій для їх розвитку.Позиція української сторони щодо всебічного співробітництва з Португалією активна,вона сприяє становленню інтересу португальської сторони до розширення відносин, усвідомлення нею вигідності розвитку політичних, економічних, гуманітарних контактів з Україною. Одним з чинників, що визначає характер взаємовідносин між Україною та Португалією, є проживання на території Португалії великої кількості українців. За офіційними даними на території Португальської Республіки легально перебувають та працюютьблизько 40 тисяч українських громадян.

ЛІТЕРАТУРА

1.Посольство України в Португальській Республіці [Electronic Resource]:– Режим доступу -http://portugal.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pt/trade

2.Міністерство закордонних справ України [Electronic Resource]:– Режим доступу –http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/invest-climat

ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ЕНЕРГОНОСІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ КОМУНАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Лі А.О., студентка ФММ, гр. УС-92
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
annabossy@i.ua

Важливими важелями економічної політики є тарифи, ціни і ціноутворення, в яких повністю відображається економічна діяльність підприємств [2]. Ціна і тариф впливають на виробництво, розподіл, обмін і споживання. В умовах ринкових відносин ціна виступає як сполучна ланка між виробником і споживачем, як механізм рівноваги між попитом та пропозицією [1]. Процес ціноутворення здійснюється на основі методології, тобто сукупності загальних принципів, правил, методів розробки цін і тарифів, формуванні концепції ціноутворення, визначенні системи цін у державі [3]. Методологія процесу ціноутворення є єдиною для будь-якої системи незалежно від того, хто їх встановлює, від терміну дії, сфери діяльності суб'єкта господарської діяльності.

Сьогодні найпоширенішим методом формування тарифів на енергоносії в енергетиці і ЖКГ є метод «витрати+». Складова «витрати+» повинна визначатися на базі технічно і економічно обґрунтованих норм (нормативів) витрат трудових, матеріальних, енергетичних і фінансових ресурсів [1]. Лише за такої умови, складова тарифу може вважатися ефективною, тому що вона досить об'єктивно відображає

процес формування витрат виробника за рахунок власних доходів і створює передумови для ощадливого використання всіх видів ресурсів з метою підвищення прибутку, рентабельності.

Спираючись на дані зі «Звіту про діяльність НКРЕ у 2011 році» [4] видно, що максимальна частка витрат у тарифі на електроенергію, приходиться на паливо – 72,56 % та собівартість – 91,03 %. При цьому витрати на оплату праці становлять від 3,64 % до 7,9 %, а прибуток знаходиться в межах від 3,14 % до 5,15 %. У цій ситуації, коли рівень рентабельності становить 7,69 - 10,21%, як у розглянутому випадку, застосовується метод встановлення тарифу на основі аналізу беззбитковості, який полягає у визначенні взаємозв'язку між постійними і змінними витратами виробництва, а також валовими надходженнями. Метод застосовується якщо попередньо відомий необхідний обсяг реалізації послуг.

Другий метод – метод «нижньої оцінки», полягає в тому, що необхідно виділити ту частину тарифу, яка є об'єктивно обумовленою, виходячи з даних розрахунків по всіх альтернативних методиках і, таким чином виступає «стандартом», тобто науково-обґрунтованим нижнім значенням тарифу. Перш за все визначається максимальна область можливого знаходження результатів обчислень, тобто така область, у якій імовірність існування результатів, які отримані за допомогою будь-яких методик, наближена до одиниці. Далі здійснюється оцінювання різними методами, тобто визначаються області, у яких може знаходитися результат, що відповідає даному методу обчислення. Якщо всі області знаходження (існування) рішень перетинаються одна з одною, областю найбільш імовірної оцінки можна вважати ті оцінки, які належать одночасно кожній з окремих областей знаходження результатів.

Одним з перспективних методів формування тарифів є метод «співставного аналізу». Сутність методу полягає в аналізі статей витрат собівартості, рівня рентабельності і зіставленні їх з аналогічними даними конкурентів, а також у пошуку шляхів їх зменшення з метою одержання конкурентних переваг на ринку. Тут визначальним фактором є впровадження інноваційних енерго- і ресурсозберігаючих технологій, що дозволяють зменшити витрати палива й електроенергії на технологічні потреби, що, в результаті зменшує собівартість виробництва електроенергії і тепла і збільшує прибуток виробників.

Отже, наразі в Україні із усіх методів формування тарифів на енергоносії використовується метод «витрати+», що вже не повною мірою відповідає вимогам ринкової економіки і призвів до ситуації, коли цей ринок став дотаційним. Виходом повинно стати застосування енерго- і ресурсозберігаючих інновацій, що дозволяють зробити діяльність енергетичних компаній більше прибутковою, збільшивши рівень рентабельності як мінімум у два рази, що дозволить їм проводити модернізацію і реконструкцію основних фондів за рахунок власних ресурсів. Методи співставного аналізу і «нижньої оцінки» дозволять виробникам енергоносіїв удосконалити процеси формування тарифу, зробити свою продукцію більше конкурентоспроможною, поліпшити техніко-економічні і фінансові показники роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ситник Т. Тарифи в електроенергетиці: гра за недосконалими правилами / Т. Ситник // Галицькі контракти. - 2006. -№ 15. - С. 13-15.

2. Энергорынок и тарифная политика Украины в сфере злектроэнергетики /Под общ.ред. А.В. Проховника. - К.: Институт знергосбережения и знергоменеджмента. НТУУ «КПИ». - 2000. – 138 с.

3. Буяк А. Сучасний стан і перспективи розвитку енергетичної галузі України / А. Буяк, Т. Кравченко // Економіст. - № 6. - 2008. -С. 32-37.

4. Звіт про діяльність НКРЕ у 2011 році [Електронний ресурс] / Національна комісія регулювання електроенергетики України. - Режим доступу: http://www2.nerc.gov.ua/control/uk/archive/docview?typeId=35908

ВПЛИВ ІНДИКАТОРІВ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РІВЕНЬ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ КРАЇНИ

Макалюк І.В., аспірант
Національний технічний університет України «КПІ», irina.makaljuk@gmail.com

В умовах ринкового середовища однією з основних тенденцій розвитку різних країн є інтенсивне перетворення їх економічних систем з замкнутих національних господарств на економіку відкритого типу, що орієнтована на зовнішній економічний простір. Тобто, відбувається посилення процесів інтеграції економік різних країн світу та зростання їх взаємозалежності.

Ступінь державного втручання в економіку характеризує індекс економічної свободи (ІЕС). Даний показник розраховується щорічно, починаючи з 1995 року, дослідницьким центром «The Heritage Foundation». Експерти «The Heritage Foundation» визначають економічну свободу як відсутність урядового втручання або перешкод виробництву, розподілу та споживанню товарів та послуг, за виключенням необхідного громадянам захисту та підтримки свободи. На думку авторів індексу, економічний розвиток країни прямо пов'язаний з динамікою цього показника [1].

Індикатори, які визначають ІЕС країни, мають безпосередній вплив і на рівень трансакційних витрат в економіці, адже дані витрати прямо пов’язані з розвитком інституціонального середовища. Значення показників свободи інституціонального середовища та рівень трансакційних витрат країн Європи за 2012 рік наведені в табл.

Таблиця 1

Індикатори свободи інституціонального середовища країн, що впливають на рівень трансакційних витрат, *(2012 р.)* [2]

	ІЕС	Регулятор-на політика	Торгова політика	Фіскальна політика	Втручання держави	Монетарна політика	Інвестицій-на політика	Фінансова політика	Захист прав власності	Захист від корупції	Політика у сфері трудових відносин	Рівень трансакц-х витрат
Швейцарія	81,1	77,9	90	67,9	65,8	84,4	80	80	90	87	87,9	30,2
Німеччина	71	90,5	87,1	61,3	32,2	83,5	85	60	90	79	41,4	31
Греція	69,9	67,7	87,1	82	36,8	81,5	70	80	70	46	77,9	33,1
Польща	64,2	61,4	87,1	74,4	40,3	79,1	65	60	60	53	61,3	25
Франція	63,2	83,7	82,1	53,8	5,3	82,3	55	70	80	68	51,6	38,2
Італія	58,8	77,4	87,1	55	19,4	82	75	60	50	39	43	33,1
Росія	50,5	65,1	68,2	82,5	48,6	66,3	25	40	25	21	63,5	15,2
Україна	46,1	46,2	84,4	78,2	29,4	67,7	20	30	30	24	51,2	13,3

80-100 – вільні; 70-79,9 – здебільшого вільні; 60-69,9 – відносно вільні; 50-59,9 – здебільшого невільні; 0-49,9 – депресивні.

Регуляторна політика є показником, який оцінює величину витрат, пов’язаних з процедурами відкриття, функціонування та закриття бізнесу, що створюють перешкоди на шляху вільного здійснення підприємницької діяльності. Очевидно, що між цим показником і рівнем трансакційних витрат в економіці існує прямий зв’язок. Прямий вплив на рівень трансакційних витрат мають також торгова політика (обмеження, які перешкоджають вільному потоку зовнішньої торгівлі), монетарна політика (відображає стабільність валюти та ринкових цін), інвестиційна політика (характеризує державні обмеження на іноземні інвестиції, що регулюють притік та

відтік капіталу), фінансова політика (оцінює ступінь розвитку фінансової системи країни), захист прав власності (характеризує впевненість у можливості здійснювати підприємницьку діяльність та реалізовувати довготривалі проекти) та захист від корупції (характеризує ступінь протидії корупції в країні).

Оберненопропорційно на рівень трансакційних витрат впливають фіскальна політика (характеризує здатність громадян та суб'єктів господарювання зберігати та контролювати свої заощадження та нагромадження) та державне втручання (прямо відображає ступінь економічної свободи суб'єктів при акумулюванні доходів та здійсненні витрат [1].

Таким чином, серед наведених країн Україна має найнижче значення індексу економічної свободи і займає 163 місце із 179 країн світу. Стан економіки України оцінюється дослідницьким центром «The Heritage Foundation» як депресивний. Низький рівень трансакційних витрат зумовлений, насамперед, низькими значеннями ступенів свободи регуляторної, інвестиційної, фінансової політики, а також політики у сфері захисту прав власності та захисту від корупції, та високим значенням ступеня свободи фіскальної політики.

Підсумовуючи вищесказане, зазначимо, що низький рівень трансакційних витрат в економіці країни не варто вважати однозначно позитивним явищем, оскільки даний показник радше свідчить про недостатній розвиток ринку, закритість національної економіки та низький рівень економічної свободи суб'єктів господарювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Зосименко Т.І. Індикатори трансакційних витрат в процесі трансформації економічної системи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.economy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=143

2. http://www.heritage.org/index/download

ОСНОВНІ СТРАТЕГІЧНІ ПРОЕКТИ АТ «УКРСИББАНК» У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД

Мороз Є.М., магістр, ФММ, групи ЗУС-81, moroznikolaich@gmail.com
Черненко Н.О., канд. економ. наук, доцент кафедри міжнародної економіки
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут"

У 2011 році банківська система далі відновлювала рівень довіри українців, який похитнувся в кризовий період. Завдяки цьому депозитний портфель українських банків поновив висхідну динаміку. За рік кошти фізичних осіб, залучені до банківського сектору, збільшилися на 13,1%.

Попри стриману політику УкрСиббанку щодо вартості залучених коштів індивідуальних клієнтів, банк належить до лідерів за розміром залучених коштів фізичних осіб. Депозитний портфель роздрібного бізнесу банку наприкінці 2011 року склав 13,2 млрд грн, а частка ринку УкрСиббанку в цьому сегменті становить 3,7% (рис.1). Одним з найпопулярніших ощадних продуктів банку став «Персональний план збагачення», яким користуються близько 50 тис. клієнтів [2].

У 2011 році УкрСиббанк продовжив кредитувати фізичних осіб. Банк запропонував клієнтам кредити на авто, споживчі цілі, іпотеку, випустив новий продукт — кредити готівкою [1]. Загалом ринок іпотеки у 2011 році перебував у режимі очікування. Основними стримувальними чинниками стали вартість нерухомості й умови кредитування, що зробило іпотечні кредити недоступними для 80% населення. І хоча спостерігався стабільний інтерес клієнтів до кредитування,

насправді зростання кредитного портфеля залишалося порівняно невеликим. У цій ситуації УкрСиббанк здійснював фінансування тільки найнадійніших клієнтів з міцним фінансовим становищем і позитивною кредитною історією.

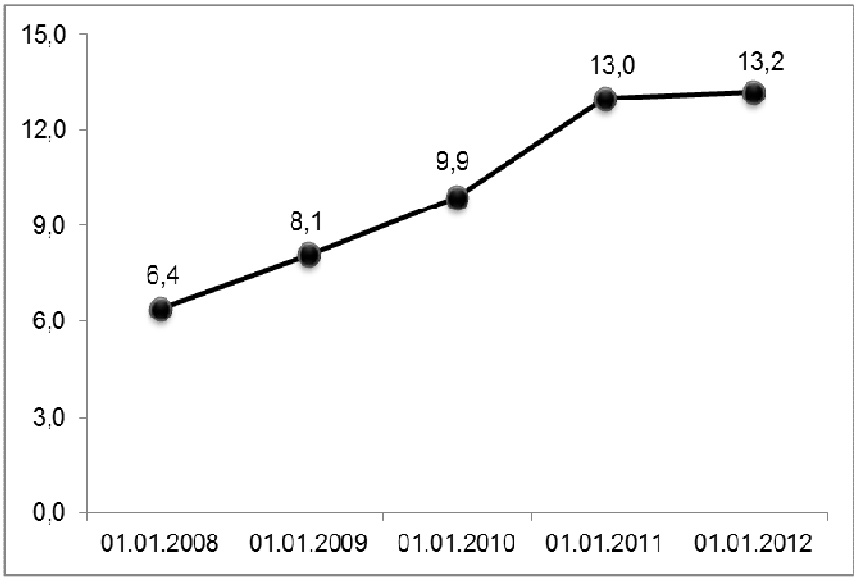

Рис. 1. Динаміка депозитів фізичних осіб, млрд грн.

Водночас УкрСиббанк продовжив системну роботу з повернення виданих кредитів. На додаток до програми реструктуризації, яка позитивно зарекомендувала себе 2010 року, було розроблено і впроваджено програму рефінансування чинних валютних кредитів у гривні. Можливістю рефінансувати кредит у 2011 році скористалися понад 4 тис. клієнтів банку: як фізичні особи, так і представники середнього та малого бізнесу (далі СМБ). При цьому у підзвітний період рефінансовано кредитів майже на 1,5 млрд у гривневому еквіваленті.

У 2011 році УкрСиббанк приділяв особливу увагу співпраці з клієнтами середнього й малого бізнесу. Протягом року банк удосконалював сервіси, призначені для задоволення бізнес-потреб клієнтів. Результатом активної взаємодії банку з цим сегментом стала висока оцінка в рейтингу «Ukrainian Banker Awards 2011» за версією щотижневика «Инвестгазета» — Укрсиббанк посів перше місце в номінації «Банк підприємців». Підтвердженням цього почесного звання виступає і позитивна динаміка приросту клієнтів СМБ. За 2011 рік портфель СМБ сягнув 145 тис. клієнтів. Дії банку протягом 2011 року було спрямовано на створення максимально зручного у використанні, повнофункціонального й зрозумілого продуктового ряду. Це засвідчує активна робота у сфері підвищення рівня безпеки системи віддаленого доступу StarAccess. Використання цієї системи суттєво спрощує взаємодію клієнта з банком і дозволяє йому оптимізувати свої матеріальні й часові витрати. УкрСиббанк продовжував активну роботу в напрямку зарплатно-карткових проектів [1].

У результаті у 2011 році кількість підприємств, які вибрали УкрСиббанк для обслуговування, збільшилося на 19% порівняно з 2010 роком, при цьому число зарплатних рахунків виросло на 13%.

На початку 2012 року у статутному капіталі УкрСиббанку відбулися позитивні зміни. 23 лютого 2012 року BNP Paribas SA (Франція) придбав акції Компанії у загальній сумі 8 тисяч гривень. 27 лютого 2012 року ЄБРР придбав акції УкрСиббанку загальною сумою 204 000 тисяч гривень [2]. Збори акціонерів 28 лютого 2012 року затвердили результати нового випуску акцій та прийняли рішення про внесення відповідних змін до Статуту Компанії. Додаткові надходження сприяли

розширенню бізнес діяльності банку, удосконаленню існуючих проектів та подальшому спонсоруванні соціальних програм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Матлага Л. О. Перспективи оптимізації управління власним капіталом банків в Україні /
Л. О. Матлага // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 4. – С. 327-331;
2. Фінансова звітність АТ «УкрСиббанк», Річний звіт 2011 року // http://www.ukrsibbank.com

НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ КОРПОРАЦІЇ В ПОЛІПШЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Мороз Юрій Васильович, здобувач,
Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, yura_moroz@hotmail.com

За оцінкою українських економістів, для того, щоб «подолати технологічне відставання України від розвинутих країн світу та низької технологічної спеціалізації, необхідно забезпечити економіку додатковими науково-технічними та інтелектуальними ресурсами, здатними забезпечити розвиток за рахунок наукомісткого виробництва. Шляхи посилення інноваційної складової в стратегії інноваційного розвитку України передбачають співробітництво держави з приватним капіталом в інноваційній сфері, жорсткий контроль фінансових потоків, спрямованих на модернізацію промисловості, опора на банківські кредити в системі малого та середнього інноваційного бізнесу, створення інституційних основ для формування ринкових відносин в процесі дифузії та трансферу технологій, вибір інструментів впливу та підвищення мобільності інвестиційних потоків» [1,ст.8]

Для того, щоб допомогти Україні у розвитку інноваційної діяльності та втілити зазначені напрямки, які практично збігаються з баченням та напрямками діяльності Міжнародної Фінансової Корпорації, як установа групи Світового Банку, МФК спрямовує свою діяльність на створення відповідних умов, що сприяли б такому розвитку. Одним з таких напрямків є консультаційна допомога в рамках проекту “Інвестиційний клімат в Україні: яким його бачить бізнес”, який працює в Україні уже понад 15 років.

Метою проекту є покращення «умов для ведення бізнесу та покращення інвестиційного клімату в Україні. Задачами проекту є: 1) вдосконалення законодавства у сферах державного контролю, видачі дозволів, технічного регулювання, банкрутства, безпеки харчової продукції та приведення його у відповідність до кращої світової практики; 2) моніторинг змін у діловому середовищі шляхом проведення репрезентативних опитувань; 3) підтримка впровадження реформ шляхом проведення інформаційних компаній». [3,ст.5]

За оцінкою фахівців проекту є декілька факторів, що гальмують розвиток інноваційної діяльності в Україні. Серед них: незадовільна система технічного регулювання [3,ст.63], велика кількість продукції та послуг, що підлягають сертифікації [3,ст.67], та незавершеність інституційної реформи [3,ст.69].

Працюючи як інвестор, МФК надає кредити приватному сектору для модернізації та розвитку їх виробництв. Виконавчий віце-президент та генеральний директор Міжнародної Фінансової Корпорації Ларс Х. Танелл, зазначив, що «клієнти *(МФК)*, не просто підприємці, але і новатори. Вони першими беруться за проекти у

сфері відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, біомасна, геотермальна енергія та гідроенергетика»[4,ст.6]. Також, корпорація направляє капіталовкладення на створення сучасної інфраструктури зв'язку і інформаційних технологій та розвивають клімато зберігаючі технології». [4,ст.71]

На жаль, сьогодні, лише невеликий відсоток коштів з держбюджету спрямовується на інновації, а саме згідно Постанови ВР України «Про Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік» передбачено «надання державних гарантій в обсязі не більш як 1 відсоток валового внутрішнього продукту для реалізації виключно інвестиційних та інноваційних проектів…» [2,ст.1].

З іншого боку, досить оптимістичними виглядають наміри держави в напрямку розвитку інноваційної діяльності на найближчі роки, які були затвердженні Розпорядженням Кабінету Міністрів № 691-р від 10 вересня 2012 р. «Про схвалення Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері». Якщо наміри, що там зафіксовані будуть реалізовані можемо сказати, що країна замітно просунеться в напрямку поліпшення інноваційної ситуації в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Жаворонкова Г.В., Янчук М.Б., Дегтяр Н.В., Іноваційна складова інтеграції високотехнологічних підприємств України у світову промисловість. Всеукраїнський науково-виробничий журнал ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА. [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2012_1/3.pdf

2. П о с т а н о в а Верховної Ради України Про Основні напрями бюджетної політики на 2013 рік м. Київ 22 травня 2012 року № 4824-VI . [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4824-17

3. Інвестиційний клімат в Україні: яким його бачить бізнес. Звіт Жовтень 2011, [Електронний ресурс] Консультативна програма з покращення інвестиційного клімату в Європі та Центральній Азії, Група Світового банку. -124с. /Режим доступу: http://www1.ifc.org/wps/wcm/connect/fad199804b74511b924bb36eac26e1c2/IC_report_2011_ukr.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=fad199804b74511b924bb36eac26e1c2

4. Annuel Report. 2011. International Finance Corporation. Washington. D.C. – 115p. [Електронний ресурс] /Режим доступу: http://www1.ifc.org/wps/wcm/connect/CORP_EXT_Content/IFC_External_Corporate_Site/Annual+Report

НАУКОЄМНІСТЬ ВВП ЯК ІНДИКАТОР РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

Письменний В. В., к.е.н.,
Тернопільський національний економічний університет, pysmennyi@i.ua

На першопочатковому етапі державотворення Україні дісталася велика наукова спадщина – висококваліфіковані фахівці, потужна матеріально-технічна база наукових установ й організацій, конкурентоспроможні технології. Однак брак достатнього фінансування наукових досліджень і розробок фактично дестимулював розвиток науки, не адаптувавши її до нових реалій часу та загальносвітових вимог. У результаті сьогодні маємо неналежну якість досліджень, малу соціально-економічну привабливість професії вченого, відтік наукових кадрів за кордон, відсутність попиту на результати наукової праці. Поглиблення цих проблем у майбутньому може призвести до девальвації інтелектуального потенціалу і викреслення нашої держави з наукової карти світу.

Узагальнюючим показником, що характеризує розвиток системи економіки знань, є питома вага витрат на науку у ВВП. В Україні чинним законодавством передбачено фінансування наукової та науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7% ВВП [1], проте, за останні роки воно не перевищувало 1%. Це негативно позначилося на підготовці наукових кадрів, проведенні найважливіших для держави напрямів досліджень, формуванні інфраструктури наукової та науково-технічної діяльності, збереженні наукових об'єктів, що становлять національне надбання. Подальше зменшення питомої ваги витрат на наукові дослідження і розробки у ВВП може призвести до виконання наукою тільки пізнавальної функції, за якої відсутні будь-які наукові результати.

За прикладом зарубіжного досвіду наукоємність ВВП в Україні має стати головним індикатором розвитку науки. Так, за кордоном питома вага витрат на наукові дослідження і розробки перевищує 2–3% ВВП, що свідчить про інноваційний поступ державної політики (в 2011 р. найбільші показники характерні для Фінляндії (3,78%), Данії (3,09%), Німеччини (2,84%), Франції (2,25%), Бельгії (2,04%)) [2]. Разом з тим у Польщі та Португалії до 2005 р. вона була навіть нижчою, ніж в Україні. Після виходу з глобальної економічної кризи в цих країнах намітилася позитивна тенденція до збільшення питомої ваги витрат на наукові дослідження і розробки у ВВП, чому сприяли інтеграція наукової сфери до світового наукового простору та розширення міжнародної наукової кооперації.

В Україні система економіки знань не визначена пріоритетною у державній політиці. Через це малий обсяг фінансування наукових досліджень і розробок призвів до невідповідності попиту на нові технології та розробки, низької сприйнятливості до впровадження інновацій [3, с. 9]. Тим більше, що зростання видатків державного бюджету на науку в 2011 р. на 155,4 млн. грн., або 4,2%, порівняно з попереднім роком, продиктоване радше спробою «латання бюджетних дірок», аніж принципом патерналізму. За аналогією до практики зарубіжних країн українському уряду необхідно усвідомити високу продуктивність бюджетних видатків на наукові дослідження і розробки, позаяк вони сприяють приросту ВВП й привабливості виробничого сектору економіки.

За кордоном найбільші витрати на наукові дослідження і розробки характерні для Німеччини (у 2011 р. вони становили 73692,0 млн. євро), Франції (44921,5 млн. євро), Великобританії (30933,0 млн. євро) [2]. Натомість за останні роки в Росії вони зросли у понад 4 рази, що стало рекордом з-поміж досліджуваних країн. Цьому сприяли інституційні зміни в науковій сфері, її структурі й кількості організацій, організаційному забезпеченні наукової та науково-технічної діяльності. Навіть в тих країнах, де витрати на наукові дослідження і розробки мають незначну питому вагу у ВВП (Іспанія, Польща, Португалія), основний акцент державної політики робиться на впровадженні інновацій. Іншими словами, міждержавне суперництво перетворилося на суперництво в науці.

Адже основним джерелом економічного зростання виступають наукові знання та можливості їх використання в практичній площині. Незважаючи на те, що в програмних документах нашої держави зазначено про зростання питомої ваги витрат на науку у ВВП до 1,5% [4, с. 51], вона має тенденцію до зменшення. Наукоємність ВВП в Україні повинна бути основним показником при складанні проекту державного бюджету й формуванні видатків на науку. Відповідно до зарубіжного досвіду кошти на наукові дослідження і розробки мають стати окремим рядком бюджетних асигнувань, а пріоритетами їх витрачання – виконання за конкурсним принципом державних цільових наукових та науково-технічних програм, здійснення фінансової підтримки інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» : станом на 13 груд. 1991 р. № 1977-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1977-12.
2. Total intramural R&D expenditure (GERD) by sectors of performance [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.
3. *Амоша О. І.* Перспективні напрямки державної політики щодо капіталізації науки в сучасних умовах розвитку / О. І. Амоша, С. М. Гріневська // Проблемы развития внешнеэкономических свіязей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект. – 2012. – Ч. 1. – С. 9–14.
4. Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава: Програма економічних реформ на 2010–2014 рр. – К. : Комітет з економічних реформ при Президентові України, 2010. – 87 с.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РЕСПУБЛІКОЮ МОЛДОВА

Пігуль В.В., ФММ, УС-22, vita-pigul@yandex.ua
Національний технічний університет України „ Київський політехнічний інститут”

1. З часів здобуття незалежності, Україна поступово розвивається у всіх сферах своєї діяльності. Безумовно, міжнародний аспект стоїть не на останньому місці, оскільки міжнародне співробітництво допомагає розвивати країну, виходити на вищий рівень економічного розвитку. Україна вже налагодила економічні відносини з багатьма розвиненими країнами Європи, і одним з європейських бізнес-партнерів України є Молдова.

2. Економічні відносини між Республікою Молдова і Україною розпочалися відносно недавно,90-х роках минулого століття, тому їх вважають новітніми. Важливим продовженням відносин було створення політико-консультативного форуму ГУАМ до складу якого війшло 4 країни (Україна, Азербайджан, Грузії й Молдови). Країни також зацікавлені у створенні «єврорегіонів». Договірна базамістить договір між Урядом України і Урядом Республіки Молдова. Суть договору полягалау співробітництві прикордонних областей України і адміністративно-територіальних одиниць Республіки Молдова. Він був підписаний 11 березня 1997 року, що свідчило про встановлення дружніх відносин між країнами та подальше продуктивне співробітництво.

3. 30 червня 2011 року Молдова виконалазобов'язання перед Україною, що було прийняте в рамках Додатковогопротоколу до Договору міжУкраїною і Республікою Молдова про державний кордон.Тоді вона остаточно передала Українічастинуавтодороги Одеса-Рені, що проходить по територіїМолдови в районі села Паланка. В вою чергуУкраїнавиконалавідповіднезобов'язання перед Молдовою,що заключалося у передачіділянки на березі Дунаю біля містаРені, що було вказано в угоді про обмінеквівалентнимитериторіями, укладеним ще в 1997 році[1]. Отже, це свідчило про те, що країни не мають територіальних зобов’язань, що виключає можливість конфліктів і дає змогу працювати у налагодженні дружніх як економічних так і культурних, освітніх взаємозв’язків

4. Одним з найважливіших показників відносин між країнами є показник зовнішньої торгівлі. Спостерігається позитивне торговельне сальдо між Республікою Молдова і Україною за останні три роки. Дані про це наведено в таблиці 1[2].

Таблиця 1.

Показники зовнішньої торгівлі України та Молдови

Рік	Імпорт РМ	Експорт РМ	Торговельне сальдо, %
2010	56,1	41,4	60,3
2011	55,1	45,3	65,8
2012	57,5	48,2	69,7

5. Україна посідає четверте місце серед країн, з якими Молдова здійснює зовнішньоекономічну діяльність, при чому товарообіг становить 720 млн. доларів США, що на 29% більше, ніж в минулі роки.

6. Останні роки в Молдові спостерігається позитивна динаміка зовнішньоекономічної діяльності, що допомогло їй значно стабілізувати економіку. Динамікаекспортно-імпортнихоперацій також має позитивний характер. Тут можна виділити окремо структуру експорту та імпорту української продукції Республікою Молдова. У структурі імпорту переважає продукція харчової промисловості – 73%, недорогоцінні метали – 50%, мінеральні продукти – 39,1%, машини,прилади – 50,1%, деревина – 64,2%. Що ж до експорту продукції можна виділи таку структуру: продукція харчової промисловості – 21%, маса з деревини – 10%, машини,прилади – 3,5%, жири рослинного та тваринного походження – 30%[2].

7. Україна має наміри брати участьсвоїх будівельних компаній у розвитку інфраструктурних проектів у Молдові, створенні спільних лізингових компаній з експлуатації на території Молдови української сільськогосподарської техніки[1].

8. Відносно недавні економічні відносини між Україною та Республікою Молдова набувають швидких темпів, тому можна з впевненістю говорити про збільшення товарообігу, експортно-імпортних операцій, створення так званих «єврорегіонів», що сприятиме покращенню зв’язків між цими країнами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вікіпедія вільна енциклопедія. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org

2. Державна служба статистики України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Погребняк А.Ю., аспірант; Рубцов А.М., студент
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
rubtsov17@gmail.com

Необхідно відзначити, що проблеми антикризового управління складними економічними системами розробляються економічною наукою протягом тривалого часу, починаючи з промислових криз першої чверті XIX ст. При цьому науковий інтерес до проблематики даного напряму розвивається за законами циклу та відповідає природі досліджуваного процесу.

Причина незмінної актуальності категорії «антикризове управління» полягає в реформуванні світової економіки і поступове входження національних економік в зону кризового розвитку. Багатьом країнам світу, в тому числі і найрозвиненішим, доводилось переживати тяжкі фінансові стани, масштабні спади виробництва,

масове безробіття, соціальні конфлікти тощо. Більшість країн дуже важко долали період криз, але деякі з них досить успішно справлялися з економічними труднощами. Досвід, методи та шляхи виходу з кризових ситуацій, знайдені та використані в цих країнах, можуть бути корисними для оздоровлення національної економіки України. Тому розглянемо міжнародний аспект антикризового управління підприємством на прикладі таких країн, як Чехія, Німеччина та Італія.

Досвід Італії у сфері антикризового управління є також дуже різноманітним, проте дещо суперечливим. Нормативно-правові акти про банкрутство в Італії були прийняті досить давно, у 1942р., тому вони є застарілим. Це законодавство виділяє чотири правових норми, а саме: наявне банкрутство, домовленості з особами, які надають кредит, управління під певним контролем і примусова ліквідація органів управління. Проте, антикризове законодавство не дає можливості розглянути соціальні наслідки у разі настання кризових явищ на великих підприємствах. А сучасне законодавство повинно враховувати ці аспекти в першочерговому порядку. Тож, в Італії створювались різноманітні інституції антикризового управління підприємством – ІПР (Інститут Промислової Реконструкції) та багато інших, роль яких у попередженні кризи була визначальною. Метою створення цих інститутів є стабілізація рівня зайнятості та відмова від старої схеми банкрутства, задля реорганізації промислових підприємств, під час тимчасових труднощів х [1].

Антикризове управління підприємствами у Чехії визначається процесом приватизації та його умовами наприкінці ХХ ст. Майже відразу склалося враження, що банкрутство є елементом конкуренції, процесом, який впливає на умови ефективного та раціонального функціонування економіки країни у майбутньому. Якщо підприємство не може сплатити свої боргові зобов’язання, тобто якщо воно є банкрутом, то конкурсний суд повинен почати конкурсне виробництво задля погашення боргових зобов’язань. Метою цього виробництва є задоволення намірів кредиторів на капітал боржника. Під час виробництва працює лише один суддя, який і вирішує всі питання. Він надає певний термін (у більшості випадків це три місяці), протягом якого кредитори не мають право вимагати будь-яких грошей чи послуг від боржника. Також суд може затвердити заборону на певні дії боржникам, або дозвіл на ці дії лише за згодою Комітету кредиторів [3].

Німеччина має досить специфічний досвід антикризового управління підприємством. Його особливість полягає в тому, що він застосовується переважно для великих корпорацій. Банкрутство вважають конкурсним виробництвом. Санація підприємства-банкрута відбувається тільки тоді, коли кредитори оцінюють це, як перспективу порятунку свого капіталу. У цей час ціни на акції підприємства падають, а під нові інвестиції випускають нові акції. Законодавство дає можливість підприємству відстрочити виплати по заборгованостям до того моменту отримування прибутку. Для того, щоб задовольнити мінімальні вимоги кредиторів, підприємство має право перевести частину власних активів, які не задіяні у процесі виробництва в ліквідні активи, тобто гроші. Також треба зазначити, що необхідне обладнання можна продати. Для Німеччини найбільш характерною є оборонна стратегія санації. А з іншого боку, вагомим критерієм проведення санації є зміна менеджерів. Під час різних економічних негараздів підприємства намагаються провести ретельний аналіз внутрішніх та зовнішніх причин, спричинених кризою [1;2].

Як показує дослідження, кожна країна має свою специфіку щодо подолання/недопущення кризових явищ. Проте, на нашу думку, можна виокремити декілька загальних функцій і повноважень органів державної влади з питань банкрутства в провідних європейських країнах, які зустрічаються досить часто: розробка законодавства з питань банкрутства та подання законодавчої ініціативи; надання рекомендацій відносно державної політики у сфері неплатоспроможності на рівні національної економіки; організація контролю діяльності арбітражних керуючих, а саме:

збереження або анулювання бухгалтерської звітності, затверджувані судом; дотримання професійно-етичного кодексу; своєчасне визнання позовів; отримання винагороди відповідно до затвердженої шкали; забезпечення та контроль адекватності інформації щодо підприємств-боржників, що надається судам; захист заінтересованих сторін при здійсненні процедури банкрутства, санації, реорганізації тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1.Барановський О. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн [Текст] / О. Барановський // Вісник Національного банку України. – 2009. – № 4. – С. 8– 19.
2.Лигоненко Л. Антикризисное управление: современное состояние, методическое и кадровое обеспечение [Текст] / Л. Лигоненко // Актуальні проблеми економіки. – 2003. № 4(22). – С. 59–62. 3.Теория и практика антикризисного управления / Под ред. С. Г. Беляева, В. И. Кошкина. - М. : Закон и право: ЮНИТИ, 2005. - 469 с.

КРИЗА СТАВИТЬ НАС ПЕРЕД ВИБОРОМ

Попович О.С., д.е.н., професор кафедри менеджменту НТУУ «КПІ», зав. лабораторії Центру науково-технічного потенціалу та історії науки НАН України

Не вдаючись до досить популярних сьогодні дискусій щодо корисності, а чи шкідливості кризових явищ для розвитку економіки, хочу звернути увагу на те, що в політиці європейських держав, спрямованої на подолання наслідків світової фінансової кризи, яка розпочалася у 2008 році, намітилося два принципово різних підходи. Перший з них, який настирно проводиться урядом Німеччини і активно підтримується Міжнародним валютним фондом – це намагання примусити уряди держав, економіка яких опинилася в передкризовому або й кризовому стані, скоротити свої видатки (в першу чергу соціальні програми) і жити економно – «по грошам». Другий – курс, проголошений новим президентом Франції Франсуа Оландом, який закликає не захоплюватись економією на соціальних програмах, а зосередити зусилля держави на заходах, спрямованих на підтримку економічного розвитку.

Життя покаже, який з цих підходів виявиться найбільш ефективним. Але осмислити специфіку, переваги і недоліки їх обох незайве не тільки з точки зору розуміння теорії та реальних механізмів антикризового управління країн Заходу, але й при пошуку шляхів виведення з кризового стану вітчизняної економіки.

Цілком слушною виглядає теза щодо неприпустимості жити в борг – витрачати більше бюджетних коштів, ніж їх надходить до державного бюджету. Не секрет, що намагаючись завоювати симпатію виборців, деякі європейські уряди надто зловживали цим, і врешті решт накопичили величезні борги й поставили тим самим свої країни на грань фінансового краху. В принципі, це, здавалось би, неважко пояснити і жителям цих країн. Чому ж такі шалені протести викликають, наприклад, у Греції спроби ЄС «допомогти їй оздоровити свою фінансову систему»?

Думається, що навіть цілком погодившись із аргументами відносно недалекоглядної поведінки уряду в минулому, люди не можуть погодитись із тим, що заради фінансової стабільності держави, їм необхідно тепер перейти на значно меншу заробітну плату, або й просто втратити роботу через скорочення надто розбухлого апарату управління. Це з одного боку – так би мовити, з соціально-психологічного. З другого, чи виграє від такої стабілізації економіка в цілому? – Адже купівельна спроможність в результаті масштабних заходів державної економії неминуче зменшиться, а це призведе до необхідності згортання виробництва товарів широкого вжитку і так далі – у відповідності з елементарними азбучними істинами,

зафіксованими у економічних законах. Щоправда, часом здається, що емісари МВФ не дуже уважно вивчали ці закони, а тому просто не розуміють, що їх реалізація в умовах кризи має досить значні відмінності за своїми наслідками від того, що відбувається в період економічного зростання. Чи не тому активна політика МВФ, спрямована на оздоровлення економічної системи в цілому ряді країн призводила до краху цих систем?!

Зрозуміло, що підхід, запропонований Франсуа Оландом, значно більш імпонує простим людям – напевне, саме тому й обрали вони його президентом Франції. Ми не можемо сьогодні знати, наскільки вистачить у його уряду сил і вміння реалізувати такий підхід на практиці. Тим більш, що він теж далеко не всіх влаштовує. І перш за все не влаштовує тих, хто звик почувати себе господарями країни – представників великого бізнесу. Тож у Франції ще попереду непрості часи.

Але, незалежно від результату цього експерименту, хотілось би закликати молоду нашу зміну шукати можливостей впливати на економічний розвиток своєї держави, розробляти механізми державної науково-технологічної та економічної політики, які не пов'язані з погіршенням життєвого рівня людей, із зростанням безробіття та значним послабленням соціального захисту. А також обов'язково аналізувати, наскільки своєчасні ті чи інші заходи «економічного оздоровлення» не тільки з позицій їх відповідності тій чи іншій теорії, але й шукаючи відповідь на питання, як вплинуть вони на розвиток економіки сьогодні.

ДІАГНОСТИКА РИЗИКУ БАНКРУТСТВА В КРЕДИТНИХ СПІЛКАХ

Прудніков А.О., старший викладач
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
andreyfmm@ukr.net

В умовах економічної нестабільності існує виликий ризик фінансової нестабільності та банкрутства кредитних спілок (КС). Діагностика банкрутства являє собою систему цільового фінансового аналізу, спрямованого на виявлення параметрів кризового розвитку суб'єкта господарювання, що генерують погрозу його банкрутства в майбутньому періоді. Таким чином, діагностику банкрутства КС можна розуміти, як процедуру виявлення ступеня близькості фінансового стану КС до неспроможності або банкрутства. [1]

Ризик банкрутства тісно взаємозалежний з розвитком кризи в КС і її фінансовою стабільністю, тобто необхідно визначати не тільки ступінь близькості КС до неспроможності або банкрутства, а визначати етап розвитку кризи в КС і фінансову стабільність самої КС.

Таким чином під діагностикою ризику банкрутства треба розуміти комплексний аналіз, що дозволить виявити проблемні місця у фінансовій діяльності КС, оцінити фінансову стабільність і ймовірність ризику банкрутства, визначити стадію розвитку кризи в КС, на основі яких можна виробити управлінські рішення для поліпшення фінансового стану.

У блоці оцінки й аналізу етапу кризи в КС через фінансові коефіцієнти кількісно визначається кожний з етапів, крім цього кожний етап характеризується своїм діапазоном ймовірності ризику банкрутства.

Аналіз і оцінка фінансової стабільності КС буде відбуватися за допомогою інтегральної оцінки фінансового стану на основі скорингового аналізу за методикою Донцової Л.В. і Нікіфоровой Н.А. [2], у якій виділяється 5 класів фінансової стабільності:

1-й клас - це КС із абсолютною фінансовою стабільністю й абсолютно платоспроможні. Ці КС мають раціональну структуру майна і його джерел.

2-й клас – це КС нормального фінансового стану. Їхні фінансові коефіцієнти в цілому перебувають дуже близько до оптимальних, але по деяких коефіцієнтах є деяке відставання.

3-й клас - це КС, фінансовий стан яких можна оцінити як середнє.

4-й клас - це КС із нестійким фінансовим станом. При взаїмовідношенні з ними є присутнім фінансовий ризик.

5-й клас - це КС із кризовим фінансовим станом. Вони неплатоспроможні й абсолютно нестійкі з фінансової точки зору.

Основною метою антикризового фінансового управління є розробка, і реалізація дій, спрямованих на швидке поновлення платоспроможності й відновлення достатнього рівня фінансової стійкості КС, що забезпечують її вихід із кризового фінансового стану. З урахуванням цієї мети КС розробляється спеціальна політика антикризового фінансового управління при погрозі банкрутства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: Учебный курс / И.А. Бланк - К.: Ника-Центр Эльга, 1999. – 528 с.

2. Донцова Л.В., Нікіфорова Н.А. Аналіз фінансової звітності: Практикум. / Л.В. Донцова, Н.А. Нікіфорова - М.: Видавництво «Справа й Сервіс», 2004. - С. 32-33.

ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Пруднікова Л. А., старший викладач
Севастопольський національний технічний університет, pruden@ukr.net

Валютну політику підприємства можна сформулювати як частину загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає в розробці системи заходів по нейтралізації можливого негативного впливу на діяльність підприємства, викликаного несприятливими змінами валютних курсів. До основних детермінантах валютної політики фірми відносяться: раціональне управління міжнародними грошовими потоками; виконання валютних кредитів за найменшою вартістю; оцінка та управління валютними ризиками; оптимізація фінансових вкладень в іноземній валюті; суворий контроль за погашенням дебіторської заборгованості в іноземній валюті; зміст мінімальної валютної готівки; перегляд умов контрактів із зовнішньоекономічної діяльності; управління відкритими валютними позиціями на фондовому ринку з метою отримання додаткового прибутку; формування та регулювання портфеля валют.

Управління валютними потоками є важливим фінансовим важелем забезпечення прискорення обороту капіталу підприємства. Цьому сприяє скорочення тривалості виробничого і фінансового циклів, що досягається в процесі результативного менеджменту валютними потоками, а також зниження потреби в капіталі, що обслуговує господарську діяльність підприємства. Прискорюючи оборот капіталу, підприємство забезпечує зростання суми прибутку в часі. Раціональний менеджмент валютних потоків забезпечує зниження ризику неплатоспроможності підприємства. У процесі управління валютними потоками необхідно забезпечити достатній рівень їх ліквідності протягом всього циклу діяльності.

Наступною складовою валютної політики підприємства є контрактне управління. У сучасних умовах відзначається криза договірних відносин, що виникають у процесі ЗЕД, форма яких виявляється швидко застаріваючої, негнучкою,

невільною, коли матеріально-речовинний предмет обміну набуває «віртуальне вираз» і від одних контрагентів до інших переходять права та інформація, що призводить до різноманіття форм міжнародного підприємництва і постійному появі нових форм контрактних відносин, відмінних своєрідністю.

Безумовно, основним ядром валютної політики підприємства є оцінка та управління валютними ризиками. В рамках валютної політики фірми можуть бути використані: внутрішні стратегії покриття валютного ризику (хеджування, розподіл ризику, диверсифікація валютного портфеля фірми, самострахування, перегляд умов контрактів, елімінування ризику і т.д.); стратегії зовнішнього хеджування валютного ризику (використання інструментів строкового ринку (форвардних, ф'ючерсних, своп контрактів, опціонів), а також звернення до державним корпораціям зі страхування зовнішньоекономічних операцій фірми від валютних ризиків (поки такі організації існують тільки в розвинених країнах). При формуванні валютної політики підприємства для адекватного захисту активів від валютного ризику керівництву слід: визначити і виміряти валютні ризики; створити і впровадити систему звітності, що дозволяє відслідковувати ризики та зміни валютних курсів, затвердити політику розподілу відповідальності за керування валютними ризиками; сформулювати стратегію захисту від валютних ризиків шляхом хеджування. Для розробки реалістичної стратегії хеджування компанія повинна прогнозувати рівень ризику, пов'язаного з кожною валютою з числа тих, в якій вона веде розрахунки за своїми операціями. Так як валютні ризики сильно різняться між собою, конкретний ризик слід визначати по кожній валюті окремо. Другий важливий момент вимірювання пов'язаний з прогнозуванням курсу валют. Незалежно від прийнятого фірмою рішення менеджери повинні оцінювати діапазони, в яких може змінюватися курс тієї або іншої валюти на відповідному часовому відрізку, а також розташовувати прогнозом руху грошових коштів із зазначенням операцій і дат отримання або виплат коштів.

Таким чином, керівництво підприємства, зацікавлена у розвитку та розширенні міжнародної діяльності, повинно обов'язково формувати валютну політику своєї компанії, грамотно і строго визначаючи основні цілі кожної детермінанти та консолідовану валютну стратегію в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1 Нестерова Т.Н. Банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності. / Т.Н. Нестерова-Москва, Инфра-М, 2006р.

2 Бурлак Г.Н., Кузнєцова О.І. Техніка валютних операцій. / Г.Н. Бурлак, О.І. Кузнєцова - М.: Финстатинформ, 2008

3 Красавіна Л.М. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові відносини. / Л.М. Красавіна / - М., «Фінанси і статистика», 2004 р.

ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАЛЕЖНОСТІ КУРСУ ЄВРО ВІД МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ

Романюк О.В., студентка групи УС-01 (ФММ), Войтко С.В., к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
r-ksusa@yandex.ru

Валютний курс являє собою один із головних чинників, необхідних для створення позитивної динаміки макроекономічних показників і є необхідним

інструментом державної політики. Ефективне регулювання цього показника є важливою рушійною силою для утворення відповідних передумов для збільшення чистого експорту та нарощування обсягів виробництва – суттєвого фактора розвитку економіки країни.

Валютний курс є одним із важливих чинників впливу на економіку країни в цілому. У зв'язку з цим пропонується виявити залежність курсу євро, в період з 2002 по 2011 рік, від ВВП з поправкою на дефлятор, що надасть змогу привести дані до одного року.

Валютний курс — це співвідношення між грошовими одиницями двох країн, що використовується для обміну валют при здійсненні валютних та інших економічних операцій; вартісна категорія, яка властива товарному виробництву і виражає виробничі відносини між товаровиробниками та світовим ринком [1].

За базовий рік обрано 2002 рік, оскільки валюта євро була введена в обіг 01.01.2002 р [4]. Курс національної валюти (гривні) встановлюється Національним банком Україні таким чином, що має більш-менш стабільне співвідношення до долара. Відповідно, валютні коливання пари долар/євро є суттєвими при відносно стабільному значенні співвідношення валютної пари грн/дол. Розглядаючи кореляційний зв'язок між валютними парами EUR/UAH та EUR/USD, можна побачити, що він є значним і наближується до 1.

Залежність середньозваженого курсу євро до приведеного значення ВВП є хвилеподібною кривою, де виділяються певні «сходинки» стабільності (рис.1).

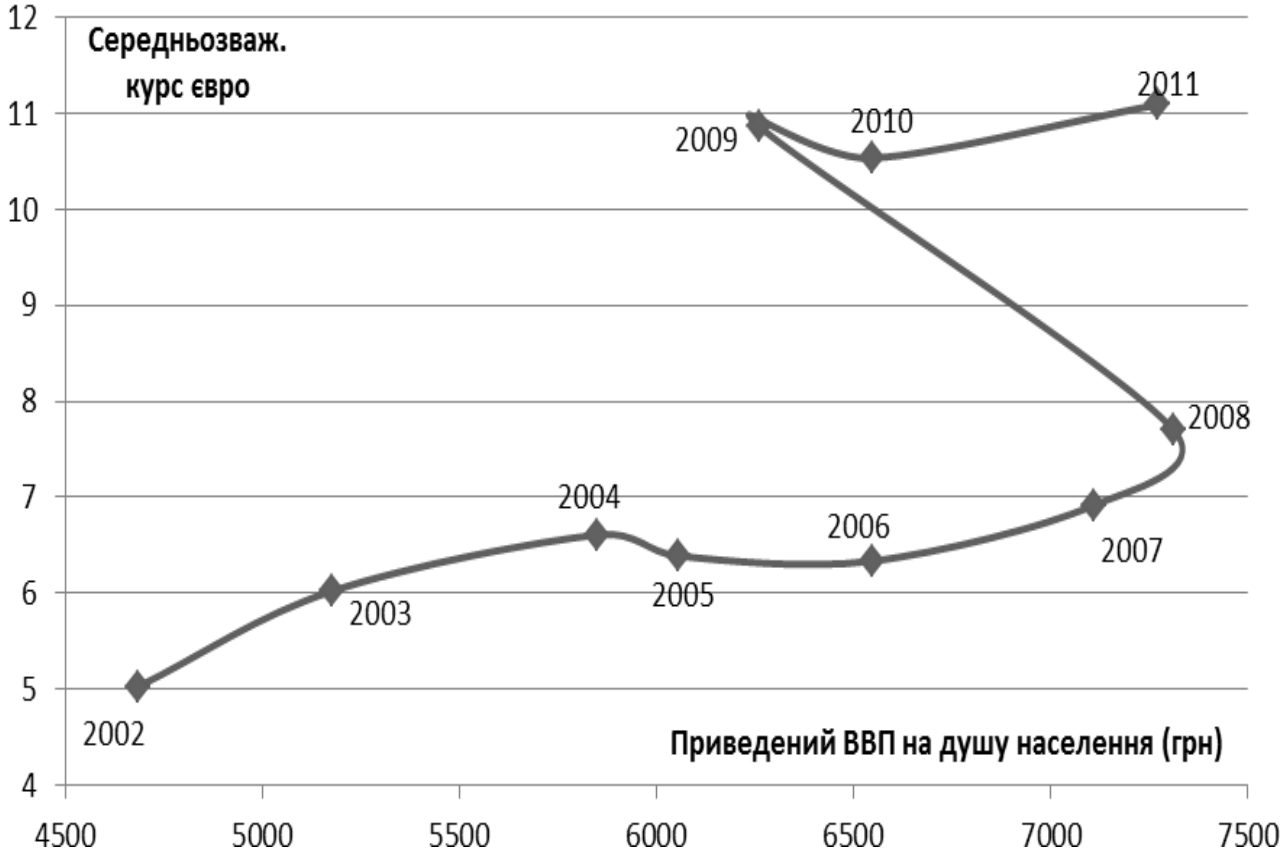

Рис. 1. Залежність між рівнем ВВП (на душу населення) і середньозваженим курсом євро

Найбільша сходинка стабільності спостерігалась у 2002 -2007 рр., що зумовлено позитивною тенденція зростання вітчизняної економіки темпами більш як 7 %. Проте зазначимо, що глобальна економічна криза у 2008 р. зумовила

зменшення приведеного показника ВВП з 3050,8 грн до 2612,5 грн, а також різкий «стрибок» курсу євро/гривня з 7,708 грн до 10,868 грн.

Світові кризові процеси 2008/2009 років призвели до масштабних втрат української економіки, які виявились одними з найбільших у світовому господарстві. Це пов'язано із особливостями структури національної економіки, незавершеністю багатьох інституційних та структурних реформ, прорахунками в економічній та соціальній політиці уряду [2].

На відтинку часу 2009 – 2011 рр. спостерігаємо нову невелику «сходинку» стабільності. Після значного падіння обсягу ВВП у 2009 р., у 2010 р. даний показник демонструє позитивну тенденцію до зростання, але обсяги виробництва є все ще нижчими їх потенційного рівня [3]. Проте зазначимо, що, відповідно проведеним дослідженням, візуалізованих на рис. 1, обсяг ВВП у 2012 р. майже досягнув рівня докризового 2008 р.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демківський А. В. Гроші та кредит : навч. посібник / А. В. Демківський. – К.: Дакор, 2007. – 528 с.
2. Основні прогнозні макропоказники економічного і соціального розвитку України від нового уряду // Економіст, 2010. – № 3. – С. 10 - 11.
3. Тищук Т.А. Економіка України у 2011 році: прогноз динаміки, виклики та ризики / Т.А. Тищук, Ю.М. Харазішвілі, О.В. Іванов. - К.: НІСД, 2011. − 30 с.
4. Щодо введення в обіг євро [Електронний ресурс] / Національний банк України (Департамент валютного регулювання). − Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua. − Назва з титул. екрану.

ДО ПИТАННЯ ФІНАНСОВО – КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПІДЙОМНО – ТРАНСПОРТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ

Сергієва Ю. О., студентка
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
JiuliaS@mail.ru

Розвиток машинобудування України та підйомно – транспортного машинобудування, зокрема, – один із пріоритетних напрямків діяльності нашої держави, оскільки це комплексна галузь, яка визначає науково – технічний прогрес в усьому народному господарстві. В умовах нестабільного розвитку економіки більш гостро постає проблема фінансового забезпечення реального сектору. Одним із шляхів вирішення зазначеної проблеми є кредитування ПТМ. Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю вироблення практичних пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності використання кредитних засобів у галузі підйомно – транспортного машинобудування.

Так, структура наданих кредитів у розрізі секторів економіки наведена на рис. 1. Найбільша частка кредитів припадає на торгівлю, ремонт автомобілів (36,5 %). Підприємствам машинобудування, у тому числі підйомно – транспортного, було надано 5,56 % кредитів. Дослідження динаміки кредитування підприємств ЄБРР показало щорічне зростання суми кредитного портфеля. За період з 1996 по 2012 роки було реалізовано 204 проекти на суму 16919,201 млн. дол. Найбільша кількість проектів була зосереджена у промисловості (116 проектів). У кредитному портфелі ЄБРР також зроблено акцент на підприємства машинобудування, у тому числі

підйомно – транспортного. Так, на кредитні проекти у цих галузях припадає 8,1 % або 103 млн. дол. від усього обсягу кредитів у промисловість.

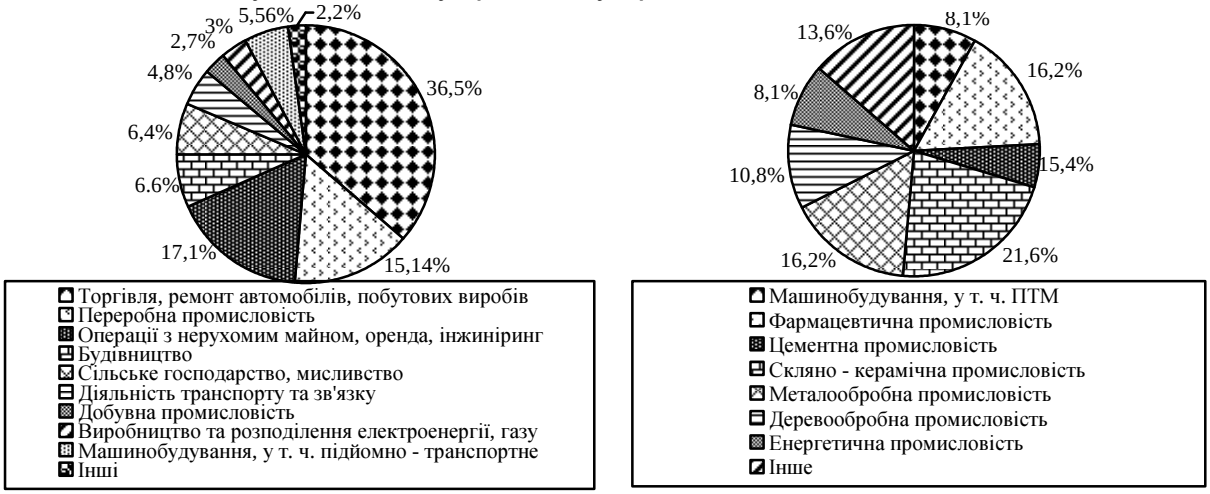

а) структура державних кредитів

б) структура кредитів, наданих ЄБРР

Рис. 1. Структура наданих кредитів у розрізі секторів економіки в Україні за 2012 рік, % [1,2]

Обсяги наданих кредитів підприємствам ПТМ тісно пов’язані з обсягами реалізованої продукції галузі (коефіцієнт детермінації 0,7613). Ґрунтовність такого розгляду засновано на тому, що обсяг реалізованої продукції може бути визначений у якості узагальненого показника стабільності виробництва, а державні та іноземні кредити – одного із головних джерел фінансування (рис. 2).

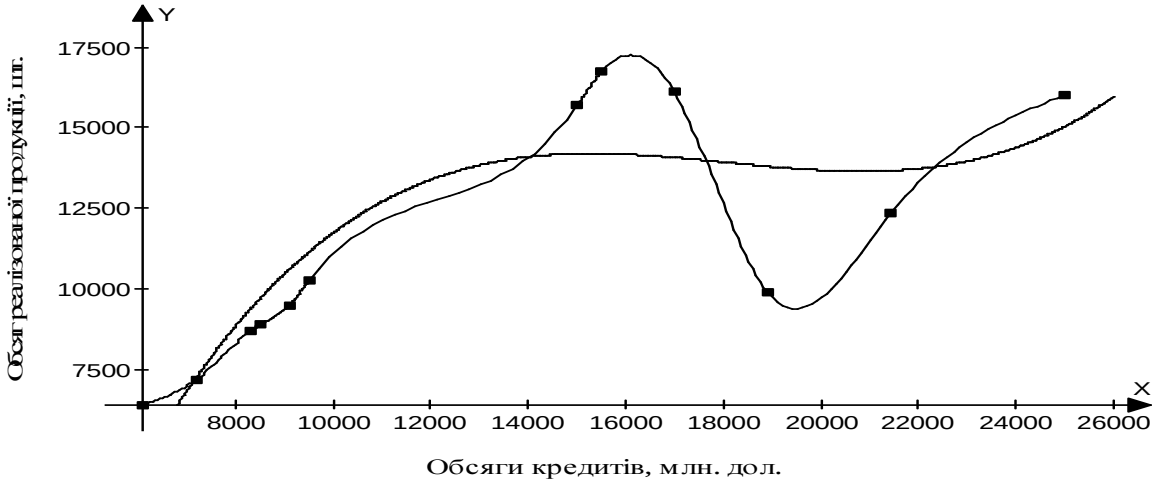

Рис. 2. Кореляція обсягів реалізованої продукції від рівня наданих кредитів підприємствам ПТМ [1,2]

Таким чином, за умов достатнього фінансово – кредитного забезпечення підприємств підйомно – транспортного машинобудування необхідним є підвищення ефективності використання наданих засобів шляхом підвищення продуктивності праці, фондовіддачі, поліпшення стану основних фондів, реконструкції та технічного переозброєння підприємств, розвитку матеріального стимулювання праці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аналітичний огляд банківської системи України за 2012 р. [Електронний ресурс] // Національне рейтингове агентство «Рюрік». – Режим доступу: http://rurik.com.ua.

2. Credit projects of Ukraine [Електронний ресурс] // European Bank for Reconstruction and Development official website. – Режим доступу: http://www.ebrd.com/pages/homepage.shtml.

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сидорук А. М., гр. УС-81М, ФММ
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
anastasiasidoruk@mail.ru

Діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності характеризується ризиками, що обумовлені, перш за все, невизначеністю і стихійністю розвитку ринкових відносин, посиленням глобалізації.

Економічна діяльність на зовнішньому ринку пов’язана з ризиками, що загрожують майновим інтересам учасників ЗЕД. На сьогоднішній день не існує однозначного розуміння сутності ризику. Це випливає, зокрема, з великої кількості аспектів цього явища, майже повним ігноруванням його зі сторони нашого господарського законодавства у реальній економічній практиці й управлінській діяльності. Крім того, ризик – це досить складне явище, що має не тільки безліч не співпадінь, а іноді протилежних реальних основ. Через це можливе існування кількох визначень понять ризику основаних на різних точках зору [2].

Ризики — це вірогідні несприятливі події, що можуть відбутися, й в результаті яких можуть виникнути збитки або майнові втрати учасників ЗЕД [1].

Зовнішньоекономічній діяльності підприємств притаманне різноманіття ризиків, як наслідок великої кількості факторів, від яких залежить кінцевий результат зовнішньоекономічних операцій.

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) має як свої, так і спільні ризики для багатьох видів діяльності. Всі ризики поділяються на дві наступні групи:

1) ризики, які залежать від роботи підприємства (або внутрішні);

2) ризики, що не залежать від підприємства (або зовнішні).

Принципова відмінність між ними полягає у можливості впливу зі сторони підприємства, так, на першу категорію ризиків підприємств може впливати, тобто може вжити заходів щодо усунення джерел цих ризиків. На другу категорію ризиків підприємства впливати не зможе, оскільки їх виникнення практично не залежить від її зусиль.

Діяльність з управління зовнішньоекономічними ризиками виконує такі функції:

1) розбір обстановки та виявлення ймовірних ризиків;

2) оцінку можливого збитку і прийняття рішень, зорієнтованих на його зменшення;

3) здійснення прийнятих рішень і контроль їх виконання.

Ключове завдання у ЗЕД підприємства полягає в управлінні зовнішніми ризиками. Можна виділити наступні способи, спрямовані на зниження ймовірних втрат, які викликаються цією категорією ризиків:

1) страхування, а саме, застосування різноманітних типів полісів, контрактів страхування, використовуваних в міжнародних торговельно-економічних відносинах;

2) хеджування, тобто застосування біржових ф’ючерсних угод й опціонів;

3) використання різних форм і методів розрахунково-кредитних відносин, які зводять до мінімуму ймовірність неплатежу за поставлену продукцію або неотримання продуктів (підтверджений документарний акредитив, різні банківські гарантії, авалювання, заставу та ін.);

4) аналіз та прогнозування кон'юнктури на зовнішньому ринку, планування й своєчасна розробка дій за рахунок своїх або ресурсів за позиками з метою уникнути ймовірних збитків, що можуть бути викликані несприятливими кон'юнктурними модифікаціями, та ін. [3].

Для зменшення внутрішніх ризиків використовуються популярні способи управління: методи безпечного ведення виробництва для ліквідації ризиків аварій і пожеж; протипожежні операції.

Для зниження ризику невиконання планових завдань щодо об'ємів й особливостями товарів, що випускаються розробляються належні організаційно-технологічні операції, що включають структуру поточного і оперативно-календарного планування, систему управління якістю та інші подібні дії.

Для зменшення ступеня інших внутрішніх ризиків виступає визначення їх ефективності, тобто відношення результату до витрат на їх виконання (зниження збитків і збільшення прибутку).

Управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності підприємств передбачає виявлення та оцінку ступеня ризиків, які загрожують майну, нормальному веденню виробничо-економічної діяльності і як наслідок, фінансовим результатам діяльності суб'єктів ЗЕД, а також мистецтво прийняття рішення по формуванню системи заходів ризик-менеджменту, заснованої на прогнозуванні ступеня їх несприятливого впливу на результат операції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Байда Н.В. Ризики зовнішньоторговельної діяльності // Фінанси України. - 2002. - №11. - С. 44-47.
2. Боровкова В.А. Управление рисками в торговле. – СПб.: Питер, 2004. – 288с.
3. Захаров К.В., Бочарников В.П., Липовский В.В., Захаров А. К., Циганок В. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций. - 2-е изд., доп. - К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. - 260с.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ

Сліпенко Ольга Петрівна, студентка гр. УС-22, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
ol9i_15@mail.ru

Україна і Польща – сусідні держави, співробітництво між якими зародилось ще у середньовіччі. Дружні відносини розвивались у різних напрямках та площинах, з моменту проголошення України незалежною почалась розробка нормативно-правової бази для регулювання цих відносин. Зараз країни співпрацюють у політичній сфері, торговельно-економічній, культурно-гуманітарній, науково-технічній, розвивається міжрегіональне співробітництво.

12 січня 1993 року з підписання Договору між Урядом України та Урядом Республіки Польща про співробітництво у сфері науки і технологій розпочалось науково-технічне співробітництво. На основі цього Договору було організовано Спільну українсько-польську комісію з питань і перспектив розвитку науково-

технічного співробітництва, що проводить повний аналіз основних напрямів розвитку науки і техніки, стан та якість спільних проектів, визначає форми та функції діючих програм. До основних завдань, які входять до компетенції Комісії, належать: інформаційний обмін між суб'єктами науково-технічної діяльності, слідкування за світовими тенденціями та напрямами розвитку науки і технологій, визначення висновків та результатів щодо проведення Виконавчої українсько-польської програми співробітництва, висунення пропозицій для подальшого розвитку та прийняття нових рішень, організація спільних семінарів, конференцій, симпозіумів, виставок.

Особливою характеристикою Виконавчої українсько-польської програми співробітництва в галузі науки і технологій є відкритість і прозорість на конкурсному відборі спільних проектів, де мають змогу приймати участь в рівноправних умова будь-які університети, інститути, організації та групи вчених, що займаються науково-дослідною роботою. Шляхом голосування Комісія затверджує відібрані проекти та програму їхнього виконання на певний період часу в обох державах, так з 1997 року науково-дослідні роботи були проведені в рамках більше 180 українсько-польських проектів.

Має перспективний розвиток українсько-польське співробітництво в Антарктиці, що почало свій відлік з квітня 2001 року – підписання Угоди між Департаментом антарктичної біології та Українським антарктичним центром Міністерства освіти і науки України.

16 спільних українсько-польських проектів у сфері науки і технологій у 2004-2005 роках отримали фінансову підтримку від Міністерства освіти і науки України. В м. Львові та м. Києві в рамках Року Польщі в Україні була організована спільна українсько-польська виставка науково-технічних досягнень «Україна – Польща: стратегічне партнерство у сфері науки і технологій». Близько 40 наукових організацій та вищих навчальних закладів України і Польщі з успіхом взяли участь у виставці, під час якої провели міжнародну науково-практичну конференцію «Розвиток науково-технологічних парків та інноваційних структур інших типів: Польща, Україна та світовий досвід», круглий стіл «Україна-Польща: результати і перспективи співробітництва».

В м. Варшаві та м. Кракові була проведена виставка «Дні української науки в Польщі» в рамках Року України в Республіці Польща, проголошеного Президентами української та польської держав після проведеного шостого засідання Спільної українсько-польської комісії з науково-технічного співробітництва, а також за домовленістю Міністерством освіти і науки України та Міністерством науки та інформатизації Республіки Польща. Близько 37 науково-дослідних організацій та установ України взяли участь у виставці і показали блискучі результати в розробці близько 200 наукових та інноваційних проектів, що дає змогу визначити перспективи подальшого розвитку і впровадження нових технологій у виробництво країн. Серед учасників виставки був Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» [1].

На даний час Спільна українсько-польська комісія з науково-технічного співробітництва визначила пріоритетні напрямки співпраці, а саме:

- енергетична безпека, спільне видобування нафти і газу в Карпатах;
- розвиток нанотехнологій та виробництво наноматеріалів;
- спільні наукові дослідження Антарктики.

Станом на 1 жовтня 2012 року обсяг прямих інвестицій з Польщі в Україну склав 878,7 млн. дол. США, 15% якого були спрямовані у дослідницько-конструкторські розробки, Україна ж інвестувала 53,3 млн. дол. США. Це свідчить про позитивний розвиток науково-технічного співробітництва країн, а співпраця у зазначених напрямках надасть змогу оцінити результати і визначити перспективи подальшого розвитку у сфері науки і технологій, а найголовніше – впровадити спільні

наукові досягнення у виробництво з метою покращення економічної ситуації в обох країнах [2].

ЛІТЕРАТУРА

1. Комітет з питань науки і освіти. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/printable_article.

2. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ІТ-СФЕРИ НА ОСНОВІ «ХМАРНИХ» ОБЧИСЛЕНЬ: ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗПОДІЛЕНИХ СХОВИЩ ДАНИХ

Смірних Д. В., студент ФММ, гр. УС-11
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
DariaSmirnykh@gmail.com

Хмарні сервіси надаються за допомогою так званих «хмарних обчислень». Модель надання інфраструктури як сервісу включає можливість оренди такого ресурсу як пристрої зберігання даних [1]. Хмарне сховище даних – це модель «онлайн»-сховища, в якому декілька копій даних зберігаються одночасно на багатьох серверах, зазвичай територіально віддалених, та надаються в користування клієнтам як єдиний елемент [2].

Перевагами хмарних сховищ для некорпоративних користувачів є фізична безпека даних; оплата лише за ті ресурси, які фактично використовуються; відсутність потреби придбання комп’ютерів зі значним обсягом пам’яті, з CD та DVD приводами, а також USB-накопичувачів; можливість доступу до інформації будь-де за умови наявності підключення до мережі Internet [3].

Якщо розглядати USB-накопичувачі з найбільш розповсюдженим обсягом у 4Гб, 8Гб, 16Гб, 32Гб, то такий обсяг можна отримати безкоштовно у багатьох провайдерів хмарних сервісів. Таким чином, користувач заощаджує 50 – 200 грн на придбання USB-накопичувача. Але якщо розглядати обсяг, наприклад, у 500Гб, то придбання зовнішнього жорсткого диска (у середньому 700 грн) є набагато вигіднішим за використання хмарного сховища аналогічного обсягу, де за рік оренди користувач заплатить приблизно 4000 грн.

Для дослідження економічної доцільності використання хмарних сховищ взято середню вартість пристроїв, з яких може здійснюватися робота в «хмарі» (ноутбук, планшет та смартфон), враховуючи затрати на їх експлуатацію, та п’ять популярних хмарних сховищ. Дослідження орієнтоване на українського споживача, тому вартість обраних товарів рахувалась як середнє арифметичне найбільш розповсюджених в Україні моделей, а вартість їх експлуатації відповідно до цін на електроенергію та сервіс. Обсяг орендованих ресурсів, для яких проводились розрахунки складає 50Гб (за деякими даними 99 % користувачів використовують менше 7Гб місця в «хмарі»). Проміжок часу, для якого проводилось дослідження складає 5,5 років (рис. 1) – це середній час експлуатації обраних пристроїв.

Вісь абсцис містить позначки часу в місяцях, вісь ординат – вартості ресурсів у гривнях. На даному графіку показано співвідношення вартостей оренди пам’яті у хмарному сховищі та вартостей пристроїв, за допомогою яких користувач може здійснювати роботу в «хмарі». За цим графіком можна зробити висновок, що за 5,5 років

вартість користування даним сервісом від деяких компаній перевищує вартість самих пристроїв.

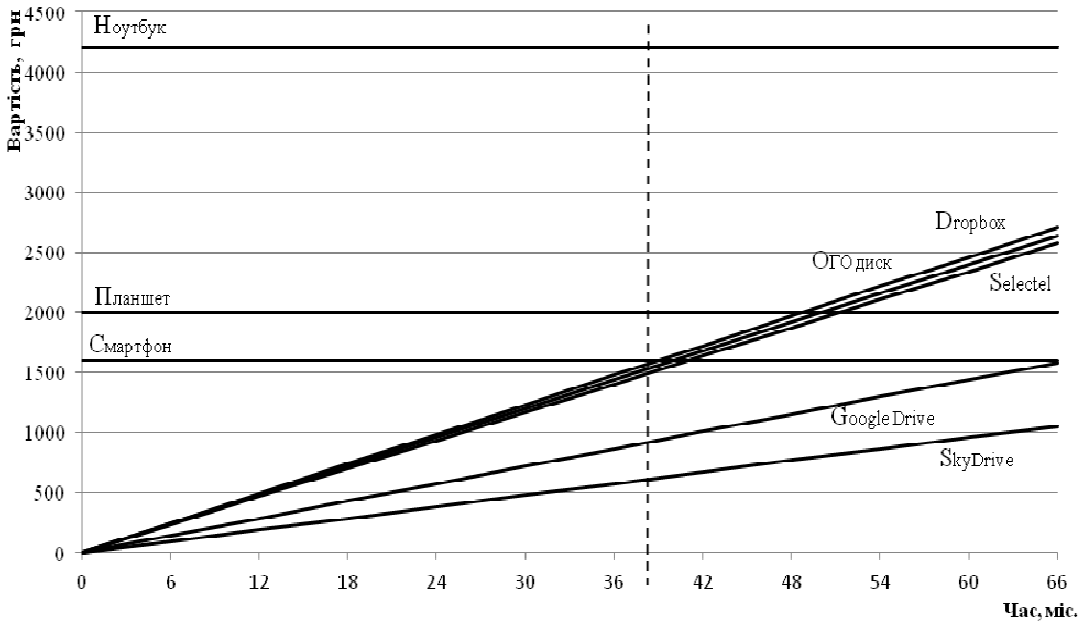

Рис. 2. Варіанти визначення точки беззбитковості для хмарних сховищ

Отже, спираючись на дане дослідження, можна підвести підсумок, що використання хмарних сховищ вигідно тільки за умов оренди невеликого обсягу ресурсу для зберігання (до 50Гб). Також можна порадити компаніям-постачальникам cloud-хостинга знизити рівень цін на оренду для популяризації даного виду послуг серед рядових користувачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Armbrust M, Fox A, Griffith R, Joseph A (2009) Above the Clouds: A Berkeley View of Cloud Computing, Technical Report. EECS Department University of California Berkeley.
2. Wang W, Li Z, Owens R, Bhargava B (2009) Secure and efficient access to outsourced data, Proceedings of the 2009 ACM workshop on cloud computing security. ACM, New York, NY, USA, pp 55–66
3. Lillard TV, Garrison CP, Schiller CA, Steele J (2010) The Future of Cloud Computing. In: Digital Forensics for Network, Internet, and Cloud Computing. Boston: Syngress. pp 319-339.
4. Офіційний сайт компанії Dropbox [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.dropbox.com/pricing

ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН КУРСУ ГРИВНІ В УКРАЇНІ

Столярчук А.В., студентка гр. УС-02
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”
nastia_stoliarchuk@ukr.net

Насьогодні з посиленням глобалізаційних процесів, з розширенням інтеграційних зв’язків між країнами виникають ряд завдань, які пов’язані з міжнародними фінансовими відносинами. Для кожної держави обрання оптимальної валютної політики являється одним з найважливіших елементів її економічної стратегії.Стан національних валютних відносин, зокрема, високі темпи економічного зростання, висока питома вага експорту у валовому внутрішньому продукті держави обумовлює дослідження валютної політики в Україні.

Для трактування сучасних пояснень валютної політики, основних тенденцій динаміки валютних курсів неможливо без урахування ключового чинника – фінансової глобалізації, оскільки саме глобалізація є рушійним елементом розвитку валютної сфери, активізує потоки фінансових ресурсів. Одним з найважливіших регулюючих важелів, який впливає на рівень внутрішніх цін, на платіжний баланс країни та на її конкурентоспроможність на зовнішніх ринках є валютна політика.

Основними складовими валютної політики є: валютний контроль, валютне регулювання та міжнародне співробітництво. Інструментами виступають дисконт, резерви, інфляція, обмеження та операції на відкритому ринку, інтервенція тощо.

Об’єктами являються [1, с. 37]: платіжний баланс, грошовий оборот, валютні операції та валютний курс.

Все більшої актуальності набуває з’ясування валютного курсу в утворенні глобального дисбалансу та визначення чинників нестабільності обмінних курсів.

Існує ряд факторів, які взаємопов’язані між собою і взаємний вплив може або підсилити, або нейтралізувати дію один одного. В економічній літературі існує велика кількість класифікацій курсоутворювальних факторів. Найбільш поширеною з них являється класифікація за терміном дії [2, с. 86]: довгострокові (структурні) фактори; короткострокові (кон’юнктурні) фактори; надзвичайні (форс-мажорні) фактори.

Всі вище перераховані чинники, які вагомо впливають на коливання валютного курсу, свідчать про те, що валютний курс є багатофакторним процесом. Кожен з цих факторів або збільшує, або зменшує курс національної валюти. Після детального вивчення структурних і кон’юнктурних факторів, можна визначити, на основі проведених розрахунків – індексів, їх темпів, характер їхнього впливу на валютний курс, який є необхідною умовою під час проведення валютно-курсової політики та прогнозування валютного курсу.

Прогнозне значення офіційного курсу національної грошової одиниці до долара США встановлюється на рівні 8,4 -9,2 грн. у 2013-2014 рр. [3]

Відповідно до досліджень InstituteofEconomicForecasting [4] очікується ще більше зниження курсу гривні найближчим часом. Очікуваний прогноз гривні до долара США у 2015 році – 9,2 грн, 2020 р. –10,1 грн., 2025 р. – 11,2 грн., 2030 р. – 12,4 грн.

Протягом останніх місяців спостерігається все чіткіше окреслена девальвація гривні, яку прогнозував МВФ ще в минулому році, та збільшення курсу долара США. Це пов’язано з ростом зовнішнього боргу України, в першу чергу із-за високих цін на газ – витрачаються резерви НБУ, відбувається тимчасова дестабілізація курса; від’ємним торговельним балансом України; після парламентських виборів – лімітованою ліквідністю; очікуванням громадян знецінення гривні та недовірою населення до банківської системи.

Сьогодні перед Україною стоїть ряд питань і проблем у валютній сфері, які загострюють панічні настрої населення, що може спровокувати повторення подій 2008 р. Тому необхідно сформувати оптимальний курс гривні, скорочуючи негативне сальдо зовнішньої торгівлі, що, у свою чергу, зменшить тиск на валютний ринок країн; зменшуючи відтік коштів з гривневих депозитів; залучаючи більшу кількість вітчизняних та іноземних інвесторів.

Отже, аналізуючи всі концептуальні фактори впливу на валютний курс та можливі прогнози на нього, можна зробити висновок, що валютна політика України потребує певних структурних змін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Борисов С. Конвертируемый рубль? / С.Борисов // Деньги и кредит. – 1995. – № 6. –С. 312.

2. Пискулов Д.Ю. Теория и практика валютного дилина : [приклад. пособ.] / Д.Ю.Пискулов. – М. : ИНФРА-М, 1995. – 208 с.

3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.me.gov.ua/

4. Institute of Economic Forecasting. Effects of CommonEconomicSpaceCreation / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://inforumweb.umd.edu/papers/conferences/2012/russia_yantovsky_2012_slides.pdf

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЗВ`ЯЗКІВ

Тишкун В.С., студентка гр. УС-02, ФММ,
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
tyshkun.vs@gmail.com

В умовах глобалізації важливого значення для вирішення завдань з розширення інтеграційних зв’язків між країнами набувають міжнародні фінансові відносини. Основу цих відносин складають національні валютні системи, які пов’язують економіки окремих країн в єдиний комплекс світового господарства.

Національна валютна система має певні особливості, які зумовлені ступенем розвитку країни, її зовнішньоекономічних зв’язків, а також, безпосередньо, нинішнім станом економіки [1]. За своєю сутністю вона є сукупністю економічних, грошово-кредитних відносин, які забезпечують функціонування валюти для забезпечення міжнародних зв'язків країни і закріплюються юридично на основі норми міжнародного права з урахуванням дії економічних законів.

З одного боку, валютна система є віддзеркаленням грошової системи всередині країни, з характерними їй рисами, зумовленими ступенем розвитку національного господарства і станом міжнародних фінансових зв’язків. Однак, вона є віддільною від внутрішньої грошової системи, адже в зв’язку зі своєю специфікою виходить далеко за державні кордони.

З іншого боку, вона є частиною світової валютної системи і нерозривно з нею пов’язана. Головна їх відмінність виявляється в тому, що якщо національна валютна система ґрунтується на грошовій одиниці певної конкретної країни (національній валюті) , то світова – на міжнародній розрахунковій грошовій одиниці, яка складається з однієї або кількох резервних валют.

Класифікація національних валютних систем здійснюється з огляду на порядок встановлення курсу національної валюти, в залежності від чого виділяють такі їх типи [2]: фіксованих валютних курсів; плаваючих валютних курсів; керованого, або контрольованого, плавання.

Перша система передбачає тверде фіксування курсу національної валюти по відношенню до іноземної. Друга, навпаки, допускає вплив на валютний обмінний курс усіх факторів, що утворюються під впливом попиту та пропозиції на міжнародному та національному валютному ринках. На сучасному етапі розвитку економіки більшість національних валютних систем розвинутих країн становлять собою регульований (змішаний) тип [3]. При цьому центральні банки та уряд не фіксують курси своїх валют, і ті знаходяться під вільним впливом попиту та пропозиції, проте можуть регулювати деякі аспекти на законодавчому рівні.

Сьогодні національна валютна система знаходиться в процесі становлення і формування, однак нині чітко окреслюються основні напрямки її розвитку. На тенденції такого руху впливають, зокрема, принципи функціонування світової валютної системи, що пов’язано з глобалізацією світової економіки, розвитком міжнародного співробітництва і інтеграцією України до міжнародного економічного простору (участь у СОТ, МВФ, групі організацій Світового банку тощо) [1].

У процесі економічного розвитку з урахуванням впливу перетворення економічної системи та інтеграції в систему міжнародних фінансових зв'язків відбувається удосконалення валютної системи, ускладнення її структурних елементів та взаємозв'язків між ними. Розвиток повноцінних комплексних складників національної валютної системи України, створення ефективної нормативно-правової бази, покращення організації і регулювання валютних процесів є важливою умовою створення відкритої ринкової економіки, стабільності макроекономічного і фінансового середовища , а також економічного зростання країни і добробуту її населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козак Ю.Г. Міжнародні фінанси: навч. пос./ Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова , В.В. Ковалевський. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 640 с.

2. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: підручник / Л.В.Руденко. – Київ: ЦУЛ, 2003. – 616 с.

3. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підр./ С.Я.Боринець. – К.: Знання, 2008. – 582 с.

СТРАТЕГІЯ ПРОСУВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ

Трященко Т.В., група УС-92, ФММ,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tri-niti@mail.ru

Фармацевтичний ринок постійно розвивається. Освоюються й упроваджуються у виробництво нові препарати. За останніми оцінками експертів, у 2013 році зростання фармринку Українискладатиме 25-30%, а обсяг зросте до 3,8 млрд. дол США. Головною ж подією в 2013 році, яку очікують вітчизняні фірми-виробники фармпрепаратів, є впровадження в Україні стандартів GMP. Наявність національного сертифікату GMP дозволить українським фармацевтам впевнено освоювати нові зарубіжні ринки. І на даний час, в цьому існує велика потреба, так як на вітчизняному

фармацевтичному ринку стає тісно. На сьогоднішній день, на ньому присутні 460 виробників,з них: 300 іноземних і 160 вітчизняних. Посилюється конкуренція як українських виробників з імпортерами, так і один з одним[1].Впровадження нових стандартів допоможе очистити ринок від сумнівних препаратів та підробок на суму 300 млн. дол., а це більше 10% роздрібних продажів. За прогнозами експертів, прибутковість фармбізнесу залишиться високою, близько 25-35% в залежності від ефективності застосування менеджменту, маркетингу та конкретних характеристик підприємств. Упевнене положення фармацевтичної галузі, призведе до залучення більших інвестицій та нових інвесторів в галузь і нових угод злиття та поглинання на фармринку[2].

Введення нових стандартів відкриває великі можливості для просування українських фармацевтичних компанії на зовнішні ринки. Для цього, керівники підприємства мають скласти стратегію виходу продукції компанії на зовнішній ринок, використовуючи методи фармацевтичного маркетингу.

Діяльність фармацевтичного маркетингу спрямована на досягнення цілей фармпідприєств через задоволення потреб споживачів виробами медичного призначення та ліками. Головна ж суть фармацевтичного маркетингу полягає у створенні попиту на ліки, після аналізу причин негативного попиту, пошук стратегії впливу на попит чи пропозицію, яка зможе передбачати покращення асортиментної структури, якості ліків, застосування інновацій в фармацевтиці, зниження цін, пошук нових форм та методів просування лікарських засобів на ринок, та вихід фірм-виробників на нові ринки.

Після аналізу та оцінки ринку, найважливішим рішенням компанії є вибір правильної стратегії. Тож, формуються конкурентні стратегії на основі таких моделей і матриць (за М. Портером): загальна стратегічна модель; конкурентна матриця; модель конкурентних сил та реакції конкурентів; матриця конкурентних переваг [3].

При просуванні на зовнішній ринок товарів чи послуг застосовують дві основні стратегії:push-маркетинг (проштовхування) та pull-маркетинг (приваблювання). Для невеликих компаній краще застосовувати стратегію проштовхування, так як вона менш затратна і більше підходить для виходу на новий ринок невідомої фірми. Але, для великих компаній, які вже є відомими «гравцями» на ринку, застосовується типова маркетингова стратегія виробника, яка включає елементи двох підходів.

Конкурентоспроможність стратегії push-маркетингу оцінюється за такими характеристиками діяльності: цінова політика, персональні продажі, стимулювання збуту та рекламна компанія.Також, фірма має вибрати стратегію охоплення ринку (масовий маркетинг, цільовий чи диференційований), яка допоможе конкретизувати цілі виходу фірми на зовнішній ринок та виявити споживача.

Використовуючи SWOT-аналіз, на фармпідприємстві вибирають напрямок стратегії та прораховують її ефективність. Для цього, вибрану стратегію структурують по цілям (які планує досягти фірма), задачам (які необхідно виконати для досягнення поставлених цілей), та заходам (які потрібно здійснити щоб поетапно реалізовувати задачі). Після цього, необхідно оцінити переваги та недоліки вибраних стратегій, їх аналіз та першочерговий відсів неефективних та неможливих. Заходи по здійсненню стратегій складаються в план. Завершується оцінка потенційних стратегій фінансовим аналізом витрат та результатів, після чого і визначається найоптимальніша стратегічна поведінка фармпідприємства, яка дає можливість використовувати сильні сторони для отримання необхідного результату, і знаючи слабкі сторони, зменшити вплив загроз[4].

З огляду останніх новин фармринку України, для фармацевтичних компаній 2013 рік має стати переломним і відкриє нові можливості торгівлі на міжнародному ринку. На мою думку, це час виходу українських фармацевтичних «гігантів» таких як,

Фармак, Дарниця, Атеріум, на зовнішній ринок не тільки країн СНД, а також на ринок ЕС, а прийняття стандарту GMP полегшить цей процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Перегудова Л.Н. Индикаторы будущего / Л. Н. Перегудова // Фармацевтическийвестник. — 2010. — № 31. — С. 31.

2. Медфармконнект «В 2013 году эксперты пророчат украинским фармацевтам рост доходов» [Електронний ресурс]. - Режим доступа: http://medpharmconnect.com/News/12440.htm

3. Мнушко З.М. Менеджмент та маркетинг в фармации. Ч.II. Маркетинг в фармации.// Изд-воФаУ: Золотые страницы.— 2008.— С. 235.

4. Громовик Б.П., Гасюк А.Д., Ярко Н.Б. SWOT–аналіз деятельности оптовой фармацевтической фирмы // Провизор. — 2000. — № 15. — С. 23–24.

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Харчук Марина Василівна, студентка групи УС – 81
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
marinakharchuk@gmail.com

Глобальний характер сучасних платежів, що, передусім, полягає у все більш зростаючих обсягах фінансових трансакцій, зростаючій мобільності капіталів та ресурсів, усуненні бар'єрів між країнами та глобальній синхронізації бізнес-циклу, сприяє зростаючій фінансовій взаємозалежності та формуванню глобальної платіжної інфраструктури. Науково-технічний прогрес, технології інноваційного характеру, конкуренція на ринку, нові потреби клієнтів, а також державні ініціативи та ініціативи бізнесу сприяли тому, що постійно з'являлись нові платіжні інструменти та послуги, ставав ефективнішим механізм надання цих послуг, вдосконалювався ризик-менеджмент, а також підвищувався рівень надійності платіжних операцій.

Платіжні картки сьогодні є найбільш популярним безготівковим платіжним інструментом з часткою ринку більше, ніж 40 % у більшості країн світу. Особливо важливо зазначити, що фінансова криза 2008 року не вплинула негативно на обсяги використання платіжних карток. Проаналізувавши показники кількості та обсягу здійснених трансакцій країн з високим рівнем розвитку платіжного ринку, а також показники платіжного ринку України можна сказати, що:

1) кількість здійснених трансакцій у країнах з найбільш розвиненим ринком банківських платіжних карток постійно збільшувалася протягом досліджуваного періоду і у 2011 році приріст відносно 2007 року становив 20,12 %. Найбільше операцій з платіжними картками у 2011 році було здійснено у США (114 273 млн.), Бразилії (21 774 млн.) та Німеччині (17 776 млн.). Якщо ж говорити про кількість операцій, що припадає на одного мешканця, що є більш інформативним, то лідерами є Сінгапур (633 операції), США (367 операцій) та Швеція (327 операцій) [1];

2) із аналізованих країн з розвиненим платіжним ринком лише у Бразилії, Франції, Кореї та Мексиці було наявне зростання обсягів трансакцій протягом усього досліджуваного періоду. В цілому ж позитивна тенденція росту відновилася лише у 2010 році, але навіть у 2011 році ще не було досягнуто докризового рівня (у 2011 році було здійснено трансакцій на суму 608 746 млрд. дол. США порівняно з 632 101 дол. США у 2007 році). У 2011 році в середньому на одну трансакцію припадало 2 250 дол. США, найбільші значення даного показника були у таких

країнах, як Китай (14 468 дол. США), Саудівська Аравія (9 244 дол. США) та Великобританія (6 308 дол. США) [1];

3) сьогодні ринок банківських платіжних карток України є таким, що розвивається (emerging market), на відміну від зрілого ринку (mature market) вищезазначених країн. Проте протягом останнього десятиріччя як кількість, так і обсяг здійснених трансакцій постійно зростали. В середньому темпи росту суми операцій щороку становили близько 161 %, а обсяг операцій у 2012 році (91 583 млн. грн.) був у 11,3 рази більший, ніж у 2007 році (8 118 млн. грн.), та майже у 2 рази вищим, ніж у 2011 році (46 346 млн. грн.). Середні темпи росту кількості здійснених трансакцій склали близько 133 %, і у 2012 році їх було здійснено у обсязі 1 073 млн. шт., що удвічі перевищує докризові значення [2]. В середньому у 2011 році вартість однієї трансакції становила лише 128 дол. США., що у рази менше значень високорозвинених країн.

Отже, протягом останнього десятиріччя найбільшим рівнем розвитку продовжують характеризуватися карткові ринки США, Японії та Великобританії, тобто тих країн, де вони функціонують найдовше. Проте, вже сьогодні більшості картковим ринкам економічно розвинених країн притаманна певна перенасиченість, тому вони розвиваються все повільнішими темпами. В той же час, серед інших, активним розвитком характеризуються ринки масових електронних платежів країн групи БРІКС, Сінгапуру, Китаю та Саудівської Аравії, тобто тих країн, економіка яких розвивається досить інтенсивно та значно зміцніла.

В Україні, на відміну від країн з високорозвиненим ринком платіжних карток, де у загальному обсязі платежів переважають безготівкові розрахунки, платіжні картки поки що так і не стали повноцінним платіжним інструментом. Як і раніше, зберігається тенденція масового використання платіжних карток для зняття готівки, хоча кількість здійснюваних платежів продовжує збільшуватися.

Вищенаведений аналіз ринку платіжних карток дає змогу оцінити місце України серед інших країн та визначити основні напрями розвитку, орієнтири на основі досвіду країн з розвиненими ринками масових карткових платежів. Сьогодні можна стверджувати, що український картковий ринок має значний потенціал до подальшого зростання, але ефективності системи можна досягти більшою мірою в разі позитивної динаміки розвитку вітчизняної економіки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Statistics on payment, clearing and settlement systems in the CPSS countries – Figures for 2011 [Electronic resource]: according to Red Book: CPSS countries / Bank for International Settlements. – CPSS Publications № 99, January 2012. – Mode of access: http://www.bis.org/publ/cpss99.htm.

2. Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні [Електронний ресурс]: за даними розділу Платіжна система / Офіційного сайту Національного Банку України. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219.

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Хоменко Т.Ю., студентка, Погребняк А.Ю., аспірант
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”,
htu0403@ukr.net

Актуальність дослідження полягає у тому, що використання міжнародних стандартів дає змогу швидко розвиватися та нарощувати темпи виробництва до рівня передових промислових країн і цим самим робить можливим розвиток та поглиблення торговельно-економічних зв’язків між різними країнами. Крім того, за таким спрямуванням на перший план для виробника виступає проблема якості продукції. Міжнародні стандарти в Україні почали використовувати з 1989 р., але лише в 1995 р. виробники промислової продукції поставилися до цього питання серйозніше. Співробітництво України з різними міжнародними та регіональними організаціями зі стандартизації складається з безпосередньої участі країни в роботі цих самих організацій та їх технічних комітетів. Україна бере участь у розробці міжнародних стандартів, забезпечує їх використання в економіці, здійснює роботу щодо відповідності існуючих національних стандартів з міжнародними та національними стандартами країн-партнерів. Вже зараз підприємства мають право самі затверджувати міжнародні стандарти на різні види товарів та послуг, за умови, що їх норми та вимоги вкладатимуться в технологію виробництва, а вимоги до товарів та послуг — відповідатимуть вимогам міжнародних стандартів.

В Україні, визначені як національні, діють такі міжнародні стандарти [1]: системи якості — ISO серії 9000; перевірка систем якості — ISO серії 10000;управління навколишнім середовищем — ISO серії 14000 та EN 45000 та інші. Запровадження цих стандартів необхідне для того, щоб українські товари та послуги мали доступ на ринки економічно розвинених країн. Завдяки їх використанню вітчизняні підприємства матимуть можливість отримувати інформацію про так звані технічні бар'єри у торгівлі і вести політику щодо їх подолання.Останнім часом щоразу більше уваги світ приділяє запровадженню міжнародних стандартів фінансової звітності що стосується облікової практики окремих категорій суб’єктів господарювання. В Україні це питання викликає досить гостру дискусію і тому, застосовуються різні варіанти для його вирішення. Також для українських організацій стає актуальною проблема ведення обліку і звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності.

В умовах інтеграції України до Євросоюзу з’являється тенденція стрімкого підвищення інтересу західних інвесторів щодо капіталовкладень в економіку нашої держави. Для того, щоб залучити іноземні інвестиції перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності відіграє важливу роль, оскільки саме він збільшує можливість притоку іноземного капіталу. Для отримання інвестицій, вітчизняні компанії мусять представляти фінансові результати своєї діяльності згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності [2]. Аналізуючи цю звітність іноземні інвестори оцінюють певні вигоди від капіталовкладень в саме цю компанію. Важливим є те, що застосування міжнародних стандартів на будь-якому підприємстві забезпечує прозорість його фінансової звітності, демонструє правдивість фінансового становища і результатів діяльності компаній. Міжнародні рекомендації, які наведені у стандартах, не є обов'язковими для всіх країн, але важливим є відповідність продукції нормам подібних стандартів, що стає вирішальним при визначенні її вартості та конкурентоспроможності на зовнішньому ринку. Останнє є важливим стимулом для будь-якої країни, яка ставить за мету співпрацю у сфері міжнародної діяльності зі стандартизації. На сьогоднішній день стандартизація є одним з діючих

засобів забезпечення споживачів високоякісними та конкурентоспроможними товарами та продукцією, а також має першочергове значення для підвищення зовнішньоторговельного обігу країни. Отже, можна зробити висновок, що перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності має багато переваг, зокрема: можливість отримати необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень; забезпечити порівняння звітності з іншими організаціями; можливість залучити іноземні інвестиції і позики, а також вийти на зарубіжні ринки; престижність, забезпечити більшу довіру з боку потенційних партнерів; у багатьох випадках забезпечує велику надійність інформації.У сучасному світі стандарти існують у динамічному та постійно змінному середовищі. Оновлення товару та технології, технологічні прориви та руйнування традиційних меж галузей, занепад одних сфер діяльності та стрімкий стрибок в зростанні нових - це загальна риса існуючих розвинених економік. Також для них властиві глибокі протиріччя, які є одними із "прихованих двигунів" сучасного ринку, а саме - глобальна стандартизація виробництва при індивідуалізації споживання. На практиці наслідком цього стає постійна наявність великого попиту на товари, які виходять за межі усталених і застандартизованих рішень. Усе це висуває певні вимоги до процесу стандартизації, зумовлює його динамізм. Паралельно з цим необхідно не тільки проводити розробки нових стандартів на основі досягнень НТП, але й підтримувати на належному рівні вже існуючі, не допускати помітного відставання їх вимог від прогресу технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Петраченко О.А., Франко Ю.П., Яковенчук О.О. Перехід України на міжнародні стандарти фінансової звітності: проблеми і перспективи [електронний ресурс].- режим доступу http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS_2010/Economics/74187.doc.htm 2. Стандартизація і сертифікація товарів та послуг [Текст] : підручник для студентів вищих навчальних закладів / Л. С. Кириченко, А. А. Самойленко. - Харків : Ранок, 2008. - 240 с.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Хоменко І. М., асистент, grinko.irina2010@mail.ru
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут”

Сучасний стан і тенденції розвитку трудового потенціалу в Україні свідчать про відсутність системних дій, спрямованих на його відновлення та якісне зростання. Євроінтеграційна стратегія України вимагає від держави виконання певного комплексу завдань, які передбачають зміну якісних та кількісних характеристик трудового потенціалу, приведення їх у відповідність до стандартів, які діють у глобальних євросистемах. Слід зазначити, що економічна незалежність посідає провідне місце у системі управління трудовим потенціалом суспільства, її підвищення є ключовим завданням у соціальній політиці держави. Вона відображає сукупність грошових потоків та натуральних надходжень, спрямованих на підтримку фізичного, морального, економічного й інтелектуального стану працівника та на задоволення його потреб. Значно обмежує економічну незалежність працівників низький рівень оплати праці. Заробітна плата для більшості працівників фактично перетворилася на один із варіантів соціальної допомоги, який мало залежить від результатів праці.

Забезпечення національної економіки достатньою кількістю кваліфікованого трудового потенціалу потребує значних інвестицій у людський капітал. На сучасному етапі в умовах інтеграції держава є основним інвестором у людський розвиток. Такі інвестиції мають надзвичайно важливе стратегічне значення, створюючи позитивний зовнішній ефект для соціального та інноваційного розвитку. Значний вплив на формування й розвиток трудового потенціалу має фізичний, фізіологічний та психологічний стан робочої сили, що є одним із вирішальних моментів у досягненні високої продуктивності, яка в свою чергу, залежить від раціонального харчування, високої якості медичного обслуговування, екологічної чистоти довкілля, стабільності не тільки в особистому житті, а й у житті суспільства.

У найближчому майбутньому Україну чекає інтеграція з політичними та економічними євроатлантичними структурами. Підвищення рівня охорони праці та промислової безпеки, запобігання аваріям і нещасним випадкам на виробництві, посилення профілактики виробничого травматизму та професійної захворюваності вимагає подальшого адаптування нормативно-правових актів до європейського і міжнародного законодавства, а також використання світового науково-практичного досвіду й поглиблення міжнародного співробітництва у сфері охорони праці. Необхідність впровадження змін до чинного законодавства ґрунтується не тільки на орієнтації України в бік ЄС, а й на тому факті, що чинне законодавство та його принципи не завжди відповідають сучасним реаліям і фактично не забезпечують створення законодавчих засад цілковитої безпеки й захисту здоров'я працівників в умовах робочого середовища, адекватних ЄС [3, с. 33].

Як свідчить досвід розвинених держав, сучасні підходи щодо розвитку та управління трудовим потенціалом повинні ґрунтуватися на [1, с. 131; 2, с. 98]:

- стратегічному підході на основі покращення якісних характеристик трудового потенціалу із врахуванням середньо- та довгострокових перспектив розвитку;
- інвестиційної привабливості, що полягає у гарантованій економічній віддачі затрачених ресурсів на розвиток трудового потенціалу, і в першу чергу, витрат з метою поліпшення якісних характеристик;
- створенні умов безперервного навчання і розвитку на основі розкриття інтелектуальних і творчих здібностей, підприємницького хисту, зростання компетенції, підвищення мотивації;
- якості праці, що передбачає особливе значення змісту праці, справедливу особисту винагороду відповідно досягнутих результатів, відтворення комфортних умов, сприятливого психологічного клімату в малих та великих соціальних групах, формування організаційної культури, забезпечення професійного і службового зростання;
- підвищенні організаційного статусу та професіоналізації управління, компетентності спеціалістів з управління людськими ресурсами, забезпечення здатності виконувати аналітичні, управлінські, освітні функції, формувати людський та соціальний капітал організації;
- формування інноваційних якостей трудового потенціалу, застосуванні прогресивних механізмів управління трудовим потенціалом і людськими ресурсами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бузецький І. Г. Чинники формування та поповнення людського потенціалу / І. Г. Бузецький // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки». – Хмельницький: Вид-во ХНУ, 2011. – Т. 1 (180). – № 5. – С. 129 – 135.

2. Грінько І. М. Трудовий потенціал – основа розвитку інноваційних процесів в світовій економіці / І. М. Грінько // Сучасні тенденції розвитку світової економіки: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, 16 – 17 жовтня 2009 р. – Харків: ФОП Павлов М. Ю., 2009. – С. 96 – 98.

3. Гринкевич С. С. Формування та розвиток трудового потенціалу в умовах євроінтеграції / С. С. Гринкевич, О. Г. Тюріна // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки [Текст]: Випуск 24: У двох частинах / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2009. – Частина І. – С. 30-35.

УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНОМУ ВАЛЮТНОМУ РИНКУ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Цюп'як М.Л., студент групи УС-81м, mak_ts@mail.ru
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут"

Валютному ринку та його регулюванню відводиться одне з провідних ролей в економічній політиці держави. Вдале проведення валютної політики здатне стимулювати економічний розвиток в цілому, а також позитивно впливати на окремі сектори економіки, галузі, окремі підприємства. Валютний ринок забезпечує своєчасне здійснення міжнародних розрахунків, страхування від валютних ризиків, диверсифікацію валютних резервів, валютні інтервенції та отримання прибутків його учасниками у вигляді різниці курсів валют. [2]

Згідно з чинним законодавством в Україні валютний курс встановлює Національний банк України. Також НБУ організовує торгівлю валютними цінностями. Тобто Національний банк виступає організатором, регулятором та учасником здійснення валютних операцій на території України.

Валютні ринки призначені для торгівлі валютними цінностями. Також вони вступають в активну участь при міжнародних розрахунках, інвестиційних заходах, русі капіталу та робочих ресурсів. Основним показником, який визначає місце та конкурентоспроможність країни на валютному ринку є валютний курс національної грошової одиниці. Більшість українських вчених дійшли одностайності у визначенні груп чинників і виділяють дві групи факторів формування валютного курсу:

1.Структурні (показники економічного розвитку, обсяг грошової маси, інфляція, показники рішень облікової ставки, стан і структура платіжного балансу, обсяг дефіциту державного бюджету, платоспроможність країни та довіра до національної валюти на зовнішньому та внутрішньому ринках, обсяг внутрішніх та зовнішніх запозичень).

2.Кон'юнктурні (спекулятивні валютні операції, формування валютних очікувань, часті зміни урядів, лобіювання у вищих ешелонах влади інтересів певних політичних та економічних структур, рівень розвитку інших секторів фінансового ринку та інше). [1]

Тобто на валютний курс впливає дуже багато економічних чинників. Вартість національної валюти є важливим макроекономічним показником при обрахунку конкурентоспроможності. Не можна говорити, що валютний курс впливає на економіку, адже він формується під впливом економічної та виробничо-господарської діяльності, яка проводиться на території України.

Валютна політика держави та діяльність банківської системи України привела до наступних наслідків:

- офіційно за 2012 рік золотовалютні резерви в іноземній валюті скоротились на 6,817млрд.дол.США;
- валовий зовнішній борг України збільшився і складає 132,446 млрд. дол. США ;
- обмежено продаж валюти фізичним особам;

- зменшення кількості споживчих кредитів;

Як бачимо ми можемо спостерігати наслідки невдалої валютної політики. Насамперед причиною невдалих економічних показників стали:

- невдале використання іноземних позик;
- від'ємне торгівельне сальдо, як наслідок низької конкурентоспроможності продукції Української промисловості;
- національні виробники програють конкуренцію зарубіжним компанія та виробникам на внутрішньому ринку продовольчих та промислових товарів;

Для покращення ситуації та положення України на міжнародному валютному ринку необхідно:

- залучити іноземні інвестиції, шляхом надання податкових пільг та допомоги з боку держави;
- створити умови для розвитку малого бізнесу, який зможе з часом об'єднатись та створити конкуренцію зарубіжним товаровиробникам;
- надання кредиту підприємствам що розвиваються за пониженими відсотковими ставками та з більшою розстрочкою, в залежності від прибутковості виробництва;

Насамперед, важливим показником на валютному ринку є стабільність та стійкість валюти. Високого показника стабільності можна досягнути лише за підтримки потужного промислового комплексу.

Що ж до фінансового інструментарію, як засобу регулюванню та покращення ситуації на ринку то варто відзначити велику кількість банків та широкий асортимент банківських послуг. Тому з точки зору розвитку фінансової складової ситуація не така критична, як з виробничим підґрунтям.

Отже, поверхневий аналіз валютного ринку вказує на явні проблеми з базою для проведення вдалої валютної політики, але при наявних ресурсах та проведенні вказаних заходів можливе покращення положення України на валютних ринках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини. – К., 2001.
2. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. / Под ред. Л.Н.Красавиной. – М., 2000.

АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТРОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ У СВІТІ

Шемякіна О.М., студентка
Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут",
olyashemyakina@mail.ru

Машинобудування є пріоритетною галуззю сучасної економіки. Енергетичне машинобудування є матеріальною основою енергетичного забезпечення економіки. Використання альтернативних джерел енергії є пріоритетним напрямом розвитку енергетики у світі.

Розвиток галузі вітрової енергетики характеризується зростанням конкурентоспроможності, що зумовлене зниженням витрат на вироблення електроенергії за допомогою енергії вітру, вдосконалення технологій і обладнання (виробництво турбін різного типу), які використовуються у галузі вітрової енергетики, а також розроблення систем екологічної безпеки.

В деяких країнах світу частка вітрової енергетики в національному енергобалансі є значною. Світовими лідерами по вище згадуваному показнику є

Данія – 21%, наступне місце в рейтингу посідає Португалія – 18%, далі Іспанія – 16% і ФРН – 9%.

Розглянемо динаміку встановлених потужностей галузі вітрової енергетики у світі за 2008-2011 роки (табл. 1).

Таблиця 1 [1]

Динаміка встановлених потужностей галузі вітрової енергетики у світі у 2008-2011 роках (тис. МВт)

Країни / роки	2008	2009	2010	2011 / приріст порівняно з попереднім роком
Всього	**120,9**	**159,8**	**170,6**	**196,6**
КНР	12,2	25,8	33,1	44,7 (18,9)
США	25,2	35,2	37,2	40,2 (5,0)
ФРН	23,9	25,8	26,0	27,2 (1,4)
Іспанія	16,7	19,1	19,8	20,7 (1,5)
Індія	9,6	11,8	12,5	13,1 (1,3)
Італія	3,7	4,8	5,2	5,8 (0,9)
Франція	3,4	4,6	5,1	5,7 (1,1)
Великобританія	3,2	4,1	5,0	5,2 (1,1)
Канада	2,4	3,3	3,9	4,0 (0,7)
Данія	3,2	3,5	3,6	3,7 (0,3)
Португалія	2,9	3,4	3,6	3,7 (0,3)
Японія	1,9	2,1	2,2	2,3 (0,2)
Нідерланди	2,2	2,2	2,2	2,2 (0,01)
Швеція	1,1	1,5	2,4	2,6 (0,6)
Австралія	1,5	1,9	1,9	1,9 (0,01)
Ірландія	1,0	1,3	1,4	1,4 (0,1)
Туреччина	0,3	0,8	1,1	1,3 (0,5)
Греція	1,0	1,1	1,2	1,2 (0,1)
Польща	0,5	0,7	0,9	1,1(0,4)
Австрія	1,0	1,0	1,1	1,0 (0,02)
Бразилія	0,3	0,6	0,8	0,9 (0,3)
Бельгія	0,4	0,5	0,7	0,9 (0,3)
Єгипет	0,4	0,4	0,5	0,6 (0,1)
Мексика	0,1	0,4	0,5	0,5 (0,1)

За прогнозами експертів Світової асоціації вітроенергетики WWEA (World Wind Energy Association) в 2016-2020 роках середньорічний приріст встановлених потужностей світової вітроенергетики скоротяться до 11,5%, протягом цього періоду Європа втратить своє лідерство і на провідні позиції вийдуть країни Південної і Східної Азії (КРН, Індія тощо), показник приросту залишиться стабільним в США, Канаді, Японії, Австралії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Офіційний сайт Світової асоціації вітрової енергетики[Електронний ресурс] / – Режим доступу: http://www.wwindea.org

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВО–КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Якубенко О.О., студентка факультету менеджменту та маркетингу групи УС-81м,
Національний технічний університет України «КПІ», miss.olya@yahoo.com

Євроінтеграційний курс України на сьогодні є основним вектором економічної, політичної та соціальної інтеграції. Аналіз питань ролі й місця банків у процесах фінансової глобалізації займались такі вчені, як З. Луцишин, О. Брегета [1], О. Чуб [2], В. Коваленко, Ю. Уманців [3] та інші.

Метою дослідження є аналіз структури фінансово-кредитної системи України та визначення її відповідності банківській практиці у Європі.

В України дворівнева побудова фінансово-кредитної системи, що відповідає практиці більшості країн Європи, зокрема таких, як Німеччина, Італія, Франція, Великобританія. У Швейцарії успішно функціонує трирівнева фінансово-кредитна система [2].

Основні структурні показники діяльності українських банків ІІ рівня наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Структурні показники діяльності банків України станом на 2012 рік

Група банків	Кількість банків	Частка в, %		
		активах	капіталі	зобов'язаннях
I	17	66,9	65,5	67,2
II	19	14,8	14,9	14,7
III	22	7,8	6,3	8,0
IV	117	10,5	13,3	10,1
Всього	175	100	100	100

Джерело: Розраховано за даними НБУ [4]

Кількість банків в Україні значно менша за кількість банків у інших країнах. Так наприклад у Німеччині кількість банків перевищує в 30 разів кількість банків в Україні.

Фінансово-кредитної система України, порівняно з фінансово-кредитними системами європейських країн, має низький рівень капіталізації, що призводить до витіснення національних банків іноземними. Власний капітал українських банків складає 13 млрд. євро. Для порівняння капіталізація банків Німеччини складає 354 млрд. євро, Франції – 390 млрд. євро, Іспанії – 210 млрд. євро, Великобританії – 350 млрд. євро, Швейцарії – 100 млрд. євро та Нідерландів – 112 млрд. євро [1].

За даними Національного Банку України частка іноземного капіталу у статутному капіталі українських банків постійно зростає, так станом на початок 2012 року вона становить 41,9%, що на 19,5% більше ніж за аналогічний період 2006 року (рис. 1) [4].

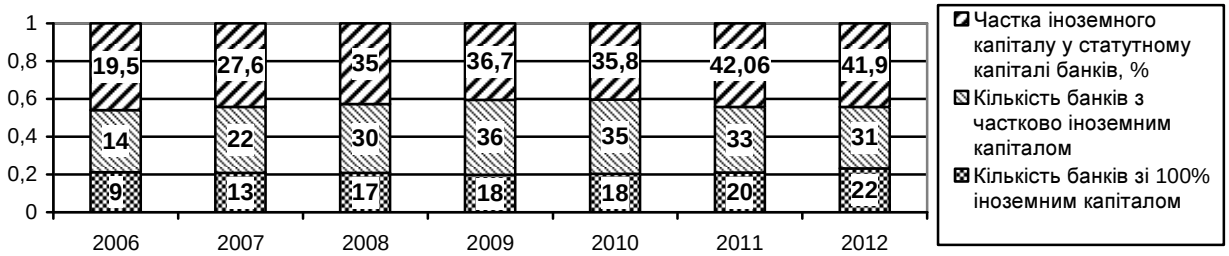

Рис. 1. Динаміка впливу іноземного капіталу на українську банківську систему [4]

Таким чином, наміри України до євроінтеграції повинні внести певні зміни для розвитку її фінансово-кредитної системи. Головними змінами мають стати: збільшення присутності іноземних банків на території України, необхідність імплементації норм банківського законодавства та методів ведення банківського бізнесу країн Європи у вітчизняну практику.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брегеда О.А. Тенденції розвитку світової та вітчизняної банківських систем [Текст] / О.А. Брегеда, С.М. Савлук // Ринок фінансових послуг. – 2010. – № 4. – С. 27-34.

2. Чуб О.О. Концептуальні засади банківського нагляду в умовах глобалізації. / О.О. Чуб // Фінанси України. - 2009. - № 7. – С. 47-51.

3. Уманців Ю. Розвиток національної банківської системи в умовах глобалізації світової економіки // Вісник НБУ. - 2009. - № 10. – С. 60-65.

4. Статистична інформація офіційного сайту Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov.ua

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ 7

Акулова Ю.О. РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 8

Бахчисарай Г.Ю. МІЖНАРОДНИЙ ТРАНСФЕР ЗНАНЬ ЯК БАЗИС ГЛОБАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЇНОЇ СИСТЕМИ 9

Безуглий І. В. ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ 10

Березовський К. В. ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ 12

Бігун У. В. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СТРАХУВАННЯ АГРОРИЗИКІВ 13

Бондар-Підгурська О.В. ПАРАДИГМА ФОРМУВАННЯ НОВОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УКЛАДУ: ПРОБЛЕМИ ТА РЕАЛІЇ УКРАЇНИ 15

Бровко М.П. ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНОМУ АСПЕКТІ 16

Волковінська А.І. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПРИЧИН ПОГЛИБЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УКРАЇНІ НА ФОНІ РОЗВИТКУ БОРГОВОЇ КРИЗИ В КРАЇНАХ ЄС 18

Герасимчук В.Г. ПАРАЛЕЛІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИТУАЦІЙ: 1913 – 2013рр. 19

Горбаченко С.А. РОЛЬ СЮРВЕЙЕРСЬКИХ КОМПАНІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПОСЛУГ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ 21

Гречко А.В. РОЗВИТОК ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ 22

Гунченко С.В. ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ГАЛУЗІ 24

Джемелінська Л.В. ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ 25

Ершова М. А. ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ В КОЛЛЕКТИВЕ МЕЖДУНАРОДНОЙ КОМПАНИИ 26

Жалдак Г.П. СВІТОВИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СОЦІАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙ 28

Зелінська О.О. ІНФЛЯЦІЯ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ДЕВАЛЬВАЦІЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТИ 29

Єршова М.О. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ВИХОДІ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК 31

Ігошева О.В. ІННОВАЦІЙНИЙ ФАКТОР ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ 32

Касян С. Я. МІЖНАРОДНА ВЗАЄМОДІЯ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНИХ МАРКЕТИНГОВИХ ЦІННОСТЕЙ 34

Клименко К.С. ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ВІД СТАДІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ЦИКЛУ 35

Дергачова В.В., Костюк А.К. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ 36

Коськовецька Н.М. АВСТРІЙСЬКИЙ ДОСВІД ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ 38

Кривошеева Я. Н. РАЗВИТИЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТИ РОССИИ И УКРАИНЫ 39

Кучмій К.О. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ ТА ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ 41

Луцик Н. Р. АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ 42

Маклаков Г. Ю. ПОДГОТОВКА НАУЧНЫХ КАДРОВ ВЫСШЕЙ КВАЛИФИКАЦИИ В БОЛГАРИИ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ 44

Matskevych V. INTEGRATION OF INNOVATION PROCESSES INTO MULTINATIONAL CORPORATIONS 45

Мельник Т. М. ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО «ЯДРА» У ЗОВНІШНІЙ ТОРГІВЛІ ІННОВАЦІЙНИМИ ТОВАРАМИ 46

Мороз О. С. СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ 48

Мусійовська О.Б. ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ 49

Пархоменко Т. В. РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 51

Pravik J. COMPETITIVENESS ASSESSMENT OF TECHNOLOGICAL INNOVATION ON THE WORLD MARKET OF HIGH TECHNOLOGIES 53

Правик Ю.М. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ СИТУАЦІЇ 55

Петренко К. В. ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ТА СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ 58

Пунова К. А. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР УКРАЇНИ 59

Сакалош Т. В. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ: ПЕРЕДУМОВИ ТА КРИТИЧНИЙ РОЗГЛЯД КОЛА ДОСЛІДЖУВАНИХ ПРОБЛЕМ 61

Севрук І. М. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МІЖНАРОДНИХ РОЗДРІБНИХ МЕРЕЖ 62

Серебренніков Б. С. ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ УКРАЇНИ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ НА РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ 64

Сімчера О. І. ІННОВАЦІЙНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ТРУДОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД 65

Смирнов Д.С. ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЖИТЛОВОМУ 67

ГОСПОДАРСТВІ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ

Солопченко А. В. МІЖНАРОДНЕ СПІВСТАВЛЕННЯ ДИНАМІКИ ВИТРАТ ДОМОГОСПОДАРСТВ НА ПОСЛУГИ СЕКТОРУ ІКТ 68

Khryniuk O.S. INNOVATION POLICY AS A BASIS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT 70

Чебан М.В., Моисеенко Т.Е. ПУТИ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В УКРАИНЕ 71

Шеламова І.Д. ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЇЇ ЕКСПОРТНА СКЛАДОВА 72

СЕКЦІЯ 2. НАЦІОНАЛЬНІ ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ: ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА 74

Боклан Н.С. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 75

Бойко А. В. НАЦІОНАЛЬНА ІННОВАЦІЙНА СИСТЕМА ЯК ОРГАНІЧНИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕЛІ УКРАЇНИ 76

Вітер В. О. ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ 78

Волошаненко Є. В. ОСНОВНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ В ВИДАВНИЧОМУ БІЗНЕСІ 79

Geraschenko K., Sidoruk A. INNOVATIVE ACTIVITY IN THE HIGH TECHNOLOGY MANUFACTURE OF UKRAINE 80

Гречко А. В., Прокопенко Я. Г. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ 82

Данайканич М.О., Бойчук Н. Я. ВЕКТОРИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ КРАЇНИ 83

Дубчак Л.В. СУЧАСНИЙ РІВЕНЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ 85

Ilyina A.O. INFLUENCE OF FOREIGN DIRECT INVESTMENTS ON DEVELOPMENT OF NATIONAL INNOVATIVE SYSTEM 86

Майстренко Н. В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ 88

Лебедева Л.В. НЕДОЛІКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ 89

Лісовська Н.В. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ 90

Осауленко І. А. ГЕНЕТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ПРОЕКТНО-ОРІЄНТОВАНИХ СТРУКТУР 92

Охріменко А.О. ЕВОЛЮЦІЯ У КНИГОВИДАННІ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПРОЦЕСІВ СВІТОВОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ 93

Поліщук Я.М. СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ В СФЕРІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ 95

Рокало Я.Б. АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОГО ВИМІРУ 96

Рудь Н.Т. ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ 98

СИСТЕМ

Свириденко В.Ю. ПРИСКОРЕНЕ РОЗГОРТАННЯ ХМАРНОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЕФЕКТИВНЕ РОЗПОДІЛЕННЯ РЕСУРСІВ 99

Стеченко Д. М. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ УКРАЇНИ 101

Ткаченко Т.П., Слюсаренко Н.Ю. ВИБІР МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ 102

Чулюкова М.С. ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 104

Шмігельська З.К. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ 105

Яшева Г.А. ОБОСНОВАНИЕ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИННОВАЦИОННОЙ СИСТЕМЫ БЕЛАРУСИ 107

СЕКЦІЯ 3. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 109

Буцик Н.С. ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕГРАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ ТА ЄС 110

Гавран З.В. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З НАТО В НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНІЙ ГАЛУЗІ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМКИ 111

Гавриш О. А., Войтко С. В., ДИНАМІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ПІДХІД ДО РЕАЛІЗАЦІЇ 112

Гавриш Ю. О., Войтко С. В. ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ АСПЕКТІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ТРЕНДА СТАЛОГО РОЗВИТКУ 114

Герасименко М.О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКО-НОРВЕЗЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 115

Григорьєв В.М. , Легенько Ю.В. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ 117

Грищенко Є. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ГРУЗІЇ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ 118

Дігтяр П. А. МІЖНАРОДНІ ЧИННИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ 120

Євдокименко В.М. ОСНОВНІ ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДІЯЛЬНОСТІ ТНК ДЛЯ ПРИЙМАЮЧОЇ КРАЇНИ 121

Іванина В. В. ДОСВІД МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТА ВИРОБНИЧОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПАТ «ЕЛЕКТРОМАШИНОБУДІВНИЙ ЗАВОД «ФІРМА СЕЛМА» 123

Карагодова А.В. УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКЕ ДІЛОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО 124

Кириченко С.О., Данилов А. В. УКРАЇНО-ЧЕСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПАРТНЕРТВО НА МАКРО- ТА МІКРОРІВНІ 126

Колесник Я. ОЦІНКА СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ІНТЕГРАЦІЙНИМИ ОБ'ЄДНАННЯМИ 127

Кононенко О.С. СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНОЇ 129

ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЛЬНОСТІ

Корсун О.В. ЕКСПОРТ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ ТОВАРІВ ЯК ПОКАЗНИК РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНИ ТА КРАЇН «ВЕЛИКОЇ ВІСІМКИ») 130

Круш Н.П. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА 131

Кугуєнко Ж.С. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «ЛУКОЙЛ» ТА ДОЦІЛЬНОСТІ ВКЛАДАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ 133

Ліснічук О.С. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ДАНІЇ 134

Ляшенко І. О. СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗГІДНО СТАНДАРТІВ ISO 14000 В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 136

Мазур О. О., Пустовойт С. В., Петрук В. С. ДЕРЖАВНА ІДЕОЛОГІЯ ТА ДЕРЖАВНА ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ 137

Макаренко М.Ю. СПІЛЬНІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ В УКРАЇНІ 139

Мельник А.В. ЩОДО НЕОБХІДНОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ 140

Мельникова О.О. ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 142

Моісеєнко Т.Є. БИТВА ЗА ТАЛАНТИ, ЯК ФОРМА ПРОЦЕСІВ ЕКОНОМІЧНОЇ МІГРАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РЕСУРСУ У СВІТОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ 143

Морозов О.Ф. ОСНОВЫ СТРАТЕГИИ ВНЕДРЕНИЯ СБАЛАНСИРОВАННЫХ САМООРГАНИЗУЮЩИХСЯ ИННОВАЦИОННЫХ СИСТЕМ 145

Мусієнко О.О. ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОРЕГІОНІВ ЯК ОДНА ІЗ ОСНОВНИХ ФОРМ ТРАНСКОРДОНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 146

Нетреба І.О. НАПРЯМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ 147

Нікітіна І. М. СТАН НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА МІЖ УКРАЇНОЮ І КАНАДОЮ 149

Омельяненко В.А. ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В КОСМІЧНІЙ СФЕРІ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК НАЦІОНАЛЬНИХ ПРІОРИТЕТІВ І ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ 150

Покрас О. С., Войтко С. В. ИССЛЕДОВАНИЕ ЗАВИСИМОСТИ В КООРДИНАТАХ КАЧЕСТВА ЖИЗНИ И ВОСПРИЯТИЯ КОРРУПЦИИ 152

Радзієвська С.О. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КРАЇНАМИ ЄС І ЄЕП: ТОРГОВЕЛЬНИЙ АСПЕКТ 154

Рубан В. О. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКО-ШВЕЙЦАРСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 155

Руссу Л.М. АСПЕКТ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В СТРУКТУРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ 157

Свистун І.І. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ УСТАНОВ 158

Скиба Я.И. ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ МЕЖДУНАРОДНОГО ТРАНСФЕРА 159

ТЕХНОЛОГИЙ В УКРАИНЕ

Скоробогатова Н.Є., Шик Л.М. ІНСТРУМЕНТИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 161

Сопрун Н. В. ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ТА РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 162

Фаніна І.О. ПИТАННЯ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ ПЕРЕРОБКИ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД 164

Хомик Д. В., Черненко Н.О. ВПЛИВ ЧЛЕНСТВА У МИТНОМУ СОЮЗІ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ У РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ 165

Царик Н.Л. ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНДИКАТОРІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ 167

Чаку Р.Є. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У МАШИНОБУДІВНІЙ ГАЛУЗІ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ 168

Энхбаатар Ариунзул ПЕРСПЕКТИВЫ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНЫ И МОНГОЛИИ 170

Яремчук Н. Т. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ СЕРБІЯ В СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 171

Яресько Р. С. ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 173

СЕКЦІЯ 4. НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ КРАЇНИ 175

Бевзюк Ю.Д. ПІДЗЕМНІ СХОВИЩА ГАЗУ УКРАЇНИ ТА ЇХ РОЛЬ НА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ 176

Борущак Х. Л., Калапа Т.В. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ 177

Бугара А.М. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ 178

Водзик Д.П. МОЖЛИВОСТІ ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ ПРИЛАДІВ НЕРУЙНІВНОГО КОНТРОЛЮ ПРОНИКАЮЧИМИ РЕЧОВИНАМИ 180

Воржакова Ю. П. ЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ 181

Гергель М. Ю. НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ РОЗВИТОК МАШИНОБУДУВАННЯ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ 182

Geraskova O. O. IMPACT OF THE INTERNATIONAL TECHNOLOGY TRANSFER ON LOW- AND MIDDLE-INCOME COUNTRIES 184

Дідух В. В. ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 185

Жалба А.С. ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЧЕХІЄЮ 187

Жалба А.С., Клименок Н.О. ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ ПРОДУКЦІЄЮ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ 188

Захарчук І.Ю. ФОРМУВАННЯ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ 189

МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ
Кулинич О. О. ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ «ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ» ЯК СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ 191
Корева О.О. АДАПТАЦІЯ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПРИЄДНАННЯ ДО СОТ 192
Коротченкова Ю. О. ВИКОРИСТАННЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ В ЦІНОУТВОРЕННі НА ТОВАРИ З ВМІСТОМ НАНОТЕХНОЛОГІЙ 193
Крилова К. В. ЗНАЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РОСІЙСЬКИХ ТНК ДЛЯ НАФТОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ 195
Кухарук А. Д. УЧАСТЬ У ВИСТАВКОВИХ ЗАХОДАХ ЯК ФАКТОР МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОЛІГРАФІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ 196
Манаєнко І.М. СПЕЦИФІКА КАПІТАЛОВКЛАДЕНЬ В ПІДПРИЄМСТВА ТЕПЛОВОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ 198
Мастюк Д.О. ІННОВАЦІЙНА КОНЦЕПЦІЯ CLOUD COMPUTING 199
Мельник Я. Д., Войтко С. В. ВИКОРИСТАННЯ СТОХАСТИЧНОГО КОРЕЛЯЦІЙНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ПРОГНОЗУВАННІ РІВНЯ ВРОЖАЙНОСТІ ДЛЯ ОКРЕМИХ КРАЇН СВІТУ 201
Мостиський Т.А. АНАЛІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В МАШИНОБУДІВНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ 202
Мяло Н.С. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ 204
Лугвіщик Ю.М. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА БРАЗИЛІЇ 205
Нараєвський С.В. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ 207
Nedvyga V. S. COMPETITIVENESS OF THE ECONOMY OF THE COUNTRY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION 208
Нефьодова А.Є. ЗАГРОЗИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В АВІАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «МОТОР СІЧ») 209
Охріменко О.О. ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БІЗНЕС- ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА 211
Павленко Т.В. СУЧАСНИЙ СТАН ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ НАУКОЄМНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 212
Парфентьєва Я. Р. УКРАЇНСЬКО-ЧЕСЬКЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО 214
Полішко О.О. ВПЛИВ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА НА ФАРМАЦЕВТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ 216
Растєгаєва В.М. ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАШИНОБУДУВАННЯ 217
Рибалко А.К., Черненко Н.О. СТАН ВАНТАЖНИХ ПОТОКІВ У СИСТЕМІ ТРАНСПОРТНИХ КОРИДОРІВ 219

Ротанов Г.М. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІДКРИТОЇ ЕКОНОМІКИ 220

Сакова М.О. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ ЕКСПОРТУ ВІТЧИЗНЯНОГО МЕДИЧНОГО ОБЛАДНАННЯ 222

Сільвестрова Д. Д. ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСНАЦІОНЛАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ 223

Скульська І. М. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ УКРАЇНИ 225

Сокотенюк С.М. ОЦІНКА СТАНУ ГАЗОРОЗПОДІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 226

Станіславчук Ю. С. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЦІНИ ПРИ ЗВЕДЕННІ ЖИТЛА В УКРАЇНІ 228

Стеченко Д.О. ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОГРАМНЕ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ ПІДПРИЄМСТВ 229

Цеслів А.С. СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ ФРАНЧАЙЗИНГ ТА КОМЕРЦІЙНА КОНЦЕСІЯ 230

Янчук О.Ю. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ АТОМНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ 232

СЕКЦІЯ 5. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 234

Андрос С.В. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ КАПІТАЛІВ І ЦІННИХ ПАПЕРІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ НОБЕЛІВСЬКИХ ЛАУРЕАТІВ З ЕКОНОМІКИ 235

Бабич О.В. ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ 236

Базилевська Я. І., Войтко С. В. ВАЛЮТНО-КУРСОВИЙ АНАЛІЗ НА ОСНОВІ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ: ДИНАМІЧНИЙ АСПЕКТ 238

Balaba Y. O. INVESTMENT BANKS AND CHALLENGES FOR THEM IN 2013 239

Балджи М. Д. УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ЗМІНАМИ РЕГІОНАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ 241

Бондар В.Ю. ІНОЗЕМНЕ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР РОСТУ ЕКОНОМІКИ 244

Бойчук Н. Я. СТРАТЕГІЯ ВИХОДУ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК 245

Вавінський Б. О. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЯПОНІЇ 247

Ваврищук О.М. СУЧАСНИЙ СТАН МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ІРО В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ 248

Глущенко С.В. ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ КОШИКІВ СВІТОВИХ ВАЛЮТ У МІЖНАРОДНОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ 250

Гречана Г.В. ПЕРСПЕКТИВИ МІЖНАРОДНОГО КРЕДИТУВАННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ 253

Гусак Ю.Е. ОБМІН ТЕХНОЛОГІЯМИ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ 254

Денисова І., Черненко Н.О. ДО ПИТАННЯ МІГРАЦІЙНОГО СТАНУ В УКРАЇНІ 256

ЩОДО ВІДТОКУ НАУКОВИХ КАДРІВ
Дідоха А.Т. ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОРПОРАЦІЇ У ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛЬНОГО РУХУ КАПІТАЛІВ ТА ІНВЕСТУВАННЯ 257
Єршова М.О. ІНВЕСТИЦІЇ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНУ ЯК ПРИКЛАД ФІНАНСОВОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА 258
Жолдак Г. Ф. ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ СВІТОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЦИКЛІЧНИЙ РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 260
Здрок В.В., Жук М. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА АГРЕГОВАНУ ПОВЕДІНКУ ДОМОГОСПОДАРСТВ У КРАЇНАХ-ПАРТНЕРАХ 261
Кирєєва А. Є. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ ВІДКРИТОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ 263
Ключнікова М.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ЛІЗИНГУ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ КОМУНАЛЬНОЇ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ 264
Козлик М. В., Войтко С. В. ВЛИЯНИЕ ИНДЕКСА ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ НА УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ ГОСУДАРСТВА 265
Кочетков В.М. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ 268
Кропотова К. О. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО ЕТАПУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН ТА ЇХ РОЛІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ 269
Липисієнко А.П. СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ПОРТУГАЛІЇ 271
Лі А.О. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ЕНЕРГОНОСІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ КОМУНАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ 272
Макалюк І.В. ВПЛИВ ІНДИКАТОРІВ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА РІВЕНЬ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ КРАЇНИ 274
Мороз Є.М., Черненко Н.О. ОСНОВНІ СТРАТЕГІЧНІ ПРОЕКТИ АТ «УКРСИББАНК» У ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД 275
Мороз Ю. В. НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ КОРПОРАЦІЇ В ПОЛІПШЕННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 277
Письменний В. В. НАУКОЄМНІСТЬ ВВП ЯК ІНДИКАТОР РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ 278
Пігуль В.В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РЕСПУБЛІКОЮ МОЛДОВА 280
Погребняк А.Ю., Рубцов А.М. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ 281
Попович О.С. КРИЗА СТАВИТЬ НАС ПЕРЕД ВИБОРОМ 283
Прудніков А.О. ДІАГНОСТИКА РИЗИКУ БАНКРУТСТВА В КРЕДИТНИХ СПІЛКАХ 284
Пруднікова Л. А. ОСНОВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА 285
Романюк О.В., Войтко С.В. ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАЛЕЖНОСТІ КУРСУ ЄВРО ВІД МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ 286
Сергієва Ю. О. ДО ПИТАННЯ ФІНАНСОВО – КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 288

ПІДПРИЄМСТВ ПІДЙОМНО – ТРАНСПОРТНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ

Сидорук А. М. УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ 290

Сліпенко О. П. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І ПОЛЬЩІ 291

Смірних Д. В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ІТ-СФЕРИ НА ОСНОВІ «ХМАРНИХ» ОБЧИСЛЕНЬ: ПИТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗПОДІЛЕНИХ СХОВИЩ ДАНИХ 293

Столярчук А.В. ОСОБЛИВОСТІ ВАЛЮТНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН КУРСУ ГРИВНІ В УКРАЇНІ 294

Тишкун В.С. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ЗВ`ЯЗКІВ 296

Трященко Т.В. СТРАТЕГІЯ ПРОСУВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ 297

Харчук М. В. СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ 299

Хоменко Т.Ю., Погребняк А.Ю. РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ 300

Хоменко І. М. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ 302

Цюп’як М.Л. УКРАЇНА НА МІЖНАРОДНОМУ ВАЛЮТНОМУ РИНКУ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ 303

Шемякіна О.М. АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТРОВОЇ ЕНЕРГЕТИКИ У СВІТІ 305

Якубенко О.О. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВО–КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ 306

Наукове видання

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ПРИНЦИПИ, МЕХАНІЗМИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ

ЗБІРКА ПРАЦЬ

IX (XXI) Всеукраїнської науково-практичної конференції
14-15 березня 2013 р.
м. Київ, Україна

В авторській редакції
Надруковано з оригінал-макету замовника

Верстка: Волошаненко Є. В.